

MENININKŲ SOCIALINĖS IR KŪRYBINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

Tyrimą atliko Nacionalinė kultūrinių ir kūrybinių industrinių asociacija ir Ateities visuomenės institutas.

Tyrėjos dr. Rusnė Kregždaitė, dr. Erika Godlevska.

Prie tyrimo ataskaitos parengimo prisidėjo Morta Vidūnaitė, Indrė Norkeliūnė, Roma Survilienė, Gaudutė Žilytė, UAB „AAA LAW“, UAB „Pačiolis“, Dalia Stabrauskaitė, Daina Vaičiūtė.

Kalbos redaktorė Sigita Sereikienė.

Dizainerė Gaudutė Žilytė.

Tyrimas atliktas Lietuvos kultūros tarybos iniciatyva.

Tyrimo priežiūros darbo grupė: Kristina Mažeikaitė, Karolina Šulskutė, Mindaugas Bundza, Janina Krušinskaitė, Martynas Tininis, Jolanta Meiduvienė, Šarūnas Šlekys.

Dėkojame menininkams, skyrusiems laiko klausimynui užpildyti, taip pat meno kūrėjų sąjungoms ir asociacijoms, kultūros ir meno organizacijoms, Lietuvos kultūros tarybai ir fiziniams asmenims, prisidėjusiems prie tyrimo klausimyno sklaidos.

© Lietuvos kultūros taryba, 2021

© Nacionalinė kultūrinių ir kūrybinių industrijų asociacija, 2021

© Ateities visuomenės institutas, 2021

Lietuvos kultūros tarybai priklauso autorių turtinės teisės tyrimą ir visas pateiktas rekomendacijas atgaminti bet kokia forma ar būdu, išleisti ir viešai skelbti (visą ar dalimis), įskaitant padarymą viešai prieinamo kompiuterių tinklais.

Šios informacijos naudojimas galimas mokslo ir nekomerciniais tikslais, nurodant cituojamą šaltinį.

Autorių išreikštas požiūris nebūtinai sutampa su Lietuvos kultūros tarybos.

TURINYS

ĮVADAS	7
1. MENININKO APIBRĖŽIMAS	12
1.1. Menininkų veiklos laukas: kultūros ir kūrybinės industrijos	13
1.2. Kūrybos sektoriaus kuriama vertė ir jos poveikis ekonomikai ir šalies gerovei	15
1.3. Menininkų veiklos pobūdis ir darbo rinka	17
1.4. Menininko sąvoka teisiniuose dokumentuose	22
1.5. Tyrime naudojama menininko sąvoka ir jos pagrindimas	23
1.6. Lietuvos menininkų lauko struktūra	25
2. MENININKŲ BŪKLĖ IR JOS VERTINIMO KRITERIJAI	29
2.1. Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės apibrėžtis	30
2.2. Moksliniai Lietuvos menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimai	32
2.3. Kitų šalių menininkų socialinės ir kūrybinės būklės moksliniai tyrimai	37
2.4. Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės vertinimo rodiklių sistema	41
3. VALSTYBĖS INTERVENCIJOS: POLITINĖS, TEISINĖS IR MOKESTINĖS	47
3.1. Valstybės dokumentai – valstybės intervencijų prielaidų šaltinis	48
3.2. Teisės aktai, reglamentuojantys menininkų veiklą	53
3.2.1. Meno kūrėjo statuso įstatymas	53
3.2.2. Intelektinės nuosavybės apsauga	56
3.3. Socialinės apsaugos ir mokestinių lengvatų priemonės	57
3.3.1. Meno kūrėjų kūrybinės veiklos pajamų apmokestinimo pajamų mokesčiu bei socialinės ir sveikatos apsaugos draudimo įmokomis tvarka	57
3.3.2. Meno kūrėjų socialinės garantijos	63
3.4. Užsienio valstybėse taikomų valstybės intervencijų apžvalga	67
4. VALSTYBĖS INTERVENCIJOS: FINANSINĖS IR KITOS	76
4.1. Valstybės intervencijų struktūra: valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai, ES parama	78
4.2. Menininkų veiklą finansuojantys šaltiniai: Lietuvos kultūros taryba (LKT)	89
4.2.1. LKT tarybos finansuotų stipendijų analizė	92
4.2.2. Prašytų ir finansuotų stipendijų dinamika	95
4.2.3. Menininkų aktyvumas teikiant stipendijų paraiškas	99
4.2.4. LKT finansuotų projektų analizė	108
4.2.5. LKT finansuotuose projektuose dalyvaujančių menininkų charakteristika	110
4.2.6. Tiesiogiai menininkams skirtos LKT projektų lėšos	115
4.2.7. LKT finansavimo analizės apibendrinimas	119
4.3. Valstybės intervencijos į menininkų veiklą: Lietuvos kino centras	122
4.4. Valstybės intervencijos į menininkų veiklą: savivaldybės	125
4.4.1. Kultūros finansavimas didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėse	126
4.4.2. Kultūros projektų (netiesioginis) finansavimas didžiųjų miestų savivaldybėse	128
4.4.3. Menininkų stipendijų (tiesioginis) finansavimas didžiųjų miestų savivaldybėse	131
4.4.4. Kitos menininkų skatinimo priemonės savivaldybėse	133

4.4.5. Valstybės intervencijų į menininkų veiklą per savivaldybes apibendrinimas	134
4.5. Kitos intervencijos į menininkų veiklą: inkubatoriai ir rezidencijų programos	135
4.5.1. Inkubatorių ir rezidencijų analizės apibendrinimas	136
5. LIETUVOS MENININKŲ SOCIALINĖS IR KŪRYBINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS ————	142
5.1. Empirinio tyrimo metodika	143
5.1.1. Menininkų apklausa	144
5.1.2. Menininkų būklės vertinimas	146
5.1.3. Tyrimo duomenų pateikimo struktūra	147
5.2. Lietuvos menininkų lauko sandara ir kūrėjų aktyvumas	149
5.2.1. Lietuvos menininkų aktyvumas	149
5.2.2. Lietuvos menininkų lauko struktūra pagal demografinius rodiklius	153
5.3. Pagrindinės apklausoje dalyvavusių menininkų charakteristikos	161
5.4. Apklaustų menininkų dalyvavimas kultūros sistemoje	165
5.5. Ekonominė menininkų padėtis	169
5.5.1. Darbinei veiklai skiriamas laikas	171
5.5.2. Pajamos	175
5.6. Kūrybos rezultatas	183
5.7. Atstovavimas interesams ir valstybės intervencijos	188
5.8. Kompleksinis menininkų būklės vertinimas	193
5.8.1 Socialinė-ekonominė menininkų būklė	195
5.8.2. Kūrybinė menininkų būklė	197
5.8.3. Bendra (socialinė-ekonominė ir kūrybinė) menininkų būklė	203
5.8.4. Stipriosios ir silpnosios menininkų būklės komponentės	206
5.9. Tyrimo rezultatų palyginimas su kitais tyrimais	210
5.9.1. Lietuvos menininkų būklę analizuojančių tyrimų lyginamoji analizė	210
5.9.2. Tyrimo rezultatų palyginimas su kitų šalių duomenimis	213
5.10. Valstybės intervencijų poveikio Lietuvos menininkų būklei vertinimas	216
5.10.1. Socialinė-ekonominė būklė: menininko padėtis visuomenėje	218
5.10.2. Socialinė-ekonominė būklė: ekonominė padėtis	219
5.10.3. Kūrybinė būklė	224
IŠVADOS ————	227
REKOMENDACIJOS ————	240
LITERATŪROS SĄRAŠAS ————	251
PRIEDAI ————	258

JVADAS

Menininkai yra išskirtinė valstybės žmogiškojo kapitalo dalis: jų kūryba ir idėjos formuoja bendrą šalies kultūros lauką, leidžia patenkinti visuomenės kultūros poreikius, kuria šalies tapatybę. Žymus menininkų indėlis į visuomeninį gyvenimą bei Lietuvos reprezentaciją užsienyje. Dėl aukštos pridėtinės kultūrinės vertės kūrimo menininkai, kaip ir visas kultūros sektorius, yra iš dalies finansuojami valstybės taikant finansines ir nefinansines valstybės intervencijų priemones.

Svarbu akcentuoti, kad menininkų darbo rinka išsiskiria keliais ypatingais požymiais. Pirmiausia tuo, kad menininkų veiklos rezultatas – meno kūriniai – yra svarbus dėl kuriamos socialinės-kultūrinės vertės, poveikio bendruomenėms, visuomenės vertybių pokyčių. Kūrėjai tai suvokia ir vertina, laiko tai nefinansiniu atlygiu: kurdami jie gali išreikšti save, realizuoti kūrybines idėjas, dalyvauti kultūros raidos procesuose.

Kūrėjai, vykdydami kūrybinę veiklą, siekia būti nepriklausomi ir turėti lanksčias darbo ir kūrybos sąlygas. Tai, kad dauguma kūrėjų dirba savarankiškai, sudaro trumpalaikes sutartis, nuolat įgyvendina naujas kūrybines iniciatyvas, lemia ir projektinis kultūrinės veiklos pobūdis. Menininkų darbo rinka pasižymi mažesniu nei kitų sektorių darbo užmokesčiu, be to, bent dalį kūrybinės veiklos menininkai vykdo be materialaus atlygio.

Menininkai, kuriantys viešąsias paslaugas ir produktus, yra valstybės intervencijų, kuriomis siekiama ištaisyti rinkos ydas (joms kūrėjai yra ypač jautrūs), objektas. Valstybės intervencijos turi būti vykdomos pagal valstybės strateginiuose dokumentuose užsibrėžtus prioritetus ir tikslus, kurie atitinkamai turi atsispindėti kultūros politikos įgyvendinimo uždaviniuose ir rodikliuose. Finansinis valstybės intervencijų šaltinis yra nacionalinis biudžetas, kuris turėtų būti skirstomas ir vykdomas pagal valstybės strateginius prioritetus ir tikslus. Taip užtikrinamas nuoseklus ir efektyvus valstybės intervencijų įgyvendinimas, siekiant pagerinti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę.

Šiuo tyrimu siekiama įvertinti Lietuvos menininkų lauką, menininkų kūrybinę raišką lemiančias socialines-ekonomines ir kūrybines sąlygas. Tai menininkų socialinės-ekonominės ir kūrybinės būklės bei valstybės intervencijų, skirtų šiai būklei gerinti, efektyvumo vertinimas, atliktas Lietuvos kultūros tarybos užsakymu.

Tyrimo tikslai¹:

1. Išanalizuoti esamą kūrėjų socialinę-ekonominę ir kūrybinę situaciją.
2. Įvertinti menininkų būklei gerinti taikomus valstybės socialinės apsaugos mechanizmus, mokestines lengvatas, finansines bei kitas valstybės intervencijas.
3. Suformuluoti ilgalaikio, sisteminio menininkų būklės stebėjimo, duomenų apie juos rinkimo ir analizavimo principus.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apibrėžti menininko sąvoką, kuri bus vartojama tyrime.
2. Susisteminti socialinės apsaugos ir mokestinių lengvatų priemonės, taikomas menininkams, teisės aktus, reglamentuojančius menininkų veiklą, finansines ir kitas intervencijas (LKT ir kitas), taikomas menininkų kūrybai skatinti.
3. Išanalizuoti, kaip kūrėjų socialinę-ekonominę ir kūrybinę būklę veikia valstybės intervencijos.
4. Palyginti Lietuvoje taikomas valstybės intervencijas su užsienio šalimis.
5. Susisteminti statistinių duomenų bazes, identifikuojančias menininkų veiklą, ir remiantis jomis išanalizuoti Lietuvos menininkų lauko sandarą.
6. Parengti menininkų apklausos metodologiją ir sudaryti menininkų klausimyną.
7. Atsižvelgiant į šalies menininkų pasiskirstymą (pagal statistinių duomenų bazių duomenis) atlikti reprezentatyvią šalies menininkų apklausą.
8. Remiantis apklausos rezultatais, prieinamais statistiniais duomenimis ir kitais šaltiniais išanalizuoti kūrėjų socialinę-ekonominę padėtį.
9. Nustatyti valstybės intervencijų poveikį šalies menininkų būklei bei jų efektyvumą.
10. Sudaryti kompleksinį menininkų būklės rodiklį ilgalaikiam stebėjimui, pateikti jo prognozes 2023 ir 2026 m., palyginti šalies menininkų būklę su užsienio kūrėjų padėtimi.

1 Tyrimo tikslai ir uždaviniai formuluojami remiantis Lietuvos kultūros tarybos uždavymu – technine tyrimo specifikacija.

Pirmojoje tyrimo dalyje atskleidžiami išskirtiniai menininkų profesijos bruožai, apžvelgiami menininkų apibrėžimai teisės aktuose, užsienio šalių tyrimuose. Analizuojant Lietuvos meno kūrėjų lauką, parengtas toks apibrėžimas:

Menininkas – asmuo, kuris reguliariai vykdo kūrybinę veiklą: yra įgijęs meno krypties išsilavinimą ir (arba) kuria ar perkuria meno kūrinius, ir (arba) meninę kūrybą laiko esmine savo gyvenimo dalimi, ir (arba) gauna pajamų iš šios veiklos, ir (arba) prisideda prie meno ir kultūros plėtros, ir (arba) siekia būti pripažintas kaip menininkas.

Atsižvelgiant į tyrimo tikslą – susieti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę su valstybės intervencijomis – tyrimui pasirinkta analizuoti tiesiogiai su jomis susijusių menininkų grupę. Lietuvos menininkų lauko struktūra analizuota remiantis šiais duomenų šaltiniais:

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos informacija apie asmenis, įgijusius meno kūrėjo statusą iki 2020 m. liepos mėn.
2. Susisteminta informacija apie meno kūrėjų sąjungų narius, 2019 m. duomenys.
3. Lietuvos kultūros tarybos informacija apie asmenis, gavusius edukacinę arba individualią stipendiją nuo 2014 m. iki 2020 m. gegužės mėn.
4. Lietuvos kino centro informacija apie asmenis, gavusius edukacinę arba individualią stipendiją nuo 2018 m. iki 2020 m. liepos mėn.
5. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys apie asmenis, turinčius paramos gavėjo statusą.

Antroji tyrimo dalis skirta menininkų socialinės ir kūrybinės būklės apibrėžimui bei jos vertinimo kriterijams. Šioje dalyje taip pat apžvelgiami moksliniai Lietuvos ir užsienio valstybių menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimai.

Menininkų socialinė būklė apibrėžiama per socialinius (išsilavinimo, savęs priskyrimo menininkų bendruomenei, menininko profesijos prestižo, galimybių prisidėti prie kultūros ir meno plėtros, kūrybinės veiklos įvertinimo), ekonominius (pajamų dydžio, pasiskirstymo, pastovumo ir reguliarumo, pajamų šaltinių kiekio, pajamų dalies iš kūrybos, susijusių ir nesusijusių su kūryba veiklų, užimtumo, finansinių valstybės intervencijų) bei politinės ir teisinės aplinkos (valstybės intervencijų kaip mokestinės sistemos, valstybės socialinės paramos garantijų, autorių ir atlikėjų teisių apsaugos) aspektus.

Menininko kūrybinė būklė apibrėžiama kaip savirealizacijos galimybės, galimybės (su)kurti meno kūrinius, moralinis pasitenkinimas kūrybine veikla, įsitvirtinimas nacionalinėje ir tarptautinėje meno bendruomenėje, kūrybos pripažinimas ir įvertinimas, fizinės ir psichologinės sąlygos (aplinka) kūrybiniam darbui, profesinio tobulėjimo galimybės ir galimybės kelti kvalifikaciją, pristatyti, eksponuoti, realizuoti savo kūrybą, naudotis bendra kultūros aplinka (ekosistema), narystė meno ir kūrėjų organizacijose ar profesinėje sąjungoje, darbiniai ir kūrybiniai santykiai su kultūros įstaigomis, atstovavimas kūrėjams, savo kultūros įstaigos įkūrimas, valstybės paskatos užtikrinant kūrybinę laisvę ir saviraišką.

Trečiojoje dalyje nagrinėjamos menininkams skirtos politinės, teisinės ir mokestinės valstybės intervencijos. Čia analizuojami strateginiai valstybės dokumentai kaip valstybės intervencijų prielaidų šaltinis bei apžvelgiami teisės aktai, reglamentuojantys menininkų veiklą, įskaitant intelektinės nuosavybės apsaugą. Kadangi tyrimas glaudžiai siejamas su valstybės intervencijomis, analizuoti menininkai, turintys meno kūrėjo statusą arba priklausantys meno kūrėjų organizacijoms (sąjungoms), arba bent kartą gavę stipendijos finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos ar Lietuvos kino centro. Atskiras dėmesys skiriamas socialinės apsaugos ir mokestinių lengvatų priemonėms, taip pat užsienio valstybėse taikomų valstybės intervencijų apžvalgai.

Siekiant įvertinti sąlygas, kuriomis kuria šalies menininkai, **ketvirtojoje dalyje** atlikta valstybės finansinių ir kitų intervencijų – valstybės skiriamo finansavimo kultūrai, Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos kino centro, savivaldybių, inkubatorių ir rezidencijų – analizė.

Penktoji tyrimo dalis skirta empirinio tyrimo rezultatų analizei. Analizuojant menininkų būklę atsižvelgta į kūrėjų veiklos specifiką, dėl to menininkų būklės rodikliai analizuojami būklę skaidant į socialines-ekonomines ir kūrybines kategorijas. Remiantis šiais būklės kriterijais pagrįstu klausimynu, atliktas empirinis tyrimas – šalies menininkų apklausa, kurioje analizuoti 1018 šalies kūrėjų atsakymai. Apklausa vykdyta 2020 m. pabaigoje, kūrėjai pateikė duomenis apie 2019 metus. Menininkų atsakymai analizuoti pagal šias kategorijas: menininko padėtis visuomenėje, ekonominė padėtis, darbo sąlygos, bendradarbiavimas, kūrybos finansavimas, kūrybos įvertinimas, kūrybos rezultatas ir jo sklaida, profesinis tobulėjimas. Papildomai analizuotas kūrėjų požiūris į valstybės intervencijų į kultūrą naudą visam menininkų laukui ir jiems asmeniškai.

Remiantis valstybės intervencijų vertinimu ir šalies menininkų apklausa, atliktas kompleksinis šalies menininkų būklės vertinimas. Kadangi menininkų būklę sudaro daug komponentų, ji analizuojama formuojant kompleksinį menininkų būklės rodiklį, kurį sudaro duomenys iš 59 menininkų būklę atspindinčių rodiklių. Šis vertinimas leido išskirti silpniausias ir stipriausias menininkų būklės dedamąsias.

Tyrimo pabaigoje pateikiamos **išvados** apie esamą Lietuvos menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, taikomų valstybės intervencijų efektyvumą, taip pat **rekomendacijos**, kaip tobulinti valstybės intervencijas, siekiant gerinti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, suteikti orų atlygį kūrėjui, sudaryti sąlygas ilgalaikiam sisteminiam meno kūrėjų būklės stebėjimui, duomenų apie juos rinkimui ir analizavimui.

Tyrimo **prieduose** pateikiamos visų apklausos klausimų atsakymų lentelės pagal sritį, lytį, amžių ir savivaldybę. Taip pat prieduose pateikiama papildoma valstybės intervencijų užsienio šalyse ir Lietuvos kultūros tarybos stipendijų analizė bei kultūros ir meno sričių kūrėjų profiliai.

1 MENININKO APIBRĖŽIMAS

Šioje dalyje apibrėžiamos menininkų veiklos ypatybės, trumpai pristatoma kūrybinio sektoriaus struktūros sąsaja su jos finansavimo modeliais, įvardijama sektoriaus kuriama ekonominė ir kultūrinė vertė. Menininkas renkasi tarp darbo valstybės finansuojamos, komercinės ir neprofesionaliosios kultūros srityse, skiriasi jose kuriamų kūrinių kokybiniai parametrai, darbo užmokesčio perspektyvos ir pasitenkinimas darbine veikla. Apžvelgiami Lietuvos menininką apibrėžiantys teisės aktai ir siūlomas naujas menininko apibrėžimas (jis ir vartojamas šiame tyrime).

1.1. Menininkų veiklos laukas: kultūros ir kūrybinės industrijos

Menininkai veikia kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriuje, pasižyminčiame simbolinio turinio gamyba ir sklaida. Kūrybinis sektorius gali būti apibrėžiamas skirtingais modeliais, atskleidžiančiais kūrybinės veiklos, kuriamos produkcijos ir valstybinio finansavimo poreikio ypatybes. Kultūros ekologijos sąvoka (Holden, 2015) sektorių apibrėžia kaip dinamišką tarpusavyje susijusių kūrybinių veiklų darinį, t. y. pabrėžia sektoriaus kompleksiskumą ir savitarpio priklausomybę. Pagal koncentrinį ratų sistemą (Throsby, 2008), kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriaus veiklų (meno, paveldo, medijų, taikomosios kūrybos) rezultatus galima susieti su trimis jų funkcionavimo formomis (Holden, 2015): valstybės finansuojama kultūra, komercine kūrybine veikla ir neprofesionali kultūrine ir kūrybine praktika. Tai grynosios funkcionavimo formos, praktikoje jos gali būti susipynusios, pvz., organizacija gali gauti finansavimą iš valstybės ir kartu gauti lėšų sėkmingai platindama kūrybinę produkciją. Meno kūrėjai dalyvauja sektoriaus veiklose, finansuojamose valstybės, veikiančiose komerciniu principu bei vykdančiose neprofesionalią veiklą. Kiekvienos iš šių veiklų bruožai nulemia skirtingus kūrėjo dalyvavimo darbo rinkoje bei finansinio atlygio mechanizmus, kuriame produkto ypatybes.

Valstybės finansuojama kultūra pasižymi labai aukštais meninės kokybės standartais, tačiau jos produkcijos komercializavimo galimybės ribotos. D. Throsby koncentrinį ratų modelis (Throsby, 2008) nurodo, kad kultūros sektorius gali būti suvokiamas kaip spinduliavimo procesas: kūrybinės šakos koncentruojasi aplink idėjų ištakas, idėjos spinduliuojamos į išorę, t. y. idėjos jungiasi su ištekliais, suteikiančiais galimybę idėjas pritaikyti plačiau. Modelis suteikia didelę reikšmę grynojo meno formoms ir dėl to yra kritikuojamas (Hartley, Wen ir Li, 2015), tačiau tokia klasifikacija gerai atspindi kūrybinio sektoriaus meninę prigimtį, akcentuoja sektoriaus šakų turinio kokybinius netolygumus bei atskleidžia kūrybinių idėjų koncentracijos laipsnį skirtingo pobūdžio veiklose.

Žvelgiant vien iš ekonominės perspektyvos, dalis šio sektoriaus nėra efektyvi. Tai galima paaiškinti: kadangi veiklos paremtos žmogiškuoju kūrybiniu indėliu, meno sektoriuje produktyvumas auga lėčiau nei kitose ekonomikos šakose (Baumol ir Bowen, 1966), dideli pastovieji produkcijos kaštai ir ribota paklausa lemia, kad paklausos kreivė yra žemiau negu kaštų kreivė (Towse, 2010), sektoriaus darbo užmokestis yra nekonkurencingas (Throsby, 2001; Steiner ir Schneider, 2013; Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013; Mayer, 2014), kūrybinių darbuotojų finansinė padėtis labai jautri ekonomikos pokyčiams (Timberg, 2015) ir kt. Atsižvelgiant į tai, kad sektoriaus kuriama produkcija turi ne vien ekonominę, bet ir kultūrinę vertę, sektoriui būdingą disbalansą išlygina valstybinis finansavimas, užtikrinamas pasitelkiant tiesiogines intervencijas (valstybės ar municipalinėms kultūros institucijoms, individualiems kūrėjams), kultūros ir meno projektų finansavimą, mokesčių lengvatas ar mecenatystę. Valstybinis finansavimas taip pat užtikrina tyrimų ir plėtros programas visame kūrybiniame sektoriuje bei rizikos finansavimą kūrybinėje ekosistemoje.

Kultūros politikos priemonėmis siekiama, kad valstybinis finansavimas būtų pasitelkiamas rinkos netolygumams ištaisyti, visuomenės kultūros vartojimo poreikiams tenkinti, nacionalinėms vertybėms formuoti, bendrajam paveldui išsaugoti, kūrybinėms bendruomenėms telkti bei įtraukti į socialinį-kultūrinį gyvenimą (Throsby, 2010). Kadangi kultūros sektoriaus produkcija teikia naudą, kuri nebūtinai pamatuojama pagal rinkos kriterijus, ji gali būti interpretuojama kaip gerovę kurianti viešoji prekė, kurios gamyba neįmanoma be valstybinės paramos.

Valstybės skiriamo finansavimo kultūrai analizė siejama su gerovės modeliu / požiūriu į kultūros ir kūrybinės industrijas (Potts ir Cunningham, 2008; Potts, 2011), teigiančiu, kad sektoriaus prekių ir paslaugų gamybai sunaudojamų resursų vertė yra didesnė negu sukurtos produkcijos, taigi šis modelis tinkamiausias nekomercinės kultūros veiklų analizei. Modelis neneigia kultūros sektoriaus kuriamos ekonominės vertės, tačiau pabrėžia, kad ta vertė yra nedidelė arba kuriama pasitelkiant valstybės subsidijas (Potts, 2009). Kultūros produkcija siejama su valstybės gerove: jos kuriamas visuotinis naudingumas yra didesnis už iš kitų ekonomikos sektorių perimamus finansinius išteklius. Modelis remiasi kultūros sektoriaus neefektyvumo nuostatomis: sektoriuje neaugančiu produktyvumu (Baumol ir Bowen, 1966), sektoriaus įmonių nuostoliais, žemomis pajamomis, palyginti su kitais sektoriais, bei kitomis nekonkurencingos veiklos charakteristikomis (Towse, 2010; Potts ir Cunningham, 2008; Throsby, 2001). Esant šioms aplinkybėms, sektoriui turi būti taikomos specialios kultūros politikos programos bei valstybinių subsidijų sistema.

Dalis valstybinio finansavimo skiriama ne sektorių palaikančioms subsidijoms, bet investicijoms, leidžiančioms plėsti ne vien šį, bet ir kitus kūrybinių idėjų veikiamus sektorius. Tai apibrėžiama augimo modeliu, kuriame remiamasi kultūros ir kūrybinių industrijų, kaip ekonomikos variklio, prielaida, bei paaiškinama kūrybinio sektoriaus kuriamų idėjų, technologijų, kūrybingumo ir vertybių transformacija į kitus ekonomikos sektorius. Esminis augimo modelio skirtumas nuo gerovės ir konkurencijos modelių yra teigiamas kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriaus vaidmuo ekonomikos plėtros procese. Augimo modelis kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių (dėl ekonominės reikšmės bei įtakos kitų veiklų plėtrai) laiko ypatingu sektoriumi. Kultūros ir kūrybinių industrijų įtaka suvokiama ne vien remiantis išlaidų multiplikatoriumi. Tai ir naujų technologijų kūrimas, jų pritaikymas ir įsisavinimas.

Visai kitomis savybėmis pasižymi **komercinė kultūra**, kurios esminis požymis tas, kad jos veiklos išsilaiko iš pardavimo atneštų pajamų ir gali egzistuoti be valstybės subsidijų. Dauguma šios kategorijos veiklų remiasi kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui pritaikytais verslo principais, todėl ši kūrybinio sektoriaus dalis pasižymi ryškiai finansiniu indėliu į šalies ekonomiką. Tačiau kaip ir nekomercinė kūrybinė veikla, komercinė kultūra turi didelę įtaką visuomenės vertybių formavimuisi. Dauguma žmonių kasdien vartoja komercinę kultūrą – tai yra sudėtinė kasdienio gyvenimo dalis ir vienas iš pagrindinių identiteto ir vertybių formavimo veiksnių (Holden, 2015). Komercinė kultūra gali būti siejama su konkurencijos ir augimo modeliais (Potts ir Cunningham, 2008; Potts, 2011). Konkurencijos modelis kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių traktuoja kaip bet kurią kitą ekonomikos veiklą, nepabrėždamas nei teigiamo, nei neigiamo išskirtinumo. Pokyčiai, vykstantys kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriuje, sukelia proporcingus pokyčius visoje ekonomikos sistemoje bei neutralų augimo poveikį, nes kūrybinėse industrijose vykstantys kūrybingumo ir technologijų pokyčiai neprideda prie kitų sektorių plėtros. Modelis nepaneigia kūrybinių industrijų įtakos ekonomikos sistemai, tačiau pažymi neutralų poveikį,

kuris nesiskiria nuo bendrojo kitų ekonomikos sektorių indėlio. Tai siejama su tuo, kad komercinė kultūra sugeba funkcionuoti kaip verslo sektorius ir finansuoti savo veiklas sekdamas paklausos ir pasiūlos tendencijas.

Ne visa kultūros ir kūrybinė produkcija sukuriama profesionalų. **Neprofesionaliosios praktikos** kategorijai galima priskirti namuose vykdomą kūrybą, neprofesionalų meninę veiklą (teatro klubai, muzikos ansambliai ir kt.) bei savanorišką darbą meno organizacijose. Neprofesionali veikla atlieka itin svarbų vaidmenį palaikydama kultūros tradicijas ir inspiruodama naujas meninės veiklos formas (Holden, 2015). Tokio pobūdžio veikla yra finansuojama pačių joje dalyvaujančių asmenų arba gauna dalinį valstybės finansavimą, kuris skiriamas mėgėjų meno ir edukacinėms programoms. Formuojantis kūrybinei klasei neprofesionali kūryba lavina kūrybingumą, telkia bendruomenes, yra svarbi asmenų saviraiškai. Dažniausiai neprofesionalios kūrybinės veiklos prasmė yra ne rezultatas, o procesas. Kūrybinė veikla gali turėti teigiamos įtakos mokinių pasiekimams kitose disciplinose (Yang, 2015), teigiamai veikti socialinės rizikos jaunimo grupių vertybes (Thomas ir kt., 2014). Neprofesionalioji kultūra veikia profesionaliąją, nes ugdo kūrybingumą, padeda suprasti pačią kultūrą bei skatina kultūros ir kūrybinių industrijų produkcijos paklausą. Esant dabartinėms technologijoms, neprofesionalios kūrybos produktas gali pasiekti ir komercinį rezultatą (pvz., *youtube* kanalai arba įvairios tematikos tinklaraščiai).

1.2. Kūrybos sektoriaus kuriama vertė ir jos poveikis ekonomikai ir šalies gerovei

Menininkų kompleksinės kūrybinės veiklos rezultatas yra pristatomas kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriuje. Šio sektoriaus rezultatas yra jo kuriama kultūrinė ir ekonominė vertė. Kultūrinės vertės nustatymo procesas išreiškiamas specifiniais menotyros terminais arba platesniais patyrio ir socialiniais aspektais (Throsby, 2001). Kultūrinė vertė gali būti estetinė, simbolinė, dvasinė, istorinė, socialinė, edukacinė ir kt. (Throsby, 2001). Šis verčių rinkinys gali būti papildytas kitomis nevertimo (angl. *non-user*) vertėmis: pasirinkimo, kultūros veiklų ir institucijų egzistavimo, prestižo, mokymosi vartojant, unikalumo, priklausymo tam tikrai aplinkai ir kt. (Moeran ir Stadngaars Pedersen, 2011; Klamer, 2003; Sundbo ir Sorensen, 2013). Kultūrinę vertę kuriantys veiksniai yra sunkiai apibrėžiami ir prognozuojami, tai gali būti kūrėjo talentas (Rosen, 1981), galios ir įtakos pasireiškimas kultūros ir meno lauke (Delacour ir Leca, 2011), dalyvavimas festivaliuose ir apdovanojimai (Mezias ir kt., 2011; English, 2014; kt.). Ekonominė sektoriaus vertė gali būti išreiškiama pagal aiškiai apibrėžtus standartus (rinkos kainomis ar kitais monetariniais įverčiais), tačiau nors pirkimo–pardavimo proceso metu įverčiai ir atsiranda, jie yra sunkiai prognozuojami. Taip pat daugelis kultūros prekių ir paslaugų yra viešosios gėrybės, kurios teikia naudą istorikams, meno vartotojams ir visuomenei (Throsby, 2001). Kultūros veikla sukelia išorės efektus (angl. *externalities*), pasireiškiančius formuojant vertybes, plėtojant infrastruktūrą ir generuojant susijusių sektorių pajamas (Throsby, 2001).

Analizuojant kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių įtaką ekonomikos sistemai, galima išskirti tiesioginį, įvertinamą ekonominiiais rodikliais, ir netiesioginį poveikį ekonomikos plėtrai. Netiesioginis svarbus turizmo sričiai, kūrybingumo pokyčiams, vertybių sistemos formavimui (Beaumont, 2003; UNCTAD, 2010). Kultūros sektorius kuria dvejetainę pobūdžio vertę: kultūrinę ir ekonominę, taigi šio sektoriaus poveikis ekonomikos sistemai pasireiškia ir indėliu į ekonomikos augimo rodiklių dinamiką, ir įtaka šalies gerovės pokyčiams. Ne ekonominis sektoriaus poveikis socialinei plėtrai pastebimas šiose sferose: socialinės įtraukties, marginalinių grupių integracijos, naujų vertybinių sistemų kūrimo, kūrybingumo ir talento plėtros, kultūrinės įvairovės didinimo, nacionalinio identiteto išsaugojimo (Throsby, 2001; UNESCO, 2012).

Kultūros sektorius, kaip ir kiekvienas kitas ekonomikos sektorius, generuoja dalį bendrojo vidaus produkto bei kuria pridėtinę vertę. Viena dažniausiai pažymimų kultūros sektoriaus ekonominės naudos dedamųjų – kūrybinės darbo jėgos užimtumas (KEA European Affairs, 2006; UNCTAD, 2008; UNCTAD, 2010). Kūrybiniame sektoriuje kuriamos darbo vietos įdarbina jautrią ekonominiams pokyčiams kūrybinės darbo jėgos dalį ir taip prisideda prie bendrojo užimtumo. Menininkų darbo pobūdis suteikia pirmenybę kūrybinei išraiškai, ne ekonominei naudai, tačiau darbo rinka pasižymi nepastoviomis darbo sąlygomis ir žemu pajamų lygiu (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013; Streiner ir Schneider, 2013).

Inovatyvūs kultūros ir kūrybinių industrijų produktai tampa paklausūs tarptautinėje rinkoje. Tarptautinė prekyba yra pagrindinis kūrybinės ekonomikos elementas (UNCTAD, 2008). Sėkmingi kultūros ir kūrybinių industrijų pavyzdžiai pritraukia investicijas, taip pat formuoja šalies įvaizdį, didinantį investuotojų pasitikėjimą ir skatinantį investicijas ir į kitus sektorius. Skaitmeninės technologijos atlieka svarbų vaidmenį formuojantis naujoms kūrybingumo išraiškų formoms (KEA European Affairs, 2009). Kultūros ir kūrybinių industrijų sektorius perleidžia kūrybinės žinias pramonės ir paslaugų sektoriams, šie jas pritaiko inovacijų kūrimo procesuose. Kūrybinės veiklos yra inovatyvesnės už kitus gamybos ar paslaugų sektorius, todėl kultūros ir kūrybinės industrijos ekonomiką veikia ne vien perduodamos kūrybinės prekės ir paslaugas, bet ir įneša indėlį į kitų sektorių procesų ar produktų inovacijas (Cooke ir de Propriis, 2011). Kultūros ir paveldo objektai ir menų festivaliai tampa turistų traukos centrais. Šio pobūdžio turizmas teigiamai veikia ir kitus infrastruktūros objektus, kartu leidžia pasinaudoti intensyvaus turizmo teikiama privalumais.

Visuomenės nariai nebūtinai naudojami kultūros sukuriama produktais, tačiau žinojimas, kad tai egzistuoja (paveldas, nacionalinės institucijos), kuria tautos identitetą, pasididžiavimą nacionaline kultūra ir skatina išsaugoti ją ateities kartoms (Frey, 2000; Sable ir Kling, 2010; Hansen, 1997). Kultūros ir kūrybinės industrijos skatina socialinę sanglaudą. Kultūrinio pobūdžio veiklos, bendri ritualai tampa bendruomenių jungtimi (Azevedo ir Barbosa, 2014), vienybės bei motyvacijos skatinamąja jėga (UNCTAD, 2008), taip pat skatina ir įsitraukimą į visuomeninius procesus (KEA European Affairs, 2009). Kūrybinių veiklų poveikis gali būti matomas ir mikrolygmeniu – saviraiška yra svarbi individų sveikatai, psichologinei būklei (UNCTAD, 2008) ir aukštai savivertei (KEA European Affairs, 2009). Kūrybinė veikla svarbi įtraukiant rizikos grupes (KEA European Affairs, 2009). Dalyvavimas kultūrinėje veikloje veikia visuomenės kūrybinį mąstymą, teigiamai atsiliepia vertybinių nuostatų formavimuisi bei kūrybingumo transformavimuisi į kitokio pobūdžio veiklas (Frey, 2000; Throsby, 2010). Kultūros sektoriaus veikla padeda propaguoti tolerancijos,

demokratijos, žodžio laisvės, taikos ir kitas žmogiškasias vertybes (KEA European Affairs, 2006). Kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriaus perduodamos vertybės didina visuomenės atvirumą, kūrybingumą, toleranciją ir su tuo susijusį naujų idėjų generavimą (Florida, 2007; Florida, 2002).

1.3. Menininkų veiklos pobūdis ir darbo rinka

Skirtinguose kūrybiniuose sektoriuose – valstybės finansuojamame, komerciniame ir neprofesionaliajame – menininkai veikia skirtingai. Valstybės finansuojami menininkai dažniausiai orientuoti į aukštos meninės kokybės ir eksperimentinius kūrinius, komerciniame sektoriuje dirbančių kūrėjų darbus labiau veikia paklausos ir pasiūlos dėsniai, o neprofesionaliajame menininkai dažniausiai prisiima edukatorių pozicijas. Tačiau neįvedant subjektyvaus kokybinio vertinimo menininko veiklą galima apibrėžti vienodais kriterijais.

Mokslinėje literatūroje nėra vienos menininko sąvokos (Steiner ir Schneider, 2013), daugelyje studijų menininkai (meno ir kultūros kūrėjai, kūrėjai, kūrybinė darbo jėga) apibrėžiami pagal tyrimo tikslus ir prieinamus statistinius duomenis. Vienas pirmųjų menininko profesiją apibrėžiančių kriterijų sąrašų (Frey ir Pommerehne, 1989) apima tokius kriterijus:

- laikas, skiriamas kūrybiniam darbui,
- pajamos, gaunamos iš kūrybinės veiklos,
- pripažinimas kaip menininko visuomenėje,
- pripažinimas tarp kitų menininkų,
- sukurtų meno kūrinių kokybė,
- narystė profesionalių menininkų asociacijose,
- įgytas meninis išsilavinimas,
- subjektyvus savęs laikymas menininku.

Remiantis šiais požymiais menininką galima identifikuoti tik iš dalies: dauguma tyrimų atskleidžia, kad menininkai dažnai dirba ne vien kūrybinius darbus, tai veikia jų iš kūrybinės ir ne iš kūrybinės veiklos gaunamų pajamų proporcijas (Steiner ir Schneider, 2013; Throsby, 2010) ir kt. Taip pat kriterijai gali kelti daug diskusijų dėl to, kad požymiai, susiję su pripažinimu ir meno kokybe, dažniausiai subjektyvūs.

Remiantis dalimi nurodytų kriterijų 2018 m. atliktas Danijos menininkų tyrimas (Baldin ir Bille, 2018), kuriame autoriai menininkus suskirstė į 6 grupes: profesionalūs menininkai (žemo ir aukšto pajamų lygio), subsidijuojami menininkai, pradedantys karjerą menininkai, kūrėjai, susiję su menais, žmonės, kuriems menai yra hobis. Ši klasifikacija leidžia nagrinėti skirtingas menininkų grupes, atskleidžiant kiekvienos jų darbo ir gyvenimo sąlygas.

Minėtas tyrimas siejasi su ankstesniu Danijos menininkų ir kūrybinių industrijų darbuotojų tyrimu (Bille, 2008), kuriame menininko profesija apibrėžiama trimis kriterijais: tai yra asmuo, kuris dirba kūrybinėse industrijose, dirba su kūrybinio turinio arba turi kūrybinį išsilavinimą. Tyrime iš plataus kūrybinių industrijų sąrašo išrinktos tik tos sritys, kuriose meninis kūrybingumas yra pagrindinis kūrybos proceso indėlis ir meno ar kūrybinis produktas yra pagrindinis veiklos rezultatas. Tyrime išskirti nepriklausomi menininkai bei kūrėjai, dirbantys scenos menų, muzikos, kino, medijų, architektūros ir dizaino, reklamos, fotografijos ir amatų sektoriuose.

Kūrybines profesijas taip pat galima grupuoti pagal veiklos tipą. Towse (2010) akcentuoja, kad kūrybines profesijas galima skirti į kūrėjus (vizualiojo meno kūrėjai, rašytojai, dramaturgai, scenaristai, režisieriai, kompozitoriai, choreografai ir kt.) ir atlikėjus (muzikantai, dainininkai, šokėjai, aktoriai, lėlininkai, cirko artistai ir kt.). Šios grupės skiriasi įsidarbinimo tendencijomis, darbo pobūdžiu ir kūrybinės produkcijos gynimo mechanizmais. Kai kurių profesijų atstovai gali dirbti individualiai, kiti dalyvauja kolektyvinėje kūrybinėje veikloje (Hesmondhalgh, 2013).

Menininkų darbo rinka ir kuriama produkcija yra ypatinga dėl kuriamos socialinės-kultūrinės vertės, poveikio bendruomenėms, visuomenės vertybių kaitai ir pan. Ši rinka yra ypač jautri, kadangi daugelis menininkų dirba projektinės veiklos struktūrose, yra priklausomi nuo valstybės finansavimo. Be to, ji apipinta stereotipais, dauguma jų susiję su didžiuliu „badaujančių“ menininkų ir superžvaigždžių atlyginimų skirtumu (Banhamou, 2011). Dauguma tyrimų labiau orientuojasi į pajamų pasiskirstymą, o ne į jų vidutinį lygį ir atskleidžia, kad egzistuoja duali darbo rinka (Banhamou, 2011). Darbo netolygumas veda į tai, kad menininkų darbo rinkos yra analizuojamos kaip atipinės (*atypical*) ir nekonkurencingos (*non-competitive*) rinkos (Banhamou, 2011).

Menininkų darbo rinkos sąlygų išskirtinumas – kelių darbų turėjimas, paplitusios trumpalaikės sutartys ir savarankiškas darbas ir kultūrinė enterprenerystė. Dauguma darbų yra trumpalaikiai ir paremti projektais, ypač kino ar muzikos industrijoje (Bille, 2020; Hesmondhalgh, 2013). Trumpalaikės sutartys lemia mažą darbo netekimo apsaugą (Bille, 2020; Hesmondhalgh, 2013).

Menininkų judėjimas per trumpalaikius projektus leidžia paaiškinti ir mažą išsilavinimo įtaką karjerai: stiprėjant konkurencijai reputacija, stipraus įvaizdžio kūrimas judant iš projekto į projektą yra efektyviausias kelias naujam kontraktui gauti (Caves, 2000). Kai kuriems menininkams, pvz., rašytojams ir vizualiojo meno atstovams, savarankiškas darbas yra vienintelė darbo organizavimo galimybė, nes

rinkoje yra tik keletas nuolatinio darbo pozicijų. Tarp klasikinės muzikos atlikėjų ar valstybiniuose teatruose nuolatiniai darbai yra dažnesni (Bille, 2020).

Meninis darbas charakterizuojamas trimis bruožais, kurie skiria meno darbuotojus nuo kitų profesijų (Throsby, 2010):

1. Menininkų atlygių svyravimai yra didesni nei kitose profesijose, menininkai turi prisiimti šią riziką (superžvaigždžių modelis).
2. Profesionalių menininkų atlygis yra žemesnis nei kitų panašaus lygio išsilavinimo ir mokymų reikalaujančių profesijų (pasirinkimo modelis).
3. Meno kūrėjų profesijos išsiskiria iš kitos darbo jėgos nemonetariniais veiklai skiriamo laiko paskirstymo motyvais. Kitų specialybių darbuotojų elgseną reprezentuojantys teoriniai modeliai negali būti taikomi menininkams aprašyti, nes kūrėjai darbo nelaiko nuobodžia pareiga, generuojančia pajamas. Jų įsipareigojimas kūrybai reiškia, kad jie pozityviai žiūri į pasirinkimą dirbti šioje profesijoje, ir empiriniai tyrimai rodo, jog jie linkę atsisakyti pelningesnių darbo alternatyvų dėl galimybės daugiau dėmesio skirti kūrybinei veiklai.

1.3.1. Meno rinka – kaip loterija: netolygus pajamų pasiskirstymas ir superžvaigždžių modelis

Superžvaigždžių modelis (Rosen, 1981) atskleidžia, kad maži talento skirtumai gali lemti didžiulius pajamų netolygumus. Šį fenomeną autorius argumentuoja neelastinga paklausa ir tuo, kad talentui negalioja substitucijos dėsniai. Teoriją pagrindžia Danijoje atliktas menininkų tyrimas (1000 vizualiųjų menų atstovų), kuris atskleidė pajamų netolygumus: 5 proc. menininkų, gaunančių didžiausias pajamas, kartu uždirbo 47 proc. visų sektoriaus pajamų, 25 proc. daugiausiai uždirbančių dalijosi 87 proc., o 50 procentų mažiausiai uždirbančių – tik 1 proc. visų rinkos pajamų (Baldin ir Bille, 2018). „Forbes“ žurnalo skelbiamuose daugiausiai uždirbančių muzikantų reitinguose matomos didelės superžvaigždžių uždirbamos sumos (Bille, 2020).

Dauguma tyrėjų darbo rinką analizuoja kaip loteriją: individai linkę rizikuoti ir pasirinkti menininko kelią, pervertindami sėkmės galimybes. Sėkmės viltis ir polinkis rizikuoti yra didesni jaunesniame amžiuje, kai asmenys renkasi profesiją (Banhamou, 2011), mat meno profesijos pasirinkimas yra susijęs su galimais dideliais uždarbiais pavykus tapti superžvaigžde (Bille, 2020).

Net jeigu pasisekimo tikimybė atrodo ypač maža ir kai kuriais periodais pajamos gali būti labai mažos, didelių pajamų galimybė ir menininkų oportunistiškumas paaiškina prisiimamą riziką (Bille, 2020).

1.3.2. Pasirinkimo modelis

Pagal pasirinkimo modelį (angl. The work preference model), menininkas renkasi tarp kelių veiklų ir maksimizuoja savo finansinio naudingumo ir pasitenkinimo iš dirbamo darbo derinį, skirstydamas savo laiką ir pasirenkdamas tarp darbo trijose rinkose (Throsby, 2001):

- 1. tiesiogiai susijusioje su profesija,*
- 2. netiesiogiai susijusioje su profesija,*
- 3. kitose profesijose.*

Modelis remiasi hipoteze, kad menininko prigimtis yra kūryba, jis stengsis kūrybai skirti kuo daugiau laiko, atsižvelgdamas į finansinius visų sferų apribojimus. Menininko iš kūrybos gaunama nauda įtraukiama į menininko darbo pasiūlos funkciją kartu su pajamomis ir laiku laisvalaikiui (Bille, 2020). Dauguma modelio empirinių tyrimų atskleidė, kad kylant ne su profesija susijusių darbų atlygiams menininkai gali daugiau laiko skirti kūrybai, taip pat jie daugiau kuria ir kylant kūrybinio darbo atlygiui. Be to, net jeigu kūrybinės profesijos atlygis yra mažesnis nei kitų profesijų, menininkas vis tiek pasirinks darbą su menais; atlygių skirtumas yra tolygus galimybių būti menininku kaštams (angl. *opportunity costs*) (Bille, 2020).

Daugumos pažengusių šalių statistiniai duomenys atskleidžia panašų menininkų uždarbių poveiklį: vidutiniai metiniai atlygiai yra mažesni nei kitų grupių, kurioms taikomi panašūs profesinio išsilavinimo ir kvalifikacijų reikalavimai (Menger, 2006).

1.3.3. Nemonetariniai veiklos pasirinkimo motyvai: savarankiškumas, lankstumas ir darbo keliamas pasitenkinimas

Buvimas rizikingoje ir mažesniais atlygiais pasižyminčioje darbo rinkoje yra susijęs su menininkų pasitenkinimu savo darbu: dauguma kūrėjų yra labiau patenkinti savo darbu nei kitų profesijų atstovai ir šis nemonetarinis atlygis yra vienas pagrindinių argumentų likti menininko profesijoje (Steiner ir Schneider, 2013).

Menininkams taip pat svarbus autonomijos aspektas, kurį suteikia savarankiško darbo galimybės ir darbo rinkos lankstumas.

Kultūros srityje ilgalaikės sutartys yra retas reiškinys (Banhamou, 2011) ir vyrauja savarankiško darbo modelis (Menger, 2006). Savarankiškai dirbantys menininkai pasižymi entreprenierių savybėmis: jie gali komercializuoti savo produkciją, yra motyvuoti visapusiškai įsipareigoti savo darbinei veiklai. Darbinė nepriklausomybė siejama ir su aukštu produktyvumu: tai lemia galimybės kontroliuoti savo darbus ir jų tempą, savo pasiekimų ir apčiuopiamų darbo rezultatų matymas ir pasitenkinimo jais jausmas (Menger, 2006).

Pokyčių ir lankstumo priežastys (Menger, 2006):

1. Meno produktai dažnai kuriami kaip prototipai ir jų rinkos vertė priklauso nuo jų originalumo ir mažesnės ar didesnės diferenciacijos.
2. Norint sukurti filmą, spektaklį, operą ar kitą kūrinį reikalinga daugelio veiklų kombinacija, reikia daug skirtingų sričių kūrėjų, taigi kiekvienas kūrėjas greitai pereina į naują projektą su naujais reikalavimais ir iššūkiais.
3. Publika nori naujovių ir tai suteikia menui socialinę ir ekonominę vertę. Nepastovumas yra tikroji inovacijų proveržio sąlyga, kuri leidžia proveržio autoriui susikurti naują (laikiną) monopolį, tačiau taip pat kiekviena tikra inovacija yra ir rizika. Skonio pokyčiai yra sunkiai nuspėjami, ypač tokiose rinkose kaip populiarioji muzika, šiuolaikinė tapyba, populiarioji grožinė literatūra, masinei auditorijai pritaikyti filmai ir serialai.

Lankstumo paieškos yra esminė meninio darbo savybė. Lankstumą lemia projektinis darbo pobūdis ir trumpalaikių sutarčių sistema, kai kiekvieną naują kūrinį – spektaklį, muzikinį pasirodymą, parodą ir kt. – sukuria ir įgyvendina nauja komanda, kurios nariai išsiskirsto įgyvendinus projektą.

1.4. Menininko sąvoka teisiniuose dokumentuose

Kadangi kūrėjai traktuojami kaip ypatingos profesijos atstovai, jų veiklą apibrėžia specialus menininko statusas. Menininko statusui apibrėžti yra skirtos 1980 m. pristatytos UNESCO rekomendacijos. Jose menininkas apibrėžiamas kaip asmuo, kuris sukuria arba perkuria meno kūrinius ar suteikia meninę išraišką, laiko meninę kūrybą esmine savo gyvenimo dalimi, prisideda prie meno ir kultūros plėtros ir siekia būti pripažintas kaip menininkas, nepriklausomai nuo savo statuso ar priklausymo asociacijoms. Rekomendacijos pabrėžia žodį „statusas“, kuris dalinai išskiria menininkus iš visuomenės, tačiau kartu pripažįsta jų laisves ir moralines, socialines bei ekonomines teises į menininkus tenkinantį pajamų ir socialinės apsaugos lygį (UNESCO, 1980).

Lietuvoje meno kūrėjus apibrėžia Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas, kuriame nurodoma, kad „meno kūrėjas yra meno kūrinius kuriantis, juos savitai atliekantis fizinis asmuo, kuriam už tai yra suteikiamas meno kūrėjo statusas“. Meno kūrėjo statusą suteikia Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau – Kultūros ministerija) sudaryta komisija arba profesionaliojo meno kūrėjų sąjungos, priimdamos pretendentą į savo narius¹. Lietuvoje suteikiamas meno kūrėjo statusas orientuotas į aukštąją kultūrą, pretendentas į statusą turi būti teigiamai įvertintas profesionalių meno vertintojų, apdovanotas premijomis, savo kūrybą pristatęs aukšto lygio tarptautiniuose renginiuose, jo kūryba turi būti įtraukta į ugdymo programas, kūrinių būti įsigiję šalies ar užsienio nacionaliniai muziejai ar galerijos, jis turi intensyviai tirti kultūros sritį arba dėstyti meno dalykus aukštosiose mokyklose (reikia atitikti bent vieną reikalavimą). Profesionalaus meno kūrėjo statusą galima gauti už veiklą šiose meno srityse: architektūros, cirko dizaino, dailės, fotografijos, kino, literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno, teatro, tautodailės, žurnalistikos.

Lietuvos kultūros taryba (LKT) Stipendijų kultūros ar meno kūrėjams skyrimo tvarkos apraše nurodo, kad gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kultūros kūrėjai ar menininkai, kurie yra Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių ar trečiųjų valstybių piliečiai (jeigu jų veiklos objektas yra Lietuvos menas ir kultūra bei jų sklaida). Visi šie asmenys įvardijami kaip kultūros ar meno kūrėjai. Stipendijas gali gauti šių sričių atstovai: architektūros, cirko dizaino, dailės, fotografijos, literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno, teatro, etninės kultūros ir tautodailės, bibliotekų, kultūros paveldo, muziejų.

Kino srities kūrėjai stipendijas gali gauti per Lietuvos kino centro (LKC) programas. Lietuvos kino centras Stipendijų kino kultūros ar meno kūrėjams skyrimo tvarkos apraše nurodo, kad gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kino kultūros ar meno kūrėjai, kurie yra Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės susitarimo narių piliečiai bei nuolatiniai gyventojai, jeigu jų veiklos, kuriai prašoma skirti stipendiją, objektas yra Lietuvos kino menas

2 Kai kurios kūrybinės sąjungos į savo narius priima menininkus (pvz., jaunuosius kūrėjus), o meno kūrėjo statusas jiems yra suteikiamas po kurio laiko.

ir kultūra bei jų sklaida. Individuali stipendija skiriama individualiai kino kultūros ar meno kūrėjų kūrybinei raiškai skatinti: filmo scenarijaus pirmajai versijai arba televizijos dramos seriale pirmos serijos scenarijui rašyti, tyrimams kino ar Lietuvos kino istorijos srityse atlikti, straipsniams, mokomajai medžiagai ar kitoms įvairioms publikacijoms rengti.

Stipendijas taip pat gali gauti ir didžiųjų miestų savivaldybių kūrėjai. Klaipėdos savivaldybė nurodo, kad gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kultūros ir meno kūrėjai – Lietuvos Respublikos piliečiai, gyvenantys, dirbantys ir (ar) kuriantys Klaipėdoje, jeigu jų veiklos objektas yra menas ar kultūra bei jų sklaida (Klaipėdos miesto savivaldybės Stipendijų kultūros ir meno kūrėjams skyrimo nuostatai). Kauno miesto savivaldybė nurodo, kad stipendiją gali gauti kultūros ir meno kūrėjai, jų apibrėžimas nedetalizuojamas (Kultūros ir meno stipendijos nuostatai). 2020 m. reaguojant į sudėtingą miesto menininkų situaciją dėl COVID-19 pandemijos surengtas konkursas Vilniaus miesto menininkams. Konkurso apraše nurodyta, kad gauti stipendijas turi teisę pilnamečiai kultūros kūrėjai ar meno kūrėjai, kurie yra Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių ar trečiųjų valstybių piliečiai (jeigu jų veiklos objektas yra Lietuvos kultūra ir menas bei jų sklaida) (toliau kartu – kultūros ar meno kūrėjai), savo kultūros ar meno veiklą vykdantys Vilniaus miesto savivaldybėje.

Apibendrinant galima teigti, kad tiek meno kūrėjo statuso, tiek įvairių stipendijų teisės aktai menininkus apibrėžia abstrakčiai, remdamiesi jų vykdoma veikla, kurios objektas yra menas ar kultūra bei jų sklaida. Pretenduojant į stipendijas meno kūrėjo statusas nėra būtinas. Teisės aktai nesukonkretina menininko veiklos bruožų. Meno kūrėjo statuso suteikimo kriterijai apibrėžia kokybinius kūrybos rezultato rodiklius, o skiriant stipendijas kokybinis kūrėjų vertinimas įvyksta ekspertams vertinant paraišką ir atsižvelgiant į menininko ankstesnės veiklos rezultatus, siūlomos veiklos inovatyvumą ir kokybę bei įtaką šalies kultūros raidai.

1.5. Tyrime vartojama menininko sąvoka ir jos pagrindimas

Išanalizavus menininko profesiją ir darbo rinką apibrėžiančią literatūrą, meno kūrėjo statusą apibrėžiančius teisės aktus ir duomenis apie menininkus renkančias viešas duomenų bazines, galima apibendrinti, kad menininko profesija yra išskirtinė dėl kuriamo simbolinio turinio, turinčio kultūrinę ir ekonominę vertę, veikiančią šalies

kultūros ir meno raidą, tenkinančią visuomenės kultūros poreikius, keičiančią šalies vertybinę sistemą, reprezentuojančią šalį užsienyje.

Šalies teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžiama menininko veikla, tik nurodoma, kad veiklos objektas turi būti šalies kultūra ir jos sklaida, ir remiamasi jau sukurtų (stipendijų atveju ir būsimų) meno kūrinių kokybe ir poveikiu šalies kultūros raidai.

Tyrime vartojama menininko sąvoka yra paremta UNESCO rekomendacijomis meno kūrėjo statusui apibrėžti ir papildyta išsilavinimo ir užmokesčio už kūrybinę veiklą kriterijais. Sąvoka apima menininko veiklos bruožus.

Menininkas – asmuo, kuris reguliariai vykdo kūrybinę veiklą: yra įgijęs meno krypties išsilavinimą ir (arba) kuria ar perkuria meno kūrinius, ir (arba) meninę kūrybą laiko esmine savo gyvenimo dalimi, ir (arba) gauna pajamų iš šios veiklos, ir (arba) prisideda prie meno ir kultūros plėtros, ir (arba) siekia būti pripažintas kaip menininkas.

Palyginti su Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymu, ši sąvoka yra labiau orientuota į menininko darbinės veiklos pobūdį, o ne į jo veiklos vertinimą pagal aukšto lygio profesionalumo kriterijus. Apibrėžime akcentuojami šie menininko ir jo kūrybinės veiklos bruožai:

1. įgytas meninis išsilavinimas. Tai leidžia teigti, kad asmuo pasirengęs meno rinkai, įgijęs reikiamus profesinius įgūdžius ir geba kurti profesionaliai;
2. meno kūrinių kūrimas. Menininko veiklos rezultatas – sukurtas meno darbas vienoje iš meno sričių;
3. uždarbis iš veiklos. Jeigu kūrėjas gauna pajamas iš kūrybinės veiklos ir sugeba išsilaikyti darbo rinkoje, tai galima laikyti jo profesija;
4. menininko pašaukimas. Kūrėjas savo profesiją laiko esmine savo gyvenimo dalimi, suteikiančia ne vien pajamas, bet ir saviraiškos laisvę, kūrybinį džiaugsmą ir moralinį pasitenkinimą. Pasirinkdamas menininko profesiją asmuo rizikuoja, tačiau galimos sėkmės ir pasitenkinimo kūrybine veikla perspektyvos skatina priimti šią riziką. Kūrėjo pajamos iš kūrybinės veiklos gali būti mažesnės nei kitose srityse, tačiau nemonetarinis kūrybinės profesijos atlygis tai kompensuoja. Uždarbis gali būti siejamas ir su aktyvumu ieškant galimybių finansuoti individualią kūrybinę veiklą (stipendijų, kiti finansavimo konkursai);
5. indėlis į kultūros ir meno plėtrą. Sėkmingai kuriantys menininkai savo kūryba prisideda prie ilgalaikės kultūros ir meno raidos, turi poveikį visuomenės vertybių formavimuisi, jų kūriniai yra saugomi ateities kartoms;
6. menininko pripažinimo siekimas. Šis veiksnys susijęs su noru pristatyti savo kūrinius viešai ir būti laikomam menininku kitų profesionalų (priklausymas kūrybinėms sąjungoms, premijos ir apdovanojimai, suteiktas profesionalaus meno kūrėjo statusas), visuomenės. Į tai taip pat įeina ir savivoka, t. y. savęs priskyrimas menininkų bendruomenei.

Kultūros sritis apima valstybės finansuojamą, komercinę ir neprofesionaliąją veiklą, skirtingi kiekvienos iš jų tikslai sąlygoja skirtingus veiklos mechanizmus, finansavimo šaltinius ir menininkų įsitraukimo laipsnį. Dabartinė šalies menininkų pripažinimo ir registracijos sistema remiasi valstybės finansuojamų menininkų (gerovės požiūriu) koncepcija: informacija renkama apie tuos menininkus, kurie stoja į meno kūrėjų sąjungas, siekia profesionalaus meno kūrėjo statuso ar dalyvauja finansavimo konkursuose. Tačiau dalis profesionaliai dirbančių kūrėjų (laikančių kūrybą savo pagrindine profesija ir gaunančių už tai pajamas, bet dėl įvairių priežasčių nedalyvaujančių nurodytose programose) nėra įtraukiami į apskaitos sistemas, taigi bendro individualių kūrėjų skaičiaus nustatyti nėra galimybės.

Nurodytos priežastys lemia tyrimo ribotumus: empirinei šalies menininkų analizei naudojama informacija apie menininkus, kurie priklauso meno kūrėjų sąjungoms ir (arba) turi meno kūrėjo statusą, ir (arba) yra gavę finansavimą kūrybinėms veikloms įgyvendinti. Būsimiems tyrimams papildoma informacija galėtų būti gaunama iš kolektyvinių autorių ir atlikėjų teisių administratorių, tačiau tai vis tiek neapimtų visų kultūros ir meno sričių. Bendrų tendencijų analizei gali būti naudojama kultūros užimtumo statistika ar kūrybinės klasės statistika, tačiau ji apima daug platesnę kultūros užimtumo dalį nei vien kūrybinės profesijos ir individualūs menininkai.

1.6. Lietuvos menininkų lauko struktūra

Lietuvoje menininką apibrėžia Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas, Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro stipendijų skyrimo kultūros ir meno kūrėjams tvarkos aprašai, savivaldybių stipendijų skyrimo meno kūrėjams nuostatai. Kultūros ir meno darbuotojus apibrėžia Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas.

Minėti teisės aktai apibrėžia menininkus, kuriuos galima sugrupuoti taikant koncentrinį ratų klasifikaciją (1.1 pav.). Modelio centre yra siauriausias ir įstatymais apibrėžtas **profesionalus menininkas** o judant nuo modelio centro plečiamos kūrėjų veiklos sritys ir kūrybinio turinio koncentracija. Antrasis ratas yra **kultūros ar meno kūrėjai**, kurių veiklą apibrėžia LKT, LKC ir kitų stipendijų nuostatai. Šie kūrėjai nebūtinai turi profesionalaus meno kūrėjo statusą, tačiau aktyviai dalyvauja šalies kultūros ir meno procesuose. Plačiausia grupė – **kultūros darbuotojai** – asmenys, dirbantys darbus, klasifikuojamus kaip kultūriniai, bei dirbantys kultūros įstaigose, tačiau nebūtinai atliekantys vien kūrybinį darbą. Į šią grupę patenka visi kūrėjai: kartu su profesionaliais menininkais ir kultūros ar meno kūrėjais įtraukiami ir kūrėjai, neatitinkantys nustatytų profesionalumo kriterijų arba atitinkantys, tačiau dėl įvairių priežasčių nedalyvaujantys finansavimo konkursuose, nestojantys į meno kūrėjų sąjungas ar nesiekiantys profesionalaus meno kūrėjo statuso. Prie kultūros darbuotojų priskiriami visi žmonės, kurie prisideda prie kūrybinio produkto sukūrimo ir sklaidos. Ši grupė tyrime nėra nagrinėjama plačiau.

Pristatoma klasifikacija daugiausia remiasi šalies teisės aktuose nustatytu požiūriu į menininką: apibrėžiama jo veiklos sritis ir veiklos įvertinimas (Meno kūrėjo statuso suteikimo tarybos ar LKT ekspertų).

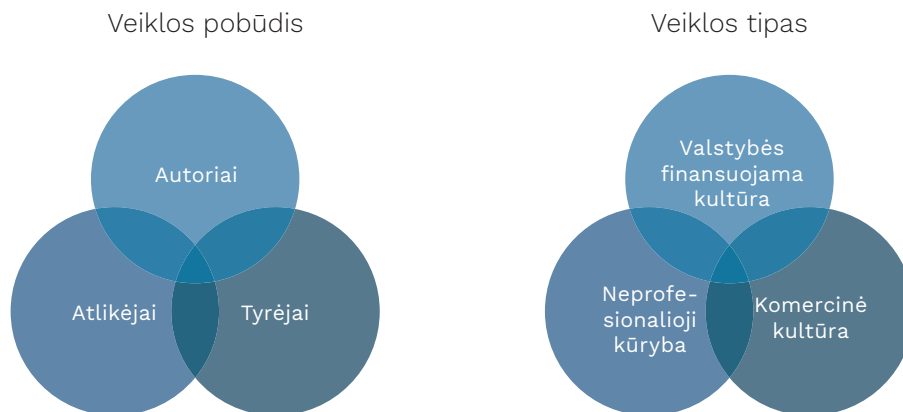

1.1 pav. Lietuvos menininkų lauko struktūra

Nors tas pats individas pagal savo pagrindinę veiklą priklauso vienam iš apskritimų, jis lygiagrečiai gali vykdyti veiklą skirtinguose modelio lygmenyse (aukštesniuose apskritimuose), pvz., dalį laiko skirti profesionaliai kūrybai, dalį – darbui kūrybinių industrijų sektoriuje ar švietimo sistemoje. Kiekvienas kūrėjas renkasi tarp darbo valstybės finansuojamose struktūrose ar projektuose, komercinėje kultūros veikloje ar darbo kituose su kultūra dalinai susijusiuose arba visai nesusijusiuose sektoriuose.

Menininkų laukas gali būti skaidomas pagal veiklos pobūdį ir veiklos tipą (1.2 pav.) Pagal savo veiklos pobūdį menininkai gali būti autoriai, pristatantys vienetinius produktus (daugelio teises gina LATGA), ir atlikėjai, savitai atliekantys ir interpretuojantys meno kūrinius (daugelio teises gina AGATA). Menotyrininkams taip pat suteikiamas meno kūrėjo statusas, jie veikia kaip kultūros tyrėjai ir gali dalyvauti individualaus finansavimo konkursuose. Veiklos tipas susijęs su finansavimo šaltiniais, nurodytais kultūros ekologijos teorijoje: menininkai gali veikti pagal valstybės finansuojamos kultūros, neprofesionaliosios kūrybos ar komercinės kultūros mechanizmus.

Taigi, kiekvienas menininkas gali patekti į vieną iš 9 kategorijų, jos gali laikinai susipinti ir pan. Visa menininkų lauko struktūra gali būti vaizduojama kaip trimatis modelis:

1.2 pav. Menininkų skirstymas pagal veiklos pobūdį ir pagal veiklos sritį

Sritis, kuriose dirba menininkai, nustatytos Lietuvos Respublikos meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme ir LKT² bei LKC stipendijų teikimo nuostatuose:

- 1. architektūra,*
- 2. dizainas,*
- 3. dailė,*
- 4. fotografija,*
- 5. kinas,*
- 6. literatūra,*
- 7. muzika,*
- 8. šokis,*
- 9. tarpdisciplininis menas,*
- 10. etninė kultūra ir tautodailė,*
- 11. žurnalistika,*
- 12. cirkas,*
- 13. teatras.*

Remiantis turimais duomenimis tyrime bus analizuojami profesionaliojo meno kūrėjai ir kultūros ir meno kūrėjai.

Informacija apie menininkus renkama Kultūros ministerijos (Meno kūrėjų duomenų bazė), Lietuvos kultūros tarybos (Stipendijų duomenų bazė), Lietuvos kino centro (Stipendijų duomenų bazė), Valstybinės mokesčių inspekcijos (Paramos gavėjų duomenų bazė), meno kūrėjų organizacijų. Informaciją apie menininkus taip pat renka kolektyvinių autorių ir gretutinių teisių administravimo agentūros: LATGA, AGATA, AVAKA. Papildomai analizei galima naudoti Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenis apie vykdomą savarankišką veiklą kūrybinėse srityse.

³ LKT taip pat skiria stipendijas bibliotekų, muziejų, archyvų ir kultūros paveldo sritims, tačiau analizuojant pateiktų paraiškų veiklas matoma, kad didžioji dauguma jų susijusi su kūrybos išsaugojimu ar analize, o ne naujų kūrinių kūryba ir pristatymu.

Atsižvelgiant į tyrimo tikslą – susieti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę su valstybės intervencijomis – tyrimui pasirinkta analizuoti tiesiogiai su jomis susijusių menininkų grupę. Lietuvos menininkų lauko struktūra analizuota remiantis šiais duomenų šaltiniais:

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos informacija apie asmenis, įgijusius meno kūrėjo statusą iki 2020 m. liepos mėn.
2. Susisteminta informacija apie meno kūrėjų sąjungų narius, 2019 m. duomenys.
3. Lietuvos kultūros tarybos informacija apie asmenis, gavusius edukacinę arba individualią stipendiją nuo 2014 m. iki 2020 m. gegužės mėn.
4. Lietuvos kino centro informacija apie asmenis, gavusius edukacinę arba individualią stipendiją nuo 2018 m. iki 2020 m. liepos mėn.
5. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys apie asmenis, turinčius paramos gavėjo statusą.

2 MENININKŲ BŪKLĖ IR JOS VERTINIMO KRITERIJAI

Pirmoje tyrimo dalyje pateiktas menininko apibrėžimas orientuojasi į menininko darbinės veiklos pobūdį ir įvardija šiuos menininko ir jo kūrybinės veiklos bruožus: įgytas meninis išsilavinimas, meno kūrinių kūrimas, uždarbis iš kūrybinės veiklos, menininko pašaukimas ir pripažinimo siekimas, indėlis į kultūros ir meno plėtrą, savęs priskyrimas menininkų bendruomenei. Daugelį aspektų apimantis menininko veiklos pobūdis lemia tai, kad analizuojant kūrėjo būklę svarbu išskirti socialinius ir kūrybinius būklės komponentus.

Toliau pateikiama menininkų socialinės ir kūrybinės būklės apibrėžtis, apžvelgiami Lietuvos ir kitų šalių menininkų būklės tyrimai. Remiantis aptartais menininkų darbinės aplinkos ir padėties tyrimais, sudaroma menininkų būklės įvertinimo sistema, leidžianti apibrėžti ir įvertinti įvairius socialinę ir kūrybinę būklę nusakančius aspektus.

2.1. Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės apibrėžtis

Vertinant menininkų socialinę ir kūrybinę būklę valstybės finansinių ir kitų intervencijų aspektu, siekiama teoriškai apibrėžti, kas yra menininkų socialinė ir kūrybinė būklė, atsižvelgiant į bendrąjį socialinės padėties apibrėžimą bei į šiam tyrimui pasirinktą menininko apibrėžimą, menininkų kūrybinės veiklos ypatumus, kituose moksliniuose tyrimuose pateikiamus menininko būklės apibrėžimus ir jos vertinimo kriterijus.

P. Bourdieu (1992) nurodo, kad socialinė padėtis visuomenės struktūroje yra apibūdinama ištekliais arba kapitalu. Socialinėje erdvėje individas gali disponuoti ketveriopu kapitalu: ekonominiu, kultūriniu, socialiniu ir simboliniu (prestižas, reputacija, garbė).

Lietuvos teisinėje bazėje socialinė padėtis apibrėžiama Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnyje kaip „fizinio asmens įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens finansine (ekonomine) padėtimi susiję veiksniai“ (2003). Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teisininkai pastebi tendenciją, kad žmonės socialinę padėtį supranta plačiau, nei ją apibūdina įstatymas, ir į šią sąvoką įtraukia gyvenamąją vietą, profesiją, šeimines padėtį, vaikų turėjimą ir kitus požymius.

Remiantis egzistuojančiais tarptautiniais moksliniais menininkų būklės tyrimais, įvardijami šie išskirtiniai menininkų profesinės veiklos bruožai: ekonominės naudos atmetimas, daugiausia valstybinis meno veiklų finansavimas, pinigais neįkainojama kūrybinė sėkmė ir kūrybos poveikis (European Parliament, 2006). Jie nulemia menininkų kūrybinės veiklos ciklišumą, nepastovias darbo sąlygas ir žemą pajamų lygį (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013).

Vertinant menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, moksliniuose tyrimuose svarbus dėmesys skiriamas menininkų pajamoms. Kaip jau minėta pirmoje tyrimo dalyje, palyginti su kitomis panašaus išsilavinimo lygio profesijomis, menininkų atlygis yra žemesnis ir dėl darbo sąlygų nepastovumo labiau svyruoja, o jų profesijos išsiskiria nemonetariniais veiklai skiriamo laiko paskirstymo motyvais (Throsby, 2010). Menininkai dažnai užsiima kita darbine veikla, kad turėtų pakankamai pajamų pragyvenimui, tačiau tuomet gali skirti mažiau laiko savo kūrybinei veiklai (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013).

Žemiau apžvelgiamuose moksliniuose tyrimuose menininkų socialinės ir kūrybinės būklės apibrėžimai nėra atskirai pateikiami, o kūrybinė būklė sutapatinama su socialine, išskiriant paminėtus kūrybinės veiklos ypatumus, turinčius įtakos tai būklei.

Viename iš pirmųjų Lietuvos menininkų padėties tyrimų buvo vertinami šie rodikliai: menininko užsiėmimo požymiai (iš jų svarbiausi – talentas, kūrybinis darbas, kūrybinis aktyvumas ir įgytas išsilavinimas), profesijos prestižas, menininkų materialinė padėtis, užimtumas (susijęs ir nesusijęs su kūrybine veikla), darbo pajamos, jų lygis, reguliarumas ir struktūra (pagal šaltinius (iš kūrybos (įskaitant valstybės paramą kūrybai), susijusius su kūryba ir nesusijusius su kūryba, bei kūrybos užsakovus) (A. Matulionis, 2000).

Panašiai Ateities visuomenės instituto atliktame kompozitorių socioekonominės padėties Lietuvoje tyrime vertinamas menininkų amžius, lytis, kūrybos pradžios laikotarpiai, kompozitoriaus veiklos prestižas, kūrybai skiriamas darbo laiko dalis, pagrindiniai muzikos žanrai, pajamų šaltiniai be muzikos kūrimo, pajamų gavimo formos iš muzikos kūrybos, pagrindiniai kūrybos užsakovai, pagrindiniai sektoriai, iš kurių gaunami užsakymai, pajamų dalis iš muzikos kūrybos, didžiausi gauti honorarai, kūrinių dovanojimas, vidutinės mėnesio pajamos atskaičius mokesčius (2018).

Remiantis socialinės padėties teoriniu ir teisiniu apibrėžimais, šiame tyrime pasirinktu menininko apibrėžimu, menininko profesijos ypatumais ir anksčiau minėtuose moksliniuose tyrimuose išskirtais menininkų socialinės ir kūrybinės padėties rodikliais, apibrėžiama menininko socialinė ir kūrybinė būklė ir nustatomi jos vertinimo kriterijai.

Siekiant apibrėžti **menininko socialinę būklę** daroma prielaida, kad menininko socialinė būklė gali priklausyti nuo jo socialinės padėties ir menininko kūrybinės veiklos ypatumų. Menininko socialinei būklei įtakos gali turėti menininko amžius ir lytis, taip pat socialinės padėties požymiai: įgytas išsilavinimas, profesinis prestižas, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės socialinės paramos galimybės ir kt. valstybės intervencijos. Vertinant menininko socialinę būklę, galima atsižvelgti ir į kitus rečiau moksliniuose tyrimuose naudojamus socialinės padėties rodiklius (gyvenamąją vietą, šeiminių padėtį, vaikų (ne)turėjimą ir kt.).

Vertinant menininkų socialinę ir kūrybinę būklę pajamos (jų lygis, reguliarumas ir struktūra (pagal šaltinius (iš kūrybos (įskaitant valstybės paramą kūrybai), susijusius su kūryba ir nesusijusius su kūryba, bei kūrybos užsakovus) yra svarbus veiksnys, nepaisant nemonetarinių kūrybinės veiklos pranašumų.

Įvertinus visus šiuos veiksnius šiame tyrime menininkų socialinė būklė apibrėžiama per socialinius (kaip išsilavinimo, savęs priskyrimo menininkų bendruomenei, menininko profesijos prestižo, galimybių prisidėti prie kultūros ir meno plėtos, kūrybinės veiklos įvertinimo), ekonominius (pajamų dydžio, pasiskirstymo, pastovumo ir reguliarumo, pajamų šaltinių kiekio, pajamų dalies iš kūrybos, pajamų, susijusių su kūryba ir nesusijusių, užimtumo, finansinių valstybės intervencijų) bei politinės ir teisinės aplinkos (valstybės reguliavimo, mokesstinės sistemos, valstybės socialinių garantijų, autorių ir atlikėjų teisių apsaugos) aspektus.

Menininko kūrybinė būklė apibrėžiama kaip savirealizacijos galimybė, galimybė (su)kurti meno kūrinį, moralinis pasitenkinimas kūrybine veikla (Steiner ir Schneider, 2013; Menger, 2006), įsitvirtinimas nacionalinėje ir tarptautinėje meno bendruomenėje (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013), kūrybos pripažinimas ir įvertinimas, fizinės ir psichologinės sąlygos (aplinka) kūrybiniam darbui, profesinio tobulėjimo galimybės ir galimybės kelti kvalifikaciją, galimybės pristatyti, eksponuoti, realizuoti savo kūrybą (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013), galimybės naudotis bendra kultūros aplinka (ekosistema), pvz., narystė meno ir kūrėjų organizacijose ar profesinėje sąjungoje, darbiniai ir kūrybiniai santykiai su kultūros įstaigomis, įstaigų atstovavimas kūrėjams, savo kultūros įstaigos įkūrimas, valstybės paskatos užtikrinant kūrybinę laisvę ir saviraišką (kūrybinės ir edukacinės stipendijos) (Holden 2015; Frey ir Pommerehne, 1989; Hesmondhalgh, 2013).

Fizinės kūrybinės sąlygos (aplinka) apibrėžiamos kaip fizinės sąlygos kurti, nuolatinės erdvės veiklai vykdyti turėjimas, darbo vieta bendradarbystės erdvėje, bendra fizinė darbo aplinka (studijos, inkubatoriai, kūrybinės dirbtuvės su reikiamomis priemonėmis ir įrenginiais), darbo saugumas (vertinant sužeidimų ir traumų tikimybę) (The Swedish Arts Grants Committee, 2016).

Psichologinės kūrybos sąlygos (aplinka) yra susijusios su orumo jausmu dėl vykdomos veiklos, vienatve darbe, stresu, socialiniu klimatu, diskriminacija, patyčiomis, smurtu ir seksualiniu priekabiavimu (The Swedish Arts Grants Committee, 2016). Menininko kūrybinės veiklos sąlygos turi savo specifiką, būdingą kūrybiniam sektoriui.

2.2. Moksliniai Lietuvos menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimai

Šioje dalyje apžvelgiami moksliniai tyrimai, analizuojantys Lietuvos menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, siekiant išsiaiškinti, koku mastu buvo mokslininkai analizuojama Lietuvos menininkų socialinė ir kūrybinė būklė ir kokias išvadas padarė ją tyrę mokslininkai. Apžvalgoje naudojami antrinių šaltinių ir turinio analizės metodai.

Vienas naujausių šaltinių apie menininkų vaidmenį kultūros politikoje – Lietuvos kultūros tyrimų instituto atliktas tyrimas „**Lietuvos kultūros politikos modelio sukūrimas. Lietuvos kultūros politikos formavimo perspektyvų analizė**“, kuriame išsamiai analizuojami kultūros politiką Lietuvoje apibrėžiantys dokumentai (R. Makselis, R. Stanevičiūtė, E. Bajorinienė, 2018). Šiame tyrime menininkų teisės kultūros politikos kontekste yra įvardytos kaip raiškos, kūrybos, nuomonės laisvės. Pabrėžiama, kad valstybė turi stiprinti pačių menininkų autoritetą visuomenėje, skatinti jų įtraukimą į su kultūros politika susijusias diskusijas bei taip didinti kultūros politikos demokratizaciją. Meniai rasti reikalingos kelios išankstinės sąlygos: saviraiškos laisvė, menininkų statusas ir socialinės garantijos, galimybė pragyventi iš kūrybos, tęstinis viešas kūrybos rėmimas. Tyrimo išvadose pabrėžiama, kad nacionaliniai kultūros politikos prioritetai yra valstybės ir kultūros istorinis tęstinumas bei kultūros tapatumas ir saviraiškos laisvė, akcentuojama, kad valstybė įgalina kūrybinę raišką, siekdama užtikrinti valstybės ir tautos tęstinumą.

Kultūros politikos tyrinėtoja Skaidra Trilupaitytė savo monografijoje „**Kūrybiškumo galia? Neoliberalistinės kultūros politikos kritika**“, atsižvelgdama į kapitalizmo teorijas, laisvosios rinkos ideologiją ir realiai egzistuojantį neoliberalizmą, apmąsto kultūros politiką (2015). Remiantis akademinio, kritinio, propagandinio viešojo kalbėjimo pavyzdžiais, kvestionuojant Lietuvos viešųjų intelektualų, politikų, menininkų, rinkos ekspertų, verslininkų ir kt. pasisakymus, čia parodoma, kokiais būdais populiarī laisvos rinkos idėja realiai egzistuojančio neoliberalizmo praktikoje paradoksaliai virsta „valstybės plėtimu“ (S. Trilupaitytė, 2015). Šį neoliberalizmo paradoksą diskurso erdvėje, be kitų dalykų, pateisina ir viena iš įprastų šiandienos kultūrinių nuostatų – viešojoje politikoje įsigalėjusi kūrybiškumo retorika, kuri studijoje aptariama kritiškai vertinant kultūrines ir kūrybines industrijas (KKI), taip pat „plačiosios“ kultūros ir kūrybos sampratos implikacijas į kultūros politiką (S. Trilupaitytė, 2015).

Kitame savo tyrime „**Kultūrinės tapatybės klausimai viešojoje kultūros politikoje**“, remdamasi Didžiosios Britanijos sociologo Jim'o McGuigan'o išskiriamais trimis kultūros politikos diskursais (valstybės, rinkos ir piliečių / komunikaciniu), kurie yra pavaldūs istorijos nulemtiems hegemoniškiems diskursams, ši mokslininkė tvirtina, kad šiandien Lietuvoje tarp kultūrinio liberalizmo atstovų ir kultūrinės demokratijos rėmėjų vyksta diskusijos dėl kultūros politikos režimų, kuriuos ir atspindi tie trys diskursai (2010).

Vieną iš pirmųjų menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimų „**Menininkų socialinė padėtis**“ Lietuvoje atliko A. V. Matulionis (2000). Pasak autoriaus, „tyrimą lėmė būtinybė atskleisti varganą menininkų padėtį posovietinėje visuomenėje“. Jame analizuojama pačių menininkų savivoka, jų santykiai su valstybinėmis ir visuomeninėmis (ypač kūrybinėmis) organizacijomis, menininkų socialinė ir materialinė padėtis bei vertinamos jų kūrybinio darbo galimybės, Lietuvos gyventojų požiūris į menininkus ir jų profesijos prestižą. Apklausti 403 įvairių sričių menininkai iš didmiesčių ir regionų, apklausoje išskiriamas amžiaus (išskiriant grupes iki 30, 40, 50, 60 metų ir daugiau) ir lyties aspektas.

2000 m. tyrime menininkai išskyrė 4 svarbius požymius savo, kaip menininko, užsiėmimui apibūdinti: talentą (vidurkis 3,81 pagal keturių balų skalę, kur 4 yra didžiausias balas), kūrybinį darbą (3,77), kūrybinį aktyvumą (3,29) ir įgytą išsimokslinimą (3,06). Menininkams mažiausiai svarbūs gauti vyriausybiniai apdovanojimai (1,75), sovietinės sistemos garbės vardų turėjimas (1,8), priklausymas kūrybinei sąjungai (1,86) ir gauti apdovanojimai už kūrybą – laureatų vardai,

premijos ir pan. (1,97). Vertinant menininkų socialinę būklę buvo analizuojamas jų užimtumas ir darbo pajamos. Lygindami savo materialinę padėtį su buvusia prieš 5 metus, 22 proc. menininkų pažymėjo, kad jų padėtis pagerėjo, 19 proc. liko tokia pati, 50 proc. pablogėjo, o likusiems buvo sunku įvertinti. Tyrime pabrėžiama: „Pereinamuoju į demokratinę visuomenę laikotarpiu viena iš svarbiausių problemų yra nedarbas. Todėl vienas iš pagrindinių klausimų, nustatant menininko padėtį, buvo klausimas apie užimtumą.“ Net du trečdaliai apklaustųjų nurodė, kad dirba ir jų darbas yra susijęs su kūrybine profesija, dar 9 proc. – kad dirba, bet jų darbas su įgyta profesija nesusijęs. Dalis nurodė, kad užsiima kūryba. Imtyje buvo 4 proc. pensinio amžiaus respondentų.

Menininkų pajamų analizėje teigiama, kad 56 proc. menininkų gavo autorinį uždarbį pagal sutartį su užsakovu, 12 proc. nurodė, kad 1999 m. už savo kūrybinį darbą negavo nieko. „Nestabiliu laikotarpiu labai svarbus uždarbio reguliarumas: 4 iš 10 apklaustų menininkų nurodė, kad gauna atlygį reguliariai, o 17 proc. teigė, kad negali pasakyti.“ Tik ketvirtis apklaustų menininkų nurodė, kad kūrybinis atlygis sudaro visą ar beveik visą uždarbio dalį. Beveik pusė apklaustųjų – kad pajamos iš kūrybos sudaro iki 25 proc. viso uždarbio. Nieko už kūrybą negavo 6 proc. apklaustųjų, o dar 3 iš 10 nurodė, kad kūrybinio atlygio dalis yra labai maža. Tik kas vienuoliktas apklaustas menininkas pažymėjo, kad gali gyventi vien iš kūrybos, 22 proc. – kad gali, bet tik prisidurdami iš kitos veiklos.

Kalbėdami apie paramą, trečdalis apklaustų menininkų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių galimybės gauti paramos nebuvo, o dar 22 proc. – kad nebuvo tokios paramos būtinybės. Likusieji tam tikrą paramą gavo, didesnė dalis (kas ketvirtas) – iš valstybės. Iš valstybinių institucijų paramos sulaukė 28 proc. apklaustųjų, beveik pusė (46 proc.) paramos negavo. Lietuvos gyventojai menininko prestižą įvertino vidutiniškai, t. y. kaip ne itin svarbų, nebūtiną, labiau siejamą su prabanga. 7 iš 10 apklaustų gyventojų sutiko su nuomone, kad menininkai turi būti valstybės remiami.

Kitame A. V. Matulionio atliktame tyrime „**Lietuvos gyventojų socialinių grupių socialinė kaita**“ (2008) analizuojama socialinė visuomenės struktūra ir pažymima, kad menininkai Lietuvoje gali būti priskiriami aukščiausiai socialinei klasei dėl savo kuriamos išliekamosios vertės ir sukaupto socialinio, kultūrinio ir simbolinio kapitalo: „Kultūra, kūryba (...) neretai pranoksta ekonomines, politines ar ideologines galias (...) savo išliekamąja galia“; „Aukščiausiai klasei galėtų prisiskirti ir mūsų menininkų bei mokslininkų elitai. Tai pasaulinį pripažinimą pelnę teatro režisieriai, muzikantai virtuozai, dainininkai (...) ir kiti, sukaukę socialinį, kultūrinį bei simbolinį kapitalus.“ Šie teiginiai atkartojami ir 2016 m. šio autoriaus atnaujintame analogiškame tyrime.

Tyrimas apie jaunųjų menininkų padėtį Lietuvoje pateikia ir svarbių įžvalgų apie **bendrą įvairaus amžiaus menininkų socialinę ir kūrybinę būklę**. „Tik nedidelė dalis menininkų gauna pajamas iš savo kūrybinės veiklos, o pagrindinis jų pajamų šaltinis yra su kūrybine veikla susijęs darbas, kuriame jie panaudoja savo kūrybinius įgūdžius ir gebėjimus. Menininkams būdingos problemos, su kuriomis darbo rinkoje susiduria laisvai samdomi darbuotojai. Jų metinės pajamos yra nepastovios ir ženkliai svyruoja, jie dažnai susiduria su pajamas užtikrinančių užsakymų ar darbų trūkumu ir iki galo nepanaudoja savo darbo laiko. Apklausoje dalyvavę menininkai jaučiasi atliekantys daug su savo kūrybine veikla susijusio neatlyginamo darbo, o nedidelė dalis jų savo kūrybinę veiklą finansuoja pajamomis iš kitų profesinių veiklų“ (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013).

Elonos Lubytės straipsnyje „**Visuotinė padėties nustatymo sistema menininkams**“ gretinant teorinius kultūros vadybos modelius ir autorės atlikto žvalgybinio tyrimo duomenis aptariama sėkmingos šiuolaikinio menininko kūrybinės karjeros samprata, kuri siejama su kūrėjo kūrybine motyvacija ir verslumu bei visų meno rinkos dalyvių bendradarbiavimu (2014).

2014 m. Tomas Kačerauskas atliko menininkų, kaip kūrybininkų, kurie kūrybinės klasės nariais tampa vien įsitraukę į ekonominį gyvenimą, **socialinės aplinkos**, kurią apibrėžė kaip „kūrybininkus supančius žmones, nors socialinė aplinka yra ir nuostatos, tradicijos, institucijos, ryšiai ir komunikacijos kanalai“, analizę. Tyrime teigiama: „Vienas iš priklausymo kūrybinei klasei kriterijų yra kūrybininko kūrybos ekonominė prasmė: jo kūrinių paklausa (nebūtinai pinigine išraiška) leidžia jį pripažinti kaip kūrėją. Maža to, jei jis nori per savo kūrybą įsitraukti į ekonominį ir socialinį gyvenimą, jam reikia tam tikrų pagalbininkų – vadybininkų, kitaip sakant, žmonių, kurie yra mažiau kūrybingi. Taigi kūrybininką į socialinę aplinką atveda jo kūriniai, kurie tam tikru būdu iš jos kilę į ją grįžta.“

Tarp sektorių mokslinių tyrimų apie menininkų būklę – 2019 m. Lietuvos kompozitorių sąjungos užsakymu atliktas tyrimas „**Kompozitorių socioekonominės padėties analizė Lietuvoje**“, kuriame analizuojamas kompozitoriaus profesijos prestižas ir pajamų struktūra ir kuri atskleidžia ir šios srities, ir iš dalies – visų menininkų kūrybinę ir socialinę būklę (Ateities visuomenės institutas, 2019).

Prestižine savo profesiją laiko 77 proc. kompozitorių, 23 proc. savo profesijos prestižine nelaiko. 15 proc. apklaustųjų muzikos kūrimą nurodė kaip vienintelį pajamų šaltinį. Be muzikos kūrimo, dar vieną pajamų šaltinį turi 38 proc. respondentų, dar du šaltinius – 26 proc., dar 3 pajamų šaltinius nurodo 11 proc., dar 4 ir daugiau – 10 proc. respondentų. Visi respondentai atsakė, kad yra kūrę muziką be honoraro, t. y. dovanoję savo muzikos kūrinius. Pagrindinę pajamų dalį iš muzikos kūrybos (100–75 proc.) gauna 19 proc. respondentų, 74–50 proc. pajamų gauna 9 proc., 49–25 proc. pajamų – 21 proc., mažiau negu 25 proc. pajamų gauna 47 proc., o 4 proc. pajamų iš muzikos kūrimo negauna.

Pagrindiniai muzikos kūrybos užsakovai yra biudžetinės įstaigos (32 proc.), nevyriausybinių organizacijų (26 proc.), kūryba stipendijų pagrindu (22 proc.), privatūs asmenys – mecenatai (13 proc.) ir verslo įmonės (6 proc.). Pagrindinės pajamų formos iš muzikos kūrimo yra autorinės sutartys (79 proc.) ir pajamos iš kolektyvinio administravimo – Lietuvos autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijos (LATGA) ir Lietuvos gretutinių teisių asociacijos (AGATA) (74 proc.). 43 proc. respondentų pažymėjo kūrybines stipendijas, 42 proc. – individualiąją veiklą, 28 proc. – apdovanojimus, 23 proc. – licencines sutartis, 11 proc. – užmokestį pagal darbo sutartį. 6 proc. nurodė kitas pajamų formas – senatvės pensiją, senatvės ir valstybinę pensiją ir muzikavimą.

Moteryų menininkių įvairiuose sektoriuose būklę apžvelgta tyrime „**Lietuvos moterys mene ir kultūroje**“, atliktame įgyvendinant „Kūrybiškos Europos“ moterys mene projektą (AVI, 2018). Tyrimas atskleidžia statistiškai neblogą lyčių lygybės situaciją tarp Lietuvos menininkų. Moterys menininkės yra geriau išsilavinusios nei vyrai, sudaro didesnę dalį kultūros sektoriaus darbo jėgos, kur lyčių atlyginimų skirtumas yra mažesnis (12,1 proc.) nei bendras (14,4 proc.). Tačiau nepaisant geresnio išsilavinimo Lietuvos moterys žymiai rečiau pasiekia aukštų rezultatų meno ir kultūros srityse bei paprastai užima antrines, neprestižines, prasčiau mokamas ir „nematomas“ pozicijas.

Medijų edukacijos, gamybos ir tyrimų centro „Meno avilys“ inicijuoto tyrimo „Moterys Lietuvos kino industrijoje“ tikslas – išsiaiškinti, kaip kito moterų padėtis kine nuo 1947 m. iki šių dienų (L. Kaminskaitė-Jančorienė, J. Šalaj, 2018). Tyrimo išvadose teigiama, kad nepriklausomybės laikotarpiu kine dirbančių moterų skaičius nuosekliai auga beveik visose pareigybėse, taip pat ir tose, kur anksčiau dominavo vyrai: dailininkų, prodiuserių, scenarijaus autorių, režisierių.

Moterims palankiausios sritys išliko trumpametražis (dokumentinis ir vaidybinis) kinas ir prodiusavimas. Ilgametražio vaidybinio kino srityje moterų skaičius auga lėčiausiai, jo finansinis mechanizmas palankesnis vyrams. Tačiau bendro valstybinio finansavimo rodiklių analizė rodo, kad moterų padėtis Lietuvos kino industrijoje 1996–2018 m. iš lėto gerėjo. Tyrimas atskleidė didelius skirtumus tarp kartų. Jaunesnės kartos profesionalės išreiškė stipresnę solidarumo jausmą su kitomis moterimis bei dažniau piktinosi moterų nuolankumu jas žeminančiam elgesiui.

Lietuvos jaunųjų menininkų tyrime teigiama, kad jauni menininkai yra išskirtinė valstybės paramos priemonių tikslinė grupė (Viešosios politikos ir vadybos institutas, 2013). Patekdami į darbo rinką, jie susiduria su specifiniais kūrybiniais iššūkiais ir socialinėmis rizikomis, kurios gali neigiamai paveikti jų kūrybinę karjerą bei prisidėti prie ankstyvo iškritimo iš kūrybinės veiklos. Jauni menininkai paprastai turi mažiau resursų susidoroti su iššūkiais, menkas jų disponuojamas socialinis kapitalas. Valstybės stipendijos jauniems menininkams yra pagrindinis tiesioginės paramos instrumentas Lietuvoje. Būtent tiesioginės paramos priemonėmis galima spręsti didžiąją dalį problemų, su kuriomis susiduria jauni menininkai.

Tyrime teigiama, kad Lietuvos menininkų paramos sistema nėra itin palanki jauniems menininkams, nes didžioji dalis lėšų paskirstoma naudojant netiesioginės paramos instrumentus – projektų finansavimą, kurio naudos gavėjai Lietuvoje gali būti tik juridiniai asmenys. Dominuojantys meno sferos atstovai taip pat turi daugiau galios priimant sprendimus, jie labiau įsitvirtinę institucijose, kurios skiria paramą, jų požiūriams geriau atstovaujama ekspertų komisijose. Visa tai menkina jaunų kūrėjų galimybes įsitvirtinti tarp menininkų ir sėkmingai dalyvauti meno rinkoje.

Apibendrinant Lietuvoje atliktus mokslinius tyrimus galima teigti, kad 1990–2020 m. reikšmingiausiu moksliniu tyrimu, konkrečiai tiriančiu menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, galima laikyti 2000 m. A. Matulionio publikuotą tyrimą, kuris yra vienas iš pirmųjų menininkų padėties tyrimų Lietuvoje ir kuriame analizuojami tiek socialinės, tiek kūrybinės jų būklės aspektai. Tyrimas atskleidžia sudėtingą menininkų padėtį, daugiausia nulemtą perėjimo iš sovietinės sistemos. To paties autoriaus atliktuose Lietuvos socialinės struktūros 2008 ir 2016 m. tyrimuose dėl savo išliekamosios galios ir sukaupto socialinio, kultūrinio ir simbolinio kapitalo menininkai priskiriami elitui.

Tarp sektorių menininkų tyrimų minėtinas 2019 m. tyrimas „Kompozitorių socioekonominės padėties analizė Lietuvoje“, kuriame tiriama kompozitoriaus profesijos prestižas, pajamų struktūra ir kuri atskleidžia ne tik šios srities, bet iš dalies ir visų menininkų socialinę ir kūrybinę būklę. Moterų menininkų Lietuvoje tyrimai rodo, kad moterys meno ir kultūros srityse dažniau užima antrines, neprestižines, prasčiau mokamas pozicijas, o kino industrijoje išlieka gana aiškus pasiskirstymas tarp moteriškų, paprastai mažiau mokamų, ir vyriškų profesijų. Jaunųjų menininkų padėties tyrimas atskleidė, kad jaunieji menininkai susiduria su papildomais iššūkiais ir rizikomis siekdami įsitvirtinti kaip menininkai ir yra išskirtinė tikslinė valstybės paramos grupė.

2.3. Kitų šalių menininkų socialinės ir kūrybinės būklės moksliniai tyrimai

Toliau pristatomi užsienio autorių atlikti tyrimai, analizuojantys menininkų būklę. Didelė dalis tyrimų analizuoja menininkų ekonominę padėtį ir darbo rinką, šie tyrimai apibendrintai pristatomi pirmoje dalyje. Dalis tyrimų atliekama **tarptautiniu lygiu**. Siekiant palyginti menininkų padėtį skirtingose šalyse, šie tyrimai orientuojasi į menininkų būklę lemiančių sąlygų analizę. Atskirose šalyse atliekami **nacionaliniai** tyrimai leidžia įvertinti konkrečios šalies menininkų lauko struktūrą, kūrėjų padėtį ir ją lemiančias dedamąsias.

Pagrindiniai **tarptautiniai** tyrimai yra 2018 m. UNESCO atlikta apklausa ir 2020 m. Europos komisijos pristatyta menininkų darbo sąlygų studija. Tarptautiniam palyginimui svarbi Eurostato (Eurostat, 2019) leidžiama kultūros statistika.

2018 m. UNESCO atliko apklausą, kuria buvo siekiama įvertinti narių kultūros politikos instrumentus, susijusius su menininkų darbo ir gyvenimo sąlygomis (UNESCO, 2019). Tyrimas atskleidė, kokių veiksmų imasi UNESCO šalys, siekdamos įtvirtinti menininkų statusą ir gerinti jų užimtumą, darbo ir gyvenimo sąlygas, prisitaikymą prie naujų technologijų, tarptautinę kūrybos sklaidą, apsaugoti kūrybinę laisvę nuo cenzūros ir diskriminacijos dėl lyties. Tyrime susisteminta informacija apie šalių taikomas intervencijas, pristatomi atskiri jų pavyzdžiai, tačiau išvados susijusios su taikomais instrumentais, o ne su meno kūrėjų sąlygų analize.

2020 m. pabaigoje Europos Komisijos pristatyta menininkų statuso ir darbo sąlygų studija (European Commission, 2020) apžvelgia ES šalių menininkų padėtį valstybės ir teisinės aplinkos (menininko statuso, socialinės apsaugos ir autorių teisių ir kt.) ir darbo rinkos (užimtumo, savarankiško darbo, lyčių lygybės, kūrybinės laisvės, finansavimo ir kt.) aspektais. Daugiausia dėmesio tyrime skiriama lyginamajai ES šalių menininkų padėtį nulemiančių priemonių analizei: teisei aplinkai ir finansavimo mechanizmams. Tyrime taip pat apžvelgiama menininkų lygybė lyčių ir mažumų aspektais, analizuojama kūrybinė laisvė, kultūrinės įvairovės išlaikymas. Tyrimas pagrindžia ir šio tyrimo teorinėje dalyje išdėstytus teiginius apie menininkų darbo rinką: atskleidžiama, kad kūrybiniame sektoriuje vyrauja trumpalaikės sutartys, savarankiško užimtumo formos, kelių darbų turėjimas. Menininkai dažnai

turi papildomus nesusijusius ar dalinai susijusius su kūryba darbus, kurie leidžia užsitikrinti finansinį stabilumą ir socialinę apsaugą.

Nacionalinius menininkų ir jų kūrybinių ir ekonominių sąlygų tyrimus galima skaidyti į dvi grupes: visų šalies menininkų ar tam tikros meno srities būklę apžvelgiantys statistiniai tyrimai (apklausos) ir konkrečią problematiką nagrinėjantys moksliniai darbai, kuriantys matematinis įvertinimo modelius. Pirmojoje grupėje sudarant klausimynus, apklausiant kūrėjus ir pateikiant išsamią statistinę analizę naudojami apklausų metodai, antrojoje surinkta informacija apdorojama naudojant analitinius duomenų apdorojimo metodus ir išsamiai analizuojant konkrečią su menininkų darbo rinka susijusią teoriją (pvz., Baldin ir Bille, 2018). Menininkams apklausti naudojamas anketinis metodas, dažniausiai menininkai pasiekiami per kūrybines sąjungas ir finansavimo institucijas. Kadangi šio tyrimo tikslas – įvertinti bendrą būklę, toliau apžvelgiami panašaus tipo įvairių šalių tyrimai, analizuojami jų klausimynai ir taip išskiriamos kategorijos, kuriomis kitų šalių tyrėjai apibrėžia menininkų padėtį.

Menininkų būklę vertinančių tyrimų analizė atlikta informacijos prisotinimo metodu: greitai pastebėta, kad visose studijose yra klausimų, susijusių su veiklos srities ir demografiniais rodikliais, pajamų dydžiu, struktūra. Dažnai minimi klausimai, susiję su kūrybinėmis sąjungomis, atlyginamo ir neatlyginamo darbo santykiu, savarankišku darbu ir pan. Tačiau šalys skiriasi finansavimo sistema, kiekvienam tyrimui kelti skirtingi tikslai, todėl didelė dalis klausimų pasitaiko tik viename klausimyne. 2.1 lentelėje pateikiama susisteminta Airijos, Australijos, Švedijos, Danijos, klausimynų surinkta informacija apie menininkus.

Menininkų būklės tyrimai dažniausiai analizuoja menininkų pajamas, jų darbui skirtą laiką pasiskirstymą tarp kultūros ir ne kultūros sektoriaus. Pajamų kompozicija taip pat vertinama įvedus duomenų pjūvius pagal daugelį rodiklių: lytį, sritį, profesiją, išsilavinimą, tautybę, kilmės šalį. Panašaus pobūdžio rodiklius galima rasti visuose tyrimuose. Įvairių šalių tyrimai skiriasi požiūriais ir akcentuojamais elementais, pvz. Švedijos menininkų tyrime atskirai analizuojamas finansinis savarankiškumas, taip pat išskiriamos ne tik atskiros profesijos, bet ir atskirai analizuojami kūrėjai ir atlikėjai (The Swedish Arts Grants Committee, 2018). Australijos rašytojų tyrimas išsamiai analizuoja kūrinių žanrus, sklaidos kanalus, atsiliepimų įtaką bei rinkodaros priemones (D. Throsby, J. Zwar, T. Longden, 2015). Tiriant Airijos menininkus daug dėmesio skirta jų gyvenimo sąlygoms, dalyvavimui pensijų sistemose, privačiam draudimui bei mobilumui (The Arts Council of Northern Ireland, 2010).

Iš minėtų tyrimų išsiskiria 2016 m. atlikta Švedijos menininkų darbo aplinkos studija, kurioje analizuoti veiksniai, susiję su kūrėjų darbo sąlygomis: vienas darbe, stresu, socialiniu klimatu, diskriminacija ir seksualiniu priekabiavimu. Šiame tyrime vertintos psichologinės ir fizinės sąlygos meno kūriniams kurti, o ne už juos gaunamas atlygis (The Swedish Arts Grants Committee, 2016).

2.1 lentelė. Nacionalinėse menininkų apklausoje renkamos informacijos kategorijos

Klausimų grupė	Renkamos informacijos kategorija	Airija (2014)	Australija (knygų autoriai) (2015)	Švedija (2018)	Švedija (2016)	Danija (vizualusis menas) (2018)
Meno sritis ir dalyvavimo joje pobūdis bei aktyvumas	Sritis	Taip	Taip	Taip		Taip
	Profesija	Taip		Taip		
	Autoriai / atlikėjai			Taip		
	Karjeros etapas		Taip			
	Žanras		Taip			
	Sukurtų kūrinių skaičius		Taip			
	Kūrybos sklaidos kanalai		Taip			
	Kūrybos sklaida užsienyje		Taip			
	Rinkodaros svarba		Taip			
	Atsiliepimų svarba		Taip			
	Apdovanojimų svarba		Taip			
Demografiniai	Amžius	Taip	Taip	Taip		Taip
	Lytis	Taip	Taip	Taip		Taip
	Gimimo šalis	Taip	Taip	Taip		
	Šeimisinis statusas		Taip			
	Tautybė		Taip ³	Taip		
	Gimtoji kalba		Taip			
	Liga ar negalia	Taip	Taip			
	Gyvenamoji vietovė	Taip	Taip	Taip		
	Socialinė aplinka (tėvų išsilavinimas)			Taip		
Išsilavinimas ir kompetencijos kėlimas	Išsilavinimo lygis	Taip	Taip	Taip		Taip
	Kompetencijos kėlimas	Taip	Taip			
	Kompetencijos kėlimo priežastys	Taip	Taip			
Pasitenkinimas profesija	Ar dar kartą rinktųsi tą pačią profesiją	Taip				
	Kas stabdo profesinę raidą	Taip				
Santykiai su kultūros operatoriais	Meno kūrėjų sąjungos	Taip	Taip			Taip
	Kultūros įstaigos / agentūros	Taip	Taip			
	Sutartys	Taip				

3 Aboriginal or Torres Strait Islander origin.

Užimtumas ir nedarbas	Pasiskirstymas tarp kūrybinio ir nekūrybinio darbo	Taip	Taip			Taip
	Pasiskirstymas tarp atlyginamo ir neatlyginamo darbo	Taip	Taip			Taip
	Laikas nedirbant kūrybinio darbo	Taip	Taip			Taip
	Savarankiškas darbas	Taip	Taip	Taip		Taip
	Savarankiško darbo priežastys	Taip	Taip			
	Užimtumo statusas	Taip				Taip
	Saviraiškos galimybės	Taip				
	Nedarbas	Taip				
	Transferai			Taip		
	Finansinis savarankiškumas			Taip		
Finansavimas	Minios finansavimas		Taip			
	Valstybinis finansavimas		Taip			Taip
Mobilumas	Darbas užsienyje	Taip	Taip			
	Darbo užsienyje keliamos problemos	Taip				
Technologijų naudojimas	Technologijų naudojimas	Taip	Taip			
	Technologijų poreikis ar įtaka kūrybai	Taip	Taip			
Gyvenimo sąlygos	Pragyvenimo lygis	Taip				
	Būsto turėjimas ir mokesčiai už jį ar komunalines paslaugas	Taip				
	Dalyvavimas papildomame pensijos kaupime	Taip				
	Privatus sveikatos draudimas	Taip				
Pajamos	Bendrosios pajamos	Taip	Taip	Taip		
	Pajamų šaltiniai ir jų pasiskirstymas	Taip	Taip	Taip		Taip
	Valstybinio finansavimo dalis pajamose	Taip				
	Partnerių ar sutuoktinių parama	Taip	Taip	Taip		
Darbo sąlygos	Darbas vienuoje				Taip	
	Stresas				Taip	
	Darbo klimatas				Taip	
	Diskriminacija ir patyčios				Taip	
	Seksualinis priekabiavimas				Taip	
	Fizinės darbo aplinkos sąlygos				Taip	

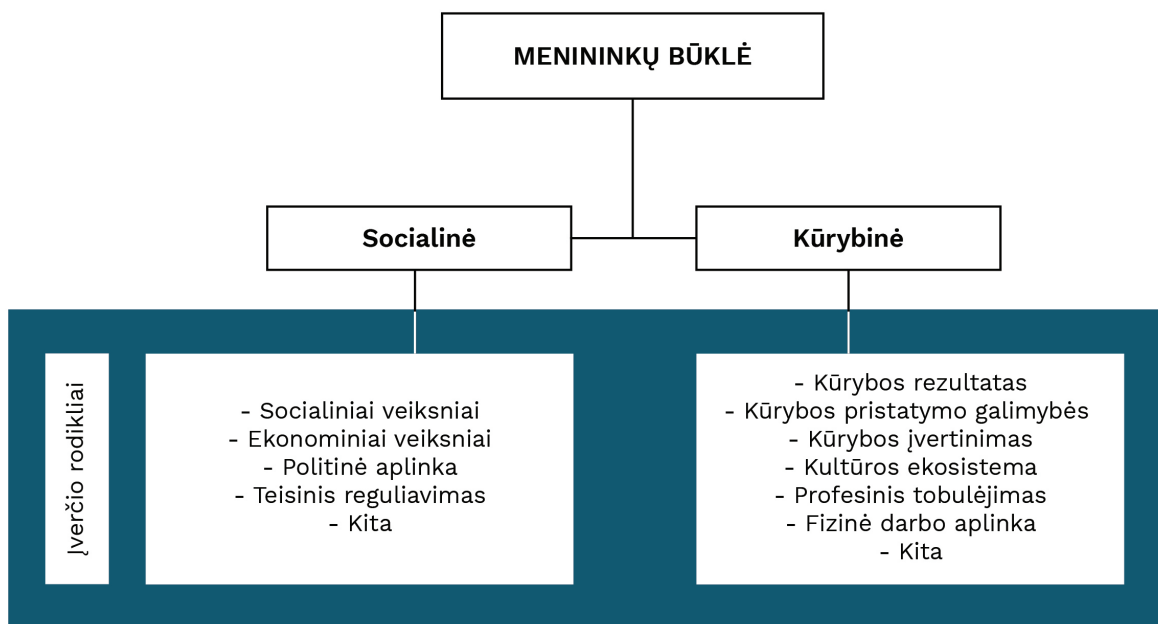
Sudaryta autorių remiantis nacionalinių menininkų apklausų klausimynų analize.

Užsienio šalyse vykdytų tyrimų apžvalga atskleidė, kad nėra sukurtas bendras menininko apibrėžimas (yra tik siūlymai apibrėžti kultūros darbuotojus remiantis profesijų klasifikatoriumi) (UNESCO, 2014) ir nėra parengti standartizuoti menininkų sąlygų analizės klausimynai. Analizuojant atliktus tyrimus matoma, kad nors klausimo esmė ir panaši, jie formuluojami skirtingai, taip pat respondentams pateikiami nevienodi pasirinkimai arba įverčių skalės, todėl tinkamai tarpusavyje palyginti kelių nacionalinių apklausų rezultatų neįmanoma.

Siekiant duomenų palyginamumo, kiekvienas rodiklis turėtų būti peržiūrėtas atsižvelgiant į kiekvieno tyrimo menininko apibrėžimą, renkamų duomenų metodiką, klausimo formuluotę ir atsakymų skalę. Dalinai palyginami yra meno kūrėjų lauko struktūros duomenys: pasiskirstymas pagal demografinius rodiklius ir rodikliai, susiję su pajamomis (įvertinus perkamąją galią ar įvedus kitą santykinį palyginimą).

2.4. Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės vertinimo rodiklių sistema

Apžvelgus mokslinę literatūrą ir empirinius meno kūrėjus analizuojančius kitų šalių tyrimus, aptarta menininko kūrybinio proceso, požiūrio į savo veiklą ir kūrybos rezultato specifika. Siekiant atspindėti kūrėjo veiklos ypatumus, menininkų būklės analizė turi apimti skirtingas dedamąsias. Tyrime menininkų būklė vertinama išskiriant socialines ir kūrybines sąlygas kūrybai aprašančių rodiklių kompleksą, leidžiantį įvertinti, kaip kūrėjas suvokia savo veiklą ir visuomenės požiūrį į ją, menininko pajamas, jų šaltinius ir struktūrą, galimybes realizuoti savo idėjas ir pristatyti savo kūrybą. Tyrime menininkų būklė vertinama atskirai analizuojant socialinę ir kūrybinę būklę ir rodiklius suskirstant į 12 kategorijų (2.1 pav.).

2.1 pav. Menininkų būklės vertinimo dimensijos

Sudaryta autorių.

Socialinę būklę apibūdina socialinių, ekonominių, politinės aplinkos ir teisinio reguliavimo rodiklių grupės. Kadangi valstybiniu lygmeniu menininko profesija išskiriama iš kitų (už nuopelnus ir kūrybinę veiklą asmenims yra suteikiami meno kūrėjo statusai), išskiriamas kūrėjo požiūris į savo profesijos prestižą, visuomenės požiūrį į menininką, meno kūrėjo socialinę misiją. Svarbią socialinės būklės dalį apima ekonominis aspektas: galimybės dirbti, pajamos iš kūrybinės veiklos, jų pastovumas ir reguliarumas, pajamų šaltinių skaičius. Pajamos, paskatos kurti susijusios ir su esama mokesčių sistema bei autorių apsauga. Išskirtinį kūrėjo statusą ir ekonominę padėtį sieja valstybės socialinės paramos garantijos. Politinė aplinka atskleidžia valstybės požiūrį į kūrėją, jo veiklos įvertinimą bei kūrybinės raiškos skatinimą.

2.2 lentelė. Menininkų socialinės būklės vertinimo rodikliai ir jų kategorijos

SOCIALINIAI
1. Išsilavinimas
2. Savęs priskyrimas menininkų bendruomenei
3. Menininko profesijos prestižas
4. Galimybės prisidėti prie visuomenės vertybių ir nuomonės formavimo
5. Galimybė prisidėti prie kultūros ir meno plėtros
EKONOMINIAI
6. Pajamų dydis
7. Pajamų pasiskirstymas
8. Pajamų pastovumas ir reguliarumas
9. Pajamų šaltinių kiekis
10. Užimtumas
11. Parama (mecenatai, 1,2 proc., juridinė parama)
POLITINĖ APLINKA
12. Atstovavimas interesams ir valstybės intervencijos
13. Kūrybinės veiklos įvertinimas (premijos ir apdovanojimai)
14. Valstybės deklarasavimas, kad menai yra vertybė
15. Talentų skatinimas
TEISINIS REGULIAVIMAS
16. Mokestinės aplinkos sistemos aiškumas
17. Mokestinės lengvatos
18. Valstybės socialinės paramos garantijos
19. Autorių ir atlikėjų teisių apsauga
KITI VEIKSNIAI

Sudaryta autorių.

Kūrybinė būklė gali būti vertinama analizuojant bendrą kultūros ekosistemą – menininkų sąlygas kurti ir pristatyti savo kūrybos rezultata. Tai apima daug dedamųjų. Visų pirma, kūrybos procesas teikia menininkui moralinį pasitenkinimą, leidžia realizuoti savo idėjas ir sukurti naujus meno kūrinius. Antra, kūrybos procesas priklauso ir nuo kūrėjų individualių iniciatyvų skatinimo per valstybės finansines intervencijas. Ir trečia, menininkui svarbu, kaip jo kūrybą vertina kritikai, kolegos, auditorija.

Svarbios ir meno kūrinio sklaidos galimybės: galimybė naudotis infrastruktūra, pasiekti auditoriją, vykdyti tarptautinę sklaidą. Sklaidos procesuose dalyvauja ne vien menininkas: išauga prodiuserių, vadybininkų ir komunikacijos specialistų svarba, tačiau dažnai kūrėjai daugelį šių funkcijų atlieka patys.

Kai kurių sričių kūrėjai (pvz. scenos meno, kino) nuolat dirba kolektyvuose, kiti kuria ir kūrybą pristato individualiai. Tačiau nepriklausomai nuo kūrybos pobūdžio menininkai yra kultūros ekosistemos dalis: susiduria su institucijomis – priklauso meno kūrėjų organizacijoms, turi etatus ar projektines sutartis su valstybinėmis ar nevyriausybinėmis kultūros organizacijomis ar organizacijas kuria patys. Meno kūrėjo būklę veikia ne vien priklausymas organizacijai, bet ir organizacijos aktyvumas gínant menininkų interesus.

Nuolat kintant meno rinkai, atsiranda poreikis kelti kvalifikaciją. Profesinis tobulėjimas priklauso nuo menininkų motyvacijos kelti kvalifikaciją, galimybių tai daryti ir finansavimo modelių.

Menininkų kūrybinė būklė tiesiogiai priklauso nuo fizinės aplinkos ir psichologinio darbo klimato. Fizinė aplinka pirmiausia susijusi su erdvės turėjimu, tai ypač svarbu su institucijomis nesusijusiems menininkams. Tuomet svarbūs tampa kiti fizinės aplinkos rodikliai: atstumas nuo gyvenamosios vietos, temperatūra ir pan. Psichologines darbo sąlygas atspindi darbinėje aplinkoje patiriamas ar nepatiriamas stresas, diskriminacija, patyčios, smurtas ir priekabiavimas.

2.3 lentelė. Menininkų kūrybinės būklės vertinimo rodikliai ir jų kategorijos

KŪRYBOS REZULTATAS
1. Savirealizacija
2. Sukuriami meno kūriniai
3. Moralinis pasitenkinimas kūrybine veikla
4. Įsitvirtinimas nacionalinėje ir tarptautinėje meno bendruomenėse
KŪRYBOS PRISTATYMO GALIMYBĖS
5. Galimybė pristatyti savo kūrybą
6. Pritraukiamos auditorijos dydis
7. Tarptautinis bendradarbiavimas
KŪRYBOS ĮVERTINIMAS
8. Recenzijos
9. Kolegų vertinimas
10. Auditorijos atsiliepimai
KULTŪROS EKOSISTEMA
11. Narystė meno kūrėjų organizacijose
12. Narystė profesinėje sąjungoje
13. Darbiniai ir kūrybiniai santykiai su kultūros įstaigomis
14. Atstovavimas kūrėjams
15. Savos kultūros įstaigos įkūrimas
16. Galimybė dirbti su vadybos ar komunikacijos specialistais
17. Kūrėjų individualių iniciatyvų skatinimas
18. Bendradarbiavimas (su savo, kitų sričių menininkais, kitų sektorių specialistais)
PROFESINIS TOBULĖJIMAS
19. Galimybės kelti kvalifikaciją
20. Motyvacija kelti kvalifikaciją
21. Kvalifikacijos kėlimo finansavimo galimybės
FIZINĖ DARBO APLINKA
22. Nuolatinės studijos ar erdvės veiklai vykdyti turėjimas
23. Darbo vieta bendradarbystės erdvėje
24. Bendra fizinė darbo aplinka
25. Sužeidimų ir traumų tikimybė
PSICHOLOGINĖ DARBO APLINKA
26. Orumo jausmas dėl vykdomos veiklos
27. Stresas
28. Diskriminacija
29. Patyčios
30. Smurtas ir priekabiavimas
KITI VEIKSNIAI

Sudaryta autorių.

Norint įvertinti menininkų būklę, sukurta kompleksinė rodiklių sistema, leidžianti išskirti atskiras būklės dedamąsias, jas įvertinti ir palyginti tarpusavyje. Esamas rodiklių sąrašas sudarytas remiantis moksline literatūra ir empiriniais Lietuvos bei užsienio šalių tyrimais. Pateikta būklės vertinimo sistema yra gana universali, tačiau ji gali būti pritaikoma ir norint atskleisti tam tikras sektoriaus ypatybes (pvz., analizuojant tam tikrą kultūros ir meno sritį, konkrečių amžiaus grupę ir kt.). Šio tyrimo empirinės dalies klausimynas sudarytas remiantis pateikta menininkų būklės vertinimo logika.

3 VALSTYBĖS INTERVENCIJOS: POLITINĖS, TEISINĖS IR MOKESTINĖS

Šiame skyriuje analizuojamos politinės, teisinės ir mokestinės valstybės intervencijos. Valstybės intervencijas teoriškai galima padalyti į tiesiogines, prie kurių priskirtinos finansinės intervencijos, ir netiesiogines, t. y. aplinkos sukūrimo intervencijas: politines, teises, mokestines.

Pirmajame poskyryje apžvelgiami Lietuvos Respublikos kultūros politiką formuojantys valstybės dokumentai ir jų projektai nuo 1990 iki 2020 m. Antrajame poskyryje pateikiama Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių menininkų veiklą (meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statusą, intelektinės nuosavybės apsaugą nustatančių ir kt. įstatymų), apžvalga. Trečiasis poskyris skirtas socialinės apsaugos ir mokestinių lengvatų priemonėms. Ketvirtasis – užsienio valstybių (Estijos, Latvijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės) menininkams taikomų intervencijų apžvalgai, taip pat UNESCO rekomendacijų ir ES dokumentų įžvalgoms.

3.1. Valstybės dokumentai – valstybės intervencijų prielaidų šaltinis

Valstybės dokumentai yra oficialūs rašytiniai šaltiniai, kuriais remiantis analizuojama valstybės politika, vertinama, kaip suvokiami valstybės politikos prioritetai, nustatomi tikslai. Juose taip pat atsispindi valstybės intervencijų politika: vizijos ir strategijos transformuojasi į įstatymus, valstybės finansuojamas programos, priemonės ir kitas valstybės intervencijų formas. Šiame tyrime, analizuojant valstybės dokumentus, ieškoma menininkų (kūrėjų) socialinę ir kūrybinę būklę kuriančių ir tam prielaidas sudarančių nuostatų, t. y. vertinamas galimas šių nuostatų poveikis menininkui (kūrėjui). Analizuojant valstybės dokumentus siekiama išsiaiškinti, ar socialinių ir kūrybinių sąlygų sukūrimas menininkams laikomas valstybės politikos prioritetu, kokia svarba skiriama kūrybai valstybės politikos kontekste, ar tai patenka į kultūros politikos prioritetus. Apžvalgoje naudojami antrinių šaltinių ir turinio analizės metodai.

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (2012) yra strateginis tarpinstitucinis dokumentas (vizija), kuriame aprašytos pagrindinės valstybės siektinos kryptys ir tikslai. Kūrybingumas šalia atvirumo ir atsakomybės išskirtas kaip vertybė, siekiant sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo principų. Kūrybingumas suprantamas platesne nei tradicinė prasme: kūrėjas yra kiekvienas Lietuvos gyventojas, t. y. trys milijonai kūrėjų yra kviečiami kartu kurti sumanią visuomenę, ekonomiką, valdymą.

Kuriant sumanią visuomenę, numatoma plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje, siekti užtikrinti kultūros įvairovę ir jos prieinamumą, formuoti turtingą kultūrinę terpę, investuojant į viešųjų kultūros institucijų plėtrą ir jų integraciją, skatinant visuomenės dalyvavimą kultūros procesuose. Siekiant sumanios ekonomikos, ketinama kurti sąlygas verslo, švietimo, mokslo ir kultūros integracijai; sudaryti palankias sąlygas kūrybos ir kultūros pramonės plėtrai šalyje bei konkurencingumui tarptautinėse rinkose.

Strategijoje minimas tik kūrėjo veiklos tarptautiškumas, siekiant kultūros dinamiškumo: „Formuoti turtingą kultūrinę terpę, investuojant į viešųjų kultūros institucijų plėtrą ir jų integraciją, skatinant visuomenės dalyvavimą kultūros procesuose. Sudaryti sąlygas kultūros dinamiškumui, ypač skatinant tarptautinius

kultūrinius mainus ir tarptautinį kūrėjų judumą. Didinti kultūros sklaidą Lietuvoje ir užsienio valstybėse, ypatingą dėmesį skiriant kultūros paveldo ir šiuolaikinio kultūros turinio skaitmeninimui.“

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse (2010) konstatuojama, kad kultūra ir menas nėra valstybės politikos prioritetinga sritis, kad egzistuoja žemas kultūros finansavimas valstybės ir savivaldybių lygmeniu. Siūloma gerinti situaciją, o kultūrai skiriamas valstybės biudžeto lėšas laikyti ilgalaike investicija, siekti, kad iki 2020 m. į kultūrą ir kūrybos ekonomiką valstybė investuotų adekvačias kultūros indėliui į valstybės pažangą ir šios srities sukuriama BVP daliai lėšas. Tarp tikslų – užtikrinti aukšto lygio autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą, didinti Lietuvos kūrėjų intelektualinį kapitalą ir juo pagrįstą kūrybinių industrijų konkurencingumą. Gairėse teigiama, kad būtina remti kūrybą ir kūrybingumą: sudaryti tinkamas sąlygas profesionalių menininkų kūrybai, remti aukštos vertės žiniomis ir kūrybiniais gebėjimais grindžiamą profesionalių menininkų veiklą, sudaryti palankias sąlygas Lietuvos KKI plėtrai šalyje ir sėkmingai konkurencijai užsienyje.

Kultūros politikos strategija „Kultūra 2030. Kultūros politikos kryptys“ (2019) yra naujas kultūros politikos dokumentas, kuriame matoma aiški vertybinė kryptis – talentų vertinimas ir labai konkrečiai – valstybės rūpinimasis menininkais: „Kūrėjų ir kultūros darbuotojų gabumus ir profesionalumą suvokti kaip kapitalą, sudaryti palankesnes sąlygas talentams realizuotis, siekti kultūros ir meno kūrėjams deramo atlygio ir įvertinimo“; „Kultūros sektoriuje dirbantys bei kultūrą kuriantys asmenys gauna deramą atlygį už savo darbą. Sektoriaus darbo vietos konkurencingos, sudaromos tinkamos sąlygos kūrybai ir profesiniam tobulėjimui“. Strategijoje daroma skirtis tarp kūrėjų ir kultūros darbuotojų.

Antrojo strategijos tikslo (skatinti kurti ir dalyvauti kultūroje) pirmas uždavinys – ugdyti ir palaikyti talentus, suteikiant tolygias sąlygas kūrybai skirtingose meno srityse, plėtojant dalyvavimą įvairioje kūrybinėje veikloje, ugdant kultūrinę kompetencijas visą gyvenimą. Įvardijama, kad nepaisant aukšto kultūros sektoriaus darbuotojų išsilavinimo jų darbo užmokesčio vidurkis sudaro tik 77 proc. šalies vidutinio darbo užmokesčio (ES vidurkis – 90 proc.) ir yra vienas mažiausių šalyje.

Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekte (pateiktas Seime 2020-05-14) kultūra įvardijama kaip Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas. Tarp devynių kultūros politikos principų išskiriami kūrybos ir saviraiškos laisvės, lygiateisiškumo, kultūros tarptautiškumo ir teisinės apsaugos, racionalaus valdymo principai. Racionalus valdymas – tai kultūros politikos formavimas ir įgyvendinimas, grindžiamas pasiektų rezultatų stebėsenos duomenimis, kas sudaro galimybes priimti pagrįstus sprendimus. Pagal teisinės apsaugos principą valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą. Projekte meno kūrėjas, kurio sąvoka apibrėžiama pagal galiojančius įstatymus, yra kultūros paslaugų teikėjas. Atskiras straipsnis skirtas kultūros kompetencijų centrums, kitas – kultūros ir meno darbuotojams, jų darbo apmokėjimui ir kvalifikacijos tobulinimo organizavimui, dar vienas – kultūros ir meno premijų sistemai. Dokumentas orientuotas į kultūros politikos valdymą per institucinį valstybinį mechanizmą, įskaitant regioninę kultūros politiką.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa (NPP) įgyvendina viziją „Lietuva 2030“ (2012). Šios programos pradžioje tvirtinama, kad „sparčių pokyčių amžius reikalauja, kad gyventojai taptų kūrėjais (...). Tam būtina kiekvienam gyventojui (...) sudaryti sąlygas realizuoti savo galimybes (...) per nuolatinį mokymąsi, žinių kūrimą, kūrybiškumą ir verslumą“. Programos pirmasis prioritetas – „Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra“, kurio bendrasis tikslas yra susijęs su kiekvieno gyventojų savirealizacija, įskaitant kūrybiškumą ir dalyvavimą kultūrinėje veikloje. Kultūra išskiriama ir kaip vienas iš trijų horizontaliųjų prioritetų, kurio tikslai – pirma, stiprinti visuomenės kultūrinę tapatybę, didinti visuomenės kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą; antra, plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas užtikrinant jų įvairovę, inovatyvumą, prieinamumą ir sklaidą.

Menininkas visame dokumente minimas du kartus, skatinant gyventojų dalyvavimą kultūrinėje veikloje, jų kūrybingumą, lyderystę, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją: „remti iniciatyvas, skatinančias profesionalius menininkus įsitraukti į lokalius kultūrinius, ugdymo projektus, modernizuoti kūrybiškumo ugdymo aplinkas“ (1.3.2.1 punktas) ir „remti iniciatyvas, skatinančias profesionalių menininkų įtraukimą į vietos kultūrinius projektus“ (6.1.2.5 punktas).

2019 m. Pažangos rodiklių įgyvendinimo apžvalgoje sumanios visuomenės srityje ženklus proveržis matomas vertinant šalies gyventojų dalyvavimą kultūrinėje-meninėje veikloje – jis padidėjo nuo 46 iki 57,5 proc. (2020). Vertinamas kiekvieno piliečio kaip kūrėjo būklės progresas, **tačiau ne kūrėjo kaip menininko.**

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano (2014) paskirtis – konsoliduojant 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų lėšas panaudoti kultūros srities sektoriaus potencialą, stiprinti visuomenės tapatybę, kūrybingumą, plėtoti (aukštos kokybės) kultūros paslaugas visoje Lietuvoje ir skatinti Lietuvos kultūros sklaidą ir konkurencingumą tarptautiniu mastu. Tarp uždavinių – išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo poreikiams, skatinti dalyvavimą kūrybinėje veikloje, bendruomenių kultūrinį aktyvumą, modernizuoti kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą, plėtoti viešąsias erdves, jas pritaikant visuomenės kultūrinių kompetencijų ugdymo poreikiams, plėtoti kultūros darbuotojų kompetencijas, skatinti KKI plėtrą, su menu ir kultūra susijusias inovacijas bei šių inovacijų tarpsektorinę plėtrą, kultūros eksportą, vykdyti kultūros srities tyrimus, kultūros paslaugų poreikių analizę, su kultūra susijusius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą (MTEP).

2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano projektas, kai bus patvirtintas, tęs vizijos „Lietuva 2030“ įgyvendinimą. Negalutiniame projekte (2020-06-26 versijoje) – dešimt strateginių tikslų. Tarp trijų horizontaliųjų principų – inovatyvumas (kūrybingumas). Tarp pirmojo strateginio tikslo (pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą) uždavinių – skatinti kūrybines ir kultūrinės industrijas ir stiprinti jų potencialą kuriant aukštos pridėtinės vertės ekonomiką. Uždaviniu siekiama stiprinti gebėjimus efektyviai panaudoti kūrybos potencialą kaip vieną didžiausių pridėtinų verčių generuojantį ekonominį resursą naujiems produktams kurti, pridėtinei vertei didinti.

Trečiasis naujojo Nacionalinio pažangos plano tikslas – stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą. Čia nacionalinės kultūros raida yra įvardijama kaip valstybės prioritetas, tačiau kultūros funkcija pirmiausia siejama su valstybės tapatybe, tradicijų puoselėjimu, visuomenės solidarumu ir bendruomeniškumu, ugdant piliečių kūrybingumą ir socialinę atsakomybę. Tarp šio tikslo uždavinių yra ir siekis sudaryti geresnes sąlygas Lietuvoje kuriantiems menininkams ir kultūros profesionalams, skatinti juos kurti ir pristatyti savo kūrinius ir veiklą šalyje ir užsienyje. Uždavinį siekiama įgyvendinti skatinant tolygų visų meno sričių plėtojimą, kūrybines veiklas, talentų ugdymą ir kompetencijų vystymą, gerinant kūrėjų, menininkų, kultūros profesionalų veiklos sąlygas, didinant menininko ir kūrėjo veiklos patrauklumą.

Kultūros sritis integruota ir į skirtingus horizontalius tarpinstitucinius bendradarbiavimo formatus, todėl analizuojama tarpinstitucinė **Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategija** (2010), atsižvelgiant į tai, kad inovacijų politika yra viena iš strateginių ES ir Lietuvos sričių. Jos tikslas – kurti kūrybingą visuomenę, sudaryti sąlygas plėtoti verslumą ir inovacijas. Čia kūrybingumas suprantamas kaip kompleksas asmenybės savybių, leidžiančių produktyviu darbu pasiekti originalių, visuomeniškai reikšmingų, kokybiškai naujų veiklos rezultatų; tai – proto (mentalinis) ir socialinis procesas, apimantis naujų idėjų ir koncepcijų arba naujų ryšių ir sąveikų tarp žinomų idėjų ir koncepcijų atradimą. Kūrybinė visuomenė apibrėžiama kaip nematerialinių vertybių gamybos visuomenė, kurios ištekliai – žinios, o rezultatas – informacija. Pripažįstama, kad kūrybinis darbas kuria didelę pridėtinę vertę ir, suteikdamas ilgalaikį konkurencinį pranašumą, sudaro sąlygas sparčiai augti pajamoms, o plačiai diegiamos inovacijos didina produktyvumą ir eksportą.

Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (Sumanios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programa (2014) yra Inovacijų strategiją įgyvendinanti programa. Pagal šią programą teikiamos ES investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas kartu su nacionalinėmis, jos vienas iš šešių MTEP ir inovacijų raidos prioritetų – „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“, apimanti ir KKI sritis – dizaino ir audiovizualinių medijų technologijas. Šio prioriteto įgyvendinimui keliamas uždavinys – skatinti MTEP ir inovacijų veiklas, kurios taip pat ugdytų talentus ir kūrybinį potencialą, efektyviai naudotų KKI išteklius, netechnologines inovacijas visuomenės ir ekonomikos pažangai skatinti.

Į analizę įtraukta **Regionų kultūros plėtros 2012–2020 metų programa** (2011), nes šio dokumento antrasis tikslas – skatinti regionines kultūros iniciatyvas ir kūrybinę raišką, didinant socialinį ir kultūrinį kapitalą regionuose, plėtojant bendruomeniškumą, pilietiškumą bei socialinę sanglaudą. Dokumente įvertinta, kad egzistuoja valstybės biudžeto lėšų stoka profesionaliojo meno sklaidos projektams, neišnaudotos galimybės menininkų mobilumui regionuose skatinti.

Valstybės dokumentai yra oficialūs rašytiniai šaltiniai, kuriais remiantis analizuojama valstybės politika, vertinama, kaip suvokiami valstybės politikos prioritetai, nustatomi tikslai. Juose taip pat atsispindi valstybės intervencijų politika: vizijos ir strategijos transformuojasi į įstatymus, valstybės finansuojamas programos, priemonės ir kitas valstybės intervencijų formas. Šiame tyrime analizuojant valstybės dokumentus ieškoma menininkų (kūrėjų) socialinę ir kūrybinę būklę kuriančių ir tam prielaidas darančių nuostatų, t. y. vertinamas šių nuostatų galimas poveikis menininkui (kūrėjui), taip pat siekiama išsiaiškinti, ar socialinių ir kūrybinių sąlygų sukūrimas menininkams laikomas valstybės politikos prioritetu, kokia svarba skiriama kūrybai valstybės politikos kontekste, ar tai patenka į kultūros politikos prioritetus.

Valstybės dokumentų apžvalga tiriant menininkų būklę parodė, kokia Lietuvos politinė ir teisinė intervencijų aplinka, koks valstybės politikos formavimo kontekstas, sudarantis prielaidas tiesioginėms ir netiesioginėms valstybės intervencijoms. Nustatytas visuomenės kūrybiškumą skatinantis prioritetas gali būti interpretuojamas skirtingai: viena vertus, bendras tikslas paskatinti visos tautos kūrybiškumą ir sudaryti tam sąlygas, kita vertus, skatinant visuomenės kūrybiškumą, sudaryti sąlygas gerinti menininko būklę. Todėl labai svarbi pačios kultūros politikos nacionalinių vizijas pristatančių dokumentų interpretacija, kuri ir lemia intervencinius mechanizmus, intervencines priemones, programos ir rodiklius, pagal kuriuos vertinamas nustatytų tikslų įgyvendinimas ir įgyvendinimo efektyvumas. (Kiekvienas dokumentas apibendrintas 1 priede.)

3.2. Teisės aktai, reglamentuojantys menininkų veiklą

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinti principai dėl kultūros, mokslo, tyrinėjimų laisvės, valstybės vaidmens remiant kultūrą ir mokslą, užtikrinant autorių teisių apsaugą (42 str.), privačios nuosavybės neliečiamybės, asmens ūkinės veiklos laisvės bei valstybės paramos visuomenei naudingoms veikloms (46 str.)

Susisteminius Lietuvos teisės aktus, tiesiogiai (taikomus meno kūrėjo statusą turintiems asmenims, autoriams, atlikėjams ir pan.) ir netiesiogiai reglamentuojančius menininkų veiklą, plačiau aptariami svarbiausi – Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso ir Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymai. Remiamasi aktualiomis jų redakcijomis.

3.2.1. Meno kūrėjo statuso įstatymas

1980 m. UNESCO priėmė **Rekomendaciją dėl menininko statuso**. Ši rekomendacija ragina valstybes nares gerinti menininkų profesinį, socialinį ir ekonominį statusą, įgyvendinant politiką ir priemones, skirtas menininkų mokymams, socialinei apsaugai, darbo sektoriui, pajamų ir mokesčių sąlygoms, mobilumui ir raiškos laisvei. Europos Sąjunga skatina Europos valstybes nares suteikti tinkamas sąlygas menininkams (*European Parliament resolution of 7 June 2007 on the social status of artists* (2006/2249(INI))), tačiau dėl nacionalinės politikos, ekonominių ir socialinių ypatumų ir kitų aplinkybių šalys pasirenka arba priimti įstatymą dėl menininkų statuso, arba menininkų padėtį reguliuoti atskirais įstatymais ar reglamentais bei programomis, susijusiomis su konkrečiais menininkų apsaugos ar būklės klausimais.

Lietuva pirmoji iš Baltijos šalių dar 1996 m., kai nacionalinė teisėkūra tik žengė pirmuosius žingsnius, priėmė įstatymą dėl meno kūrėjo statuso (Estijoje analogiškas įstatymas galioja nuo 2005 m., Latvijoje – nuo 2018 m.). Todėl suprantama, kad meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso suteikimą reglamentuojančiame teisės akte, be teisės normų, reglamentuojančių meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso suteikimo ir panaikinimo pagrindus ir tvarką, nemažai ir teisės spragų.

Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas priimtas 1996 m. rugpjūčio 15 d., įsigaliojo tų pačių metų rugsėjo 6 d. Šis teisės aktas buvo keistas 6 kartus, naujausia redakcija priimta 2018 m. gruodžio 11 d. ir įsigaliojo jau kitų metų liepos 1 d. Toliau pateikiami komentarai apie pagrindinius įstatymo teiginius, susijusius su meno kūrėjo būkle.

Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo pagrindai ir sąlygos. Kalbant apie meno kūrėjo statuso suteikimo tvarką, Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies preambulėje pasakyta: „Meno kūrėjo statusas suteikiamas profesionalųjį

meną kuriančiam asmeniui, jeigu šio asmens meno kūryba atitinka bent vieną iš šių meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindų [...]” Profesionaliojo meno sąvoka yra pateikta Įstatymo 2 str. 6 d.: „profesionalusis menas – originali aukšto meistriškumo ir meninio lygio kūryba, tokia pripažįstama profesionaliųjų meno vertintojų“.

Įstatymo 3 str. 1 d. 5 p. nustatytas kitas meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindas, susijęs su meno kūrybą vertinančių straipsnių ir recenzijų Lietuvos ar užsienio leidiniuose skelbimu, taip pat moksline veikla atitinkamoje meno srityje bei tam tikro mokslinio laipsnio turėjimu.

Kalbant apie meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindą, jeigu asmuo ne mažiau kaip 5 metus skelbia meno kūrybą vertinančius straipsnius ir recenzijas Lietuvos ar užsienio leidiniuose, siūlytina įvertinti, ar nebūtų aktualu nustatyti reikalavimus meno kūrybą vertinantiems straipsniams ir recenzijoms. Nesant objektyvių vertinimo kriterijų meno kūrybą vertinantiems straipsniams, atsiranda tikimybė piktnaudžiauti padėtimi siekiant gauti meno kūrėjo statusą, remiantis Įstatymo 3 str. 1 d. 5 p. nustatytu pagrindu.

Taip pat analizuojant šį meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindą kyla kitas pagrįstas klausimas – kiek per 5 metus asmuo privalo paskelbti meno kūrybą vertinančių straipsnių ir recenzijų Lietuvos ar užsienio leidiniuose, kad būtų galima konstatuoti Įstatymo 3 str. 1 d. 5 p. numatyto pagrindo buvimą.

Nevienoda meno kūrėjo statuso suteikimo tvarka. Įstatymo 5 straipsnyje nustatyta, kad meno kūrėjo statusas suteikiamas:

- 1) Meno kūrėjų organizacijos sprendimu – į šios organizacijos narius priimant asmenį, kurio meno kūryba atitinka bent vieną iš meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindų, nustatytų šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje;
- 2) Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo tarybos sprendimu – jeigu asmuo nepriklauso meno kūrėjų organizacijai, pripažintai šio Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka.

Pagal dabar galiojantį teisinį reglamentavimą meno kūrėjo statusas suteikiamas arba pačios meno kūrėjų organizacijos sprendimu į šios organizacijos narius priimant asmenį, kurio meno kūryba atitinka bent vieną iš meno kūrėjo statuso suteikimo pagrindų, nustatytų Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje, arba Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo tarybos (toliau – Taryba) sprendimu, jeigu asmuo nepriklauso meno kūrėjų organizacijai, pripažintai Įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka. Vadinasi, jeigu meno kūrėjas stoja į meno kūrėjų organizaciją, kuri jau turi meno kūrėjų organizacijos statusą, jam meno kūrėjo statusą gali suteikti pati organizacija savo Įstatuose ar kituose vidaus dokumentuose nustatyta tvarka. Jeigu meno kūrėjas, būdamas meno kūrėjų organizacijos, neturinčios meno kūrėjų statuso, narys, arba nepriklausantis jokiai meno kūrėjus vienijančiai asociacijai pageidauja gauti meno kūrėjo statusą, jis turi kreiptis į Tarybą.

Nors meno kūrėjo statusą galima įgyti vien įstojus į meno kūrėjų statusą turinčią organizaciją, kritikuotina tai, kad meno kūrėjų organizacijos turi skirtingas meno

kūrėjo statuso suteikimo taisyklės, kuriose nustatyta skirtinga meno kūrėjo statuso suteikimo tvarka, jų sprendimų dėl meno kūrėjo statuso suteikimo tinkamumas nėra kontroliuojamas. Kultūros ministro 2011 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. JV-151 „Dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo taisyklių laikosi tik Taryba. Tokia situacija neužtikrina vienodais ir pakankamai skaidriais standartais grįsto meno kūrėjo statuso suteikimo. Todėl, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas skirtingų sričių menininkams įgyti meno kūrėjo statusą, rekomenduotina meno kūrėjų organizacijos statusą turinčių organizacijų meno kūrėjo statuso suteikimo taisyklės suvienodinti.

Įstatyme taip pat nustatyta neaiški meno kūrėjo ar meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo tvarka, kai sprendimą suteikti meno kūrėjo ar meno kūrėjų organizacijos statusą priima arba pačios meno kūrėjų organizacijos, arba Taryba, o kultūros ministras, sprendžiant iš Įstatymo formuluočių, tik tvirtina meno kūrėjų organizacijų arba Tarybos sprendimus suteikti meno kūrėjo ar meno kūrėjų organizacijos statusą ar Tarybos sprendimą atsisakyti jį suteikti. Įstatyme tiesiogiai nenustatyta kultūros ministro teisė netvirtinti meno kūrėjų organizacijų arba Tarybos sprendimų dėl meno kūrėjo ar meno kūrėjų organizacijos statuso.

Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso netekimas

Įstatymo 8 straipsnio 1 d. nustatyti šie meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso netekimo pagrindai:

- 1) kai Taryba nustato, kad asmuo meno kūrėjo statusą įgijo pateikęs neteisingus dokumentus apie savo kūrybą;
- 2) kai teismas nustato kūrybos plagijavimo faktą;
- 3) kai meno kūrėjo kūrybinės veiklos rezultatų sklaida nepastebima visuomenės kultūros raidoje.

Duomenų apie meno kūrėjus ir meno kūrėjų organizacijas kaupimas

Įstatymo 9 str. 1 ir 2 d. yra nustatyta:

Duomenys apie meno kūrėjus ir meno kūrėjų organizacijas kaupiami meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų kompiuterizuotoje informacinėje sistemoje, kurią tvarko Vyriausybės įgaliota institucija. Duomenis, išskyrus kultūros ministro įsakymus dėl meno kūrėjo ar meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo, kompiuterizuotoje informacinėje sistemoje tvarkančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikia Taryba ir meno kūrėjų organizacijos.

Į meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų kompiuterizuotą informacinę sistemą įrašomi šie meno kūrėjo duomenys:

- 1) informacinės sistemos suteiktas meno kūrėjo registravimo numeris,
- 2) kultūros ministro įsakymo dėl meno kūrėjo statuso suteikimo data ir įsakymo registravimo numeris,

3) meno kūrėjo vardas (vardai), pavardė (pavardės),

4) meno kūrėjo asmens kodas.

Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)⁴ 5 str. 1 d. b p., asmens duomenys turi būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu.

3.3.2. Intelektinės nuosavybės apsauga

Intelektinės nuosavybės apsauga yra viena iš būtinų sąlygų, siekiant užtikrinti menininkams deramą veiklos atlygį ir darnų kūrybos sektoriaus ekosistemos funkcionavimą. 2003 m. priimtas **Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas** (toliau – ATGTĮ) iki 2014 m. lapkričio mėn. buvo keistas šešis kartus. 2006 m. ATGTĮ pakeitimai nustatė aiškesnes meno kūrinio ir rankraščio originalo perpardavimo teises ir autorinio atlyginimo apskaičiavimo sąlygas, buvo patikslintos autorinių sutarčių sąlygos, techninės apsaugos priemonės ir teisių gynimo būdai.

2010 m. priimti ATGTĮ pakeitimai nustatė aiškesnius autorių teisių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijų veiklos ir priežiūros principus, o 2011 m. patikslinta kompensacinio atlyginimo autoriams už kūrinių atgaminimą asmeniniams tikslams administravimo tvarka. 2014 m. priimti ATGTĮ pakeitimai, skirti ilgesniems gretutinių teisių apsaugos terminams bei papildomoms atlikėjų teisių apsaugos garantijoms nustatyti. ATGTĮ 4 str. 2 d. pateiktas nebaigtinis autorių teisių objektų, kuriems taikoma teisės aktuose įtvirtinta apsauga, sąrašas, į kurį patenka audiovizualiniai, architektūros, muzikos, fotografijos kūriniai, išvestiniai kūriniai, sukurti pasinaudojus kitais literatūros, mokslo ir meno kūriniais.

ATGTĮ yra suderintas su visais anksčiau priimtais Europos Sąjungos teisės aktais, išskyrus 2019 m. balandžio 17 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/789, kuria nustatomos naudojimosi autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, taikytinomis tam tikroms transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms, taisyklės ir kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 93/83/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje (ja iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB). Šios direktyvos nacionalinėje teisėje privalo būti įgyvendintos ne vėliau kaip iki 2021 m. birželio 7 d.

Direktyvų įgyvendinimas Lietuvos teisėje vyksta kaip tik šiuo metu, todėl kalbėti, ar ATGTĮ neprieštaruoja Europos Sąjungos teisės aktams, nežinant, koku būdu

4 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

Lietuva įgyvendins direktyvas, anksti ir netikslinga. Pasakytina, kad, pvz., Direktyvos 2019/790 18 str. kalbama apie tinkamą ir proporcingą atlyginimą, tokią teisę audiovizualinių kūrinių atlikėjams numato ir tarptautinė Pekino sutartis.

Jeigu būtų pakeistas ATGTĮ 55 str., numatant jame audiovizualinių kūrinių atlikėjams (aktoriams) teisę į atlyginimą už jų audiovizualinių atlikimų transliavimą, retransliavimą, kt. viešą paskelbimą, ir aktoriai gautų tinkamą ir proporcingą atlyginimą už jų audiovizualinių atlikimų transliavimą, retransliavimą, kt. viešą paskelbimą⁵. Galiojančioje ATGTĮ redakcijoje tokia teisė aktoriams nenumatyta.

Kalbant apie dabartinę intelektinės nuosavybės apsaugos būklę Lietuvoje pasakytina, kad yra gerai reglamentuotų ir efektyviai veikiančių sričių, tokių kaip tuščios laikmenos sistema ar atlygis už fonogramų transliavimą ar viešą paskelbimą. O štai toks šiandien ypač populiarius kūrinių ir gretutinių teisių objektų naudojimo būdas, kaip kūrinių ir gretutinių teisių objektų padarymas viešai prieinamų internete, autoriams, gretutinių teisių subjektams ar jų teisių turėtojams atneša labai nedideles pajamas. Sustiprinus kūrinių ir gretutinių teisių objektų padarymo viešai prieinamų internete reglamentavimą ir įgyvendinimą bei kontrolę, kūrinių ir gretutinių teisių objektų viešas pristatymas internete galėtų generuoti didesnes pajamas menininkams.

3.3. Socialinės apsaugos ir mokestinių lengvatų priemonės

Toliau apžvelgiamos meno kūrėjams taikomos socialinės apsaugos ir mokesstinės lengvatos. Aptariamas meno kūrėjų kūrybinės veiklos pajamų apmokestinimas bei meno kūrėjų socialinės garantijos.

3.3.1. Meno kūrėjų kūrybinės veiklos pajamų apmokestinimo pajamų mokesčiu bei socialinės ir sveikatos apsaugos draudimo įmokomis tvarka

Lietuvos Respublikoje galiojanti mokesčių sistema beveik nenumato išskirtinių sąlygų apmokestinant meno kūrėjų kūrybinės veiklos pajamas. Apmokestinimas priklauso nuo jų kūrybinės veiklos organizavimo formos. Šioje dalyje aptariamas įvairių kūrybinės veiklos pajamų formų apmokestinimas bei nurodomi atvejai, kai kūrėjų pajamos neapmokestinamos.

⁵ AGATA, Autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę darbo grupės narė, dar pernai Kultūros ministerijai yra pateikusi pasiūlymą keisti ATGTĮ 55 str., numatantį audiovizualinių kūrinių atlikėjams (aktoriams) teisę į atlyginimą už jų audiovizualinių atlikimų transliavimą, retransliavimą, kt. viešą paskelbimą.

3.3.1.1. Apmokestinimas pagal fizinių asmenų veiklos organizavimo formas

Galima išskirti šias pagrindines fizinių asmenų veiklos organizavimo formas ir jas vykdant gautų pajamų apmokestinimo tvarką bei taikomas lengvatas:

1. veiklos vykdymas pagal autorinę sutartį,
2. veiklos vykdymas pagal autorinę licencinę sutartį,
3. veiklos vykdymas pagal atlikėjo sutartį,
4. veiklos vykdymas pagal paslaugų sutartį,
5. individualioji veikla,
6. darbas pagal darbo sutartį.

1. Veiklos vykdymas pagal autorinę sutartį ir autorinio atlygio apmokestinimas.

Gauto autorinio atlygio **apmokestinimas gyventojų pajamų mokesčiu (GPM)** nepriklauso nuo vykdomos veiklos pobūdžio, taip pat nuo to, ar šio atlygio gavėjas turi meno kūrėjo statusą. Mokesčių lengvatos taikomos tuomet, kai pagal autorinę sutartį dirbantis gyventojas neturi darbo santykių su asmeniu, kuris jam moka autorinį atlygį. Tuomet visas autorinis atlygis apmokestinamas 15 proc. GPM tarifu (*pagal GPMĮ 6 str.*).

Jeigu gyventojas turi darbo santykių su autorinį atlygį išmokančiu asmeniu, tai toks autorinis atlygis bus apmokestintas GPM kaip darbo užmokestis (žr. Darbas pagal darbo sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas). Mokesčius išskaičiuoti ir sumokėti turės autorinį atlygį išmokantis asmuo, išskyrus atvejį, kai gyventojas pajamos viršija 120 VDU per metus ir viršijanti dalis apmokestinama 20 proc. GPM tarifu.

Valstybinio socialinio draudimo (VSD) įmokos, jeigu autorinį atlygį gaunantis asmuo neturi darbo santykių su tą atlygį išmokančia įmone, mokamos nuo 50 proc. gauto autorinio atlygio. Be to, yra nustatyta maksimali VSD įmokų riba – įmokos nemokamos nuo didesnės nei 43 VDU pajamų sumos (2019 m. 43 VDU buvo 48 856,60 Eur, 2020 m. 43 VDU – 53 380,20 Eur) (*pagal VSDĮ 10 str. 5 d.*). Jeigu autorinį atlygį asmuo gauna iš savo darbdavio, jo autorinis atlygis apmokestinamas VSD įmokomis kaip darbo užmokestis (žr. Darbas pagal darbo sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas). Tačiau jeigu autorius turi meno kūrėjo statusą ir yra darbingo amžiaus (nuo 16 metų iki senatvės pensijos amžiaus), VSD įmokos mokamos nuo 50 proc. apskaičiuoto autorinio atlygio nepriklausomai nuo to, ar tą atlygį asmuo gauna iš darbdavio, ar iš kito asmens, su kuriuo neturi darbo santykių (*pagal VSDĮ 10 str. 2 d.*). Taip pat nustatyta maksimali VSD įmokų riba.

Autorinį atlygį gaunantys ir nuo jo VSD įmokas mokantys asmenys draudžiami pensijų, ligos ir motinystės, sveikatos socialiniu draudimu.

Privalomojo socialinio draudimo (PSD) įmokos apskaičiuojamos nuo tos pačios autorinio atlygio sumos, nuo kurios skaičiuojamos VSD įmokos. Taikomas 6,98 procento dydžio PSD tarifas (*pagal SDĮ 17 str.*);

2. Veiklos vykdymas pagal autorinę licencinę sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas. Pasirašius autorinę licencinę sutartį, autorius ribotą laiką leidžia naudoti savo autorinį kūrinį sutartyje numatytiems tikslams, už tai jam išmokamas autorinis honoraras. Honoraras apmokestinamas GPM ta pačia tvarka, kaip ir pagal autorinę sutartį gautas atlygis (žr. Veiklos vykdymas pagal autorinę sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas). Tačiau nuo pagal autorinę licencinę sutartį gautų pajamų neskaičiuojamos VSD įmokos (*pagal VSDĮ 11 str.*). Jos taip pat neskaičiuojamos nuo autoriams ir gretutinių teisių subjektams mokamo kompensacinio atlyginimo už knygų panaudą bibliotekose, kūrinių atgaminimą reprografijos būdu ir kūrinių bei gretutinių teisių objektų atgaminimą asmeniniais tikslais.

3. Veiklos vykdymas pagal atlikėjo sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas. Sudariusiems atlikėjo sutartį asmenims mokesstinės lengvatos taikomos, kai asmuo neturi darbo santykių su asmeniu, kuris jam moka atlikėjo atlygį. Taikoma ta pati apmokestinimo tvarka, kaip ir gaunantiems autorinį atlygį (žr. Veiklos vykdymas pagal autorinę sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas). Jeigu atlikėjas turi darbo santykių su atlikėjo honorarą išmokančiu asmeniu, gautasis atlygis apmokestinamas kaip su darbo santykiais susijusios pajamos (žr. Pagal darbo sutartį gautų pajamų apmokestinimas).

Pagal atlikėjo sutartį atlygį gaunantys ir nuo jo VSD įmokas mokantys asmenys draudžiami pensijų, ligos ir motinystės, sveikatos socialiniu draudimu.

4. Veiklos vykdymas pagal paslaugų sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas. Atlygis pagal paslaugų sutartį apmokestinamas tik 15 proc. GPM tarifu (*pagal GPMĮ 6 str. 1 d.*), jį išskaičiuoja atlygį išmokantis asmuo. VSD ir PSD įmokos nuo tokių pajamų neskaičiuojamos. Tačiau mokesčių apskaičiavimo tikslais pagal paslaugų sutartį gautuoju atlygiu atlygis laikomas tada, kai gyventojas paslaugas teikia nenuolat. Priešingu atveju jis turi rinktis kitas kūrybinės veiklos organizavimo formas.

5. Individualioji veikla ir gautų pajamų apmokestinimas. Individualioji veikla – savarankiška veikla, kuria versdamasis gyventojas siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį. Tai gali būti savarankiška kūryba, mokslinė, profesinė, įskaitant laisvasias profesijas, ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla arba savarankiška atlikėjo veikla.

Egzistuoja dvi individualiosios veiklos formos:

- individualioji veikla pagal pažymą, kai gyventojas VMI sistemoje įregistruoja individualiąją veiklą ir pats apskaičiuoja mokesčius, kurių suma priklauso nuo faktiškai gautų pajamų. Šią formą gali rinktis ir meninę veiklą vykdantys asmenys,
- individualioji veikla įsigijus verslo liudijimą, kai įsigyjant verslo liudijimą iš anksto sumokama fiksuota mokesčių suma. Ji nepriklauso nuo

vėliau uždirbtų pajamų dydžio. Yra patvirtintas veiklų, kuriomis galima verstis įsigijus verslo liudijimą, sąrašas. Jame nenumatytos meninės veiklos, išskyrus fotografiją, todėl toliau apžvelgsime tik individualiąją veiklą pagal pažymą vykdančių asmenų apmokestinimą. Pažymėtina, kad apmokestinimo tvarka nepriklauso nuo vykdomos veiklos, iš kurios gaunamos pajamos, pobūdžio.

Individualiąją veiklą vykdamasis asmuo mokesčius moka savarankiškai ir turi tvarkyti apskaitą vadovaudamasis finansų ministro 2003 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. 1K-040 (finansų ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 1K-166 patvirtinta nauja redakcija) patvirtintomis Gyventojų, besiverčiančių individualia veikla (išskyrus gyventojus, įsigijusius verslo liudijimus), buhalterinės apskaitos taisyklėmis. Minėtose taisyklėse numatyta prievolė pildyti pajamų ir išlaidų apskaitos žurnalą, prekių ar paslaugų pirkėjams išduoti sąskaitą faktūrą, PVM sąskaitą faktūrą arba kasos aparato kvitą. Tokie asmenys uždirbtas pajamas deklaruoja metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje, kurią privalo parengti iki kitų metų gegužės 1 d. Apskaičiuoti mokesčiai (GPM ir VSD įmokos) sumokami kartą per metus, iki kitų metų gegužės 1 d.

Vykdamas individualiąją veiklą, pajamų mokestis mokamas nuo faktiškai gautų metinių individualiosios veiklos apmokestinamųjų pajamų. Apskaičiuojant apmokestinamąsias pajamas iš uždirbtų pajamų galima atimti leidžiamus atskaitymus (išlaidas, patirtas pajamoms uždirbti). Taikant supaprastintą tvarką, leidžiamais atskaitymais galima pripažinti fiksuotą sumą, kuri lygi 30 proc. gautų individualiosios veiklos pajamų.

Individualiosios veiklos pajamos apmokestinamos standartiniu 15 proc. **GPM tarifu**. Tačiau įstatyme nustatyta formulė, leidžianti mažesnes pajamas gaunantiems asmenims mokėti mažesnę pajamų mokesčių. Todėl faktinis pajamų mokestis yra nuo 5 iki 15 proc., priklausomai nuo gautų pajamų sumos (*pagal GPMĮ 18² str.*).

VSD įmokos mokamos nuo 90 proc. apmokestinamųjų pajamų sumos. Be to, VSDĮ patvirtinti atvejai, kai VSD įmokų neprivaloma mokėti (*pagal VSDĮ 11 str. 2 d.*). Pavyzdžiui, kai asmuo gauna senatvės pensiją arba pirmaisiais veiklos vykdymo metais. VSD įmokas galima mokėti iš anksto (avansu). Avansu apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos mokamos kartą per mėnesį, ne vėliau kaip iki einamojo mėnesio paskutinės dienos. Įmokos iš anksto skaičiuojamos ir mokamos savanoriškai. Priešingu atveju apskaičiuotas VSD įmokas reikia sumokėti iki kitų metų gegužės 1 d.

Gyventojai, vykdamasis individualiąją veiklą ir mokantys įmokas, draudžiami pensijų, ligos, ir motinystės, sveikatos socialiniu draudimu.

Individualiąją veiklą vykdamasis asmuo kiekvieną mėnesį iki einamojo mėnesio paskutinės dienos turi sumokėti 6,98 proc. dydžio **PSD įmokas** nuo minimaliosios mėnesinės algos (*pagal SDĮ 17 str.*). Šis reikalavimas netaikomas, jeigu asmuo taip pat dirba pagal darbo sutartį, yra valstybės tarnautojas, pareigūnas, pensininkas, neįgalusis ar kitas SDĮ 7 straipsnio 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9 ir 10 dalyse bei 6 straipsnio 4 dalyje įvardytas asmuo. Tokiu atveju PSD įmokos mokamos metams pasibaigus iki kitų metų gegužės 1 d. nuo apskaičiuotų apmokestinamųjų pajamų sumos.

Jeigu individualiąją veiklą vykdančias asmuo pats kiekvieną mėnesį moka PSD įmokas, pasibaigus kalendoriniams metams ir nustačius galutinę per metus gautų pajamų sumą, turi iš naujo apskaičiuoti metinę PSD įmokų sumą ir ją palyginti su faktiškai sumokėtomis įmokomis. Jeigu įmokų sumokėta mažiau negu priklauso, trūkstamą sumą reikia sumokėti iki metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo VMI termino paskutinės dienos (t. y. iki gegužės 1 d.).

6. Darbas pagal darbo sutartį ir gautų pajamų apmokestinimas. Visų pagal darbo sutartį dirbančių asmenų (nesvarbu, ar jie yra meno kūrėjai) gautos darbo užmokesčio pajamos apmokestinamos bendra tvarka: iš šių pajamų išskaičiuojamas 20 proc. GPM ir 19,5 proc. VSD įmokos. Taip pat darbdavys iš savo lėšų moka 1,77 proc. VSD įmokas nuo meno kūrėjo statusą turintiems asmenims priskaičiuoto darbo užmokesčio. Jokios mokesčių lengvatų netaikomos.

3.3.1.2. Meno kūrėjų kūrybinės veiklos pajamų ir turto apmokestinimas kitais mokesčiais

Pridėtinės vertės mokestis. Pridėtinės vertės mokesčio įstatyme nenumatyta jokių specialiai meno kūrėjams skirtų lengvatų. Visiems fiziniams ir juridiniams asmenims taikoma vienoda apmokestinimo tvarka. Jeigu meno kūrėjo, kuris užsiima individualiąja veikla pagal pažymą, dirba pagal autorinę ar autorinę licencinę sutartį, atlygis per paskutinius 12 mėn. viršija 45 000 Eur, tai meno kūrėjui atsiranda prievolė registruotis kaip PVM mokėtoju. Į minėtą 45 000 Eur sumą neįskaitomos pagal darbo sutartį gautos pajamos.

Apskaičiuojant 45 000 Eur pajamų sumą svarbu nustatyti, ar prekės arba paslaugos, už kurias gautos pajamos, yra PVM objektas Lietuvoje ir ar tokios prekės arba paslaugos apmokestinamos PVM Lietuvoje. Jeigu prekės ar paslaugos nelaikomos PVM objektu Lietuvoje arba pagal PVMĮ nuostatas neapmokestinamos PVM, tai į bendrą pajamų sumą neįskaičiuojamos. Verta paminėti, kad prievolė registruotis kaip PVM mokėtoju atsiranda, kai vykdoma ekonominė veikla ir sandoriai yra pasikartojantys. Jeigu per 12 mėn. buvo parduota viena prekė (pavyzdžiui, paveikslas) ir jo vertė viršijo 45 000 Eur, tai nelaikoma ekonomine veikla ir prievolės registruotis kaip PVM mokėtoju neatsiranda (*pagal PVMĮ 71-75 str.*). Aiškių kriterijų, kiek meno kūrinių per metus reikia parduoti, kad tai būtų pripažinta ekonomine veikla, įstatymas nenustato. Kiekvieną situaciją mokesčių administratorius vertina individualiai.

Nekilnojamojo turto mokestis. Nekilnojamojo turto mokesčiu neapmokestinamas nekilnojamojo turto (arba jo dalis), kurį meno kūrėjo statusą turintis fizinis asmuo naudoja kaip kūrybines dirbtuves (studiją) individualiajai kūrybinei veiklai. Taip pat neapmokestinamas ir juridinių asmenų, veikiančių pagal Lietuvos Respublikos meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymą, nekilnojamojo turto (*pagal NTMĮ 7 str.*).

Juridinio asmens pelno mokestis. Menininkas savo veiklai vykdyti gali pasirinkti ir pelno nesiekiančio juridinio asmens formą: viešoji įstaiga, asociacija, bendrija. Šiems subjektams įstatymai leidžia vykdyti ūkinę-komercinę veiklą, tačiau ji turi neprieštarauti įstatymams ir atitinkamos įstaigos tikslams.

Viešosios įstaigos formos pasirinkimą kūrybinei veiklai vykdyti lemia ne tik galimybė teikti paraiškas valstybės ir savivaldybių finansavimo programoms, tačiau ir galimybė pasinaudoti mokestinėmis lengvatomis, gauti paramą iš fizinių ir juridinių asmenų. Viešųjų įstaigų įstatymas dėl šių juridinių asmenų specifinės visuomeninės paskirties numato tam tikrus ribojimus dėl įstaigos pelno paskirstymo. Jis gali būti naudojamas tik įstatuose nustatytiems veiklos tikslams siekti, negali būti skiriamas dalininkams, valdymo organų nariams ir darbuotojų premijoms išmokėti. Taip pat įstatymas numato ir veiklos ribojimus, kurie susiaurina ne tik tokių subjektų galimų veiklų sąrašą, bet ir jų plėtros galimybes. Viešąją įstaigą gali steigti ir vienas steigėjas.

Pelno mokesčio lengvatiniai 0 proc. ir 5 proc. tarifai gali būti taikomi kaip ir kitiems juridiniams asmenims (*pagal PMĮ 5 str. 2 ir d.*). Tačiau jeigu pelno nesiekiantys vienetai uždirbtą ekonominės veiklos pelną per ateinančius dvejus metus panaudoja visuomenei naudingai veiklai vykdyti, tuomet šis pelnas neapmokestinamas pelno mokesčiu. Pelno dalis, kuri per dvejus metus nebuvo panaudota visuomenei veiklai vykdyti, apmokestinama įprasta tvarka (*pagal PMĮ 46³ str.*).

3.3.1.3. Meno kūrėjų premijos, stipendijos, gaunama parama ir jų apmokestinimas

Pagal Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo 10 str., meno kūrėjų kūrybinei veiklai skatinti skiriamos **valstybės stipendijos ir premijos**. Jų skyrimo tvarką nustato Vyriausybė. Tokios stipendijos neapmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu (*pagal GPMĮ 17 str. 1 d.*). Taip pat GPM neapmokestinamos premijos, skirtos konkurso tvarka iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, iš užsienio valstybės, jos politinio ar teritorijos administracinio padalinio, vietos valdžios biudžetų, taip pat premijos, skirtos Vyriausybės ar savivaldybių tarybų sprendimais, ir premijos profesionaliojo meno konkursų nugalėtojams, skirtos meno kūrėjų organizacijų sprendimais iš šių organizacijų lėšų.

GPM neapmokestinamos ir premijos, kurias inicijuoja pelno nesiekiančios organizacijos, veikiančios Labdaros ir paramos įstatyme nurodytais visuomenei naudingais tikslais, ir kurios yra skiriamos už nuopelnus Lietuvos kultūros, visuomenės ir mokslo srityse, jeigu tokių premijų gavėjai nustatomi konkurso tvarka, o premijai nominuotų darbų vertinimo komisija sudaryta iš ne mažiau kaip 10 narių, kurių dauguma – mokslo ir studijų sistemos institucijų, įstaigų ar organizacijų ir meno kūrėjų organizacijų atstovai (*pagal GPMĮ 17 str. 1 d.*).

Paramos gavėjais gali būti fiziniai asmenys, kuriems Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo nustatyta tvarka yra suteiktas meno kūrėjo statusas bei paramos gavėjo statusas. Meno kūrėjų prašymus suteikti paramos gavėjo statusą priima Kultūros ministerija.

Labdaros ir paramos įstatyme nustatyta, jog juridiniams asmenims ir meno kūrėjams gyventojų pervedama iki 1,2 proc. pajamų mokesčio dalis yra laikoma parama. Jos gavėjai privalo atskirai tvarkyti gaunamos paramos apskaitą. Pelno nesiekiančios organizacijos gautą paramą ir kaip ji panaudojama turi deklaruoti Paramos gavimo bei panaudojimo metinėje ataskaitoje FR0478, kuri Mokesčių inspekcijai teikiama iki kitų kalendorinių metų gegužės 15 d. Pažymėtina, kad meno kūrėjai šios ataskaitos teikti neprivalo, jei per kalendorinius metus gautos paramos suma lygi arba mažesnė nei dvylika minimalių mėnesinių algų.

Gautoji parama pagal mokesčių įstatymus nelaikoma paramos gavėjo (juridinio ar fizinio asmens) pajamomis, todėl nuo šių sumų jokių mokesčių mokėti nereikia.

3.3.2. Meno kūrėjų socialinės garantijos

Pagrindines meno kūrėjų socialines garantijas apibrėžia Meno kūrėjų socialinės apsaugos programa. Joje nustatytos meno kūrėjų socialinės garantijos laikotarpiams, kai jie neturi draudžiamųjų pajamų, bei kūrybinių prastovų išmokos. Papildomos socialinės garantijos taikomos profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams bei Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatams.

3.3.2.1. Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos teikiamos socialinės garantijos ir kūrybinės prastovos išmokos

Už meno kūrėjo statusą turinčius asmenis, pagal SDĮ nepriskiriamus valstybės lėšomis draudžiamiems asmenims, nedirbančius pagal darbo (tarnybos) sutartį, taip pat nedirbančius savarankiškai, negaunančius pajamų pagal autorinę sutartį, **PSD įmokas sumoka valstybė** iš Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos lėšų (pagal SDĮ 17 str. 3 d.). Tokia tvarka galioja nuo 2012 m. sausio 1 d. Be to, valstybės lėšomis **jie draudžiami ir pensijų, ligos bei motinystės socialiniu draudimu**. Draudimo įmokos apskaičiuojamos nuo Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos. Jeigu meno kūrėjo statusą turinčių darbingo amžiaus asmenų draudžiamųjų pajamų suma per kalendorinius metus mažesnė už atitinkamų metų 12-os Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų sumą, valstybė sumoka trūkstamą socialinio draudimo įmokų sumą (pagal VSDĮ 6 str. 7 d.). Meno kūrėjai dėl socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo patys niekur neturi kreiptis, reikalingais duomenimis apsieičia atitinkamos valstybės institucijos. Duomenis

apie meno kūrėjo statusą turinčius asmenis „Sodrai“ teikia Kultūros ministerija.

Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos vienas iš tikslų – skirti **kūrybinės prastovos⁶ išmokas⁷ meno kūrėjams**. Tai reglamentuoja Vyriausybės 2011 m. kovo 16 d. nutarimas Nr. 316 „Dėl meno kūrėjų socialinės apsaugos programos“. Meno kūrėjas, siekdamas gauti kūrybinės prastovos išmoką, pateikia Kultūros ministerijai laisvos formos prašymą, kuriame nurodo kūrybinės prastovos priežastis ir aplinkybes, nuo kada prašo skirti kūrybinės prastovos išmoką, informaciją apie gyvenamąją vietą (šalį, miestą, adresą), kontaktinius duomenis (telefono numerį, elektroninio pašto adresą), informaciją apie pajamas, nuo kurių skaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis, gautas per paskutinius 3 mėnesius iki kūrybinės prastovos atsiradimo laikotarpio, asmeninės sąskaitos vienoje iš Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančių kredito įstaigų numerį (kur turėtų būti pervesta kūrybinės prastovos išmoka), įsipareigoja pranešti apie aplinkybes, numatytas Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos administravimo tvarkos aprašo 27 punkte ir turinčias įtakos kūrybinės prastovos išmokai, suteikia leidimą skelbti apie paskirtą kūrybinės prastovos išmoką Kultūros ministerijos interneto svetainėje www.lrkmlt.

3.1 lentelėje pateikta informacija apie meno kūrėjų naudojamą Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos galimybėmis 2015–2019 m. Iš lentelės matyti, kad kompensacijas už kūrybinės veiklos prastovas kasmet gauna apie 1 proc. visų meno kūrėjo statusą turinčių menininkų. 2019 m. kompensacijas gavo 86 asmenys, tai sudaro 1,47 proc. visų meno kūrėjo statusą turinčių asmenų. 2019 m. vienas kūrėjas vidutiniškai gavo 1515,41 Eur kompensaciją (trims mėnesiams), per analizuojamą laikotarpį vidutinė vienam kūrėjui tenkanti prastovos išmokos suma išaugo 60 proc.

Analizuojamu laikotarpiu už trečdalį meno kūrėjų buvo mokamos VDS įmokos, už vieną kūrėją per metus vidutiniškai sumokėta 768 Eur įmokų. Didžiausia ši suma buvo 2017 m. (1120,73 Eur), mažiausia 2019 m. (524,9 Eur).

Valstybės lėšomis PSD draudžiamų meno kūrėjų skaičius augo kasmet, 2019 m. PSD įmokos buvo mokėtos už 24 proc. visų meno kūrėjų, tais metais vieno kūrėjo PSD įmokų suma vidutiniškai buvo 341,44 Eur.

6 **Kūrybinė prastova** – laikotarpis, kai darbingo amžiaus meno kūrėjas dėl nuo jo nepriklausančių objektyvių priežasčių laikinai neturi sąlygų meno kūrybai ir (ar) jos rezultatų sklaidai ir neturi pajamų iš kūrybinės, individualiosios ar su darbo santykiais susijusios veiklos.

7 **Kūrybinės prastovos išmoka** – minimaliosios mėnesinės algos dydžio išmoka, Vyriausybės nustatyta tvarka mokama per kūrybinę prastovą meno kūrėjui iš programos lėšų.

3.1 lentelė. Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos rodikliai

Metai	2015	2016	2017	2018	2019
Meno kūrėjų skaičius MK registre metų pabaigoje	5093	5310	5503	5654	5842
Meno kūrėjų, gavusių kompensacijas už kūrybinės veiklos prastovą, skaičius	46	48	73	63	86
Proc. nuo visų meno kūrėjų	0,90	0,90	1,33	1,11	1,47
Kūrybinės veiklos prastovų išmokų suma, Eur	43 675	60 590	93 040	74 571 76	130 325
Vidutinė kūrybinės veiklos prastovos išmoka kūrėjui, Eur	949,46	1 262,29	1 274,52	1 183,68	1 515,41
Bendras faktiškai VSD draustų meno kūrėjų skaičius	1,465	1,566	1,646	2,516	1,726
Proc. nuo visų meno kūrėjų	29	29	30	44	30
VSD įmokų suma, Eur	961 094	1 416 413	1 844 721	1 595 900	906 140
Vidutinė vieno kūrėjo VSD įmokų suma, Eur	656,04	904,48	1 120,73	634,30	524,99
Bendras faktiškai PSD draustų meno kūrėjų skaičius	482	785	971	1 318	1 385
Proc. nuo visų meno kūrėjų	9	15	18	23	24
PSD įmokų suma, Eur	160 112	211 377	258 352	382 823	472 891
Vidutinė vieno kūrėjo PSD įmokų suma, Eur	332,18	269,27	266,07	290,46	341,44

Sudaryta autorių remiantis Kultūros ministerijos duomenimis.

Iš Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos duomenų matyti, kad meno kūrėjams aktualiausia VSD įmokų sumokėjimo dalis, ji tiesiogiai paliečia daugiausia menininkų. Kūrėjai nėra aktyvūs teikdami dokumentus kūrybinės veiklos prastovos išmokoms, šia galimybe naudojasi 1 proc. meno kūrėjo statusą turinčių asmenų.

3.3.2.2. Profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybinių darbuotojų socialinės garantijos

Lietuvos Respublikos profesionaliojo scenos meno įstatymo (priimtas 2004-06-01, įsigaliojo 2005-01-01) 15 str. numatytos profesionaliojo **scenos meno įstaigų kūrybinių darbuotojų**, kurie dėl savo profesijos specifikos negali dirbti pagal įgytą specialybę ir dėl to buvo nutraukta jų darbo sutartis, **socialinės garantijos**.

Tokiu atveju profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniam darbuotojams iš valstybės biudžeto lėšų skiriama ir kas mėnesį mokama 10-ies bazinių socialinių išmokų dydžio kompensacinė išmoka (šiuo metu ji sudaro 390 Eur).

Kompensacinės išmokos skiriamos:

1) baleto artistams ir šokėjams, cirko numerių atlikėjams, savo viešuose pasirodymuose naudojantiems jėgą ir (ar) miklumą (akrobatai, žonglieriai, ekvilibristai, gimnastai ir kiti) ir turintiems ne mažesnę kaip 18 metų kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažą;

2) solistams vokalistams, turintiems ne mažesnę kaip 20 metų kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažą;

3) muzikantams, grojantiems pučiamaisiais instrumentais ir turintiems ne mažesnę kaip 25 metų kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažą;

4) muzikantams, nenurodytiems 3 punkte, dirigentams, choro artistams ir aktoriams, turintiems ne mažesnę kaip 30 metų kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažą. Į choro artisto kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažą įskaitomas solisto vokalistų kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažas;

Kūrybiniam darbuotojams, kuriems buvo nustatytas netekto darbingumo (invalidumo), susijusio su darbe patirta trauma, lygis ar buvo nustatyta profesinė liga, neleidžianti dirbti pagal įgytą specialybę, kompensacinės išmokos skiriamos netaikant kūrybinio darbo Lietuvos Respublikos profesionaliojoje scenoje stažo reikalavimų.

Kompensacinės išmokos mokamos su išlyga – tik asmenims, neturintiems teisės gauti ar negaunantiems didesnių arba tokio paties dydžio valstybinio socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo (invalidumo) ar ištarnauto laiko pensijų, valstybinių pensijų, užsienio valstybių pensijų, nuolatinių pensinio pobūdžio išmokų už asmens darbo pobūdį (valstybinės signatarų rentos, valstybinės signatarų našlių ir našlaičių rentos, kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas), pensijų išmokų, gaunamų bet kuriuo Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatytu būdu. Jeigu asmuo turi teisę gauti ar gauna kelias pensijas ir (ar) pensijų išmokas, nustatant jo teisę gauti kompensacinę išmoką atsižvelgiama į bendrą asmens gaunamų pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą.

3.3.2.3. Valstybinės pensijos

Nuo 2014 m. sausio 1 d. teisę gauti Lietuvos Respublikos **pirmojo arba antrojo laipsnio valstybinę pensiją** (toliau – pirmojo arba antrojo laipsnio valstybinė pensija) turi asmenys, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka paskirta **Lietuvos nacionalinė kultūros ir meno premija**. Pirmojo ir antrojo laipsnio valstybinių pensijų skyrimo komisija veikia prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Komisijos sudėtį socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Nacionalinė premija yra aukščiausias valstybės apdovanojimas kultūros srityje už reikšmingiausius kūrėjų darbus. Kasmet skiriamos ne daugiau kaip 6 kultūros ir meno premijos, taigi premijos laureatų, t. y. menininkų, kurie gali pasinaudoti šia socialinės apsaugos priemone, nėra daug.

3.4. Užsienio valstybėse taikomų valstybės intervencijų apžvalga

Valstybės intervencijos, darančios įtaką menininkų socialinei ir kūrybinei būklei, skirtingose Europos šalyse dėl įvairių ekonominių, socialinių, kultūrinių ir istorinių priežasčių susiklostė kaip saviti priemonių rinkiniai. Šiame skyriuje apžvelgiamos priemonės, taikomos penkiose valstybėse: **Latvijoje, Estijoje, Suomijoje, Švedijoje ir vienoje iš Jungtinės Karalystės dalių – Anglijoje⁸.**

Šiame tyrime nėra galimybės išsamiai aptarti visų tose šalyse egzistuojančių intervencijų – tai reikalautų atskiro tyrimo. Visgi stengtasi apžvelgti kiek įmanoma platesnį priemonių spektrą. Čia pristatomos skirtingos priemonės, jų ypatumai ir taikymo skirtumai, o **2 priede pateikiama platesnė kiekvienos iš minėtų šalių apžvalga atskirai.** Tiek šioje dalyje, tiek priede nagrinėjamos intervencijos suskirstytos į tokias platesnes temas:

A. Menininko statusas

B. Kūrybinės veiklos finansavimas

C. Socialinė apsauga

D. Mokestinė aplinka

E. Kitos priemonės.

2 priede šalių apžvalgos papildytos dar viena tema („Institucinė santvarka ir finansavimo šaltiniai“), taip suteikiant glaustą informaciją apie skirtingų šalių kultūros finansavimo mechanizmus, kurių kontekste analizuojamos priemonės egzistuoja.

Šiai apžvalgai naudoti naujausi užsienio šalių kultūros politiką nagrinėjantys dokumentai (ypač Kultūros politikos ir tendencijų kompendiumo medžiaga), kultūros tarybų ir kitų institucijų bei organizacijų svetainėse pateikiama informacija, teisės aktai, kita viešai prieinama medžiaga, taip pat konsultuotasi su užsienio šalių kultūros institucijų atstovais.

8 Tokias valstybes analizuoti nurodyta tyrimo užsakovo.

A. MENININKO STATUSAS

Anglijoje, Švedijoje ir Suomijoje menininko statusą reglamentuojančio teisės akto nėra. Estijoje ir Latvijoje egzistuoja teisės aktai, numatantys paramos mechanizmą patiriantiems finansinius sunkumus. Tik Latvijos įstatyme yra nurodyta, kad paramai gauti reikalingas statusas ir priklausymas asociacijai (kuri tą statusą ir suteikia). Estijos teisės aktas numato galimybę paramą gauti ir nepriklausant jokiai asociacijai. Kitais atžvilgiais abiejose šalyse reikalavimai paramos gavėjui panašūs – tai turi būti autorius arba atlikėjas, ne mažiau kaip 3 paskutinius metus veikiantis vienoje iš kūrybinių sričių (jos įstatyme išvardytos). Estijos akte pabrėžiama, kad parama taikytina liberaliosios profesijos atstovui, t. y. dirbančiam savarankiškai.

Tai, kaip menine ar kūrybine veikla užsiimantis asmuo įvardijamas, didžiaja dalimi priklauso nuo to, kokias sritis remia valstybės paramą skirstančios agentūros. Švedijoje, kur Meno finansavimo komitetas savo programomis pabrėžtinai orientuojasi į profesionalųjį meną (nefinansuojami amatai, literatūrą administruoja kita organizacija ir t. t.), vartojama menininko sąvoka (šved. *Konstnär*). Anglijoje, Latvijoje ir Estijoje, kur ta pati agentūra finansuoja platesnį spektrą sričių, vartojama kūrybininko (angl. *creative practitioner*) arba kūrybingo asmens (latv. *radošu personu*, est. *loovisik*) sąvoka.

Beveik visos toliau šiame skyriuje aptariamoms priemonėms ir yra orientuotos į savarankiškai dirbančius asmenis, todėl naudinga suvokti, kokią reikšmingą kultūros sektoriaus dalį kiekvienoje valstybėje jie sudaro. Iš 3.2 lentelės galima matyti, kad Anglija išsiskiria didžiausia proporcija, kitur jie sudaro apie trečdalį arba pusę viso kultūros sektoriaus. Apie Lietuvą tokios statistikos nėra.

3.2 lentelė. Savarankiškai dirbančių asmenų dalis kultūros sektoriuje 2017 m.

Estija	26%
Švedija	34%
Suomija	48%
Latvija	51%
Anglija	60%

Sudaryta autorių pagal Kultūros politikos ir tendencijų kompendiumo svetainėje pateikiamą informaciją.

Lyginant kultūros sektoriuje dirbančių asmenų pasiskirstymą pagal lytį, iš Europos Sąjungos šalių Baltijos šalys išsiskiria kaip turinčios didžiausią jame dirbančių moterų procentą. 2018 m. ES vidurkis buvo 46,1 %, Latvijoje moterys sudarė 68 % kultūros sektoriaus darbuotojų, Lietuvoje – 61%, Estijoje – 59%.⁹

9 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 27.

B. KŪRYBINĖS VEIKLOS FINANSAVIMAS

Visose nagrinėjamosiose šalyse parama menininkams daugiausia skiriama pagal ištiestos rankos principą, t. y. ne per kultūros politiką formuojančias institucijas, o per specialiai kultūros ir meno projektams finansuoti įsteigtas institucijas ar agentūras. Švedijoje jų yra dvi, nes parama literatūros sričiai administruojama atskirai (žr. 3.3 lentelę). Daugelyje valstybių tam tikras menininkų finansavimo priemonės taiko ir savivaldybės, asociacijos bei privatūs fondai (šiek tiek informacijos apie jas pateikta 2 priede, tačiau plačiau jos nebus nagrinėjamos).

3.3 lentelė. Pagrindiniai menininkų viešojo finansavimo šaltiniai

Lietuva	Lietuvos kultūros taryba
Estija	Estijos kultūros fondas (est. <i>Eesti Kultuurkapital</i>)
Latvija	Valstybinis kultūros kapitalo fondas (latv. <i>Valsts kultūrkapitāla fonds</i>)
Suomija	Suomijos menų skatinimo centras TAIKE (šved. <i>Taiteen edistämiskeskus</i>)
Švedija	Meno finansavimo komitetas (įvairių sričių menininkams) (šved. <i>Konstnärnsämnden</i>) Švedijos autorių fondas (rašytojams, vertėjams, knygų iliustratoriams) (šved. <i>Sveriges Författarfond</i>)
Anglija	Anglijos menų taryba (angl. <i>Arts Council England</i>)

Sudaryta autorių.

Visos lentelėje pateiktos organizacijos paramą teikia tiek juridiniams, tiek fiziniams asmenims. Menininkai dalį finansavimo gauna ir netiesiogiai, t. y. per kai kurių juridinių asmenų įgyvendinamus projektus, kurie juos įtraukia kaip dalyvius. Visgi statistikos apie tai, kokia dalis jiems atitenka tokiu būdu, nėra.

Didžiąją dalį visų finansinių priemonių galima suskirstyti į dvi kategorijas – **dotacijas** ir **stipendijas**. Skirtingose šalyse toms pačioms priemonėms naudojami skirtingi pavadinimai, tačiau šioje apžvalgoje aiškumo dėlei sąvokos suvienodintos: dotacija (angl. *grant*) laikoma parama, skirta konkrečiam projektui įgyvendinti, o stipendija (angl. *scholarship*) – bent keletą mėnesių išmokama parama, kuria sudaromos finansinės sąlygos susitelkti į kūrybinę veiklą ir kuri nebūtinai (priklauso nuo valstybės) turi tapti konkrečiu, visuomenei pristatomu rezultatu. Taip pat visose šalyse teikiama **mobilumo parama**, skiriami **apdovanojimai**. Autoriams už jų kūrinių (knygų bibliotekose ir kt.) naudojimą išmokamos **kompensacijos**. Toliau lyginami visų šių priemonių taikymo ypatumai ir skirtumai. Čia nebus aptariamos kiekvienos priemonės detalės, tačiau jas kartu su nuorodomis į informacijos šaltinius galima rasti 2 priede.

Stipendijos

Suomija ir Švedija, taip pat ir Estija, **išsiskiria ilgos trukmės stipendijomis**. Estijoje jos skiriamos ne ilgiau kaip 2 metus, o Suomijoje ir Švedijoje gali būti net ir 3, 5 ar 10 metų trukmės. Švedijoje trumpesnės nei 1 metų stipendijos net neskiriamos. Paprastai jas gauna meno ir kultūros profesionalai, ir kuo ilgesnės trukmės stipendija, tuo reikšmingesniais pasiekimais pareiškėjas turi pasižymėti. Anglijoje, priešingai, stipendijomis (per programą „Developing your Creative Practice“) siekiama **paskatinti kūrybine veikla užsiimančius asmenis, kurie yra savo karjeros pradžioje** arba pasiekę karjeros vidurį. Pareiškėjams užtenka turėti vienu metų profesinę patirtį. Skiriama suma (nuo 2 iki 10 tūkst. svarų sterlingų paraiškai) turi būti panaudota per metus.

Suomijoje mokamos didžiausios stipendijos (beveik 2000 Eur/mėn.) ir iš jų vienu metu gyvena net apie 600 menininkų, tačiau svarbu atkreipti dėmesį, kad skiriamos stipendijos dydis, kaip ir kitose valstybėse, yra gerokai mažesnis nei vidutinis šalies atlyginimas (Suomijoje – apie 3 500 EUR).

Estijoje išskirtina tai, kad tiesioginę paramą menininkams teikia ir kultūros politiką formuojanti institucija. Estijos kultūros ministerija nuo 2016 m. meno ir kultūros profesionalams **trejų metų laikotarpiui skiria pastovų atlyginimą, atitinkantį šalies vidurkį** (2020 m. – 1441 Eur). Nuo 2016 iki 2020 m. tokia parama skirta 44 kultūros ir meno profesionalams. Palyginti su Estijos kultūros fondo stipendijomis ir dotacijomis, ši priemonė suteikia didesnę stabilumą dėl ilgesnio paramos laikotarpio ir dėl socialinių garantijų.

Projektų dotacijos

Visose penkiose nagrinėjamose šalyse paraiškas dėl projektų finansavimo gali teikti ir fiziniai asmenys. Priešingai nei paraiškose dėl stipendijų, šiose paraiškose turi būti numatytas labai konkretus kūrybinis ar meninis rezultatas, kuris vienokia ar kitokia forma bus pristatytas visuomenei. Paprastai gautą paramą leidžiama panaudoti savo ir kolegų atlyginimui, medžiagoms, kelionių ir kitoms su projektu susijusioms išlaidoms.

Anglijos menų tarybos vykdomoje Nacionalinės loterijos projektų finansavimo programoje šiuo metu (2020/2021 m.) **savarankiškai dirbantiems menininkams ir mažoms organizacijoms teikiamas prioritetas**, o projektai gali tęstis net iki 3 metų. Taip pat nuo 2013 metų vykdoma programa, pagal kurią **skatinami negalia turintys menininkai**.

Estijoje, Suomijoje ir Švedijoje **didelis dėmesys skiriamas literatūros sričiai**. Pavyzdžiui, Suomijoje numatyti specialiai rašytojams ir vertėjams skirti kvietimai, pagal kuriuos, priklausomai nuo numatomo projekto (rašymo ar vertimo) apimties ir pobūdžio (grožinė ar negrožinė literatūra), galima gauti nuo 2 000 iki 15 000 Eur paramą. Suomijoje viena finansavimo programa skirta kultūrinei įvairovei skatinti – parama skiriama **imigrantų ir tautinių mažumų kilmės menininkų projektams arba kitų asmenų vykdomiems projektams**, skatinantiems tarpkultūrinį dialogą.

Mobilumo parama

Visose šalyse teikiama parama rezidencijoms, tarptautiniam bendradarbiavimui, savo darbų pristatymui užsienyje, dalyvavimui profesiniuose renginiuose, kvalifikacijos kėlimui. Švedijos Menų finansavimo komitetas finansuoja ne tik išvykas į užsienį, bet ir tas paraiškas, pagal kurias užsienio menininkai ar kultūros profesionalai kviečiami atvykti į Švediją (kai planuojamos kolaboracijos, dirbtuvių, seminarų organizavimas ar pan.). Baltijos ir Šiaurės šalių menininkai taip pat gali naudotis Šiaurės ir Baltijos šalių mobilumo programa (ji atnaujinta ir 2021–2023 m. laikotarpiui). Ši programa vykdoma nuo 2009 m. Šiaurės Ministrų Tarybos ir Baltijos šalių kultūros ministerijų iniciatyva. Estijos kultūros ministerija finansuoja programas, pagal kurias kasmet keli menininkai gali išvykti į dvi užsienio rezidencijas Niujorke ir Briuselyje ir gauti visą kelionės ir gyvenimo išlaidų finansavimą (paramą administruoja Estijos šiuolaikinio meno organizacijos).

Apdovanojimai

Piniginės premijos ne tik suteikia reikšmingą finansinę paramą ir pripažinimą. Jaunesniems kūrėjams tai svarbu ir dėl didesnio jų veiklos žinomumo, geresnių tolimesnės veiklos perspektyvų. Tad Estijoje ir Suomijoje menininkams ir kultūros profesionalams premijos skiriamos ne tik už ilgalaikę kūrybinę veiklą ar viso gyvenimo pasiekimus, bet ir **už reikšmingus praėjusių metų darbus**. Švedijoje pripažinimas išreiškiamas ne vienkartinėmis premijomis, o suteikiant ilgalaikes stipendijas (minėtas anksčiau). Estijos kultūros fondas nusipelnčius asmenis įvertina tiek vienkartinėmis premijomis, tiek **iki gyvenimo pabaigos mokamomis dotacijomis** (1 000 Eur/ mėn.), skiriamomis už viso gyvenimo nuopelnus.

Kompensacijos autoriams

Visose šalyse egzistuoja **kompensavimo mechanizmai už autorių teisių saugomų kūrinių naudojimą**, pvz., už knygų panaudą viešosiose bibliotekose. Autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacijos per metus surenka reikšmingas sumas. Pavyzdžiui, 2018 m. Jungtinėje Karalystėje (apie Angliją atskirai duomenų nerasta) bendra skirtingoms meno sritims atstovaujančių asociacijų surinkta pajamų suma iš autorių atlyginimų sudarė 746 mln. svarų sterlingų. Suomijoje tokios organizacijos (iš viso jų yra 7) 2017 m. surinko 161 mln. Eur sumą.

Keičiantis technologijoms ir kūrinių formatui (pvz. elektroniniai leidiniai ir audioknygos, internetinės muzikos platformos), reglamentavimas pritaikomas, tačiau pastebima, kad teisės aktų pakeitimai daugelyje šalių vyksta pernelyg lėtai. Atitinkamai skiriasi skirtingų šalių kompensavimo mechanizmų efektyvumas ir surenkamų lėšų dydis. Be to, neteisėtas kūrinių naudojimas (piratavimas) tebėra opi problema, daranti įtaką menininkų pajamoms. Nors piratavimo rodikliai Europos Sąjungoje mažėja (nuo 2017 iki 2018 m. prieiga prie nelegalaus turinio sumažėjo net 15 %), Latvija ir Lietuva išskiriamos tarp dažniausiai tokį turinį naudojančių ES valstybių (vidutinis interneto naudotojas šiose šalyse prie jo prisijungia net 26 kartus per mėnesį), o Suomija – tarp rečiausiai (mažiau nei 4 kartus per mėnesį).¹⁰ Europos vidurkis 2018 metais buvo 9,7 karto.

10 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 96.

Visoje Europos Sąjungoje ir Jungtinėje Karalystėje taip pat galioja **originalo perpardavimo atlygio teisė** (angl. *Artist's resale rights*). Pagal ją menininkas turi teisę gauti autorinį mokesčio procentą už perparduodamą savo kūrinį.

Švedijoje individualios kompensacijos mokamos ir **už viešą vizualiojo ir taikomojo meno kūrinių eksponavimą** (nuo 1997 m.). Bendra tokių kompensacijų suma per metus siekia 20 mln. kronų (apie 1,9 mln. Eur). Suomijos Menų skatinimo centras TAIKE tarp kitų kvietimų stipendijoms finansuoti turi atskirą finansavimo kryptį, skirtą vizualiojo meno ir medijų meno kūrėjams, dizaineriams, kurių numatomi sukurti darbai dar tik bus eksponuojami viešai.

C. SOCIALINĖ APSAUGA IR PAJAMŲ UŽTIKRINIMAS

Menininkams galioja tos pačios socialinio draudimo įmokų sąlygos kaip ir kitiems savarankiškai dirbantiems asmenims, tačiau visose šalyse, išskyrus Angliją, taikomos kokios nors priemonės, prisidedančios prie savarankiškai dirbančių menininkų socialinės ir ekonominės būklės gerinimo. Be anksčiau minėtų ilgalaikių stipendijų, sudarančių finansinį stabilumą, taip pat egzistuoja:

- **paramos mechanizmai patiriantiems finansinius sunkumus**. Estijoje, Latvijoje, Suomijoje ir Švedijoje kultūros institucijos suteikia finansinę paramą menininkui įrodžius sudėtingą savo finansinę situaciją. Estijoje ir Latvijoje skiriama parama prilygsta minimaliam šalies atlyginimui ir skiriama tam tikrą laiką (Latvijoje iki 6 mėn., Estijoje 6 arba 12 mėn.). Estijoje paramos gavimo metu užtikrinama ir sveikatos apsauga. Latvijoje tokio pobūdžio paramą norintis gauti asmuo privalo priklausyti kūrybinei asociacijai ir turėti kūrybininko statusą. Švedijoje suteikiamos palyginti nedidelės vienkartinės išmokos (dažniausiai ~760 Eur). Suomijoje numatyta atskira parama vyresniems rašytojams ir vertėjams, kurių metinės pajamos nesiekia nustatytos sumos;

- **priedai prie pensijų** (arba papildomos pensijos). Juos gali gauti nusipelnę menininkai Suomijoje, Latvijoje, taip pat Švedijoje (bet joje tik literatūros srities profesionalai). Jų dydis paprastai priklauso nuo kitų asmens gaunamų pajamų. Taip pat egzistuoja pensijų kaupimo už trumpalaikes sutartis, paankstintų pensijų mechanizmai;

- **nuolatinio įdarbinimo schemas**. Švedija išsiskiria unikalia teatro, šokio ir muzikos aljansų taikoma praktika, kuria norima sumažinti socialinės apsaugos ir finansinio stabilumo skirtumus tarp skirtingų įdarbinimo formų. Minėtų sričių profesionalūs menininkai įdarbinimi aljansuose ir dirba juose, tačiau gavę laisvai samdomą darbą gali pasiimti atostogas ir taip gauti nenuktrūkstamas pajamas ir socialines garantijas. Labai ilgą laiką Švedijoje taip pat taikyta garantuojamų pajamų priemonė, tačiau nuo 2010 m. naujai nebeskiriama (ją iki gyvenimo pabaigos gaus apie 100 asmenų, kuriems ji buvo paskirta iki to laiko);

- Estijoje nusipelniusiems menininkams gali būti suteiktos **dotacijos vaistų išlaidoms padengti**, o Latvijoje pensinio amžiaus menininkams gali būti padengiamos tam tikros **gydymo ar priežiūros išlaidos**;

- užmokesčio dydžio gairės. Profesinės organizacijos Anglijoje yra patvirtinusios užmokesčio tarifų gaires, kuriomis rekomenduoja vadovautis paraiškų rengėjams, darbdaviams ir patiems menininkams derybų metu. Anglijos menų taryba

pareiškėjams pateikia tik gaires, tačiau Velso menų taryba numato įvesti **reikalavimus dėl minimalių mokėjimo tarifų** menininkams, dalyvaujantiems jos remiamuose projektuose.

Suomijos švietimo ir kultūros ministerijos pavedimu 2018 m. kelios darbo grupės analizavo menininkų būklę sąlygojančius faktorius. 2019 m. pasirodžiusiose gairėse (*Indicative guidelines for arts. Proposal by working group on the key objectives for arts and artist policy*) siūloma pamažu **judėti nuo dotacijų link įdarbinimo schemos**, didinti menininkų, gaunančių pensijas, skaičių, palengvinti pajamų iš skirtingų šaltinių suderinamumą.

D. MOKESTINĖ APLINKA

Nagrinėtose valstybėse gyvenančių menininkų situacija labai skirtinga jau vien dėl bendros mokesstinės aplinkos ir skirtingų jos sąlygų laisvai samdomiems asmenims. Valstybės gali taikyti papildomas reguliacines priemones, atsižvelgdamos į mažas ir nereguliaras daugelio menininkų pajamas, pavyzdžiui, mokesčių lengvatas, pajamų vidurkio priemones, mokesčių atskaitymą pagal patirtas išlaidas ir kt.

Iš kultūrą finansuojančių valstybinių agentūrų gauta parama kai kuriose valstybėse laikoma apmokestinamosiomis pajamomis (žr. 3.4 lentelę). Paramos neapmokestinimas GPM turi ir neigiamą aspektą, tai reiškia, kad jos nebus įskaičiuotos į bendras menininko gaunamas pajamas, pagal kurias skaičiuojamos pensijų išmokos. Švedijoje nuspręsta apmokestinti stipendijas, kurios gaunamos ilgiau nei 2 metus iš eilės (kaip minėta, ten jos skiriamos ir 3, 5, 10 metų laikotarpiui). Suomijoje stipendijų gavėjai privalo patys įsigyti pensijų ir nelaimingų atsitikimų draudimą per tris mėnesius nuo stipendijos teikimo laikotarpio pradžios.

3.4 lentelė. Iš kultūrą finansuojančių valstybinių agentūrų gautos paramos ir apdovanojimų apmokestinimas gyventojų pajamų mokesčiu

	GPM taikymas	
	Stipendijos, dotacijos	Apdovanojimai
Lietuva	Ne	Ne
Latvija	Ne	Taip
Estija	Ne	Ne
Suomija	Ne	Ne
Švedija	Taip, dalis priemonių. Apmokestinamos stipendijos, gaunamos ilgiau nei 2 metus, ir dotacijos projektams.	Taip
Anglija	Taip, dauguma priemonių. Dotacijos ir stipendijos, skirtos konkrečiam kūrybiniam rezultatui pasiekti ar projektui įgyvendinti, apmokestinamos. Neapmokestinamos stipendijos, skirtos susitelkti į kūrybinę veiklą.	Taip

Sudaryta autorių.

Latvijoje, Estijoje ir Suomijoje menininkams, parduodantiems savo darbus, taikomas standartinis pridėtinės vertės mokesčio tarifas (kaip ir Lietuvoje). Švedijoje vizualiųjų menų kūrėjams taikomas **sumažintas PVM** – 12 % (vietoj standartinio 25%). PVM neprivalomas, jei meno kūrinių pardavimo suma neviršija 300 000 kronų (apie 28 626 Eur) per metus. Suomijoje individualių asmenų parduodamiems meno kūriniams taip pat taikomas sumažintas tarifas (10 % vietoj 24 %), o PVM mokėtoju tampa uždirbant daugiau nei 15 000 Eur.

Anglijoje kai kurie iš savo kūrybinio darbo pelną gaunantys asmenys (rašytojai, kompozitoriai, dramaturgai), kurių pajamos labai svyruoja, gali gauti tam tikrą mokesčių lengvatą: išvedamas bendras dvejų mokesčių metų **pajamų vidurkis** ir atitinkamai nustatomi mokesčiai (angl. *income averaging*).

Švedijoje ir Anglijoje savarankiškai dirbantys asmenys gali **usigražinti dalį sumokėtų mokesčių už patirtas išlaidas** (angl. *tax deduction*), susijusias su jų darbu (tai gali būti savarankiškai dirbantiems menininkams reikalingos darbo priemonės, studijos nuoma, kelionių išlaidos ir kt.).

E. KITOS PRIEMONĖS

Estijoje, Suomijoje ir Švedijoje plačiai taikomas „**1 procento menui**“ principas, kuris numato tokio ar panašaus dydžio biudžeto dalies skyrimą viešajam menui valstybės arba savivaldybės vykdomuose statybos ar renovacijos projektuose. Tokio mechanizmo egzistavimas ne tik praturtina viešąsias erdves, bet ir leidžia gauti daug užsakymų menininkams (pvz., Švedijoje 2018 m. tokiu būdu buvo užsakyta apie 400 meno kūrinių).

Estijos dailininkų sąjunga savo nariams (o pandemijos laikotarpiu ir platesniam ratui menininkų) sudarė galimybę gauti **pirminę teisinę pagalbą**. Teisininkas menininkus konsultuoja tiek profesiniais (autorių teisių, darbo sutarčių ir t. t.), tiek privataus gyvenimo (nuosavybės ir pan.) klausimais.

Anglijos menų taryba, siekdama **sudaryti kiek įmanoma prieinamesnes sąlygas žmonėms su negalia** teikti paraiškas, gali suteikti individualiai pritaikytą paramą, pvz., informaciją pateikti konkrečiam asmeniui tinkamu formatu (Brailio raštu, gestų kalba, audioformatu), paskirti asmenį, kuris padės fiziškai užpildyti paraišką ar pritaikyti kitas priemones. Anglijos menų tarybos užsakytas tyrimas „Making a shift“ (2018) atskleidžia kultūros sektoriuje dirbančiųjų žmonių su negalia patirtis, iššūkius, pateikia rekomendacijų ir įžvalgų apie juos įgalinančius faktorius, kuriuos Anglijoje siekiama pamažu įgyvendinti.¹¹

Dalis valstybių kaip reguliacinę priemonę taiko **turinio kvotas** televizijos, radijo, kino ar teatro srityse: nustatoma viršutinė transliuojamo ar atliekamo užsienio ar komercinio turinio kiekio riba arba apatinė vietinio, regioninio, nacionalinio ar konkrečiai temai skirto turinio kiekio riba. Šios priemonės tikslas yra remti nacionalinę produkciją bei ją kuriančius ir atliekančius menininkus, o kai kuriais atvejais – skatinti specifinį kultūrinį turinį.

Estijoje ir Latvijoje kultūros institucijos **remia į meno studijas užsienyje priimtus studentus**. Kai kuriose srityse (architektūros ir audiovizualinio meno) paramą galima gauti tik aukštesnės pakopos (magistro arba doktorantūros) studijoms. Taip prisidedama prie būsimų arba esamų menininkų finansinės naštos mažinimo (turint omenyje, kad studijų kaina gali ilgai neatsipirkti).

Nors šiame tyrime orientuojamasi į valstybės taikomas priemones, paminėtinos tokios NVO sektoriaus Anglijoje vykdomos paramos priemonės kaip profesionaliems šokėjams skirtos paslaugos, **padedančios po ankstyvos karjeros pabaigos persikvalifikuoti į kitą profesiją; nuomotis studiją už prieinamą kainą** (ne rinkos kainomis), palankių sąlygų sudarymas **įsigyti ar išsinuomoti instrumentus karjerą pradėjantiems muzikantams, psichologinė pagalba** ir kitos. Tokios priemonės taip pat gali turėti didelę reikšmę menininkų būklei.

11 Arts Council England. Making a Shift (2018), p. 14 (<https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/ACE206%20MAKING%20A%20SHIFT%20Report%20FINAL.pdf>).

4 VALSTYBĖS INTERVENCIJOS: FINANSINĖS IR KITOS

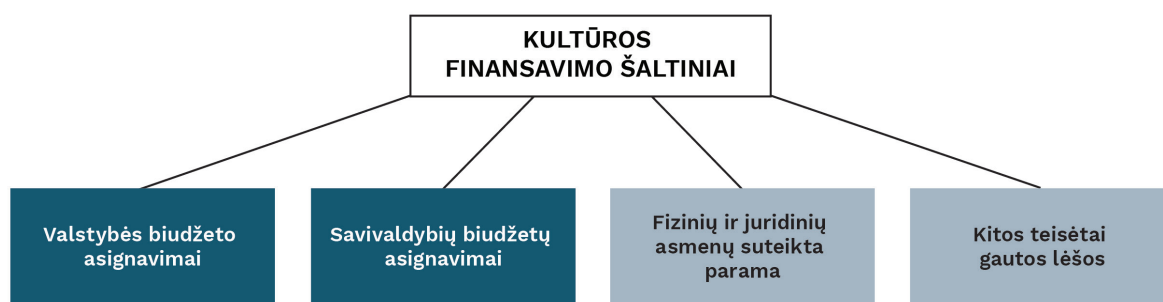
Valstybės intervencijų sąvokos kilmė siejama su klasikinės politinės ekonomikos pradininko Adamo Smitho (2007) laisvosios rinkos, atliekančios „nematomos rankos“ funkciją, paskirstant ekonomikos ir visuomenės išteklius, kritika. Laisvoji rinka savaime neveikia tinkamai, atsiranda laisvosios rinkos ydų, kai prekių ir paslaugų paskirstymas pagal rinkos dėsnius nėra efektyvus, ir todėl reikalingas valstybės įsikišimas siekiant užtikrinti lygesnį pajamų ir gerovės paskirstymą visuomenėje, efektyvų ekonominių išteklių paskirstymą, pagerinti ekonomikos veikimą, užtikrinti darbą, kainų stabilumą ir kt. (Keynes, 2017). Valstybės intervencijos – tai politinės, teisinės, reguliuojamosios, mokesčių, subsidijų, investicijų, socialinių garantijų, valstybės ir municipalinio biudžeto perskirstymo ir panaudojimo bei kitos priemonės, kuriomis valstybė siekia didesnės visuomenės gerovės ir efektyvesnio ekonominių išteklių paskirstymo.

Kultūros ir kūrybinės industrijos, kurios iš dalies priklauso nuo laisvosios rinkos sąlygų, yra valstybės intervencijų objektas. Menus ir kultūrą taip pat veikia rinkos ydos, jie neatitinka idealios konkurencijos modelio (Musgrave, 1959), todėl ir jiems reikalingos valstybės intervencijos (Baumol ir Bowen, 1966; Peacock, 1994; Throsby ir Withers, 1979). Kultūra yra viešoji gėrybė, o viešųjų gėrybių valstybinis finansavimas yra reikalingas visuomenei (Samuelson, 1954). Menai yra prabangos prekė, kurios kainos dalį valstybė turi kompensuoti, kad ji būtų kuo labiau prieinama (Throsby, 1994). Bendras kultūros politikos tikslas yra valdyti (remti, saugoti, konservuoti) intelektualinę ir meninę visuomenės, tautos, valstybės produkciją, o kultūros politikos priemonės (arba valstybės intervencijos į kultūrą) apima priemones ir išteklius, kuriais siekiama to tikslo, ir jos tiesiogiai susijusios su valstybės kultūrinėmis galiomis, įskaitant jos institucijų bei vietos valdžios vaidmenį, taip pat valstybės ir savivaldybių sprendimus dėl finansinės paramos menams ir kultūrai (Gattingera ir Saint-Pierre, 2008).

Šioje dalyje analizuojamos Lietuvos valstybės finansinės ir kitos priemonės menininkų kūrybai skatinti. Pirmajame poskyryje aprašoma bendra valstybės intervencijų struktūra, remiantis valstybės biudžetu ir savivaldybių biudžetais, taip pat išskiriama netiesioginė valstybės intervencija, kai valstybė tampa svarbiu menininkų darbdaviu. Antrasis poskyris skirtas detaliam Lietuvos kultūros tarybos, kaip vieno iš pagrindinių menininkų veiklą finansuojančių šaltinių, veiklos analizei: jos menininkams skiriamoms stipendijoms ir vykdomiems projektams, kuriuose dalyvauja menininkai. Trečiajame poskyryje analogiškai analizuojama kito menininkų veiklos finansuotojo – Lietuvos kino centro veikla. Ketvirtasis poskyris skirtas savivaldybių intervencijoms menininkų kūrybai skatinti, penktasis – meno inkubatorių ir rezidencijų, kaip valstybių ir savivaldybių intervencijų, tyrimui.

4.1. Valstybės intervencijų struktūra: valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai, ES parama

Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų šalių, kultūros srities finansavimo šaltiniai yra keli: valstybės biudžeto asignavimai, savivaldybių biudžetų asignavimai, ES struktūrinių fondų parama, fizinių ir juridinių asmenų parama arba mecenatystė ir kitos teisėtai gautos lėšos.

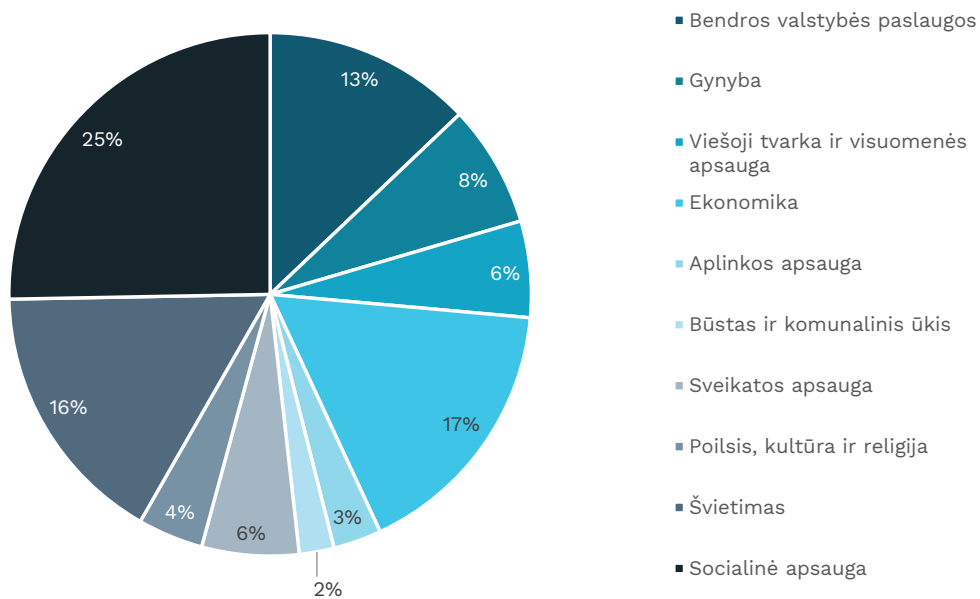
4.1 pav. Kultūros finansavimo šaltiniai.

Sudaryta autorių.

Šioje tyrimo dalyje apžvelgiamos valstybės intervencijos, didesnę dėmesį skiriant finansinėms ir kitoms susijusioms intervencijoms, turinčioms poveikį menininkų socialinei ir kūrybinei būklei. Valstybės intervencijos, kaip valstybės įsikišimas reguliuojant ekonominius procesus, šioje apžvalgoje suvokiamos siaurai – per programų, stipendijų, meno ir kultūros valstybinį finansavimą, mokamus atlyginimus kūrėjams, sukurtą ar suteiktą infrastruktūrą menininkų kūrybinėms sąlygoms gerinti.

Pirminė valstybės intervencija vyksta skirstant nacionalinį biudžetą¹².

2019 m. nacionaliniame biudžete asignavimai *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* sudarė 552 mln. Eur, arba 4,06 proc. metinių konsoliduotų valstybės ir savivaldybių asignavimų. Būstas ir komunalinis ūkis sudaro 239 mln. Eur, arba 1,76 proc., aplinkos apsauga – 406 mln. Eur, arba 2,99 proc., viešoji tvarka ir visuomenės apsauga – 811 mln. Eur, arba 4,71 proc. Didžiausia asignavimų dalis skirta socialinei apsaugai 3 344 mln. Eur (25,39 proc.), ekonomikai 2 271 mln. Eur (16,71 proc.) ir švietimui 2 241 (16,49 proc.).

4.2 pav. 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai – 13 586 776 tūkst. Eur. Šaltinis Finansų ministerija¹³.

Remiantis Finansų ministerijos oficialiais duomenimis, 2019 m. valstybės biudžete *poilsio, kultūros ir religijos sritis* patenka į mažiausiai finansuojamų sričių kategoriją, jai skiriama panaši lėšų dalis, kaip ir aplinkos apsaugai.

Nagrinėjant valstybės intervencijas į kultūrą, reikėtų atsižvelgti į tai, kad valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai apima valstybės biudžetą, ES struktūrinių fondų paramą ir savivaldybių biudžetus. Toliau apžvelgsime visas tris sudėtines dalis atskirai.

¹² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme vartojamos sąvokos: Valstybės biudžetas – Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinamas valstybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Savivaldybės biudžetas – savivaldybės tarybos tvirtinamas savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų pajamas sudaro visos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sukaujamoms lėšoms. Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamos ir asignavimai gali būti tik piniginės lėšos. Asignavimai – valstybės biudžete arba savivaldybės biudžete patvirtinta lėšų išlaidoms ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui (toliau – turtas) įsigyti suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę biudžetiniais metais gauti iš valstybės biudžete arba savivaldybės biudžete sukauptų lėšų, pateikęs paraišką valstybės išdą valdančiai institucijai arba savivaldybės administracijai, patvirtintoms programoms finansuoti. Šaltinis – <https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritis/biudžetas>.

¹³ http://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/7_%202019%20KV%20%20asignavimai.pdf

4.1 lentelė. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, skirti *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* 2015–2019 m. (tūkst. eurų)

	2015	2016	2017	2018	2019	Iš viso per 5 metus		Iš jų ES fondų lėšos:	
						Eur	Finansavimo augimas, proc.	Eur	visų asignavimų proc.
Planas	347 545	397 063	424 360	476 450	552 803	2 198 228	59,05	194 198	8,83
Viso biudžeto proc.	3,62	3,94	4,01	4,18	4,06	3,98			

Sudaryta autorių, remiantis Finansų ministerijos pateiktais viešaisiais duomenimis.¹⁴

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, skirti *poilsio, kultūros ir religijos sričiai*, 2015–2018 m. augo (3,62 – 4,18 proc.), tačiau 2019 m. matomas kritimas (4,06 proc.). Iš viso per 5 metus *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirta 2,2 mlrd. eurų, tai sudaro 3,98 proc. penkerių metų (2015–2019) visų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų. Verta pastebėti, kad ES struktūrinių fondų lėšos per minimą penkerių metų laikotarpį siekė 194 mln. Eur, t. y. 8,83 proc. bendrų asignavimų. ES fondų lėšos yra reikšminga Lietuvos kultūros finansavimo dalis.

4.2 lentelė. Valstybės biudžeto išlaidų svyravimai *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* 2015–2019 m. (tūkst. eurų)

	2015		2016		2017		2018		2019		Viso per 5 metus	
	Eur	%*	Eur	%*	Eur	%*	Eur	%*	Eur	%*	Eur	Finansavimo augimas, proc.
Planas	229 842	2,76	265 788	3,06	279 353	3,09	312 882	3,27	359 962	3,08	1 447 827	56,61
Vykdymas	cccc	2,71	245 552	3,1	264 581	3,26	284 422	3,2	313 990	2,77	1 327 639	43,31
Plano įgyvendinimas, proc.	95,32		92,39		94,71		90,9		87,23		91,7	

*Proc. nuo bendro valstybės biudžeto, remiantis bendro 2019 m. Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal valstybės funkcijas) ataskaita.

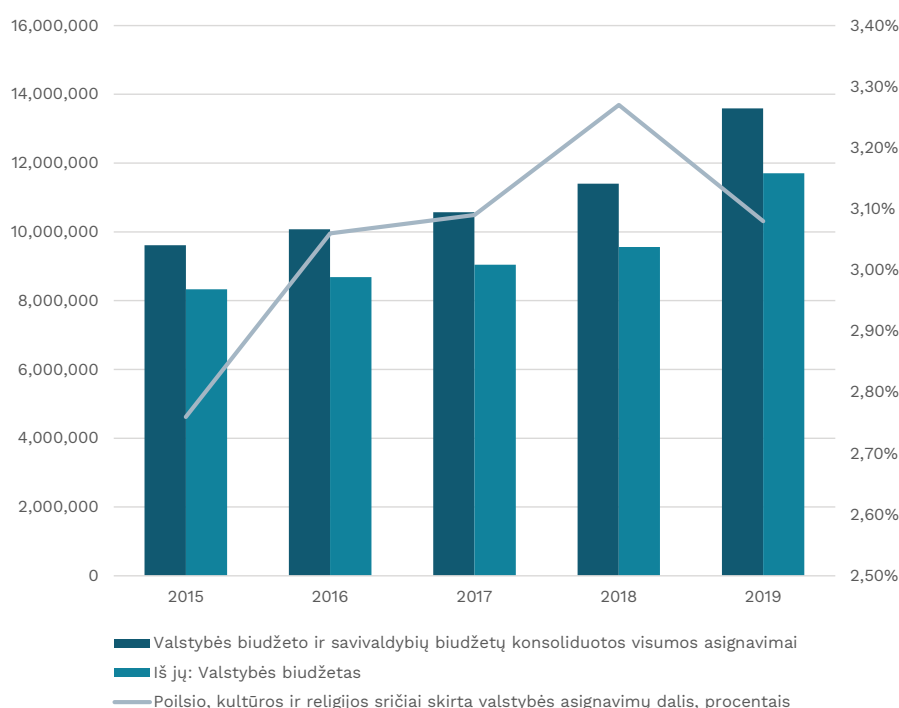
Šaltinis Finansų ministerija¹⁵. Parengta remiantis Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo (pagal valstybės funkcijas) 2015–2019 m. metinėmis ataskaitomis.

14 <https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/biudzetas/issami-informacija-apie-2019-m-biudzeta-1>

15 [https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_%20\(1\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_%20(1).pdf)
[https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_%20\(3\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_%20(3).pdf)
[https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4\(1\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4(1).pdf)
[https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4\(4\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4(4).pdf)
[https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4\(6\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Forma%20Nr_4(6).pdf)

Analizuojant **valstybės biudžeto dinamiką** 2015–2019 m. laikotarpiu pagal Finansų ministerijos pateiktus viešuosius duomenis matyti, kad, nors valstybės biudžeto asignavimai *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* buvo tolygiai augantys kaip ir bendrieji valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, 2019 m. matomas finansavimo sumažėjimas. Be to, vertėtų atkreipti dėmesį, kad planas per nurodytą laikotarpį nebuvo nuosekliai vykdomas, vykdymas svyravo nuo 87,23 iki 95,32 proc.

Norint išsiaiškinti, ar 2019 m. finansavimas *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* sumažėjo dėl bendro biudžeto kritimo ir kaip koreliavo valstybės bendro biudžeto asignavimų pokytis su *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirtais asignavimais, apskaičiuotas 2015–2019 m. bendrojo biudžeto procentinis pokytis ir pavaizduotas 4.3 diagramoje.

4.3 pav. 2015–2019 m. biudžeto pokyčių tendencijos ir koreliacija su *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirtais asignavimais

Diagrama sudaryta tyrimo autorių, remiantis oficialiais Finansų ministerijos duomenimis.

Kaip matome iš 4.3 diagramos, 2015–2019 m. užfiksuota bendra Lietuvos Respublikos biudžeto augimo tendencija: nuo 2015 iki 2019 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai paaugo nuo 9 611 699 tūkst. Eur iki 13 586 776 tūkst. Eur (41,36 proc.), valstybės biudžetas – nuo 8 331 108 tūkst. Eur iki 11 705 915 tūkst. Eur (59,06 proc.). *Poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirti asignavimai paaugo mažiau – atitinkamai 40,51 ir 56,61 procento (žr. 4.3 ir 4.4 lenteles, planas). Taip pat reikia pastebėti, kad, nepaisant bendro valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų augimo 2015–2019 m. laikotarpiu, *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirtų asignavimų pokytis, skaičiuojant nuo bendro valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo, yra nežymus (nuo 2,76 iki

3,08 proc.) Taigi *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* skirti asignavimai neaugo tiesiog proporcingai valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos ir valstybės biudžeto asignavimams. Todėl darytina išvada, kad valstybinis finansavimas *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* 2019 m. procentiškai sumažėjo ne dėl bendro biudžeto kritimo.

Toliau apžvelgsime kitą kultūros finansavimo šaltinį, kuris daro įtaką menininkų būklei, ir aptarsime savivaldybių biudžetų asignavimus šiai sričiai.

4.3 lentelė. Savivaldybių biudžetų asignavimai poilsio, kultūros ir religijos sričiai 2015–2019 m. (planas ir vykdymas)

(eurų)

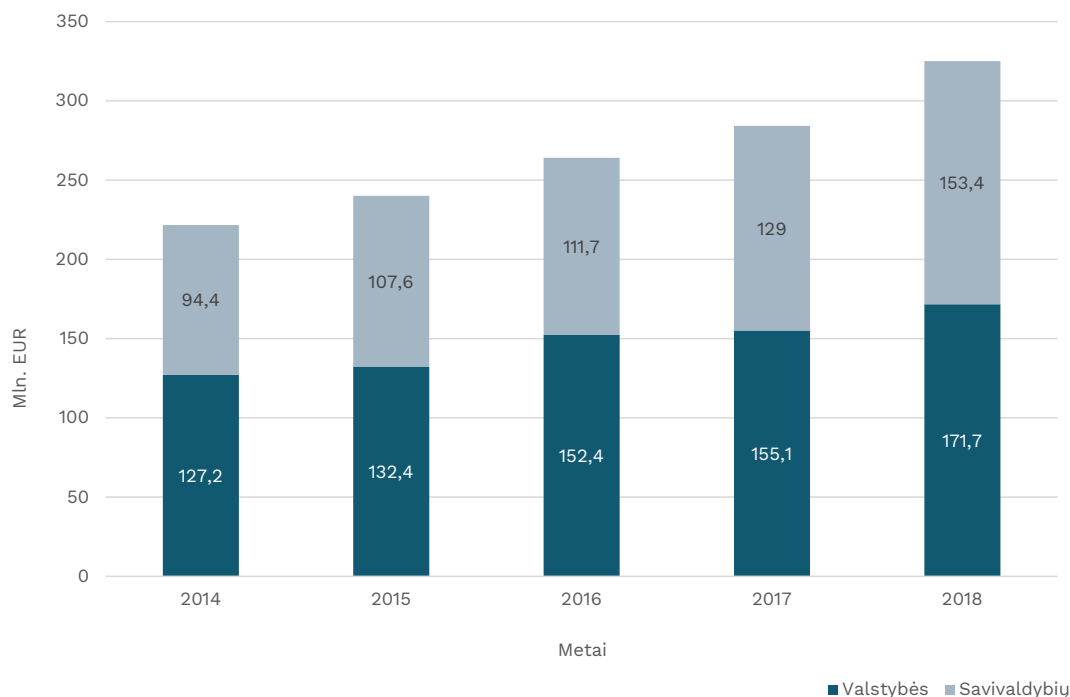
	2015	2016	2017	2018	2019	Iš viso per 5 metus
Planas	147 031	151 473	169 807	207 240	213 696	889 247
Vykdymas	153 286	168 535	210 219	252 656	287 942	1 072 639
Plano įgyvendinimas, proc.	104,25	111,26	123,8	121,91	134,74	120,62

Sudaryta tyrėjų pagal savivaldybių biudžetų asignavimų dokumentus¹⁶.

Savivaldybių biudžetų metinių biudžetų asignavimų duomenys optimistiškesni. Palyginus 2015–2019 m. **savivaldybių biudžetų** asignavimų, skirtų *poilsio, kultūros ir religijos sričiai*, planus ir faktinius vykdymo duomenis matyti, kad penkerių pastarųjų metų laikotarpiu savivaldybių įvykdytas finansavimas viršijo numatytus planus 4–35 proc. (žr. 4.3 lentelę). Palyginus gautus duomenis su faktiniu valstybės biudžeto finansavimu šiai sričiai tuo pačiu laikotarpiu, kuris nesiekė 100 proc. ir svyravo tarp 87,23–95,32 proc., o nuo 2017 m. tendencingai mažėjo (žr. 4.2 lentelę), galima daryti išvadą, kad savivaldybių asignavimai, skirti *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* 2015–2019 m. buvo panaudoti efektyviau nei valstybiniai.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, finansavimas konkrečiai kultūros sektoriui, nevertinant asignavimų poilsio ir religijos sričiai, nuosekliai augo.

16 <https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/2020%20SB%2Bfaktas%20%20assign%20struk%20ir%20grafikai.pdf>

4.4 pav. Valdžios sektoriaus išlaidos kultūrai (ESS 2010), mln. Eur

Diagrama parengta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis.

Įdomu, kad Lietuvoje kultūros sritis per valstybinį finansavimą ir per savivaldybes finansuojama beveik lygiomis dalimis.

Pvz., 2018 m. valstybinis finansavimas kultūrai siekė 171 mln., savivaldybių finansavimas – 152 mln. Eur (4.4 pav.).

Analizuojant trečiąjį valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų segmentą, reikėtų paminėti **ES struktūrinių fondų** reikšmę bendram intervencijų į kultūrą augimui. Remiantis ES fondų panaudojimo statistika, 2015–2020 m. Kultūros ministerijai skirta 194,20 mln. Eur (t. y. 2,82 % viso ES struktūrinių fondų Lietuvos valstybei skirto finansavimo), tai sudaro 8,83% viso valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų *poilsio, kultūros ir religijos sričiai* ir konkrečiai 13,41% visų Kultūros ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų 2015–2019 m. (žr. 4.4 lentelę).

4.4 lentelė. Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo poilsio, kultūros ir religijos sričiai 2015–2019 m. santykis su ES struktūrinių fondų Lietuvos valstybei skirta parama 2014–2020 m.

(eurai)

	2015–2019 m.	Iš jų ES fondų lėšos	ES fondų lėšos, proc.*
Planas	1 447 826,662	194 198,821	13,41
Vykdymas	1 327 638,837	99 140,000	7,47
Plano įgyvendinimas, %	91,7	51,05	

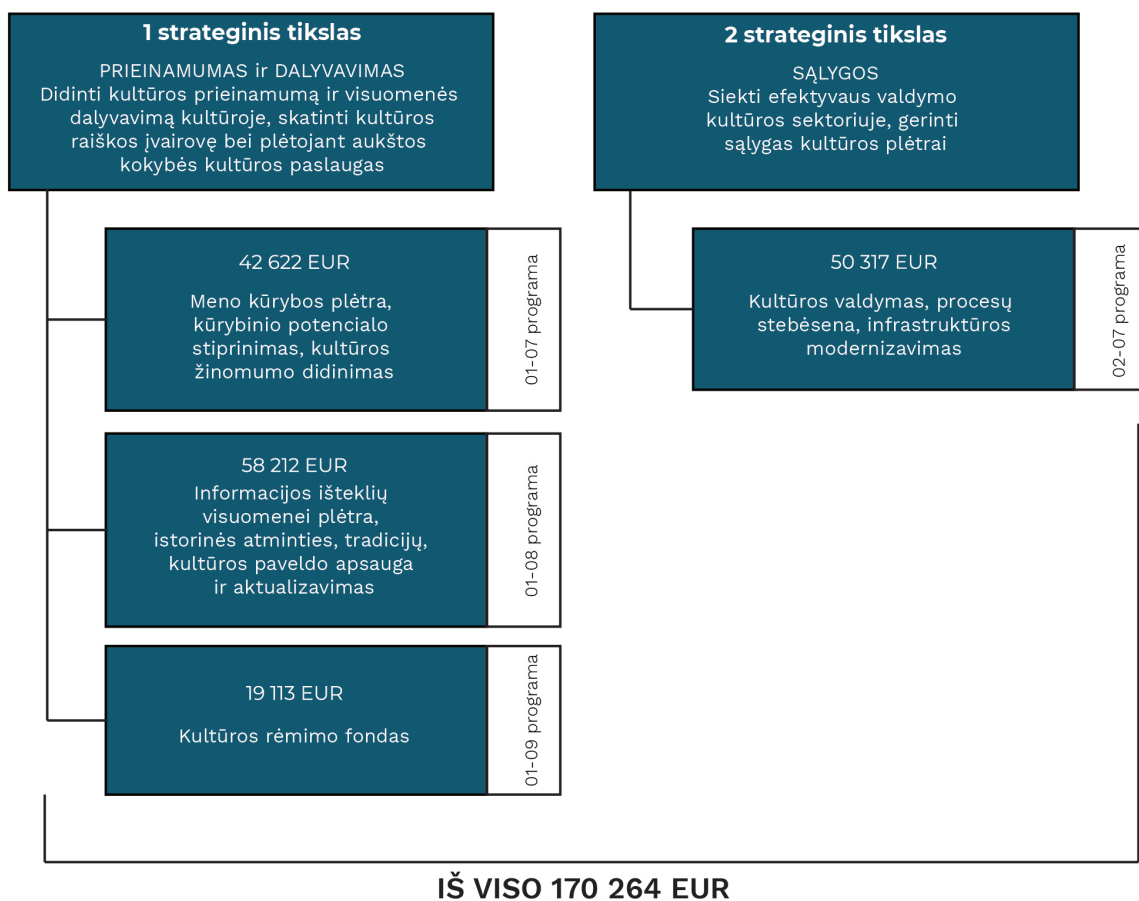
*Proc. viso Kultūros ministerijai skirto finansavimo

Šaltinis Finansų ministerija¹⁷.

Pagal šiuos duomenis, vertinant penkerių pastarųjų, t. y. 2015–2019 m. **Kultūros ministerijai** skirtų asignavimų metinį vidurkį (atmetus 2014–2020 ES struktūrinių fondų finansavimą), kas atitinkamai sudarytų 251 mln. eurų planuojamų ir 246 mln. Eur faktinių išlaidų per metus, galima daryti išvadą, kad ES struktūrinių fondų parama ženkliai pagerino kultūrai skirtų valstybės intervencijų ekonominius rodiklius ir, galima manyti, iš esmės nulėmė šalies kultūros finansavimo augimą.

Kultūros ministerija yra pagrindinė valstybės asignavimų skirstytoja. Analizuojant Kultūros ministerijos strateginių tikslų ir programų faktinių asignavimų ataskaitą bei Kultūros ministerijos 2019 m. veiklos ataskaitą matyti, kokia asignavimų dalis atitenka programoms: mažiausia dalis – 01-09 programai *Kultūros rėmimo fondas* – 19 mln. Eur (11 proc.); didžiausia dalis – 01-08 programai *Informacijos išteklių visuomenei plėtra, istorinės atminties, tradicijų, kultūros paveldo apsauga ir aktualizavimas* – 58 mln. Eur (34 proc.). Finansavimo skirtumas tarp kitų dviejų programų nėra labai ryškus: 01-07 programai *Meno kūrybos plėtra, kūrybinio potencialo stiprinimas, kultūros žinomumo didinimas* skirta 42 mln. Eur (25 proc.), o 02-07 programai *Kultūros valdymas, procesų stebėseną, infrastruktūros modernizavimas* – 50 mln. (30 proc.).

Faktiškai panaudoti Kultūros ministerijos asignavimai, 2019 m., tūkst. Eur

Parengta autorių pagal Kultūros ministerijos 2019 m. veiklos ataskaitą.

Iš 4.5 pav. pavaizduotų strateginių programų matyti, kad valstybės finansinės intervencijos į menininkų kūrybinės būklės gerinimą skirstomos per dvi pagrindines organizacijas. Žemiau bus detaliau nagrinėjamos Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro finansuojamos programos, savivaldybių finansavimas kultūrai ir inkubatorių bei rezidencijų programos. Tačiau didžioji asignavimų dalis skirstoma pačios ministerijos, todėl darytina išvada, kad galimai valstybės sektorius, t. y. Kultūros ministerijai pavaldžios įstaigos, yra pagrindinis meno kūrėjų darbdavys.

4.1.1. Netiesioginė valstybės intervencija: valstybė – menininko darbdavė

Toliau analizuojant menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, taip pat valstybės fizines ir finansines intervencijas menininkų kūrybai skatinti, atkreipiamas dėmesys į tai, kad dalis menininkų dirba valstybės biudžetinėse įstaigose tiesiogiai, todėl buvo ieškoma viešų duomenų, kiek kūrėjų dirba valstybės institucijose.

Pagal Profesionaliojo scenos meno įstatymą, profesionaliojo scenos meno įstaigos darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį ir vykdamas kūrybinę veiklą, yra laikomas scenos meno įstaigos **kūrybiniu darbuotoju**¹⁸. Viešų duomenų apie tai, kiek iš viso pagal darbo sutartį valstybės įstaigose dirbančių kūrybinių darbuotojų turi menininko statusą, nėra, tačiau pagal visų trylikos Kultūros ministerijai pavaldžių nacionalinių kultūros įstaigų pateiktus vidinius duomenis, nurodant kūrybinių darbuotojų skaičių, žemiau pateiktose lentelėse (žr. 4.5 ir 4.6 lenteles) galima matyti, koks procentas visų valstybės asignavimų sudarė darbuotojų darbo užmokestį (bendrai ir atskirai kūrybiniams darbuotojams) bei kaip jis kito 2015–2019 m.

4.5 lentelė. Valstybės asignavimų Kultūros ministerijai ir iš jų skirtų lėšų darbo užmokesčiui santykis bei jo pokytis per 2015–2019 m.

(eurų)

	Kultūros ministerija			Iš jų darbo užmokesčiui				2015-2019 m. pokytis, proc.
	Planas	Vykdymas	Vykdymas, proc.	Planas		Vykdymas		
				Eur	Proc.	Eur	Proc.	
2015	115 083 817	101 487 146	88,19	26 729 612	23,23	27 242 190	26,84	+33,92 (fakt.)
2016	127 797 000	105 878 100	82,85	30 056 000	23,52	29 938 900	28,28	
2017	140 180 000	123 507 800	88,11	31 907 000	22,76	31 824 200	25,77	
2018	168 268 000	140 718 900	83,63	32 909 000	19,56	33 285 900	23,65	
2019	208 326 000	169 661 500	81,44	46 833 000*	22,48	47 025 100*	27,72	
Iš viso per 2015–2019 m.	759 654 817	641 253 446	84,41	168 434 612	22,17	169 316 290	26,40	

*Įvertinant nuo 2019-01-01 įsigaliojusią mokesčių reformą bei siekiant objektyviau įvertinti realų pokytį, lentelėje esantį skaičių reikėtų dalinti iš 1,289.

Lentelė parengta autorių pagal Finansų ministerijos pateiktas valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo 2015 – 2019 m. metines ataskaitas.

Vertinant 2015–2019 m. laikotarpį matyti, kad per pastaruosius penkerius metus Kultūros ministerijai tiesiogiai pavaldžių institucijų ir įstaigų kultūros darbuotojų darbo užmokesčiui skirti asignavimai sudarė 19,56–23,56 proc. planuojamų ir 23,65–28,28 proc. faktinių lėšų. Nepaisant 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusios mokesčių reformos nulemtų pokyčių finansinėse ataskaitose, kurie padidino darbo užmokesčio *bruto* vertę 1,289 karto¹⁹, 2015–2019 m. Kultūros ministerijos valdymo srities institucijų ir įstaigų darbuotojams skirti asignavimai darbo užmokesčiui padidėjo 33,92 proc. (žr. 4.5 lentelę) Ar šis pokytis teigiamai paveikė individualius darbuotojų atlyginimus, sunku nustatyti nežinant, kaip per šį laikotarpį svyravo kūrybinių ir kultūros darbuotojų skaičius: ar jis keitėsi, ar liko toks pat.

Kadangi šiame tyrime analizuojama tik valstybės intervencijų dalis, kuri neapima komercinės rinkos, galima daryti prielaidą, kad valstybės sektorius yra vienas svarbiausių ir didžiausių visos socialines garantijas suteikiančių menininko, kaip jis apibrėžtas šiame tyrime, darbdavių. Tai leidžia daryti išvadą, kad valstybės sektorius Lietuvoje ypač svarbus, kai kalbama apie menininko būklės stabilumą. Ar jis šiandien pakankamas tinkamai menininko socialinei būklei užtikrinti ir ar efektyviai skatina kūrybinę veiklą, sunku nustatyti.

Iš viso Kultūros ministerijai pavaldžios 54 Lietuvos meno ir kultūros įstaigos. Iš jų pagal atskirą valstybės biudžeto eilutę finansuojamos (asignuojamos tiesiogiai iš

19 https://www.vmi.lt/cms/vmi-naujienos/-/asset_publisher/SyuQPdSIE49Y/content/nuo-2020-m-pajamu-mokescio-dali-paramai-gyventojai-skirs-e-budu;jsessionid=BACBD1E8C338AA9AB20FCE17E6460ABB

valstybės biudžeto) 13 įstaigų. Iš viešai prieinamų duomenų pavyko sudaryti žemiau pateiktą lentelę.

4.6 lentelė. Kultūros ministerijai pavaldžių įstaigų, asignuojamų tiesiogiai iš nacionalinio biudžeto finansavimo lentelė, 2019 m.

KULTŪROS MINISTRO VALDYMO SRITIS (13 įstaigų):	2019 m. metinis asignavimų planas, Eur			Darbuotojų skaičius, vnt.			Kūrybinių darbuotojų skaičius, proc.	Mėnesinis darbo užmokesčio vidurkis <i>brutto</i> *, Eur
	Iš viso	Darbo užmokesčiai		Iš viso	Kultūros ir meno	Kūrybiniai		
		Eur	Proc.					
Viešoji įstaiga Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	41 649 000	13 900 000	33,37	613	n. d.	n. d.	-	1889,61
Lietuvos nacionalinis operos ir baletų teatras	11 888 000	8 371 000	70,42	635	0	362	57,0	1098,56
Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba	10 240 000	5 338 000	52,13	410	142	0	-	1084,95
Lietuvos nacionalinis muziejus	8 335 000	3 552 000	42,62	250	0	0	-	1184,0
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	7 408 000	5 648 000	76,24	478	n.d.	0	-	992,97
Lietuvos nacionalinis dramos teatras	6 762 000	2 628 000	38,86	152	0	54	35,53	1265,9
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus	5 835 000	4 669 000	80,02	436	n.d.	0	-	892,39
Koncertinė įstaiga Lietuvos nacionalinė filharmonija	5 027 000	3 885 000	77,28	246	0	149	60,57	1316,06
Nacionalinis M. K. Čiurlonio dailės muziejus	3 062 000	2 153 000	70,31	214	151	0	-	838,4
Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai	3 042 000	2 109 000	69,33	169	68	0	-	1039,94
Viešoji įstaiga Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas	2 741 000	107 000	3,90	4	0	0	-	2229,17
Nacionalinis Kauno dramos teatras	2 103 000	1 719 000	81,74	146	0	46	31,51	981,16
Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	1 008 000	272 000	26,98	17	0	0	-	1333,33
Iš viso (2019 m.)	109 100 000	54 351 000	49,82	3770	361	611	16,20	

Parengta tyrėjų, remiantis Valstybės biudžeto išlaidų plano vykdymo 2019 m. gruodžio 31 d. ataskaita. Duomenų šaltinis Finansų ministerija²⁰, <https://rekvizitai.vz.lt/>, iš pirminių šaltinių apklausos.

*Vidurkis išvestas remiantis <https://rekvizitai.vz.lt/> pateiktų darbuotojų skaičiumi.

2019 m. bendras nurodytų nacionalinių įstaigų finansavimas sudarė 109 mln. Eur, iš jų 54 mln. (49,82 proc.) – darbuotojų darbo užmokestis, kurio mėnesinė vidurkio amplitudė svyruoja nuo 838,4 iki 2229,17 Eur (*brutto*).

2019 m. daugiausiai finansuojamos įstaigos buvo šios (mažėjančia tvarka): viešoji įstaiga Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Lietuvos nacionalinis muziejus, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Iš viso muziejams, bibliotekoms ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai skirta beveik 38 mln. Eur, tai sudaro 34,75 proc. visų 13-ai įstaigų skirtų asignavimų, o teatrams ir koncertinėms įstaigoms, kur dirba kūrybiniai darbuotojai, – 26 mln. Eur (žr. 4.6 lentelę).

Remiantis duomenimis, surinktais iš pirminių šaltinių (du iš jų nepateikė duomenų), Kultūros ministro pavaldumui priskiriamose trylikoje įstaigų, kurios tiesiogiai asignuojamos valstybės, iš viso dirba 3770 darbuotojų, iš jų 361 įvardijamas kaip kultūros ir meno darbuotojas ir **611 kaip kūrybiniai**, pastarieji sudaro 16,20 proc. bendro visų įstaigų darbuotojų skaičiaus. Analizuojant keturių meninę veiklą vykdančių įstaigų duomenis atskirai, pastebėtina, kad kūrybinių darbuotojų skaičius sudaro 31,51–60,57 proc. viso darbuotojų skaičiaus.

Tyrimo tikslas nėra įvertinti, kaip tinkamai panaudoti valstybės asignavimus biudžetinėse kultūros įstaigose, tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad skirtingose kultūros įstaigose yra dideli proporcijų skirtumai tarp meno kūrėjų ir juos aptarnaujančio personalo.

Vertinant bendrą valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų struktūrą, kultūra patenka į mažiausiai finansuojamų sričių kategoriją, o savivaldybių asignavimai, skirti poilsio, kultūros ir religijos sričiai 2015–2019 m. buvo panaudoti efektyviau nei valstybiniai. ES struktūrinių fondų parama ženkliai pagerino kultūrai skirtų valstybės intervencijų ekonominius rodiklius ir, galima manyti, iš esmės nulėmė šalies kultūros finansavimo augimą.

Valstybės sektorius yra svarbus visas socialines garantijas suteikiantis menininkų darbdavys ir ypač svariai prisideda prie menininko būklės stabilumo užtikrinimo Lietuvoje. Tačiau trūksta viešai prieinamų duomenų, siekiant daryti mokliškai pagrįstas išvadas apie valstybės, kaip menininkų darbdavės, įtaką menininkų socialinei ir kūrybinei būklei, išskyrus įtaką jos stabilumui (plačiau žr. 3 priedą).

4.2. Menininkų veiklą finansuojantys šaltiniai: Lietuvos kultūros taryba

Lietuvos kultūros taryba (LKT) kultūros ministro nustatyta tvarka finansuoja kultūros ir meno programas, projektus ir kitokias priemones, vadovaudamasi Kultūros rėmimo fondo įstatymu,²¹ administruoja Kultūros rėmimo fondą, skiria stipendijas ir kitokią finansinę paramą kultūros ir meno kūrėjams, rengia ir teikia išvadas dėl apdovanojimo Kultūros ministerijos įsteigtomis premijomis, vykdo kitą Lietuvos kultūros tarybos įstatymo numatytą veiklą. LKT yra pagrindinis kultūros ir meno srities projektų finansavimo šaltinis, tiesiogiai finansuojantis menininkų kūrybinę veiklą per stipendijų programą ir netiesiogiai per kultūros organizacijų vykdomus projektus, kūrėjų organizacijas. Lietuvos kultūros programos finansuojamos²² iš Kultūros rėmimo fondo, kuriam planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus numatoma 3 procentai praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką ir 10 procentų praėjusių metų faktinių įplaukų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio.²³

Lietuvos kultūros tarybos skiriamas finansavimas gali būti skirstomas į **tiesioginį** ir **netiesioginį**. Galimi tiesioginio finansavimo konkursų pareiškėjai ir naudos gavėjai yra fiziniai asmenys – menininkai. Menininkų veikla tiesiogiai finansuojama vykdant stipendijų kultūros ir meno kūrėjams konkursus. Stipendijų konkursai vykdomi 15 sričių: architektūros, bibliotekų, cirko, dailės, dizaino, etninės kultūros ir tautodailės, fotografijos, kino (iki 2018 m., vėliau kino srities stipendijas pradėjo skirstyti Lietuvos kino centras), kultūros paveldo, literatūros, muziejų, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno ir teatro. Tiesiogiai finansuodama kūrėjus LKT skiria lėšas jų asmeninėms kūrybinėms paieškoms, veiklai ar edukacijai.

Galimi netiesioginio finansavimo konkursų pareiškėjai yra juridiniai asmenys, projektų finansavimo naudos gavėjai yra organizacijos. Daroma prielaida, kad per projektus netiesiogiai finansuojami kūrėjai iš jų perkant paslaugas. Netiesioginis finansavimas – projektų finansavimo konkursai, skelbiami sritims ir programoms. Sričių konkursuose teikiami projektai priskiriami vienai iš kultūros ir meno sričių²⁴: architektūrai, cirkui, dailei, dizainui, fotografijai, literatūrai, muzikai, šokiui, tarpdisciplininiam menui, teatrui. Iki 2018 m. (tada kino finansavimas buvo perduotas Lietuvos kino centrui) į sričių sąrašą būdavo įtraukiamas ir kinas. Programos finansuojamos ne pagal sritį, o pagal konkretų programos tikslą, kuris gali būti pasiekiamas skirtingų sričių veiklomis.

21 Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymas Nr. XI-2218, 2012 m. rugsėjo 18 d., 2019-07-01 suvestinė redakcija.

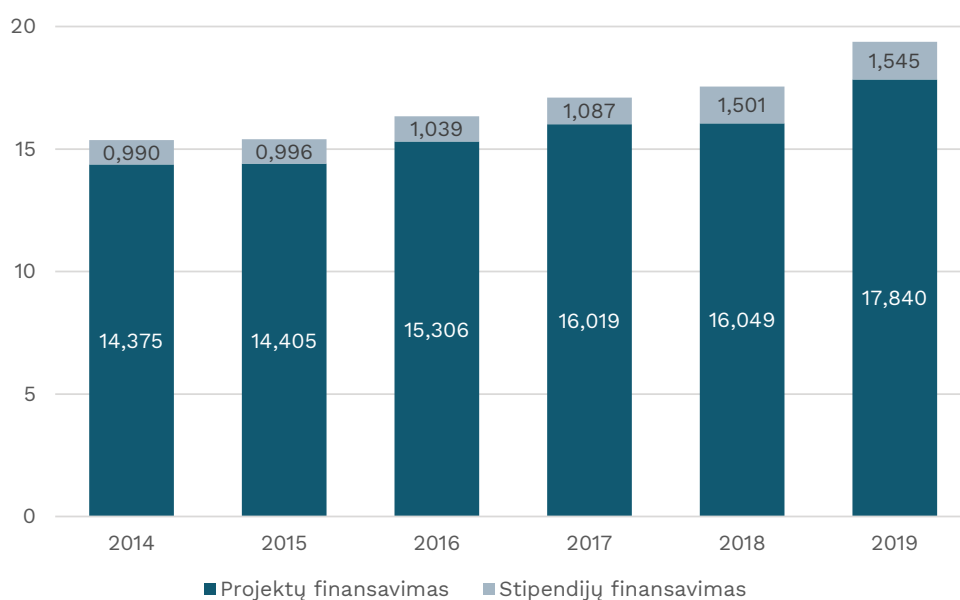
22 Tyrimo metu vertinta informacija pagal analizuojamo laikotarpio finansavimą lėmusius teisės aktus. 2020 m. lapkričio 3 d. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ turės įtakos būsimam Lietuvos kultūros tarybos biudžetui.

23 Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros rėmimo fondo įstatymas Nr. X-1260, 2007 m. liepos 4 d.

24 Analizuojamu laikotarpiu (2014–2019 m.) šiek tiek pakito LKT duomenų sisteminimo metodika ir veiklų priskyrimas sritims: kino sklaida ir kino edukacija priskirtos kino sričiai, opera, muzikinis teatras – muzikos sričiai, lėlių teatras – teatro sričiai, kūrybinės industrijos, festivaliai ir edukacija (pažymėti „kita“) į duomenis įtraukiami kaip „kelios sritys“. Šiuo metu nėra mėgėjų meno srities, bet jos projektų negalima priskirti prie kurios nors iš esamų sričių, todėl ši sritis sąraše palikta.

Toliau analizuojamos finansinės intervencijos menininkams pagal Lietuvos kultūros tarybos pateiktus duomenis. Per 2014–2019 m. iš Kultūros rėmimo fondo lėšų paskirta 101 149 883 Eur Lietuvos kultūros tarybos remiamoms iniciatyvoms (stipendijoms ir projektams). Projektų ir stipendijų finansavimo palyginimas (4.6 pav.) rodo, kokią dalį bendro LKT biudžeto užima tiesioginis (stipendijos) ir netiesioginis (projektai) menininkų finansavimas. Bendrame LKT biudžete tiesioginis menininkų finansavimas jiems skiriant stipendijas sudaro apie 7 proc.²⁵

Nuo 2014 iki 2019 m. metinis Lietuvos kultūros tarybos skiriamas finansavimas iš viso išaugo 26,2 proc. – nuo 15,36 iki 19,38 mln. Eur (stipendijoms ir projektams skirtos finansavimo sumos analizuojamu laikotarpiu pateikiamos 4 priede.) Šiuo laikotarpiu projektams skirta finansavimo suma išaugo 24 proc., stipendijoms – 56 proc. Didžiausias stipendijoms skirtos sumos augimas įvyko 2018 m. (iki 1,5 mln. Eur) padidinus stipendijoms skirtos sumos kvotą (augimas, palyginti su ankstesniais metais, sudarė 38 proc.). Didžiausias projektų finansavimui skirtos sumos augimas buvo 2019 m., kai projektų finansavimui skirta suma, palyginti su praėjusiais metais, padidėjo 11,2 proc. (4.6 pav.)

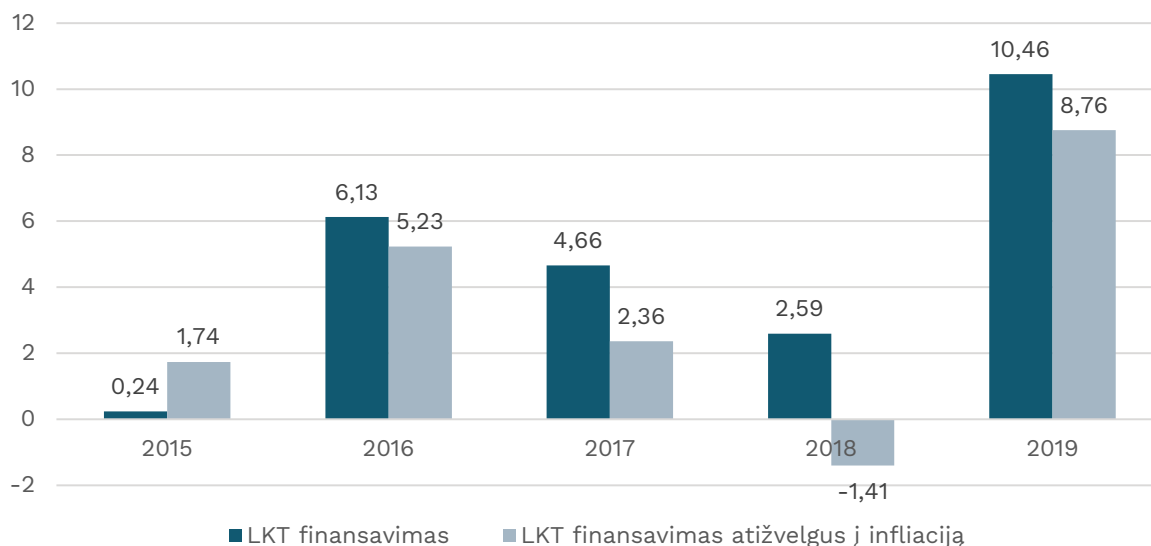

4.6 pav. Finansavimas, skirtas projektams ir stipendijoms 2014–2019 m., mln. Eur.

Sudaryta autorių, remiantis LKT duomenimis.

4.7 pav. pateikiami kiekvienų metų LKT procentiniai finansavimo pokyčiai lyginant su praėjusiais metais bei pokyčiai atsižvelgus į infliaciją (vartotojų kainų indekso pokyčius). Realusis (įvertinus infliaciją) skirtas finansavimas 2014–2019 m. išaugo 10,7 proc. Nominalusis finansavimas kasmet augo, tačiau įvertinus infliaciją šis augimas buvo šiek tiek lėtesnis. 2018 m. įvertinus infliaciją matoma, kad realus LKT finansavimas, palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo 1,41 proc. Didžiausias nominalaus ir realaus finansavimo augimas buvo 2019 m., atitinkamai 10,46 ir 8,76 proc.

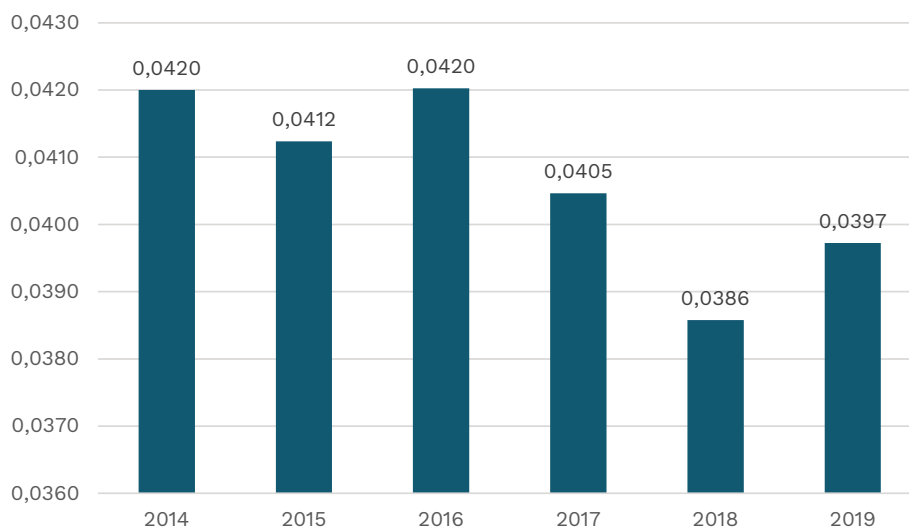
25 Lėšos stipendijoms finansuoti skiriamos pagal nustatytas stipendijų kvotas, taigi šios lėšos nėra tiesiogiai proporcingos visam kiekvienų metų finansavimui skirtam LKT biudžetui.

4.7 pav. LKT finansavimo (projektų ir stipendijų kartu) pokyčiai, palyginti su praėjusiais metais (nominalusis ir realusis augimas), 2015–2019 m., proc.

Sudaryta autorių, remiantis LKT ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Siekiant palyginti LKT skiriamą finansavimą ir bendrą tų metų ekonomikos būklę, 4.8 pav. pateikiamas LKT finansavimui skirtos sumos ir bendrojo vidaus produkto (BVP) santykis. Matoma, kad vidutiniškai LKT finansavimas sudaro 0.041 proc. BVP. Šis santykis buvo mažesnis spartaus BVP augimo laikotarpiu (2017–2019 m.), kai LKT finansavimui skirta bendra suma neaugo proporcingai sparčiai.

4.8 pav. LKT finansavimo (projektų ir stipendijų kartu) ir bendrojo vidaus produkto santykis, 2014–2019 m., proc.

Sudaryta autorių, remiantis LKT ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

Toliau išsamiai analizuojamas tiesioginis (stipendijų) ir netiesioginis (projektų) menininkams skiriamas Lietuvos kultūros tarybos finansavimas.

4.2.1. Lietuvos kultūros tarybos finansuotų stipendijų analizė

Vienas pagrindinių instrumentų menininkų individualioms iniciatyvoms finansuoti – Lietuvos kultūros tarybos teikiamos stipendijos. Stipendijos kultūros ir (ar) meno kūrėjams nuo 2014 iki 2019 m. buvo 3 tipų: individualios, edukacinės ir vardinės. Individualios stipendijos skiriamos individualiai kultūros ar meno kūrėjų kūrybinei raiškai skatinti, edukacinės – kultūros ar meno kūrėjų profesiniam meistriškumui tobulinti. Vardinės stipendijos iki 2017 metų imtinai buvo skiriamos kultūros ar meno kūrėjams už jų išskirtinį asmeninį indėlį į Lietuvos kultūros ir meno raidą ir sklaidą. Vardinė stipendija taip pat buvo skiriama jauniems menininkams, studijuojantiems svarbiausiose pasaulio meno akademijose ar universitetuose, bei menininkams, siekiantiems sukurti Lietuvos kultūrai reikšmingus kūrinius²⁶. Kadangi šioje dalyje lyginami 2014–2019 metų statistiniai duomenys, vardinės stipendijos yra įtraukiamos į bendrą stipendijų skaičių, tačiau detaliau analizuojamos edukacinės ir individualios stipendijos.

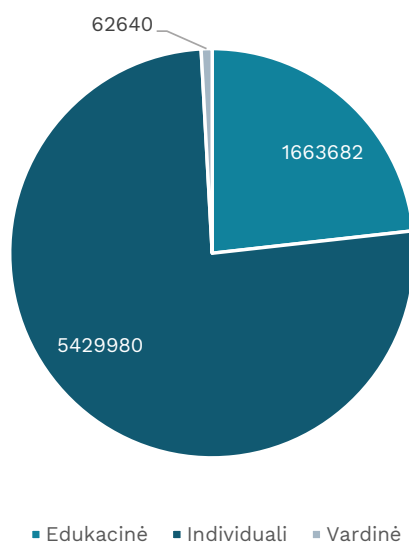
Šioje dalyje pateikiama LKT stipendijų analizė 2014–2019 m. (vykdant tyrimą dar nebuvo įvykę visi 2020 m. konkursai, taip pat 2020 m. vyko papildomi konkursai siekiant sumažinti COVID-19 pandemijos pasekmes kultūros sektoriui ir duomenys nėra palyginami). Pirmiausia apžvelgiami bendrieji stipendijų finansavimo duomenys: skirtos lėšos, suminio finansavimo pasiskirstymas tarp sričių ir kt. Tada aptariamos bendrosios stipendijų tendencijos: prašytų ir finansuotų stipendijų apimtys, finansavimo paraiškų pasiskirstymas pagal stipendijos rūšį, lytį ir amžių bei finansavimo intensyvumą (prašytos ir skirtos sumos santykį).

Į vieną konkursą menininkas gali teikti vieną paraišką stipendijai, yra tam tikrų apribojimų gavus stipendiją (pvz., gavus individualią stipendiją kitą paraišką galima teikti tik po metų pasibaigus veikloms), tačiau ilgesniu nei vienių metų laikotarpiu vienas menininkas gali teikti paraišką ir gauti finansavimą daugiau negu vieną kartą. Siekiant tiksliau suprasti menininkų aktyvumą teikiant paraiškas ir gaunant finansavimą, menininkai analizuoti individualiai: įvertinta, kiek menininkų naudojami stipendijų finansavimo galimybės, kaip dažnai teikė paraiškas, koks finansuotų paraiškų skaičius bei prašytos ir skirtos sumos santykis. Šioje dalyje analizuojami 2014–2020²⁷ m. duomenys.

Analizuojant stipendijų finansavimo statistiką matyti, kad iš viso stipendijoms per 2014–2019 m. buvo skirta 7,15 mln. Eur (7 proc. viso LKT biudžeto). Iš bendros stipendijoms skirtos sumos individualioms stipendijoms skirta 76 proc. (5,43 mln. Eur), edukacinėms 23 proc. (1,66 mln. Eur), vardinėms 1 proc. (0,062 mln. Eur) lėšų (4.9 pav.).

26 Įsakymas „Dėl stipendijų kultūros ir meno kūrėjams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c3005de0f07111e5bf4ee4a6d3cdb874/asr>

27 2020 m. I stipendijų konkurso

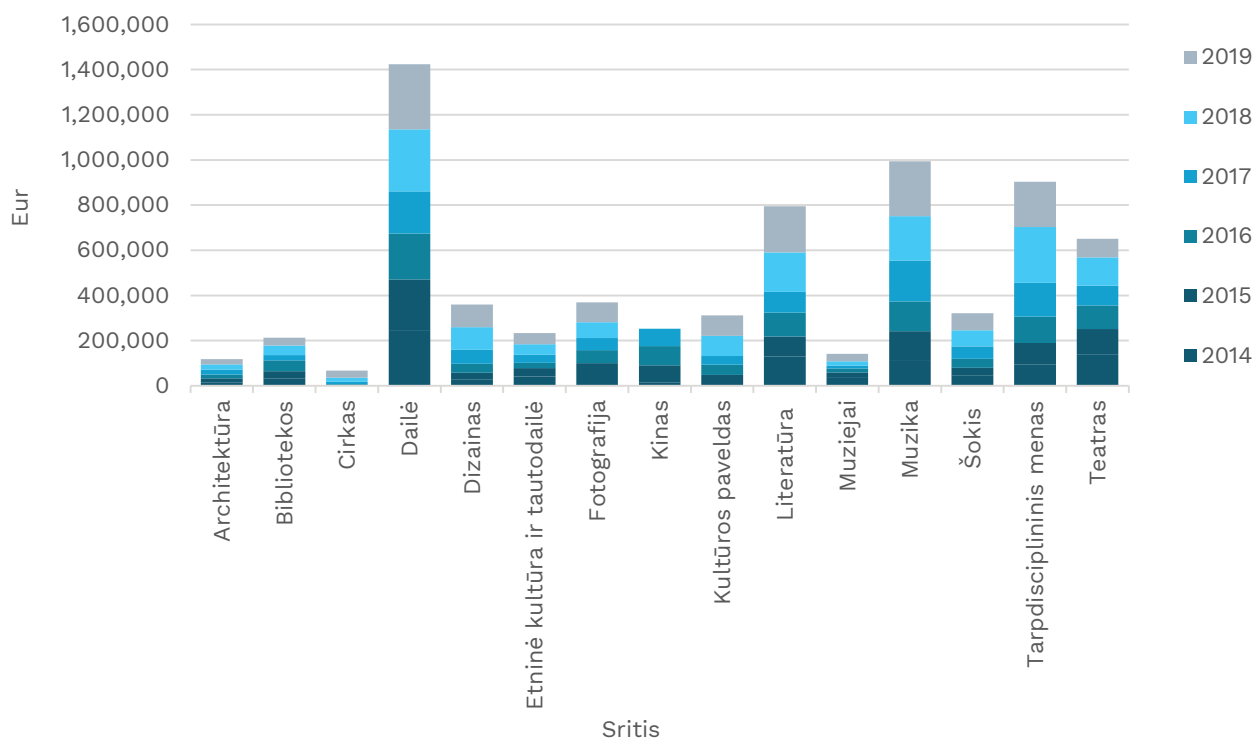

4.9 pav. Stipendijų tipai ir jų dydis 2014–2019 m., Eur.

Sudaryta autorių, remiantis LKT duomenimis.

Stipendijos kultūros ir (ar) meno kūrėjams 2014–2019 m. buvo skiriamos 15 sričių: architektūros, bibliotekų, cirko, dailės, dizaino, etninės kultūros ir tautodailės, fotografijos, kino, kultūros paveldo, literatūros, muziejų, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno ir teatro (4.10 pav.)

2014–2019 m. laikotarpiu daugiausiai lėšų skirta šioms sritims: dailei 20 proc. (1,42 mln. Eur), muzikai 14 proc. (0,99 mln. Eur), tarpdiscipliniam menui 13 proc. (0,9 mln. Eur), literatūrai 11 proc. (0,79 mln. Eur), teatrui 9 proc. (0,65 mln. Eur). Mažiausiai lėšų skirta šių sričių kūrėjams: cirkui 1 proc. (0,067 mln. Eur), architektūrai 1,6 proc. (0,12 mln. Eur), muziejams 2 proc. (0,14 mln. Eur). Kitoms sritims 2014–2019 m. skirtas toks finansavimas: dizainui 5 proc. (0,36 mln. Eur), fotografijai 5 proc. (0,37 mln. Eur), kultūros paveldui 4 proc. (0,31 mln. Eur), šokiui 4,4 proc. (0,32 mln. Eur), bibliotekoms 3 proc. (0,21 mln. Eur), etninei kultūrai ir tautodailei 3 proc. (0,23 mln. Eur), kinui 4 proc. (0,25 mln. Eur).

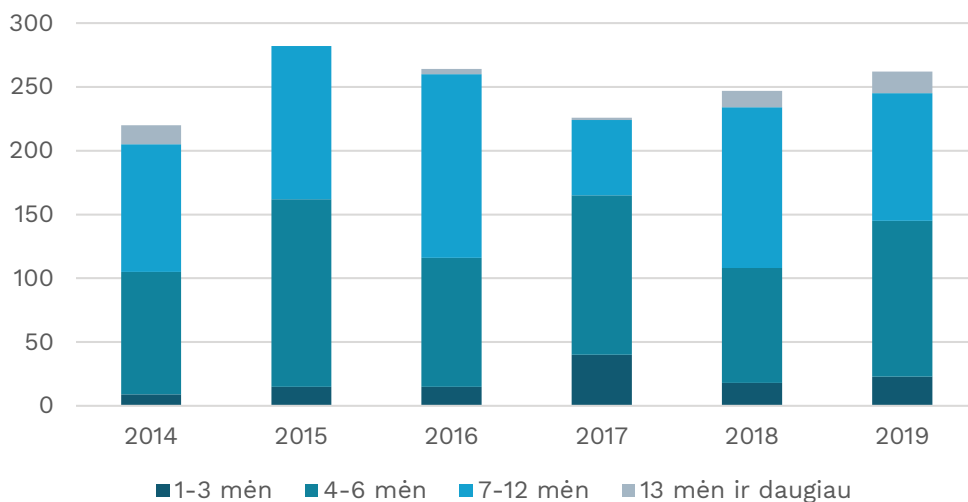
4.10 pav. Stipendijos kultūros ir (ar) meno kūrėjams pagal sritis (2014–2019 m.), Eur.

Sudaryta autorių remiantis LKT duomenimis.

Siekiant užtikrinti menininkų kūrybos laisvę ir saviraišką finansuojami individualūs menininkų projektai, skiriamos individualios stipendijos kūrybai. Individualios stipendijos dydis 2014–2016 m. buvo 380 Eur, o 2016–2019 m. 600 Eur per mėnesį. 2014–2019 m. individualios stipendijos buvo skiriamos ne ilgesniam nei 2 metų laikotarpiui.

2014–2019 m. beveik pusė visų individualių stipendijų (681, arba 45 proc.) buvo skirtos 4–6 mėnesių laikotarpiui, 43 proc. (649) 7–12 mėnesių laikotarpiui. Trumpo (1–3 mėn.) laikotarpio stipendijos buvo skirtos 120 kartų, ilgo (daugiau nei 12 mėn.) laikotarpio stipendijas gavo 51 kūrėjas (4.11 pav.). Šis santykis pakito 2017 m., kai buvo padidinta mėnesio stipendijos suma. Tada buvo skirta daugiau 1–3 mėn. ir mažiau 7 ir daugiau mėn. stipendijų. Pokytis įvyko ir 2018 m., kai pakėlus stipendijų kvotą iš viso skirta daugiau stipendijų, ir daugiau negu pusė (126, arba 51 proc.) jų buvo skirta 7–12 mėn. laikotarpiui.

Analizuojant pagal sritis matoma ta pati tendencija, daugiausia stipendijos skiriamos 3–6 arba 7–12 mėn. laikotarpiui. Sritys, kuriose, palyginti su kitomis, skiriama daugiausia ilgo laikotarpio (13 mėn. ir daugiau) stipendijų, yra literatūra (8 proc. visų srities stipendijų), tarpdisciplininis menas (7 proc. visų srities stipendijų) ir fotografija (7 proc. visų srities stipendijų). Sritys, kuriose santykinai daug trumpo laikotarpio (1–3 mėn.) stipendijų, yra dizainas (19 proc. visų srities stipendijų), kultūros paveldas (14 proc. visų srities stipendijų) ir teatras (12 proc. visų srities stipendijų).

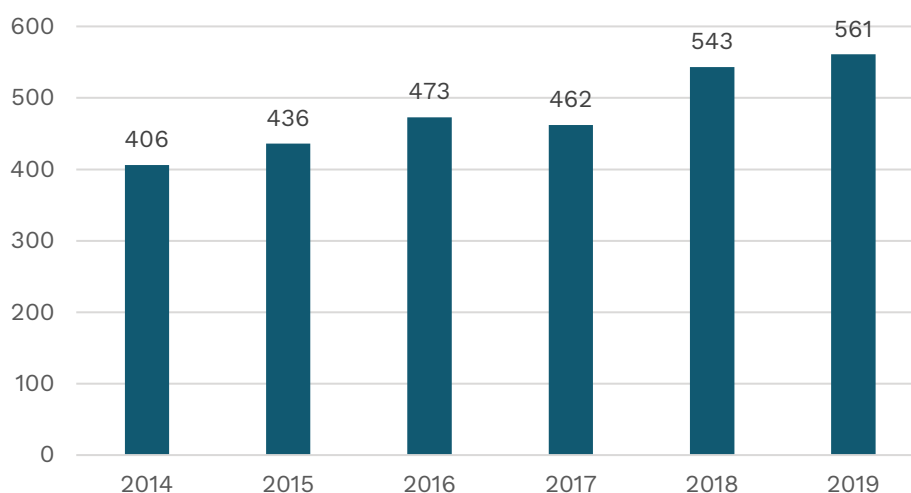

4.11 pav. Finansuotos individualios stipendijos pagal trukmę (mėn.), 2014–2019 m.

Šaltinis: sudaryta autorių remiantis LKT duomenimis.

4.2.2. Prašytų ir finansuotų stipendijų dinamika

4.12 pav. pateikta finansuotų visų rūšių stipendijų dinamika. Visą laikotarpį, išskyrus 2017²⁸ m., matomas palaipsnis finansuotų stipendijų skaičiaus augimas. 2014–2019 m. finansuota 2881 stipendija menininkų kūrybinei arba edukacinei veiklai vykdyti.

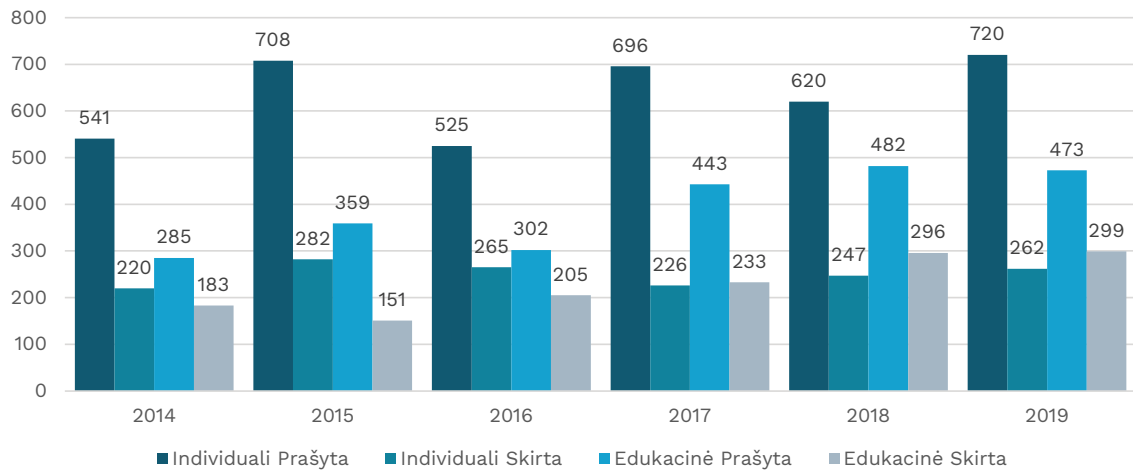

4.12 pav. Kūrėjams skirtų stipendijų skaičius, 2014–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

28 2017 m. buvo padidinta mėnesinė stipendijos suma (nuo 380 iki 600 Eur), tai lėmė gavusiųjų stipendijas skaičiaus, o ne bendro stipendijoms skirto finansavimo sumažėjimą.

Matoma, kad kūrėjai yra aktyvesni prašydami individualių stipendijų, paraiškų joms per metus pateikiama maždaug dvigubai daugiau nei edukacinėms stipendijoms. Vardinės stipendijos (po 3 per metus) buvo teikiamos menininkams 2014–2017 m.

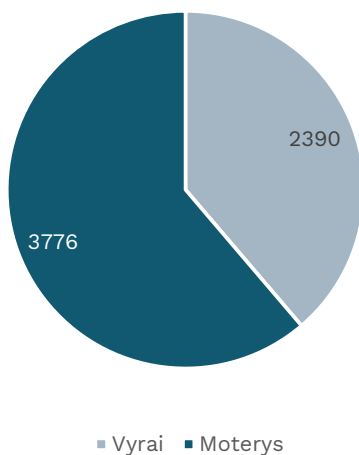

4.13 pav. Kūrėjų prašytų ir finansuotų stipendijų skaičius, 2014–2019 m.

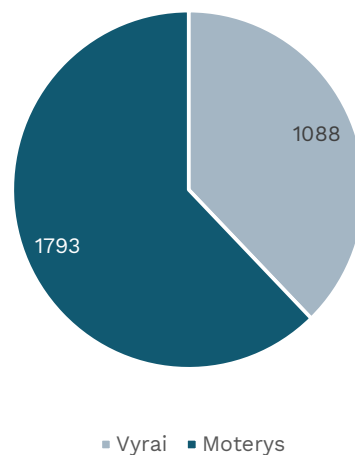
Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Analizuojamu laikotarpiu 61 proc. (3776) pateiktų stipendijų paraiškų teikėjos buvo moterys, 39 proc. (2390) – vyrai. Iš 2881 finansuotų stipendijų, 38 proc. (1088) skirta vyrams ir 62 proc. (1793) moterims.

Prašytos stipendijos 2014–2019 m.

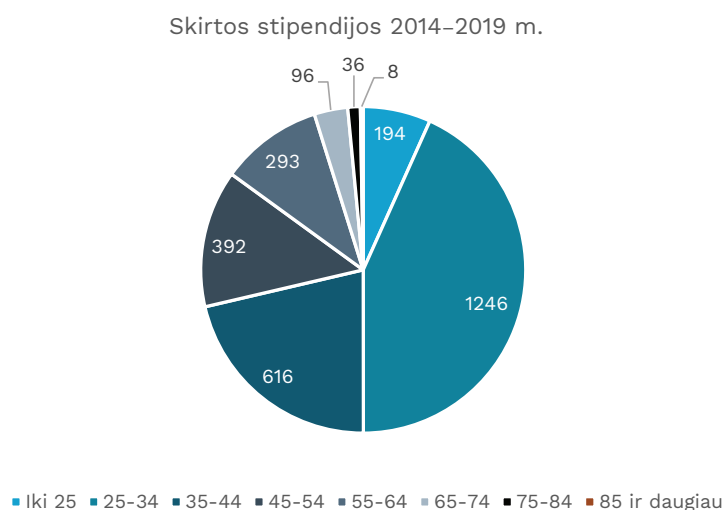
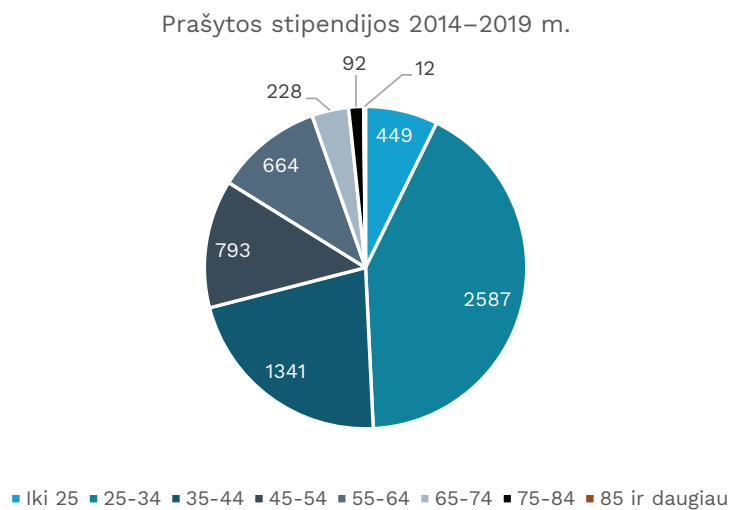
Skirtos stipendijos 2014–2019 m.

4.14 pav. Kūrėjų prašytų ir finansuotų stipendijų skaičius. Pasiskirstymas pagal lytį.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

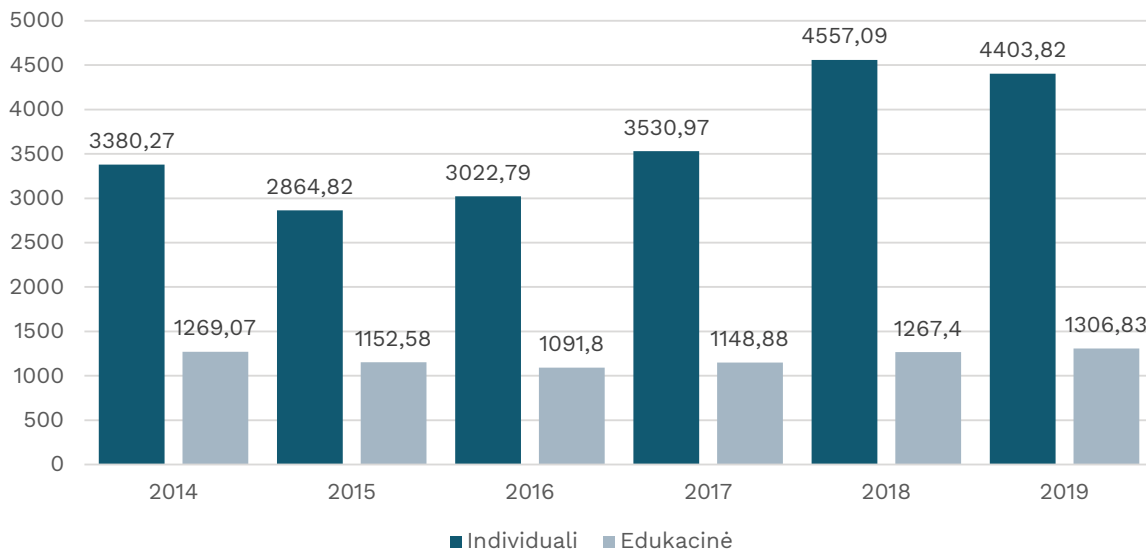
Iš 4.15 pav. pateikiamos informacijos apie stipendijų gavėjų pasiskirstymą pagal amžių matoma, kad stipendijų konkursuose aktyviausi yra jauni kūrėjai: 42 proc. (2587) kūrėjų patenka į 25–34 m. amžiaus kategoriją. Beveik ketvirtadalis (22 proc., 1341) paraiškas teikiančių kūrėjų yra 35–44 m. amžiaus. Stipendijas gavusių kūrėjų pasiskirstymas pagal amžių panašus: daugiausia menininkų yra 25–34 m. ir 35–44 m. amžiaus, atitinkamai 1246 (43 proc.) ir 616 (22 proc.)

4.15 pav. Kūrėjų prašytų ir finansuotų stipendijų skaičius. Pasiskirstymas pagal amžių.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

4.16 pav. pateikiamos vidutinės vienam menininkui skirtos stipendijos sumos. Matomos tiek individualių, tiek edukacinių stipendijų augimo tendencijos: nuo 2014 m. iki 2020 m. vidutiniškai vienam menininkui skirtos individualios stipendijos suma išaugo 30 proc., edukacinės – 3 proc. Didžiausias vidutinės menininkui skirtos individualios stipendijos sumos augimas įvyko 2018 m., kada skirtos stipendijos suma, palyginti su ankstesniais metais, išaugo 29 proc. (1026 Eur). Edukacinės stipendijos labiausiai išaugo 2018 m., vidutinė skirta suma padidėjo 10 proc. (119 Eur).

4.16 pav. Vidutinė vienam menininkui skirta stipendijos suma, 2014–2019 m., Eur.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

4.7 lentelėje pateikiama informacija apie prašytas ir skirtas stipendijas pagal mėnesius ir sumas: mėnesių skaičius, suma, skirtumas tarp prašytos ir finansuotos bei skirtos prašytos sumos santykis.

2014–2019 m. finansuotų stipendijų paraiškose menininkai nurodė, kad jų kūrybinei veiklai įgyvendinti vidutiniškai reikia 7699 Eur (15,65 mėn.) individualios stipendijos; vidutiniškai individualiai stipendijai skirta suma sudarė 3626 Eur. Individualių stipendijų prašytų ir skirtų sumų santykis buvo 48 proc.: dažniausiai LKT priimamas sprendimas finansuoti pusę prašomos sumos.

Šis santykis mažiausiai buvo 2017 m., tada buvo padidinta mėnesinė stipendijos suma, tačiau sumažėjo vidutiniškai menininkui skiriamų mėnesių skaičius.

Tuo pačiu laikotarpiu menininkai edukacinėms veikloms vidutiniškai prašė 1807 Eur, vienai iniciatyvai vidutiniškai skirta 1206 Eur. Vidutinis viso laikotarpio skirtos ir prašytos sumos santykis yra aukštesnis nei individualių stipendijų – 0,67.

4.7 lentelė. Finansuotos stipendijos, 2014–2019 m.

	Individuali						
	Mėnesių skaičius			Suma			
	Vidutiniškai prašyta	Vidutiniškai skirta	Skirtumas	Vidutiniškai prašyta	Vidutiniškai skirta	Skirtumas	Skirtos ir prašytos santykis
2014	15,95	8,90	7,05	6243,27	3380,27	2863,00	0,54
2015	15,65	7,54	8,11	5945,25	2864,82	3080,43	0,48
2016	15,35	7,95	7,39	5831,92	3022,79	2809,13	0,52
2017	15,90	5,88	10,01	9538,94	3530,97	6007,96	0,37
2018	15,11	7,60	7,51	9063,16	4557,09	4506,07	0,50
2019	15,96	7,34	8,62	9574,81	4403,82	5170,99	0,46
	Edukacinė						
	Mėnesių skaičius			Suma			
	Vidutiniškai prašyta	Vidutiniškai skirta	Skirtumas	Vidutiniškai prašyta	Vidutiniškai skirta	Skirtumas	Skirtos ir prašytos santykis
2014	4,34	3,32	1,02	1642,51	1269,07	373,44	0,77
2015	4,63	3,03	1,60	1759,07	1152,58	606,49	0,66
2016	4,13	2,87	1,26	1570,05	1091,80	478,24	0,70
2017	N/A	N/A	N/A	1868,58	1148,88	719,70	0,61
2018	N/A	N/A	N/A	1995,32	1267,40	727,92	0,64
2019	N/A	N/A	N/A	2006,80	1306,83	699,97	0,65

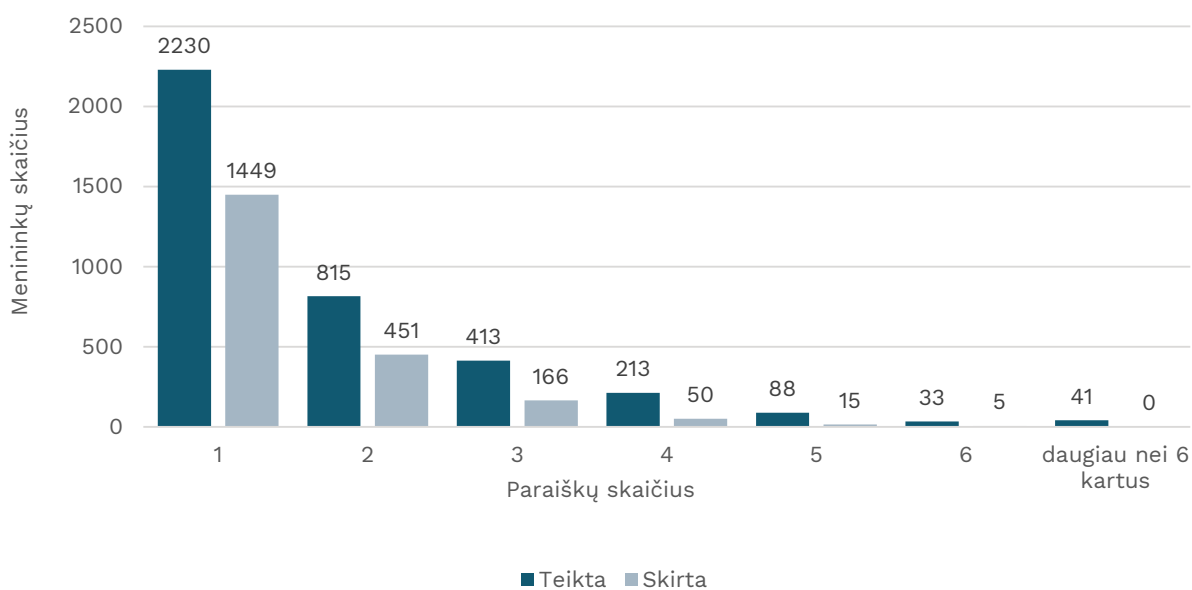
Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

4.2.3. Menininkų aktyvumas teikiant stipendijų paraiškas

Siekiant įvertinti menininkų aktyvumą, buvo vertinamas vieno 2014–2020 m. asmens pateiktų paraiškų skaičius ir jo santykis su finansuotomis paraiškomis. Šioje dalyje aptariami 3833 kūrėjai, kurie 2014–2020²⁹ m. bent kartą teikė stipendijos paraišką Lietuvos kultūros tarybai, 2136 kūrėjų veiklos bent kartą buvo finansuotos. Individualios, edukacinės ir vardinės stipendijos analizuojamos kartu. Atskira individualių ir edukacinių stipendijų analizė pateikiama 5 priede.

29 2020 m. analizuojamas tik I stipendijų finansavimo konkursas.

Iš 4.17 pav. matyti, kad daugiau negu pusė menininkų (2230) stipendijų konkurse dalyvavo vieną kartą, 1603 kūrėjai – daugiau negu vieną kartą. 1562 kūrėjai stipendijų paraiškas teikė 2–6 kartus, daugiau negu 6 kartus finansavimo veikloms prašė 41 kūrėjas. 68 proc. finansuotų stipendijų gavėjų 2014–2020 m. laikotarpiu stipendijų gavo vieną kartą, 32 proc. kūrėjų veiklos buvo finansuotos daugiau negu 1 kartą. Daugiausiai kartų (6) stipendijas gavo 5 kūrėjai.

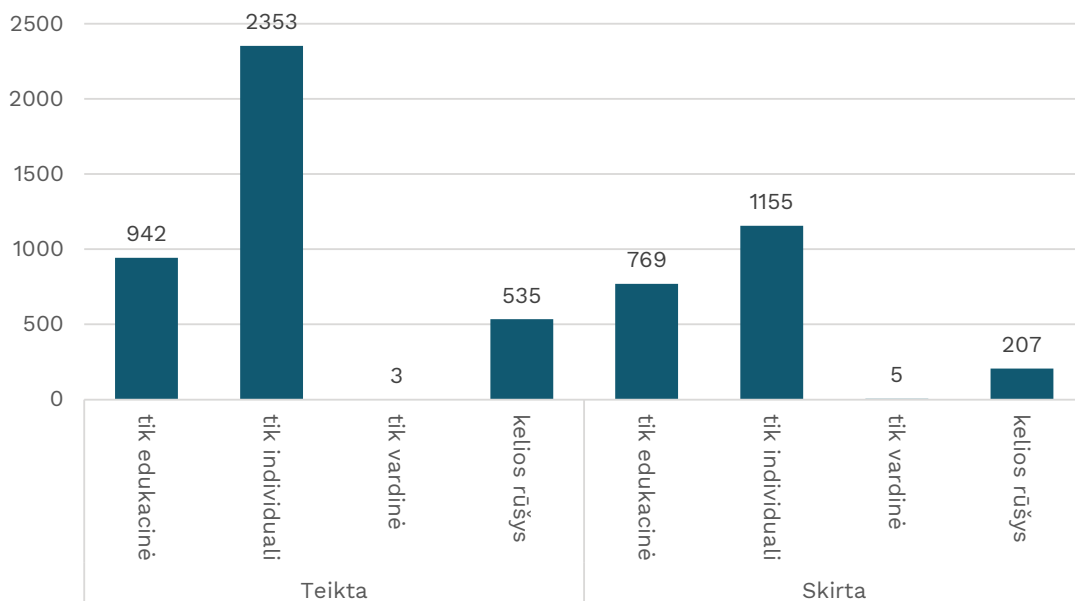

4.17 pav. Vieno menininko pateiktų ir finansuotų paraiškų skaičius, 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Matyti, kad kūrėjai prioritetą teikia individualioms stipendijoms (4.18 pav.). 2014–2020 m. laikotarpiu 61 proc. kūrėjų (2353) teikė paraiškas tik į individualių stipendijų konkursą, 25 proc. (942) kūrėjų siekė finansuoti tik edukacines veiklas. 14 proc. (535) kūrėjų dalyvavo kelių rūšių stipendijų konkursuose. Analizuojant pagal sritis matoma panaši tendencija. Išsiskiriančios sritys, kuriose daugiausia kūrėjų paraiškas teikia tik į edukacinių stipendijų konkursus, yra bibliotekų sritis (96 proc.), cirkas (70 proc.) ir muziejai (84 proc.).

Šios tendencijos matomos ir analizuojant konkursų rezultatus (finansuotas stipendijas). Bent kartą individualią stipendiją yra gavę 54 proc. (1155) stipendininkų, bent kartą edukacinę – 36 proc. (769) kūrėjų. Dviejų ar daugiau rūšių stipendijas yra gavę 10 proc. (207) menininkų.

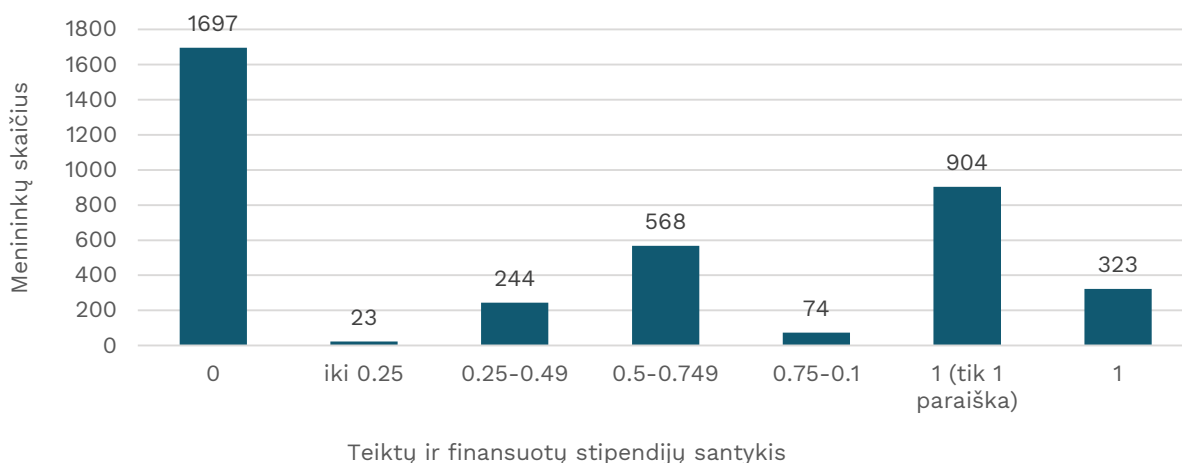

4.18 pav. Vieno menininko pateiktų ir finansuotų paraiškų skaičius pagal stipendijos rūšį, 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Iš 3158 2014–2020 m. paraiškas teikusių menininkų 44 proc. (1697) nė karto nėra gavę stipendijos kūrybinei ar edukacinei veiklai. 24 proc. (904) teikė vieną paraišką ir ji buvo finansuota.

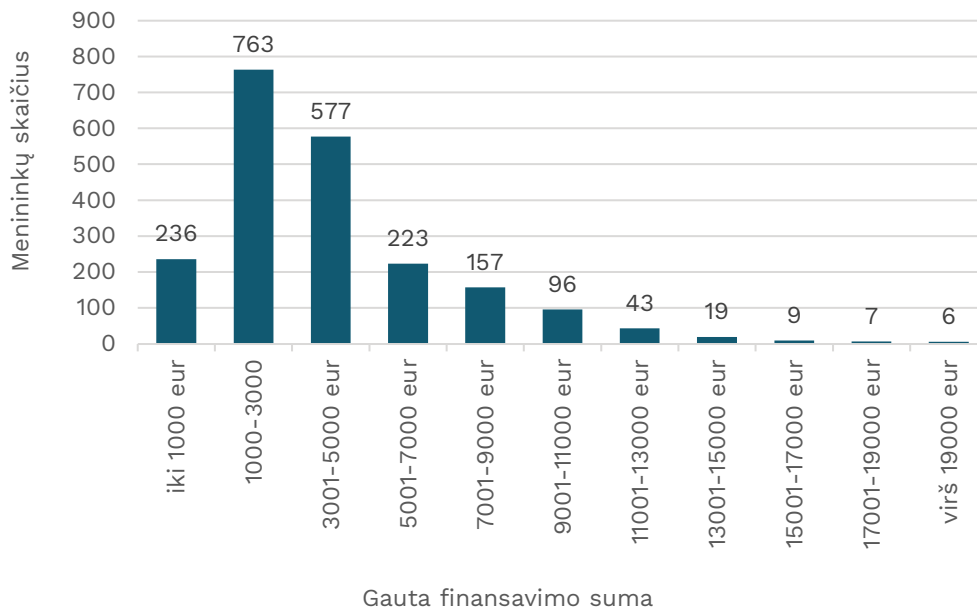
Analizuojant daugiau negu kartą stipendijas teikusių ir bent kartą jas gavusių menininkų paraiškų finansavimo rodiklį (kokia dalis teiktų paraiškų buvo finansuota) matyti, kad 8 proc. (323) menininkų visos pateiktos paraiškos buvo finansuotos. Didžiosios dalies (568, arba 15 proc. nuo visų) daugiau nei kartą teikusių paraiškas kūrėjų daugiau nei pusė pateiktų paraiškų buvo finansuota (rodiklis 0,5–0,749).

4.19 m. Vieno menininko teiktų ir finansuotų stipendijų santykis, 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

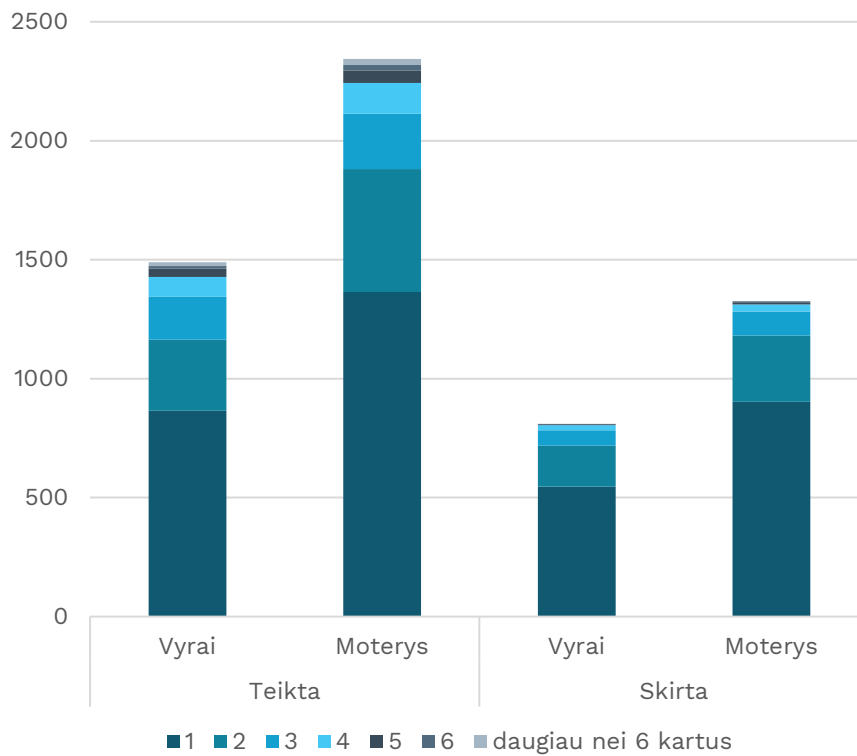
Per analizuojamą laikotarpį 36 proc. (763) visų finansuotų stipendijų paraiškų teikėjų stipendijų veikloms finansuoti gavo nuo 1000 iki 3000 Eur, 27 proc. (577) kūrėjų finansuotų stipendijų suma buvo 3001–5000 Eur, 10 proc. (223) kūrėjų skirta 5001–7000 Eur, 7 proc. (157) – 7001–9000 Eur. 8 proc. visų kūrėjų 2014–2020 m. laikotarpiu skirtos lėšos viršija 9000 Eur.

4.20 pav. Vieno menininko gautas stipendijų finansavimas 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

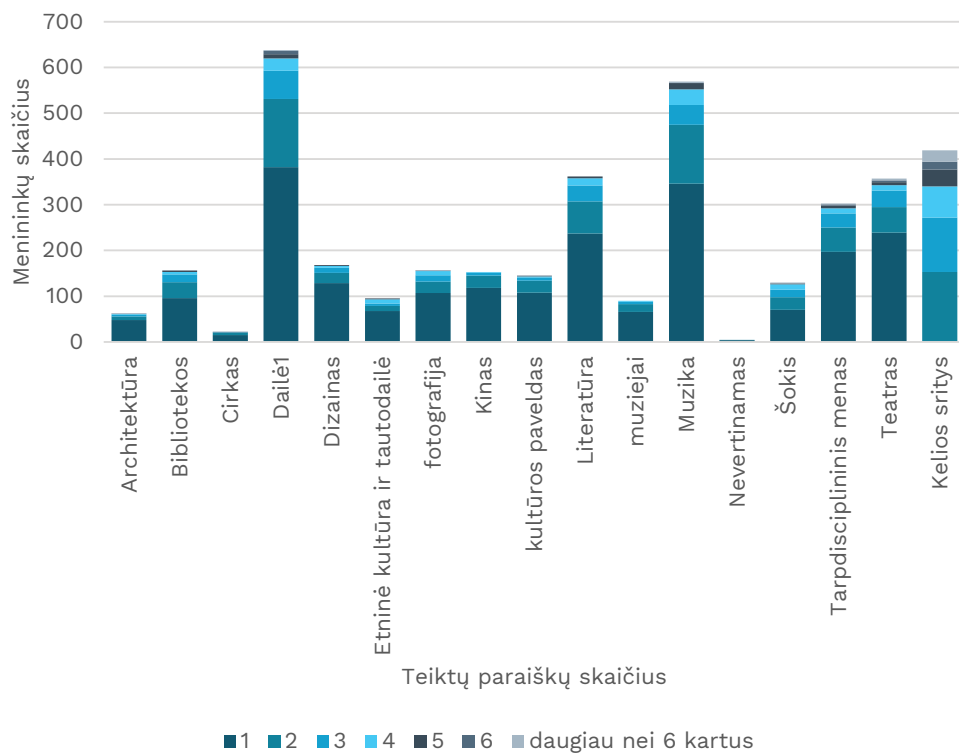
Analizuojant kūrėjų aktyvumą pagal lytį (4.21 pav.) matoma, kad paraiškas aktyviau teikia moterys (tiek po vieną, tiek po daugiau paraiškų): paraiškas teikė 39 proc. vyrų ir 61 proc. moterų, finansavimą bent kartą gavusių menininkų grupėje yra 38 proc. vyrų ir 62 proc. moterų.

4.21 pav. Vieno menininko pateiktų ir finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal lytį), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

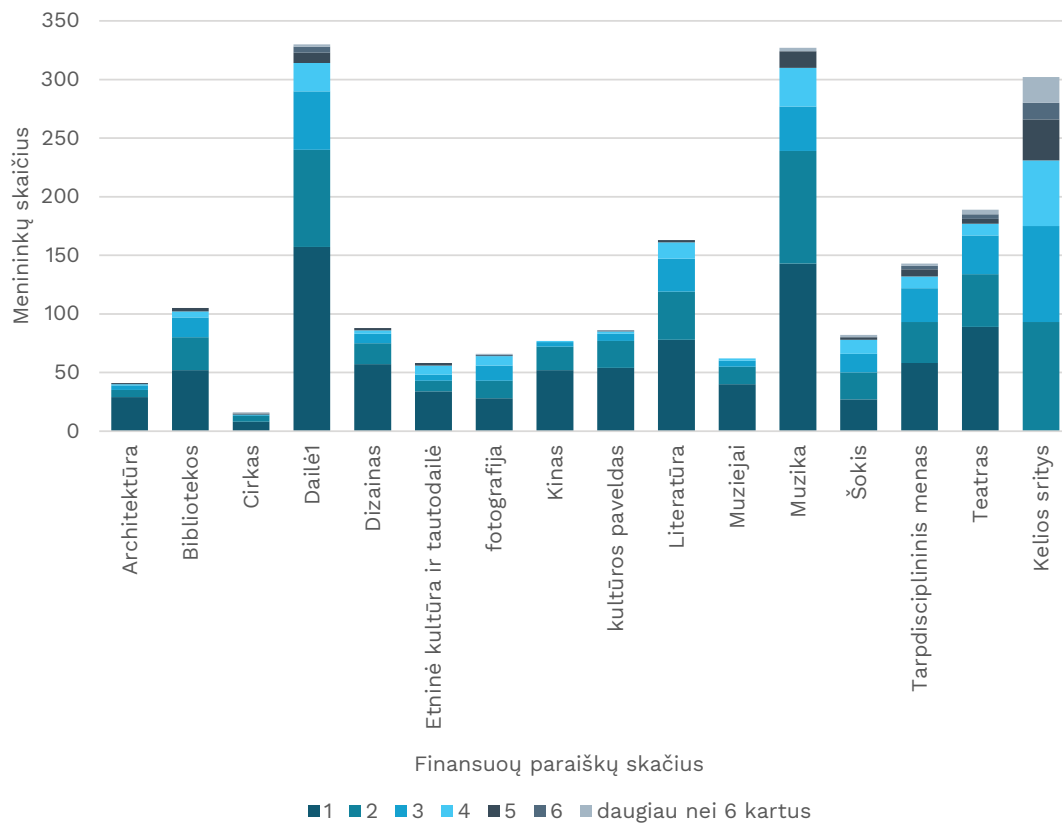
4.22 pav. pateikiamas menininkų pateiktų paraiškų pasiskirstymas pagal sritis. Jeigu menininkas teikė paraišką į kelias sritis, nurodoma „kelios sritys“. Daugiausia viena paraiška per analizuojamą laikotarpį apsiribojusių kūrėjų yra dizaino, kultūros paveldo, kino ir muziejų srityse. Aktyviausiai daugiau negu vieną paraišką teikė dailės ir šokio kūrėjai bei kūrėjai, kurie savo kūrybą priskiria daugiau negu vienai sričiai.

4.22 pav. Vieno menininko pateiktų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal dažnį ir sritį), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

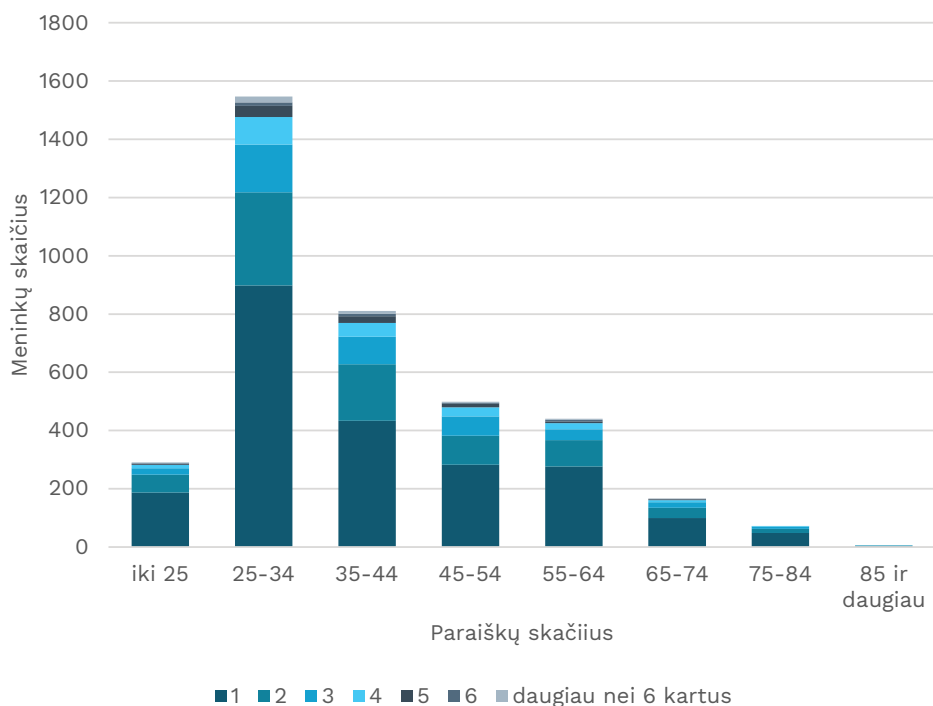
Analizuojant finansuotų atskirų menininkų paraiškų pasiskirstymą pagal sritis matoma, kad sritys, kuriose santykinai daugiausia menininkų 2014–2020 m. gavo po vieną stipendiją, yra architektūra (69 proc. visų architektūros srities stipendijų), dizainas (65 proc.), kultūros paveldas (62 proc.) kinas (67 proc.) muziejai (64 proc.). Daugiausia pakartotinių (daugiau negu po vieną kartą) stipendijų gauna bibliotekų, cirko, dailės, fotografijos, literatūros, muzikos, šokio ir teatro kūrėjai. Taip pat nemažai pakartotinių stipendijų gauna kūrėjai, kuriantys keliose srityse.

4.23 pav. Finansuotų vieno menininko paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal sritį), 2014-2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

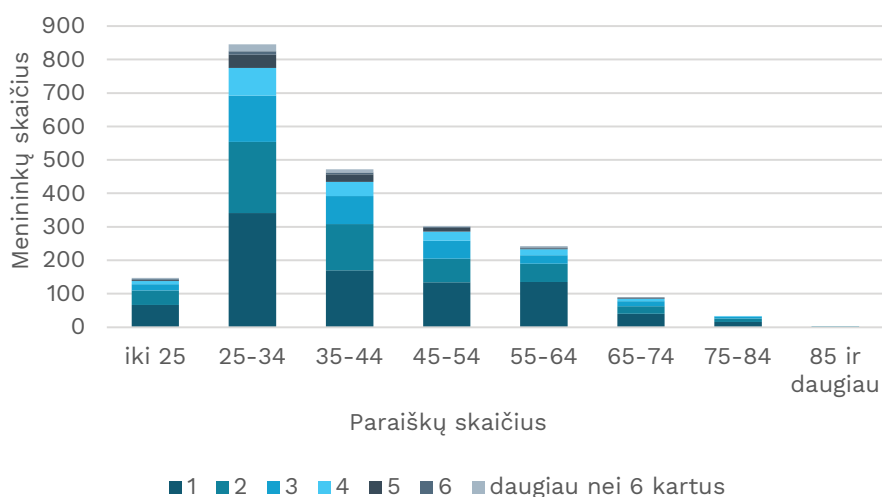
Analizuojant pateiktą paraiškų duomenis pagal paraiškovų amžių matyti, kad 2014–2020 m. laikotarpiu daugiau nei po vieną paraišką daugiausiai teikė 35–44 m. kūrėjai, taip pat aktyvūs buvo 25–34 ir 45–54 m. amžiaus menininkai (4.24 pav.) Vertinant visas paraiškas (vieną ir daugiau) aktyviausi buvo 25–34 m. amžiaus kūrėjai.

4.24 pav. Vieno menininko pateiktų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal amžių), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

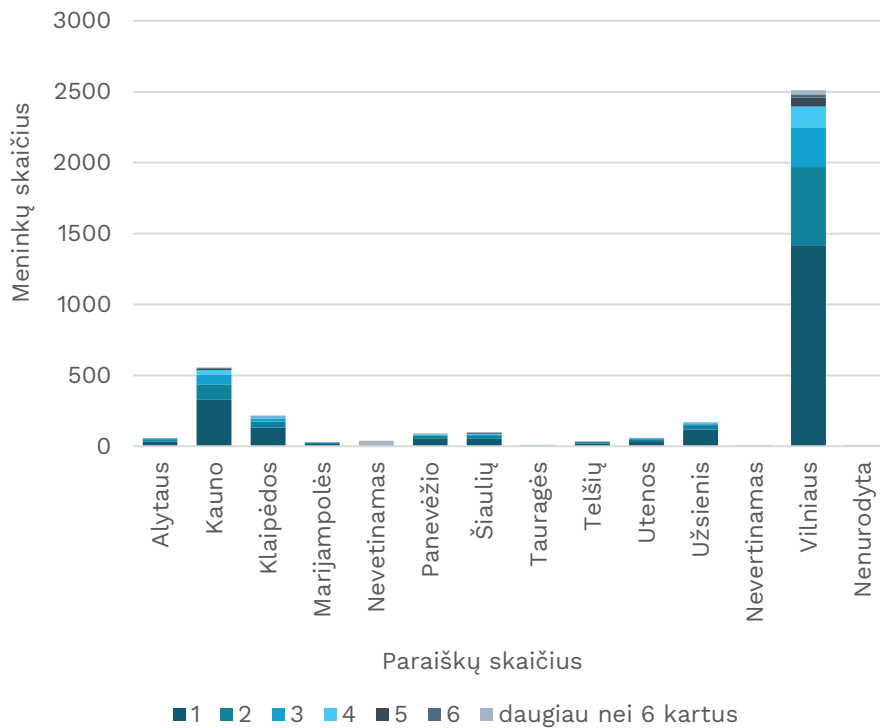
Daugiau nei pusė stipendijas gavusių kūrėjų 2014–2020 m. jas gavo daugiau negu vieną kartą (4,25 pav.). Daugiausiai pakartotinių stipendijų gavusių buvo 35–44 m., mažiausiai – 55–64 m. grupėje. Po trečdalį kūrėjų iki 25 m. ir 35–44 m. amžiaus grupėse šiuo laikotarpiu gavo po 2 stipendijas.

4.25 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal amžių), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

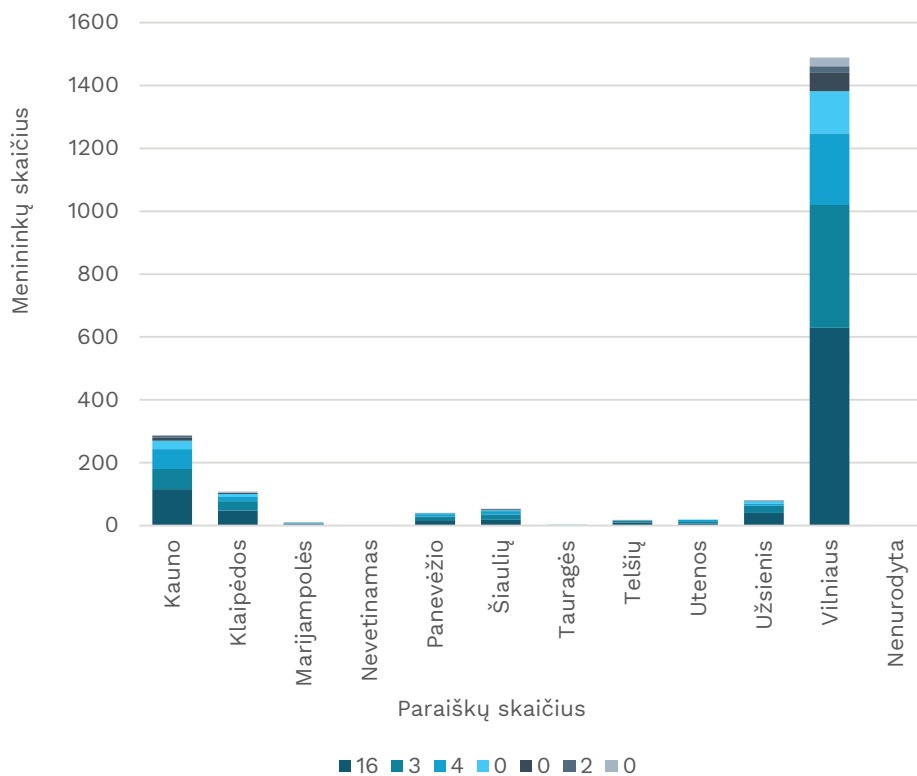
Analizuojant pagal apskritis matyti, kad dažniausiai pakartotinai (daugiau negu vieną) paraiškas teikia Vilniaus, Šiaulių, Kauno ir Klaipėdos apskričių menininkai. Patys aktyviausi – Vilniaus kūrėjai.

4.26 pav. Vieno menininko pateiktų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal apskritį), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Daugiausia stipendijas gavusių menininkų gyvena ir kuria Vilniaus apskrityje. Didžiausias procentas menininkų daugiau nei po vieną stipendiją gavo Kauno, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Utenos apskrityse.

4.27 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal apskritį), 2014–2020 m.

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

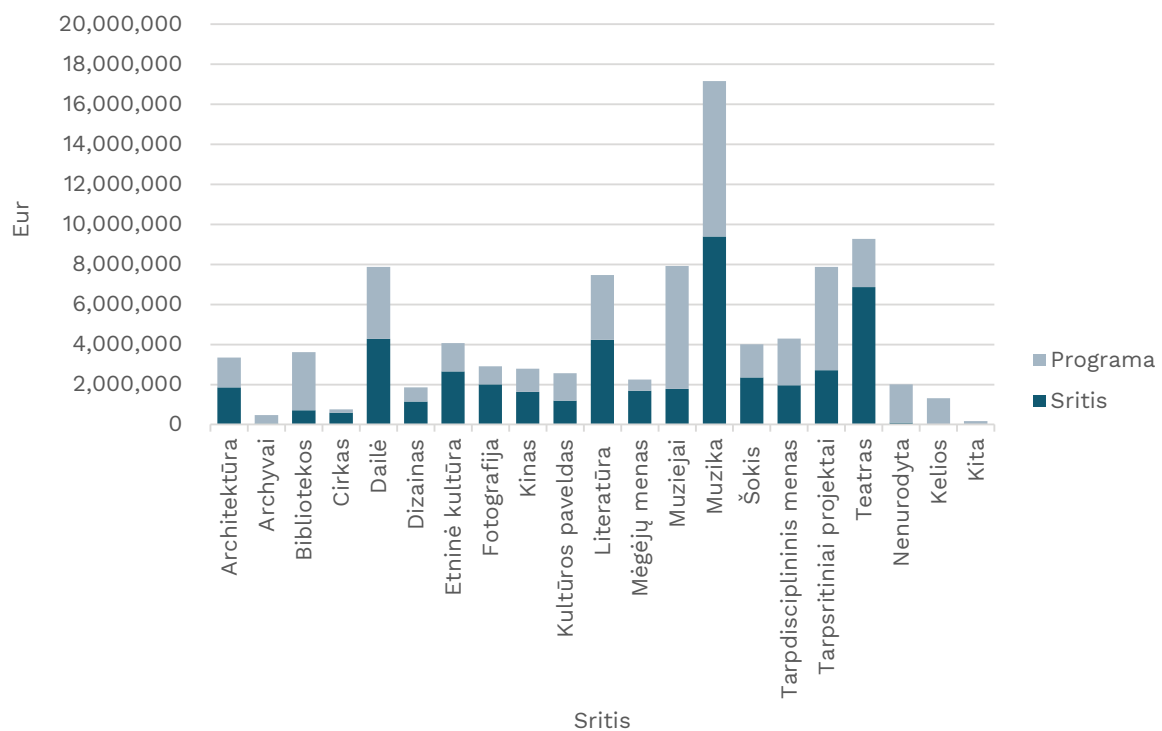
4.2.4. Lietuvos kultūros tarybos finansuotų projektų analizė

Toliau pateikiama Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimo statistika, kurioje matomas finansavimo pasiskirstymas tarp sričių bei bendrai skirtų lėšų dinamika. Siekiant įvertinti skirto finansavimo poveikį menininkams, analizuoti LKT finansuotų projektų ataskaitų duomenys ir apžvelgti su menininkais susiję rodikliai: įvertintas skirtingų sričių projektuose dalyvavusių kūrėjų pasiskirstymas pagal lytį, vietovę, apžvelgti kvalifikaciją tobulinę kūrėjai. Įvertinus finansinių ataskaitų duomenis apžvelgta, kokia bendrai projektams skirto finansavimo dalis tenka tiesiogiai menininkams. Vertinimui naudojami projektų vykdytojų ataskaitų duomenys, analizuojami tik finansavimą gavę ir įgyvendinti projektai.

Analizuoti projektų, finansuotų 2015–2019 m. laikotarpiu, duomenys. 2014 m. stebėsenos duomenys nebuvo renkami tokia pačia apimtimi kaip 2015–2019 m., o 2020 m. projektai dar nėra baigti, nepateiktos ataskaitos ir nesuvesti duomenys.

Nuo 2014 iki 2019 m. metinis LKT projektų finansavimų biudžetas augo (4.6 pav). 4.28 pav. pateikiamas sričių ir programų finansavimo diagrama. Analizuojamu laikotarpiu daugiausia lėšų skirta muzikos, teatro, muziejų, dailės, tarpsritiniams ir literatūros projektams finansuoti. Mažiausiai lėšų skirta archyvų, cirko, dizaino, mėgėjų meno, kultūros paveldo, kino ir fotografijos sritims.

Didžiausias suminis (sričių ir programų konkursų) finansavimas skirtas muzikos sričiai. Kitos svarbią bendro finansavimo dalį gaunančios sritys yra teatras, dailė, tarpsritiniai projektai. Matoma, kad muzikos ir dailės srityse finansavimas iš srities ir programų konkursų yra maždaug tolygus. O štai teatro, literatūros ir daugelio kitų sričių organizacijos daugiau savo veiklos finansuoja per sričių konkursus. Archyvų, bibliotekų, muziejų ir tarpsritinio³⁰ meno įstaigos didesnę dalį projektų finansuoja dalyvaudamos programų konkursuose.

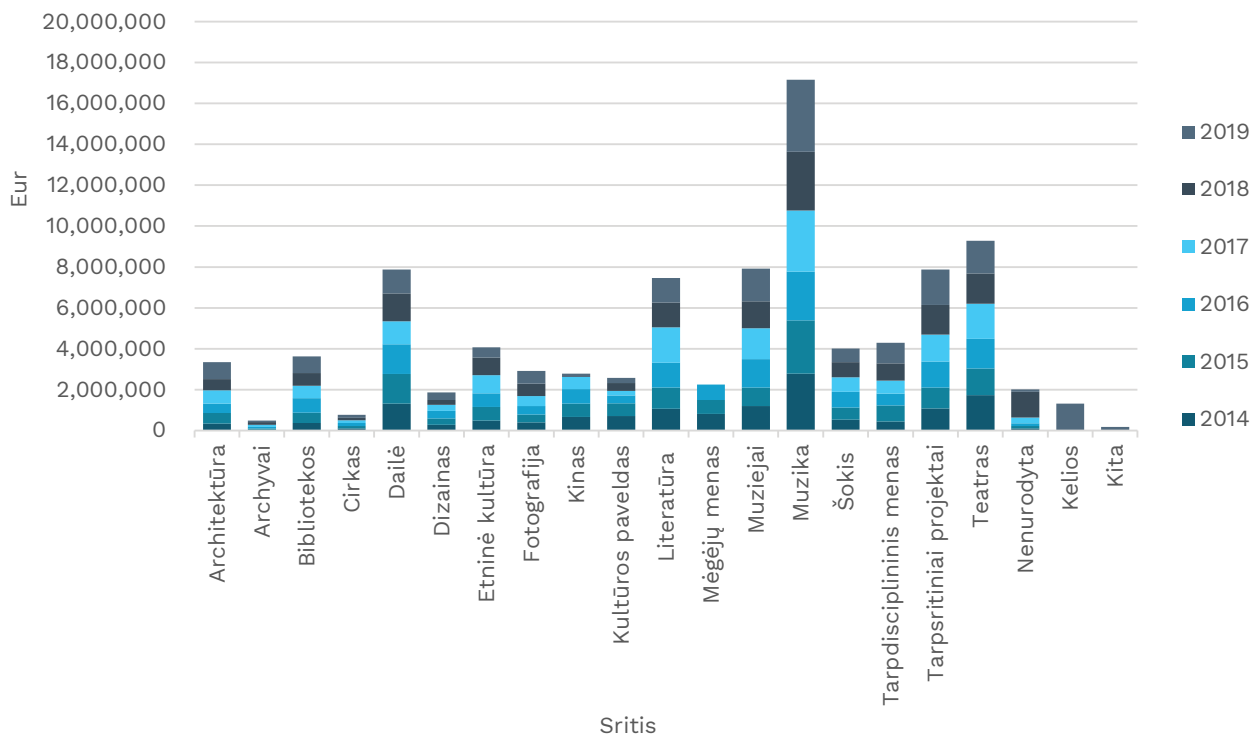

4.28 pav. Sritims skirtas projektinis finansavimas, 2014–2019 m., Eur.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

Analizuojant, kaip keitėsi sričių finansavimas (4.29 pav.), matyti, kad nuosekliai augo fotografijos, ir tarpsritinių projektų finansavimas, nuo 2014 iki 2015 m. stipriai išaugo tarpdisciplininių menų sritis (nuo 2016 m. ji didėjo nuosekliai). Muzikos srities finansavimas iki 2016 m. mažėjo, nuo 2016 m. augo. Literatūros srities finansavimas buvo žymiai didesnis 2017 m., o 2016, 2018 ir 2019 m. išliko panašaus dydžio. Mėgėjų meno sritis buvo finansuojama iki 2016 m. imtinai. Kino srities finansavimas buvo žymiai didesnis iki 2017 m., o nuo 2018 m. visą kino lėšų skirstymą perleidus Lietuvos kino centrui per LKT lėšų kino sričiai skirta nebuvo.

30 Tarpdisciplininiai projektai nuo 2019 m. išbraukti iš sričių sąrašo, tačiau tarpsritines veiklas ir toliau galima finansuoti dalyvaujant programų konkursuose.

4.29 pav. Sritims skirtas projektinis finansavimas, 2014–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

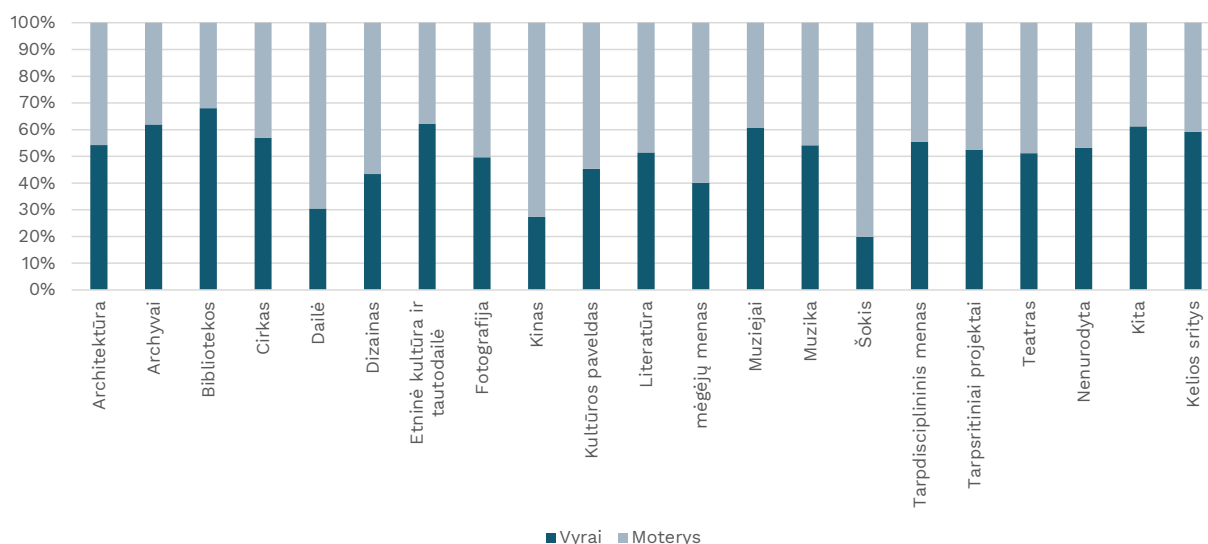
4.2.5. LKT finansuotose projektuose dalyvaujančių menininkų charakteristika

Menininkų analizei imami duomenys, tiesiogiai susiję su menininkų skaičiumi (dalyvių skaičius, vyrai ir moterys), vietoje (dalyvių skaičius Vilniuje ir kitoje Lietuvos vietovėje), dalyvavimu rezidencijose (Vilniuje, kitoje Lietuvos vietovėje, užsienyje), kvalifikacijos tobulinimu (Lietuvoje ir užsienyje). Atskirai išskiriami jaunieji menininkai: vertinama jų veikla Vilniuje ir kitoje Lietuvos vietovėje, profesinių įgūdžių tobulinimas šalyje ir už jos ribų. Šioje dalyje analizuojami 9411 2015–2019 m. finansuotų projektų duomenys.

6 priede teikiama informacija apie šių duomenų pateikimą projektų vykdytojų ataskaitose. Duomenys gali būti nepateikti dėl dviejų priežasčių: jie nebuvo vertinami (pvz., projekte nebuvo jaunųjų menininkų) arba projekto vykdytojai nepateikė projekto ataskaitos.

Duomenys apie įtrauktų menininkų skaičių pateikti beveik 60 proc. projektų ataskaitų. 17 proc. projektų vykdytojų pateikė duomenis apie dalyvių skaičių Vilniuje, 20 proc. – apie kitus šalies regionus. Apie 8 proc. projektų ataskaitų pateikti duomenys apie į veiklas įtrauktus jaunuosius menininkus. Mažiausiai vykdomų veiklų buvo susijusios su rezidencijomis ir kvalifikacijos kėlimu.

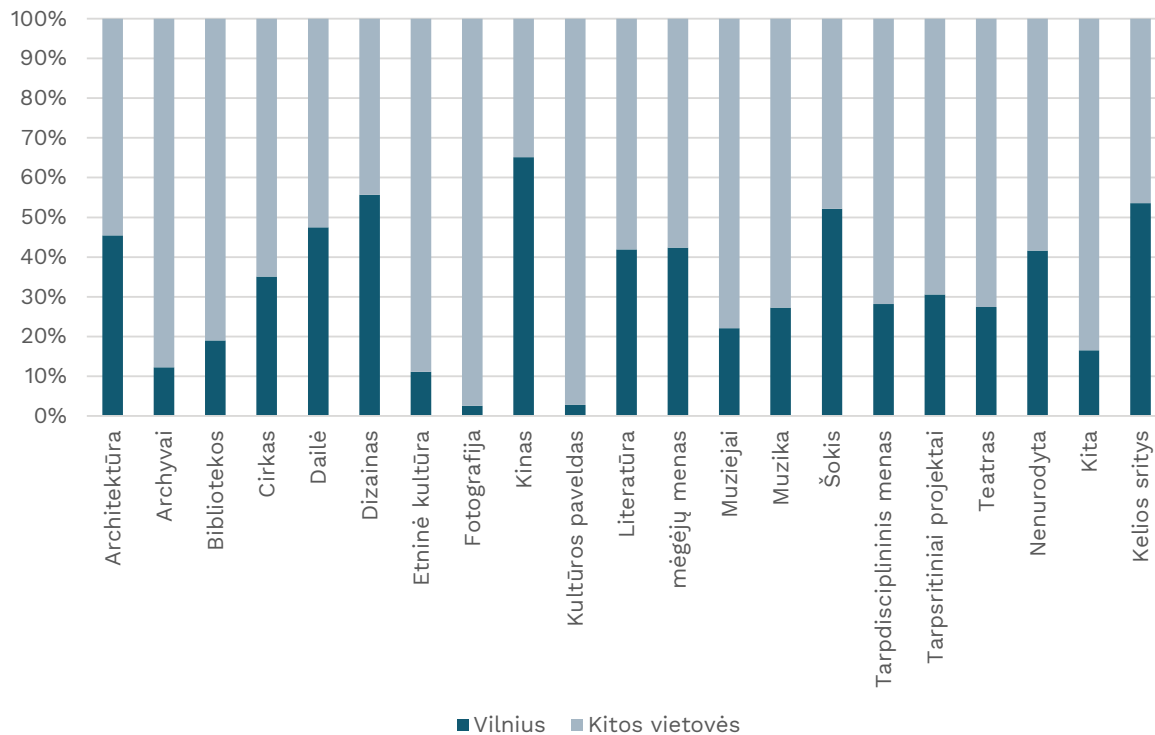
Visi į projektus įtraukti kūrėjai buvo tolygiai pasiskirstę pagal lytį: vyrai sudarė 49 proc., moterys 51 proc. visų kūrėjų (4.30 pav.). Sritys, kuriose vyrauja moterys, yra dailė (70 proc.), kinas (72 proc.) ir šokis (80 proc.); sritys, kuriose daugiausia įtraukta vyrų, – bibliotekos (68 proc.), archyvai (62 proc.) ir sritys, pažymėtos „kita“ (62 proc.).

4.30 pav. Projektuose dalyvavusių kūrėjų pasiskirstymas pagal lytį, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

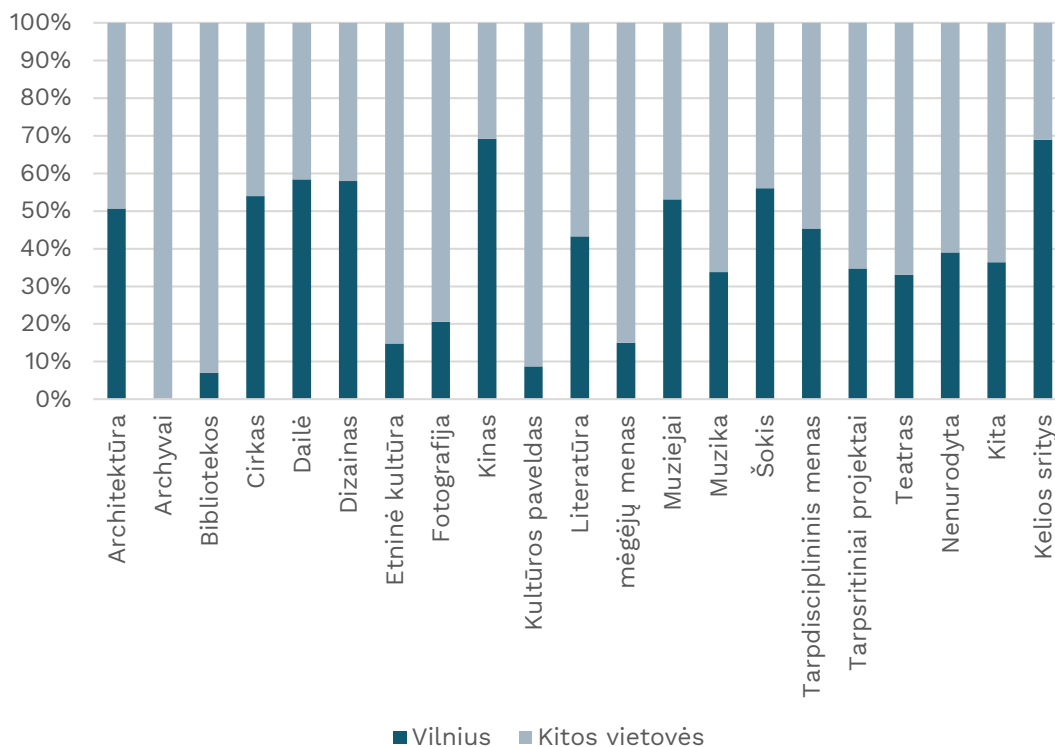
Pagal projektų vykdytojų ataskaitas pateiktus duomenis matoma, kad didžioji dalis kūrėjų į veiklas įtraukiami ne Vilniuje (27 proc. Vilniuje ir 73 proc. kitose Lietuvos vietovėse). Tai gali būti siejama su aktyvia projektų sklaida Lietuvoje, kai kūrėjai savo kūrybą pristato ne vien sostinėje. Sritys, įtraukiančios daugiausia kūrėjų ne Vilniuje, yra fotografija (97 proc.), archyvai (87 proc.), bibliotekos (81 proc.), kita (83 proc.). Sritys, įtraukiančios daugiausia profesionalių kūrėjų Vilniuje, yra kinas (65 proc.), kelios sritys (53proc.), dizainas (56 proc.) ir šokis (52 proc.).

4.31 pav. Projektuose dalyvavusių kūrėjų pasiskirstymas pagal projekto įgyvendinimo vietovę, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT statistikos duomenimis.

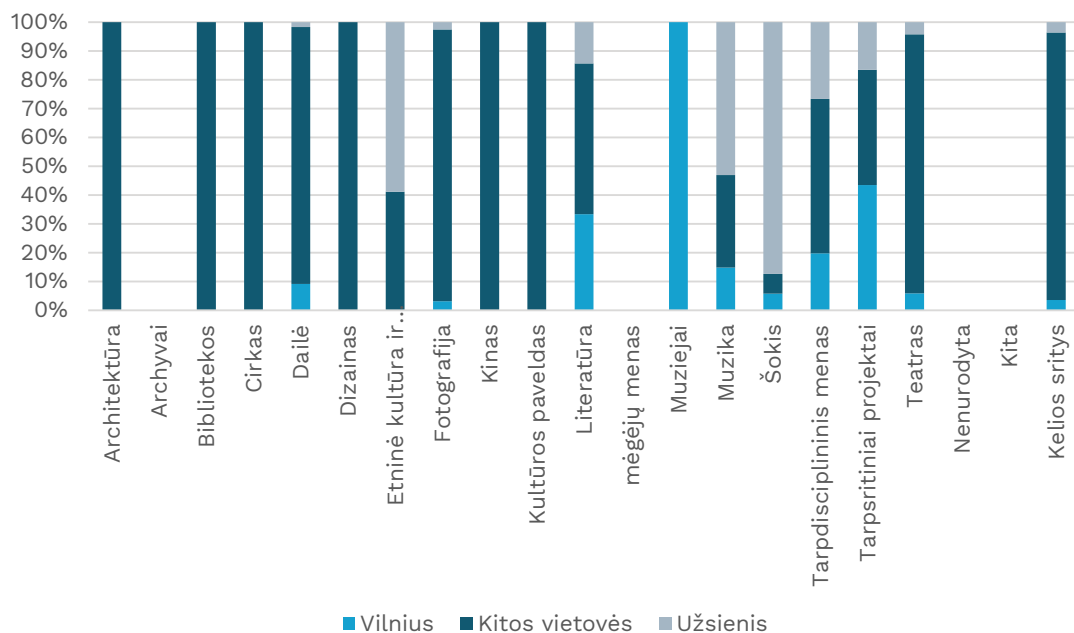
Analizuojant informaciją apie į projektus įtrauktus jaunosius menininkus matoma, kad vidutiniškai 38 proc. kūrėjų į projektų veiklas įtraukiama Vilniuje, 62 proc. – kitose vietovėse. Daugiausia iniciatyvų Vilniuje vykdo kelių sričių (69 proc.), kino (69 proc.) ir dailės (58 proc.) jaunieji kūrėjai. Kitose vietovėse aktyviausiai projektuose dalyvaujantys jaunieji menininkai veikia bibliotekų (93 proc.), kultūros paveldo (91 proc.), etninės kultūros (85 proc.), fotografijos (79 proc.) srityse.

4.32 pav. Projektuose dalyvavusių jaunų menininkų pasiskirstymas pagal projekto įgyvendinimo vietovę, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT statistikos duomenimis.

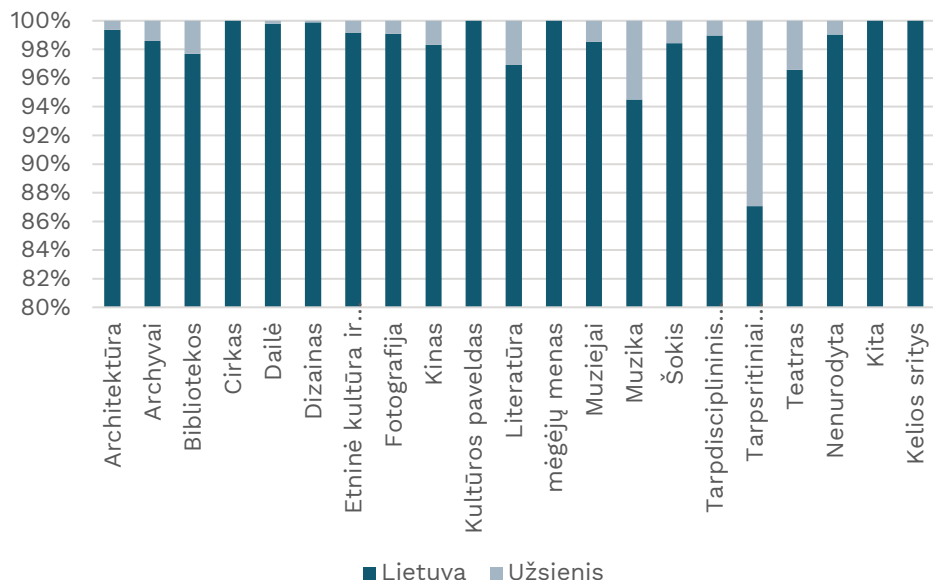
Menininkų rezidencijos grupuojamos į esančias Vilniuje, kitoje Lietuvos vietoje ir užsienyje. Iš visų rezidencijų veiklose dalyvavusių menininkų 17 proc. dalyvavo rezidencijose Vilniuje, 60 proc. kitose Lietuvos vietovėse ir 23 proc. užsienyje. Sritis, kur daugiausia kūrėjų, vykstančių į rezidencijas, vyksta į užsienį, yra šokis (87 proc.) ir etninė kultūra (58 proc.). Sritis, kur daugiausia kūrėjų reziduoja Lietuvoje (bet ne Vilniuje), yra dailė (89 proc.), fotografija (94 proc.) ir kelios sritys (93 proc.) Visos muziejų sritys menininkų rezidencijos vyko Vilniuje. Visi architektūros, bibliotekų, cirko, dizaino, kino, kultūros paveldo sričių kūrėjai dalyvavo rezidencijose kitose vietovėse, tačiau bendras kūrėjų skaičius yra santykinai nedidelis.

4.33 pav. Menininkų rezidencijose dalyvavusių kūrėjų pasiskirstymas pagal veiklos vietą, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT statistikos duomenimis.

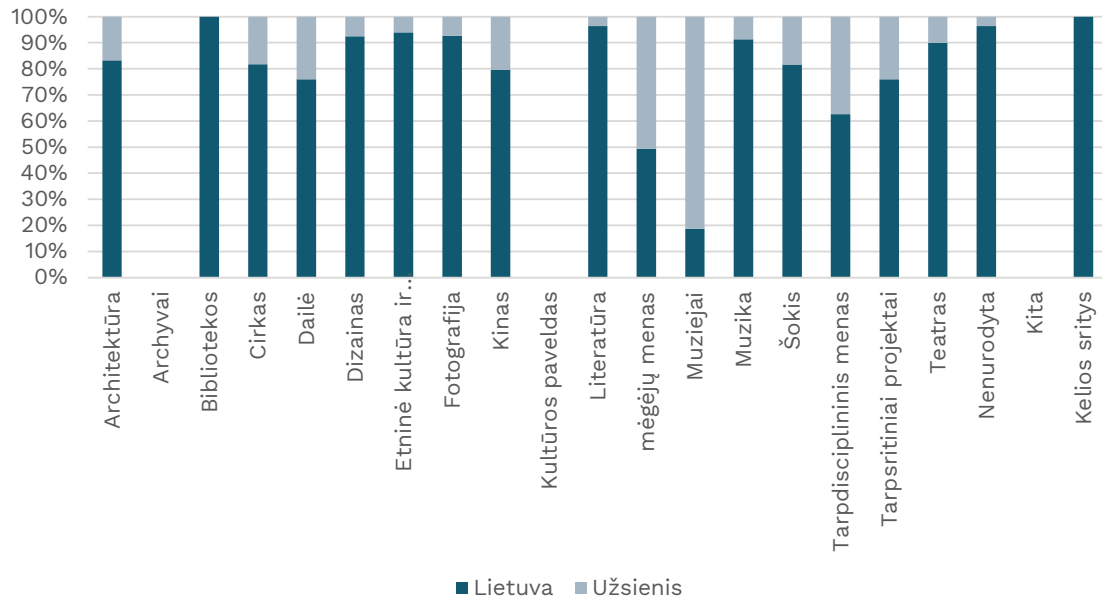
Didžioji dalis menininkų pagal projektus kvalifikaciją tobulino Lietuvoje (97 proc. Lietuvoje ir 3 proc. Užsienyje). Iš užsienyje kvalifikaciją kėlusiu menininkų didžiausią dalį sudarė tarpsritinių projektų (13 proc. visų kvalifikaciją tobulinusių menininkų) ir muzikos (5 proc.) kūrėjai. Pagal projektus vien Lietuvoje kvalifikaciją tobulino cirko, kultūros paveldo kūrėjai.

4.34 pav. Kvalifikaciją tobulinusių menininkų pasiskirstymas pagal kvalifikacijos tobulinimo vietovę, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT statistikos duomenimis.

4.35 pav. pateikiama informacija apie jaunuosius menininkus, kurie tobulino profesinius įgūdžius Lietuvoje ir užsienyje. 86 proc. projektuose dalyvavusių ir profesinius įgūdžius tobulinusių menininkų tai darė Lietuvoje, 14 proc. užsienyje. 81 proc. muziejų ir 50 proc. mėgėjų meno sričių jaunųjų kūrėjų edukacijos ir kvalifikacijos kėlimo veiklose dalyvavo užsienyje. Archyvų ir kultūros paveldo srityse profesinių įgūdžių netobulino nė vienas jaunas kūrėjas.

4.35 pav. Jaunųjų menininkų pasiskirstymas pagal profesinių įgūdžių tobulinimo vietovę, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

4.2.6. Tiesiogiai menininkams skirtos LKT projektų lėšos

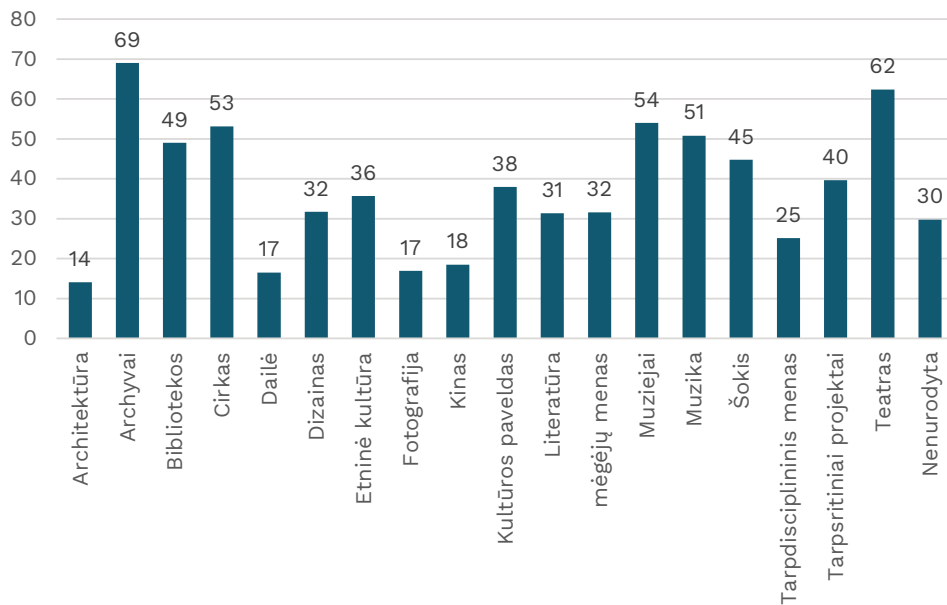
Siekiant nustatyti, kokią dalį projektams skirto finansavimo projektų vykdytojai skiria menininkams, atlikta projektų finansinių ataskaitų analizė, kuriai naudoti 2015–2019 m. duomenys. Analizei parinkti finansuoti projektai, kurių finansinėse ataskaitose nurodytos išlaidos kuratorių arba menininkų atlygiui (tiesioginės arba nenumatytos išlaidos). Į skaičiavimus įtrauktų projektų skaičius pateikiamas 4.8 lentelėje.

4.8 lentelė. Į analizę įtrauktų projektų skaičius, 2015–2019 m.

	Atlygis kuratoriams (tiesioginės išlaidos)	Atlygis menininkams (tiesioginės išlaidos)	Atlygis kuratoriams (nenumatytos išlaidos)	Atlygis menininkams (nenumatytos išlaidos)
Architektūra	50	28	1	2
Archyvai	1	10	0	0
Bibliotekos	18	194	1	7
Cirkas	2	27	0	1
Dailė	139	122	6	6
Dizainas	14	24	1	1
Etninė kultūra ir tautodailė	31	308	0	11
Fotografija	30	30	0	1
Kinas	36	45	1	2
Kultūros paveldas	6	46	0	0
Literatūra	44	367	1	1
Mėgėjų menas	8	89	0	9
Muziejai	11	176	1	2
Muzika	75	604	1	26
Šokis	27	118	3	1
Tarpdisciplininis menas	72	146	4	14
Tarpsritiniai projektai	62	312	0	20
Teatras	22	369	2	13
Nenurodyta	11	67	2	1
Iš viso	659	3082	24	118
Proc. nuo visų finansuotų projektų	5.60	26.19	0.20	1.00

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

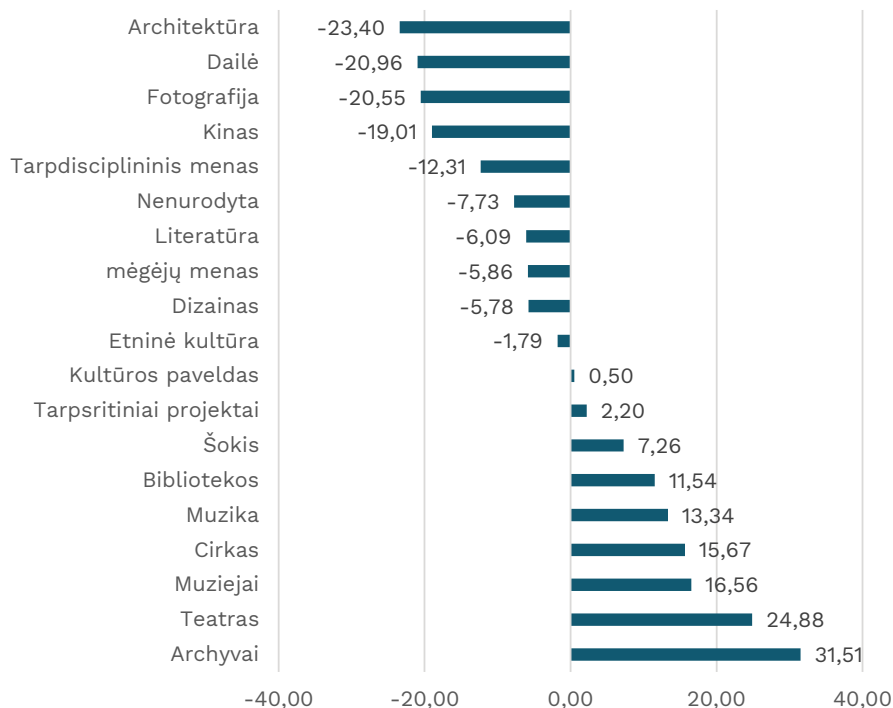
Kūrėjams (menininkams ir kuratoriams) tiesiogiai vidutiniškai skiriama 37 proc. gauto finansavimo. Didžiausias procentas kūrėjams tenka archyvų (69 proc.), teatro (62 proc.), muziejų (54 proc.) ir cirko (53 proc.), mažiausias – architektūros (14 proc.), dailės (17 proc.), fotografijos (17 proc.) ir kino (18 proc.) srityse (4.36 pav.).

4.36 pav. Kūrėjams (menininkams ir kuratoriams) skirtų lėšų dalis proc., 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

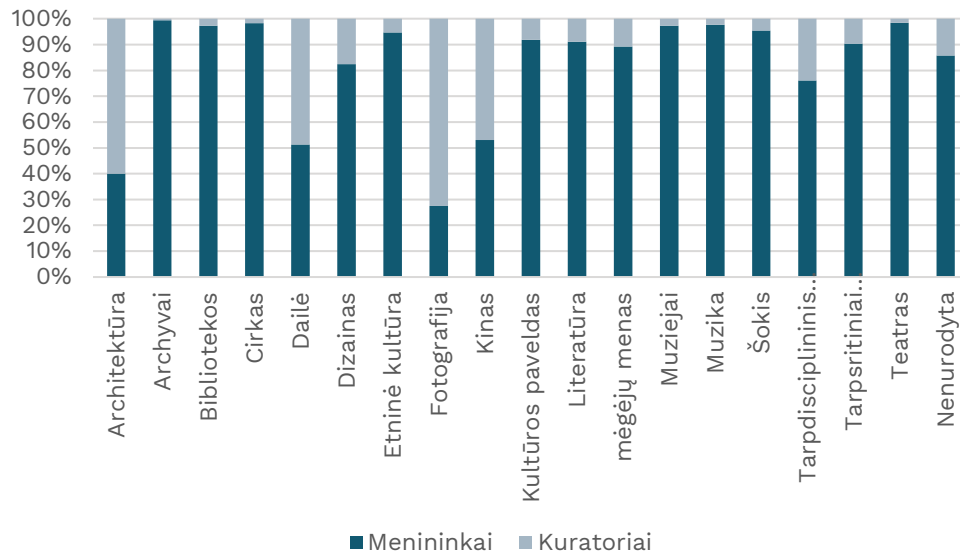
4.37 pav. pateikiami tiesiogiai menininkams skirto finansavimo nuokrypiai nuo visų sričių vidurkio. Laikoma, kad nuokrypis yra reikšmingas, jeigu jis yra daugiau negu 10 procentinių punktų. Sritys, kuriose nuokrypis yra reikšmingai didelis ir menininkams skiriama ženkliai mažiau lėšų nei kitose srityse, yra architektūra, dailė, fotografija, kinas ir tarpdisciplininis menas. Sritys, kuriose menininkams perskirstoma didesnė gauto finansavimo dalis, – archyvai, teatras, muziejai, cirkas, muzika ir bibliotekos.

4.37 pav. Kūrėjams skirtų lėšų nuokrypis nuo bendro vidurkio atskirose srityse, 2015–2019 m., procentiniai punktai.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

4.38 pav. pateikiamas lėšų, skirtų kūrėjams, pasiskirstymas tarp kuratorių ir menininkų. Matyti, kad daugelyje sričių ženkliai didesnė lėšų dalis skiriama menininkams. Sritys, kuriose didesnės kuratoriams skirtos lėšos, yra architektūra ir fotografija, jose kuratoriams atitinkamai skiriama 60 ir 72 proc. visų kūrėjams skirtų lėšų.

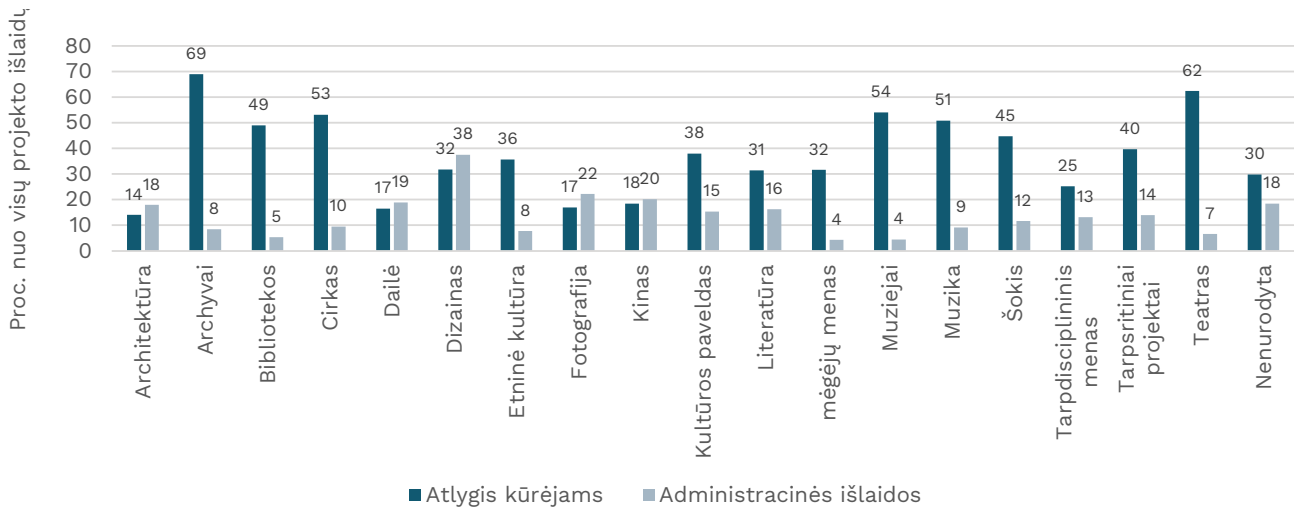

4.38 pav. Kūrėjams skirtų lėšų pasiskirstymas tarp kuratorių ir menininkų, 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

4.39 pav. pateikiami duomenys apie kūrėjams skirtas lėšas ir administracines išlaidas (projekto vadovo, finansininko ir administracinio personalo atlygis). Maksimalus galimas administracinių išlaidų dydis (proc. nuo viso finansavimo) yra nustatytas finansavimo gairėse, dažniausiai jis negali viršyti 35 proc.³¹ Vidutiniškai projekto administravimui skiriama 14 proc. viso projektui gauto finansavimo, ir didžiojoje dalyje sričių lėšos, skirtos menininkams, yra ženkliai didesnės už lėšas, skirtas administracinėms išlaidoms. Sritys, kuriose administracinės išlaidos viršija kūrėjų atlygius, yra architektūra, dailė ir dizainas.

31 Yra taikomos išimtys atskiroms programoms.

4.39 pav. Kūrėjams skirtos projektinės lėšos ir administracinės išlaidos, proc., 2015–2019 m.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

4.2.7. LKT finansavimo analizės apibendrinimas

LKT skiriamas finansavimas menininkų veiklai

- LKT finansavimas suteikia galimybes menininkų kūrybinei veiklai, kvalifikacijos tobulinimui, įgūdžių pritaikymui kitose veiklose (pvz., edukacinėje veikloje, darbe su bendruomenėmis).
- LKT finansavimą galima skirstyti į tiesioginį (skirtą tiesiogiai menininkams) ir netiesioginį (menininkus pasiekiantį per projektus teikiančias organizacijas). Tiesiogiai menininkams skiriama finansavimo dalis analizuojamu laikotarpiu sudarė 7 proc. viso skiriamo biudžeto. Vidutinė skiriamos stipendijos suma buvo 3626 Eur, todėl darytina išvada, kad stipendijos skirtos mažos apimties projektams vykdyti, o norėdami įgyvendinti didesnės apimties projektus menininkai turi kurti kultūros įstaigą arba su projektu jungtis prie jau esamos.
- 2014–2019 m. realus (įvertinus infliaciją) LKT projektams ir stipendijoms skirtas finansavimas išaugo 10,7 proc. Lyginant kiekvienų metų finansavimo pokyčius su ankstesniais metais, 2018 m. matomas 1,41 proc. realaus (atsižvelgus į infliaciją) finansavimo sumažėjimas, visais kitais metais, palyginti su praėjusiais, finansavimas augo tiek nominaliai, tiek realiai.
- LKT skiriamas finansavimas neauga proporcingai šalies makroekonominiam augimui (BVP augimui), spartaus BVP augimo laikotarpiu LKT skiriamas kultūros finansavimas sudarė santykinai mažesnę bendros šalies ekonomikos dalį.

Stipendijų finansavimas

- Stipendijų finansavimo biudžetas nuo 2017 m. nuolat augo. Didžiausias augimas buvo 2018 m., kai stipendijų biudžetas padidėjo 28 proc. (1 500 750 Eur).
- Nors individualios stipendijos, skirtos kūrėjų asmeninei raiškai ir kūrybai remti, gali būti iki dvejų metų trukmės, daugiausia finansuojamos nuo 3 iki 12 mėnesių stipendijos. 12 ir daugiau mėnesių stipendijų beveik neskiriama.
- Daugiausia stipendijų finansuojama dailės, muzikos, tarpdisciplininio meno, literatūros srityse. Mažiausia stipendijų skirta cirko, architektūros ir muziejų sritims. Daugeliu atvejų tai siejama su srityje kuriančių menininkų skaičiumi. Iš šios tendencijos išsiskiria architektūros sritis, kurioje daug kūrėjų, tačiau jie nedalyvauja LKT tiesioginio finansavimo programose.
- 66 proc. visų kūrėjų bent kartą gavo finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai. Analizuojant menininkų teiktų ir finansuotų paraiškų santykį matyti, kad 15 proc. kūrėjų šis santykis sudaro 0,5–0,749, 8 proc. menininkų buvo finansuotos visos paraiškos, 24 proc. teikė vieną paraišką ir gavo jai finansavimą. Tai leidžia daryti prielaidą apie aukštą kūrėjų veiklų meninę kokybę bei stiprią argumentaciją.
- Daugiau nei pusė stipendijas gavusių kūrėjų 2014–2020 m. jas gavo daugiau negu vieną kartą. Tai rodo, kad dalis menininkų nuolat naudojami individualaus (kūrybinių iniciatyvų ir edukacijų) finansavimo galimybėmis.
- Daugiau nei pusė paraiškas teikusių menininkų stipendijų konkurse per visą analizuojamą laikotarpį (2014–2020 m.) dalyvavo vieną kartą. Mažą šios grupės aktyvumą galėjo lemti kelios priežastys: patirtas nusivylimas dėl negautos stipendijos, nesuprastas finansavimo mechanizmas, nedidelis veiklos finansavimo poreikis, esamos galimybės finansuoti ją iš kitų šaltinių ar kt.
- Didžiausia dalis stipendijas gavusių menininkų per 2014–2020 m. gavo bendrą 1000–5000 Eur finansavimą. Vidutiniškai vienai individualiai stipendijai skirta 3850 Eur, edukacinei – 1240 Eur. Tai mažesnės nei pačių menininkų įvertintos kūrybinių ir edukacinių išlaidų sumos, vidutiniškai finansuota 49 proc. prašomos individualios ir 68 proc. prašomos edukacinės stipendijos sumos. Per analizuojamą laikotarpį ženkliai išaugo vienam menininkui skirta suma: individualių stipendijų – 54 proc., edukacinių – 14 proc.
- Kūrėjai prioritetą teikia individualioms stipendijoms. Tai gali lemti didesnis skiriamas finansavimas, stipendijų nuostatuose esantis reikalavimas paraiškas teikti tik vienai stipendijos rūšiai (tuomet prioritetas teikiamas individualios veiklos finansavimui).
- Analizuojamu laikotarpiu aktyviausiai paraiškas teikė (po vieną ar daugiau) 25–34 m. amžiaus kūrėjai, aktyviausi pagal vieno kūrėjo pateiktų paraiškų ir gautų stipendijų skaičių buvo 35–44 m. menininkai. 25–34 m. kūrėjai gavo ženkliai daugiau edukacinių stipendijų nei kiti menininkai, taip pat pastebima tendencija, kad kuo menininkai vyresni, tuo edukacinė veikla jiems mažiau aktuali. Taip pat galima teigti, kad galimybė finansuoti kūrybines ar

edukacines veiklas ypač svarbi jauniems menininkams, pradedantiems savo kūrybinį kelią ir norintiems vystyti savarankiškas kūrybines veiklas.

- Analizuojamu laikotarpiu 61 proc. pateiktų stipendijų paraiškų teikėjų buvo moterys, 39 proc. vyrai.
- Daugiausia daugiau negu vieną paraišką per analizuotą laikotarpį teikusių asmenų buvo dailės, šokio srityse bei tarp kelioms sritims savo kūrybą priiskiriančių menininkų. Pagal gautas stipendijas matyti, kad daugiausiai pakartotinių (daugiau negu vieną kartą) stipendijų gauna bibliotekų, cirko, dailės, fotografijos, literatūros, muzikos, šokio ir teatro kūrėjai ir kūrėjai, kuriantys keliose srityse. Daugiausia viena paraiška per analizuojamą laikotarpį apsiribojusių kūrėjų buvo dizaino, kultūros paveldo, kino ir muziejų srityse. Sritys, kuriose santykinai daugiausia menininkų gavo po vieną stipendiją, – architektūra, dizainas, kultūros paveldas, kinas, muziejai. Tai leidžia daryti prielaidas apie kūrėjų aktyvumą ir rotaciją srityse. Didesnis vieno kūrėjo gautų stipendijų skaičius srityje galbūt lemia didesnę kūrėjų aktyvumą teikiant kokybiškas paraiškas ir vykdant kūrybinę veiklą. Tačiau tai taip pat gali rodyti ir mažą kūrėjų rotaciją, ir mažiau naujai prie paraiškų teikėjų prisijungiančių kūrėjų.
- Aktyviausiai paraiškas teikia Vilniaus apskrities kūrėjai. Analizuojant pagal apskritis matyti, kad dažniausiai pakartotinai (daugiau negu vieną paraišką) paraiškas teikia Vilniaus, Šiaulių, Kauno apskričių menininkai.

Projektų finansavimas

- 2014–2019 m. laikotarpiu daugiausiai lėšų paskirta muzikos srities projektams. Prie daugiausiai asignuojamų sričių patenka ir teatro, dailės, tarpsritinių projektų ir literatūros sritys. Mažiausiai asignavimų per 2014–2019 metus gavo archyvvų, cirko, dizaino, mėgėjų meno, kultūros paveldo, kino ir fotografijos sritys.
- Daugiau lėšų per kultūros programą nei per srities finansavimą 2014–2019 m. buvo skiriama archyvvų, bibliotekų, kultūros paveldo, muziejų, tarpdisciplininio meno sritims ir tarpsritiniams projektams finansuoti. Likusios sritys (architektūra, cirkas, dailė, dizainas, etninė kultūra, fotografija, kinas, literatūra, mėgėjų menas, muzika, šokis ir teatras) buvo finansuojamos daugiau per srities finansavimą nei per kultūros programas.
- LKT finansavimas prisideda prie menininkų galimybių įsitraukti į kūrybines veiklas, LKT projektuose kūrėjai dalyvauja intensyviai, sudaromos sąlygos jaunųjų menininkų kūrybai ir jos sklaidai.
- Daugiausia menininkų kuria Vilniuje, tačiau analizuojant projektų vykdytojų ataskaitose pateiktus duomenis matyti, kad menininkai intensyviai dalyvauja ir projektuose kitose vietovėse. Tai rodo, kad yra sudaromos galimybės kūrybos sklaidai visoje šalyje. Į kvalifikacijos tobulinimą ir rezidencijas orientuota maža dalis projektų. Daugiausia menininkų rezidencijų vyksta kitose Lietuvos vietovėse (ne Vilniuje) arba užsienyje.
- Tiesiogiai kūrėjams (menininkams ir kuratoriams) vidutiniškai skiriama 37 proc. viso projektams skirto finansavimo. Pasiskirstymas tarp skiriamo finansavimo

yra labai netolygus, skirtingose srityse kūrėjams skirtų lėšų santykis svyruoja tarp 14 ir 69 proc. Tokį santykį gali lemti nevienodi skirtingų sričių meno kūrybos ir sklaidos kaštai (infrastruktūros, medžiagų poreikis ir pan.), tačiau tokiu atveju projektai prisideda prie menininkų kūrybinių sąlygų gerinimo finansuodami galimybes kurti. Kita vertus, skirtingi menininkams skiriamas finansavimo dydžiai lemia ir atotrūkį tarp tiesiogiai menininkams persikirstomo finansavimo įvairiose srityse. Taip pat pastebimas netolygus administracinėms išlaidoms skirtų išlaidų pasiskirstymas pagal sritis.

4.3. Valstybės intervencijos į menininkų veiklą: Lietuvos kino centras

Lietuvos kino centras prie Kultūros ministerijos (LKC), remdamasis Lietuvos kino įstatymu (2017), dalyvauja formuojant ir įgyvendina valstybės kino politiką, skiria valstybinį kino finansavimą ir kontroliuoja jo naudojimą, skiria valstybės stipendijas kino kultūros ar meno kūrėjams, vykdo kino edukaciją, kino kultūros sklaidą, renka ir skelbia informaciją ir statistiką apie Lietuvos kiną, vykdo kitas įstatymo nustatytas funkcijas.

4.9 lentelė. Lietuvos kino centro finansavimas, 2014–2020 m.

Lietuvos kino centro metinis biudžetas, Eur	
2020	6 441 000 Eur
2019	6 431 000 Eur
2018	6 423 000 Eur
2017	4 619 000 Eur
2016	3 519 000 Eur
2015	3 073 737 Eur
2014	3 024 501 Eur

Šaltinis: vieši Lietuvos kino centro duomenys.

Nuo 2014 m. iki 2020 m. Lietuvos kino centro finansavimas išaugo dvigubai. Ryškesnis LKC finansavimo augimas vyko 2018 m., kai dalis kino srities finansuojamų veiklų buvo perkelta iš Lietuvos kultūros tarybos į Lietuvos kino centrą. Taip pat pažymėtina, kad 2018 m. buvo minimas Lietuvos šimtmetis ir LKC buvo skirta papildomų lėšų šimtmečio minėjimui skirtiems filmams sukurti (4.9 lentelė).

Didžioji Lietuvos kino centro biudžeto lėšų dalis skiriama kino programoms finansuoti. 2019 m. iš 6 431 000 Eur metinio LKC biudžeto 4 959 082 Eur (77,11 proc.) buvo paskirstyta kino projektams ir stipendijoms (4.9 ir 4.10 lentelės). Finansuojamos programos pagal finansavimo taisyklėse numatytus tinkamus pareiškėjus ir (arba) faktinius finansavimo gavėjus (fizinis ar juridinis asmuo) taip pat skirstomos į netiesiogines ir tiesiogines intervencijas menininkams. 4 839 975 Eur (97,6 proc.) lėšų paskirstoma per netiesiogines priemones, t. y. juridinius asmenis, organizacijas kino gamybos finansavimui, parengiamiesiems kino darbams, filmų platinimui, kino sklaidai. Tiesioginis finansavimas 119 106 Eur (2,4 proc.) konkurso būdu atrinktiems menininkams skiriamas per stipendijų programas.

4.10 lentelė. Lietuvos kino centro finansuojamos programos, 2019 m.

Lietuvos kino centro finansuotos programos 2019 m. 4 959 082 Eur

Netiesioginės priemonės 97,6 proc.				Tiesioginės priemonės 2,4 proc.		
Parengiamųjų ir gamybos darbų finansavimas 4 370 648 Eur		Filmų platinimo finansavimas 84 137 Eur	Lietuvos kino filmų sklaidos užsienyje finansavimas 73 691 Eur	Kino kultūros sklaidos finansavimas 311 500 Eur	Stipendijos kino kultūros ir meno kūrėjams 119 106 Eur	
Parengiamųjų darbų finansavimas 655 640 Eur	Gamybos darbų finansavimas 3 715 008 Eur				Individualios stipendijos 73 200 Eur	Edukacinės stipendijos 45 906 Eur

Sudaryta autorių remiantis LKC viešai prieinamais duomenimis.

Individualios stipendijos skiriamos kino kultūros ar meno kūrėjų kūrybinei raiškai skatinti: filmo scenarijaus pirmajai versijai arba televizijos dramos serialo pirmos serijos scenarijui rašyti, tyrimams kino ar Lietuvos kino istorijos srityse vykdyti, straipsniams, mokomajai medžiagai ar kitoms įvairių formatų publikacijoms rengti. Individualioms stipendijoms 2019 m. skirta 73 200 Eur.

Edukacinės stipendijos skirtos kino kultūros ar meno kūrėjų profesiniam meistriškumui tobulinti. 2019 m. joms skirta 38 proc. mažiau nei individualioms stipendijoms – 45 906 Eur.

Kaip matyti iš 4.11 lentelės, 2014–2019 m. Lietuvos kino centro finansavimas *netiesioginėms priemonėms (parengiamųjų darbų finansavimas, gamybos darbų finansavimas, filmų platinimas ir sklaida užsienyje)* augo ir per penkerius metus padidėjo nuo 2 129 592 Eur iki 4 528 476 Eur, t. y. 112 proc. Ženklesnis finansavimo didėjimas matomas 2017–2018 m., *jis sietinas su valstybės asignavimų perskirstymu perkeliant kino srities finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos į Lietuvos kino centrą ir papildomu finansavimu filmams, skirtiems Lietuvos šimtmečio minėjimui, sukurti.*

4.11 lentelė. LKC netiesioginių priemonių finansavimas, 2014–2019 m.

Pavadinimas / metai	2014, Eur	2015, Eur	2016, Eur	2017, Eur	2018, Eur	2019, Eur
Parengiamųjų darbų finansavimas	258 074	225 750	606 560	87 000	324 140	655 640
Gamybos darbų finansavimas	1 841 143	1 856 225	1 962 056	3 512 560	4 591 831	3 715 008
Filmų platinimas	0	0	20 000	24 100	49 009	84 137
Filmų sklaida / sklaida užsienyje	30 375	57 307	73 665	57 660	62 330	73 691
Iš viso	2 129 592	2 139 282	2 662 281	3 681 320	5 027 310	4 528 476

Sudaryta autorių remiantis LKC viešai prieinamais duomenimis.

Lietuvos kino centro teigimu, iš netiesioginių priemonių (parengiamųjų, kino gamybos ir sklaidos programų) ataskaitų duomenų nėra galimybės nustatyti, kokia dalis netiesiogiai, t. y. per projektus vykdančias organizacijas, tenka menininkams.

Tiesioginio finansavimo priemonės – stipendijos Lietuvos kino centre finansuotos nuo 2018 m. Bendra finansuotų stipendijų suma nuo 2018 iki 2019 m. išaugo nuo 85 384 Eur iki 119 106, arba 39 proc. (4.12 lentelė).

4.12 lentelė. LKC tiesioginių priemonių finansavimas, 2018–2019 m.

Pavadinimas / metai	2018, Eur	2019, Eur
Edukacinės stipendijos	21 184	45 906
Individualios stipendijos	64 200	73 200
Iš viso	85 384	119 106

Sudaryta autorių remiantis LKC viešai prieinamais duomenimis.

Edukacinėms stipendijoms 2018 m. skirta 21 184 Eur, 2019 m. – 45 906 Eur, finansuotų edukacinių stipendijų augimas – 116 proc. Edukacinė stipendija išmokama per vieną kartą ir negali būti didesnė nei 3600 Eur, o skiriama toms edukacinėms veikloms, kurios vykdomos ne ilgiau kaip 6 mėnesius tais biudžetiniais metais, kuriais stipendija yra skirta. 2018 m. vidutinė edukacinės stipendijos trukmė buvo 3,4 mėnesio (2040 Eur), 2019 m. – 6 mėn. (3600 Eur).

Individualioms stipendijoms 2018 m. skirta 64 200 Eur, 2019 – 73 200 Eur, metinis finansuotų stipendijų sumos padidėjimas siekia 14 proc. Individualios stipendijos mokamos kiekvieną mėnesį (fiksuota suma 600 Eur) ne ilgesnį nei 12 mėn. laikotarpį. 2018 m. buvo skirta 16 individualių stipendijų, kurių vidutinis dydis 1 324 Eur, 2019 m. finansuota 30 stipendijų, kurių vidutinis dydis 1530 Eur.

- Lietuvos kino centro finansavimas nuo 2014 m. iki 2019 m. kasmet augo ir 2014–2019 m. padidėjo beveik dvigubai, iki 4 959 082 Eur.

- Akivaizdi skiriamų lėšų takoskyra: 2019 m. stipendijoms skirtų lėšų suma buvo 119 106 Eur, tai sudarė 2,4 proc. bendro biudžeto, netiesioginėms priemonėms (parengiamiesiems ir kino gamybos darbams, sklaidai) skirta 4 839 975, arba 97,6 proc. LKC skirstomų lėšų.

- Iš netiesioginio finansavimo priemonių pagal LKC duomenis nėra galimybių nustatyti, kokia dalis tenka menininkams už kūrybines paslaugas, taip pat nėra tikslios informacijos, kokių sričių menininkai buvo finansuojami per LKC asignuojamas programas, kad būtų galima kartu su LKT duomenimis apibendrinti menininkų finansavimą pagal sritis.

- Analizuojant LKC tiesioginio finansavimo priemones – stipendijas, kurios Lietuvos kino cente finansuojamos nuo 2018 m., matyti, kad stipendijų finansavimas 2018–2019 m. augo 39 proc., nuo 85 384 Eur iki 119 106. Edukacinėms stipendijoms 2018–2019 m. skirta finansavimo suma (67 090 Eur) yra per pusę mažesnė nei individualioms stipendijoms (137 400 Eur).

- Edukacinių stipendijų finansavimas 2018–2019 m. išaugo daugiau nei du kartus. Per metus beveik dvigubai pailgėjo edukacinių stipendijų trukmės vidurkis. 2018 m. vidutinė edukacinės stipendijos trukmė buvo 3,4 mėn. (2040 Eur), 2019 m. – 6 mėn. (3600 Eur).

- Individualių stipendijų finansavimas 2018–2019 m. didėjo 14 proc. 2018 m. buvo skirta 16 individualių stipendijų, kurių vidutinis dydis siekė 1 324 Eur, 2019 m. finansuota 30 stipendijų, kurių vidutinis dydis – 1530 Eur.

4.4. Valstybės intervencijos į menininkų veiklą: savivaldybės

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje kultūros sritis beveik lygiomis dalimis finansuojama per Kultūros ministeriją ir per savivaldybes. Toliau apžvelgiamas kultūros projektų ir menininkų finansavimas Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse.

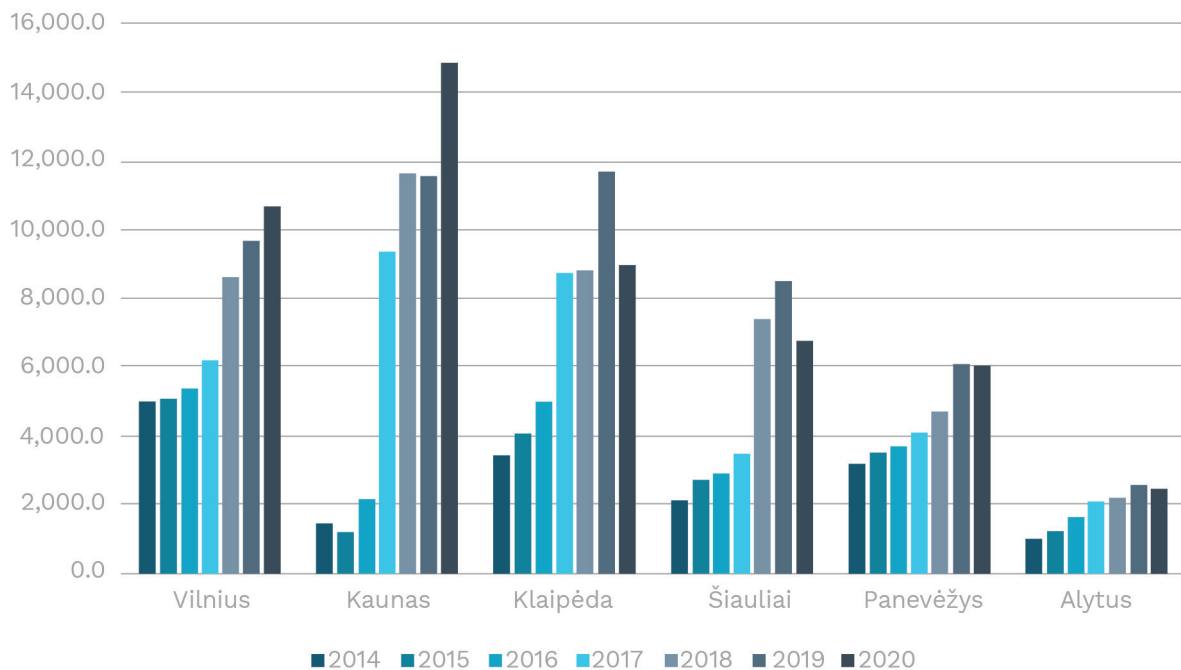
Nesant prieinamų susistemintų savivaldybių duomenų apie kultūros, kultūros projektų ir menininkų stipendijų finansavimą, buvo vykdoma atskira ir iš anksto nenumatyta elektroninė Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybių Kultūros skyrių apklausa. Apklausos anketa pridedama (7 priedas).

Vykdamt apklausą buvo prašoma atsakyti į pagrindinius klausimus, apimančius 2014–2020 m. laikotarpį: 1. kultūros srities finansavimas, 2. kultūros projektų finansavimas, 3. menininkų stipendijų finansavimas. Buvo užduoti papildomi klausimai apie kitas taikomas intervencines priemones.

Toliau pateikiami apibendrinti Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybių Kultūros skyrių apklausos rezultatai.

4.4.1. Kultūros finansavimas didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėse

Kultūros finansavimas didžiuosiuose Lietuvos miestuose pasižymi skirtinga dinamika. Vilniaus miesto finansavimas kultūrai 2014–2016 m. beveik nekito ir siekė 5–5,3 mln. Eur per metus. Nuo 2017 m. finansavimas kultūrai kasmet stabiliai augo: 2017 m. – 6,2 mln. Eur, 2018 m. – 8,6 mln. Eur, 2019 m. – 9,6 mln. Eur, 2020 m. – 10,6 mln. Eur (4.40 pav.)

4.40 pav. Didžiųjų miestų savivaldybių kultūros srities finansavimas, 2014–2020 m., tūkst. Eur

Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis ir viešai prieinama informacija.

Kultūros finansavimą Kauno miesto savivaldybėje galima skirti į du periodus. 2014–2016 m. laikotarpiu finansavimas kultūrai siekė 1,4–2,2 mln. Eur, o 2017–2019 m. išaugo beveik dešimt kartų: 2017 m. – 9,3 mln. Eur, 2018 m. – 11,6 mln. Eur, 2019 m. – 11,5 mln. Eur. 2020 m. finansavimas išaugo beveik ketvirtadaliu, palyginti su 2019 m., iki 14,7 mln. Eur.

Klaipėdos mieste finansavimas kultūrai 2014–2019 m. augo kasmet nuo 3,4 iki 11,6 mln. Eur. Didesnis finansavimo augimo šuolis fiksuojamas 2017 m. – 8,7 mln. Eur ir 2019 m. – 11,6 mln. Eur. 2020 m. lėšos kultūrai mažėjo iki 8,9 mln. Eur ir beveik pasiekė 2017 m. lygį.

Šiaulių miesto savivaldybėje nuoseklus finansavimo augimas nuo 2,1 iki 3,5 mln. Eur vyko 2014–2017 m. 2018 m. kultūros srities finansavimas išaugo dvigubai, palyginti su ankstesniais metais, ir siekė 7,3 mln. Eur. 2019 m. kultūros finansavimas buvo didžiausias per tiriamą laikotarpį – 8,5 mln. Eur, o 2020 m. sumažėjo iki 6,7 mln.

Finansavimas kultūros sričiai tiriamuoju laikotarpiu nuosekliai augo ir Panevėžio miesto savivaldybėje (nuo 3,2 mln. Eur iki 6 mln. Eur). Ženklesnis finansavimo didėjimas matyti nuo 2019 m. – iki 6 mln. Eur.

Nuosekliausias kasmetinis kultūros finansavimo augimas buvo Alytaus miesto savivaldybėje, kurioje finansavimas 2014–2020 m. augo palaipsniui nuo 1 mln. Eur iki 2,4 mln. Eur.

Analizuojant Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybių kultūros srities finansavimo duomenis buvo suskaičiuota, kiek procentų bendro savivaldybės biudžeto sudaro finansavimas kultūrai (4.13 lentelė).

4.13 lentelė. Didžiųjų miestų savivaldybių kultūrai skiriamo finansavimo dalis nuo bendro biudžeto, 2014–2020 m., proc.

Miestas / metai	Vilnius	Kaunas	Klaipėda	Šiauliai	Panevėžys	Alytus
Metai	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.	Dalis nuo bendro biudžeto, proc.
2014	2,7	0,6	2,9	2,8	4,7	2,4
2015	2,4	0,5	3,1	3,1	4,9	2,6
2016	2,0	0,9	3,8	3,3	5,0	3,6
2017	2,4	3,1	5,2	3,6	5,3	3,9
2018	2,5	3,7	5,2	5,1	5,0	3,6
2019	2,7	3,5	6,3	5,4	5,6	4,0
2020	3,0	3,9	9,9	4,4	5,0	3,7
Vidurkis	2,5	2,3	5,2	4,0	5,1	3,4

Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

Kaip matyti 4.13 lentelėje, kultūros sričiai skiriamas finansavimo procentas nuo bendro savivaldybės biudžeto tiriamųjų miestų savivaldybėse skiriasi ženkliai. Vilniuje jis yra mažiausiai kintantis, palyginti su Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus savivaldybėmis, ir 2014–2020 m. sudarė vidutiniškai 2,5 proc.

Didžiausias procentas kultūrai nuo bendro savivaldybės biudžeto skiriamas Klaipėdos ir Panevėžio miestuose – vidutiniškai 2014–2020 m. 5,2 proc. ir 5,1 proc.

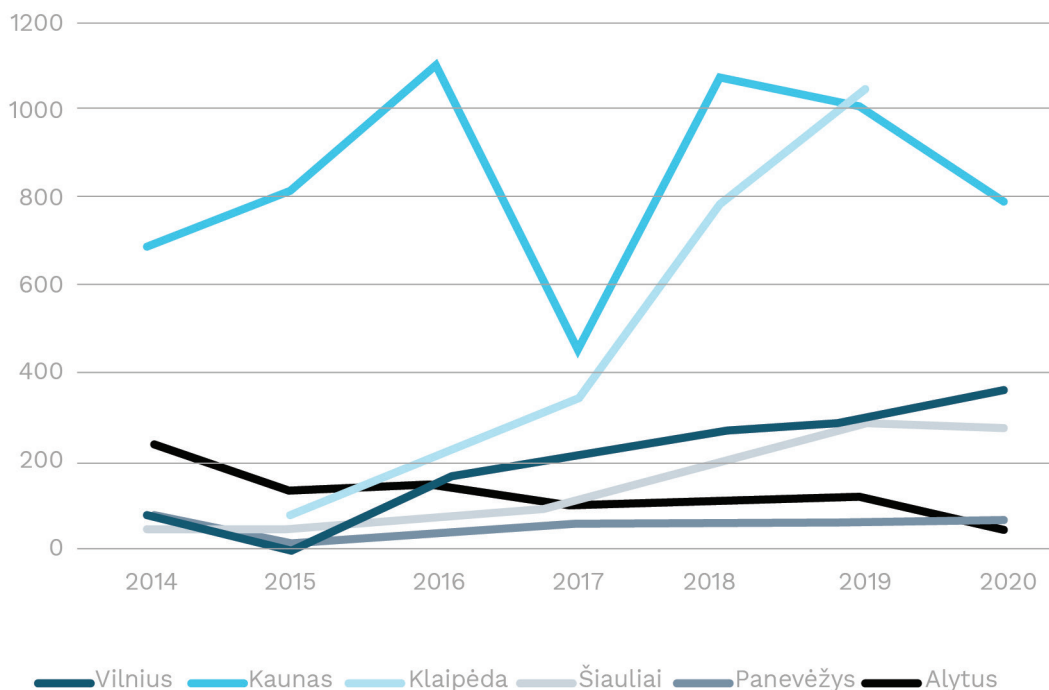
Daugiausiai augusi procentinė dalis – Klaipėdoje: nuo 2,9 proc. 2014 m. iki 9,9 proc. 2020 m. Panevėžio miesto kultūrai skiriama dalis nuo bendro biudžeto visu tiriamuoju laikotarpiu buvo arti 5 proc.

Kauno miesto kultūros finansavimo dalis ženkliai padidėjo 2017 m. (nuo 0,9 proc. 2016 m. iki 3,1 proc. 2017 m.) ir 2020 m. pasiekė 3,9 proc.

Šiauliuose ir Alytuje kultūros finansavimo dalis 2014–2019 m. palaipsniui augo nuo 2,8 ir 2,4 proc. iki 5,4 ir 4 proc., 2020 m. nežymiai sumažėjo: Šiauliuose – iki 4,4 proc. Alytuje – iki 3,7 proc.

4.4.2. Kultūros projektų (netiesioginis) finansavimas didžiųjų miestų savivaldybėse

Apibendrinus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybių kultūros projektų finansavimo duomenis matyti, kad projektams skirtų lėšų dydis skirtingose savivaldybėse 2014–2020 m. skiriasi ženkliai (4.41 pav.)

4.41 pav. Didžiųjų miestų savivaldybių kultūros projektams skiriamas finansavimas, 2014–2020 m., tūkst. Eur

Šaltinis: sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

4.41 pav. matyti, kad didžiausias finansavimas kultūros projektams 2014–2020 m. skirtas Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybėse.

Kauno miesto savivaldybėje kultūros projektų finansavimas tiriamuoju laikotarpiu stipriai svyravo: didžiausias augimas matyti 2016 m. – iki 1,1 mln. Eur, 2017 m. sumažėjo iki 455 tūkst. Eur, o 2018 m., 2019 m. vėl išaugo iki 1 mln. Eur.

Klaipėdos miesto kultūros projektų finansavimas augo nuo 66,6 tūkst. Eur 2014 m. iki 1 mln. 2019 m.

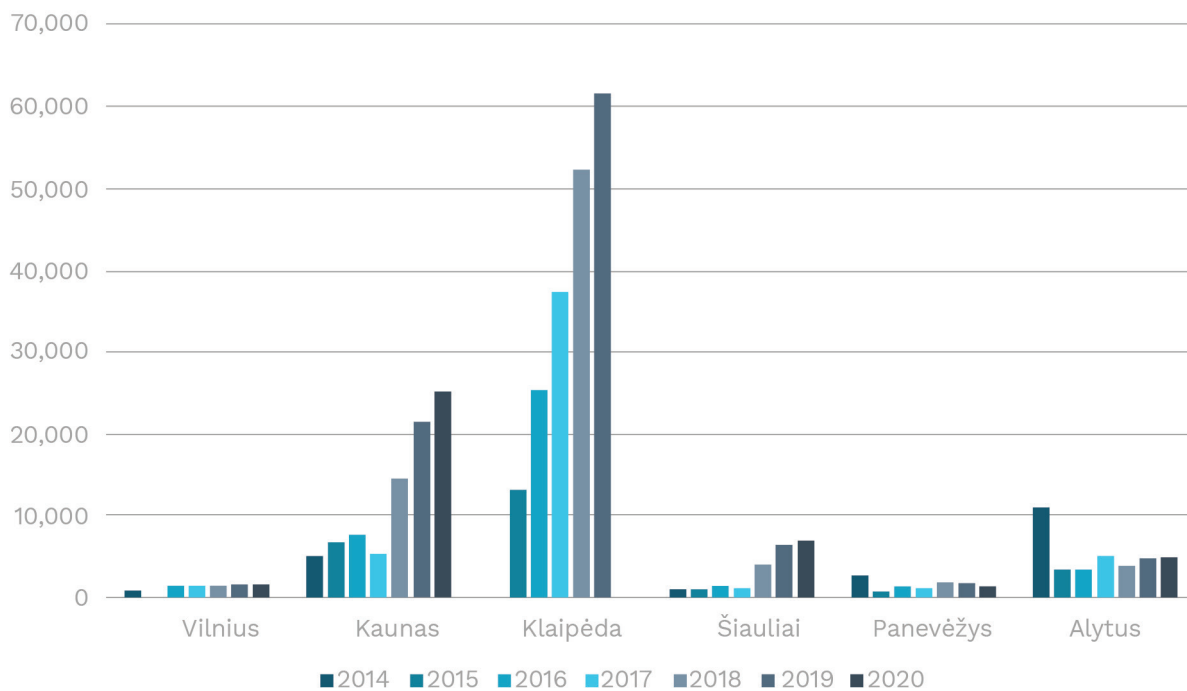
Panevėžio miesto savivaldybės projektų finansavimas buvo tarp 55–77 tūkst. Eur, išskyrus sumažėjimą 2015–2016 m. iki 22,9–33 tūkst. Eur.

Šiaulių miesto savivaldybės kultūros projektams skiriamos sumos stabiliai augo nuo 49,2 tūkst. Eur 2014 m. iki 208,9 tūkst. Eur 2020 m.

Alytuje kultūros projektų finansavimas kryo mažėjimo linkme nuo 234,9 tūkst. 2014 m. iki 104 tūkst. Eur 2020 m.

Vilniaus miesto savivaldybės kultūros projektams skiriamos sumos 2014–2020 m. su vienu metų pertrauka augo: 2014 m. skirta 79,7 tūkst. Eur, 2015 m. projektai nebuvo finansuoti, 2016–2020 m. palaipsniui augo nuo 152 iki 353 tūkst. Eur.

Darant prielaidą, kad dalis projektinio finansavimo lėšų tenka menininkams už jų teikiamas paslaugas ir sukuriamus kūrinius, ir remiantis apklausos duomenimis įvertinta, kokios vidutinės savivaldybių finansuojamų projektų sumos didžiuosiuose miestuose (4.42 pav.).

4.42 pav. Didžiųjų miestų savivaldybių kultūros projektams skiriama vidutinė finansavimo suma, 2014-2020 m., tūkst. Eur

Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

4.42 pav. pavaizduotos vidutinės kultūros projektų finansavimo sumos 2014–2020 m. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse.

Vidutinėmis didžiausiomis projektų finansavimo sumomis ir augimo tendencijomis išsiskiria Kauno ir Klaipėdos savivaldybės. Kaune vidutinis finansavimas vienam kultūros projektui 2014–2020 m. išaugo nuo 5 tūkst. iki 25 tūkst. Eur, Klaipėdoje – nuo 13 tūkst. iki 61 tūkst. Eur. Vilniuje kultūros projektų finansavimas tiriamuoju laikotarpiu augo neženkliai – nuo 0,9 tūkst. iki 1,6 tūkst. Eur vienam projektui, sostinėje vieno kultūros projekto vidutinė finansavimo suma yra mažiausia iš šešių tirtų miestų. Šiauliuose vidutinis projektų finansavimas augo nuo 1 tūkst. iki 7 tūkst. Eur, Panevėžyje kito neženkliai ir yra apie 1,6 tūkst. Eur. Alytuje – 4,3 tūkst. Eur (išskyrus 2014 m. – 11 tūkst. Eur).

4.4.3. Menininkų stipendijų (tiesioginis) finansavimas didžiųjų miestų savivaldybėse

Savivaldybių apklausos duomenys parodė, kad menininkų stipendijas skiria ne visų tiriamų miestų savivaldybės (4.14 lentelė.).

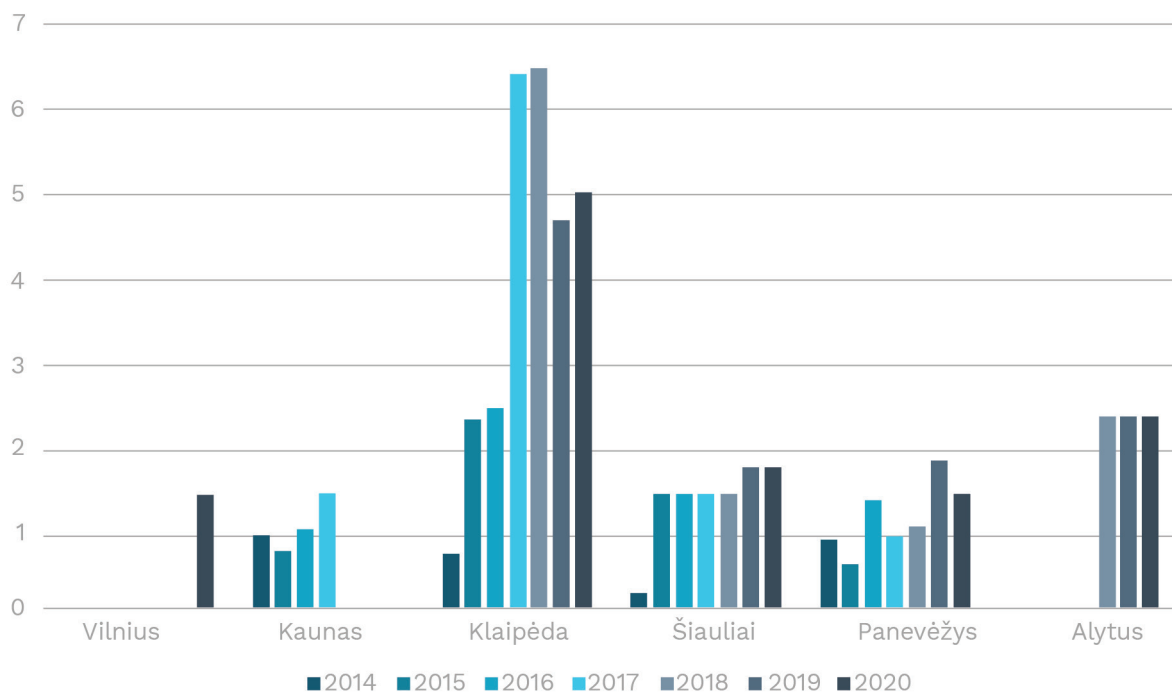
4.14 lentelė. Menininkų stipendijų finansavimas savivaldybėse, 2014–2020 m.

Metai	Vilnius		Kaunas		Klaipėda		Šiauliai		Panevėžys		Alytus	
	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur
2014	0	0	23	23,2	10	7,9	4	1,3	6	5,7	0	0
2015	0	0	28	23,1	6	14,2	4	6	5	3,3	0	0
2016	0	0	22	23,8	10	25	4	6	7	9,9	0	0
2017	0	0	16	23,9	11	70,7	4	6	10	9,9	0	0
2018	0	0	0	0	10	64,9	4	6	9	10	3	7,2
2019	0	0	0	0	15	70,6	4	7,2	8	15	3	7,2
2020	72	106,5 *	0	0	15	75,4	4	7,2	10	15	1	2,4

Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

* Vilniaus miesto savivaldybėje 2020 m. skirtos stipendijos menininkams, nukentėjusiems nuo COVID-19.

Vilniaus miestas iki 2020 m. neturėjo menininkų stipendijų programos, 2020 m. finansuotos 72 stipendijos, skirtos COVID-19 padariniams mažinti. Kauno mieste stipendijos menininkams buvo skiriamos 2014–2017 m. ir išsiskyrė finansuojamų menininkų gausa (nuo 16 iki 28 asmenų). Alytuje stipendijos finansuotos nuo 2018 m., Panevėžyje ir Šiauliuose 2014–2020 m. skirta po 4–10 stipendijų kasmet. Labiausiai stipendijų gausa ir skirtomis sumomis išsiskiria Klaipėda, kur kasmet finansuojama po 10–15 stipendijų, o bendras finansavimas išaugo nuo 7,9 tūkst. iki 75,4 tūkst. Eur per metus. Vidutiniai stipendijų dydžiai atskirai pavaizduoti 4.43 pav.

4.43 pav. Vidutiniai menininkų stipendijų dydžiai, 2014–2020 m., tūkst. Eur.

Sudaryta autorių remiantis apklausa.

Kaip matyti 4.43 pav., didžiausios vidutinės stipendijos menininkams buvo Klaipėdoje, jos ženkliau kito kas dvejus metus: 2014 m. – 0,8 tūkst. Eur, 2015–2016 m. 2,4–2,5 tūkst. Eur, 2017–2018 m. 6,4–6,5 tūkst. Eur, 2019–2020 m. 4,7–5 tūkst. Eur. Šiauliuose ir Panevėžyje tiriamuoju laikotarpiu, išskyrus 2014 m., vidutinis stipendijos dydis buvo apie 1,2–1,4 tūkst. Eur. Kaune menininkų stipendijos buvo skiriamos 2014–2017 m. ir vidutiniškai siekė 1,1 tūkst. Eur. Vilniuje stipendijos menininkams atsirado 2020 m. kaip priemonė COVID-19 padariniams sumažinti, vidutinis stipendijos dydis – 1,5 tūkst. Eur.

Apklausa rodo, kad Kaune kultūros ir meno stipendijos teiktos visoms amžiaus grupėms (15–25 m., 26–35 m., 36–45 m., 46–55 m., 56–65 m., 66–90 m.), ryškesnės tendencijos, kuriai amžiaus grupei ar kokiems gavėjams pagal lytį, nematyti.

Klaipėdos miesto menininkų stipendijų finansavimo programa panašiomis proporcijomis finansuoja abiejų lyčių menininkus, duomenų apie stipendijų gavėjų amžių apklausa metu nebuvo gauta.

Šiaulių miestas taip pat panašiomis proporcijomis finansuoja abiejų lyčių menininkus, stipendijos skirtos išskirtinai jaunesiems menininkams iki 35 m.

Panevėžio miesto savivaldybės meno stipendijos tarp vyriškosios ir moteriškosios lyties stipendijų gavėjų 2014–2020 m. irgi pasiskirsto proporcingai. Skirtiniais metais stipendijos pasiskirsto įvairaus amžiaus kūrėjams.

Alytuje menininkų stipendijas gavo panašus skaičius vyrų ir moterų, stipendijos teiktos tik jaunesiems menininkams iki 35 m.

Vilniuje kultūros ir meno kūrėjų stipendijas (COVID-19) 2020 m. gavo 43 moterys ir 29 vyrai, duomenų apie stipendijų gavėjų amžių nėra.

4.4.4. Kitos menininkų skatinimo priemonės savivaldybėse

Apklausiant Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Alytaus miesto kultūros skyrius, buvo užduoti papildomi klausimai: 1. Kokias kitas menininkų skatinimo priemones taiko savivaldybės (be stipendijų ir projekcinio finansavimo)? 2. Ar buvo kultūros sričiai ar menininkams taikomos atskiros savivaldybės priemonės dėl COVID-19?

4.15 lentelėje pateiktos didžiųjų miestų savivaldybių nurodytos papildomos taikomos menininkų skatinimo priemonės.

4.15 lentelė. Kitos menininkų skatinimo priemonės savivaldybėse, 2014–2020 m.

Programa / Miestas	Vilnius	Kaunas	Klaipėda	Šiauliai	Panevėžys	Alytus
Rezidencijų programos			X			
Patalpų kūrybai nuoma lengvatinėmis sąlygomis	X		X			
Kūrybinių dirbtuvių programos			X			
Kvalifikacijos tobulinimo programos			X			
Meno inkubatorių programos						
Premijos	X	X		X	X	X
Pagalba dėl COVID-19						

Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

Premijų menininkams programą nurodė turinčios beveik visos tirtos savivaldybės, išskyrus Klaipėdą. Tačiau Klaipėda išsiskyrė kitų menininkus skatinančių priemonių gausa: rezidencijų programos, patalpų kūrybai nuoma lengvatinėmis sąlygomis, kūrybinių dirbtuvių, kvalifikacijos tobulinimo programos. Klaipėda nurodė ir dėl COVID-19 taikomas priemones, tai lankstesnės sąlygos įgyvendinant projektus – dėl terminų, dalinio įgyvendinimo ir kt.

Vilniaus miesto savivaldybė nurodė turinti tris programas (be projektų finansavimo): patalpų kūrybai nuoma lengvatinėmis sąlygomis, premijos, pagalbos dėl COVID-19 priemonės (kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių finansavimo konkursas, ankstesnėje tyrimo dalyje apžvelgtos COVID-19 stipendijos ir Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto lėšų skyrimo kultūros sričiai konkursas nuostoliams, patirtiems dėl COVID-19 pandemijos, kompensuoti).

4.4.5. Valstybės intervencijų į menininkų veiklą per savivaldybes apibendrinimas

- Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse 2014–2019 m. išryškėjo bendra finansavimo kultūros sričiai augimo tendencija tiek išaugusiomis sumomis, tiek procentine dalimi nuo bendrų savivaldybių biudžetų. 2020 m. finansavimas kultūros sričiai sumažėjo Klaipėdoje, Šiauliuose ir nedidele dalimi – Alytuje, palyginti su 2019 m. Finansavimo kultūros sričiai proporcijos skirtingose savivaldybėse varijuoja – didžiausias augimas fiksuojamas Kauno mieste, mažiausias – Alytuje.

- Tiriamose savivaldybėse kultūros projektų finansavimo tendencijos gana ryškiai skiriasi. Didžiausias finansavimo augimas fiksuojamas Klaipėdos ir Kauno miestuose, Alytuje – mažėjantis, kituose miestuose – palaipsniui didėjantis. Iš apklausos duomenų matyti, kad projektai finansuojami ir pagal meno sritis (scenos menai, kinas, dailė, kūrybinės industrijos, kt.), ir pagal kryptis (kultūros edukacija, saviveikla, tautinių mažumų kultūros skatinimas ir pan.).

- Apklaustose savivaldybėse situacija su stipendijomis skirtinga: stipendijos yra arba jų nėra, skirtingas stipendijų skaičius ir sumos. Vilniaus miestas stipendijų programos menininkams 2014–2020 m. išvis neturėjo (išskyrus dėl COVID-19 skirtas stipendijas 2020 III ketv.). Kauno miesto savivaldybėje stipendijų programa nuo 2018 m. panaikinta, Alytuje nuo 2018 m. stipendijos kaip tik pradėtos finansuoti. Klaipėdos miesto savivaldybė menininkų stipendijų programas finansuoja daugiausiai iš šešių tirtų savivaldybių. Visose savivaldybėse, finansuojančiose menininkų stipendijas, gavėjai pagal lytį pasikirsto proporcingai. Dvi iš penkių savivaldybių orientuojasi tik į jaunųjų menininkų stipendijų finansavimą.

- Apklauskos duomenys rodo, kad skirtingais metais keitėsi kultūros srities ir projektų programos, jos buvo sujungiamos, pervadinamos. Tarp skirtingų savivaldybių nėra bendros kultūros srities, projektų, stipendijų finansavimo ir stebėsenos sistemos, kuri leistų rinkti, sisteminti ir lyginti duomenis.

- Ryškiausiai tarp šešių miestų savivaldybių kultūros finansavimo, projektų ir stipendijų finansavimo dydžiu bei augimu išsiskiria Kauno (po 2017 m.) ir Klaipėdos miestų savivaldybės.

- Didžiųjų miestų savivaldybės, be projektų ir stipendijų finansavimo, turi ir kitas menininkų skatinimo priemones, iš kurių dažniausia – premijos meno ir kultūros kūrėjams. Ypač daug priemonių turi Klaipėda (rezidencijos, patalpos lengvatinėmis sąlygomis; kūrybinės dirbtuvės; kvalifikacijos tobulinimas). Vilniaus miestas – vienintelis, tiriamuoju laikotarpiu kultūros ir meno kūrėjams taikęs pagalbą dėl COVID-19 priemones.

4.5. Kitos intervencijos į menininkų veiklą: inkubatoriai ir rezidencijų programos

Istoriškai susiklostė, kad valstybė gali pagerinti menininkų kūrybinę būklę sudarydama fizines sąlygas kurti, užtikrindama infrastruktūrą – studijas, kūrybines dirbtuves su reikiamomis priemonėmis ir įrenginiais, sudarydama galimybes bendradarbiauti, pristatyti, eksponuoti, realizuoti savo kūrinius. Valstybės pagalba leido pagerinti mokestinę aplinką menininkams suteikiant nekilnojamojo turto mokesčio lengvatą patalpoms, kuriose įrengtos kūrybinės studijos, bei suteikiant valstybės infrastruktūrą. Infrastruktūros, kuria disponuoja meno kūrėjų organizacijos, analizė atlikta 2013 m. (Lietuvos meno kūrėjų asociacijos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių plėtros galimybių studija), ji reikalauja atnaujinimo ir atskiro dėmesio. Šiame tyrime analizuojama naujų produktų kūrimą ir inovacijas skatinanti infrastruktūra – inkubatoriai, kurie atsirado Lietuvoje kaip ES politikos paskatinimas, ir kūrybinės rezidencijos.

Europos Komisija Žaliojoje knygoje „Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas“ dar 2010 m. skatino valstybes nares sudaryti tinkamas sąlygas kūrybos ir kultūros sektoriui didinti gebėjimus eksperimentuoti, kurti inovacijas ir siekti sėkmingo verslo, teikti daugiau finansavimo galimybių ir ugdyti reikiamus įgūdžius, padėti suklestėti visų pirma vietos ir regiono lygmeniu ir pademonstruoti savo gebėjimus pasaulyje, pereiti prie kūrybiškos ekonomikos skatinant papildomą kūrybos ir kultūros naudą įvairiose ekonomikos ir socialinėse srityse.

Įvairūs kūrybiniai centrai – **inkubatoriai, hub'ai, lab'ai, kūrybinės rezidencijos, meno laboratorijos, kūrybinės dirbtuvės** ir kt. pastarąjį dešimtmetį yra sparčiai augantis pasaulinis reiškiny. Kūrybiniai centrai generuoja plataus spektro poveikį – remia naujas įmones (startuolius), kuria darbo vietas, naujus produktus, pritraukia investicijas, skatina ir padeda išlaikyti talentus, vykdo neformalųjį mokymą, lavina praktinius įgūdžius, didina socialinę įtrauktį, padeda atkurti miestus (rajonus), kuria inovatyvius veiklos modelius, prisideda prie gyvenimo kokybės gerinimo ir tvarumo (Dovey, Pratt, Moreton, Virani, Merkel ir Lansdowne, 2016).

Kūrybiniams ir meno produktams kurti, komercinti skirti specializuoti inkubatoriai, padedantys meno ir kūrybinių industrijų atstovams vystyti jų veiklą. **Kūrybos ar meno inkubatorius** suprantamas kaip juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – naudojantis turima infrastruktūra (patalpomis, įranga ir pan.) sutelkti įvairius meno kūrėjus, jų grupes ir su menu susijusį verslą (priklausantį kultūrinių ir kūrybinių industrijų sričiai) plėtojančius asmenis vienoje erdvėje ir taip sudaryti sąlygas menininkams kurti ir pristatyti publikai savo darbus, pradėti nuosavą verslą ar plėtoti su menu susijusį verslą, skatinti bendruomenę aktyviau dalyvauti kultūriniame gyvenime, prisidėti prie kultūros paveldo išsaugojimo.³²

32 Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planas, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, 2014.

Menininkų kūrybinei saviraiškai skatinti skirtos **kultūros ir meno kūrėjų rezidencijos**, kurios apibrėžiamos kaip gyvenamasis ir kūrybinis plotas, kuriame kultūros ir meno kūrėjai tam tikrą laiką gali užsiimti kūryba, susipažinti su vietos kultūriniu gyvenimu, bendradarbiauti su kitais kultūros ir meno kūrėjais bei vietos bendruomene.³³

Šioje dalyje bus detalčiau apžvelgiami meno inkubatoriai ir rezidencijos, kaip valstybės, savivaldybių intervencijos įmenininkų kūrybinės būklės gerinimą per teikiamas viešąsias inkubatorių, rezidencijų ir kitas paslaugas.

4.5.1. Menų inkubatoriai

Menų inkubatoriai Lietuvoje, išskyrus Užupio meno inkubatorių ir „Menų spaustuvę“, įsikūrė remiami Europos Sąjungos struktūrinių fondų. 2007–2013 m. pagal ES struktūrinės paramos priemonę VP2-2.2-ŪM-02-V „Asistentas-2“ buvo finansuojamas naujų menų inkubatorių kūrimas ir plėtra. Buvo kuriamos palankios sąlygos smulkiems kūrybiniams verslams steigti, veikiančių įmonių gyvybingumui didinti ir verslumui skatinti. Steigiant menų inkubatorius siekta paskatinti kūrybinių industrijų plėtrą ir išspręsti menininkams kurti reikalingos infrastruktūros – prienamų dirbtuvių, įrenginių, eksponavimo erdvių – klausimą. Daugiausia iš ES paramos kūrybinėms industrijoms Lietuvoje buvo skirta būtent menų inkubatorių infrastruktūros plėtrai (22,2 mln. Eur, arba 56 proc. iš bendro 36,8 mln. Eur finansavimo) (ESTEP, 2016).

Lietuvoje šiuo metu veikia 12 meno inkubatorių (8 priedas), kurie įsikūrę 6 iš 10 apskričių. Vilniaus apskrityje veikia 5 inkubatoriai, Kauno – 2, Utenos – 2, Klaipėdos, Telšių ir Alytaus apskrityse – po 1 inkubatorių.

Didesnė dalis (58 proc., arba 7 iš 12) meno inkubatorių Lietuvoje koncentruojasi didžiuosiuose miestuose Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje arba šių miestų rajonuose. Mažesnė dalis (42 proc., arba 5 iš 12) veikia regionų miestuose – Alytuje, Utenoje, Anykščiuose, Telšiuose.

Menų inkubatorius Lietuvoje pagal jų **specializaciją**, kuriojamas kūrybos ir meno sritis būtų galima skirti į vienos srities ir tarpsritinius. 9 iš 12 inkubatorių yra tarpsritiniai, t. y. teikia paslaugas trijų ir daugiau kūrybos sričių atstovams, 3 inkubatoriai orientuoti į vienos srities atstovus: Architektūros srities menų inkubatorius – architektūros, Audiovizualinių menų inkubatorius – kino, animacijos, „Menų spaustuvė“ – scenos menų.

33 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas „Dėl kultūros ir meno kūrėjų rezidencijų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo“, 2012.

4.16 lentelė. Meno inkubatorių specializacija

Apskritis	Inkubatoriaus pavadinimas	Specializacija
VILNIAUS APSKRITIS	„Menų spaustuvė“	Šiuolaikiniai scenos menai
	Audiovizualinių menų inkubatorius	Audiovizualiniai menai
	Architektūros srities menų inkubatorius	Architektūra
	Užupio meno inkubatorius	Vizualieji menai, dizainas, atlikėjų menai
	Kūrybinių industrijų centras „Pakrantė“	Vizualieji menai, dizainas, kompiuterinė grafika, animacija ir kūrybiniai verslai
KAUNO APSKRITIS	Raudondvario menų inkubatorius	Muzika, scenos menai, vizualieji menai
	Kauno menų inkubatorius „Ars et Mundus“	Vizualieji menai, dizainas, atlikėjų menai
KLAIPĖDOS APSKRITIS	„Kultūros fabrikas“	Scenos menas, kino centras, dizainas, IT ir kiti kūrybiniai verslai
ALYTAUS APSKRITIS	Dzūkų krašto menų inkubatorius „Menų pirtis“	Taikomieji ir vizualieji menai, grafinis dizainas, kompiuterinė grafika, kūrybiniai verslai
UTENOS APSKRITIS	Kūrybinių industrijų centras „Taurapolis“	Scenos, kino ir videomenai ir kūrybiniai verslai
	Anykščių menų inkubatorius – menų studija	Taikomieji menai, amatai, atlikėjų menas
TELŠIŲ APSKRITIS	Telšių menų inkubatorius	Taikomieji menai, dizainas, scenos menas ir kiti kūrybiniai verslai

Sudaryta autorių pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos informaciją.

Meno inkubatoriai dažniausiai orientuoti į paslaugas taikomųjų ir vizualiųjų menų, dizaino, audiovizualinių ir scenos menų atstovams, kūrybinius verslus.

Menų inkubatorių **paslaugų apžvalga** atlikta remiantis inkubatorių interneto svetainėse viešai prieinama informacija. Analizuojant paslaugas buvo užsibrėžtas uždavinys atsakyti į klausimus, kas gali naudotis inkubatorių paslaugomis, kokiomis sąlygomis, kokio tipo patalpos, technika ir įrenginiai siūlomi, kokias papildomas paslaugas siūlo ir kokias veiklas organizuoja inkubatoriai.

Inkubatorių tikslinės grupės (paslaugų vartotojai). Inkubatoriai nurodo panašias tikslines grupes, kurios gali reziduoti, nuomotis patalpas lengvatinėmis sąlygomis, naudotis kitomis paslaugomis: fiziniai asmenys, kūrėjai, smulkūs kūrybiniai verslai, iniciatyvinės kultūros ir meno grupės, susibūrusios projektams įgyvendinti, nevyriausybinės organizacijos, išskyrus įstaigas, kurių steigėjai yra tik valstybės arba savivaldybių institucijos, kitos organizacijos ar fiziniai asmenys, teikiantys paslaugas kultūros ir meno organizacijų bei kūrėjų sektoriui arba stiprinantys jų veiklą. Kiekvienas inkubatorius atskirai įvardija, kokios srities kūrėjai, įmonės ir organizacijos gali naudotis paslaugomis – architektūros, audiovizualinių medijų, scenos menų etc.

Daugelio inkubatorių reikalavimuose nurodoma, kad ne mažiau kaip 50 proc. priimamų asmenų turi būti **jaunieji menininkai**. Jaunuojų menininku laikomas meno kūrinius kuriantis, taip pat juos meniškai atliekantis, interpretuojantis ir taip jiems naują meninę vertę suteikiantis fizinis asmuo iki 35 metų ir (arba) absolventas, baigęs atitinkamos meno disciplinos mokslus ne anksčiau kaip prieš 5 metus, kuris

įstatymų nustatyta tvarka verčiasi ūkine komercine veikla, arba tokio asmens įsteigtas juridinis asmuo, vykdamas ūkinę komercinę veiklą. Pažymėtina, kad dalis inkubatorių nurodo teikiantys paslaugas ne tik Lietuvos, bet ir **užsienio menininkams**.

Patalpų nuoma. Kaip pagrindinę teikiamą paslaugą inkubatoriai įvardija rezidencijų nuomą – ribotą laiką trunkantį jaunųjų menininkų ir smulkių kūrybinių verslų buvimą menų inkubatoriuje, kur jiems lengvatinėmis sąlygomis išnuomojamos patalpos (žemesne nei rinkos kaina, bet ne mažesne nei patalpų išlaikymo savikaina) su kūrybai ar kūrybiniam verslui reikalinga įranga, teikiamos kitos verslumo vystymo paslaugos. Inkubatorių viešai pateikiamoje informacijoje išsiskiriamos ilgalaikės ir trumpalaikės rezidencijų paslaugos.

Ilgalaikio rezidavimo trukmė – iki 5 metų, kai kurių inkubatorių nurodoma galima 1–3 metų rezidavimo trukmė. **Trumpalaikis rezidavimas** apibrėžiamas skirtingai – nuo 1 mėnesio iki 1 metų. Kandidatai turi užpildyti specialias paraiškos formas ir būti atrinkti konkurso būdu. Inkubatoriai nurodo galimų rezidentų skaičių nuo 10–12 (tarpsritiniai, scenos menų) iki 40 (architektūros). Kadangi rezidentu laikomas tiek atskiras kūrėjas, tiek kūrybinių industrijų verslai ar kitos organizacijos, nustatyti tikslesnį asmenų, reziduojančių inkubatoriuose (rezidentų), skaičių iš viešai prieinamos informacijos nėra galimybės.

Patalpų ir įrenginių nuoma. Kaip viena iš inkubatorių teikiamų paslaugų įvardijama patalpų nuoma – biurų patalpos, salės, kitos erdvės įvairiems renginiams, parodoms, koncertams, peržiūroms, edukacijai, konferencijoms etc. Iš informacijos gausos apie vykstančius pačių inkubatorių ar jų rezidentų vykdomus renginius darytina prielaida, kad didžioji dalis inkubatorių projektinę, edukacinę, meninę veiklą vykdo labai aktyviai. 2–3 inkubatorių veikla apsiriboja patalpų nuoma.

Pažymėtina, kad inkubatorių patalpos nuomojamos su konkrečiai veiklai reikalinga įranga (biuro, renginių, gamybos įrenginiais etc.). Mažesnę dalis inkubatorių išskiria ir atskirai nurodo teikiamas specialios įrangos (pvz., fotografavimo, 3D spausdinimo, kt.) nuomos paslaugas. Didesnės dalies inkubatorių rezidencijų ir patalpų kainos nėra skelbiamos viešai, dėl skirtingo informacijos pateikimo kainos sunkiai palyginamos.

Mentorystės, mokymų, verslumo skatinimo paslaugos. Apie pusę visų inkubatorių nurodo teikiantys konsultavimo, mokymų ir mentorystės paslaugas rezidentams: konsultacijas verslo steigimo ir verslo pradžios, finansavimo, buhalterinės apskaitos tvarkymo klausimais, teises konsultacijas veiklos klausimais, galimybių studijų ir verslo projektų, paraiškų paramai rengimą, administravimą ir kt. Keletas inkubatorių nurodė, kad verslumo mokymai rezidentams rengiami nemokamai. Į vizualiuosius menus orientuoti inkubatoriai rezidentams daugiau teikia eksponavimo, pristatymo visuomenei paslaugas. Į patalpų nuomą orientuoti inkubatoriai retai nurodo vykdamas kitas veiklas. Pastebėtina, kad nors valstybės apibrėžime minimas inovacijų skatinimas, nė viename iš inkubatorių internetinių puslapių nepavyko rasti informacijos apie teikiamas inovacijų entrepreneurystės paslaugas.

Renginiai. Didžioji dalis inkubatorių skelbia informaciją apie inkubatoriuje vykstančius **kultūrinius renginius** – parodas, festivalius, performansus, kino filmus, spektaklius, koncertus etc., kuriuose dalyvauja tiek inkubatorių rezidentai, tiek menininkai, nedalyvaujantys inkubatorių veikloje. Renginiai skirti kūrėjams, plačiajai visuomenei, vietos bendruomenėms. Kita ryški tendencija inkubatorių skelbiamoje informacijoje – **edukaciniai renginiai**, skirti pirmiausia kūrėjų, menininkų profesinėms kompetencijoms stiprinti, taip pat vietos bendruomenei, ypač vaikų menininkams ir kūrybininkams gebėjimams ugdyti.

4.5.2. Kultūros ir meno kūrėjų rezidencijos

Meno kūrėjų rezidencijos, apibrėžiamos kaip gyvenamasis ir kūrybinis plotas, kuriame kultūros ir meno kūrėjai tam tikrą laiką gali gyventi, užsiimti kūryba, susipažinti su vietos kultūriniu gyvenimu, bendradarbiauti su kitais kultūros ir meno kūrėjais bei vietos bendruomene. Rezidencijos, įeinančios į menų inkubatorius, yra apžvelgtos ankstesnėje dalyje ir toliau nebus nagrinėjamos.

Menininkų rezidencijos yra viena iš meno srityje veikiančių institucijų greta galerijų ir meno centrų bei kitų įstaigų. Tai vieta, kur menininkas gali pasislėpti nuo savo kasdienybės, nuolatinio darbinio konteksto ir atsidurti visai kitoje erdvėje, susikoncentruoti į darbą arba užmegzti naujų bendradarbiavimo ryšių, susipažinti su kuratoriais, kito miesto menu ir pan.

Yra daug skirtingų rezidencijų tipų. Jeigu kūrėjas namie neturi kūrybinės studijos, rezidencija jam yra viena iš galimybių tą erdvę turėti. Jei tokią erdvę asmuo jau turi namuose, rezidencija įgauna kitą reikšmę: vykstama į kitą aplinką, galbūt planuojama kurti kokį nors su ta vieta susijusį meno kūrinį. Be to, galbūt menininkui tiesiog reikia kūrybinių bendradarbių arba specifinių technologinių dirbtuvių (3D spausdintuvo, keramikos krosnies, tekstilės mašinos ir kt.). Jeigu rezidencija yra dideliame mieste, pavyzdžiui, Berlyne ar Londone, ji atlieka dar vieną funkciją: asmuo susipažįsta su vietiniais menininkais, kuratoriais, atsiranda galimybių būti pakviestam į parodas (VOXART, 2015-03-25).

2013 m. atliktoje Lietuvos meno kūrėjų asociacijos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių plėtros galimybių studijoje nurodomos ir analizuojamos pagrindinės rezidencijos Lietuvoje. 2020 m. gruodį pristatytas tyrimas „Meno rezidencijų poveikio vertinimas“, atliktas MB „Homo eminens“ (Xwhy / Supratimo agentūra). Tyrimo tikslas – įvertinti Lietuvos Respublikos meno rezidencijų poveikį kūrėjui, aplinkai ir kitiems veiksniams bei pateikti rekomendacijas, kaip sėkmingai Lietuvoje įgyvendinti meno rezidencijų veiklą ir Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamą programą „Menininkų ir kultūros kūrėjų rezidencijos Lietuvoje“.

Tarp svarbiausių išvadų, susijusių su rezidencijų poveikiu menininkų socialinei ir kūrybinei būklei, galima išskirti šias:

- Rezidencijos sudaro sąlygas menininkų mobilumui ir leidžia jiems tam tikrą laiką užsiimti kūryba alternatyvioje, o ne gyvenamojoje erdvėje.
- Jos sukuria papildomas galimybes menininkams eksperimentuoti, ieškoti naujų kūrybos formų, tačiau trūksta nuolat veikiančių rezidencijų, finansinių ir žmogiškųjų išteklių.
- Didžioji dalis rezidencijų įsikūrusios Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, kitos veikia tik Druskininkuose, Kražiuose ir Žemiuose.
- Lietuvos rezidencijoms trūksta skaidrumo, iš dalies dėl nuoseklių programų trūkumo. Rezidencijos palyginti uždaros vietinėms bendruomenėms. Visa tai trukdo pakelti jų kokybę ir turėti didesnę įtaką menininkams.

- Rezidencijos sudaro praktines sąlygas kūrybai ir aplinkos pakeitimo, tobulėjimo ir neformalios edukacijos galimybes, leidžia bendradarbiauti su autoritetais ir tarpusavyje.

4.5.3. Inkubatorių ir rezidencijų analizės apibendrinimas

Lietuvoje tarp įvairiausių kūrybos centrų formų labiausiai išplėtoti yra inkubatoriai ir meninės rezidencijos. Rezidencijos, labiau į meninį procesą orientuotos struktūros, egzistavo istoriškai kaip infrastruktūra menininkui. Inkubatoriai, kaip moderni holistinė menininkų rezidavimo, kūrybinės veiklos, socializacijos, tarpsritinio bendradarbiavimo ir į ekonominę vertę orientuoto rezidavimo forma, atsirado Lietuvoje dėl ES struktūrinių fondų įtakos.

Pagal naujausią 2020 m. Lietuvos rezidencijų tyrimą „Meno rezidencijų poveikio vertinimas“, rezidencijos sudaro sąlygas menininkų mobilumui ir leidžia jiems tam tikrą laiką užsiimti kūryba alternatyvioje, o ne gyvenamojoje erdvėje. Jos sukuria papildomas galimybes menininkams eksperimentuoti, ieškoti naujų kūrybos formų, tačiau trūksta nuolat veikiančių rezidencijų, finansinių ir žmogiškųjų išteklių. Didžioji dalis rezidencijų įsikūrusios Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, kitos veikia tik Druskininkuose, Kražiuose ir Žemiuose. Lietuvos rezidencijoms trūksta skaidrumo, iš dalies dėl nuoseklių programų trūkumo. Rezidencijos palyginti uždaros vietinėms bendruomenėms. Visa tai trukdo pakelti jų kokybę ir turėti didesnę įtaką menininkams. Rezidencijos sudaro praktines sąlygas kūrybai ir aplinkos pakeitimo, tobulėjimo ir neformalios edukacijos galimybes, leidžia bendradarbiauti su autoritetais ir tarpusavyje per rezidencijų tinklą.

Daugiau informacijos apie inkubatorių veiklą pateikta studijoje „Meno inkubatorių ekosistema Lietuvoje“. Studijoje pripažįstama, kad inkubatoriai atlieka svarbų vaidmenį, vieni nacionaliniu, kiti regioniniu mastu. Lietuvoje veikia 12 meno inkubatorių, kurių didesnė dalis (58 proc.) koncentruojasi didžiuosiuose Vilniaus, Kauno, Klaipėdos miestuose ir rajonuose, mažesnė dalis (42 proc.) veikia mažesniuose regionų miestuose. Studijoje jų veikla vertinama detalai. Inkubatoriai teikia patalpų nuomos lengvatinėmis sąlygomis, mentorytės, mokymų, verslumo skatinimo paslaugas, orientuodamiesi į kūrybinį verslą ir jaunuosius kūrėjus, taip pat suteikia patalpas edukacijoms, socialiniam bendradarbiavimui, tinklaveikai. Organizuoja renginius, eksponuoja menininkų darbus, užsiima menų enterpreneryste.

5

LIETUVOS MENINKŲ SOCIALINĖS IR KŪRYBINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

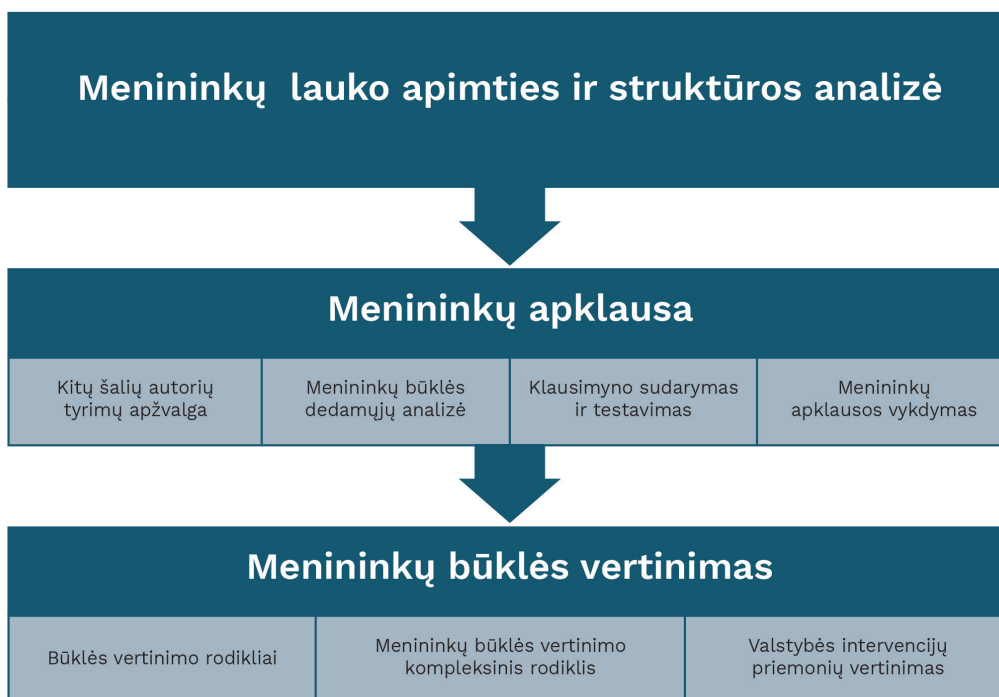
Šioje dalyje pristatomi Lietuvos menininkų socialinės ir kūrybinės būklės vertinimo rezultatai. Menininkų būklė buvo vertinama vykdant kūrėjų apklausą ir jos pagrindu analizuojant menininkų socialinės ir kūrybinės būklės kategorijas ir jų rodiklius. Menininkų būklė vertinta apžvelgiant atskirų klausimų duomenis ir taip susidarant įspūdį apie bendrą menininkų padėtį bei atsižvelgiant į subjektyvų menininkų požiūrį į įvairias būklės dedamąsias – konstruojant kompleksinį būklės rodiklį.

Remiantis respondentų pateikta informacija, duomenys pateikiami srities, amžiaus, lyties ir teritorijos aspektais. Šioje dalyje pateikiama aprašomoji duomenų analizė, o visų klausimų atsakymai pateikiami ataskaitos prieduose.

Apibendrinant menininkų būklė lyginama su ankstesniais šalies kūrėjų tyrimais ir užsienio šalių menininkų būklės tyrimais. Taip pat skyriaus pabaigoje pateikiama menininkų būklės kategorijų ir jas veikiančių valstybės intervencijų sąsajų analizė, daromos išvados apie intervencijų poveikį kūrėjų būklei ir jų efektyvumą.

5.1. Empirinio tyrimo metodika

Lietuvos menininkų būklė analizuota keliais etapais. Suformulavus menininko sąvoką (žr. 1.5.), apibrėžus menininko būklę (žr. 2.1.) ir įsivedus būklės vertinimo kriterijus (žr. 2.4.), analizuota valstybės intervencijų, skirtų menininkų būklei pagerinti, sistema. Remiantis šia informacija, tyrime atliktas menininkų būklės vertinimas (5.1 pav.).

5.1 pav. Menininkų būklės vertinimo tyrimo struktūra

Sudaryta autorių.

Pirmiausia, remiantis Kultūros ministerijos duomenimis apie asmenis, turinčius meno kūrėjo statusą, Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro duomenimis apie stipendijų gavėjus, meno kūrėjų organizacijų ir autorių bei gretutinių teisių asociacijų narių sąrašais, sudaryta menininkų duomenų bazė, apžvelgtas šalies kūrėjų pasiskirstymas pagal sritis, demografines charakteristikas, dalyvavimą meno organizacijų veikloje bei paraiškų individualiam finansavimui teikimą. Tokia analizė leido susidaryti bendrą vaizdą, kiek yra šalyje kuriančių menininkų ir kaip juos galima charakterizuoti.

5.1.1. Menininkų apklausa

Siekiant tiksliai įvertinti kūrėjų padėtį, sudarytas klausimynas, leidžiantis kompleksiskai įvertinti menininkų būklę. Anketos klausimynas formuotas remiantis kitų autorių tyrimais, užsienio praktika, Lietuvos valstybinių intervencijų priemonių analize.

Anketa sudaryta iš 42 klausimų, iš jų 37 uždarieji (pasirinkimas iš sąrašo, nurodymas taip / ne, vertinimo skalės) ir 5 atvirieji. 4 atviruosiuose klausimuose reikėjo įrašyti po vieną skaičių, viename (jeigu respondentas nori) buvo galima pateikti išsamesnę nuomonę menininkų būklės klausimais¹. Dalis klausimų (kurie vertinami pagal skalę nuo 1 iki 5) naudojami kompleksiniam menininkų būklės rodikliui sudaryti, kiti leidžia identifikuoti skirtingas menininkų grupes arba išsamiau analizuoti tam tikras menininkų būklės dedamąsias (pvz., pajamas). Klausimynas, skirtas menininkams, pateikiamas 9 priede.

Klausimai skirstomi į kelias pagrindines grupes:

- 1. Informacija apie menininką ir jo socialinę padėtį.** Šioje dalyje pateikiami klausimai, leidžiantys apibrėžti sritis, kuriose kuria menininkai, bei kūrėjų pasiskirstymą pagal sritį, lytį, amžių, gyvenamąją vietą. Šie klausimai siejami su Lietuvos meno kūrėjų struktūros analize. Dalis atsakymų gali būti palyginami su kitų šalių duomenimis. Siekiant įvertinti kūrėjų aktyvumą ir sužinoti apie jų kūrybinės veiklos įvertinimą, pateikiami klausimai apie turimus statusus, teiktas ir finansuotas stipendijas bei apdovanojimus. Taip pat užduodami klausimai, atskleidžiantys, kaip menininkai suvokia savo padėtį visuomenėje, kaip vertina savo profesiją ir ar yra ja patenkinti.
- 2. Informacija apie ekonominę menininkų padėtį.** Ekonominės padėties klausimyno dalis leidžia atskleisti menininkų darbo rinkos struktūrą (užimtumas valstybinime sektoriuje, NVO, savarankiškas užimtumas), laiką, skiriamą kūrybinei ir kitai veiklai, iš tos veiklos gaunamas pajamas, įvertinti menininkų pajamų šaltinių struktūrą. Analizė gali būti atlikta pagal sektorių ir pagal demografines charakteristikas. Tarptautinis palyginamumas ribotas, yra pavienių tyrimų (pvz., Airijos, Švedijos, Danijos), kuriuose užduodami panašūs klausimai, tačiau juose skiriasi menininkų atrankos būdai ir įtraukiamos profesijos. Palyginimus galima daryti srities lygmeniu.
- 3. Informacija apie kūrybinę menininkų padėtį.** Šioje dalyje pateikti klausimai, susiję su kūrybos rezultatu, jo sklaida, kvalifikacijos kėlimu, fizinėmis ir psichologinėmis sąlygomis kūrybai. Atsakymų į klausimus, susijusius su sukurtu kūriniais kiekiu, jų tarptautine sklaida, tarptautinis palyginimas nėra galimas. Atsakymus apie kūrybinės veiklos sąlygas galima palyginti tik su Švedija.

¹ Atsakydami į atvirąjį klausimą kūrėjai dažniausiai komentavo pačią anketą, dėkojo už vykdomą tyrimą, minėjo, kad kultūrai reikėtų skirti daugiau lėšų, pasigedo dėmesio kūrėjams, kritikavo lėšų skirstymo mechanizmų neaiškumą.

- 4. Valstybės ir savivaldybių finansavimas.** Klausimai, skirti dalyvavimui valstybės finansavimo programose ir jų teikiamai naudai įvertinti. Tarptautiniu lygiu galima palyginti tik bendrą valstybinio finansavimo naudojimo faktą.
- 5. Atstovavimas interesams ir valstybės intervencijos.** Klausimai, skirti kūrėjų požiūriui į valstybės taikomas priemones ir jų poveikį menininkų būklei įvertinti. Tarptautinis palyginimas negalimas.
- 6. Kūrėjų pastabos ar pasiūlymai, susiję su menininko padėtimi, jos gerinimu, valstybės intervencijomis ir pan.** Paliekama galimybė menininkams išsakyti klausimyne nepaliestą informaciją.

Tikslinė tyrimo grupė ir jos pasiekimas

Tikslinė tyrimo grupė – Lietuvos menininkai. Kaip minėta menininko apibrėžimo dalyje, dėl tyrimo apimties ribotumo ir sąsajų su valstybės intervencijų analize empirinei šalies menininkų būklės analizei naudojama informacija apie menininkus, kurie priklauso meno kūrėjų sąjungoms ir (arba) turi meno kūrėjo statusą, ir (arba) yra gavę finansavimą kūrybinėms veikloms įgyvendinti.

Anketos menininkams buvo platinamos internetu, pasitelkiant Lietuvos kultūros tarybą, meno kūrėjų sąjungas, Nacionalinę kultūrinių ir kūrybinių industrijų asociaciją, kitas kultūros įstaigas. Dėl COVID-19 pandemijos apribojus fizinės anketos platinimo galimybes, dalis respondentų (vyresni kūrėjai) buvo apklausiami telefonu (telefonu gauti 56 kūrėjų atsakymai).

Anketa buvo platinama nuo 2020 m. gruodžio 1 iki 31 dienos.

Tyrimo imtis ir jos kompozicija

Tyrimo anketą užpildė 1143 asmenys. Pašalinus pasikartojančias reikšmes bei respondentų, neatitinkančių tyrime apibrėžtų menininko kriterijų, atsakymus, tyrimui naudoti 1018 kūrėjų atsakymų duomenys. Kadangi pagal techninę tyrimo specifikaciją imtis turi reprezentatyviai atspindėti esamą meno lauko struktūrą pagal sritį, lytį, amžių ir teritoriją, menininkų atsakymai bendrame duomenų masyve turi skirtingą svorį, tai leidžia atsakymus interpretuoti pagal esamą šalies lauko struktūrą. Taip gautas reprezentatyvus duomenų masyvas, kuriame kai kurių kūrėjų grupių atsakymai turi didesnį svorį, tačiau nėra prarastas nė vieno respondento atsakymas.

Imties reprezentatyvumas

Tiriama populiacija vertintina kaip maža. 2020 m. liepos mėnesio duomenimis, šalyje iš viso kūrė 6976 menininkai. Tyrimo metu apklausta 1018 kūrėjų. Viso duomenų masyvo imties patikimumas yra 99 proc., paklaida – 3,75 proc., tai rodo ypač didelį imties reprezentatyvumą. Imtis dar dalijama pagal sritį, lytį, amžių ir teritoriją, kiekviena imtis proporcinga populiacijai. Kiekvienos grupės

imties patikimumas yra 95 proc., skiriasi imties paklaida (mažesnėse grupėse² ji didesnė, tačiau matomas ir greitas duomenų prisistotinimas³, dėl to daroma prielaida, kad tai neiškreips atskiros grupės imties rezultaty).

Duomenų apdorojimas

Atlikta statistinė aprašomoji surinktų tyrimo duomenų analizė. Būklės vertinimas atliktas konstruojant kompleksinį menininkų socialinės ir kūrybinės būklės rodiklį.

Klausimyno pildymas

Respondentams anketos pildymas užtruko ne mažiau kaip 20 min. (60 min., jeigu atsakymai buvo pateikiami telefonu). Prieš pildant klausimyną menininkams buvo siūloma peržiūrėti savo 2019 m. pajamų ir sukurtų kūrinių duomenis. Prieš pateikiant viešai klausimynas testuotas su įvairių sričių menininkais, siekiant suvokti, ar visi klausimai ir juose vartojamos sąvokos suprantami.

Duomenų palyginamumas

Sudarant klausimyną atlikta panašių tyrimų užsienio šalyse analizė. Bendro menininko apibrėžimo ir standartizuotos tarptautinės apklausos metodikos trūkumas riboja duomenų palyginimo galimybes. Skirtinguose tyrimuose panašaus pobūdžio informacija gaunama pateikiant panašius, tačiau kitaip suformuluotus klausimus, skiriasi atsakymų variantai arba jų skalė. Duomenis tinkamai palyginti galima nebent su viena pasirinkta šalimi, pagal ją sudarant klausimyną. Tačiau tyrimu siūloma orientuotis į kuo platesnį šalies menininkų būklės įvertinimą ir ilgalaikės stebėsenos galimybes, o ne į tarptautinį padėties palyginimą. Tyrimo duomenų rezultatai galės būti naudojami tęsiant tyrimą ir vykdant tolimesnę šalies menininkų būklės stebėseną.

5.1.2. Menininkų būklės vertinimas

Šalies menininkų būklė vertinta analizuojant respondentų pateiktus atsakymus į klausimyno klausimus. Klausimai formuluoti taip, kad būtų galima analizuoti objektyvius menininkų būklės duomenis (pvz., pajamos, darbinei veiklai skiriamas laikas, užimtumo formos ir kt.) bei menininkų požiūrį į juos (pvz., ar pajamų pakanka pragyventi). Pirmiausia atlikta visų klausimų analizė, palyginta pagal sritį, amžių, lytį, teritoriją. Analizuojant svarbiausiu aspektu tapo būklę konstatuojantys faktai, kuriuos nurodė menininkai.

Menininkų pateikti atsakymai išanalizuoti skaidant į šias grupes:

- 2 Mažesnėmis grupėmis laikomos tos, kurių bendra populiacija sudaro iki 100 asmenų: cirko ir žurnalistikos sritys, kūrėjai iki 25 m. amžiaus, Alytaus, Marijampolės, Utenos, Tauragės, Telšių apskritys.
- 3 Duomenų prisistotinimas atsiranda tuomet, kai apklaustųjų pateikiami atsakymai pradeda kartotis, t. y. iš papildomai apklausiamo respondento nėra gaunama naujos informacijos arba naujai gaunamos informacijos dalis nėra reikšmingai didelė.

1. Pagrindinės charakteristikos. Apžvelgiama pagrindinė informacija apie menininkus: sritis, amžius, lytis, gyvenamoji teritorija, išsilavinimas, šeiminė padėtis, namų ūkio dydis.
2. Dalyvavimas kultūros sistemoje. Įvertinama menininkų, kaip individualių kūrėjų, veikla kultūros lauke ir įsiliejimas į kultūros sistemą. Apžvelgiama, ar menininkai yra linkę įgyti meno kūrėjo ir paramos gavėjo statusą, jungtis į kūrybinės bendruomenės (sąjungas, asociacijas), kurti savo įstaigas. Menininkų dalyvavimo kultūros sistemoje aktyvumas taip pat vertinamas pagal aktyvumą siekiant finansavimo savo idėjoms įgyvendinti bei gautus apdovanojimus ir premijas.
3. Ekonominė menininkų padėtis. Apžvelgiamas menininkų darbinės veiklos laiko paskirstymas tarp trijų rinkų: kūrybinės, iš dalies kūrybinės ir su kūryba nesusijusios ir kiekvienoje jų gaunamos menininkų pajamos.
4. Kūrybos rezultatas. Menininkų kūrybos rezultatui įvertinti naudojamas sukurtų ir atliktų kūrinių skaičius bei jų pristatymo užsienyje mastas.
5. Požiūris į valstybės intervencijas. Atskleidžiamas menininkų požiūris į valstybės intervencijų priemones ir jų poveikį apklaustų menininkų asmeninei ir visų šalies kūrėjų būklei.

Atsakymai į šių grupių klausimus suteikė galimybę analizuoti menininkų socialinę (dalyvavimas kultūros sistemoje, ekonominė padėtis) ir kūrybinę (kūrybos rezultatas) būklę bei požiūrį į kultūros sričiai skirtas valstybės intervencijas. Gauta informacija leido įvertinti menininkų padėtį, palyginti menininkus tarpusavyje, išskirti esmines tendencijas.

Kompleksinis menininkų būklės vertinimas vykdytas analizuojant menininkų socialinę (17 rodiklių) ir kūrybinę (42 rodikliai) būklę, iš šių rodiklių išvedant bendrą būklės rodiklį bei atskirus kiekvienos kategorijos rodiklius.

Atlikus būklės vertinimą buvo išskirtos stipriosios ir silpnosios menininkų būklės komponentės (tos, kurių teigiami ar neigiami nuokrypiai nuo bendro būklės vertinimo vidurkio yra didžiausi). Tai leido identifikuoti veiksnius, labiausiai gerinančius ir bloginančius menininkų būklę. Teigiamai ir neigiamai būklę veikiančys veiksniai išskirti ir pagal sritį, lytį, amžių ir teritoriją.

5.1.3. Tyrimo duomenų pateikimo struktūra

Tyrimo duomenys pateikiami pirmiausia analizuojant šalies menininkų lauką (faktiniai įvairių institucijų duomenų bazių duomenys), išsamus kiekvienos srities profilis pateikiamas prieduose (10 priedas). Toliau analizuojami apklausos duomenys: menininkų būklės klausimai ir menininkų požiūrio į savo būklę – kompleksinio rodiklio klausimai. Duomenų analizė pateikiama ataskaitoje, o išsamios kiekvieno klausimo lentelės – ataskaitos prieduose.

Duomenų pateikimo ataskaitos prieduose schema – 5.2 pav.

<p>Menininkų laukas: sritis, amžius, lytis, savivaldybė, apskritis (naudojami duomenų bazių duomenys) (10 PRIEDAS)</p>	
<p>Menininkų būklės vertinimo klausimai (naudojami apklausos metu surinkti duomenys) (11 PRIEDAS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagrindinė informacija apie menininkus (6–9 klausimai) • Menininkų aktyvumas (10–13 klausimai) • Ekonominė būklė (15–18, 21–23 klausimai) • Kūrybos rezultatas (24–27 klausimai) • Valstybės intervencijos (35–41 klausimai) 	<p>Menininkų požiūrio į savo padėtį klausimai (naudojami apklausos metu surinkti duomenys) (11 PRIEDAS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Požiūris į menininko profesiją (14 klausimas) • Pajamų vertinimas (19 klausimas) • Kūrybinės veiklos įvertinimas (28 klausimas) • Kūrybos sklaida (29 klausimas) • Kvalifikacija (30 klausimas) • Darbo sąlygos (32 klausimas) • Valstybės finansavimas (33–34 klausimas)
	<p>Menininkų būklės kompleksinis rodiklis (12 PRIEDAS) (naudojami apklausos metu surinkti duomenys)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menininkų būklės grafikai pagal sritį, amžių, lytį, apskritį, savivaldybę • Menininkų būklę gerinančių ir bloginančių veiksmių grafikai pagal sritį, amžių, lytį, apskritį, savivaldybę.

5.2 pav. Tyrimo duomenų pateikimo struktūra

Sudaryta autorių.

5.2. Lietuvos menininkų lauko sandara ir kūrėjų aktyvumas

Šioje dalyje pateikiama susisteminta informacija apie visus Lietuvos menininkus, remiantis Kultūros ministerijos duomenimis apie asmenis, turinčius meno kūrėjo statusą, susisteminta informacija apie meno kūrėjų organizacijų narius, Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro duomenimis apie stipendijų gavėjus. Ši dalis skirta šalies menininkų lauko dydžiui ir pasiskirstymui pagal sritį, lytį, amžių ir teritoriją nustatyti. Kūrėjų lauko struktūra pagal sritis pateikiama 10 priede.

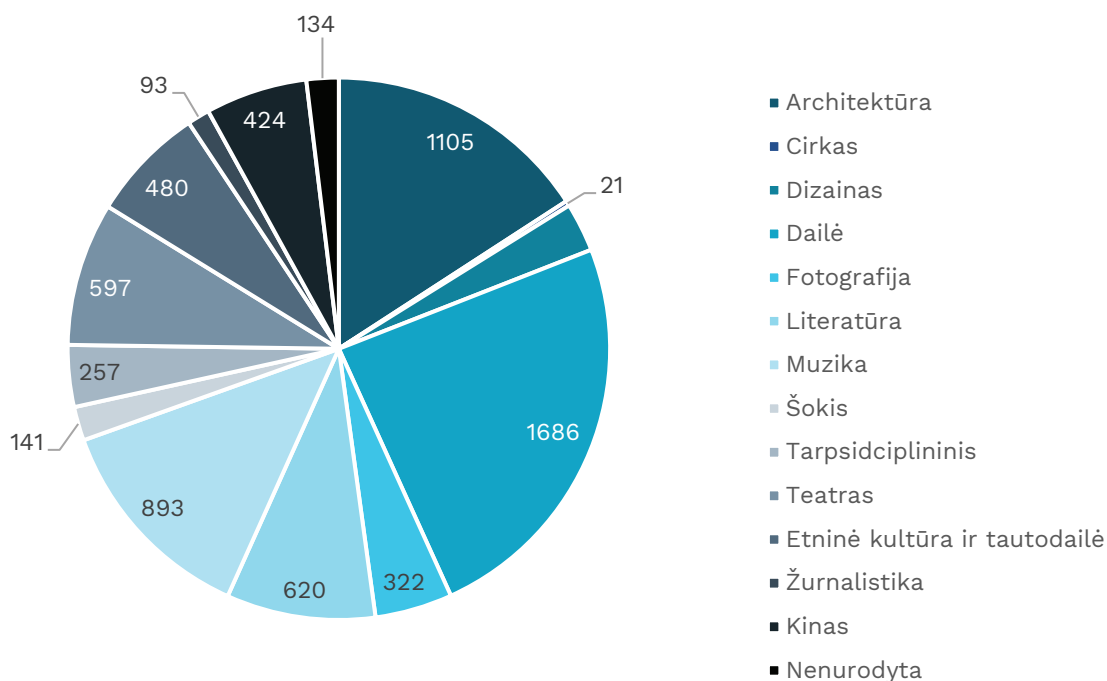
5.2.1. Lietuvos menininkų aktyvumas

Remiantis susistemintais informaciją apie šalies kūrėjus renkančių duomenų bazių duomenimis, šalyje yra 6976 kūrėjai. Beveik ketvirtadalis menininkų (24,17 proc., arba 1686) kuria dailės srityje. Kitos daug kūrėjų turinčios sritys yra architektūra (15,84 proc., arba 1105) ir muzika (12,18 proc., arba 893). Mažiausiai kūrėjų yra šokio (2,02 proc., arba 141), žurnalistikos (1,33 proc., arba 93) ir cirko (0,3 proc., arba 21) srityse (5.1 lentelė, 5.3 pav.).

5.1 lentelė. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal sritis

Kultūros ir meno sritis	Kūrėjų skaičius	Proc.
Architektūra	1105	15,84
Cirkas	21	0,30
Dizainas	203	2,91
Dailė	1686	24,17
Fotografija	322	4,62
Literatūra	620	8,89
Muzika	893	12,80
Šokis	141	2,02
Tarpdisciplininis menas	257	3,68
Teatras	597	8,56
Etninė kultūra ir tautodailė	480	6,88
Žurnalistika	93	1,33
Kinas	424	6,08
Nenurodyta	134	1,92
Iš viso	6976	100

Sudaryta autorių remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

5.3 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal sritis

Sudaryta autorių remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

Iš analizuotų 6976 asmenų meno kūrėjų organizacijoms priklauso 4727 asmenys (5.2 lentelė). Meno kūrėjo statusą turi 5256 asmenys, iš jų meno kūrėjų organizacijoms priklauso 3939 asmenys (75 proc.), joms nepriklauso 1317 asmenys (25 proc.)

Bent kartą finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos arba Lietuvos kino centro kūrybinei veiklai yra gavę 1923 kūrėjai, iš kurių 939 (49 proc.) turi meno kūrėjo statusą, 984 (51 proc.) jo neturi. Daugiausia individualių menininkų iniciatyvų finansuojama dailės, muzikos, teatro, tarpdisciplininio meno ir kino srityse, mažiausiai – žurnalistikos (LKT neturi atskiros žurnalistikos programos, kūrėjai teikia paraiškas kitose srityse) bei cirko (jauna ir mažai kūrėjų turinti sritis) srityse.

5.2 lentelė. Lietuvos menininkų aktyvumas dalyvaujant valstybės programose

	Iš viso	Visi menininkai		Turintys meno kūrėjo statusą			Gavę finansavimą kūrybinei veiklai	
		Priklauso MKO	Turi meno kūrėjo statusą	Priklauso MKO	Nepriklauso MKO	Gavo finansavimą kūrybinei veiklai (stipendiją)	Turi meno kūrėjo statusą	Neturi meno kūrėjo statuso
Architektūra	1105	1014	712	652	60	45	12	33
Cirkas	21	0	3	0	3	21	3	18
Dizainas	203	10	124	9	115	108	29	79
Dailė	1686	1384	1524	1319	205	373	268	105
Fotografija	322	262	261	220	41	72	47	25
Literatūra	620	453	467	365	102	183	109	74
Muzika	893	560	605	455	150	348	154	194
Šokis	141	55	77	52	25	98	37	61
Tarpdisciplininis menas	257	109	150	92	58	193	94	99
Teatras	597	210	463	180	283	227	119	108
Etininė kultūra ir tautodailė	480	385	396	341	55	68	27	41
Žurnalistika	93	68	86	61	25	6	6	0
Kinas	424	216	254	192	62	181	34	147
Nenurodyta	134	0	134	0	134	0	0	0

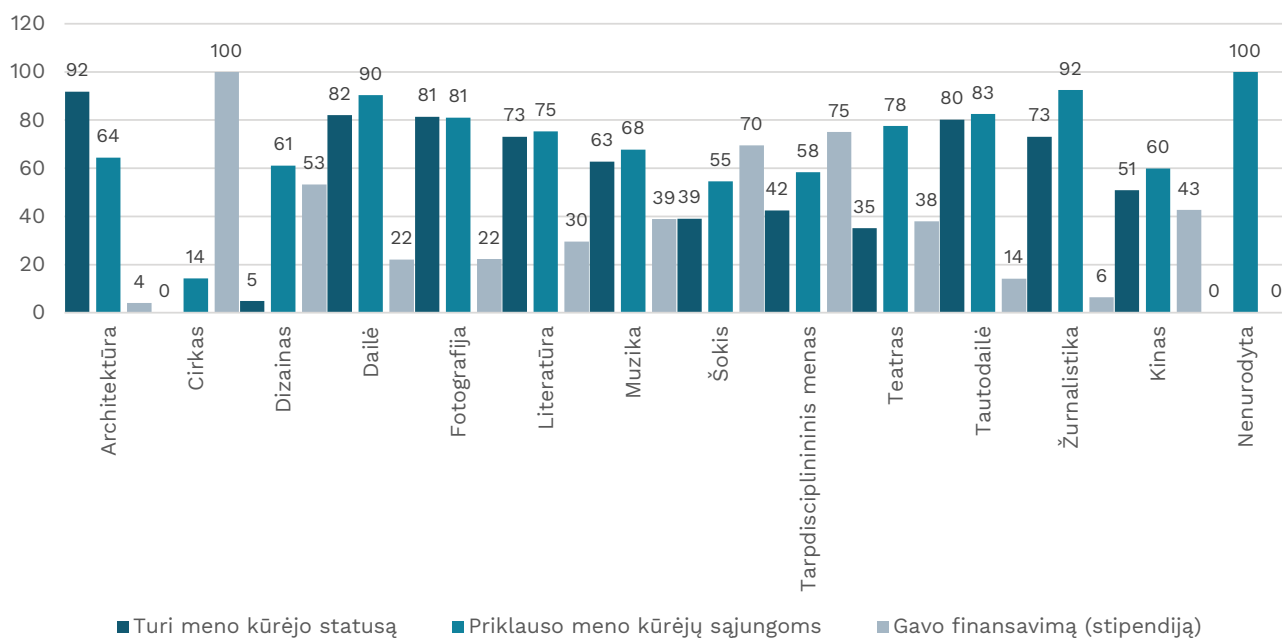
Sudaryta autorių, remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, LRKM, LKT, LKC duomenimis.

Vertinant meno kūrėjų aktyvumą dalyvaujant įvairiose valstybės programose, skirtose menininkams, matyti (5.4 pav.), kad meno kūrėjų organizacijų veikloje aktyviausiai dalyvauja architektūros (92 proc.), dailės (82 proc.), fotografijos (81 proc.), etninės kultūros ir tautodailės (80 proc.) kūrėjai. Meno kūrėjų organizacijų veiklose mažiausiai aktyvūs yra šokio (39 proc.), teatro (35 proc.) kūrėjai. Labai maža dalis kūrėjų yra dizaino kūrėjų sąjungoje (4,9 proc.), kuri šiuo metu keičia struktūrą. Cirko srities asociacija palyginti jauna, jos duomenys nebuvo pateikti.

Daugiausia kūrėjų, turinčių meno kūrėjo statusą, yra žurnalistikos (92 proc.), dailės (90 proc.), etninės kultūros ir tautodailės (83 proc.) ir fotografijos (81 proc.) srityse. Mažiausiai – šokio (55 proc.), tarpdisciplininio meno (58 proc.) srityse. Cirklo srityje profesionalaus meno kūrėjo statusas pradėtas teikti 2019 m., dėl to jį turinčių kūrėjų skaičius yra mažiausias.

Aktyviausiai teikia paraiškas ir gauna finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai cirko atstovai, 100 proc. jų finansavimą yra bent kartą gavę (kaip jau minėta, cirko meno kūrėjo statusas pradėtas teikti neseniai, taigi visi cirko srities duomenys surinkti iš LKT pateiktų duomenų).

Taip pat aktyvūs tarpdisciplininio meno ir šokio atstovai, atitinkamai 75 ir 70 proc. šių sričių kūrėjų yra bent kartą gavę individualų finansavimą. Mažiausias aktyvumas pastebimas tarp architektūros (4 proc.), žurnalistikos (6 proc.) bei etninės kultūros ir tautodailės (14 proc.) kūrėjų.

5.4. pav. Lietuvos menininkų aktyvumas dalyvaujant valstybės menininkų paramos ir individualaus veiklos finansavimo programose, proc.

Sudaryta autorių remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

5.3 lentelėje pateikiama informacija apie menininkų priklausymą autorių ir gretutinių teisių asociacijoms LATGA, AGATA ir AVAKA. Matoma, kad LATGA' ai priklauso 22 proc., AGATA' ai 8,1 proc., AVAKA' ai 1, 7 proc. meno kūrėjo statusą turinčių arba valstybinį finansavimą gavusių kūrėjų. Tačiau didelė dalis autorių⁴ ir gretutinių teisių asociacijų sąrašuose esančių kūrėjų nėra įtraukiami į tyrimu apibrėžtų su valstybės intervencijomis susijusių menininkų grupę.

5.3 lentelė. Lietuvos menininkų priklausymas autorių ir gretutinių teisių asociacijoms

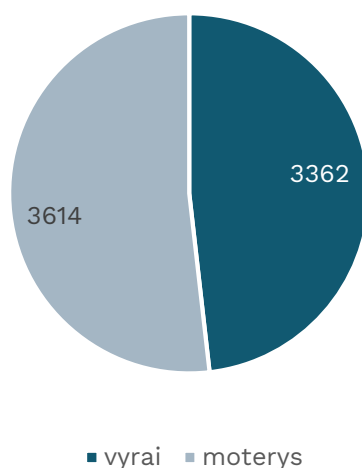
	LATGA ⁵	AGATA ⁶	AVAKA ⁷
Architektūra	21	8	0
Cirkas	2	1	0
Dizainas	18	0	0
Dailė	509	13	5
Fotografija	95	3	1
Literatūra	229	7	8
Muzika	237	221	5
Šokis	12	5	0
Tarpdisciplininis menas	63	4	2
Teatras	143	263	16
Etninė kultūra ir tautodailė	42	6	0
Žurnalistika	20	0	8
Kinas	134	34	73
Nenurodyta	10	2	2
Iš viso	1535	567	120
Asociacijų narių, neįtrauktų į pagal tyrimo kriterijus išskirtų menininkų sąrašą, skaičius	3697	1891	364

Sudaryta autorių remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC, autorių ir gretutinių teisių asociacijų duomenimis.

5.2.2. Lietuvos menininkų lauko struktūra pagal demografinius rodiklius

Lietuvos kūrėjų lauką sudaro 48 proc. vyrų ir 52 proc. moterų (5.5 pav.).

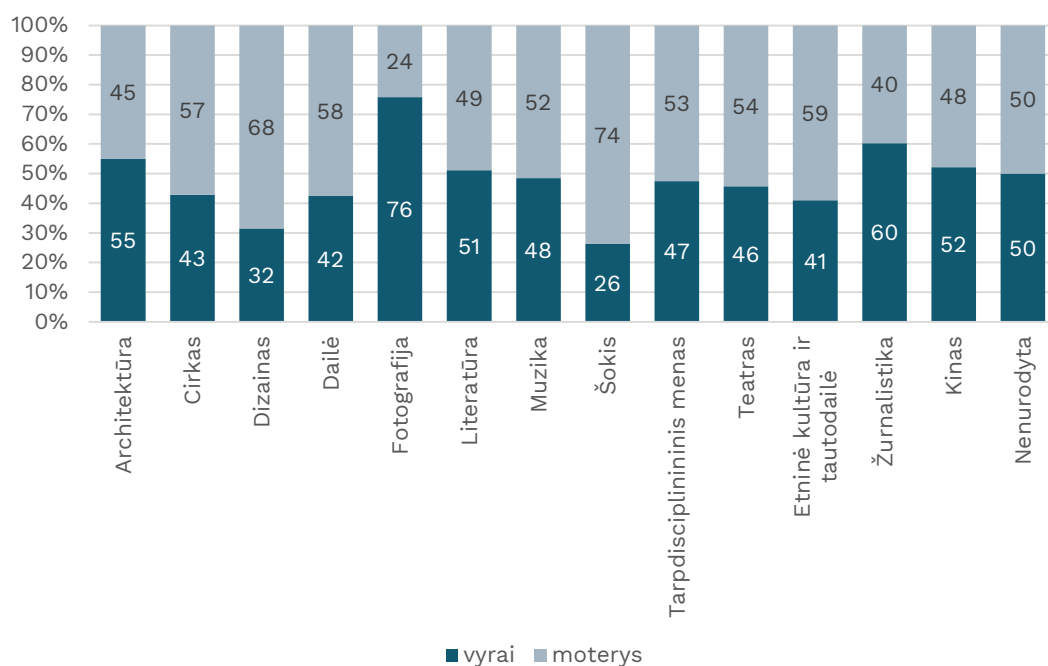
- 4 Dalis asociacijų sąrašuose esančių kūrėjų yra mirę (autorių teisės ginamos ir po kūrėjo mirties).
 5 Viešai skelbiamas asociacijos narių sąrašas.
 6 AGATA'os pateiktas narių, 2017–2019 m. už gretutinių teisių panaudojimą gavusių 100 Eur ir daugiau pajamų, sąrašas.
 7 Viešai skelbiamas asociacijos narių sąrašas.

5.5 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal lytį

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

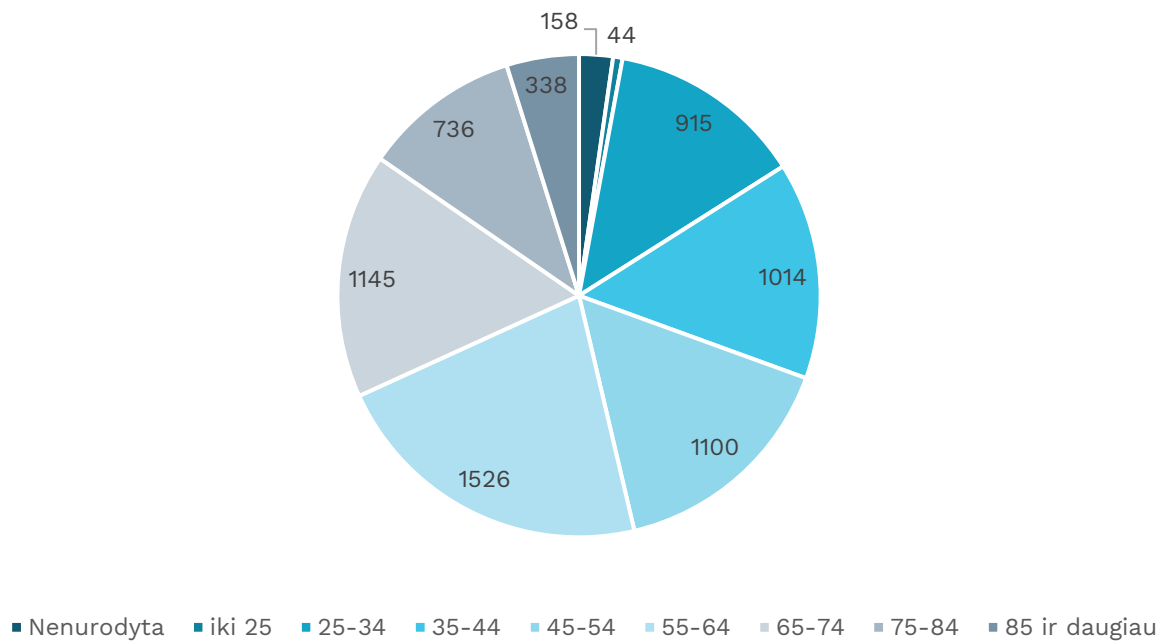
Daugelyje sričių pasiskirstymas tarp vyrų ir moterų yra gana tolygus (5.6 pav.). Sritis, kurioje ženkliai daugiau vyrų yra fotografija (76 proc.). Sritys, kuriose vyrauja moterys, – dizainas (68 proc.) ir šokis (74 proc.).

5.6 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal lytį ir sritį, proc.

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

Daugiau nei penktadalis šalies menininkų (1526, arba 22 proc.) patenka į 55–64 m. amžiaus kategoriją. 14 proc. menininkų priskiriami prie jaunųjų menininkų (iki 35 m.), vyresnių negu 65 m. kūrėjų yra 32 proc.

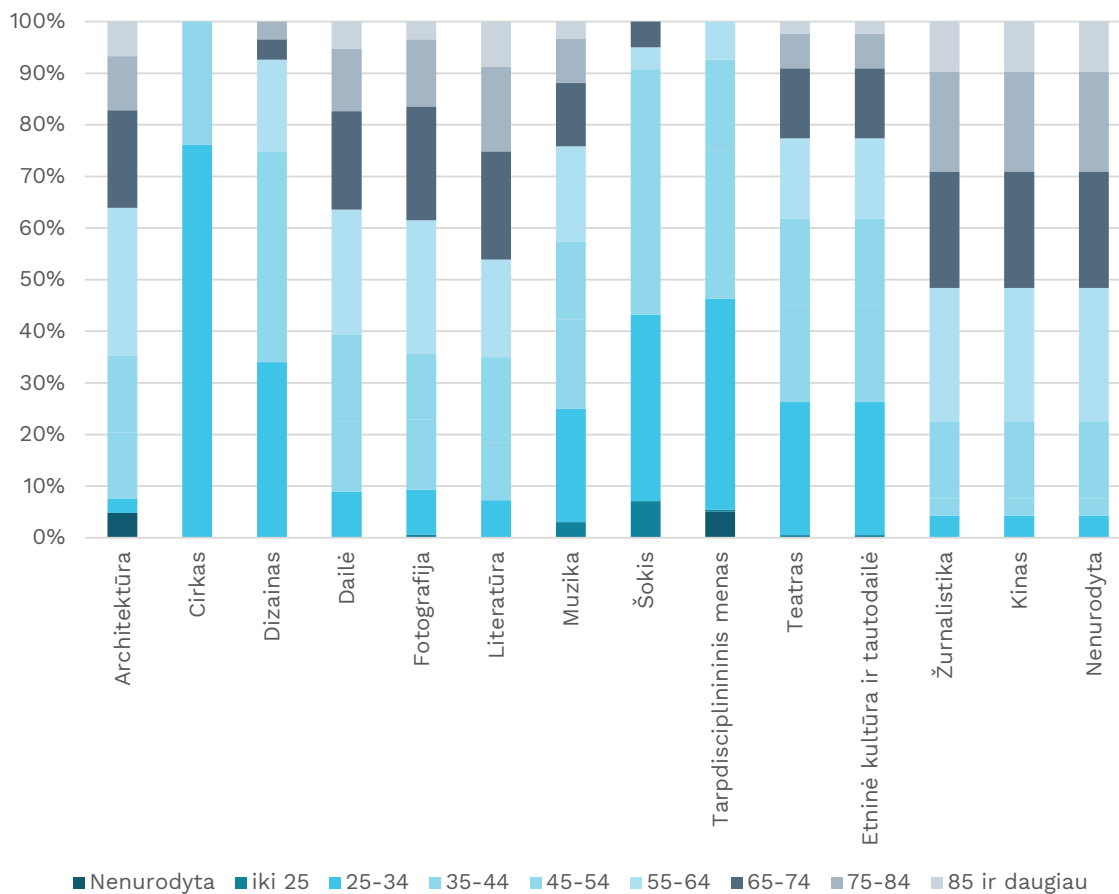

5.7 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal amžių

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

Analizuojant pagal sritis, matomos skirtingos tendencijos. Jauniausi kūrėjai veikia cirko (visi kūrėjai iki 45 m. amžiaus) ir tarpdisciplininio meno srityje (visi kūrėjai iki 55 m. amžiaus). Didelė jaunų kūrėjų dalis yra dizaino (34 proc.), šokio (36 proc.), teatro (26 proc.), etninės kultūros ir tautodailės (26 proc.) srityse. Architektūros (3 proc.), žurnalistikos (4 proc.) ir kino (4 proc.) srityse kuria mažiausiai jaunųjų menininkų.

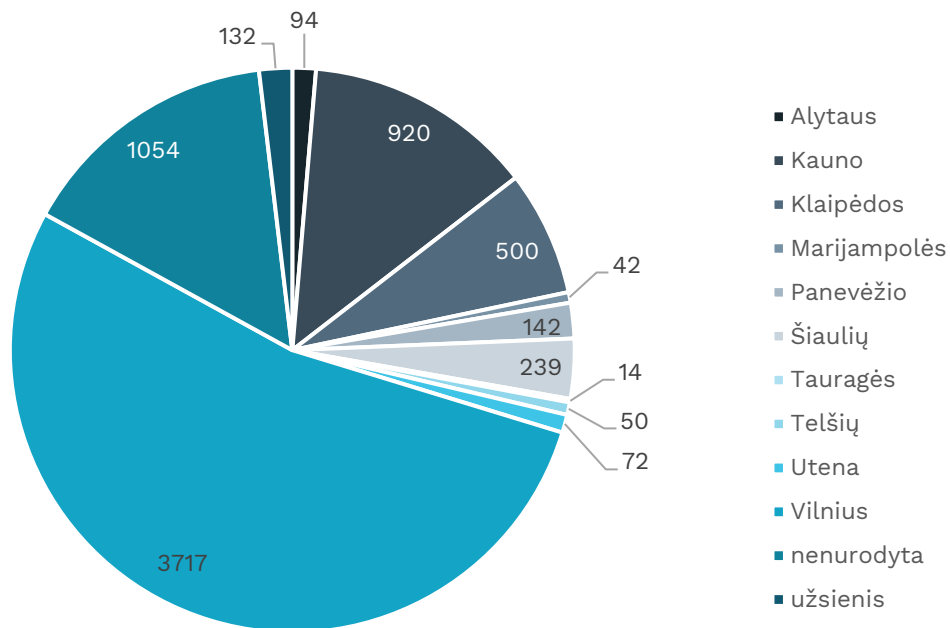
Santykinai didelė vyresnių nei 65 m. kūrėjų dalis yra architektūros (36 proc.), dailės (36 proc.), fotografijos (39 proc.), literatūros (46 proc.), žurnalistikos (52 proc.), etninės kultūros ir tautodailės (41 proc.) srityse.

5.8 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal amžių ir sritį, proc.

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

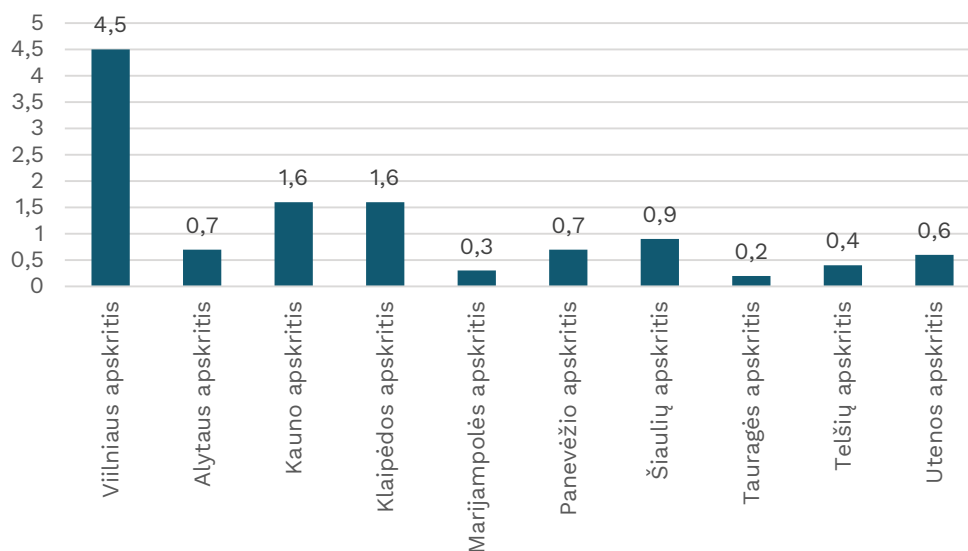
Daugiau nei pusė kūrėjų (3717, arba 53 proc.) gyvena Vilniaus apskrityje, Kaune kuria 920 (13 proc.), Klaipėdoje – 500 (7 proc.) šalies menininkų, kitose apskrityse – 10 proc. šalies kūrėjų (5.9 pav.). 132 kūrėjai (2 proc.) kuria užsienyje, iš jų daugiausia JAV (16 proc.), Jungtinėje Karalystėje (14 proc.) ir Nyderlanduose (11 proc.).

5.9 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

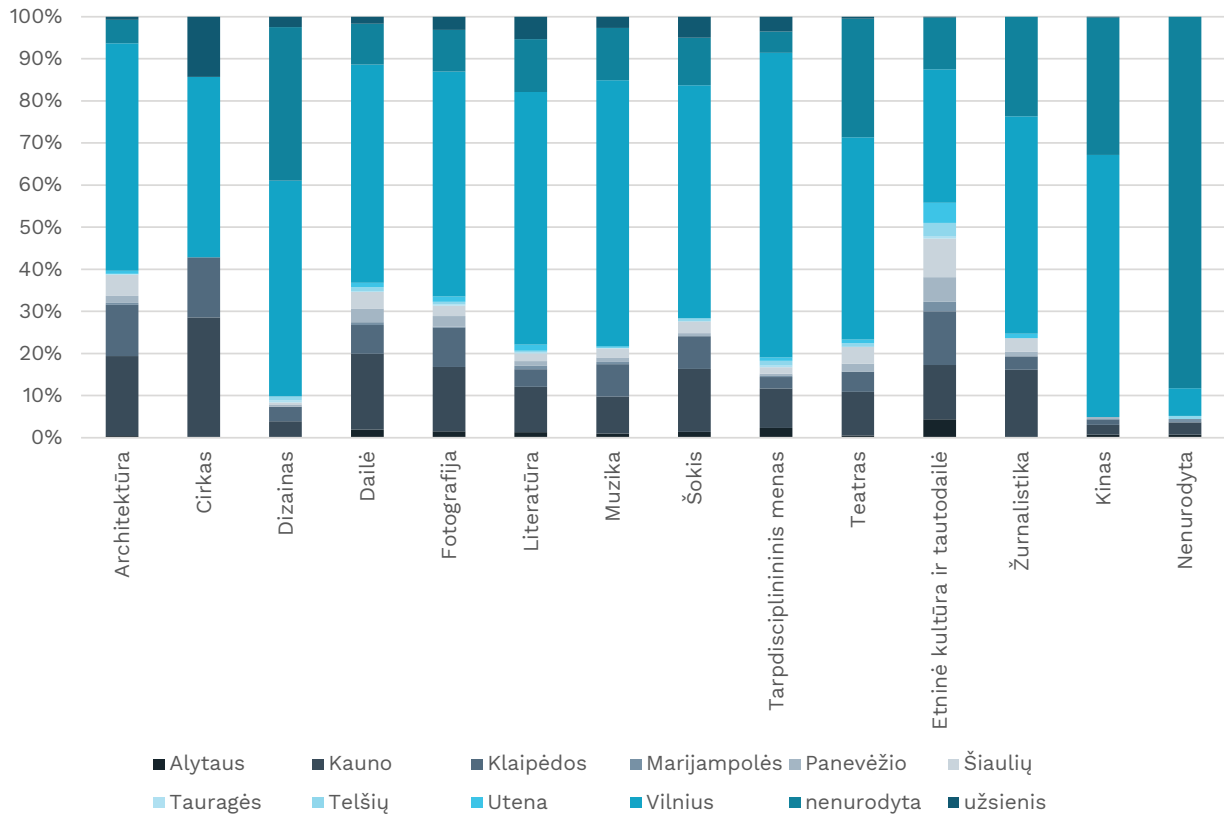
Pagal santykinus apskričių rodiklius (5.10 pav.) taip pat matyti, kad didžiausias menininkų skaičius tūkstančiui gyventojų yra Vilniaus apskrityje (4,5), tai beveik 3 kartus daugiau už Kauno ir Klaipėdos apskritis (po 1,6). Kitose apskrityse tūkstančiui gyventojų tenka mažiau nei po vieną kūrėją.

5.10 pav. Lietuvos menininkų skaičius apskrityse, tūkst. gyventojų

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Lietuvos statistikos departamento, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

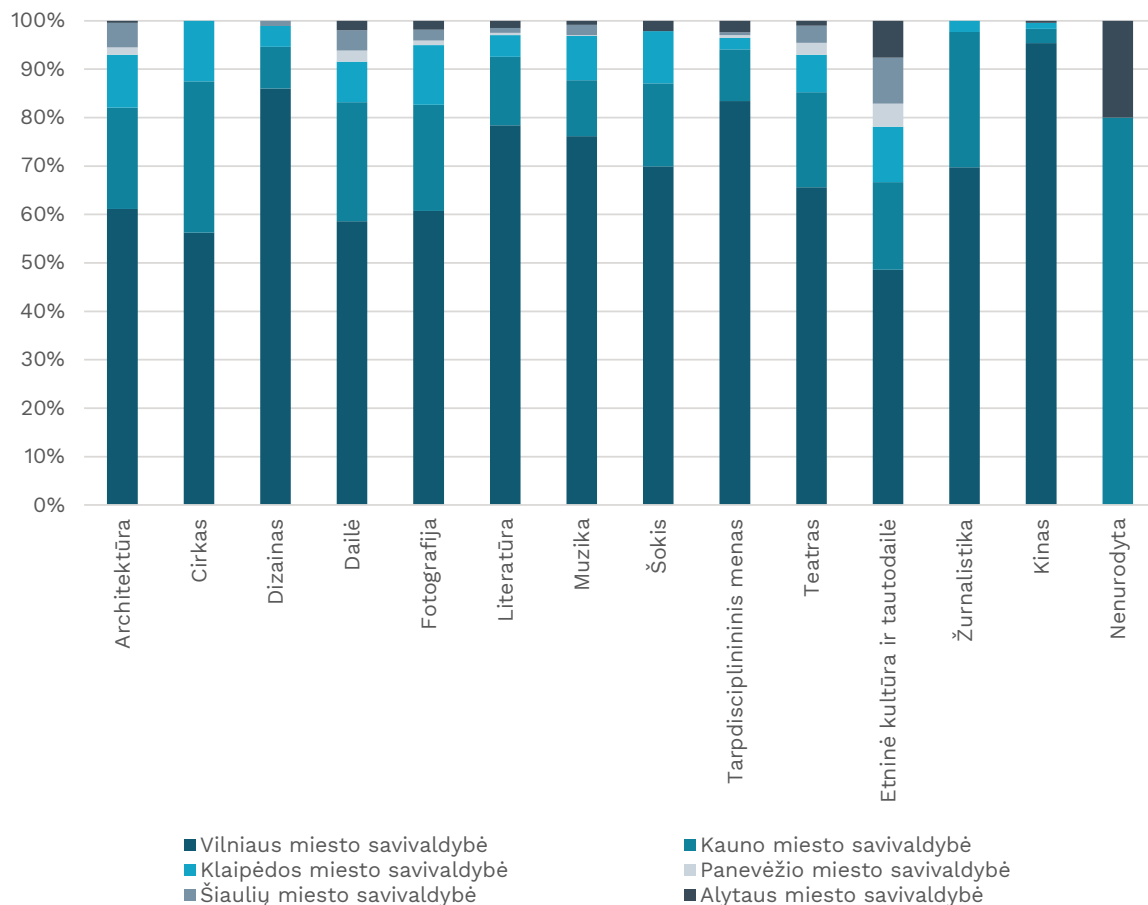
Analizuojant skirtingų sričių menininkų pasiskirstymą taip pat matoma bendra tendencija, kad dauguma gyvena Vilniaus apskrityje. Tolygiausias pasiskirstymas tarp apskričių yra etninės kultūros ir tautodailės srityje (5.11 pav.).

5.11 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal gyvenamąją apskritį ir sritį, proc.

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, LRKM, LKT, LKC duomenimis.

Šešiose didžiausiose šalies savivaldybėse – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Alytaus miestų – gyvena 4253 kūrėjai, tai yra 61 proc. visų menininkų. Daugiau negu pusė kūrėjų gyvena Vilniaus miesto savivaldybėje. Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybėse yra atitinkamai 3–36 ir 1–14 proc. kiekvienos srities kūrėjų (priklausomai nuo sričių).

5.12 pav. Lietuvos menininkų pasiskirstymas pagal gyvenamąją savivaldybę ir sritį, proc.

Sudaryta remiantis susistemintais meno kūrėjų sąjungų, Kultūros ministerijos, LKT, LKC duomenimis.

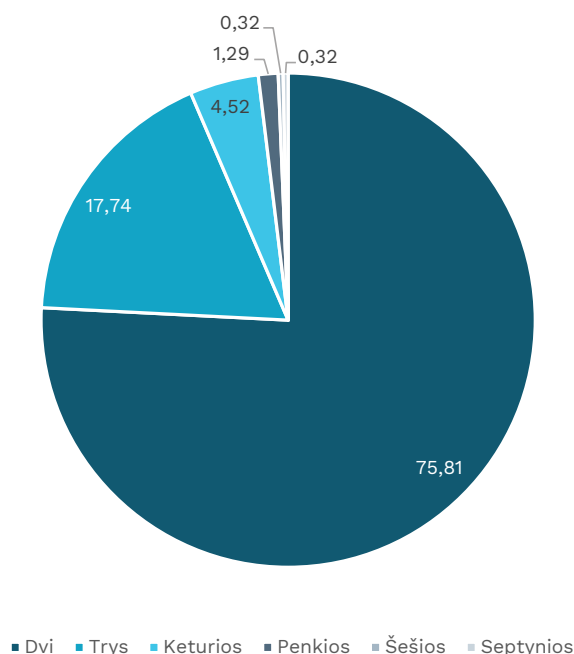
1. Menininkai, siekiantys profesionalaus meno kūrėjo vardo, aktyviai dalyvauja sąjungų veikloje: 75 proc. meno kūrėjo statusą turinčių asmenų yra ir meno kūrėjų organizacijų nariai. Daugiausia kūrėjų, turinčių statusą ir priklausančių sąjungai, yra architektūros, dailės, fotografijos bei etninės kultūros ir tautodailės srityse. Daugiausia kūrėjų, kurie meno kūrėjo statusą įgijo savarankiškai ir nestojo į sąjungą, yra teatro ir šokio srityse.
2. Didžiausios pagal kūrėjų skaičių sritys yra architektūra (15,84 proc.), dailė (24,17 proc.) ir muzika (12,18 proc.). Didžiausia sritis – dailės – apima labai daug skirtingų profesijų vizualiųjų menų menininkų (tapytojų, skulptorių, grafikų ir pan.). Mažiausios pagal kūrėjų skaičių sritys yra šokis (2,04 proc.), cirkas (0,3 proc.) ir žurnalistika (1,33 proc.). Cirkas – nauja sritis Lietuvoje, pirmasis meno kūrėjo statusas šioje srityje suteiktas 2019 m. (kiti kūrėjai į analizuojamą duomenų bazę pateko iš LKT stipendijų statistikos). Žurnalistika kaip atskira sritis išskiriama tik meno kūrėjų statuso dokumentuose, šios srities stipendijos nėra skiriamos.

3. Lietuvos kultūros tarybos konkursuose dalyvauja ir stipendijas gauna ir turintys meno kūrėjo statusą, ir jo neturintys menininkai, jų santykis yra tolygus. Tai atskleidžia kelis svarbius aspektus: pirma, dalis meno kūrėjų, aktyviai veikiančių meno srityje, nesiekia meno kūrėjo statuso; antra, dalis stipendijas gaunančių kūrėjų dar nėra sukūrę pakankamai kūrinų, leidžiančių įgyti meno kūrėjo statusą, tačiau LKT jų veiklą pripažįsta, suteikia galimybes kūrybinei veiklai ir taip skatina ateities kultūros raidą.
4. Aktyviausi Lietuvos kultūros tarybai paraiškas teikia (procentaliai didžiausias skaičius teikiančių paraiškas nuo visų kūrėjų) šokio, cirko, tarpdisciplininio meno kūrėjai, mažiausiai aktyvūs – architektūros, žurnalistikos bei etninės kultūros ir tautodailės menininkai.
5. Šalies menininkų pasiskirstymas pagal lytį yra tolygus. Lyčių nelygybės požiūriu išsiskiria fotografija (76 proc. vyrų), šokis (74 proc. moterų) ir dizainas (68 proc. moterų).
6. Jauni į meno rinką įsiliejantys menininkai sudaro 14 proc. visos šalies menininkų populiacijos. 22 proc. šalies menininkų yra 55–64 m. amžiaus, vyresnių negu 65 m. kūrėjų yra 32 proc. Taigi šalies menininkų amžiaus vidurkis gana didelis, tačiau pagal tyrimui naudojamų duomenų šaltinių informaciją nėra išsamių duomenų, kiek vyresnių menininkų kuria ir būdami pensijoje (galima gauti informaciją tik apie teikiančius paraiškas stipendijoms). Jauniausi kūrėjai veikia cirko ir tarpdisciplininio meno srityse: dizaino, šokio, teatro ir tautodailės srityse jaunieji kūrėjai sudaro daugiau nei ketvirtadalį visų srities kūrėjų. Didelė (trečdalis ir daugiau) vyresnių nei 65 m. kūrėjų dalis yra architektūros, dailės, fotografijos, literatūros, žurnalistikos, etninės kultūros ir tautodailės srityse.
7. Lietuvoje labai didelė menininkų koncentracija Vilniaus apskrityje, taip pat menininkai buriasi Kauno ir Klaipėdos apskrityse. Tai rodo ir absoliutūs menininkų skaičiai, ir santykiniai menininkų skaičiai gyventojui rodikliai. Kitose apskrityse kūrėjų nėra daug. Tolygiausias pasiskirstymas geografiniu požiūriu yra tarp etninės kultūros ir tautodailės kūrėjų.
8. Atliekant analizę pastebėtas bendros šalies menininkų duomenų bazės trūkumas. Be to, esami duomenys neleidžia tiksliai įvertinti šalies meno kūrėjų skaičiaus ir pasiskirstymo, nes galimai trūksta duomenų apie kai kuriuos kūrėjus (įvertinus autorių ir gretutinių teisių asociacijų duomenis, sričių specifiką, daroma prielaida, kad daugiausiai neapskaiitytų kūrėjų yra iki 35 m. amžiaus kategorijoje ir tų, kurie ne taip aktyviai dalyvauja valstybinio finansavimo procesuose dizaino, architektūros, muzikos, kino srityse).

5.3. Pagrindinės apklausoje dalyvavusių menininkų charakteristikos

Lietuvos menininkų apklausa vykdyta remiantis šalies menininkų lauko struktūra (žr. 5.2.) ir atskleistomis menininkų pasiskirstymo pagal sritį, lytį, amžių ir teritoriją proporcijomis. Tyrime apklausti 1018 menininkai. Analizuojami duomenys pasverti⁸ siekiant, kad surinktas duomenų masyvas atspindėtų šalies menininkų lauko pasiskirstymą pagal srities, lyties, amžiaus ir teritorijos kategorijas. Tyrimo ataskaitoje ir priedų lentelėse pateikiamas į kiekvieną kategoriją patenkančių menininkų skaičius, o procentinis pasiskirstymas apskaičiuojamas atsižvelgiant į minėtų kategorijų proporcijas.

Apklausoje dalyvavusių menininkų pasiskirstymas pagal lytį, amžių ir sritį yra tapatus Lietuvos menininkų lauko struktūrai. 309 (30,35 proc.) menininkų nurodė, kad kuria keliose srityse, pagal sritinį skirstymą jie yra priskiriami kelių sričių kategorijai. Menininkai, nurodę, kad jų kūryba galėtų būti priskiriama kelioms skirtims, dažniausiai nurodė dvi pagrindines sritis (75,81 proc. visų kelias sritis pasirinkusių menininkų). 17,74 proc. kelias sritis pasirinkusių menininkų nurodė, kad dirba trijose, 4,52 proc. – keturiose srityse. Po kelis respondentus nurodė, kad kuria keturiose ir daugiau sričių (5.13 pav.)

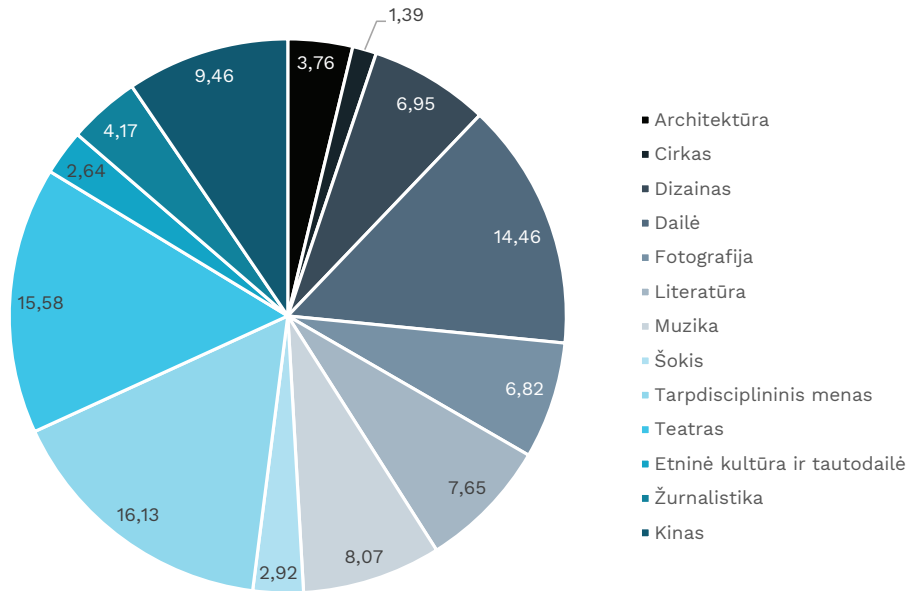

5.13 pav. Kelias sritis pasirinkusių menininkų pasiskirstymas pagal nurodytų sričių skaičių, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

⁸ Menininkų atsakymai bendrame duomenų masyve turi skirtingą svorį, t. y. jei tam tikros grupės menininkų atsakymų daugiau, nei jų turėtų būti proporcingai lauko struktūrai, jie apskaičiuojant bendrą vidurkį turi mažesnį svorį, tačiau toje grupėje atsakymų pasiskirstymas nėra keičiamas. Duomenų svoris reikšmingas ir siekiant išlyginti duomenų masyvą pagal amžiaus grupes (kadangi dėl COVID-19 pandemijos buvo sunku pasiekti vyresnius nei 65 m. kūrėjus, siekiant išlaikyti pasiskirstymą pagal amžiaus grupes šios grupės menininkų atsakymai turi didesnį svorį).

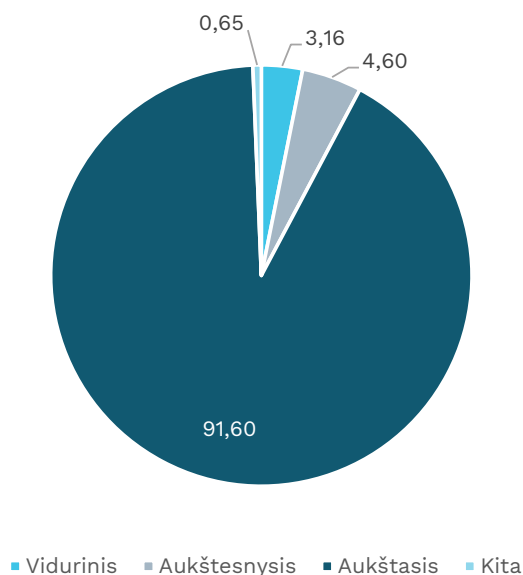
Menininkai, pasirinkę kelias sritis, dažniausiai paminėjo, kad viena iš jų veiklos sričių yra tarpdisciplininis menas, teatras ir dailė. Menininkai dažniausiai kuria dviejose panašios išraiškos srityse, pvz., teatro ir šokio, dailės ir tarpdisciplininio meno, architektūros ir dizaino, arba skirtingų sričių menininkai bendradarbiauja kuriant konkrečios srities produktą (pvz., dailė ir muzika kine). Menininkų kūrybinėje veikloje pastebimos ir kitų sričių kombinacijos (5.14 pav.)

5.14 pav. Kelias sritis pasirinkusių menininkų nurodytos sritys, proc.

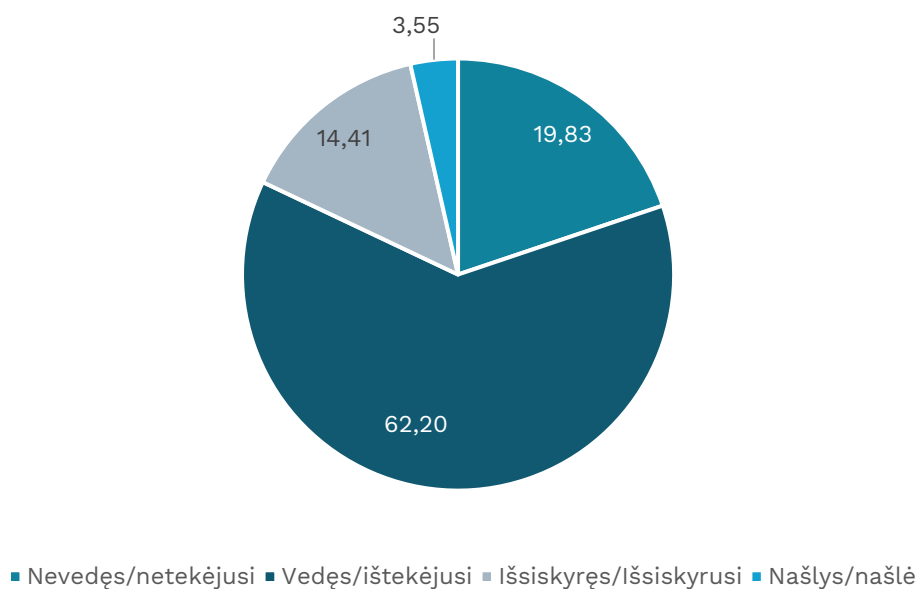
Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

91,6 proc. menininkų nurodė, kad yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, 4,6 – aukštesnįjį, 3,2 – vidurinį (5.15 pav.). Vidurinį ar aukštesnįjį išsilavinimą dažniau yra įgiję etninės kultūros ir tautodailės, literatūros, fotografijos kūrėjai. Didžioji vidurinį ar aukštesnįjį išsilavinimą įgijusių menininkų dalis – vyresni nei 65 m. (išsami informacija anketos duomenų priede – 6 klausimas).

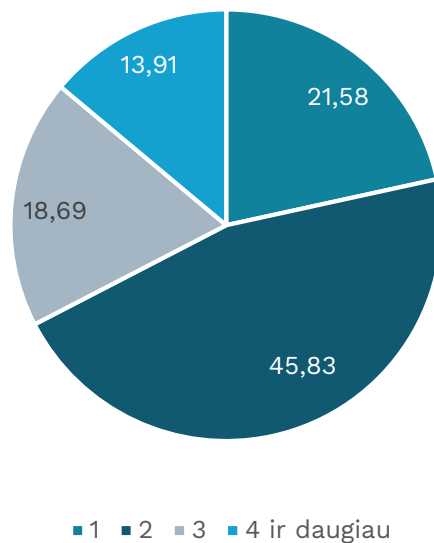
5.15 pav. Šalies menininkų pasiskirstymas pagal išsilavinimą, proc.
Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

62 proc. menininkų yra sukūrę šeimas, 20 proc. nurodė, kad yra nevedę ar netekėjusios (5,16 pav.) (išsami informacija anketos duomenų priede – 7 klausimas).

5.16 pav. Šalies menininkų pasiskirstymas pagal šeimines padėtis, proc.
Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

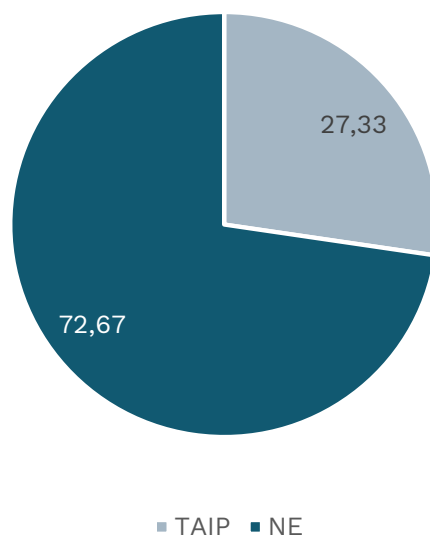
Beveik pusės (45,8 proc.) menininkų namų ūkį sudaro du asmenys, 21,6 proc. – vienas asmuo, 13,9 proc. – 4 ir daugiau asmenų (5.17 pav.) (išsami informacija anketos duomenų priede – 8 klausimas).

5.17 pav. Šalies menininkų pasiskirstymas pagal namų ūkio dydį, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

73 proc. tyrime dalyvavusių menininkų nurodė, kad neturi vaikų ar globotinių iki 18 m. (5.18 pav.) (išsami informacija anketos duomenų priede – 9 klausimas).

5.18 pav. Šalies menininkų pasiskirstymas pagal vaikų (globotinių) turėjimą, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

5.4. Apklaustų menininkų dalyvavimas kultūros sistemoje

Vertinant menininkų būklę atspindinčius duomenis, apžvelgiamas menininkų, kaip individualių kūrėjų, dalyvavimas kultūroje ir įsiliejimas į kultūros sistemą. Tai analizuojama per kelis aspektus: meno kūrėjo ir paramos gavėjo statuso įgijimą, įsiliejimą į kūrybines bendruomenes (sąjungas, asociacijas ir kt.). Analizuojant menininkų enterprenerystę apžvelgta, kokia dalis kūrėjų įkūrė savo kultūros įstaigą, ar jiems veikloje padeda vadybos ir komunikacijos specialistai, ar savo veiklai kūrėjai yra gavę privačią paramą. Menininkų aktyvumas siekiant įgyvendinti savo idėjas ir finansuoti kūrybinę veiklą įvertinamas per pateiktas ir finansuotas įvairių fondų stipendijas. Taip pat apžvelgiamas menininkų veiklos įvertinimas pagal tai, kiek premijų ir apdovanojimų jie yra gavę.

Menininkų įsiliejimas į kultūros sistemą pateikiamas 5.19 pav.

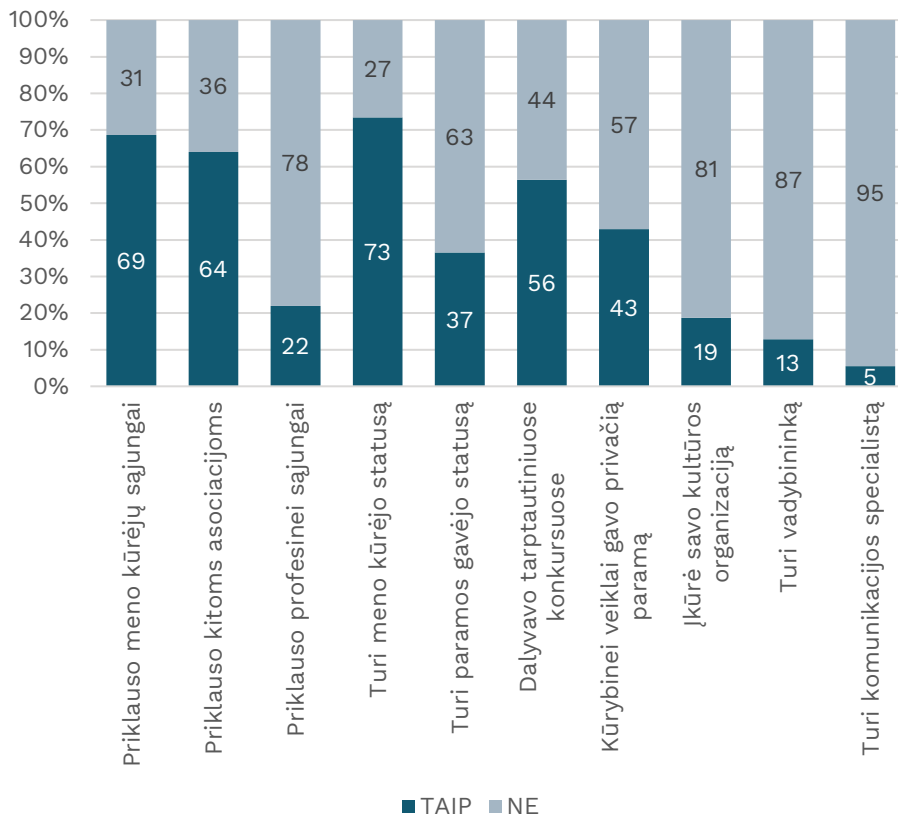
73,46 proc. apklausos respondentų nurodė turintys meno kūrėjo statusą, tačiau galimybė tapti paramos gavėju pasinaudojo mažesnė dalis: paramos gavėjo statusą turi 36,57 proc. respondentų. Sritys, kuriose beveik visi kūrėjai turi meno kūrėjo statusą, yra fotografija (90,94 proc.) ir dailė (88,61 proc.), mažiausiai meno kūrėjo statusą turinčių menininkų yra kino (58,84 proc.) ir muzikos (59,50 proc.) srityse.

Meno kūrėjo statusą turinčių asmenų skaičius labai priklauso nuo amžiaus, pvz., tarp 25–34 m. kūrėjų tokį statusą turinčių asmenų yra 45,65 proc., o tarp vyresnių nei 65 m. amžiaus kūrėjų – net 93,91 proc. (išsami informacija anketos duomenų priede – 10 klausimas).

68,6 proc. tyrime dalyvavusių menininkų priklauso meno kūrėjų sąjungai, 64,04 proc. kūrėjų – kitoms asociacijoms (autorių ar atlikėjų teisių, kitų sričių ir kt.). 21,99 proc. respondentų priklauso profesinei sąjungai. Į meno kūrėjų sąjungas labiausiai linkę stoti dailės (88,35 proc. visų srities menininkų), fotografijos (89,96 proc. visų srities menininkų), architektūros ir literatūros kūrėjai (atitinkamai 74,71 ir 73,90 proc.). Mažiausiai jungtis į sąjungas linkę teatro kūrėjai: meno kūrėjų sąjungai priklauso 48,04 proc. teatro kūrėjų. Pastebima tendencija, kad sričių, kurių kūrėjai mažiau linkę burtis į meno kūrėjų sąjungas, menininkai dažniau nei kiti dalyvauja įvairių asociacijų (autorių teisių ir kt.) veikloje, pvz., 90,68 proc. muzikos kūrėjų priklauso asociacijoms, o sąjungoms – 66,7 proc.; sąjungoms ir asociacijoms atitinkamai priklauso 48,04 ir 79,30 teatro, 52,84 ir 84,66 kino kūrėjų. Jungtis į profesines sąjungas labiausiai linkę teatro (40,34 proc. visų kūrėjų), žurnalistikos (64,48 proc.) ir architektūros (32,94 proc.) kūrėjai.

87,11 proc. kūrėjų neturi vadybininko, 94,51 proc. menininkų dirba be komunikacijos specialisto. Sritys, kuriose daugiausia menininkų turi vadybinę pagalbą, yra fotografija, teatras ir kinas. Sritys, kuriose daugiausia menininkų turi komunikacijos specialistus,

yra muzika, šokis, teatras ir kinas (išsami informacija anketos duomenų priede – 10 klausimas). 18,7 proc. kūrėjų yra įkūrę savo kultūros organizaciją. 42,93 proc. menininkų savo veiklai yra gavę privačią paramą.

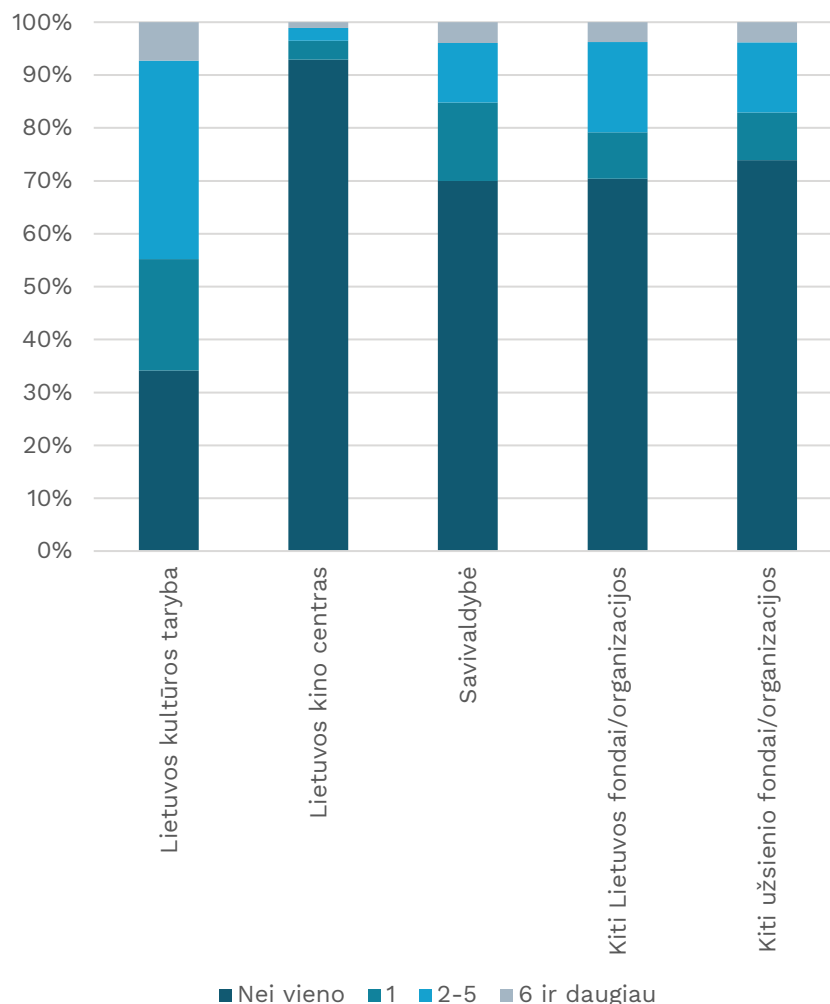

5.19 pav. Menininkų įsiliejimas į kultūros lauko sistemą, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Menininkai aktyviausiai paraiškas teikia Lietuvos kultūros tarybai. Bent kartą šiam fondui stipendijos paraišką yra teikę 65,84 proc. respondentų, 37,56 yra pateikę 2–5 paraiškas kūrybinei ar edukacinei veiklai finansuoti (5.20 pav.) Aktyviausiai Kultūros tarybos konkursuose dalyvauja literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno, kelių sričių menininkai, taip pat pastebima tendencija, kad aktyviau paraiškas LKT teikia moterys, jaunesni kūrėjai (išsami informacija anketos duomenų priede – 11 klausimas).

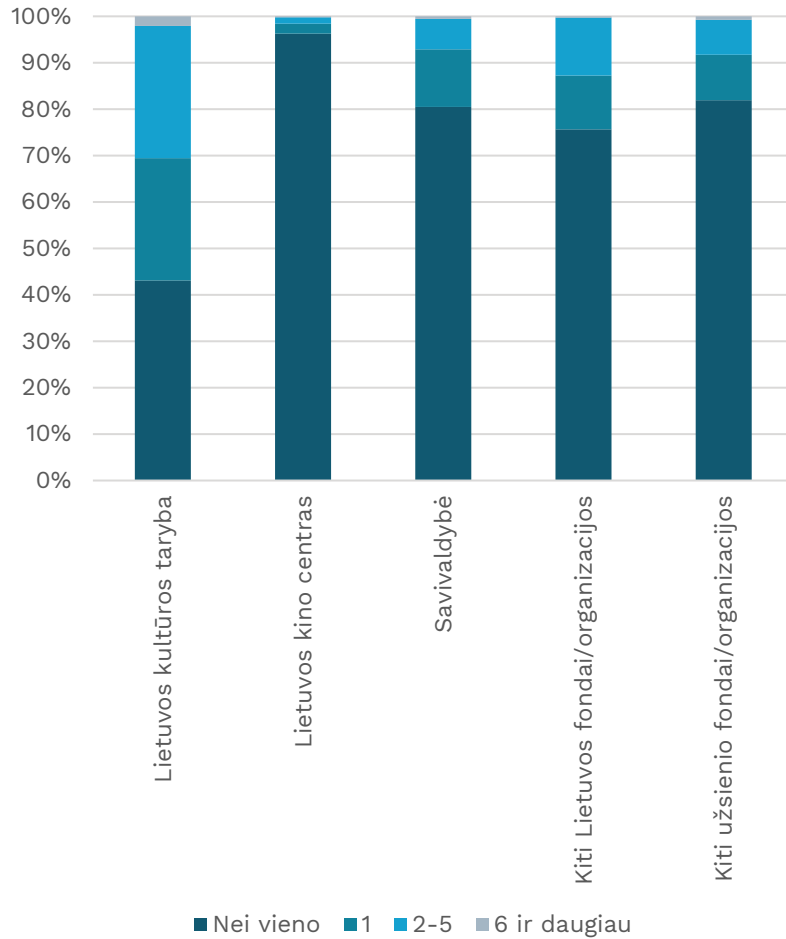
Kitas finansavimo galimybes menininkai renkasi rečiau: paraiškas savivaldybių konkursams bent kartą teikė 30 proc. kūrėjų, Lietuvos kino centrui – 7,03 proc. kūrėjų (j šį fondą paraiškas galima teikti tik kino veikloms), kitiems šalies fondams ar organizacijoms – 29,61 proc. kūrėjų. Tarptautinio finansavimo bent kartą yra kreipęsi 26,08 proc. kūrėjų. Aktyviausiai paraiškas užsienio fondams ar organizacijoms teikia fotografijos, šokio ir kino kūrėjai (išsami informacija anketos duomenų priede – 11 klausimas).

5.20 pav. Menininkų pateiktų stipendijų paraiškų skaičius įvairiems fondams, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

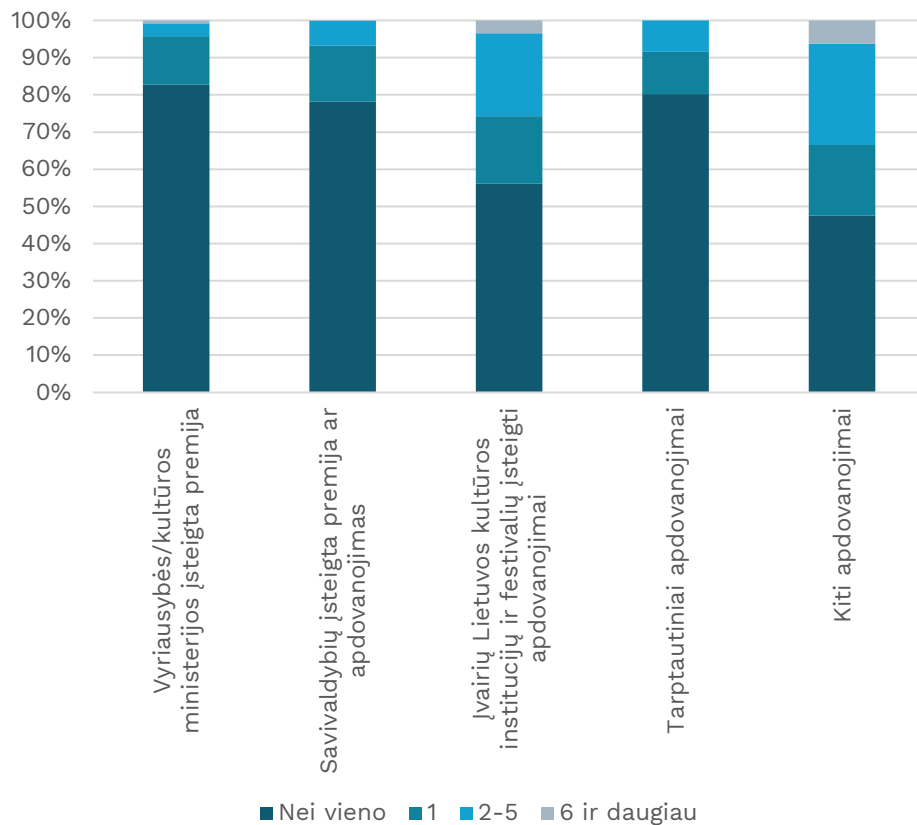
Analizuojant finansuotas stipendijas (5.21 pav.) matyti, kad daugiausia menininkų savo kūrybines veiklas finansuoja per Lietuvos kultūros tarybos stipendijas. Bent kartą Lietuvos kultūros tarybos stipendiją gavo 56,88 proc., Lietuvos kino centro – 3,72 proc., savivaldybės – 19,51 proc., kitų šalies fondų ar organizacijų – 24,34 proc., tarptautinių fondų ar organizacijų – 18,93 proc. visų menininkų (išsami informacija anketos duomenų priede – 12 klausimas).

5.21 pav. Finansuotų stipendijų paraiškų skaičius įvairiuose fonduose, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Maždaug pusė tyrime dalyvavusių respondentų už kūrybinę veiklą yra gavę įvairių apdovanojimų (5.22 pav.). Vyriausybės ar Kultūros ministerijos įsteigtą premiją yra gavę 17,18 proc., savivaldybės – 21,91 proc. kūrėjų. Daugiausia kūrėjų yra gavę Lietuvos festivalio ar institucijos apdovanojimą (43,91 proc. kūrėjų) arba kitą, konkrečiai klausimyne neįvardytą apdovanojimą (52,45 proc.). 19,77 proc. kūrėjų yra gavę tarptautinį apdovanojimą (išsami informacija anketos duomenų priede – 13 klausimas).

5.22 pav. Menininkų gautų premijų ir apdovanojimų skaičius, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

5.5. Ekonominė menininkų padėtis

Teorinėje dalyje atskleista, kad menininkai dalyvauja trejopo pobūdžio darbo rinkoje: kūrybinio darbo, iš dalies kūrybinio darbo ir nekūrybinio darbo (žr. 1.3.). Menininkų darbinė veikla analizuota remiantis šiuo skirstymu: vertinta, kaip kūrėjai paskirsto savo laiką ir kokias pajamas gauna iš skirtingų rinkų. Taip pat analizuota, kiek laiko menininkai skiria darbui, už kurį negauna finansinio atlygio. Menininkų ekonominė padėtis vertinta siekiant atskleisti kelis aspektus: menininkų užimtumo pastovumą, laiką, skiriamą darbinei veiklai, ir iš jos gaunamas pajamas. Įvertintas menininkų užimtumas ir jo pastovumas: menininkų turimi darbo santykiai ir savarankiška veikla.

5.23 pav. pateikiama informacija apie menininkų užimtumą.

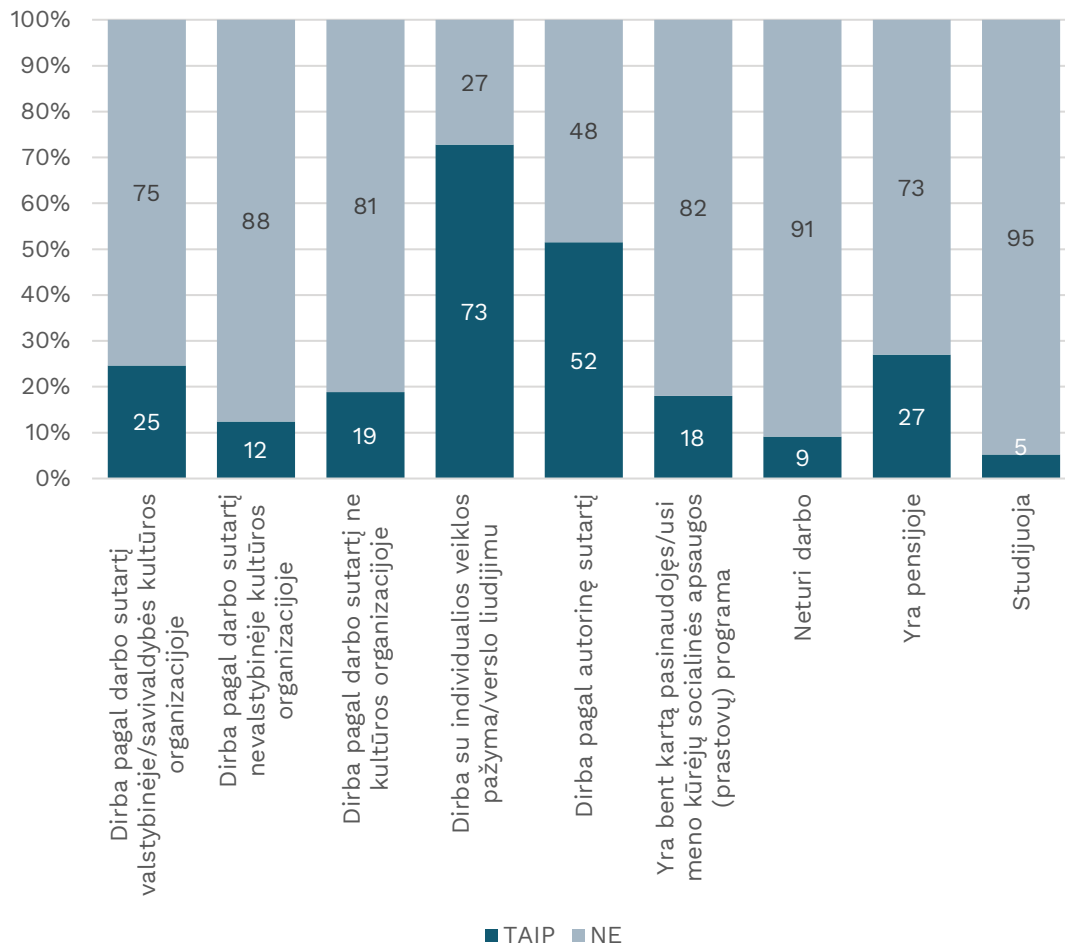
Matyti, kad nuolatinį darbą pagal darbo sutartį valstybės ar savivaldybės institucijose turi 24,65 proc. menininkų, nevyriausybiname sektoriuje darbo sutartis turi 12,4 proc. kūrėjų. 18,84 proc. menininkų nurodė, kad turi nuolatinį darbą pagal darbo sutartį ne kultūros organizacijoje.

Daugiausiai menininkų, turinčių darbo sutartį valstybinėje ar savivaldybės kultūros organizacijoje, yra tarp teatro (38,45 proc.), tarpdisciplininio meno (35,32 proc.), žurnalistikos (34,42 proc.), muzikos (31,12 proc.) kūrėjų, mažiausiai – tarp fotografijos (4,69 proc.) kūrėjų. Daugiausiai kūrėjų, turinčių darbo sutartį nevalstybinėje kultūros organizacijoje, yra tarp architektūros (27,48 proc.), dizaino (19,44 proc.), žurnalistikos (19,78 proc.) ir kino (18,82 proc.) kūrėjų. Beveik pusė (47,11 proc.) architektų turi darbo sutartį ne kultūros organizacijoje (išsami informacija anketos duomenų priede – 15 klausimas).

Dauguma menininkų dirba individualiai: 72,80 proc. respondentų nurodė, kad dirba su individualios veiklos pažyma arba verslo liudijimu. Autorines sutartis sudaro 51,51 proc. visų apklaustų kūrėjų.

Dalis menininkų derina užimtumo formas: individualiąją veiklą su darbu pagal darbu sutartis valstybiniame sektoriuje derina 18,3 proc. kūrėjų, su darbu nevyriausybiname sektoriuje – 8,1 proc., su darbu ne kultūros organizacijoje – 11,5 proc. Atitinkamai papildomai autorines sutartis sudaro 10,8 proc. valstybiniame, 5,6 proc. nevyriausybiname sektoriuje ir 7,5 proc. ne kultūros organizacijoje darbą turinčių menininkų.

5,25 proc. menininkų studijuoja, 27 proc. yra pensijoje. 9,1 proc. kūrėjų nurodė, kad yra bedarbiai. 17,98 proc. apklaustų menininkų nurodė, kad yra bent kartą pasinaudoję Kultūros ministerijos meno kūrėjų socialinės apsaugos programa.

5.23 pav. Menininkų užimtumo formos, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

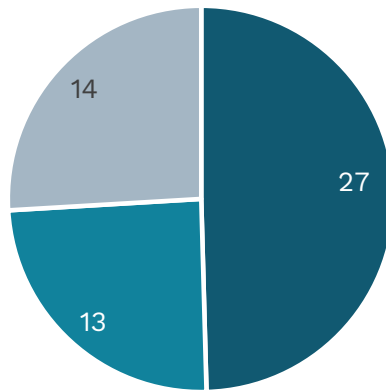
5.5.1. Darbinei veiklai skiriamas laikas

Analizuojant kūrėjų darbinei veiklai skiriamą laiką žiūrėta, kiek jo kūrėjai skiria kūrybai, iš dalies su kūryba susijusioms veikloms (pvz., edukacijai ar kitam kūrybinių įgūdžių reikalaujančiam, bet tiesiogiai kūrybinio rezultato nekuriančiam darbui) ir nekūrybinei veiklai. Kadangi standartinis darbo savaitės valandų skaičius yra 40, įvertinta, kokia dalis menininkų darbinei veiklai skiria daugiau laiko.

Vidutiniškai darbinei veiklai menininkai skiria 54 val.⁹ per savaitę. Analizuojant pagal amžiaus grupes matyti, kad darbinei veiklai vidutiniškai daugiausia laiko skiria 35–55 m. kūrėjai – 55,2 val. per savaitę. Jaunieji menininkai (iki 35 m.) per savaitę darbui skiria 53,7 val. Pastebima, kad sulaukę pensinio amžiaus (65 m.) kūrėjai nestabdo darbinės veiklos, 65 m. ir vyresni kūrėjai vidutiniškai darbinei veiklai skiria 51,9 val.

Pusę šio laiko (27 val., 50 proc.) menininkai skiria kūrybinei veiklai, maždaug po ketvirtadalį – iš dalies su kūryba susijusiam ir nekūrybiniam darbui (atitinkamai 13 ir 14 val.) (5.24 pav.).

⁹ Vidutinis valandų skaičius gaunamas apskaičiuojant reikšmes iš menininkų nurodytų intervalų, laikantis prielaidos, kad atsakymai juose pasiskirsto atsitiktinai.

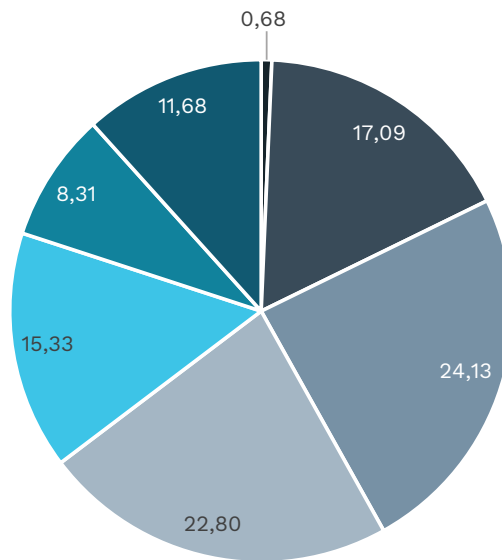
■ Kūrybinis ■ Iš dalies su kūryba susijęs ■ Ne kūrybinis

5.24 pav. Darbinei veiklai skiriamas laikas (val. per savaitę), vidutinis menininkų savaitės darbo valandų skaičius 54 val.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Iš apklausoje dalyvavusių menininkų atsakymų matyti, kad 24,13 proc. menininkų kūrybinei veiklai skiria 11–20 val. per savaitę, 22,80 proc. 21–30 val. 19,99 proc. menininkų kūrybinei veiklai skiria daugiau nei tradicinį savaitės darbo valandų skaičių (41 val. ir daugiau). Visiškai kūrybinei veiklai laiko neskiria 0,68 proc. menininkų (5.25 pav.).

Analizuojant per savaitę kūrybai skiriamą laiką matomas nevienodas pasiskirstymas atskirose srityse. Kai kuriose (architektūros, literatūros, šokio) didžioji dalis kūrėjų kūrybinei veiklai iš viso skiria iki 20 val. Sritys, kuriose didelė menininkų dalis kūrybai skiria daugiau negu 41 val. per savaitę, yra tarpdisciplininis menas, muzika, teatras, dizainas, kinas, kelios sritys. Sritys, kuriose yra daugiausia menininkų, neskiriančių laiko kūrybai, – tarpdisciplininis menas (4,40 proc. visos srities menininkų) ir dizainas (2,74 proc.) (išsami informacija anketos duomenų priede – 16 klausimas).

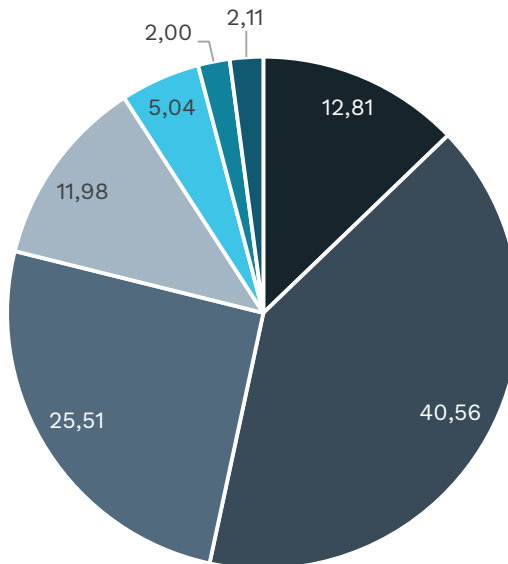

■ 0 val. ■ 1 -10 val. ■ 11 - 20 val. ■ 21 - 30 val. ■ 31 - 40 val. ■ 41 - 50 val. ■ 51 ir daugiau val.

5.25 pav. Kūrybiniam darbui skiriamas laikas (val. per savaitę), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

12,81 proc. menininkų nedirba dalinai su kūryba susijusio darbo, didžioji dalis (40,56 proc.) tokiai veiklai skiria 1–10 val. per savaitę. 4,11 proc. visų kūrėjų iš dalies su kūryba susijusiai veiklai skiria 40 val. ir daugiau (5.26 pav.) .

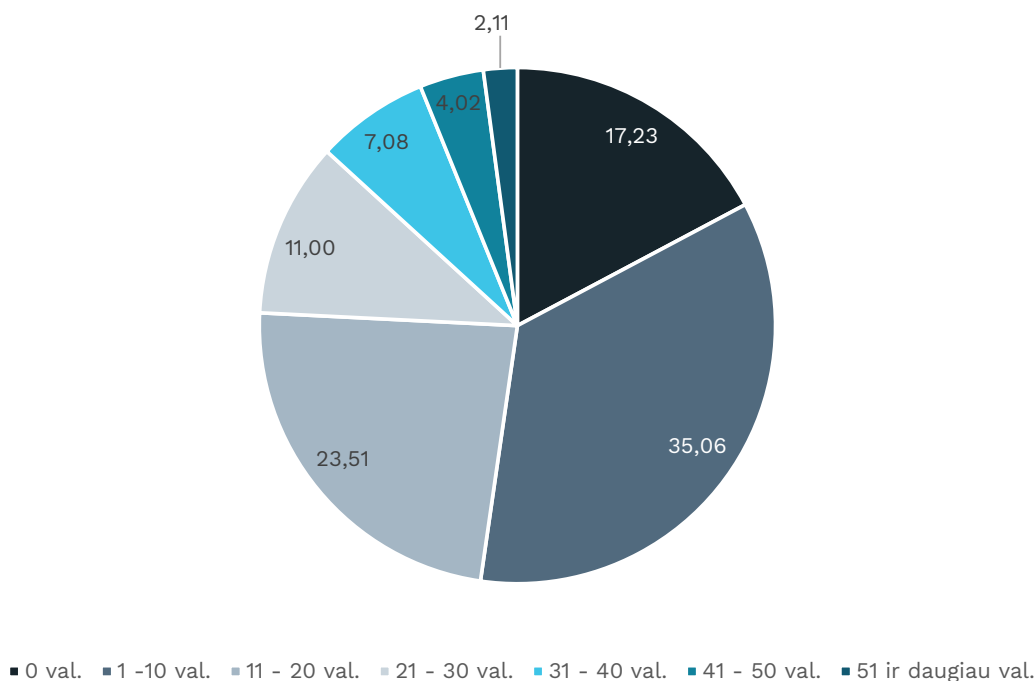

■ 0 val. ■ 1 -10 val. ■ 11 - 20 val. ■ 21 - 30 val. ■ 31 - 40 val. ■ 41 - 50 val. ■ 51 ir daugiau val.

5.26 pav. Iš dalies su kūryba susijusiam darbui skiriamas laikas (val. per savaitę), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

17,23 proc. menininkų nevykdo jokios veiklos, nesusijusios su kūryba. Didžioji dalis (35,06 proc.) tokiai veiklai skiria iki 10 val. per savaitę. 6,13 proc. su kūryba nesusijusiai veiklai skiria daugiau nei 41 val. per savaitę (5.27 pav.). Daugiau laiko su kūryba nesusijusiam darbui skiria literatūros, dailės, dizaino ir kelių sričių kūrėjai.

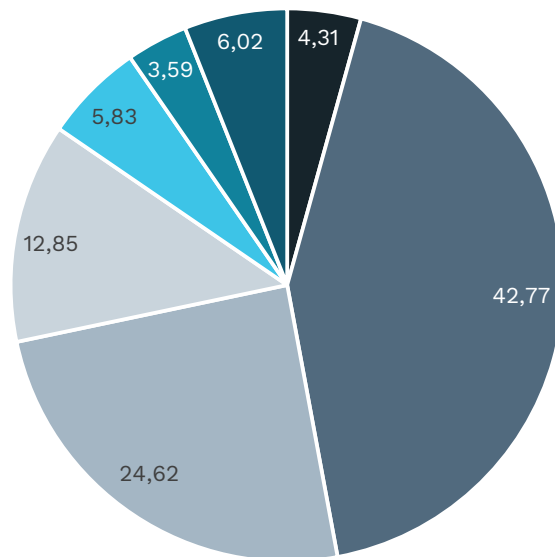

5.27 pav. Su kūryba nesusijusiam darbui skiriamas laikas (val. per savaitę), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

95,69 proc. menininkų skiria bent dalį savo laiko darbui be atlygio. Didžioji dalis (42,77 proc.) kūrėjų darbui be atlygio skiria 1–10 val. per savaitę. Beveik 10 proc. be atlygio per savaitę dirba 41 val. ir daugiau (5.28 pav.).

Vertinant pagal sritis matyti, kad didžioji dalis architektūros, fotografijos, literatūros ir šokio kūrėjų darbui be atlygio skiria 1–10 val. per savaitę. Sritis, kuriose palyginti didelė menininkų dalis darbui be atlygio skiria 41 val. ir daugiau, yra fotografija, muzika, tarpdisciplininis menas, teatras, kelios sritys (išsami informacija anketos duomenų priede – 17 klausimas).

- 0 val.
- 1 -10 val.
- 11 - 20 val.
- 21 - 30 val.
- 31 - 40 val.
- 41 - 50 val.
- 51 ir daugiau val.

5.28 pav. Darbui be atlygio skiriamas laikas (val. per savaitę), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

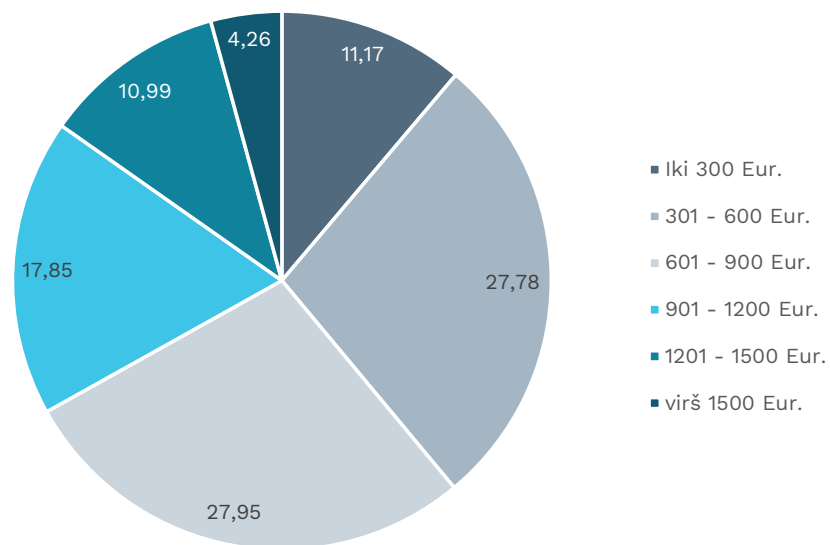
5.5.2. Pajamos

5.29 pav. pateikta informacija apie vidutines menininkų mėnesio pajamas 2019 m.

Matyti, kad maždaug po trečdalį menininkų per mėnesį uždirba 301–600 Eur (27,78 proc. menininkų) arba 601–900 Eur (27,95 proc.). 11,17 proc. kūrėjų mėnesio pajamos nesiekia 300 Eur. Didžiausias pajamas (per 1500 Eur) nurodė 4,26 proc. visų respondentų. Vidutinės tyrimo respondentų pajamos yra 772 Eur per mėnesį.

Tai yra mažiau už šalies vidutinį darbo užmokestį, tačiau daugiau nei vidutinis darbo užmokestis kultūros sektoriuje (Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. vidutinis neto darbo užmokestis buvo 822,1 Eur, kultūros ir pramogų organizavimo sektoriuje 682,5 Eur). Taip pat būtina atkreipti dėmesį, kad menininkai vidutiniškai per savaitę dirba ilgiau nei įprastą valandų skaičių (54 val.), taigi valandinis menininko darbo užmokestis yra dar mažesnis nei kituose šalies sektoriuose.

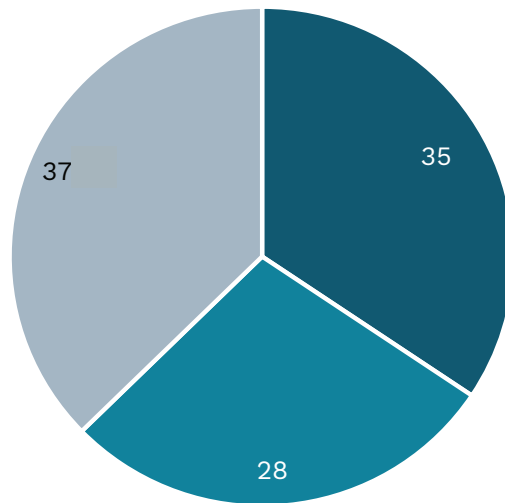
Analizuojant kūrėjų pajamų pasiskirstymą pagal sritis matyti, kad didžiausias vidutinės pajamas gauna architektūros (vidutiniškai 1185 Eur) ir kino (1001 Eur) kūrėjai. Mažiausias vidutinės pajamas nurodė etninės kultūros ir tautodailės (636 Eur), fotografijos (694 Eur), literatūros (682 Eur), cirko (617 Eur) sričių kūrėjai. Kitose srityse vidutinis atlygis svyruoja tarp 700 ir 800 Eur. Vyrai uždirba daugiau negu moterys (atitinkamai 853 ir 694 Eur). Daugiausiai uždirbanti amžiaus kategorija yra nuo 35 iki 44 metų (vidutiniškai 859 Eur), mažiausiai – iki 25 (562,5 Eur) ir vyresni nei 65 metų (680 Eur). Daugiausia uždirba užsienyje kuriantys kūrėjai (1028 Eur), toliau eina Kauno (821 Eur), Klaipėdos (826 Eur) ir Vilniaus (764 Eur) savivaldybėse kuriantys menininkai. Mažiausias pajamas nurodė kitų savivaldybių kūrėjai (685 Eur) (išsami informacija anketos duomenų priede – 18 klausimas).

5.29 pav. Vidutinės mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius), 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Analizuojant pajamų pasiskirstymą tarp kūrybinės, iš dalies su kūryba susijusios ir nekūrybinės veiklos šaltinių, matyti, kad vidutiniškai 35 proc. menininkų įplaukų gaunama iš kūrybinės veiklos, vidutiniškai 37 proc. mėnesio pajamų menininkai uždirba iš nekūrybinės veiklos, 28 proc. – iš veiklos, dalinai susijusios su kūryba (5.30 pav.).

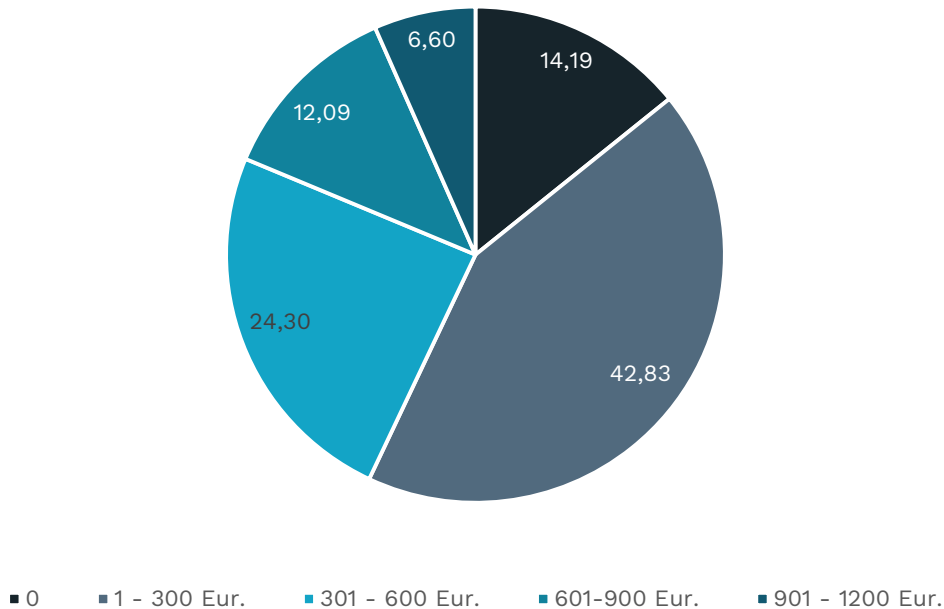
■ Kūrybinė veikla ■ Iš dalies su kūryba susijusi veikla ■ Nekūrybinė veikla

5.30 pav. Pajamų pasiskirstymas pagal pajamų šaltinį, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Vertinant menininkų pajamas pagal pajamų šaltinius matyti, kad didžioji dalis menininkų (41,83 proc.) iš kūrybinės veiklos uždirba 1–300 Eur per mėnesį. Didžiausias pajamas (901–1200 Eur ir daugiau) nurodė 6,60 proc. respondentų. 14,19 proc. menininkų iš kūrybinės veiklos neuždirbo visai (5.31 pav.).

Analizuojant kūrybinės veiklos pajamas pagal sritis matyti, kad daugiausia kūrėjų, negaunančių pajamų iš kūrybinės veiklos, yra dizaino, dailės, literatūros, muzikos, tarpdisciplininio meno, etninės kultūros ir tautodailės ir keliose srityse (išsami informacija anketos duomenų priede – 20 klausimas).

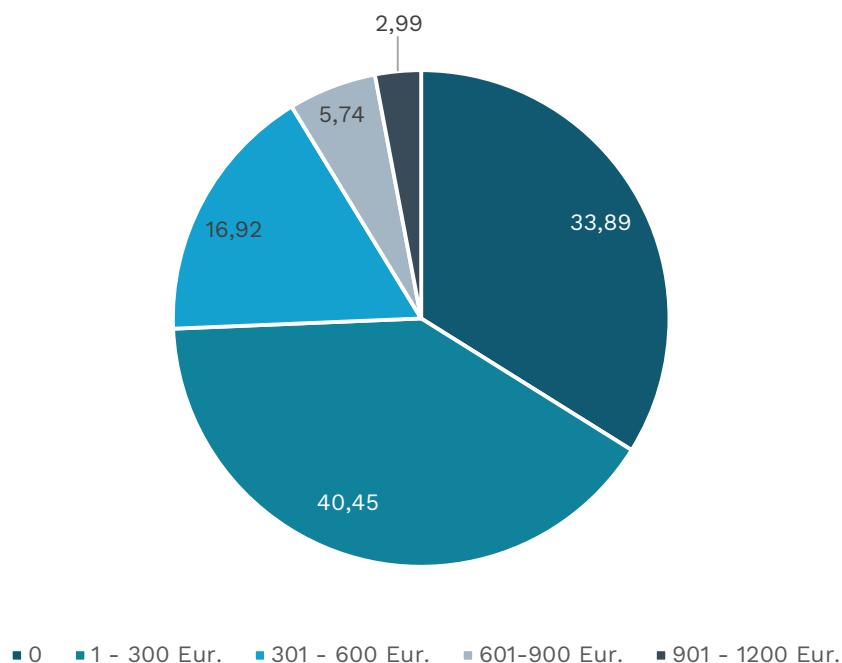

5.31 pav. Vidutinės mėnesio pajamos iš kūrybinės veiklos (atskaičius mokesčius), 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Trečdalis visų kūrėjų negauna pajamų iš veiklos, iš dalies susijusios su kūryba. Didžioji dalis (40,45 proc.) kūrėjų iš dalinai su kūryba susijusios veiklos uždirba 1–300 Eur (5.32 pav.).

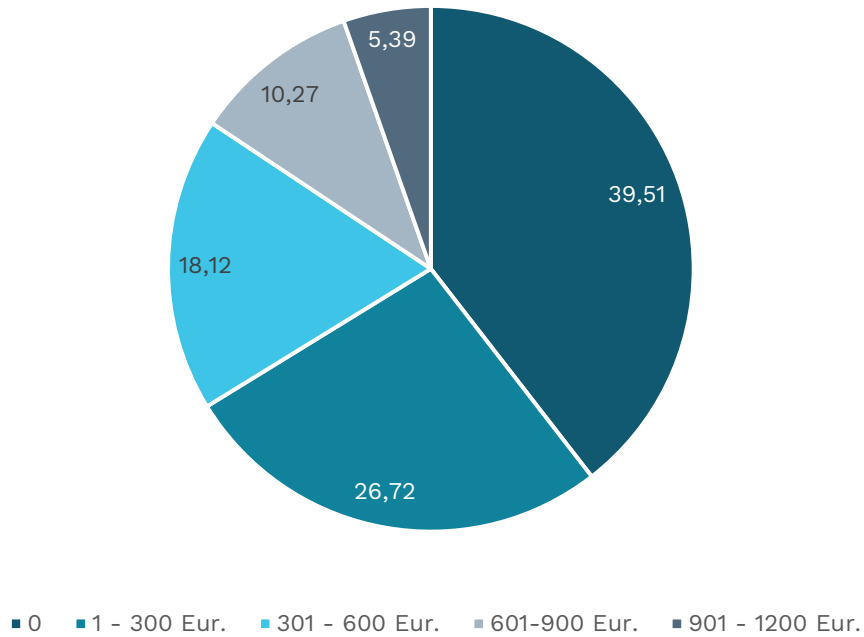
Analizuojant pagal sritis matyti, kad daugiausia didžiausias pajamas iš dalinai su kūryba susijusios veiklos gaunančių kūrėjų yra architektūros, fotografijos, tarpdisciplininio meno, šokio srityse.

5.32 pav. Vidutinės mėnesio pajamos iš dalinai su kūryba susijusios veiklos (atskaičius mokesčius), 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

39,51 proc. kūrēju iš nekūrybinės veiklos pajamų negauna. 26,72 proc. menininkų pajamos iš nekūrybinės veiklos sudaro 301–600 Eur. 5,39 proc. menininkų iš nekūrybinės veiklos uždirba 900–1200 Eur ir daugiau (5.33 pav.) Iš nekūrybinės veiklos didžiausias pajamas gauna architektūros, dailės, fotografijos, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno ir kelių sričių kūrėjai.

5.33 pav. Vidutinės mėnesio pajamos iš nekūrybinės veiklos (atskaičius mokesčius), 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

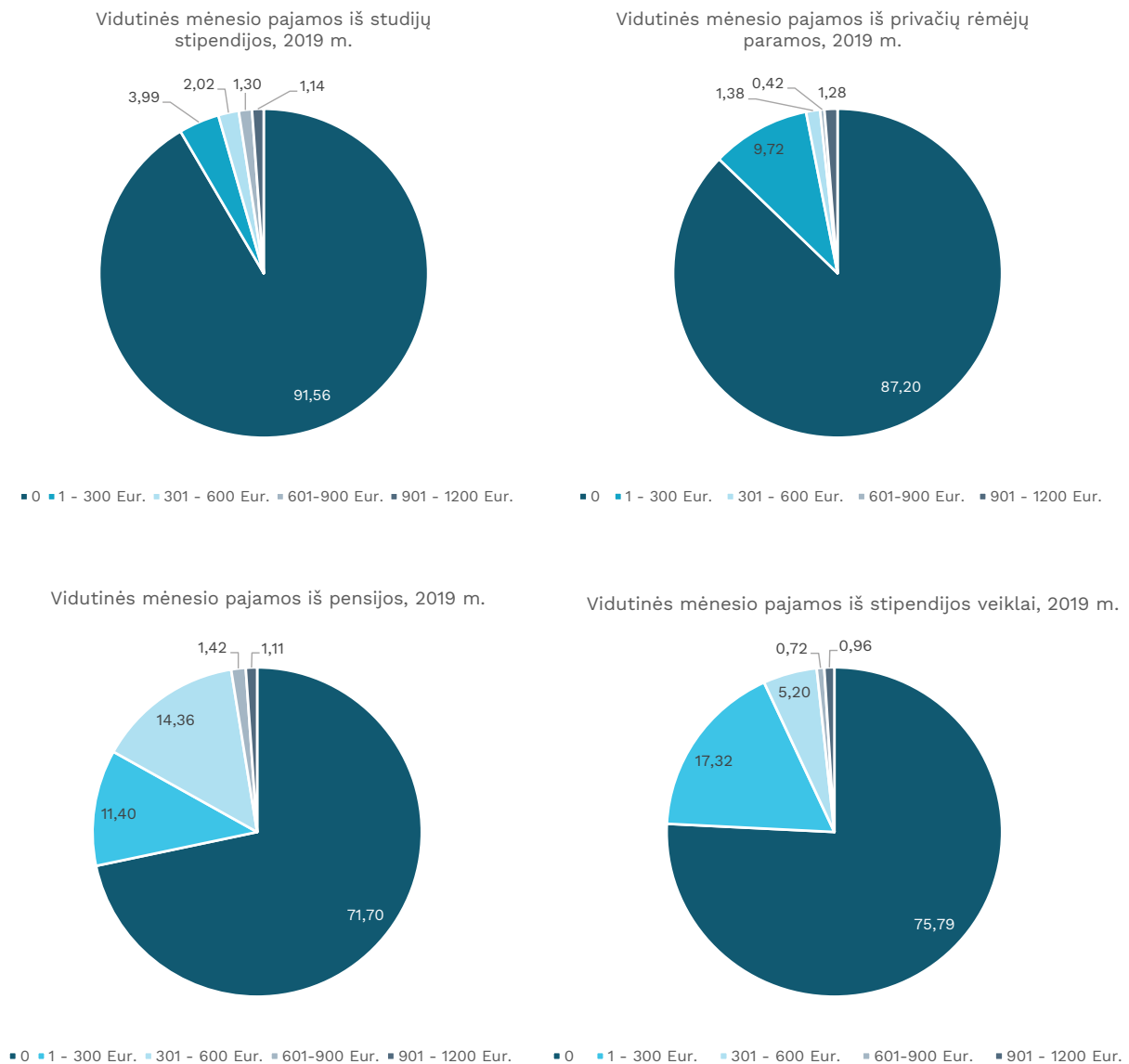
5.4 lentelėje pateikiama apibendrinta informacija apie menininkų pajamų šaltinius iš skirtingų rinkų ir darbui jose skirtą laiką.

5.4 lentelė. Menininkų pajamos ir kūrybinei veiklai skiriamas laikas

	Vidutinės mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius)	Darbinei veiklai skiriamas laikas (proc.)			Gaunamos pajamos (proc.)		
		Kūrybinė veikla	Iš dalies su kūryba susijusi veikla	Su kūryba nesusijusi veikla	Kūrybinė veikla	Iš dalies su kūryba susijusi veikla	Su kūryba nesusijusi veikla
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	1184,98	47,10	25,06	27,84	35,94	32,19	31,88
Cirkas	616,67	47,41	39,02	13,57	51,61	32,26	16,13
Dizainas	760,38	52,16	15,83	32,01	52,37	21,70	25,93
Dailė	733,27	49,13	24,15	26,72	46,28	20,52	33,20
Fotografija	693,87	44,11	24,74	31,15	37,17	24,79	38,04
Literatūra	681,93	49,79	22,51	27,70	37,28	28,42	34,30
Muzika	747,48	55,23	21,67	23,10	44,42	22,10	33,48
Šokis	795,07	43,11	36,43	20,46	34,39	36,20	29,41
Tarpdisciplininis menas	710,95	50,07	28,82	21,10	24,89	27,75	47,36
Teatras	732,17	53,06	27,59	19,35	55,04	24,90	20,06
Etninė kultūra ir tautodailė	636,40	47,65	21,58	30,77	32,66	27,91	39,43
Žurnalistika	698,61	44,16	31,25	24,59	41,54	22,63	35,83
Kinas	1001,35	52,09	24,48	23,43	49,84	31,10	19,06
Kelios sritys	698,35	48,45	24,40	27,15	38,18	27,36	34,46
Lytis							
Vyras	853,14	49,29	24,06	26,65	42,76	25,73	31,51
Moteris	693,52	49,20	25,25	25,55	40,52	27,16	32,32
Amžius							
iki 25	562,50	52,92	26,46	20,62	49,02	12,74	38,24
25–34	766,28	46,00	25,82	28,18	36,59	31,91	31,50
35–44	859,23	47,32	25,58	27,10	39,46	29,76	30,78
45–54	823,16	49,53	24,38	26,09	44,10	24,20	31,71
55–64	822,53	46,69	25,81	27,50	34,93	27,73	37,40
65 ir daugiau	680,00	53,20	22,95	23,85	51,52	21,31	27,17
Savivaldybė							
Vilniaus m. sav.	763,55	50,47	24,65	24,88	41,10	27,25	31,65
Kauno m. sav.	821,00	48,32	27,24	24,44	41,89	26,29	31,82
Klaipėdos m.sav.	824,60	52,26	24,56	23,18	53,45	20,96	25,59
Kitos savivaldybės	685,03	45,05	21,24	33,71	35,83	27,67	36,50
Užsienis	1028,31	44,83	31,88	23,29	31,80	28,70	39,50

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Menininkų pajamos iš kitų šaltinių sudaro santykinai nedidelę dalį. Kiti šaltiniai yra susiję su studijomis (studijų stipendiją gauna 8,55 proc. menininkų), pensija (ją gauna 28,3 proc. kūrėjų). 12,8 proc. kūrėjų gauna privačių rėmėjų paramą, 9,72 proc. kūrėjų ji sudaro iki 300 Eur. 24,21 proc. visų kūrėjų 2019 m. gavo pajamas kaip stipendiją kūrybinei ar edukacinei veiklai. Didžiosios dalies (17,32 proc.) kūrėjų iš stipendijos gautos mėnesio pajamos sudarė iki 300 Eur. Lėšų dalis iš stipendijų bendrame kūrėjų metiniame biudžete nėra didelė, iš dalies taip yra dėl to, kad stipendijos dažniausiai skiriamos trumpesniame nei metų laikotarpiui, taigi paskirsčius metinę stipendijos sumą dvylikai mėnesių jos santykinė suma mažėja (5.34 pav.).

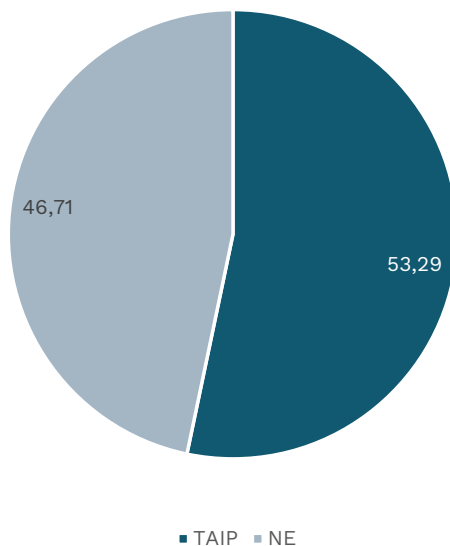

5.34 pav. Vidutinės mėnesio pajamos iš kitų šaltinių, 2019 m., proc.

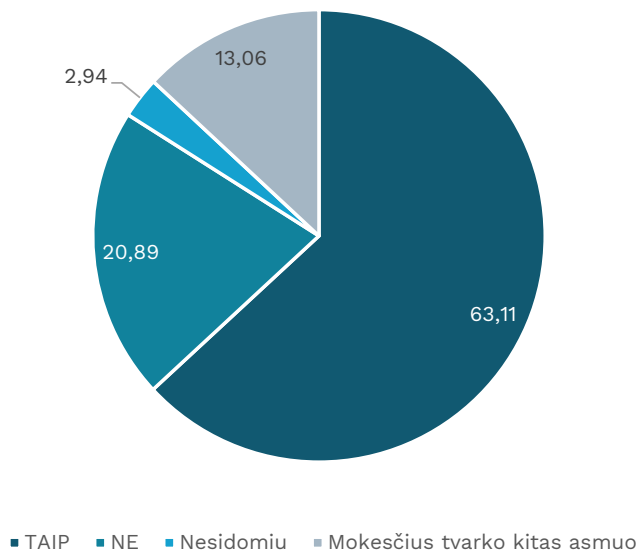
Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Dauguma menininkų dirba savarankiškai ir turi patys deklaruoti pajamas ir susimokėti mokesčius. 46,71 proc. kūrėjų nurodė, kad jiems nepakanka informacijos apie mokesčius ir mokestines lengvatas menininkams. 63,11 proc. kūrėjų nurodė, kad jiems aišku, kaip deklaruoti pajamas ir susimokėti mokesčius, 20,89 proc. ši procedūra nėra aiški. 13,06 proc. kūrėjų finansus tvarko kitas asmuo (5.35 pav.) (išsami informacija anketos duomenų priede – 22 ir 23 klausimas).

Ar pakanka informacijos apie mokesčius ir mokestines lengvatas

Ar menininkams aišku, kaip deklaruoti ir susimokėti mokesčius

5.35 pav. Mokesčių deklaravimo sistemos aiškumas

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Apibendrinus informaciją matyti, kad menininkai darbinei veiklai skiria daugiau laiko (vidutiniškai 54 val. per savaitę), nei oficialiai nustatyta savaitės darbo trukmė (40 val.). Nors vidutiniškai kūrybinei veiklai skiriama apie pusę viso darbo laiko, pajamos iš kūrybinės veiklos sudaro 42 proc. Tai pat menininkų vidutinis mėnesio uždarbis 2019 m. buvo mažesnis nei šalies vidurkis. Beveik visi menininkai bent dalį savo darbo laiko skiria darbui be atlygio. Taip pat kūrėjai yra linkę rinktis savarankišką veiklą, dėl to tenka patiems būti atsakingiems už savo finansinę situaciją, deklaruoti pajamas ir sumokėti mokesčius. Kūrėjams trūksta žinių, kaip tai padaryti.

5.6. Kūrybos rezultatas

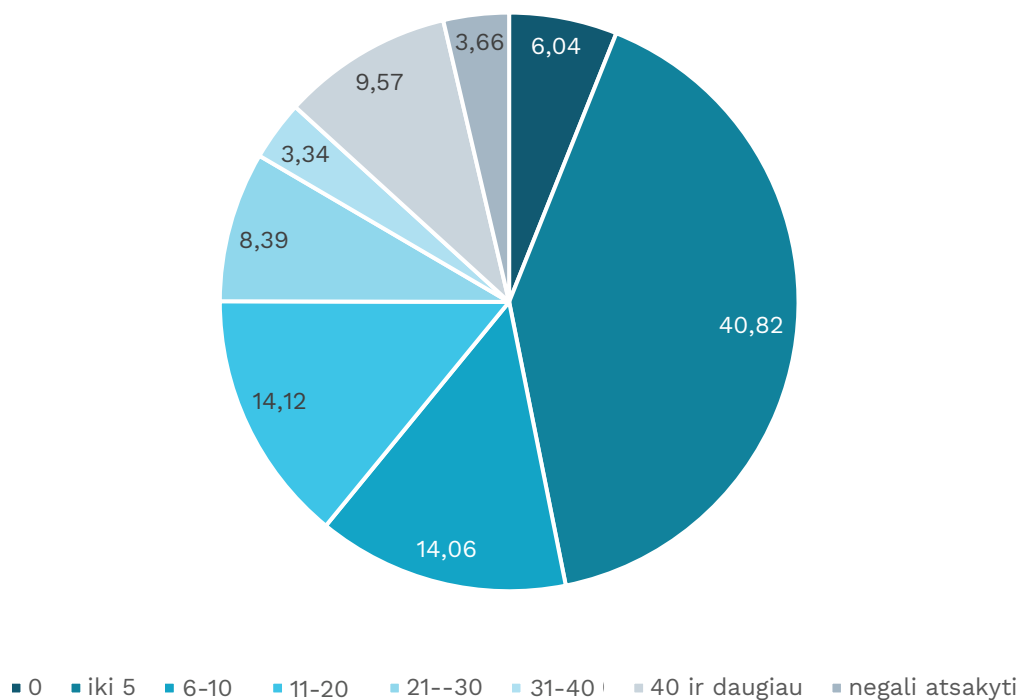
Siekiant atskleisti menininkų kūrybos rezultatą analizuotas sukurtų ir atliktų kūrinių skaičius ir jų pristatymas užsienyje. Kiekybinis kūrybos rezultatas vertintas kelias aspektais, siekiant įvairiapusiškai atspindėti kelias sektoriaus ypatybes, nes skirtingose srityse skiriasi vienam meno kūriniui sukurti skiriamas laikas ir paties kūrinio apimtis. Taip pat kūrėjai gali būti skirstomi į kūrėjus ir atlikėjus, pastariesiems kiekvienas pasirodymas (spektaklis ar koncertas) yra naujas ir unikalus kūrinys. Siekiant įvertinti menininkų kūrybos apimtis analizuotas vidutinis per metus sukurtų ir didelės apimties kūrinių (kurių kūryba užtruko mėnesį ir ilgiau) skaičius. Taip pat menininkų paprašyta įvertinti savo kūrinių pristatymo publikai apimtis (parodos, spektakliai, koncertai ir pan.) bei sklaidos užsienyje mastą 2019 m.

5.36 pav. pateiktoje informacijoje apie vidutinį per metus sukurtų kūrinių skaičių matyti, kad 6,04 proc. kūrėjų per 2019 m. nesukūrė nė vieno kūrinio, 3,66 proc. kūrėjų negalėjo pateikti informacijos apie kūrinių kiekį.

Didžioji dalis (40,82 proc.) kūrėjų per metus sukuria iki 5 naujų meno kūrinių. 9,57 proc. kūrėjų nurodė, kad per 2019 metus sukūrė 40 ir daugiau kūrinių.

Kūrinių skaičius labiausiai susijęs su kūrybos pobūdžiu ir sritimi, kurioje dirba menininkai, nes skirtingų sričių kūriniai reikalauja nevienodų laiko, žmogiškųjų išteklių ir kitų sąnaudų. Sritys, kurių kūrėjai yra produktyviausi¹⁰ vertinant sukurtų kūrinių skaičių, yra fotografija, etninė kultūra ir tautodailė, dizainas ir dailė. Sritys, kuriose didžioji dalis kūrėjų per metus sukuria iki 5 kūrinių, yra literatūra, muzika, šokis, teatras ir kinas (išsami informacija anketos duomenų priede – 24 klausimas).

Lyginant pagal lytį matyti, kad vyrų ir moterų pasiskirstymas pagal sukurtų kūrinių skaičių gana tolygus. Analizuojant duomenis pagal amžių galima pastebėti, kad vyresni (per 65 m.) menininkai linkę kurti daugiau (pvz., 40 ir daugiau kūrinių per metus sukuria 15,65 proc. visų 65 m. ir vyresnių menininkų), o jauni kūrėjai apsiriboja mažesnėmis kūrybos apimtimis, ruošiasi kūrybiniam darbams.

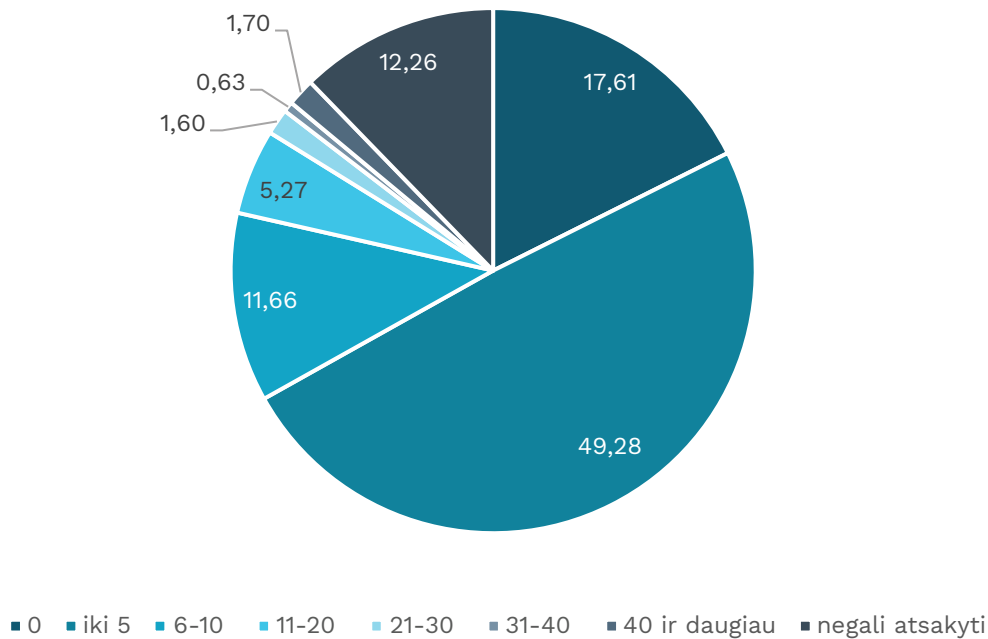

5.36 pav. Vidutinis per metus sukurtų kūrinių skaičius, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

¹⁰ Tyrime siekiama suvokti skirtingų sričių menininkų produktyvumą ir meno kūriniai sukurti skiriamą laiką bei žmogiškuosius išteklius. Produktivumas nėra laikomas nei teigiamu, nei neigiamu menininko veiklos bruožu.

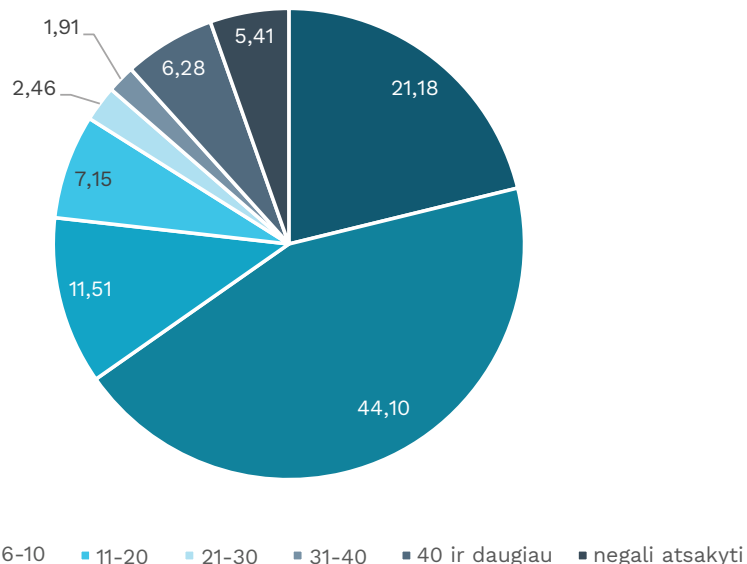
Kaip jau minėta, meno kūriniai gali būti skirtingos apimties ir reikalauti nevienodų žmogiškųjų išteklių ir laiko sąnaudų, dėl to menininkų buvo paklausta, kiek didelės apimties kūrinių (kurių kūrybinis procesas užtruko ilgiau negu mėnesį arba galutinio kūrinio trukmė ilgesnė negu 30 min.) jie sukūrė per 2019 m. (5.37 pav.). Dauguma (49,28 proc.) kūrėjų nurodė, kad per metus sukūrė iki 5 didelės apimties kūrinių. 12,26 proc. kūrėjų savo kūriniams tokio kriterijaus netaiko arba negalėjo įvardyti kūrinių skaičiaus. Vertinant didelės apimties kūrinių skaičių, galima išskirti sritis, kuriose vieno kūrinio sukūrimo procesas dažniausiai užtrunka mažiau negu mėnesį, tai fotografija, etninė kultūra ir tautodailė (išsami informacija anketos duomenų priede – 25 klausimas).

5.37 pav. Vidutinis per metus sukurtų didelės apimties (kurių kūryba truko ilgiau nei mėnesį arba trukmė ilgesnė nei 30 min.) kūrinių skaičius, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

21,18 proc. menininkų 2019 m. nedalyvavo nė viename kūrybos pristatymo renginyje (spektaklyje, koncerte, parodoje ar kt.). Didžioji dalis – 44,10 proc. tokio pobūdžio veikloje dalyvavo iki 5 kartų (5.38 pav.). Renginių skaičius glaudžiai susijęs su menininko veiklos sritimi, pvz., aktoriams ar atlikėjams kiekvienas spektaklis ar koncertas yra atskiras meninės išraiškos kūrinys, jau sukurtų kūrinių eksponavimas parodose kaskart išreiškiamas vis nauja forma ir pan. Tai matyti ir iš atsakymų pasiskirstymo pagal sritis: penktadalis muzikos ir šokio ir teatro kūrėjo per metus dalyvauja 40 ir daugiau kultūros ir meno ar jų pristatymo renginių (išsami informacija anketos duomenų priede – 26 klausimas).

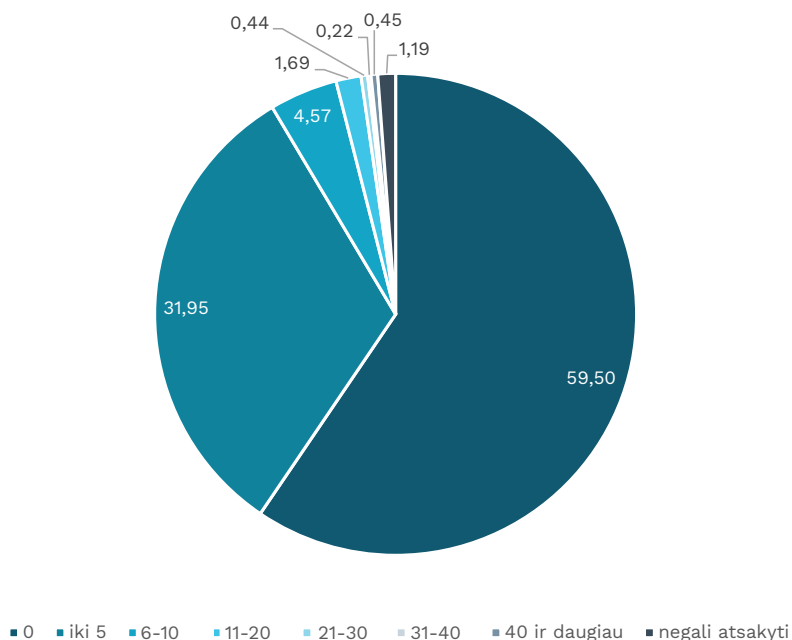

5.38 pav. Vidutinis renginių, kuriuose dalyvauta per metus, skaičius, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

2019 m. savo kūrybos užsienyje nė karto nepristatė 59,50 proc. menininkų, iki 5 kartų savo kūrybą užsienyje pristatė beveik trečdalis (31,95 proc.) kūrėjų (5.39 pav.). Savo kūrybos nepristato 70–90 proc. architektūros, fotografijos, literatūros, etninės kultūros ir tautodailės, žurnalistikos kūrėjų (išsamiai informacija anketos duomenų priede – 27 klausimas).

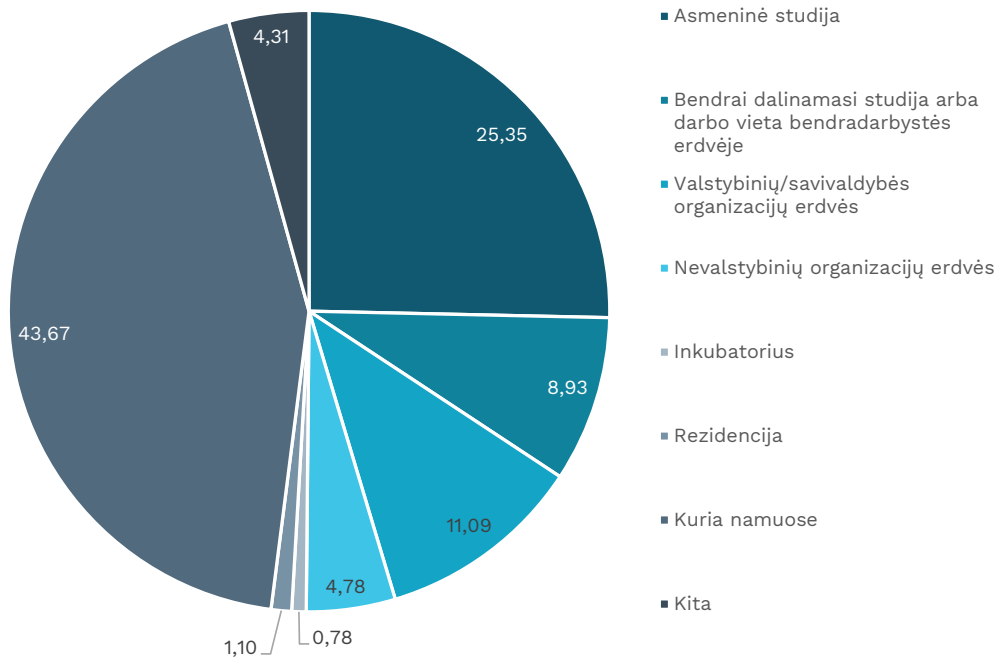
66 proc. cirko, 58 proc. muzikos, 44 proc. teatro, 42 proc. dizaino kūrėjų savo kūrybą užsienyje 2019 m. pristatė 1–5 kartus. Aktyviausiai (daugiausia išvykų) užsienyje veikia muzikos ir šokio kūrėjai.

5.39 pav. Vidutinis kūrybos pristatymo užsienyje kartų skaičius, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

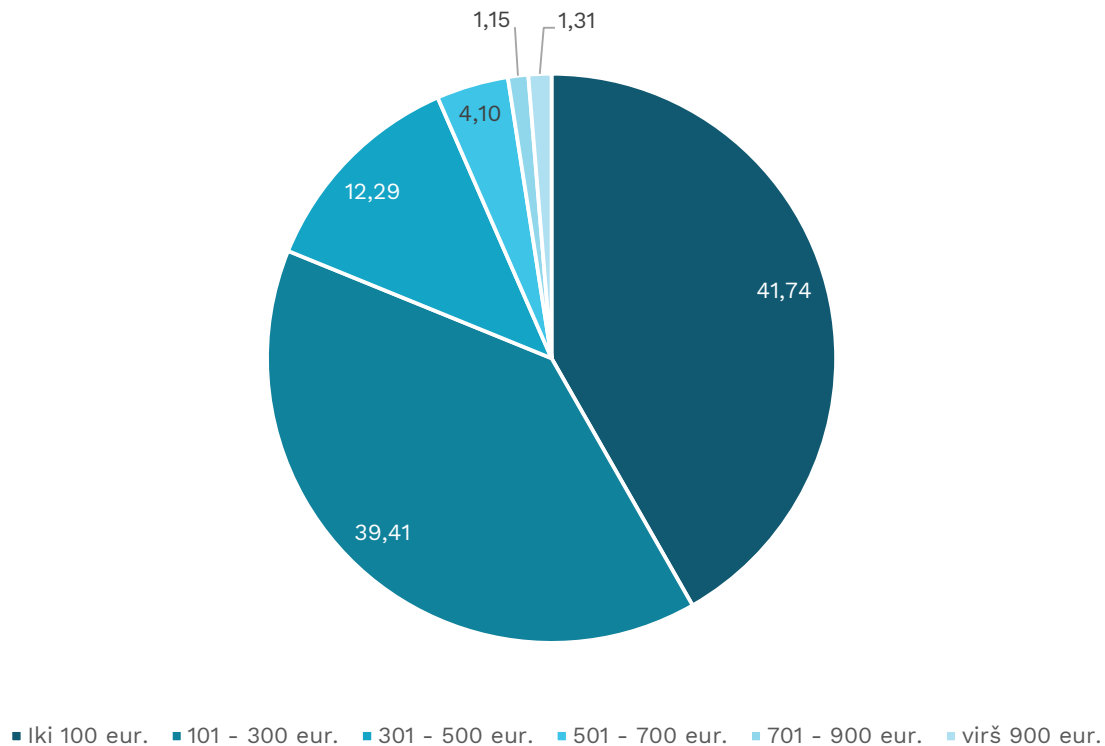
5.40 pav. pateikiama informaciją apie pagrindinę menininkų kūrybos erdvę. 43,67 proc. kūrėjų nurodė, kad kuria namuose, 25,35 – kad asmeninėse studijose. Mažiausiai kūrėjų naudojami inkubatorių (0,78 proc.) ir rezidencijų (1,1 proc.) erdvėmis. Kūrybinės erdvės poreikis glaudžiai susijęs su srities veiklos ypatybėmis ir infrastruktūros poreikiu. Pvz., 85,35 proc. žurnalistikos ir 87,13 proc. literatūros kūrėjų kuria namuose, tačiau scenos menų ar kino kūrėjai to daryti negali. Galimybes kurti asmeninėse studijose turi 59,45 proc. dailės, 29,11 proc. dizaino, 28,55 proc. muzikos kūrėjų (išsami informacija anketos duomenų priede – 31 klausimas).

5.40 pav. Pagrindinė menininkų kūrybos erdvė, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Vidutinės asmeninės menininkų lėšos, skirtos kūrybai (studijos nuomai, medžiagoms, technikai ir kt.), per mėnesį sudaro 176 Eur. 41,74 proc. respondentų nurodė, kad per mėnesį išleidžia iki 100 Eur, 39,41 proc. 101–300 Eur. Daugiausiai asmeninių lėšų kūrybai išleidžia dailės, fotografijos, kino ir kelių sričių menininkai, mažiausiai – literatūros, etninės kultūros ir tautodailės kūrėjai (išsami informacija anketos duomenų priede – 21 klausimas).

5.41 pav. Vidutinės asmeninės mėnesio išlaidos kūrybinei veiklai, 2019 m., proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

5.7. Atstovavimas interesams ir valstybės intervencijos

Šioje dalyje atskleidžiama, ar menininkai žino, kokios valstybės intervencijų priemonės yra taikomos jų būklei gerinti. Pagal apklausoje dalyvavusių respondentų atsakymus įvertintas menininkų požiūris į institucijas ir organizacijas ir jų veiklos indėlis į kūrėjų būklės gerinimą. Taip pat pateikiama menininkų nuomonė apie valstybės intervencijų veiksmingumą: ar jos daro įtaką visos šalies menininkų padėčiai ir asmeninei apklausoje dalyvavusių respondentų būklei.

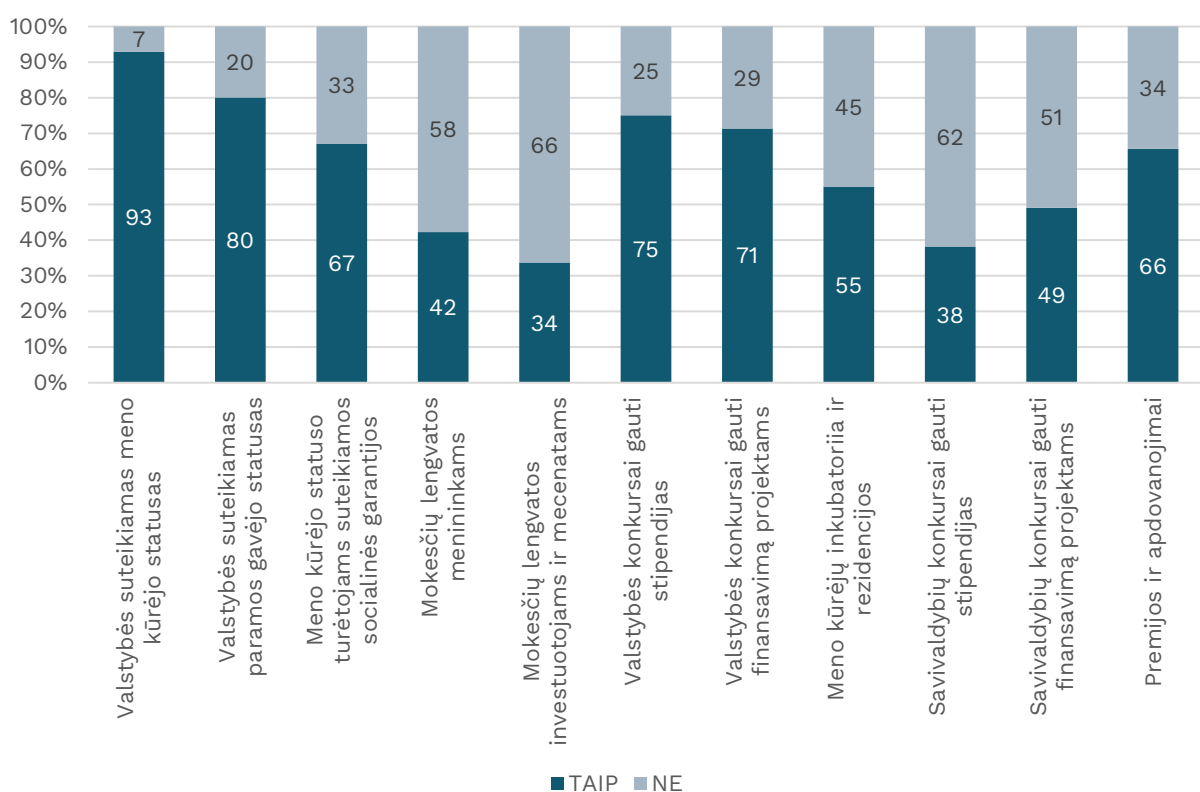
5.42 pav. pateikta informacija atskleidžia, ar menininkai yra pakankamai informuoti apie įvairias valstybės intervencijų priemones jų būklei gerinti (klausiama, ar menininkai žino išvardytas priemones). Matyti, kad beveik visi kūrėjai (93 proc.) žino apie valstybės suteikiamą meno kūrėjo statusą, tačiau mažesnę dalis (80 proc.) žino, kad turint šį statusą galima įgyti ir paramos gavėjo statusą ar kad jį turint yra suteikiamos socialinės garantijos (67 proc.). Informacija apie meno kūrėjo statusą sunkiausiai pasiekia dizaino, muzikos ir kino kūrėjus (šiose srityse apie šią priemonę nežino atitinkamai 18,86, 15,03 ir 20,59 proc. kūrėjų). Apie paramos gavėjo statusą nežino 61,33 proc. dizaino ir 37,64 proc. kino kūrėjų (išsami informacija anketos duomenų priede – 38 klausimas).

Didelis pasiskirstymas tarp sričių matomas analizuojant menininkų atsakymus apie meno kūrėjo statuso suteikiamas socialines garantijas. Apie jas žino visi cirko kūrėjai, beveik visi tarpdisciplininio meno (94,12 proc.), fotografijos (92,11 proc.), didelė dalis dailės (82,25 proc.), žurnalistikos (85,35 proc.) kūrėjų. Tačiau apie garantijas nežino dauguma dizaino (70,52 proc.), muzikos (51,17 proc.), kino (52,36 proc.) kūrėjų. Informacija apie garantijas dažniau pasiekia vyresnius kūrėjus. Lyginant pagal apskritis, daugiausiai apie šią priemonę nežinančių menininkų yra Vilniaus (40,95 proc.) ir Utenos (41,40 proc.) apskrityse.

58 proc. menininkų nežino apie mokesčių lengvatas menininkams, 66 proc. – apie lengvatas investuotojams ir mecenatams.

Kūrėjai aktyviai domisi valstybinio finansavimo galimybėmis: 75 proc. žino apie konkursus stipendijoms gauti, 71 proc. – apie projekcinį finansavimą. Informaciją apie tokio finansavimo galimybes yra girdėję didžioji dalis literatūros, muzikos, dailės, šokio, tarpdisciplininio meno, teatro, žurnalistikos, kino, kelių sričių kūrėjų, o didesnė dalis architektūros ir dizaino kūrėjų šios informacijos neturi. Daugiausia žinančių apie aptariamas galimybes yra tarp 25–34 m. amžiaus kūrėjų, Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės, Telšių ir Utenos apskrityse. Tačiau menininkai yra mažiau susipažinę su savivaldybių finansavimu: apie stipendijas nėra girdėję 62 proc., apie projekcinį finansavimą – 51 proc. respondentų. (Tai gali būti susiję su mažesniu finansavimo mastu ir tuo, kad ne visos savivaldybės turi stipendijų menininkams programas.)

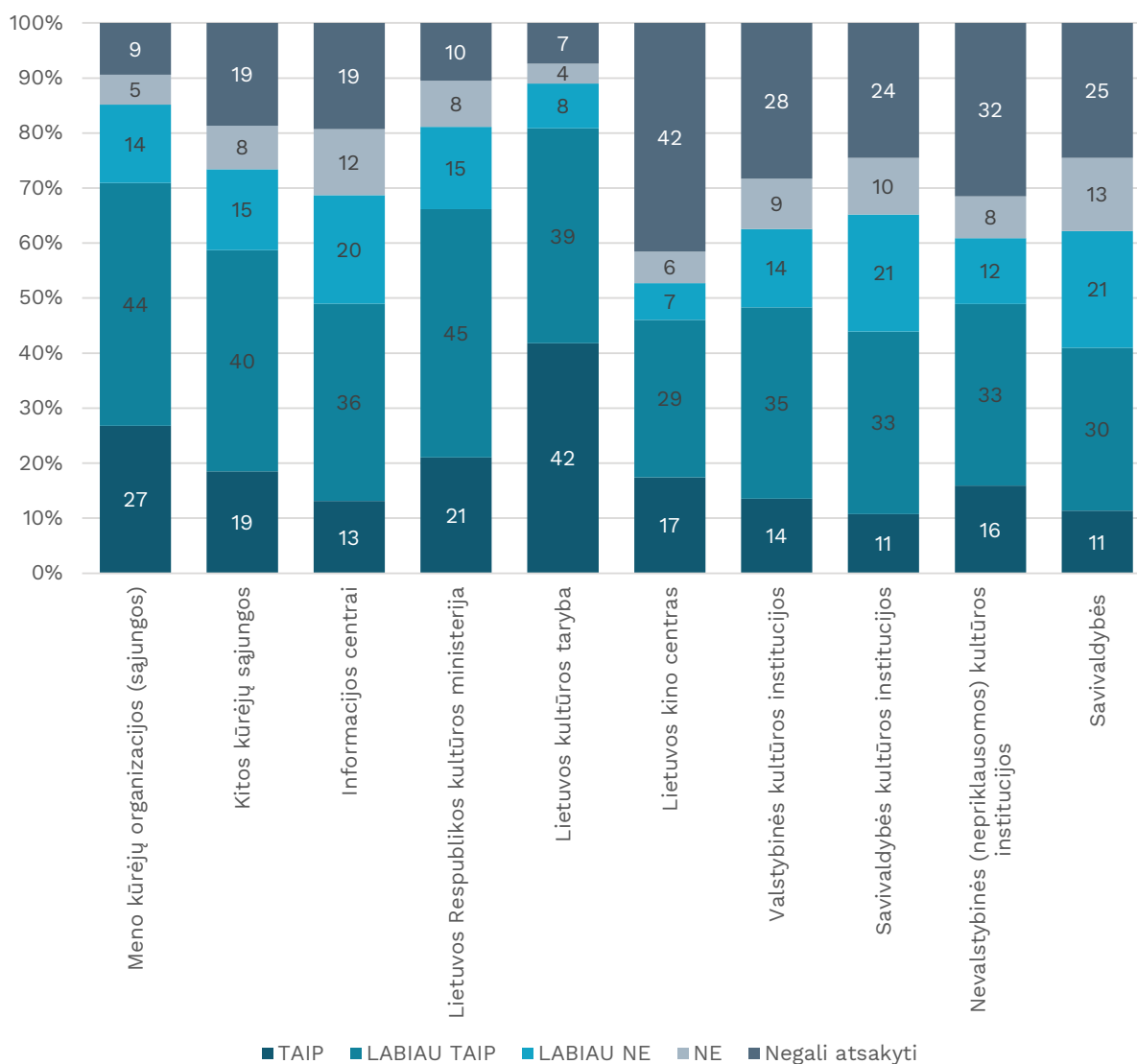
45 proc. kūrėjų nepasiekia informacija apie meno kūrėjų inkubatorius ir rezidencijas. 34 proc. nežino apie premijas ir apdovanojimus.

5.42 pav. Menininkai, žinantys apie valstybės taikomas intervencijas menininkų būklei gerinti, proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Vertinant, kaip skirtingos institucijos ar organizacijos prisideda prie menininkų būklės gerinimo, menininkų buvo prašyta šį teiginį įvertinti teigiamai („taip“, „labiau taip“) arba neigiamai („ne“, „labiau ne“). Kaip labiausiai prisidedančias menininkai išskiria Lietuvos kultūros tarybą, meno kūrėjų sąjungas ir Kultūros ministeriją (5.43 pav.). Daugiausiai menininkų nepritarė, kad prie būklės gerinimo prisideda informacijos centrai, savivaldybės ir savivaldybės kultūros institucijos. Šių atsakymų įverčiai labai skiriasi pagal sritis, pvz., per 91,96 proc. šokio, 73 proc. fotografijos kūrėjų nurodė, kad informacijos centrai prisideda prie būklės gerinimo. Savivaldybių vertinimai susiję su tuo, kur gyvena menininkai: geriausiai savivaldybių veiklą vertina Klaipėdos (64,79 proc. Klaipėdos kūrėjų pasirinko teigiamus atsakymus), prasčiausiai Utenos (28,18 proc.) ir Vilniaus (31,14 proc.) apskrityse gyvenantys menininkai (išsami informacija anketos duomenų priede – 39 klausimas).

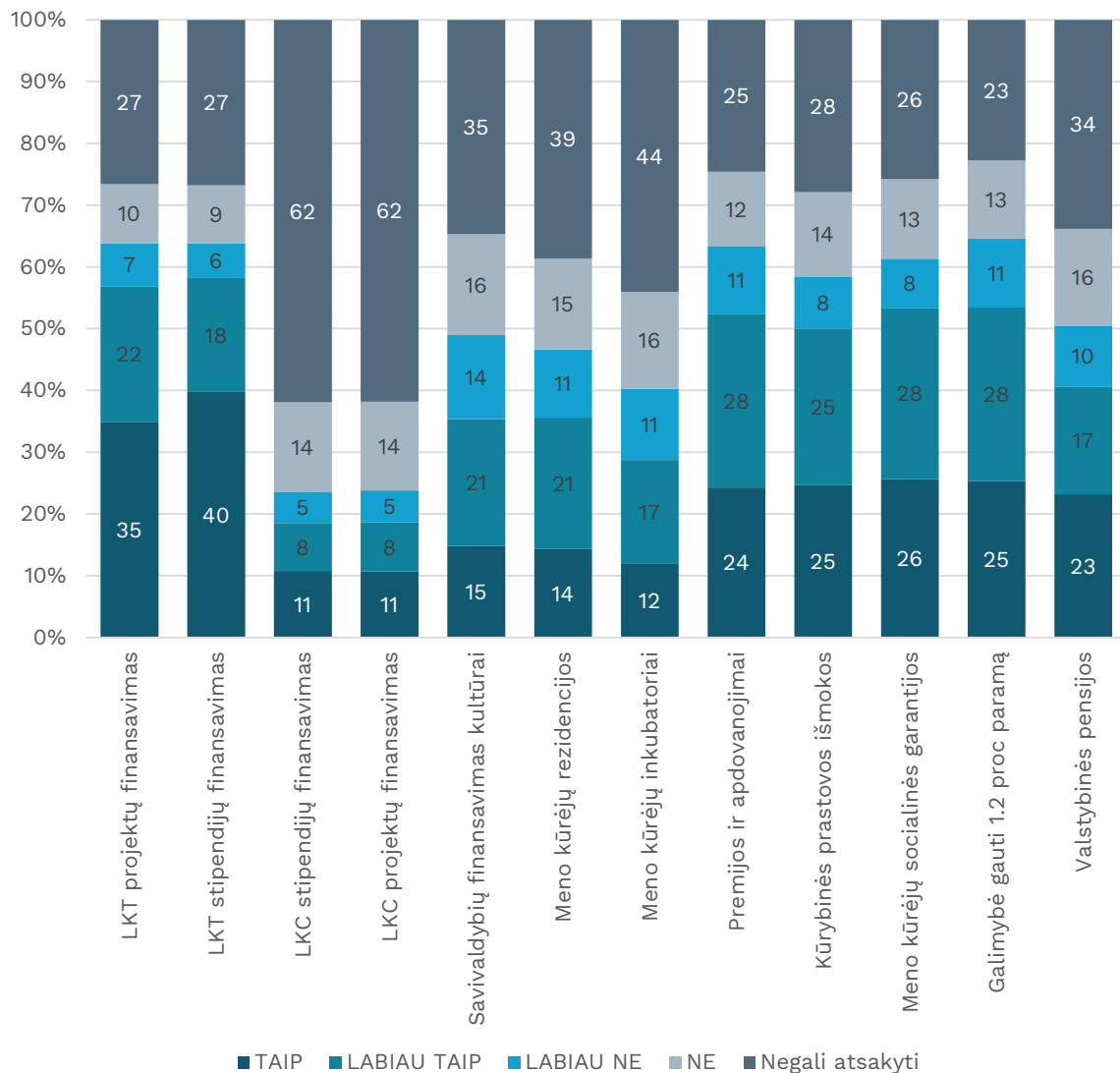

5.43 pav. Menininkų nuomonė apie įvairių organizacijų veiklos įtaką būklei (prisideda ar ne), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Vertindami, kokį poveikį jų asmeninei būklei daro valstybės intervencijos, kaip darančias didžiausią teigiamą poveikį menininkai išskyrė Lietuvos kultūros tarybos stipendijų (58,21 proc. atsakė „taip“ arba „labiau taip“) ir projektų (56,86 proc.) finansavimą (5,44 pav). Mažiausią Lietuvos kultūros tarybos programų įtaką savo būklei mato architektūros ir dizaino sričių menininkai, taip pat teigiamas įtakos vertinimas mažėja su amžiumi (kuo vyresni menininkai, tuo dažniau nurodo, kad šios programos negerina jų asmeninės būklės). Mažiausią šių programų poveikį mato Kauno ir Klaipėdos apskričių menininkai (išsami informacija anketos duomenų priede – 40 klausimas).

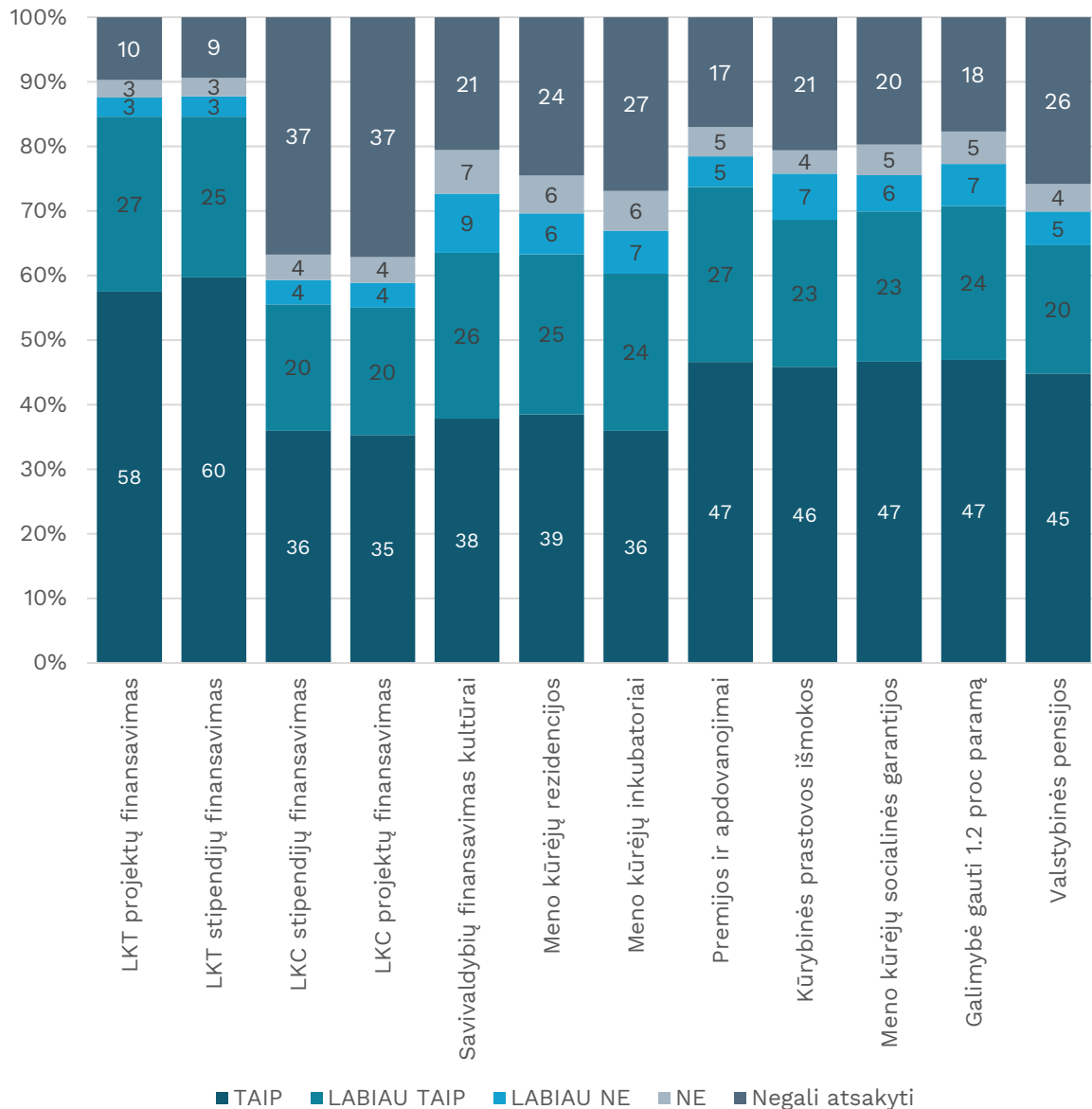
Daugiau negu pusė kūrėjų intervencijas vertina kaip darančias teigiamą poveikį jų asmeninei kūrybinei būklei dėl socialinių garantijų (53,39 proc.), galimybės įgyti paramos gavėjo statusą (53,43 proc.). Dauguma menininkų (ne kino srities) negalėjo nurodyti Lietuvos kino centro poveikio jų asmeninei būklei.

5.44 pav. Menininkų nuomonė apie valstybės intervencijų poveikį jų asmeninei būklei (gerina ar ne), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Dėl įvairių priežasčių menininkai gali nesinaudoti valstybės intervencijų priemonėmis (neturi poreikio, jiems tos priemonės nėra prieinamos (pvz., skirtos ne jų veiklos sričiai, jie neturi meno kūrėjo statuso ir pan.), tačiau priemonės gali būti svarbios menininkų laukui. Dėl to kūrėjų prašyta įvertinti, ar, jų nuomone, valstybės intervencijos gerina Lietuvos menininkų būklę (5.45 pav.). Didžioji dalis menininkų kaip teigiamą poveikį būklei darančias priemones išskiria šias: LKT stipendijų finansavimą (84,59 proc. menininkų nurodė „taip“ arba „greičiau taip“), LKT projektų finansavimą (84,6 proc.), premijas ir apdovanojimus (73,69 proc.). Taigi vertindami šias priemones menininkai mato didesnę naudą šalies menininkams apskritai nei sau asmeniškai (išsami informacija anketos duomenų priede – 41 klausimas).

5.45 pav. Menininkų nuomonė apie valstybės intervencijų poveikį Lietuvos menininkų būklei (gerina ar ne), proc.

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Apibendrinant galima teigti, kad menininkai valstybės intervencijas vertina labiau teigiamai. Didžioji dalis kūrėjų žino pagrindines valstybės intervencijų priemones, tačiau nėra iki galo informuoti apie visas jų galimybes (pvz., žino apie meno kūrėjo statusą, tačiau nežino, kad jis suteikia socialines garantijas ar leidžia įgyti paramos gavėjo statusą).

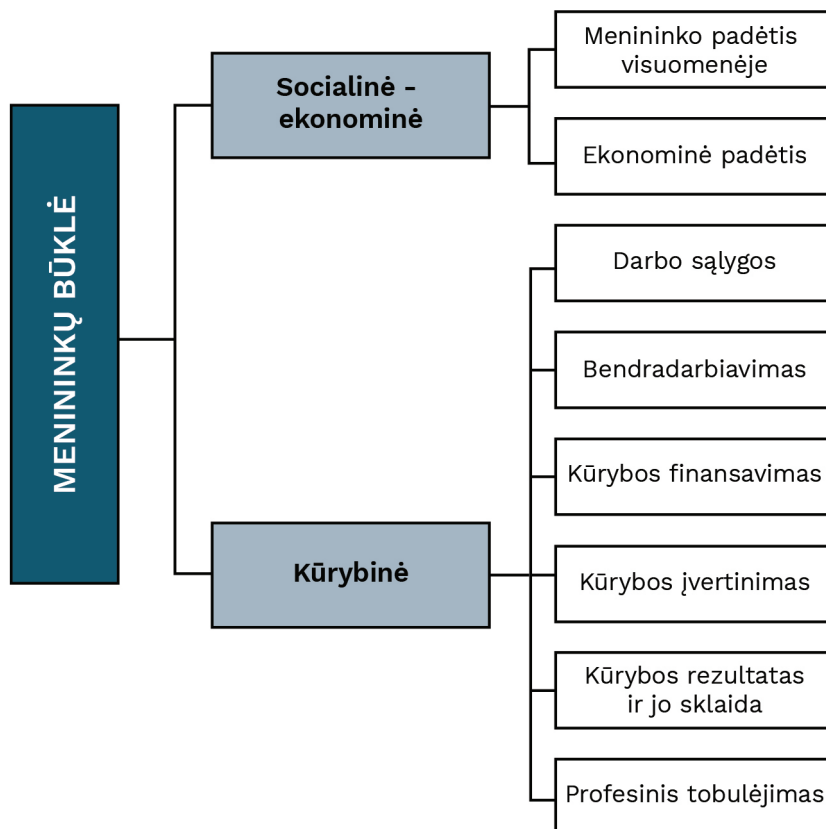
Taip pat matomas skirtingas valstybės intervencijų poreikis tarp skirtingų meno sričių kūrėjų. Architektūros, dizaino, kino kūrėjai yra mažiau linkę domėtis valstybės intervencijomis, tai gali reikšti, kad jos jiems nėra tokios aktualios ir šių sričių kūrėjai gali veikti rinkos sąlygomis. Vyresni menininkai turi mažiau informacijos apie valstybės ar savivaldybių konkursus finansavimui gauti, tai gali būti susiję su įsitvirtinimu kultūros rinkoje arba asmeninės iniciatyvos ieškoti finansavimo savo veiklai stoka.

Tai, kad menininkai mažiausiai žino apie savivaldybių konkursus stipendijoms ir projektiniam finansavimui gauti, gali būti susiję su mažesnėmis finansavimo apimtimis ir ne visose savivaldybėse vykdomais individualių kūrėjų stipendijų konkursais. Menininkai sutinka, kad valstybės intervencijos daro teigiamą įtaką jų būklei, didesnę naudą mato visų šalies menininkų, o ne savo asmeninei padėčiai.

5.8. Kompleksinis menininkų būklės vertinimas

Meno kūrėjų būklė priklauso nuo daugelio elementų, dėl to jai įvertinti kuriama sistema, leidžianti kompleksiškai įvertinti menininkų būklę bei išskirti būklės dedamąsias. Menininkų būklės vertinimo rodikliams naudojami menininkų atsakymai į 14, 19, 28, 29, 30, 32, 33 ir 34 anketos klausimus. Kiekvienas klausimas pateiktas kaip teiginys, menininkų prašyta juos įvertinti pagal skalę nuo 1 („visiškai nesutinku“) iki 5 („visiškai sutinku“). Menininkų atsakymuose pateikiama informacija į būklės matavimo sistemą įtraukiama skaičiuojant kiekvieno klausimo atsakymo vidurkį.

Analizuojant kompleksinę menininkų būklę pagal teorinėje dalyje nurodytą menininkų būklės vertinimo struktūrą kategorijos skaidomos taip:

5.46 pav. Menininkų būklės vertinimo kategorijų schema

Sudaryta autorių.

Pagal menininkų teiginiams skirtus balus jų atsakymai interpretuojami skirstant į kategorijas: teigiamas, neigiamas ir vidutinis vertinimas (5.5 lentelė). Kiekvienoje grupėje taip pat analizuojami ir geriausiai bei prasčiausiai vertinami teiginiai.

5.5. lentelė. Menininkų atsakymų interpretacijos intervalai

Balas	1	2	3	4	5
Teiginys	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Sutinku	Visiškai sutinku
Įvertinimo intervalai	[1; 2]	(2; 3)	3	(3; 4)	[4; 5]
Interpretacija	Neigiamas vertinimas	Vidutinis vertinimas į neigiamą pusę	Vidutinis vertinimas	Vidutinis vertinimas į teigiamą pusę	Teigiamas vertinimas

Sudaryta autorių.

5.8.1. Socialinė-ekonominė menininkų būklė

Menininkų socialinė-ekonominė būklė vertinama dviem aspektais: menininko padėties visuomenėje bei ekonominės padėties. Padėties visuomenėje rodiklis leidžia atskleisti menininkų požiūrį į savo profesiją, jos svarbą ir prestižą bei visuomenės ir politikos formuotojų požiūrį į ją. Ekonominė padėtis vertinama per menininkų pajamas, jų pakankamumą, oficialumą. Taip pat įvertinama, ar pajamos yra iš pagrindinės veiklos – kūrybos (kūryba yra pagrindinis menininkų pajamų šaltinis). 5.6 lentelėje pateikiami socialinės-ekonominės būklės kategorijas atskleidžiantys klausimai.

5.6. lentelė. Socialinės-ekonominės būklės vertinimo rodikliai

Kategorija	Teiginys	Klausimo numeris klausimyne
Menininko padėtis visuomenėje	Yra matomos valstybės pastangos siekiant menininko profesijos prestižo	14_6
	Visuomenė menininko profesiją laiko prestižine ¹¹	14_5
	Visuomenės požiūris į menininką yra teigiamas	14_9
	Menininko profesija yra prestižinė ¹²	14_4
	Menininkai geba paveikti visuomenės nuomonę įvairiais klausimais	14_11
	Jeigu reikėtų rinktis iš naujo, rinktųsi menininko profesiją	14_8
	Svarbu, kad kūryba išliktų ateities kartoms	14_3
	Menininkai prisideda prie visuomenės vertybių formavimo	14_10
	Svarbu prisidėti prie kultūros ir meno raidos	14_2
	Lietuvoje menininkas yra pagrindinė kultūros politikos figūra	14_7
Ekonominė padėtis	Metinės pajamos yra pastovios	19_3*
	Už kūrybinį darbą mokamas atlygis	19_6*
	Kūrybinės veiklos nereikia finansuoti pajamomis iš kitų šaltinių	19_4*
	Pajamos iš kūrybinės veiklos pakankamos pragyventi	19_1
	Kūrybinės veiklos nereikia finansuoti iš partnerių, tėvų ar sutuoktinių pajamų	19_5*
	Pagrindinis pajamų šaltinis yra pajamos iš kūrybinės veiklos	19_2
	Už kūrybinį darbą gaunamos pajamos yra oficialiai apskaitytos	19_7*

Sudaryta autorių.

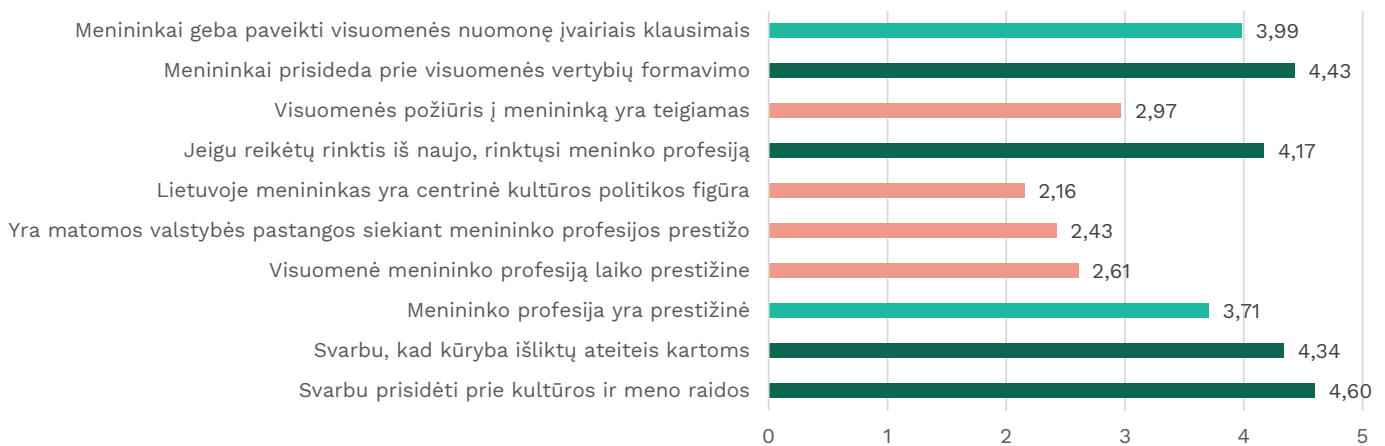
PASTABA: * pažymėtų klausimų teiginiai yra reformuluoti ir atsakymų skalė yra transformuota taip, kad mažesnė reikšmė reikštų blogesnę, didesnė – geresnę menininkų būklę.

11 Šis teiginys atskleidžia menininkų požiūrį į visuomenės nuomonę apie menininko profesijos prestižą.

12 Šis teiginys atskleidžia asmeninę menininko nuomonę apie profesijos prestižą.

Kūrėjai, atsakydami į klausimus, susijusius su menininko profesija ir visuomenės požiūriu į ją, aukščiausius balus skyrė teiginiams, susijusiems su kūrybos poveikiu: jiems svarbu prisidėti prie kultūros ir meno raidos (4,6 balo), prisidėti prie visuomenės vertybių formavimo (4,43 balo), kūrybą išsaugoti ateities kartoms (4,34 balo) (5,47 pav.). Menininkai teigia, kad jeigu reikėtų rinktis iš naujo, jie rinktųsi tą pačią profesiją (4,17 balo). Respondentai mano, kad menininko profesija yra prestižinė, tačiau šioje kategorijoje žemiausius balus skyrė klausimams, susijusiems su valstybės ir visuomenės požiūriu į kūrėją: valstybės požiūriu į menininką kaip į pagrindinę kultūros politikos figūrą (2,16), valstybės pastangas siekiant menininko profesijos prestižo (2,43). Teiginį, kad visuomenė menininko profesiją laiko prestižine, menininkai vertina vidutiniškai, atsakymai linksta į neigiamą (nesutikimo) pusę (2,61 balo).

Vidutinis menininko padėties visuomenėje vertinimas yra 3,4 balo. Skirtingų sričių menininkai menininko padėtį visuomenėje vertina panašiai (12 priedas. Menininko padėtis visuomenėje). Menininko padėties visuomenėje vertinimas auga su amžiumi (visose amžiaus grupėse): kuo vyresnis kūrėjas, tuo geriau jis vertina menininko profesijos reikšmę ir visuomenės požiūrį į ją.

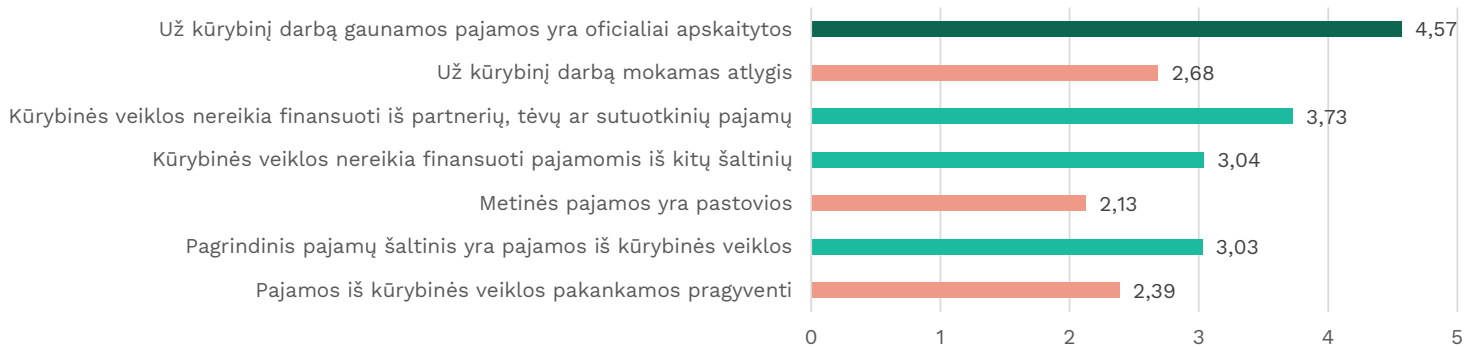

5.47 pav. Menininko padėties visuomenėje rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Iš ekonominės padėties vertinimo matyti, kad didesnės dalies menininkų pajamos yra oficialiai apskaitytos (4,57), vidutinis vertinimas skirtas teiginiui, kad pagrindinis pajamų šaltinis yra pajamos iš kūrybinės veiklos (3,03) (5.50 pav.). Respondentai prie silpnų veiksmų priskiria teiginius, susijusius su pajamų dydžiu: jie nesutinka, kad pajamos iš kūrybinės veiklos yra pakankamos pragyventi (2,39), už visą kūrybinį darbą jiems yra mokamas atlygis (2,68) ar metinės pajamos yra pastovios (2,13).

Vidutinis šalies menininkų ekonominės padėties vertinimas – 3,19 balo. Savo ekonominę padėtį geriausiai vertina architektūros (3,47) ir kino (3,47), prasčiausiai – dailės (2,97), tarpdisciplininio meno (2,96) kūrėjai. Vyrų savo ekonominę padėtį vertina geriau nei moterys (atitinkamai 3,26 ir 3,13). Savo ekonominę padėtį geriausiai vertina užsienyje kuriantys kūrėjai (3,79) (12 priedas. Ekonominė padėtis).

5.48 pav. Ekonominės padėties rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Apibendrinus menininkų atsakymus apie jų socialinę padėtį galima teigti, kad kūrėjams jų veikla reikšminga, jie vertina jos poveikį visuomenei ir kultūros plėtrai, tačiau mano, kad visuomenė ir politikos formuotojai tai vertina nepakankamai. Nors kūrėjams profesija teikia didelį pasitenkinimą ir jie rinktųsi ją dar kartą, ši profesija menininkams neatneša pakankamų pajamų, menininkai susiduria su pajamų nestabilumu, turi ieškoti papildomų pajamų šaltinių.

5.8.2. Kūrybinė menininkų būklė

Menininkų kūrybinės būklės vertinimo kategorijos pateikiamos 5.7 lentelėje. Vertinant kūrybinę būklę būtina atsižvelgti į daugelį dedamųjų: darbo sąlygas, kūrybinį bendradarbiavimą, kūrybos rezultatą ir procesą, profesinį tobulėjimą, kūrybos finansavimą ir įvertinimą. Dėl to kūrybinės būklės dalis yra kompleksiškesnė nei socialinės-ekonominės.

5.7. lentelė. Kūrybinės būklės vertinimo rodikliai

Kategorija	Teiginys	Klausimo numeris klausimyne
Darbo sąlygos	Darbinėje aplinkoje mažai streso	32_3*
	Darbinėje aplinkoje nėra konfliktų	32_8*
	Darbinėje aplinkoje maža sužeidimų ir traumų tikimybė	32_2*
	Darbinėje aplinkoje nėra diskriminacijos	32_4*
	Darbinėje aplinkoje nėra patyčių	32_5*
	Darbinėje aplinkoje nėra seksualinio priekabiavimo	32_7*
	Darbinės aplinkos fizinės sąlygos yra geros	32_1
	Darbinėje aplinkoje nėra smurto	32_6
Bendradarbiavimas	Lietuvos kultūros institutas prisideda prie kūrybos sklaidos	29_11
	Informacijos centrai prisideda prie kūrybos sklaidos	29_8
	Kitos kūrėjų asociacijos prisideda prie kūrybos sklaidos	29_7
	Valstybinės (savivaldybės) institucijos prisideda prie kūrybos sklaidos	29_9
	Meno kūrėjų sąjungos prisideda prie kūrybos sklaidos	29_6
	NVO prisideda prie kūrybos sklaidos	29_10
	Bendradarbiaujama su kitų (ne meno) sričių ekspertais	28_5
	Bendradarbiaujama su kitos meno srities kūrėjais	28_4
	Bendradarbiaujama su savo meno srities kūrėjais	28_3
Kūrybos finansavimas	Kūrybinės veiklos nereikia dengti iš asmeninių lėšų	34_1*
	Kūrybinei veiklai naudojama privačių rėmėjų parama prekėmis ar paslaugomis	34_4
	Kūrybinei veiklai naudojamos privačių rėmėjų piniginės lėšos	34_3
	Kūrybinė veiklai naudojamos valstybės paramos lėšos	34_2
	Valstybės finansavimas leidžia megzti tarptautinius ryšius	33_5
	Valstybės finansavimas leidžia pristatyti kūrybą užsienyje	33_4
	Valstybės finansavimas leidžia daugiau laiko skirti kūrybai	33_1
	Valstybės finansavimas leidžia įgyvendinti naujus projektus	33_3
Kūrybos įvertinimas	Sulaukiama pakankamai profesionalių atsiliepimų	28_7
	Meno srityje pakankamai kritikų (menotyrininkų)	28_6
	Sulaukiama pakankamai kolegų atsiliepimų	28_8
	Sulaukiama pakankamai auditorijos atsiliepimų	28_9
Kūrybos procesas ir jo rezultato sklaida	Vadybos ir komunikacijos funkcijas atlieka ne patys menininkai	29_5*
	Lengvai randamos erdvės kūrybai pristatyti	29_1*
	Kūryba pristatoma užsienyje	29_3
	Kūryba pasiekia pakankamą žmonių kiekį	29_2
	Kūryba pristatoma elektroninėje erdvėje	29_4
	Kūrybinėje veikloje gali realizuoti idėjas	28_1
	Susiduriama su didele konkurencija ¹³	28_2
Kūrybinė veikla teikia kūrybinį ir moralinį pasitenkinimą	14_1	

13 Didesnė konkurencija laikoma teigimu veiksniu, leidžiančiu nuolat tobulėti ir ieškoti naujų kūrybos formų.

Profesinis tobulėjimas	Dažnai kelia kvalifikaciją užsienyje	30_2
	Yra daug galimybių gauti finansavimą kvalifikacijos kėlimo veikloms	30_5
	Lietuvoje yra pakankama kvalifikacijos kėlimo veiklų pasiūla	30_4
	Dažnai kelia kvalifikaciją Lietuvoje	30_1
	Valstybės finansavimas leidžia kelti kvalifikaciją	33_2

Sudaryta autorių.

PASTABA. * pažymėtų klausimų teiginiai yra performuluoti ir atsakymų skalė yra transformuota taip, kad mažesnė reikšmė reikštų blogesnę, didesnė – geresnę menininkų būklę.

Vertindami darbo sąlygas dauguma menininkų kaip stipriausias komponentes išskiria tai, kad darbinėje aplinkoje nėra smurto (4,76) ir seksualinio priekabiavimo (4,68). Taip pat menininkai nurodo, kad darbe jie nesusiduria su konfliktais (4,13), patyčiomis (4,34), diskriminacija (4,18). Silpniausiai (šiek tiek geriau nei vidutiniškai) menininkai vertina streso nebuvimą (3,72) ir fizines darbo aplinkos sąlygas (3,66) (5.49 pav.).

Darbo sąlygas menininkai vertina teigiamai – 4,21 balo. Kalbant apie darbo sąlygas matoma skirtis tarp sričių: labiausiai savo darbinėmis sąlygomis patenkinti etninės kultūros ir tautodailės (4,52), literatūros (4,58) ir fotografijos (4,63) kūrėjai. Prasčiausiai savo darbo sąlygas vertina scenos menų kūrėjai: teatro (3,67), šokio (3,67) ir cirko (3,54). Moterys savo darbo sąlygas vertina prasčiau nei vyrai. Pagal amžiaus grupes prasčiausiai savo darbo sąlygas vertina 25–34 m. amžiaus kūrėjai.

Savo darbo sąlygas geriausiai vertina Klaipėdos (4,43) kūrėjai, prasčiausiai – gyvenantys užsienyje (3,78) (12 priedas. Darbo sąlygos).

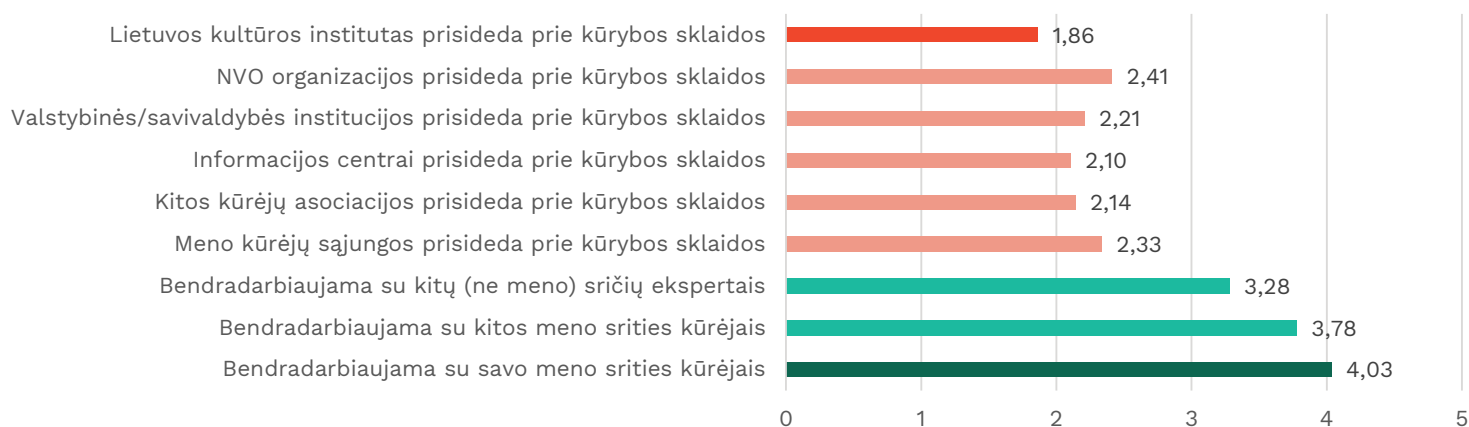

5.49 pav. Darbo sąlygų rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis

Analizuojant menininkų padėtį bendradarbiavimo aspektu matyti, kad stipriausios dalys yra susijusios su bendradarbiavimu su savo srities kūrėjais (4,03), kitos meno srities kūrėjais (3,78), kitų (ne meno) sričių ekspertais (3,28). Kūrėjai kaip silpną vietą įvardija įvairių organizacijų ir institucijų pagalbą prisidedant prie kūrybos sklaidos (5.50 pav.)

Menininkai bendradarbiavimą vidutiniškai vertina 2,68 balo (vidutiniškai, į neigiamą pusę). Bendradarbiavimas vertinamas žemiau nei vidutiniškai beveik visais atvejais. Šiek tiek geriau vertina šios menininkų kategorijos: fotografija (3,19 balo), 65 m. amžius ir daugiau (3,18), Klaipėdos (3,10) savivaldybė (12 priedas. Bendradarbiavimas).

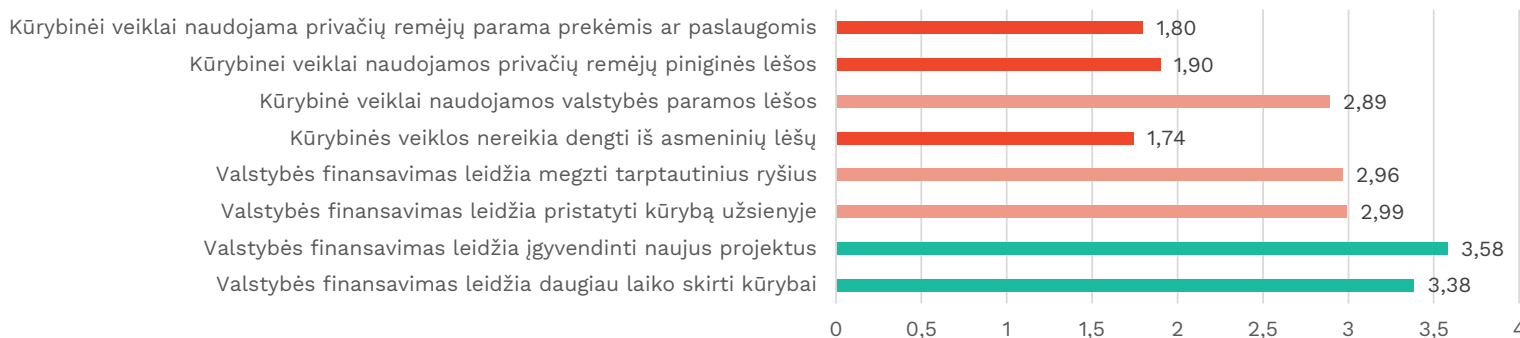

5.50 pav. Bendradarbiavimo rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Aptariant kūrybos finansavimą geriausiai įvertinti teiginiai, susiję su valstybės finansavimu: jis leidžia menininkams įgyvendinti naujus projektus (3,58) ir daugiau laiko skirti kūrybai (3,38). Menininkai sutinka (vidutinis įvertinimas, į neigiamą pusę), kad valstybės finansavimas jiems leidžia pristatyti kūrybą užsienyje (2,99) ir megzti tarptautinius ryšius (2,96). Tarp silpnų veiksnių yra teiginys, kad kūrybinei veiklai naudojamos valstybės paramos lėšos (2,89). Menininkams retai pasiekiami privačių rėmėjų parama pinigineis lėšomis (1,9) ir prekėmis ar paslaugomis (1,8). Silpniausias šios kategorijos veiksnys atskleidžia, kad menininkai kūrybinę veiklą yra priversti finansuoti asmeninėmis lėšomis (kūrybinės veiklos nereikia dengti iš asmeninių lėšų – 1,74) (5.51 pav.).

Kūrybos finansavimą menininkai vertina žemesniu nei vidutiniu balu – 2,65. Geriausiai kūrybos finansavimą vertina žurnalistikos (3,51), cirko (3,31), šokio (3,20) menininkai, prasčiausiai – etninės kultūros ir tautodailės (2,44), dailės (2,51). Šioje dalyje ypač išsiskiria architektūros kūrėjų atsakymai: jie savo kūrybos finansavimą vertina 1,71 balo (12 priedas: Kūrybos finansavimas).

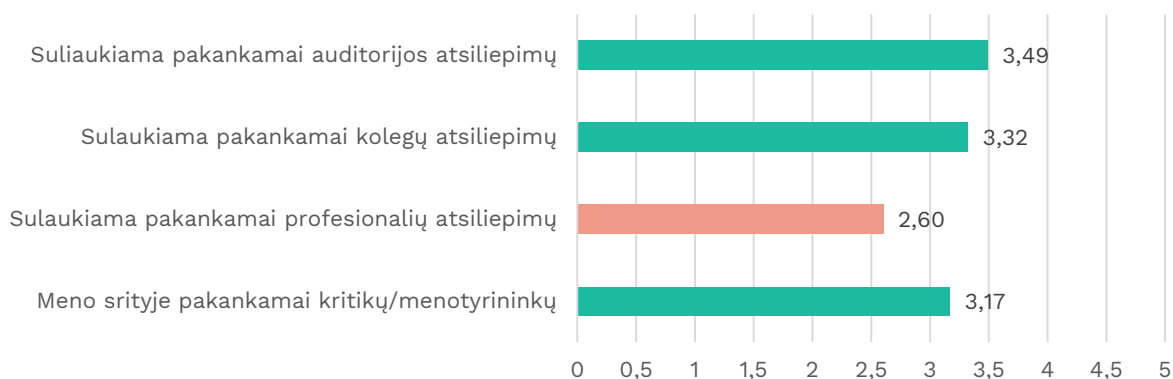

5.51 pav. Kūrybos finansavimo rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Menininkams ypač svarbus jų kūrybos įvertinimas: kūrėjai kaip svarbesnius nei vidutiniai veiksniai nurodė auditorijos (3,49) ir kolegų (3,32) atsiliepimus, tačiau pasigedo pakankamai profesionalių atsiliepimų apie kūrybą (2,6) (5.52 pav.).

Kūrybos įvertinimui menininkai skyrė aukštesnius nei vidutiniai balus – 3,52. Savo kūrybos įvertinimu labiausiai patenkinti fotografijos (3,73), kino (3,67) kūrėjai (12 priedas. Kūrybos įvertinimas).

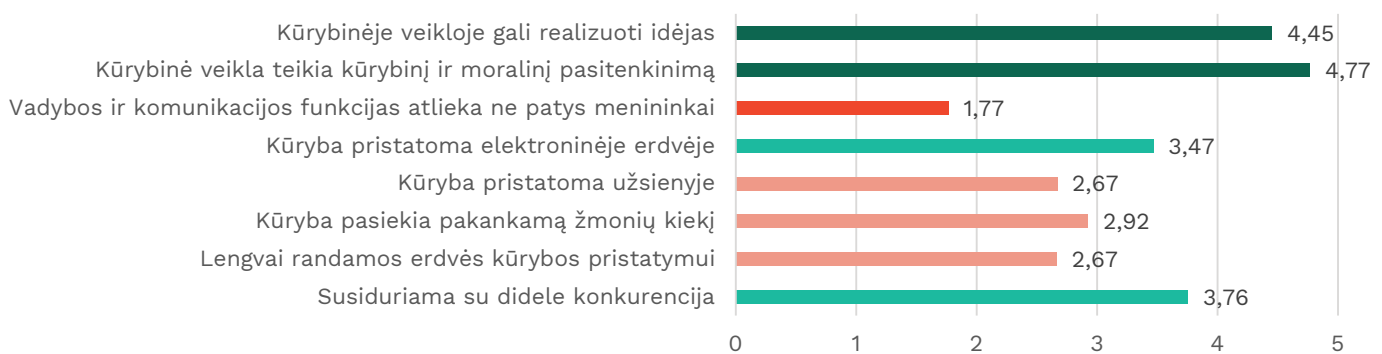
5.52 pav. Kūrybos įvertinimo rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Menininkams veikla leidžia realizuoti savo idėjas (4,45) ir suteikia kūrybinį ir moralinį pasitenkinimą (4,77). Tai yra geriausiai vertinami kūrybos proceso ir rezultato sklaidos

kategorijos teiginiai (5.53 pav). Aukštesnius nei vidutiniai balus respondentai skyrė klausimui dėl kūrybos pristatymo elektroninėje erdvėje (3,47). Menininkai norėtų, kad jų kūryba pasiektų didesnį žmonių kiekį (kūryba pasiekia pakankamą žmonių kiekį – 2,92). Galimybės kūrybą pristatyti užsienyje bei lengvai rasti erdvę kūrybai pristatyti kūrėjai įvertino po 2,67 balo.) Mažiausiais balais įvertintas veiksnys atskleidžia, kad menininkai patys vykdo vadybos ir komunikacijos funkcijas (vadybos ir komunikacijos funkcijas atlieka ne patys menininkai – 1,77). Kūrybinėje veikloje menininkai susiduria su didele konkurencija (3,76), skatinančia nuolat tobulėti ir palaikyti aukštą kokybės kartelę.

Menininkai kūrybos procesą ir rezultato sklaidą vertina vos geriau nei vidutiniškai: 3,25 balo. kūrėjai. Kūrybos procesų ir sklaidos įverčiai auga su kūrėjų amžiumi ir įgyta patirtimi (kuo vyresni kūrėjai, tuo geresni šios dalies vertinimai) (12 priedas. Kūrybos rezultatas ir sklaida).

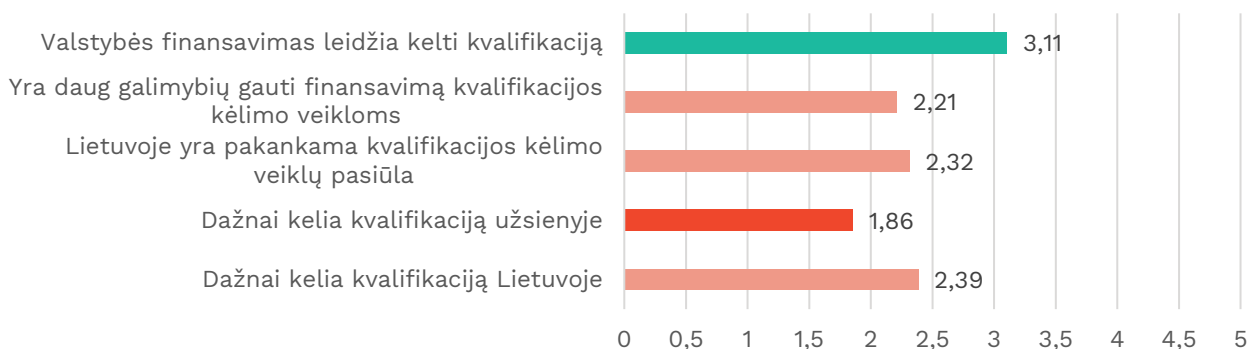

5.53 pav. Kūrybos proceso ir rezultato sklaidos rodikliai

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Veiksnius, susijusius su profesiniu tobulėjimu, menininkai vertina vidutiniais arba žemesniais už vidutinius balais (5.54 pav). Menininkai labiau nei vidutiniškai sutinka, kad valstybės finansavimas jiems leidžia kelti kvalifikaciją (3,11). Menininkai retai kelia kvalifikaciją Lietuvoje (2,39), dar rečiau užsienyje (1,86) bei mano, kad Lietuvoje yra nepakankama kvalifikacijos kėlimo veiklų pasiūla (2,32).

Nors menininkai sutinka, kad profesinis tobulėjimas yra būtinas, dalyvavimas kvalifikacijos kėlimo veiklose vertinamas mažesniais nei vidutiniais balais – 2,38. Šioje geriausiais vertinimais išsiskiria cirko (3,2) ir šokio (2,97) kūrėjai, žemiausius balus profesinio tobulėjimo kategorijai skyrė literatūros (2,06) kūrėjai (12 priedas. Profesinis tobulėjimas).

5.54 pav. Profesinio tobulėjimo rodikliai

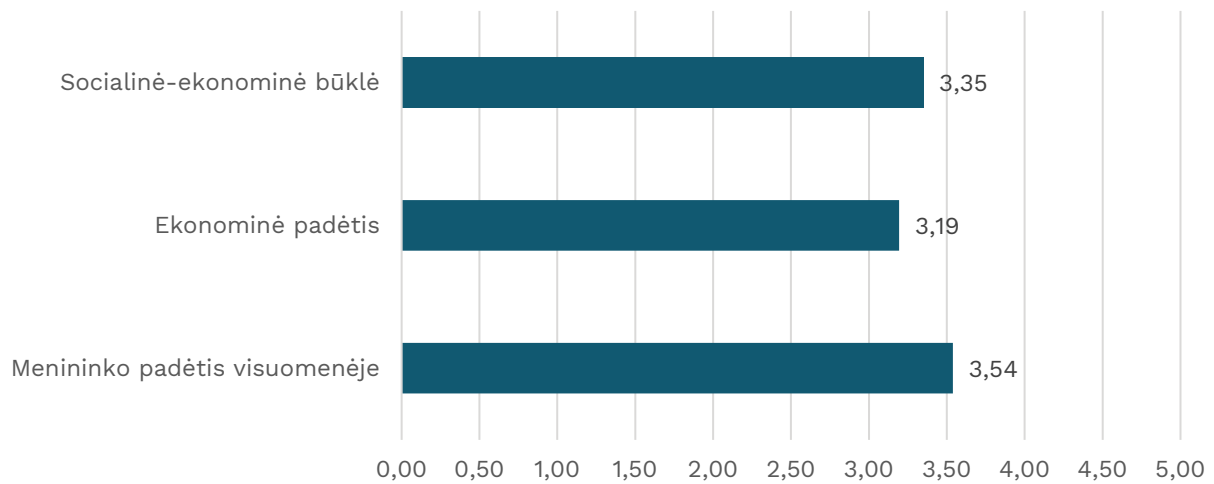
Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Apibendrinant matyti, kad stipriausia menininkų kūrybinės būklės dedamoji yra kūrybos įvertinimas, silpniausia – profesinis tobulėjimas. Menininkai savo darbo sąlygas vertina geriau nei vidutiniškai, labiausiai savo darbo sąlygomis nepatenkinti scenos menų atstovai. Menininkai gerai vertina kūrybinį bendradarbiavimą, tačiau pasigenda glaudesnio bendradarbiavimo su institucijomis vykdant savo kūrybos sklaidą. Valstybės finansavimas prisideda prie menininkų būklės gerinimo, tačiau menininkai neturi pakankamai galimybių naudotis privačiu rėmimu, dėl to dalį savo kūrybinės veiklos kūrėjai turi finansuoti asmeninėmis lėšomis. Stipriausia kūrybinės būklės dedamoji yra kūrybos įvertinimas: menininkams svarbu apdovanojimai ir galimybė juos gauti, tačiau jie pasigenda daugiau profesionalų kritinių įžvalgų ir refleksijų apie savo kūrybą. Menininkus įkvepia ir motyvuoja kūrybinis procesas, tačiau jų būklę blogina tai, kad jie patys turi užsiimti ne tik kūrybine, bet ir vadybine bei komunikacine veikla. Menininkai mažai dalyvauja kvalifikacijos kėlimo veiklose.

5.8.3. Bendra (socialinė-ekonominė ir kūrybinė) menininkų būklė

Apžvelgus menininkų socialinės-ekonominės ir kūrybinės būklės dedamąsias ir jų reikšmes, toliau konstruojami socialinės-ekonominės būklės ir kūrybinės būklės įverčiai ir iš jų išvedamas aritmetinis vidurkis bendrai menininkų būklei apskaičiuoti. Menininkų socialinės-ekonominės būklės ir kūrybinės būklės įverčiai vertinant bendrą menininkų būklę turi vienodą svorį, tačiau jie apskaičiuojami naudojant skirtingą skaičių rodiklių (kūrybinei būklei įvertinti reikia daugiau dedamųjų).

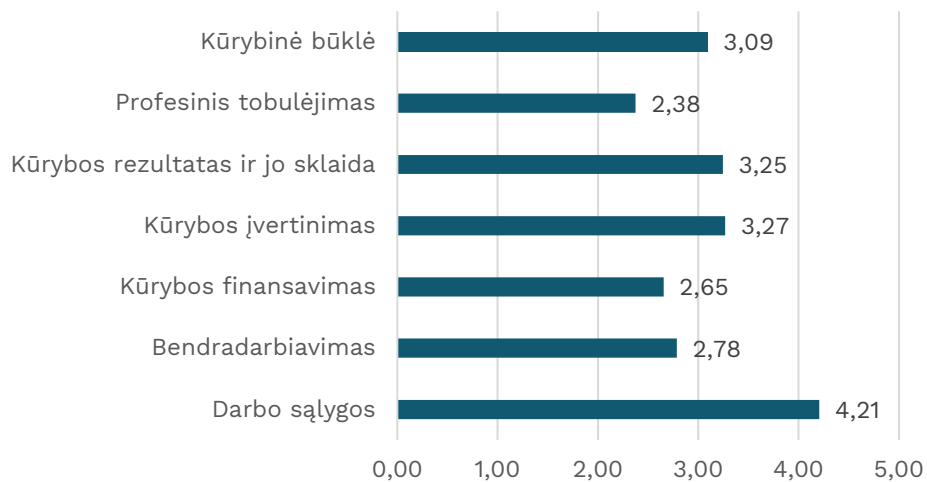
5.55 pav. pateikti menininkų socialinės-ekonominės būklės įverčiai. Šalies menininkų socialinė būklė vertinama 3,35 balo. Socialinės-ekonominės būklės įvertis apskaičiuojamas iš ekonominės padėties ir menininko padėties visuomenėje vertinimų. Stiprioji socialinės-ekonominės būklės dedamoji yra menininko padėtis visuomenėje (3,54 balo), o silpnoji – ekonominė padėtis (3,19 balo).

5.55 pav. Menininkų socialinės-ekonominės būklės vertinimas

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis

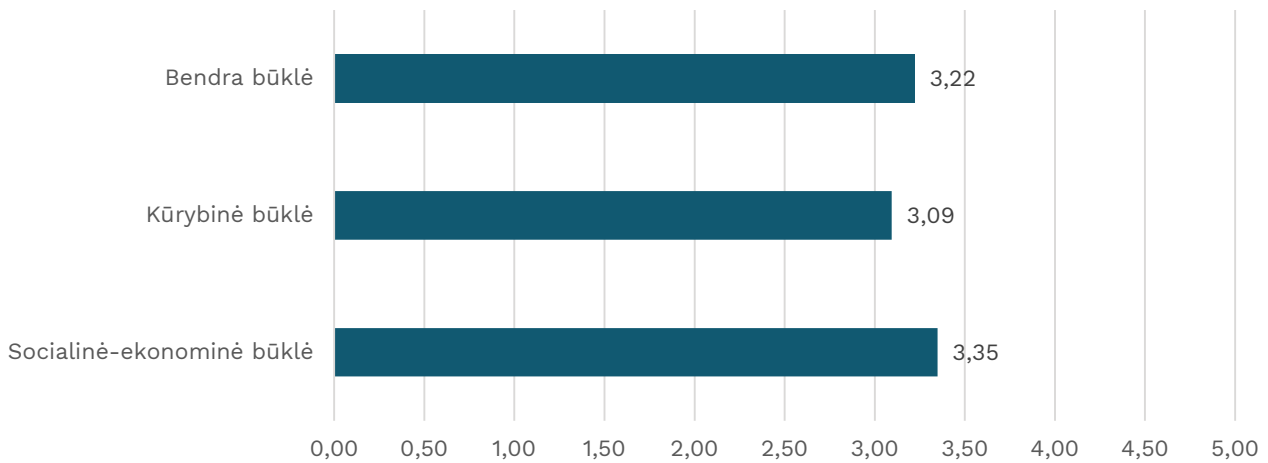
Šalies menininkų kūrybinės būklės įvertis yra 3,09 balo. Stipriausios kūrybinės būklės dedamosios yra kūrybos įvertinimas (3,27), kūrybos rezultatas ir jo sklaida (3,27) ir darbo sąlygos (4,21), silpniausios – profesinis tobulėjimas (2,38) ir kūrybos finansavimas (2,65) (5.56 pav.).

5.56 pav. Menininkų kūrybinės būklės vertinimas

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

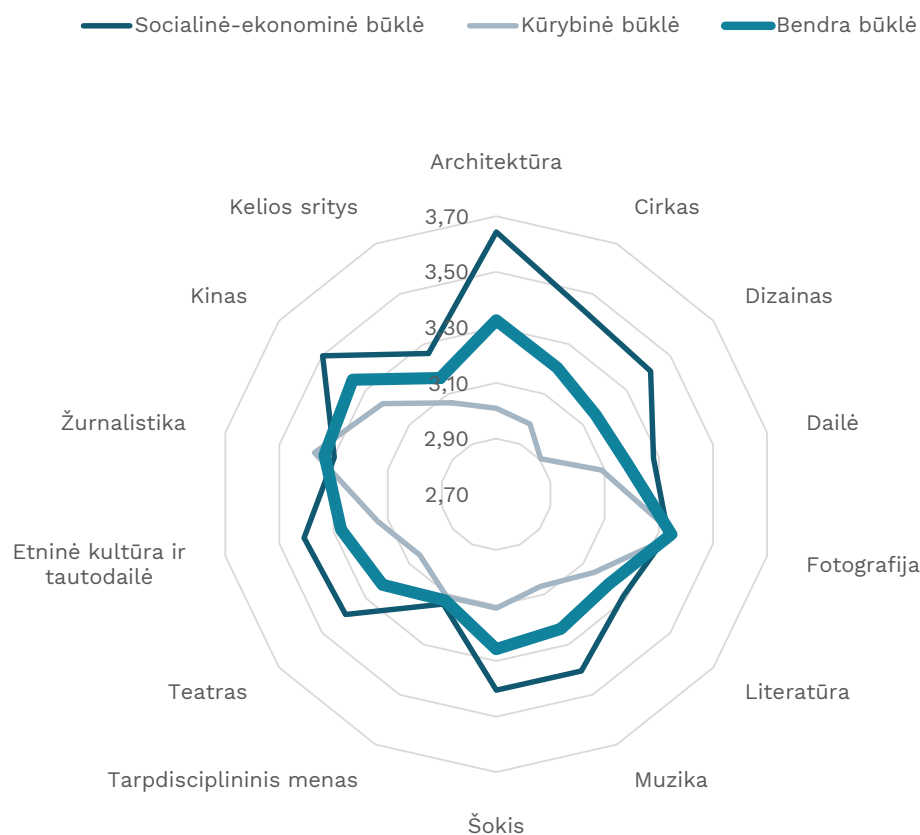
Pagal menininkų socialinės-ekonominės ir kūrybinės būklės įverčius apskaičiuojamas menininkų socialinės-ekonominės ir kūrybinės būklės vertinimas, jis sudaro 3,22 balo. Tai yra vidutinis, labiau teigiamas vertinimas. Socialinės-ekonominės būklės įvertis yra aukštesnis už kūrybinės būklės įvertį (5.57 pav.).

5.57 pav. Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės vertinimas

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Analizuojant menininkų būklės vertinimą pagal sritis (5.58 pav.) matyti, kad skirtingų sričių menininkai savo būklę vertina nevienodai. Geriausiai savo būklę vertina architektūros (3,33), kino (3,36) ir fotografijos (3,35), prasčiausiai – tarpdisciplininio meno (3,12), dizaino (3,16), kelių sričių (3,16) ir dailės (3,16) kūrėjai.

5.58 pav. Menininkų būklės vertinimas

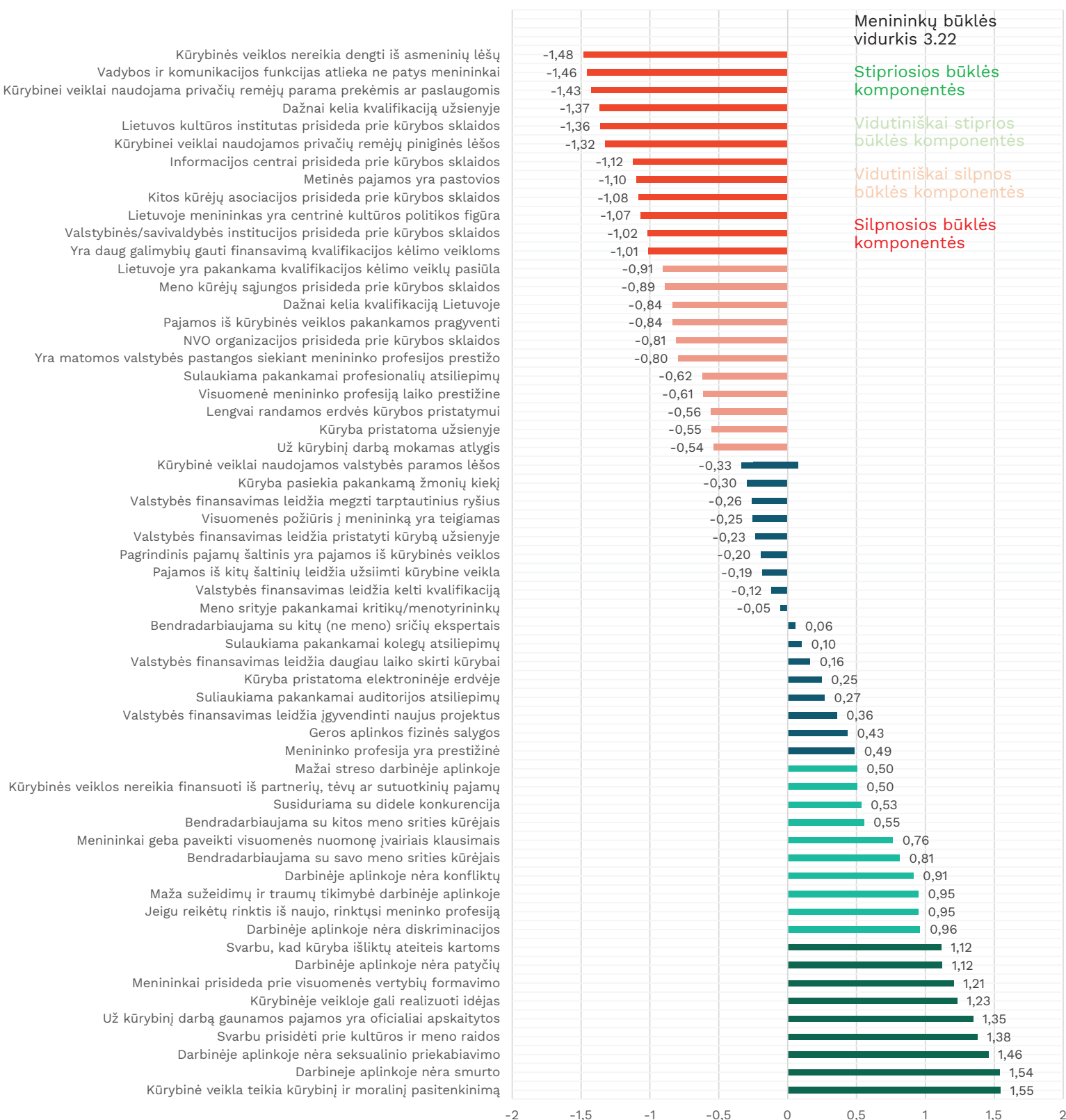
Sudaryta autorių remiantis apklausos duomenimis.

Analizuojant menininkų būklės vertinimą pagal sritis ir kategorijas matyti, kad visų sričių kūrėjai žemiausius balus skyrė ekonominės padėties, o aukščiausius – menininko padėties visuomenėje kategorijoms. Kūrybinės būklės dalyje visų sričių menininkai ženkliai didesnius balus skyrė darbo sąlygoms. Didžiausi svyravimai matomi architektūros kūrėjų atsakymuose: daugelyje kategorijų architektų įvertiai yra didesni nei kitų, tačiau kūrybos finansavimo įvertis ženkliai mažesnis. Žemesnius finansavimo įvertius pateikė ir etninės kultūros ir tautodailės kūrėjai. Cirko ir šokio kūrėjai išsiskiria geresniu nei kitų sričių vertinimu profesinio tobulėjimo dalyje.

5.8.4. Stipriosios ir silpnosios menininkų būklės komponentės

Siekiant menininkų būklę išanalizuoti kompleksiskai, skaičiuojami kiekvieno atsakymo nuokrypiai nuo bendro atsakymų vidurkio. Taip galima įvertinti, kurias būklės dedamąsias menininkai vertina geriau ir kurias prasčiau negu vidutinę būklę (galima suprasti, kas būklę gerina, o kas blogina). Išskiriami reikšmingai išsiskiriantys veiksniai: tie, kurie yra stipriausi ir silpniausi, turi didžiausią teigiamą ir neigiamą įtaką bendrai kūrėjų būklei. Bendri menininkų kiekvieno rodiklio vertinimai pateikiami 5.59 pav. Komponentės, kurių nuokrypiai yra teigiami, daro teigiamą įtaką menininkų būklei, ją gerina (jų vertinimas geresnis už bendrą būklės vidurkį). Neigiamą nuokrypį turintys veiksniai menininkų būklę blogina. Stipriomis, didžiausią teigiamą įtaką menininkų būklei darančiomis komponentėmis tyrime laikomos tos, kurių reikšmė nuo vidurkio nukrypsta per 1 balą, silpnomis (didžiausią neigiamą įtaką darančiomis) tos, kurių vertinimo vidurkis yra 1 ir daugiau balų mažesnis už bendrą šalies menininkų būklės vidurkį. Taip pat atskirai pažymimos vidutinę įtaką (nuokrypis daugiau nei 0,5 balo) menininkų būklei darančios komponentės.

Stipriausios ir silpniausios menininkų būklės komponentės

5.59 pav. Stipriausios ir silpniausios menininkų būklės vertinimo komponentės

Sudaryta autorių remiantis menininkų apklausos duomenimis.

Beveik visi stiprieji menininkų būklę gerinantys veiksniai yra susiję su menininko kūryba ir darbo sąlygomis: kūrybos keliamu pasitenkinimu (1,55), darbo aplinka be smurto (1,54), be seksualinio priekabiavimo (1,46), galimybe prisidėti prie kultūros ir meno raidos (1,38), oficialiai gaunamomis pajamomis (šešėlio nebuvimu) (1,35), galimybe realizuoti savo idėjas (1,23), prisidėti prie visuomenės vertybių formavimo (1,21), darbine aplinka be patyčių (1,12), kūrybos palikimu ateities kartoms (1,12).

Silpniausi veiksniai, bloginantys menininko būklę, yra susiję su menininkų ekonomine būkle, kūrybos sklaida ir kvalifikacijos kėlimu: kūrybinės veiklos nereikia dengti iš asmeninių lėšų (-1,48), vadybos ir kvalifikacijos funkcijas atlieka kiti asmenys (-1,46), kūrybinei veiklai naudojama privačių rėmėjų parama prekėmis ar paslaugomis (-1,43), dažnai keliami kvalifikacija užsienyje (-1,37), Lietuvos kultūros institutas prisideda prie kūrybos sklaidos (-1,36), kūrybinei veiklai naudojamos privačių rėmėjų lėšos (-1,32), informacijos centrai prisideda prie kūrybos sklaidos (-1,12), metinės pajamos yra pastovios (-1,10), kitos kūrėjų asociacijos prisideda prie kūrybos sklaidos (-1,08), valstybės (savivaldybės) institucijos prisideda prie kūrybos sklaidos (-1,02), yra daug galimybių gauti finansavimą kvalifikacijos kėlimo veikloms (-1,01). Vienas iš silpnų veiksnių yra iš menininko padėties visuomenėje kategorijos: Lietuvoje menininkas yra centrinė kultūros politikos figūra (-1,07).

Didžiausių įtaką menininkų būklei darančių komponenčių nustatymas atskleidė pagrindines šalies menininkų lauko problemas ir išryškino kūrėjų būklę teigiamai veikiančias komponentes. Matyti, kad menininkai yra patenkinti savo veikla, galimybėmis savo kūryba keisti šalies meno lauką ir formuoti visuomenę. Jiems taip pat svarbu būti įvertintiems, apdovanotiems, bendradarbiauti su kitais kūrėjais. Žinodami, kokios problemos laukia ateityje, menininkai vis tiek liktų prie savo profesijos.

Šiuos nefinansinius profesijos suteikiamus privalumus atsveria menininkų būklę bloginantys aspektai: menininkai patys turi rūpintis savo kūrybos sklaida ir viešinimu, sunku atrasti erdvių kūrybai pristatyti, jų pajamos nėra pastovios, tenka dirbti be užmokesčio. Menininkams nėra prieinama pakankamai privačios paramos galimybių, trūksta kvalifikacijos kėlimo užsienyje.

Menininkų išskiriamos silpnosios ir stipriosios būklės komponentės nežymiai skiriasi pagal sritį, amžių ir kitas kategorijas, ši informacija pateikiama 13 priede.

5.8.5. Kompleksinio menininkų būklės rodiklio prognozė 2023 ir 2026 m.

Remiantis gautu indeksu pagal tyrimo techninėje specifikacijoje pateiktą užduotį atliktas 2023 ir 2026 m. menininkų būklės prognozavimas. Kadangi šis menininkų būklės rodiklis kuriamas pirmą kartą ir nėra net analogiškų šalies menininkų būklės vertinimų, nėra būdų vykdyti kiekybinio prognozavimo. Prognozei naudojamas ekspertinis vertinimas, siekiant įvertinti nuspėjamus pokyčius (pvz., visuomenės vartojimo pokyčiai po COVID-19 pandemijos, bendrosios pajamų pokyčių prognozės ir kt.).

Menininkų socialinė-ekonominė padėtis priklausys nuo bendro šalies ekonomikos ir darbo užmokesčio augimo. Manytina, kad labiausiai bus pastebimi kūrybinės būklės pokyčiai (ypač 2023 m.), tai susiję su pasaulinės pandemijos eigos scenarijais: sklaidos problemos, dingusios tarptautinio kūrinių pristatymo galimybės. Taip pat manytina, kad ateityje turėtų išaugti poreikis kelti kvalifikaciją (dėl nuotolinio mokymo aukštesiose mokyklose, nevykstančių ar į virtualią erdvę perkeltų profesinių seminarų ir kūrybinių stovyklų).

Prognozė parengta dviem scenarijams: be papildomų intervencijų į problemines sritis (kūrybos sklaida, pajamos, kūrybos finansavimas) ir per kultūros politikos priemones skiriant papildomą dėmesį menininkų būklei ir intervencijoms į ją, stengiantis pakelti silpniausių būklės dedamųjų įverčius.

5.8 lentelė. Kompleksinio menininkų būklės rodiklio prognozė

	2020	Be papildomų intervencijų		Su papildomomis intervencijomis	
		2023 (prognozė)	2026 (prognozė)	2023 (prognozė)	2026 (prognozė)
Socialinė-ekonominė būklė	3,35	3,37	3,54	3,58	3,85
Kūrybinė būklė	3,09	3,10	3,24	3,25	3,45
Bendra būklė	3,22	3,23	3,39	3,41	3,65

Sudaryta autorių

Manytina, kad nesant valstybės intervencijų socialinė-ekonominė būklė galėtų pasiekti 3,23 balo 2023 ir 3,39 balo 2026 m., atitinkamai su valstybės intervencijomis – 3,41 ir 3,65 balo.

Be valstybės intervencijų pronozuojamas nežymus kūrybinės būklės rodiklio padidėjimas. 2023 m., su intervencijomis 2023 m. kūrybinė būklė galėtų pasiekti 3,25 balo. Manytina, kad be valstybės intervencijų menininkų būklė 2023 m. nelabai keisis dėl besitęsiančių pandeminės situacijos padarinių. Prognozuojant numatyti galimi atitinkamų būklės dedamųjų pokyčiai: palaipsnis ekonominės padėties bei sklaidos, profesinio tobulėjimo ir bendradarbiavimo augimas.

Abiem scenarijais – ir su valstybės intervencijomis, ir be jų – prognozuojamas menininkų būklės gerėjimas. Valstybės intervencijomis skatinant menininkų pajamų augimą ir kūrybos sklaidą gerėjimas būtų spartesnis. Manytina, kad valstybės intervencijos bus ypač svarbios menininkų būklei artimiausius keletą metų, jos padėtų spręsti kultūros sektoriaus prisitaikymo prie naujų vartotojų įpročių, grįžimo į veiklą ar jos perorientavimo į naujus formatus problemas, padėtų kelti menininkų kvalifikaciją.

5.9. Tyrimo rezultatų palyginimas su kitais tyrimais

Šiame poskyryje pateikiamas sąlyginis (dėl skirtingų metodologijų) šio tyrimo rezultatų palyginimas su ankstesniais Lietuvos kūrėjų būklę analizavusiais tyrimais, apžvelgtais šio tyrimo antroje dalyje bei analizuojančiais menininkų socialinę ir kūrybinę būklę ar jos aspektus, siekiant pagal galimybes įvertinti šios būklės pokyčius, palyginti valstybės intervencijų poveikį ir bendras tendencijas.

Dauguma šalių atlieka menininkų būklės tyrimus, tačiau skiriasi juose naudojama metodika, užduodamų klausimų pobūdis, į tyrimą įtraukiamų menininkų charakteristikos, analizuojamas laikotarpis ir pan. Be to, analizuojant kitų šalių tyrimus matyti, kad dauguma jų remiasi atskirų būklės dedamųjų analize, o ne kompleksinių rodiklių formavimu. Dėl šių priežasčių nėra įmanomas tikslus Lietuvos menininkų būklės palyginimas su kitomis šalimis. Lyginant Lietuvos ir kitų šalių menininkų būklę apžvelgiamos bendros tendencijos, išvalgas apie menininkų būklę lyginant su teorinėmis išvalgomis (moksliniais tyrimais) bei įvairiais nacionaliniais tyrimais.

5.9.1. Lietuvos menininkų būklę analizuojančių tyrimų lyginamoji analizė

Gali būti daroma išvada, kad tiek ankstesniuose, tiek dabartiniame tyrimuose fiksuojama menininko profesijos specifika: nepastovumas, nereguliarios, svyruojančias, diferencijuotos pajamos ir pan. šios profesijos aspektai. Tokią išvadą patvirtina tiek teorija, tiek empirinė medžiaga. Pvz., 2019 m. **kompozitorių** socioekonominės padėties tyrimas (Ateities visuomenės institutas, 2019), kaip ir šis, patvirtina diferencijuotą pajamų struktūrą, kai kūryba daugeliu atvejų nėra vienintelis pajamų šaltinis, ir pan. profesinius ypatumus. Todėl galima drąsiai teigti, kad, renkantis menininko profesiją, pasirinkimas daromas įvertinus šios profesijos specifika. Šio tyrimo duomenimis, 76,21 proc. menininkų, tvirtina, kad ir vėl pasirinktų savo profesiją (50,36 proc. visiškai sutinka, 25,85 sutinka su teiginiu).

Vienareikšmiškai lyginti 2000 m. A. Matulionio ir šio 2021 m. Lietuvos menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimų rezultatų negalima, kaip jau minėta, dėl skirtingos tyrimų metodologijos, tačiau keletas sugretinimų galimi.

Jei kalbėtume apie **valstybės intervencijas**, 2000 m. tyrime į klausimą, kaip vertina valstybės kultūros strategijos, pagal kurią kūrėjams turi būti sudarytos sąlygos kurti, įgyvendinimą, vos 1 proc. apklaustų menininkų įvertino gerai, dar

4 proc. – gana gerai. Net 28 proc. vertino labai blogai, 38 proc. – gana blogai. Beveik visi menininkai teigė, kad jiems turi būti užtikrintos specifinės socialinės garantijos. Trečdalis apklaustų menininkų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių galimybės gauti paramos apskritai nebuvo, likusieji tam tikrą paramą gavo, didesnė dalis (kas ketvirtas) – iš valstybės, 3 proc. – iš savivaldybių, apie 19 proc. – iš kitur (visuomeninių fondų, kitų organizacijų, privačių rėmėjų ir giminaičių). 2000 m. tyrimo duomenimis, iš valstybinių institucijų paramos sulaukė 28 proc. apklaustųjų, beveik pusė (46 proc.) paramos negavo.

Dabartinio tyrimo apklausoje 84,60 proc. menininkų nuomonė apie LKT projektų finansavimo ir 84,59 proc. apie LKT stipendijų finansavimo poveikį Lietuvos menininkų būklei yra teigiama. 55,55 proc. tokią nuomonę turi apie Lietuvos kino centro stipendijų finansavimą, 63,54 proc. – apie savivaldybių finansavimą kultūrai. 61,86 proc. menininkų nuomonė apie valstybės intervencijų poveikį jų asmeninei būklei yra teigiama, 58,21 proc. taip galvoja apie LKT stipendijų finansavimą, 84,60 proc. – LKT projektų finansavimą, 18,55 proc. – LKC stipendijų finansavimą, 35,37 proc. – savivaldybių finansavimą.

Šiame tyrime 56,88 proc. kūrėjų nurodė gavę finansinę paramą iš LKT, 3,72 proc. – iš LKC, 19,51 proc. – iš savivaldybių, 24,35 proc. – kitų Lietuvos fondų, 18,08 proc. – iš užsienio fondų. Didesnė dalis menininkų didžiąją daugumą valstybinių institucijų intervencijų pagal tai, ar jos prisideda prie menininkų būklės apskritai ir asmeninės būklės gerinimo, vertina palankiai.

Darytina išvada, kad prieš 20 metų gauti valstybės paramą menininkams buvo žymiai sudėtingiau, tai galėjo nulemti skaidrumo, viešinimo ar kiti valstybės intervencijų aspektai. Dabartinis tyrimas rodo, kad menininkai vertina valstybės intervencijas palankiai, mano, kad finansiniai instrumentai (stipendijos, programos, kt.) prisideda prie menininkų būklės gerinimo. Taip pat akivaizdus ženkliai padidėjęs gaunančių valstybės paramą menininkų skaičius.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2000 m. tyrime kaip efektyviausią valstybės paramos būdą 72 proc. apklaustųjų akcentavo jų interesus ginančių įstatymų ir kitų teisės aktų priėmimą. Tai parodo meno bendruomenės sąmoningumą, suprantant, kad teisinė aplinka yra svarbus meno kūrėjams palankias kūrybos sąlygas kuriantis veiksnys. Antri pagal svarbą (55 proc. apklaustųjų) buvo išskirti valstybės finansuojami projektai ir programos, 46 proc. pasisakė už valstybės skiriamas stipendijas, rečiausiai buvo tikimasi pagalbos iš užsienio (16 proc.). Darytina išvada, kad prieš 20 metų palankios teisinės aplinkos kūrimas ir autorių teisių apsauga dominavo prieš valstybės finansinių intervencijų svarbą.

Vertinant menininkų **užimtumą**, 2000 m. tyrime 65 proc. apklaustųjų nurodė, kad dirba ir jų darbas yra susijęs su kūrybine veikla, 5 proc. užsiima tik kūryba, 4 proc. turi verslą, susijusį su kūrybine profesija, 8 proc. – kad dirba, bet jų darbas su įgyta profesija nesusijęs, 1 proc. turi verslą, bet su kūryba nesusijęs, 8 proc. kuria, bet darbas su profesija nesusijęs, 3 proc. kuria, bet darbas su kūryba nesusijęs, 4 proc. yra pensininkai, 2 proc. turi kitą užsiėmimą.

Per 20 metų Lietuvos menininkų kūrybinio darbo ir užimtumo formos tapo žymiai įvairesnės. Pagal dabartinį 2021 m. tyrimą, menininkai dažnai turi po kelias kūrybinės veiklos formas: 25 proc. dirbo pagal darbo sutartį valstybinėse ir savivaldybių kultūros institucijose, 12 proc. nevyriausybinėse organizacijose ir 19 proc. ne kultūros organizacijose, 73 proc. užsiėmė individualiąja veikla, 52 proc. dirbo pagal autorines sutartis, 18 proc. bent kartą pasinaudojo meno kūrėjų socialinės apsaugos (prastovų) programa, 9,1 proc. buvo bedarbiai.

Matyti, kad daugiausia menininkai pasirenka individualiosios veiklos formą. Tai svarbi išvada apie kultūros ir kūrybinių industrijų specifiškumą, kuri suponuoja tai, kad kuriamos valstybės intervencijų formos turi būti skirtos individualiąją veiklą

vykdantiems menininkams, atskiriant juos nuo subsidijuojamų meno organizacijų ir kūrybinių verslų.

Jei lygintume **pajamų** rodiklį, 2000 m. 12 proc. apklaustų menininkų nurodė, kad 1999 m. už savo kūrybinį darbą negavo nieko, 19 proc. – kad kūrybinis atlygis sudaro visą ar beveik visą uždarbio dalį. Beveik pusė apklaustųjų – kad pajamos iš kūrybos sudaro iki 25 proc. viso uždarbio. 17 proc. – kad 26–50 proc., 13 proc. – kad 51–75 proc. Tik kas vienuoliktas apklaustas (9 proc.) menininkas pažymėjo, kad gali gyventi vien iš kūrybos, 22 proc. gali, bet tik prisidurdami iš kitos veiklos.

Pagal 2021 m. tyrimą, iš kūrybinės veiklos visai neuždirbo 14,19 proc. menininkų. Vidutiniškai menininkai 42 proc. pajamų gavo iš kūrybos, 26 proc. – iš su kūryba susijusios veiklos, 32 proc. – iš su kūryba nesusijusios veiklos. 21 proc. gali pragyventi vien iš kūrybos. Kinas ir architektūra yra daugiausia pajamų atnešančios sritys.

Lyginamoji pajamų rodiklio analizė rodo, kad, dabartinio tyrimo duomenimis, 2019 m. pajamų iš kūrybos gavo 42 proc. menininkų, o 2000 m. – tik 19 proc. Padvigubėjęs menininkų, gaunančių pajamų iš kūrybos, skaičius leidžia daryti išvadą, kad menininkų socialinė ir kūrybinė būklė per dvidešimtmetį pagerėjo, 21 proc. dabar gali gyventi vien iš kūrybinės veiklos, nors prieš dvidešimt metų tokių menininkų buvo vos 9 proc.

2018 m. atliktame tyrime „**Lietuvos moterų mene ir kultūroje**“ užfiksuota tendencija, kad Lietuvos moterų žymiai rečiau pasiekia aukštus rezultatus menuose ir kultūroje bei paprastai užima antrines, prasčiau atlyginamas ir „nematomas“ pozicijas (Ateities visuomenės institutas). Šio tyrimo metu atlikta apklausa atskleidžia, kad tendencijos iš dalies keičiasi, nors abu tyrimai buvo atlikti neseniai. 2021 m. tyrimas atskleidžia, kad kūrybinėje veikloje vyrų ir moterų pasiekimai panašūs, didelės apimties kūrybinės moterų sukuria daugiau, tačiau vis dar lieka aktualus pajamų lygybės klausimas ir moterų finansinė diskriminacija rinkoje.

2021 m. duomenys rodo, kad daugiau moterų nei vyrų savo kūrybinėje veikloje remiasi **valstybės intervencijomis**: pvz., daugiau moterų (46 proc.) nei vyrų (34 proc.) valstybinis finansavimas suteikia galimybę atsitraukti nuo kitų veiklų ir daugiau laiko skirti kūrybai, kelti kvalifikaciją, įgyvendinti savo kūrybinius projektus, pristatyti savo kūrybą užsienyje. Vyrai ir moterų panašiai, labiau teigiamai vertina valstybės ir jos institucijų intervencijas į kultūrą, kaip jos prisideda prie menininkų būklės gerinimo. Tačiau moterų palankiau nei vyrai vertina, kaip valstybės ir jos institucijų intervencijos veikia asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę.

Palyginti su 2013 m. jaunųjų menininkų tyrimu (Viešosios politikos ir vadybos institutas), iš dabartinio tyrimo apie **jaunuosius menininkus** (iki 35 metų amžiaus) matyti, kad kuo jaunesni menininkai, tuo geriau vertina LKT veiklos įtaką savo būklei. Menininkai nuo 25 iki 34 metų geriausiai tarp visų amžiaus grupių vertina LKT stipendijų finansavimą. Tai siejasi su šio tyrimo 4.2. dalimi, analizuojančia LKT intervencijas. Apklausa rodo, kad aktyviausiai paraiškas LKT teikia 25–34 metų menininkai, jie gauna daugiausia edukacinių stipendijų. Stipendijų finansavimo biudžetas nuo 2017 m. nuolat augo, 2018 m. padidėjo net 28 proc.

2013 m. tyrime valstybės stipendijos, kurios yra tiesioginė finansinė priemonė, buvo įvardytos kaip pagrindinis paramos instrumentas jaunesiems menininkams Lietuvoje. Tyrime teigiama, kad būtent tiesioginės paramos priemonėmis galima spręsti didžiąją dalį problemų, su kuriomis susiduria jauni menininkai. Taip pat daroma išvada, kad Lietuvos menininkų paramos sistema nėra itin palanki jauniems

menininkams, nes didžioji dalis lėšų paskirstoma naudojant netiesioginės paramos instrumentus – projektinį finansavimą, kurio naudos gavėjais Lietuvoje gali būti tik juridiniai asmenys. 2021 m. tyrimas patvirtina tendenciją, kad žymiai daugiau lėšų paskirstoma per projektus nei per stipendijas. LKT stipendijoms skiria 7 proc., ir ši proporcija nepadidėjo. Be to, po Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2020 m. sprendimo LKT nebegali teikti prioritetinių balų jaunesiems menininkams¹⁴. Tačiau bendras stipendijų finansavimo augimas atspindi teigiamas šių valstybės intervencijų poveikio Lietuvos jaunųjų menininkų būklei apskritai ir jų asmeninei būklei tendencijas.

Įdomias išvadas galima padaryti dėl kitų valstybės intervencijų, analizuojamų šiame tyrime, tokių kaip valstybės suteikta infrastruktūra menininkams. Nustatyta, ypač maža dalis menininkų naudojami **inkubatorių** (0,78 proc.) ir **rezidencijų** (1,1 proc.) erdvėmis. Beveik pusė (45 proc.) apklaustųjų deklaruoja, kad jų nepasiekia informacija apie meno kūrėjų inkubatorius ir rezidencijas. Atitinkamai 63,28 ir 60,31 proc. menininkų mano, kad rezidencijos ir inkubatoriai prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo. 33,62 proc. menininkų nurodė, kad rezidencijos prisideda prie jų asmeninės būklės gerinimo, 38,62 proc. negalėjo atsakyti, 28,73 proc. menininkų taip vertino inkubatorius, 44,04 proc. negalėjo atsakyti. Menininkams sunku įvertinti šių dviejų valstybės intervencijų poveikį, jei jie jomis nesinaudojo arba apie jas net nežino.

Trys tyrimai (2017 m. inkubatorių, 2020 m. rezidencijų ir šis menininkų būklės) patvirtina, kad inkubatoriams ir rezidencijoms Lietuvoje trūksta atvirumo, kad apie juos žinotų ir jais naudotųsi daugiau menininkų. 2021 m. tyrimo apklausoje rezidencijos vertinamos palankiau nei inkubatoriai, ir tai siejasi su ankstesnių tyrimų rezultatais: inkubatoriai turi sisteminių suvaržymų, susijusių su specifiniu inkubatorių verslo modeliu.

5.9.2. Tyrimo rezultatų palyginimas su kitų šalių duomenimis

Didžioji dalis tyrimų orientuojasi į menininkų pajamas, akcentuoja savarankišką užimtumą, mažesnę nei kituose sektoriuose darbo užmokestį, ši informacija naudojama pagrindiniam palyginimui. Kadangi Lietuvos menininkai darbo sąlygas nurodė kaip vieną iš geriausiai vertinamų būklės komponentų, lyginami ir jos rodikliai. Dalis lyginamajai analizei naudotų tyrimų (Airijos, Švedijos, Australijos) apžvelgti teorinėje tyrimo dalyje, analizuojant menininkų klausimynus. Kiti – JAV, Kanados – pasirinkti kaip naujausių tyrimų pavyzdžiai, atskleidžiantys naujausias tendencijas.

Menininkų sąlygoms palyginti naudojami šie tyrimai:

- Airija: *The Living and Working Conditions of Artists in the Republic of Ireland and Northern Ireland. The Arts Council of Northern Ireland, 2010;*
- JAV: *Artists and Other Cultural Workers. A statistical portrait. National Endowment for the Arts. 2019;*
- Kanada: *Labour market information study of the cultural labour force. The*

¹⁴ Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu stipendijų kino, kultūros ir meno kūrėjams skyrimo metu teikiant prioritetą jaunesniems menininkams tyrimo. 2020-08-07, Nr. (20)-SN-106)SP-63, Vilnius.

- Conference Board of Canada, 2019;
- Švedija: *A study of artist's working environment. The Swedish Arts Grant Committee.* 2016;
- Švedija: *Artists in Sweden: Demographics, Earnings and Social Status. The Swedish Arts Grant Committee.* 2018;
- Australija. *Do you really expect to be paid? An economical study of professional artists in Australia. David Thorsby, Australia Council for Arts,* 2010.

Kadangi pagal tyrimo techninę specifikaciją būtina palyginti ir Baltijos šalių situaciją, o jose nėra analogiškų tyrimų, dalis palyginimo atliekama remiantis Eurostato duomenimis apie kultūros darbuotojus:

- Eurostat. *Cultural statistics,* 2019¹⁵.

Lietuvos menininkų tyrimas atskleidžia, kad šalies kultūros laukas susiduria su tomis pačiomis menininkų darbo rinkos tendencijomis kaip ir kitos šalys: kūrėjai yra linkę dirbti savarankiškai, jų pajamos yra žemesnės nei panašaus išsilavinimo ar patirties specialistų kituose sektoriuose. Norėdami padidinti savo pajamas, kūrėjai dirba ne vien kūrybinį darbą.

Darbinei veiklai skirtas laikas

Moksliniuose tyrimuose pabrėžiama, kad menininkai dirba ne vien kūrybinį darbą, o renkasi tarp darbo kūrybinėje, iš dalies su kūryba susijusioje ir nekūrybinėje darbo rinkoje (Steiner ir Schneider, 2013; Thorsby, 2010). Lietuvos menininkų apklausa taip pat atskleidė, kad kūrėjai dalyvauja visose trijose rinkose: maždaug pusę darbinės veiklos praleidžia kūrybiniame, po ketvirtadalį ne kūrybiniame ir dalinai su kūryba susijusiame darbe. Airijoje 2008 m. kūrėjai kūrybiniam darbui skyrė 65 proc. savo laiko, 22 proc. – iš dalies su kūryba susijusiam, 13 proc. nekūrybiniam darbui (*The Arts Council of Northern Ireland,* 2010). Australijoje darbinei veiklai kūrėjai vidutiniškai skiria 41 val per savaitę, iš kurių 53 proc. skiria kūrybiniam, 27 – iš dalies su kūryba susijusiam ir 20 proc. su kūryba nesusijusiam darbui (Thorsby, 2010).

Matyti, kad kūrėjai linkę darbinei veiklai skirti daugiau laiko nei kitų sektorių darbuotojai. Kitaip yra JAV, kur menininkai linkę dirbti mažiau nei visu etatu: 59,3 proc. kūrėjų dirba 35 val. (standartinė darbo savaitė JAV) ir daugiau.

Savarankiškas užimtumas

Teorinėje dalyje pateiktos įžvalgos, kad menininkai siekia laisvės ir renkasi savarankišką užimtumą. Lietuvoje pagal savarankiško užimtumo formas dirba 73 proc. kūrėjų. Airijoje savarankiško užimtumo formas pasirinko 50 proc. kūrėjų (*The Arts Council of Northern Ireland,* 2010), JAV – 34 proc. (*National Endowment for the Arts,* 2019), Australijoje 72 proc. (Thorsby, 2010), Kanadoje 88 proc. (*The Conference Board of Canada,* 2019). Analizuojant kultūros darbuotojų duomenis matyti, kad Latvijoje ir Estijoje kultūros srityje savarankiškas užimtumas taip pat yra didesnis nei kituose sektoriuose (Eurostat, 2019).

¹⁵ Prieiga per internetą https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Culture_statistics.

Pajamos

Vienas iš dažniausių literatūroje apie menininkų darbo rinką pasitaikančių teiginių – kad vidutinės kūrėjų pajamos yra mažesnės nei kitų sektorių atstovų. Atliktas tyrimas atskleidė, kad Lietuvoje vidutinės kūrėjų pajamos sudaro 67 proc. šalies vidurkio. Airijoje šis rodiklis yra 69 proc. (*The Arts Council of Northern Ireland*, 2010), Švedijoje 75 proc. (*The Swedish Arts Grants Committee*, 2018), Kanadoje – 89 proc. (*The Conference Board of Canada*, 2019). JAV menininkai uždirba daugiau nei kitų sektorių darbuotojai, jų darbo užmokestis sudaro 118 proc. vidutinio šalies atlygio (*National Endowment for the Arts*, 2019).

Kūrybinė veikla nėra vienintelis menininkų pajamų šaltinis. Airijoje menininkai vidutiniškai iš kūrybinės veiklos uždirba 59 proc. pajamų, 41 – iš kitų šaltinių (*The Arts Council of Northern Ireland*, 2010), Australijoje šis santykis yra 64 ir 34 proc. (Throsby, 2010). Lietuvoje kūrėjų pajamos iš kūrybinės veiklos yra 35 proc., iš dalinai su kūryba susijusios veiklos 28, iš su kūryba nesusijusios veiklos – 37 proc.

Darbo sąlygos

Pagal kompleksinį būklės rodiklį, vienas geriausiai vertinamų menininkų būklės komponentų yra darbo sąlygos. Menininkų darbo sąlygos išsamiai analizuotos Švedijoje (*The Swedish Arts Grants Committee*, 2016). Tyrimas atskleidė, kad 41 proc. menininkų per pastaruosius 12 mėn. buvo įtraukti į konfliktus darbinėje veikloje. 29 proc. kūrėjų nurodė, kad jų darbinėje aplinkoje trūksta tolerancijos, 25 proc. – kad yra patyrę diskriminaciją. 15 proc. kūrėjų nurodė, kad buvo susidūrę su priekabiavimu ar patyčiomis. 9 procentai Švedijos kūrėjų nurodė, kad buvo susidūrę su seksualiniu priekabiavimu ar smurtu.

Palyginti su Švedija, Lietuvoje darbo sąlygos yra geresnės: 11,27 proc. kūrėjų nurodė, kad darbe yra įtraukiami į konfliktus, su diskriminacija susidūrė 13,36, patyčiomis – 10,18, smurtu – 2,33, seksualiniu priekabiavimu – 3,91 proc. kūrėjų.

5.10. Valstybės intervencijų poveikio Lietuvos menininkų būklei vertinimas

Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų valstybių, kultūros srities finansavimo šaltiniai yra keli: valstybės biudžeto asignavimai, savivaldybių biudžetų asignavimai, ES struktūrinių fondų parama, fizinių ir juridinių asmenų suteikiama parama arba mecenatystė ir kitos teisėtai gautos lėšos. Šiame tyrime analizuotos tik valstybės intervencijos, vertintas jų efektyvumas siejant jas su menininkų būklės kategorijomis. Valstybės intervencijų (menininkų socialinei ir kūrybinei būklei gerinti) efektyvumas apibrėžiamas, remiantis klasikine, dar 1948 m. D. Waldo pasiūlyta viešojo administravimo efektyvumo samprata (2008): valstybės intervencijų efektyvumas – tai kultūros politikos prioritetų, tikslų ir uždavinių pasiekimas ir įgyvendinimas.

Valstybės strateginiai ir kultūros politiką formuojantys dokumentai yra valstybės intervencijų ir jomis siekiamų tikslų pagrindas. Iš šiame tyrime atliktos valstybės strateginių dokumentų analizės matyti, kad valstybės (nacionaliniai) strateginiai dokumentai (vizijos), tokie kaip Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, Lietuvos inovacijų 2010–2020 m. strategija ar 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programa, Lietuvoje yra orientuoti į visuomenės kūrybiškumo skatinimą. Profesionali menininko veikla (kūrėjo menininko, o ne kūrėjo apskritai) valstybės vizijoje nėra pabrėžiama kaip atskira valstybės vertybė. Valstybės dokumentuose menininkas minimas kaip skatinantis gyventojų dalyvavimą kultūrinėje veikloje, jų kūrybingumą, lyderystę, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją, taip pat skatinant profesionalių menininkų įsitraukimą į lokalius kultūrinius, ugdymo projektus, modernizuojant kūrybiškumo ugdymo aplinką.

Kultūros politiką formuojančiuose (sektoriaus lygmens) dokumentuose aptariamas menininko vaidmuo, atsiranda dėmesys jo savirealizacijai, profesiniam tobulėjimui, kūrybos sąlygoms, finansavimui. Pvz., Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas įtvirtina menininkų teises juos įvardydamas kaip kultūros paslaugų teikėjus, skiria sisteminių dėmesį menininko įvertinimui, reikšmės jo kūrybai suteikimui, taip pat kultūros politikos rezultatų stebėsenai.

Siekis įvertinti valstybės intervencijų poveikį siejamas su menininkų būklės rodikliais. Tyrime suformuotas kompleksinis rodiklis Lietuvos menininkų būklei vertinti naudojamas pirmą kartą, todėl nėra įmanoma palyginti keleto laikotarpių duomenų ir fiksuoti valstybės intervencijų įtakos būklės pokyčiams. Tyrime įvesta menininkų būklės sąvoka, apimanti daugelį komponentų, nėra apibrėžiama teisės aktuose, taip pat įvardijant intervencijų tikslus nėra aiškiai pasakyta, kokių menininkų būklės rodiklių pokyčių intervencijomis siekiama. Dėl šių priežasčių valstybės intervencijos ir menininkų būklės rodikliai siejami remiantis tyrimo autorių įžvalgomis (5.9 lentelė).

5.9 lentelė. Menininkų būklės ir jai taikomų valstybės intervencijų sąsajos

Menininkų būklės kategorija	Taikomos valstybės intervencijos
Socialinė-ekonominė: padėtis visuomenėje	Strateginiai valstybės dokumentai Kultūros politikos dokumentai Meno kūrėjo statusas Premijos, apdovanojimai Kiti teisės aktai
Socialinė-ekonominė: ekonominė padėtis	Valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, ES paramos paskirstymas LKT LKC Savivaldybės Meno kūrėjo statusas
Kūrybinė: darbo sąlygos	Rezidencijos ¹⁶ Inkubatoriai Nekilnojamojo turto lengvata ¹⁷
Kūrybinė: bendradarbiavimas	LKT LKC Savivaldybės Rezidencijos Inkubatoriai
Kūrybinė: kūrybos finansavimas	Valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, ES paramos paskirstymas LKT LKC Savivaldybės
Kūrybinė: kūrybos įvertinimas	Premijos ir apdovanojimai
Kūrybinė: kūrybos rezultatas ir jo sklaida	LKT LKC Savivaldybės Rezidencijos Inkubatoriai
Kūrybinė: profesinis tobulėjimas	LKT LKC Rezidencijos Inkubatoriai

Sudaryta autorių.

¹⁶ Rezidencijos ir inkubatoriai taip pat yra finansuojami per Lietuvos kultūros tarybos ir kitas finansavimo programas.

¹⁷ Remiantis Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymu, nekilnojamojo turto mokesčiu neapmokestinamas nekilnojamas turtas, už kurį mokesčių moka fizinis asmuo, kai nekilnojamas turtas (arba jo dalis) fizinio asmens, turinčio meno kūrėjo statusą, naudojamas kaip kūrybinės dirbtuvės (studijos) individualiai kūrybinei veiklai (VMI, <https://www.vmi.lt/evmi/fiziniams-asmenims>).

Toliau pateikiamos esminės įžvalgos apie menininkų būklę (menininkų apklausos rezultatai) ir siejamos su teorinėje dalyje apžvelgtomis valstybės intervencijomis kaip šią būklę formuojančiomis sąlygomis. Valstybės intervencijos veikia keletą menininkų būklės dedamųjų: pvz., vykdant projektą suteikiamas atlygis ir galimybė įgyvendinti kūrybinį projektą, dėl to atskiros priemonės yra vertinamos prie skirtingų būklės dedamųjų, atsižvelgiant į poveikį kiekvienai iš jų. Daroma prielaida, kad prasčiausiai vertinamos menininkų būklės komponentės yra mažiau efektyvių valstybės intervencijų rezultatas. Silpniausios menininkų būklės dedamosios yra traktuojamos kaip kryptys, kuriomis galėtų būti tobulinami valstybės intervencijų mechanizmai.

5.10.1. Socialinė-ekonominė būklė: menininko padėtis visuomenėje

Analizuojant **valstybės strateginius dokumentus** kaip valstybės intervencines prielaidas kuriančią politinę aplinką matyti, kad vizijų dokumentai Lietuvoje yra orientuoti į visuomenės kūrybiškumo skatinimą, juose menininkui yra suteiktas daugiau instrumentinis vaidmuo. Menininko instrumentinio vertinimo įrodymą galima rasti 2019 m. Pažangos rodiklių įgyvendinimo apžvalgoje, kurioje vertinamas šalies gyventojų dalyvavimas kultūrinėje-meninėje veikloje (šis rodiklis padidėjo nuo 46 iki 57,5 proc. 2020 m.). Vertinamas kiekvieno piliečio kaip kūrėjo būklės progresas, **tačiau ne kūrėjo kaip menininko**, nėra rodiklių, susijusių su menininkų tarptautinių pasiekimų vertinimu, kitų rodiklių, padedančių įvertinti menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimą. Kultūros politiką formuojančiuose dokumentuose aptariamas menininko vaidmuo, atsiranda dėmesys jo savirealizacijai, profesiniam tobulėjimui, kūrybos sąlygoms, finansavimui ir materialinei padėčiai.

Taigi, dabartinius vizijų dokumentus galima laikyti neefektyvia valstybės intervencija į menininkų socialinę ir kūrybinę būklę, nes juose trūksta tikslų, susijusių su pačiais menininkais, akcentuojant jų pagrindinį, o ne instrumentinį vaidmenį kultūroje, kurią būtent jie ir kuria. Kultūros politiką formuojantys dokumentai laikytini efektyviais, nes jie nukreipti ir į menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimą.

Iš šio tyrimo rezultatų matyti, kad **menininko padėtis visuomenėje** veiksniai yra labiausiai gerinantys bendrą menininkų būklę: galimybę prisidėti prie kultūros ir meno raidos, formuoti visuomenės vertybes ir paveikti žmonių nuomonę įvairiais klausimais, kūrybos palikimą ateities kartoms, pasitenkinimą profesijos pasirinkimu ir įvertinimą apdovanojimais kūrėjai vertina daug geriau nei kitas būklės dedamąsias.

Valstybės intervencija, glaudžiai susijusi su menininko padėtis visuomenėje pabrėžimu, yra pagal Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymą suteikiamas **meno kūrėjo statusas**. Šis statusas ne tik tampa asmens indėlio į valstybės kultūrą pripažinimo ženklu, bet ir suteikia jį turintiems asmenims papildomas socialines garantijas: galimybę įgyti paramos gavėjo statusą, pasinaudoti kūrybinių prastovų programa, meno kūrėjų socialinėmis garantijomis (neturint pakankamai draudžiamųjų pajamų valstybės lėšomis mokamas PSD ir VSD).

Šalies menininkų lauko analizė atskleidė, kad trys ketvirtadaliai kūrėjų turi meno kūrėjo statusą. Apie galimybę įgyti šį statusą nežino tik 7 proc. tyrimo respondentų.

Nors didžioji dalis kūrėjų žino apie meno kūrėjo statusą ir yra jį įgiję, tačiau daug mažiau kūrėjų yra įgiję paramos gavėjo statusą (jo neturi 63 proc. apklaustųjų, apie šią priemonę nežino 20 proc.), taip pat 32 proc. kūrėjų nežino apie meno kūrėjo statuso suteikiamas socialinės apsaugos garantijas.

Apklausos respondentai teigiamai vertina meno kūrėjo statuso suteikiamas garantijas, daugiau nei pusė apklaustųjų įvardijo, kad jos turi teigiamą įtaką jų asmeninei būklei, per 70 proc. – kad jos turi teigiamą įtaką bendrai šalies kūrėjų būklei. 30 proc. kūrėjų nurodė, kad galimybė gauti paramą turint paramos gavėjo statusą teigiamai nepaveikė jų asmeninės būklės, o šios programos naudos visų menininkų būklei nemato 10 proc. apklaustųjų.

Meno kūrėjo statusas yra svarbi valstybės intervencija siekiant pabrėžti kūrėjo statusą, įvertinti kūrybą, pripažinti asmenį kaip menininką. Taip pat ši intervencija siejama ir su ekonominiu menininkų palaikymu sunkesnėse situacijose. Tačiau taip pat matyti ir komunikacijos neefektyvumas: menininkai nėra pakankamai informuoti apie šio statuso suteikiamas galimybes, ne visi kūrėjai siekia jį įgyti.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad menininkams svarbus įvertinimas **premijomis ir apdovanojimais**, tai taip pat prisideda prie jų įvaizdžio ir padėties visuomenėje stiprinimo. Tyrime premijų ir apdovanojimų sistema išsamiau analizuota nebuvo.

5.10.2. Socialinė – ekonominė būklė: ekonominė padėtis

Menininkų **ekonominės padėties** analizė atskleidė, kad tai silpnoji menininkų būklės dalis. Analizuojant menininkų ekonominę būklę išskirtinos kelios svarbiausios išvados. Šalies kūrėjai dirba daugiau nei kitų sektorių darbuotojai, tačiau jų vidutinis darbo užmokestis yra mažesnis. Menininkai išskaido savo darbinės veiklos sritį į kūrybinį darbą, darbą dalinai su kūryba susijusioje srityje ir nekūrybinį darbą. Svarbi menininkų darbo rinkos ypatybė – 95,69 proc. kūrėjų bent dalį laiko skiria darbui be atlygio. Taip pat menininkų ekonominę būklę lemia tai, kad dauguma jų dirba savarankiškai, tai yra ir aktyvaus dalyvavimo finansavimo konkursuose priežastis. Valstybės finansavimas prisideda prie menininkų būklės gerinimo, tačiau menininkai neturi pakankamai galimybių naudotis privačia parama (57 proc. kūrėjų niekada nėra gavę privačios paramos, 2019 m. 13 proc. kūrėjų nurodė, kad dalį jų pajamų sudaro privataus rėmimo lėšos), be to, dalį savo kūrybinės veiklos kūrėjai turi finansuoti asmeninėmis lėšomis.

Nacionalinis biudžetas, kaip pirminis valstybės intervencijų šaltinis, turi netiesioginį poveikį menininkų ekonominei padėčiai. Jo efektyvumas menininkų ekonominės padėties gerinimo požiūriu vertinamas atitinkamai analizuojant iš jo finansuojamų valstybės intervencijų į kultūrą, įskaitant kultūros institucijas, efektyvumą. Kultūra, kaip viešojo valdymo ir viešųjų paslaugų sritis, yra finansuojama pagal bendrą nacionalinio biudžeto *poilsio, kultūros ir religijos* kategoriją. Vertinant valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų struktūrą, kultūra patenka į mažiausiai finansuojamų sričių kategoriją. Remiantis oficialiais Finansų ministerijos duomenimis, 2019 m. valstybės biudžete *poilsio, kultūros ir religijos* srities asignavimai sudarė 552 mln. Eur, arba 4,06 proc. metinių konsoliduotų valstybės ir savivaldybių asignavimų.

Kultūra beveik lygiomis dalimis finansuojama Kultūros ministerijos, kuri įgyvendina Vyriausybės programos tikslus, ir savivaldybių, kurios įgyvendina miestų plėtros strateginius planus. Savivaldybių biudžetas yra efektyvesnė valstybės intervencija nei **valstybės biudžetas**, jei vertintume biudžeto įvykdymą. Palyginus 2015–2019 m. **savivaldybių biudžetų** asignavimų, skirtų *poilsio, kultūros ir religijos* sričiai, planus ir faktinius vykdymo duomenis, akivaizdu, kad penkerių pastarųjų metų laikotarpiu savivaldybių įvykdytas finansavimas viršijo numatytus planus, o savivaldybių asignavimai, skirti *poilsio, kultūros ir religijos* sričiai, 2015–2019 m. buvo panaudoti efektyviau nei valstybiniai. Darytina išvada, kad savivaldybės viešuosius finansus valdo efektyviau negu nacionalinės institucijos. Tačiau efektyvus viešųjų finansų valdymas nenusako poveikio menininkų socialinei ar kūrybinei būklei.

Efektyvia finansine valstybės intervencija galima laikyti **ES paramą**. ES struktūrinių fondų parama ženkliai pagerino kultūrai skirtų valstybės intervencijų ekonominius rodiklius ir, galima manyti, iš esmės nulėmė šalies kultūros finansavimo augimą. Remiantis ES fondų panaudojimo duomenimis, 2015–2020 m. Kultūros ministerijai skirta 194,20 mln. Eur (t. y. 2,82 % bendro ES struktūrinių fondų valstybei skirto finansavimo), kas sudaro 8,83% viso valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų *poilsio, kultūros ir religijos* sričiai ir konkrečiai 13,41% visų Kultūros ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų 2015–2019 m. Tyrime ES parama nebuvo vertinama tiesiogiai kaip poveikis menininko socialinei ir kūrybinei būklei, ši tema reikalautų atskiro tyrimo, tačiau suprantama, kad netiesiogiai turėjo teigiamą poveikį menininko būklei. ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimas ypač sietinas su menininkų, kurie dirba valstybės kultūros institucijose, būkle.

Menininkų ekonominei padėčiai **valstybė** turi įtakos **kaip menininkų darbdavė**. Dalis menininkų dirba valstybės biudžetinėse įstaigose tiesiogiai. Valstybė, kaip darbdavė, užtikrina šios dalies menininkų ekonominės būklės stabilumą. Analizuojant keturių (iš 54-ių) Kultūros ministerijai pavaldžių meno ir kultūros įstaigų duomenis, pastebėtina, kad kūrybinių darbuotojų skaičius sudaro 31,51 – 60,57 proc. visų darbuotojų skaičiaus. Tyrimo tikslas nėra įvertinti, kaip tinkamai panaudoti valstybės asignavimus biudžetinėse kultūros įstaigose, tačiau siekiama atkreipti dėmesį į tai, kad skirtingose kultūros įstaigose yra dideli proporcijų skirtumai tarp meno kūrėjų ir kito personalo. Tačiau menininkų, dirbančių valstybės biudžetinėse įstaigose, duomenis reikėtų tikslinti, siekiant nustatyti šios valstybės intervencijos – valstybės kaip menininkų darbdavės – efektyvumą gerinant menininkų ekonominę padėtį Lietuvoje.

Viena iš valstybės intervencijų, tiesiogiai susijusių su menininkų ekonominės padėties gerinimu finansuojant jų kūrybą, yra **Lietuvos kultūros taryba**, kurios finansavimas kūrėjams yra skirstomas į tiesioginį (stipendijos) ir netiesioginį (projektinis finansavimas, per kurį taip pat finansuojami kūrėjai iš jų užsakant kūrybines paslaugas). Atlikus analizę nustatyta, kad tiesioginis finansavimas skirtas mažesnės apimties veikloms (vidutinė analizuoto laikotarpio kūrėjui skirta stipendijos suma buvo 3626 Eur), o norėdami įgyvendinti didesnės apimties projektus menininkai turi kreiptis dėl projekcinio finansavimo. Didžioji dalis kūrėjų žino apie Lietuvos kultūros tarybos teikiamas galimybes finansuoti jų veiklas (75 proc. apklausoje dalyvavusių menininkų žino apie galimybę gauti stipendijas, 71 proc. – apie projektinį finansavimą). Per 80 proc. kūrėjų mano, kad LKT veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo, t. y. šį indėlį vertina teigiamai.

Vertinant Lietuvos kultūros tarybos poveikį ekonominei menininkų būklei matyti, kad ši intervencija nepadengia menininkų veiklos finansavimo poreikio (vidutiniškai

finansuojama 49 proc. prašomos individualios stipendijos sumos). Stipendijos beveik neskiriamos ilgesniems laikotarpiams (vidurkis 7,5 mėn.), tai lemia trumpalaikį teigiamą poveikį kūrėjų ekonominei būklei. Taip pat stipendijos finansuojamos rengiant konkursus, kūrėjai nėra tikri, kad turės šį kūrybos pajamų šaltinį, negali šių pajamų (ir su jomis susijusių kūrybinių darbų) planuoti į priekį. Taip pat svarbu paminėti, kad Lietuvos kultūros taryba ženkliai prisidėjo prie menininkų ekonominės būklės gerinimo sudėtingu COVID-19 pandemijos laikotarpiu, nors tyrime šie duomenys analizuoti nebuvo.

Dauguma menininkų dalyvauja finansavimo konkursuose ir bent kartą nuo 2014 m. yra gavę stipendijas, tačiau taip pat matoma ir maža stipendijų konkursuose dalyvavusių kūrėjų rotacija: paraiškas nuolat teikia ir stipendijas gauna tie patys kūrėjai, prie jų kasmet prisijungia nedidelė dalis kitų menininkų. Pagal bendrą šalies menininkų pajamų lygį stipendijos nėra reikšmingai didelės pajamos. Tai susiję su trumpu stipendijos mokėjimo laikotarpiu ir jos periodiškumu. Individualaus kūrėjo požiūriu, stipendijas galima laikyti labiau atsitiktinio pobūdžio pajamomis, kuriomis galima pasinaudoti kas tam tikrą laikotarpį, be to, dėl konkursinio priemonės pobūdžio kūrėjai nėra garantuoti, kad gaus stipendiją. Prie kūrėjų ekonominės būklės prisideda ir projektinis finansavimas. Nustatyta, kad vidutiniškai 37 proc. projektams skiriamo finansavimo yra skiriama menininkams ir kuratoriams.

Lietuvos kultūros tarybos poveikis menininkų ekonominei būklei vertinamas teigiamai, kai yra vertinamos Tarybos institucinės funkcijos. Norint įvertinti kiekvienos atskiros LKT priemonės efektyvumą, reikėtų susiaurinti priemonių tikslus, žiūrėti, kaip jie koreliuoja su kultūros politikos tikslais, nustatyti jų įgyvendinimo rezultatus ir vykdyti įgyvendintų rezultatų stebėseną. Tai padidintų administracinę veiklos krūvį, pareikalautų papildomų žmoniškųjų resursų, tačiau leistų įvertinti finansuojamų priemonių efektyvumą, poveikį menininkui bei jo socialinei ir kūrybinei būklei. Atsižvelgiant į tikslą pagerinti menininkų būklę, LKT funkcija galėtų būti labiau orientuota į kūrėją (projektinio finansavimo atveju turėtų būti fiksuojama lėšų, skiriamų kūrėjams, dalis).

Atskirų diskusijų reikalauja stipendijų efektyvumo vertinimas. Stipendijos individualiam kūrėjui yra tiesioginė intervencija ir menininko pajamos, tačiau kiekvienos meno srities stipendijų trukmė ir periodiškumas svarstyti atskirai. Stipendijos turi akivaizdžiai teigiamą įtaką menininkų socialinei ir kūrybinei būklei, tačiau kūrybos rezultatas menininkui išnaudojus stipendiją gali neturėti perspektyvos, t. y. meno produktas sukurtas, tačiau kūrėjas gali neturėti lėšų jam viešinti, pristatyti užsienio rinkose, festivaliuose, parodose, taip pat gali nelikti lėšų vadybai, rinkodarai. Kadangi pasibaigus projektams stipendijų stebėseną nėra vykdoma, negalima įvertinti stipendijų efektyvumo pagal kitas vertes (tik kaip tiesiogines pajamas stipendijos mokėjimo metu).

Tarp valstybės intervencijų, tiesiogiai susijusių su kino srities menininkų ekonominės padėties gerinimu per jų kūrybos finansavimą, minėtinas **Lietuvos kino centras**. 2018 m. kino srities finansuojamų veiklų perkėlimas iš Lietuvos kultūros tarybos į Lietuvos kino centrą ir dvigubai išaugęs LKC finansavimas padėjo konsoliduoti valstybės intervencijas kino srityje. LKC tiesioginis menininkų finansavimas – stipendijos, 2019 m. duomenimis, sudarė 2,4% bendro biudžeto, o netiesioginis finansavimas (parengiamųjų darbų finansavimas, gamybos, filmų platinimas ir sklaida užsienyje) – 97,6 proc.

Fiksuotas LKC stipendijų mėnesinis dydis (600 Eur) analizuojamu laikotarpiu yra santykinai mažas, palyginti su vidutiniu neto mėnesio atlyginimu (857,9 Eur 2019 m. pabaigoje). Vidutinė edukacinės stipendijos suteikimo trukmė 2019 m. buvo 6 mėnesiai (ilgiausia galima trukmė), o individualios stipendijos – maždaug pustrėčio mėnesio (ilgiausia įmanoma – 12 mėnesių). Šie duomenys kelia abejonių, kad stipendijų dydis pakankamas tinkamai menininkų ekonominei padėčiai užtikrinti stipendijos skyrimo laikotarpiu, ypač jei menininkai tuo laikotarpiu negauna jokių kitų pajamų.

Analizuojant LKC tiesioginio finansavimo priemones – stipendijas, matyti, kad edukacinėms stipendijoms 2018–2019 m. skirta suma (67 090 Eur) yra per pusę mažesnė nei individualioms stipendijoms (137 400 Eur), tačiau finansavimas edukacinėms stipendijoms 2018–2019 m. išaugo daugiau nei dvigubai. Per metus beveik dvigubai padidėjo edukacinių stipendijų trukmės vidurkis. 2018 m. vidutinė edukacinės stipendijos trukmė buvo 3,4 mėnesio (2040 Eur), 2019 m. – 6 mėn. (3600 Eur). Individualių stipendijų finansavimas 2018–2019 m. didėjo 14 proc. 2018 m. buvo skirta 16 individualių stipendijų, kurių vidutinis dydis siekė 1 324 Eur, 2019 m. finansuota 30 stipendijų, jų vidutinis dydis – 1530 Eur.

Empirinio tyrimo duomenimis, 46 proc. menininkų nuomonė apie LKC prisidėjimą prie jų būklės gerinimo yra teigiama, 41,5 proc. negali pasakyti. Be to, reikia įvertinti tai, kad kino sektoriuje dirbantys menininkai yra tarp daugiausiai uždirbančių menininkų (10 proc. iš jų per mėnesį uždirba per 1500 Eur, 16,7 proc. 1201–1500 Eur, 34,41 proc. 901–1200 Eur), todėl valstybės intervencijos jiems gali būti ne tokios svarbios.

Vertinant LKC veiklą ir priemones kaip prisidedančias prie kino srities menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimo matyti, kad naudojami tie patys stipendijų ir programinio finansavimo mechanizmai kaip ir LKT. Trūksta viešų Lietuvos kino centro duomenų apie pačių menininkų, t. y. fizinių asmenų, pajamas iš programinio finansavimo. Galimai tie duomenys egzistuoja, tačiau jie nėra viešinami, todėl negalima nustatyti proporcijų, kiek iš programinio finansavimo gauna menininkai bendrai, kiek kiekvienas atskirai. Nėra aišku, ar programinis finansavimas skiriamas, pvz., technologiniams, logistiniams procesams finansuoti, ar kūrybai ir menininkams, koks procentinis šių lėšų paskirstymas. Taip pat nėra tikslios informacijos, kokių sričių menininkai finansuojami per LKC asignuojamas programas, kad būtų galima kartu su LKT duomenimis apibendrinti menininkų finansavimą pagal sritis (pvz., kiek dailininkų, dizainerių, kt.). Todėl sudėtinga įvertinti programinio finansavimo poveikį individualių menininkų socialinei-ekonominei būklei. Tam reikalinga gilesnė LKC programinio finansavimo efektyvumo analizė.

Savivaldybių intervencijų analizėje Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse 2014–2019 m. išryškėjo bendra finansavimo kultūros sričiai augimo tendencija. Didžiausias augimas buvo Kauno mieste, mažiausias – Alytuje. Didžiausias finansavimo projektams augimas fiksuotas Klaipėdos ir Kauno miestuose, mažėjantis – Alytuje. Skirtingos savivaldybės skirtingai finansuoja kultūros projektus: vieni pagal meno sritis (scenos menai, kinas, dailė, kūrybinės industrijos, kt.), kiti įgyvendina valstybės intervencijas pagal tikslus (kultūros edukacija, saviveikla, tautinių mažumų kultūros skatinimas ir pan.).

Ženkliai varijuoja stipendijų buvimas ar nebuvimas skirtingose savivaldybėse, finansuotų stipendijų skaičius ir sumos. Vilniaus miestas stipendijų programos menininkams 2014–2020 m. neturėjo (išskyrus dėl COVID-19 skirtas stipendijas 2020 III ketv.). Kauno miesto savivaldybėje stipendijų programa panaikinta nuo 2018 m., Alytuje tais metais stipendijos pradėtos finansuoti. Klaipėdos miesto savivaldybė

daugiausiai iš šešių tirtų savivaldybių finansuoja menininkų stipendijų programas. Visose savivaldybėse, finansuojančiose menininkų stipendijas, gavėjai pagal lytį pasiskirsto panašiomis proporcijomis. Dvi iš penkių savivaldybių orientuojasi tik į jaunųjų menininkų stipendijas.

Ryškesniausiai tarp šešių miestų savivaldybių kultūros finansavimo, projektų ir stipendijų finansavimo dydžiu bei augimu išsiskiria Kauno (po 2017 m.) ir Klaipėdos miestų savivaldybės. Didžiųjų miestų savivaldybės, be projektų ir stipendijų finansavimo, turi ir kitas menininkų skatinimo priemones, iš kurių dažniausiai pasitaikanti – premijos meno ir kultūros kūrėjams. Priemonių gausa išsiskiria Klaipėda, o Vilniaus miestas – vienintelis, tiriamuoju laikotarpiu kultūros ir meno kūrėjams taikęs priemones dėl COVID-19. Tai turėjo turėti teigiamos įtakos Vilniaus menininkų socioekonominei būklei.

Savivaldybės menininkus dažniausiai skatina premijomis, tačiau menkai išnaudoja stipendijas (Alytus skiria po kelias nuo 2018 m., Šiauliai – kasmet po 4, Panevėžys po 5–10) arba išvis menininkams jų neteikia, kaip Kaunas nuo 2018 m. Kaip minėta, Vilnius tik 2020 m. skyrė stipendijas dėl COVID-19. Vienintelė Klaipėda skiria 10–15 stipendijų per metus ir aktyviau taiko kitas menininkų skatinimo priemones, tokias kaip rezidencijos, kūrybinės dirbtuvės ir kt.

Menininkai intervencijas atskirose savivaldybėse vertina skirtingai. Savivaldybių veiklos prisidėjimą prie menininkų būklės gerinimo Vilniuje 32 proc. menininkų vertina teigiamai, 38 proc. neigiamai, 30 proc. negali pasakyti. Kaune pusė menininkų vertina teigiamai, 35 proc. neigiamai, 15 proc. negali atsakyti. Klaipėdoje net 64 proc. menininkų savivaldybių veiklos prisidėjimą prie būklės gerinimo vertina teigiamai, 27 proc. neigiamai, 9 proc. negali pasakyti. Panevėžyje atitinkamai – 49 proc., 33 proc. ir 18 proc., Šiauliuose – 55 proc., 19 proc. ir 26 proc., Alytuje – 46 proc., 17 proc. ir 37 proc.

Pagrindinė įžvalga analizuojant savivaldybes yra ta, kad naudojamos tos pačios stipendijų ir programų priemonės ir nėra vykdoma rezultatų stebėseną, todėl įvertinti jų poveikį meninko būklei galima tik pagal finansinių intervencijų dydį, bet ne pagal jų poveikio efektyvumą.

Prie menininkų ekonominės būklės prisideda ir **meno kūrėjo statuso** garantuojamos priemonės. Didžioji dalis su meno kūrėjo statusu siejamų priemonių orientuotos į pagalbą menininkams laikotarpiais, kai jų finansinė situacija tampa ypač sudėtinga. Kultūros ministerijos pateiktoje informacijoje matyti, kad 2015–2019 m. galimybė gauti kompensacijas už kūrybinės veiklos prastovas kasmet pasinaudodavo apie 1 proc. kūrėjų. (2020 m. dėl COVID-19 pandemijos šie skaičiai ženkliai išaugo, bet 2020 m. tyrime analizuoti nebuvo). 2015–2019 m. laikotarpiu už maždaug 30 proc. kūrėjų buvo mokama dalis VSD įmokų. Kūrėjų, už kuriuos buvo mokama PSD, skaičius analizuotu laikotarpiu augo, 2019 m. šia galimybe pasinaudojo 25 proc. meno kūrėjo statusą turinčių asmenų.

Šios intervencijos poveikis nėra reikšmingas visiems šalies meno kūrėjams, bet jis ypač svarbus socialiai jautriausioms mažiausias pajamas gaunančioms kūrėjų grupėms. Taip pat ši priemonė labai svarbi ištikus nenumatytoms situacijoms (pvz., COVID-19 pandemijai).

5.10.3. Kūrybinė būklė

Toliau valstybės intervencijos analizuojamos per menininkų kūrybinės būklės kategorijas: darbo sąlygas, bendradarbiavimą, kūrybos finansavimą, kūrybos rezultatai ir jo sklaidą, kūrybos įvertinimą ir profesinį tobulėjimą.

Iš apklausos rezultatų matyti, kad menininkams **kūrybos procesas** teikia pasitenkinimą ir galimybę save realizuoti. Silpnoji būklės dedamoji šioje kategorijoje yra menininkų kūrybos sklaida ir organizacinis procesas. Dauguma menininkų neturi vadybos ir komunikacijos specialistų ir šias funkcijas atlieka patys. Taip pat menininkai neišnaudoja visų tarptautinės sklaidos galimybių: 2019 m. savo kūrybą užsienyje pristatė šiek tiek daugiau nei 40 proc. kūrėjų. Menininkų būklę blogina ir tai, kad dauguma jų susiduria su sunkumais ieškodami erdvių savo kūrybai pristatyti.

Tyrimo dalyvavusių meno kūrėjų veikla **įvertinta** ir apdovanojimais, ir kitomis ekspertinio vertinimo priemonėmis nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu: MKO, meno kūrėjo statusu, LKT stipendijomis. Kūrėjams veiklos įvertinimas (apdovanojimai, kolegų, kritikų, žiūrovų atsiliepimai) yra ypač svarbus profesinės veiklos aspektas. Atlikus apklausą paaiškėjo, kad kūrybos įvertinimas yra stipriausia kūrybinės būklės dedamoji. Kita vertus, menininkai pasigenda daugiau profesionalių kritinių įžvalgų ir refleksijų apie savo kūrybą.

Didžioji dalis menininkų nėra sudarę ilgalaikių darbo sutarčių su valstybinėmis ar nevalstybinėmis kultūros organizacijomis, tačiau jie nuolat **bendradarbiauja** su kitais menininkais per projektus. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad menininkai gerai vertina kūrybinį bendradarbiavimą su kolegomis ar kitų sričių specialistais, tačiau pasigenda glaudesnio bendradarbiavimo su institucijomis vykdydami savo kūrybos sklaidą. Menininkų būklę ypač blogina tai, kad jie patys turi užsiimti ne tik kūrybine, bet ir vadybine bei komunikacine veikla. Nors matyti, kad bendradarbiavimas skatinamas valstybės finansavimu, pastebima, kad jis vyksta kūrybiniame procese, tačiau menininkams trūksta bendradarbiavimo su vadybos ir komunikacijos specialistais bei kultūros įstaigų indėlio vykdant jų kūrybos nacionalinę bei tarptautinę sklaidą.

Lietuvos kultūros taryba ir **Lietuvos kino centras** suteikia galimybes menininkams bendradarbiauti kartu kuriant kultūros produktus ar paslaugas. **Savivaldybės** per savo teritorijoje esančius inkubatorius ir rezidencijas, taip pat per meno projektus, kūrybines dirbtuves ir kt. skatina menininkų bendradarbiavimą ir mainus. Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos kino centro, savivaldybių finansavimo programos skatina organizacijų bendradarbiavimą, nes partnerių turintiems projektams skiriama daugiau balų paraiškų vertinimo procese. 2020 m. Meno rezidencijų poveikio vertinimo tyrime, kuris apžvelgiamas šio tyrimo mokslinių tyrimų apžvalgoje, minimos tokios menininkų bendradarbiavimo formos **rezidencijose**: ryšiai menininkų bendruomenėje, tarpkultūrinis supratimas, galimybė dirbti su autoritetais, menininkų mobilumo kaita, bendruomenės kultūrinė edukacija, dialogo skatinimas ir kultūros prieinamumo gerinimas, bendradarbiavimas su vietine bendruomene, tarptautinis dialogas ir mainai. **Inkubatoriai** jungia menininkus ir skatina tarpusavio bendradarbiavimą, taip pat bendradarbiavimą su kitais inkubatoriais Lietuvoje ir užsienyje, su verslu, vietine ir regiono bendruomene, visuomene.

Analizuojant tarptautinę kūrybos sklaidą matyti, kad **Lietuvos kultūros taryba** visų kultūros sričių ir **Lietuvos kino centras** kino srities menininkų kūrybos platinimui ir sklaidai užsienyje skiria lėšas pagal programinį finansavimą. Naudodamiesi

rezidencijų programomis menininkai gali skleisti kūrybą bendradarbiaudami su kitomis rezidencijomis ar vietine bendruomene. Tačiau 2020 m. Meno rezidencijų poveikio vertinimo tyrime daroma išvada, kad rezidencijų tarpusavio bendradarbiavimas, ryšiai su vietinėmis bendruomenėmis nėra pakankami, t. y. nėra aukšto lygio. Be to, tarptautinei kultūros sklaidai didelę reikšmę turi Lietuvos kultūros institutas, kultūros ir meno sričių informacijos centrai, kurie veikia valstybinio finansavimo pagrindu, bet šiame tyrime plačiau analizuoti nebuvo.

Remiantis kompleksiniu menininkų būklės vertinimu, silpniausia kūrėjų būklės dedamoji yra **profesinis tobulėjimas**. Nors menininkai nurodo, kad kvalifikacijos kėlimas profesinėje veikloje yra būtinas, tačiau dauguma šalies kūrėjų nėra dažni edukacinių veiklų dalyviai.

Profesinio tobulėjimo srityje finansuojant edukacines veiklas matomas ženklus **Lietuvos kultūros tarybos** ir **Lietuvo kino centro** indėlis, taip pat galimybes menininkų profesiniam tobulėjimui per inkubatorius ir rezidencijas, kultūros projektus ir kt. suteikia **savivaldybės**. Kūrybinė erdvė įvairiai menininkų edukacijai yra **inkubatoriai**. Galimybes dirbti su autoritetais, skirti laiko asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui, edukacinėms veikloms, kaip teigiama 2020 m. Meno rezidencijų poveikio vertinimo tyrime, suteikia **rezidencijos**.

Savo **darbo sąlygas** menininkai vertina teigiamai. Matoma aiški sąsaja tarp srities, kurioje dirba kūrėjai, erdvės poreikio ir pasitenkinimo savo darbo sąlygomis. Kas penktas menininkas nurodė darbinėje aplinkoje patiriantis stresą, daugiausiai stresą patiriančių asmenų yra tarp teatro, šokio ir kino atstovų. 10 proc. kūrėjų nurodė, kad darbinėje veikloje dažnai susiduria su konfliktais.

Rezidencijos ir **inkubatoriai** yra skirtingo pobūdžio kūrybos centrai, užtikrinantys darbo sąlygas menininkams. Meninės rezidencijos, labiau į meninį procesą orientuotos infrastruktūros, egzistavo istoriškai kaip meno kūrėjų suteikta infrastruktūra menininkui. Inkubatoriai, kaip moderni holistinė menininkų rezidavimo, kūrybinės veiklos, socializacijos, tarpsritinio bendradarbiavimo ir į ekonominę vertę orientuoto rezidavimo forma, atsirado Lietuvoje per ES struktūrinius fondus. Meno kūrėjų bendradarbiavimas su inkubatoriais Lietuvoje kaip tradicija tik pradeda kurtis, yra ir teigiamų, ir neigiamų tokio bendradarbiavimo pavyzdžių. 2017 m. tyrimas „Meno inkubatorių ekosistema Lietuvoje“ išskiria tokią Lietuvoje veikiančių inkubatorių problematiką: žmogiškųjų ir finansinių išteklių trūkumas, būtinų administracijos ir rezidentų kompetencijų stoka, griežtos inkubatorių finansavimo sąlygos, suvaržyto patalpų ir įrangos nuomos verslo modelio vyravimas, bendruomenės įtraukimo stygius ir kt. 2020 m. tyrime „Meno rezidencijų poveikio vertinimas“ daromos išvados, kad rezidencijos turi teigiamą poveikį menininkų kūrybos sąlygoms, mobilumui, atsidavimui išskirtinai kūrybai, naujų kūrybos formų paieškoms ir apskritai socialinei ir kūrybinei būklei. Lietuvoje trūksta nuolat veikiančių rezidencijų, finansinių ir žmogiškųjų išteklių, egzistuoja skaidrumo ir atvirumo trūkumas. Tik trys rezidencijos veikia regionuose (kitos didmiesčiuose).

Apklausa nustatė, kad **inkubatorių** ir **rezidencijų** erdvėmis naudojasi ypač maža dalis menininkų (tik 0,78 proc. ir 1,1 proc.). Beveik pusė (45 proc.) apklaustųjų deklaruoja, kad jų nepasiekia informacija apie meno kūrėjų inkubatorius ir rezidencijas. Atitinkamai 63,28 ir 60,31 proc. menininkų mano, kad rezidencijos ir inkubatoriai prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo. 33,62 proc. menininkų nurodė, kad rezidencijos prisideda prie jų asmeninės būklės gerinimo, 38,62 proc. negalėjo atsakyti, 28,73 proc. menininkų taip manė apie inkubatorius,

44,04 proc. negalėjo atsakyti. Menininkams sunku įvertinti šių dviejų valstybės intervencijų poveikį, jei jie jomis nesinaudojo arba apie jas net nežino. Reikia atsižvelgti į tai, kad visos Lietuvoje veikiančios rezidencijos nėra ilgalaikės, ir tai sumažina galimybes jomis naudotis.

Taigi, trys tyrimai (2017 m. inkubatorių, 2020 m. rezidencijų ir šis, menininkų būklės) patvirtina, kad inkubatoriams ir rezidencijoms Lietuvoje trūksta atvirumo, kad apie juos žinotų ir jais naudotųsi daugiau menininkų. Šio tyrimo apklausoje rezidencijos vertinamos palankiau nei inkubatoriai, ir tai siejasi su ankstesnių tyrimų rezultatais: inkubatoriai turi sisteminių suvaržymų, susijusių su specifinių jų verslo modelių. Inkubatoriai galėtų turėti didesnę ekonominę poveikį menininkų socialinei būklei, jei būtų išanalizuoti egzistuojančių inkubatorių sisteminiai trūkumai, įvertinti pokyčiai nuo minėto 2017 m. Lietuvos inkubatorių ekosistemos tyrimo, persvarstytas inkubatorių veiklos modelis, pritaikant juos menininkų entreprenerystei.

IŠVADOS

Šioje tyrimo dalyje pagrindinės tyrimo išvados pateikiamos pagal tokią struktūrą: pirmiausia apibūdinami kūrėjų profesijos ypatumai, turintys įtakos kūrėjų darbo rinkai ir vietai visuomenėje, tuomet pateikiamos įžvalgos apie Lietuvos menininkų lauko struktūrą ir šalies kūrėjų būklės vertinimas. Kadangi menininkų būklė glaudžiai susijusi su ją veikiančiomis valstybės intervencijomis, toliau eina pagrindinių valstybės intervencijų analizė. Režiumuojant pristatomos įžvalgos apie dabartinę meno kūrėjų būklės stebėseną.

Menininko profesijos ypatybės

- Analizuojant menininkų profesijos pasirinkimo motyvus ir darbo rinkos pobūdį, nustatyti esminiai profesijos ypatumai: finansinis ir nefinansinis atlygis, santykinai mažesnės nei kitų profesijų pajamos, būtinybė ieškoti papildomų pajamų šaltinių ne vien kūrybinėje veikloje. Menininkai iš savo veiklos gauna dvejopo pobūdžio atlygį: finansinį (pajamos) ir nefinansinį (pasitenkinimas savo veikla, lankstumas, savarankiškumas, galimybė pristatyti savo kūrybą visuomenei, prisidėti prie kultūros ir meno plėtros, palikti savo kūrinius ateities kartoms). Kitų autorių tyrimų analizė atskleidžia, kad dažniausiai kūrėjai gauna mažesnes pajamas nei panašaus išsilavinimo ir patirties specialistai kituose sektoriuose, tačiau tai atsveria moralinė nauda, gaunama iš kūrybos proceso. Siekdami aukštesnių pajamų menininkai dažnai priversti rinktis tarp kūrybinės, iš dalies su kūryba susijusios ir nekūrybinės veiklos. Teorinė dalis atskleidžia, kad tarp menininkų atlygių matomi dideli netolygumai (superžvaigždžių modelis), tačiau, net ir žinodami tai, kūrėjai yra linkę rizikuoti ir pasirinkti save realizuoti leidžiančią profesiją.
- Šalies menininkų apklausos rezultatai pagrindžia lankstumo poreikį, dauguma kūrėjų visą veiklą arba jos dalį vykdo savarankiškai: dirba pagal verslo liudijimą ar individualiosios veiklos pažymą. Menininkams tai suteikia maksimalų lankstumą renkantis užsakovus ar nusistatant darbo apimtį, tačiau taip pat lemia užimtumo ir pajamų nepastovumą bei finansinį nestabilumą.
- Analizuojant Lietuvos menininkų būklės veiksnius matyti, kad visi stiprieji veiksniai susiję su menininko kūryba: jos keliamu pasitenkinimu, kolegų ir auditorijos įvertinimu, galimybe realizuoti savo idėjas, formuoti visuomenės vertybes, bendradarbiavimu su savo meno srities kūrėjais, įvertinimu apdovanojimais ir premijomis.

Lietuvos menininkų laukas

- 2019 m. duomenimis, šalyje kūrė 6976 menininkai. Didžiausios pagal kūrėjų skaičių sritys – architektūra (15,84 proc.), dailė (24,17 proc.) ir muzika (12,18 proc.). Mažiausios – šokis (2,04 proc.), cirkas (0,3 proc.) ir žurnalistika (1,33 proc.). Pasiskirstymo netolygumus iš dalies lemia ir sričių klasifikacija, pvz., dailės sričiai priskiriami įvairių specialybių vizualiojo meno kūrėjai (tapytojai, skulptoriai, grafikai ir pan.), o scenos meno sritys išskaidytos į šokį, teatrą ir cirką.
- Šalies menininkų pasiskirstymas pagal lytį yra tolygus. Lyčių nelygybės požimiu išsiskiria fotografija (76 proc. vyrų), šokis (74 proc. moterų) ir dizainas (68 proc. moterų).
- Jaunieji (iki 35 m.) į meno rinką įsiliejantys menininkai sudaro 14 proc. visos šalies menininkų populiacijos. 22 proc. šalies menininkų yra 55–64 m. amžiaus, vyresnių negu 65 m. kūrėjų yra 32 proc.
- Lietuvoje labai didelė menininkų koncentracija Vilniaus apskrityje, taip pat menininkai buriasi Kauno ir Klaipėdos apskrityse. Tai rodo ir absoliutūs menininkų skaičiai, ir santykiniai menininkų skaičiai gyventojui rodikliai. Kitose apskrityse kūrėjų nėra daug. Tolygiausias pasiskirstymas geografiniu požimiu yra tarp etninės kultūros ir tautodailės atstovų.

Menininko vieta valstybės politiniuose dokumentuose

- Lietuvos valstybės intervencijų analizė pradėta nuo intervencinės prielaidas kuriančios aplinkos – valstybės politikos dokumentų – analizės. Analizuojant valstybės strateginius dokumentus matyti, kad vizijų dokumentai, tokie kaip Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategija ar 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa, yra orientuoti į visuomenės kūrybiškumo skatinimą.
- Profesionali menininko veikla (kūrėjo menininko, o ne kūrėjo apskritai) valstybės vizijoje nėra pabrėžiama kaip atskira valstybės vertybė. Menininkas minimas kaip skatinantis gyventojų dalyvavimą kultūrinėje veikloje, jų kūrybingumą, lyderystę, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją, kalbama apie profesionalių menininkų įsitraukimą į lokalinius kultūrinius, ugdymo projektus modernizuojant kūrybiškumo ugdymo aplinką.
- Menininko instrumentinio vertinimo įrodymą galima rasti 2019 m. Pažangos rodiklių įgyvendinimo apžvalgoje, kurioje vertinamas šalies gyventojų dalyvavimas kultūrinėje-meninėje veikloje (šis rodiklis padidėjo nuo 46 iki 57,5 proc. 2020 m.). Vertinamas kiekvieno piliečio kaip kūrėjo būklės progresas, tačiau ne kūrėjo kaip menininko, nėra rodiklių, susijusių su menininkų tarptautinių pasiekimų vertinimu, kitų rodiklių, vertinančių menininkų socialinę ir kūrybinę būklę.
- Kultūros srities politiką formuojančiuose dokumentuose (pvz., Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekte) išskiriamas menininko vaidmuo kultūroje, skiriama dėmesio jo savirealizacijai, profesiniam tobulėjimui, kūrybos ir darbo sąlygoms, finansavimui ir materialinei padėčiai. Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekte kultūros politikos formavimas ir įgyvendinimas grindžiamas pasiektų rezultatų stebėsenos duomenimis, sudarančiais galimybes priimti pagrįstus sprendimus.
- Valstybės intervencijų tikslai ir rodikliai turėtų koreliuoti su ilgalaikiais kultūros politikos tikslais, apibrėžtais valstybės dokumentuose. Dabartinėje kultūros politikoje dominuoja visuomenės kultūros vartojimo stebėsenos, o menininkų būklės stebėsenos sistemingai nėra vykdoma.

Menininkų socialinė būklė: menininko padėtis visuomenėje

- Apibendrinus menininkų atsakymus apie jų socialinę padėtį, galima teigti, kad kūrėjams jų veikla reikšminga, jie vertina jos poveikį visuomenei ir kultūros lauko plėtrai, tačiau mano, kad visuomenė ir politikos formuotojai tai įvertina nepakankamai. Nors kūrėjams jų profesija teikia didelį pasitenkinimą ir jie rinkęsi ją dar kartą, ši profesija menininkams neatneša pakankamų pajamų, menininkai susiduria su pajamų nestabilumu, turi ieškoti papildomų pajamų šaltinių.
- Iš apklausos rezultatų matyti, kad menininko padėties visuomenėje veiksniai yra labiausiai gerinantys bendrą menininkų būklę. Menininkų būklę gerina tai, kad jie turi galimybę prisidėti prie kultūros ir meno raidos, formuoti visuomenės vertybes ir žmonių nuomonę įvairiais klausimais. Kūrėjams

svarbu ir tai, kad jų kūryba lieka ateities kartoms, todėl jie patenkinti savo profesijos pasirinkimu. Šiuos su menininko padėtimi visuomenėje susijusius veiksnius menininkai vertina daug geriau nei kitas būklės dedamosias.

Menininkų ekonominė būklė

- Vertinant kūrėjų socialinę ir kūrybinę būklę itin svarbiu rodikliu, reprezentuojančiu sektoriaus gerovę, laikytinos menininkų gaunamos pajamos. Ekonominė būklė yra viena iš silpnųjų šalies menininkų būklės dalių. Tai akivaizdu iš objektyvaus vertinimo: kūrėjai dirba daug, už dalį įdėto darbo negauna atlygio, jų vidutinės pajamos mažesnės nei kituose sektoriuose. Kūrėjų atlygis vien iš kūrybinės veiklos nepakankamas poreikiams patenkinti: tik 20,85 proc. kūrėjų gali pragyventi vien iš kūrybinės veiklos (pagrindinės savo profesijos).
- Lietuvos menininkai vidutiniškai dirba 54 val. per savaitę, tai yra ženkliai ilgiau nei oficiali darbo savaitės trukmė (40 val.). Savo darbo laiką menininkai skiria kūrybiniam, iš dalies su kūryba susijusiam ir nekūrybiniam darbui. Maždaug pusę darbinei veiklai skirto laiko užima kūrybinė veikla. Darbo laiko proporcijos šiose trijose rinkose labiausiai priklauso nuo srities, kurioje kuria menininkas.
- Analizuojant pajamų pasiskirstymą tarp kūrybinės, iš dalies su kūryba susijusios ir nekūrybinės veiklos šaltinių matyti, kad vidutiniškai 35 proc. menininkų mėnesio įplaukų gaunama iš kūrybinės veiklos, vidutiniškai 37 proc. pajamų menininkai uždirba iš nekūrybinės veiklos, 28 proc. – iš veiklos, dalinai susijusios su kūryba.
- Pagrindinė menininkų profesinė veiklos sritis yra kūryba. Remiantis profesijos kaip pajamų šaltinio logika, kūryba ir turėtų būti pagrindinis menininkų pajamų šaltinis. Tačiau apklausa rodo, kad didžioji dalis menininkų (41,83 proc.) iš kūrybinės veiklos uždirba 1–300 Eur per mėnesį. Didžiausias pajamas (901–1200 Eur ir daugiau) nurodė 6,60 proc. respondentų. 14,19 proc. menininkų iš kūrybinės veiklos neuždirbo visai.
- Darbinei veiklai menininkai skiria vidutiniškai 14 valandų per savaitę daugiau nei kitų profesijų atstovai, bet menininkų vidutinis darbo užmokestis yra tik 772 Eur per mėnesį. Vidutinės menininkų mėnesio pajamos mažesnės nei šalies vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (2019 m. vidutinis neto darbo užmokestis buvo 822,1 Eur), nors ir didesnės nei vidutinis darbo užmokestis kultūros sektoriuje (682,5 Eur). Įvertinus dirbtų valandų skaičių galima teigti, kad 2019 m. vidutinis kūrėjų darbo užmokestis sudarė 67 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio.
- Didžiausias pajamas gauna architektūros ir žurnalistikos kūrėjai, mažiausiai uždirba etninės kultūros ir tautodailės, literatūros ir kelios srityse kuriantys menininkai. Vyrai uždirba daugiau nei moterys. Daugiausiai uždirbanti amžiaus kategorija yra nuo 35 iki 44 metų, mažiausiai – iki 25 ir vyresni nei 65 metų. Daugiausiai uždirba užsienyje kuriantys kūrėjai, toliau eina Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos apskričių menininkai.
- Net 95,69 proc. kūrėjų bent dalį savo laiko skiria darbui be atlygio.

- Pateikti ekonominio vertinimo rezultatai leidžia teigti, kad menininko ekonominė padėtis yra vidutinė, jeigu kūrėjas neišskiriamas iš visos šalies darbo rinkos. Tačiau jeigu menininkas laikomas vertybe, šalies prestižą keliančia asmenybe, prisidedančia prie šalies raidos, tai ir menininko pajamos, palyginti su vidutinėmis statistinėmis šalies pajamomis, turėtų būti ženkliai didesnės.
- Nagrinėtose užsienio šalyse menininkai susiduria su panašiomis finansinėmis problemomis. Pavyzdžiui, Anglijos ir Velso kultūros ir politikos tendencijų kompendiume (2020) nurodoma, kad menų ir kultūros sektoriuje dirbančių asmenų atlygis pastaraisiais metais vertinamas kaip esantis ties išnaudojimo riba; didėja perdegimą dėl nepakankamo gyvenimo ir darbo balanso patiriančių ir dėl to sektorių paliekančių atstovų skaičius; minima ilgų darbo valandų be atlygio (tai ypač būdinga laikiniams ir laisvai samdomiems darbuotojams) problema. Vizualiojo meno kūrėjai Anglijoje tik apie trečdalį savo pajamų gauna iš kūrybos. Švedijoje net 64 proc. vizualiojo meno kūrėjų uždirba maždaug perpus mažiau nei šalies vidutinis atlyginimas.

Menininkų kūrybinė būklė: kūrybos finansavimas

- Menininkai gana aktyviai siekia finansavimo savo veikloms įgyvendinti, aktyviai dalyvauja Lietuvos fondų ar organizacijų skelbiamuose konkursuose. Tai ne tik padeda kūrėjams finansuoti kūrybinį procesą, bet ir prideda labai daug papildomų organizacinių darbų (paraiškų rengimo, projekto įgyvendinimo), kuriuos menininkas turi atlikti tam, kad vykdytų pagrindinę savo profesijos funkciją – kurtų meno kūrinius.
- Iš meno kūrėjų apklausos duomenų matyti, kad tik penktadalis kūrėjų naudojami tarptautinių fondų finansavimo galimybėmis.
- Net 75,86 proc. menininkų kūrybinei veiklai naudoja asmenines lėšas.
- Daugiau negu pusė (57 proc.) menininkų nėra nė karto gavę privačių rėmėjų paramos, 2019 m. tik 13 proc. kūrėjų nurodė, kad dalį jų pajamų sudaro privačių rėmėjų lėšos. Veiksnius, susijusius su privačių rėmėjų parama prekėmis, paslaugomis ar finansine išraiška, galima sieti su silpnosiomis menininkų būklės dedamosiomis.
- Kai kuriose užsienio šalyse profesinės sąjungos arba asociacijos pateikia gaires, kokie mokėjimo tarifai galėtų būti taikomi menininkams, tačiau tai tik rekomendacinio pobūdžio dokumentai. Velso menų taryba numato įvesti reikalavimus dėl minimalių mokėjimo tarifų menininkams, įtrauktiems į tarybos remiamus projektus.
- Švedijos teatro, šokio ir muzikos aljansai, siekdami suteikti menininkams finansinį stabilumą ir socialinę apsaugą, taiko nuolatinio įdarbinimo schemą. Suomijoje taip pat esama siūlymų pereiti nuo dotacijų prie įdarbinimo schemos. Estijos kultūros ministerija keliasdešimčiai kultūros ir meno profesionalų pagal trejų metų sutartis moka atlyginimą, atitinkantį vidutinį šalies darbo užmokestį.

Menininkų kūrybinė būklė: darbo sąlygos

- Savo darbo sąlygas menininkai vertina teigiamai. Darbo sąlygų vertinimas glaudžiai susijęs su tuo, ar kūrėjai turi darbo sutartis valstybinėse ar

nevyriausybinėse kultūros įstaigose, nes tai lemia galimybes naudotis infrastruktūra. Nepriklausomai kuriantys menininkai savo darbo sąlygų kūrimu ir erdve kūrybai turi rūpintis patys.

- Didžiausi skirtumai tarp darbo sąlygų matomi vertinant fizinę darbo aplinką. Matoma ryški sąsaja tarp srities, kurioje dirba kūrėjai, ir jos nulemtos erdvės (studijos, scenos, filmavimo aikštelės) poreikio bei pasitenkinimo savo darbo sąlygomis. Labiausiai savo fizinėmis darbo sąlygomis nepatenkinti scenos meno atstovai. Jie taip pat nurodė, kad jų veikloje yra didelė sužeidimų ir traumų tikimybė.
- Kas penktas menininkas nurodė darbinėje aplinkoje patiriantis stresą, daugiausiai stresą patiriančių asmenų yra tarp teatro, šokio ir kino atstovų. 10 proc. kūrėjų nurodė, kad darbinėje veikloje dažnai susiduria su konfliktais.
- Darbinėje aplinkoje menininkams nepavyksta išvengti diskriminacijos, patyčių, smurto ir seksualinio priekabiavimo. 13,5 proc. kūrėjų nurodė, kad patiria diskriminaciją lyties, amžiaus ar kitu pagrindu, 11 proc. nurodė, kad susiduria su patyčiomis. Su seksualiniu priekabiavimu dažniau susiduria moterys, bent kartą su priekabiavimu susidūrė 7,2 proc. moterų. Moterys dažniau patiria ir diskriminaciją amžiaus ar lyties pagrindu: 18,94 proc. moterų ir 7,65 proc. vyrų. Remiantis menininkų atsakymais matyti, kad toksiškiausia aplinka teatro, tarpdisciplininio meno, kino, muzikos, dizaino srityse.

Menininkų kūrybinė būklė: bendradarbiavimas

- Didžioji dalis menininkų nėra susiję ilgalaikėmis darbo sutartimis su valstybinėmis ar nevalstybinėmis kultūros organizacijomis, tačiau jie nuolat bendradarbiauja su kitais menininkais per projektus. Menininkai gerai vertina kūrybinį bendradarbiavimą su kolegomis ar kitų sričių specialistais, tačiau pasigendama glaudesnio bendradarbiavimo su institucijomis vykdant savo kūrybos sklaidą.
- LKT, LKC, savivaldybės, inkubatoriai ir meno rezidencijos taip pat prisideda prie menininkų tarpusavio ir kitokio bendradarbiavimo.

Menininkų kūrybinė būklė: kūrybos įvertinimas

- Menininkams svarbu, kad jų kūryba būtų įvertinta kritikų, kolegų, žiūrovų. 89,74 proc. kūrėjų nurodė, kad jiems svarbus neformalus kolegų ir auditorijos įvertinimas, 71,76 proc. kūrėjų – kad svarbus formalus įvertinimas: premijos, apdovanojimai, diplomai ir kita.
- Profesionalūs menotyrininkų ir kritikų įvertinimai menininkams svarbūs dėl dviejų priežasčių. Tai yra profesionali kūrybos refleksija, kurios pagrindu galima kelti diskusijas bei tobulėti. Be to, profesionalių mano vertintojų tekstai ir apžvalgos svarbios gaunant meno kūrėjo statusą, siekiant finansavimo, teikiant pasiūlymus premijoms, apdovanojimams ir kt. Mažiau nei pusė kūrėjų (47,54 proc.) sutinka, kad jų srityje yra pakankamai menotyrininkų. Tik 34,33 proc. kūrėjų teigia manantys, kad jų kūryba sulaukia pakankamo kritikų dėmesio.
- 57,26 proc. kūrėjų nurodo, kad jie sulaukia pakankamo grįžtamojo ryšio iš žiūrovų.

Menininkų kūrybinė būklė: kūrybos rezultatas ir jo sklaida

- 44 proc. kūrėjų 2019 m. sukūrė 1–5 meno kūrinius, 6,08 proc. menininkų nesukūrė nė vieno naujo darbo. Analizuojant menininkų kūrybos mastus, matomas labai aiškus meno kūrinio kompleksiško ir apimties nulemtas pasiskirstymas tarp sričių, pvz., vieno kino ar scenos meno kūrinio sukūrimas užtrunka ilgiau. Tai rodo, kad kiekybiniai kūrybos rodikliai gali būti analizuojami tik toje pačioje arba panašiose pagal kūrybinę raišką srityse. Išsamesnei kiekybinei kūrinių analizei būtini papildomi kokybiniai rodikliai: sklaidos apimtys (parodos, festivaliai, renginių skaičius ir kt.), atsiliepimų, apdovanojimų skaičius ir pan.
- Dauguma menininkų neturi vadybos ir komunikacijos specialistų, ir dėl to šias funkcijas turi vykdyti patys. Tai, kad menininkai dažnai turi patys ne tik kurti meno kūrinius, bet ir rūpintis jų sklaida ir viešinimu, yra vienas iš labiausiai bendrą kūrėjų būklę bloginančių veiksnių.
- Beveik 60 proc. kūrėjų 2019 m. savo kūrybos nė karto nepristatė užsienyje.
- Menininkai pažymi, kad susiduria su sunkumais ieškodami erdvių savo kūrybai pristatyti.

Menininkų kūrybinė būklė: profesinis tobulėjimas

- 57,23 proc. apklausoje dalyvavusių kūrėjų sutinka, kad kvalifikacijos kėlimas būtinas jų profesijoje. Tačiau pastebėtina, kad kūrėjai nėra linkę to daryti: Lietuvoje kvalifikaciją retai kečia arba iš viso nekečia 57,38 proc., užsienyje – 69 proc. kūrėjų. Įvertinant bendrus kvalifikacijos kėlimo rodiklius ir pandemijos padiktuotas ribotas galimybes kelti kvalifikaciją 2020–2021 m. galima teigti, kad profesinio tobulėjimo veiklų poreikis ims augti.

Valstybės intervencijų menininkų būklei gerinti šaltinis – nacionalinis biudžetas

- Nacionalinis biudžetas, sudarytas iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir ES struktūrinių fondų paramos, yra pirminis finansinių valstybės intervencijų šaltinis ir turi netiesioginį poveikį menininkų socialinei ir kūrybinei būklei. Kultūra yra finansuojama pagal bendrą nacionalinio biudžeto poilsio, kultūros ir religijos kategoriją. Vertinant valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų struktūrą, kultūra patenka į mažiausiai finansuojamų sričių kategoriją, 2019 m. ši sritis gavo tik 4,06 proc. asignavimų.
- Kultūra beveik lygiomis dalimis finansuojama Kultūros ministerijos, kuri įgyvendina Vyriausybės programos tikslus, ir savivaldybių, kurios įgyvendina miestų plėtros strateginius planus. Savivaldybių biudžetai, kaip valstybės intervencija, yra efektyvesni nei valstybės biudžetas, nes 2015–2019 m. savivaldybių asignavimai poilsio, kultūros ir religijos sričiai buvo panaudoti efektyviau, o finansavimas viršijo numatytus planus. Darytina išvada, kad savivaldybės viešuosius finansus valdo efektyviau negu nacionalinės institucijos. Tačiau efektyvus viešųjų finansų valdymas nereiškia tiesioginio poveikio menininkų socialinei ar kūrybinei būklei.

- ES paramą galima laikyti efektyvia finansine valstybės intervencija. Ji ženkliai pagerino kultūrai skirtų valstybės intervencijų ekonominius rodiklius ir iš esmės nulėmė šalies kultūros finansavimo augimą. 2015–2020 m. Kultūros ministerijai skirta 2,82 proc. bendro ES struktūrinių fondų skirto finansavimo Lietuvai, kas sudaro 8,83 proc. viso valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimų poilsio, kultūros ir religijos sričiai ir 13,41 proc. visų Kultūros ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų 2015–2019 m. Tyrime ES paramos poveikis menininko socialinei ir kūrybinei būklei nebuvo vertinamas tiesiogiai, ši tema reikalautų atskiro tyrimo, tačiau suprantama, kad netiesiogiai parama turėjo teigiamą poveikį. ES struktūrinių fondų panaudojimas ypač sietinas su menininkų, kurie dirba valstybės kultūros institucijose, būkle.
- Menininkų socialinei ir kūrybinei būklei įtakos turi valstybė kaip darbdavė. Dalis menininkų dirba valstybės biudžetinėse įstaigose, ir valstybė kaip darbdavė užtikrina nemažos dalies menininkų ekonominės būklės stabilumą. Analizuojant keturių meninę veiklą vykdančių įstaigų (iš 54 veikiančių) duomenis atskirai pastebėtina, kad kūrybinių darbuotojų skaičius sudaro 31,51–60,57 proc. visų darbuotojų skaičiaus. Skirtingose kultūros įstaigose yra dideli proporcijų skirtumai tarp meno kūrėjų ir juos aptarnaujančio personalo. Tačiau menininkų, dirbančių valstybės biudžetinėse įstaigose, duomenis reikėtų tikslinti, siekiant nustatyti šios valstybės intervencijos – valstybės kaip menininkų darbdavės – efektyvumą gerinant menininkų būklę Lietuvoje.

Valstybės intervencijos: meno kūrėjo statusas

- Pabrėžiant menininko profesijos išskirtinumą ir indėlį į šalies gerovę, kūrėjams, atitinkantiems Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme nustatytus kriterijus, suteikiamas meno kūrėjo statusas. Profesionalaus meno kūrėjas statusą gali gauti už veiklą šiose meno srityse: architektūros, cirko, dizaino, dailės, fotografijos, kino, literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno, teatro, tautodailės, žurnalistikos.
- Šis statusas ne tik tampa asmens indėlio į valstybės kultūrą pripažinimo ženklu, bet ir suteikia jį turintiems asmenims papildomas socialines garantijas: galimybę įgyti paramos gavėjo statusą, galimybę pasinaudoti kūrybinių prastovų programa, meno kūrėjų socialinėmis garantijomis (neturint pakankamai draudžiamųjų pajamų valstybės lėšomis mokamos PSD ir VSD įmokos).
- Didžioji dalis meno kūrėjo statuso suteikiamų programų orientuotos į pagalbą menininkams laikotarpiams, kai jų finansinė situacija tampa ypač sudėtinga. Iš Kultūros ministerijos pateiktos informacijos matyti, kad 2015–2019 m. galimybe gauti kompensaciją už kūrybinės veiklos prastovas kasmet pasinaudodavo apie 1 proc. kūrėjų (2020 m. dėl COVID-19 pandemijos šie skaičiai ženkliai išaugo, bet 2020 m. tyrime nebuvo analizuoti). 2015–2019 m. laikotarpiu už maždaug 30 proc. kūrėjų buvo mokama dalis VSD įmokų. Kūrėjų, už kuriuos buvo mokamos PSD įmokos, skaičius analizuotu laikotarpiu augo, 2019 m. šia galimybe pasinaudojo 25 proc. meno kūrėjo statusą turinčių asmenų.

- Šalies menininkų lauko analizė atskleidė, kad trys ketvirtadaliai kūrėjų turi meno kūrėjo statusą. Apie galimybę įgyti šį statusą nežino tik 7 proc. tyrimo respondentų. Nors didžioji dalis kūrėjų žino apie meno kūrėjo statusą ir yra jį įgiję, tačiau daug mažiau kūrėjų turi paramos gavėjo statusą (jo neturi 63 proc. apklaustųjų, apie šią priemonę nežino 20 proc.), 32 proc. kūrėjų nežino apie meno kūrėjo statuso suteikiamas socialinės apsaugos garantijas.
- Menininkų apklausos respondentai teigiamai vertina meno kūrėjo statuso suteikiamas garantijas, daugiau nei pusė apklaustųjų įvardijo, kad jos turi teigiamą įtaką jų asmeninei būklei, per 70 proc. – kad jos turi teigiamą įtaką bendrai šalies kūrėjų būklei. 30 proc. kūrėjų nurodė, kad galimybė gauti paramą turint paramos gavėjo statusą teigiamai nepaveikė jų asmeninės būklės, o šios programos naudos visų menininkų būklei nemato 10 proc. apklaustųjų.
- Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme nėra aiškiai nurodyta meno kūrėjo statuso panaikinimo procedūra, ir tai galima laikyti vienu didžiausių šio įstatymo trūkumų, suteikiančių galimybes meno kūrėjų garantijomis pasinaudoti ir ilgą laiką be objektyvių priežasčių aktyviai nekuriantiems asmenims.
- Nors matyti, kad meno kūrėjo statuso teikiamomis garantijomis pasinaudoja mažesnė dalis menininkų, ši intervencija yra labai efektyvi socialiai pažeidžiamiausių kūrėjų grupėms. Taip pat šios intervencijos poreikis ir svarba išauga esant neprognozuojamoms situacijoms, pvz., pandemijos atveju.
- Nagrinėtose užsienio šalyse menininko statuso suteikimas nėra paplitusi praktika. Panaši į Lietuvos praktika taikoma Latvijoje, kur paramai dėl patiriamų finansinių sunkumų gauti reikalingas kūrybingo asmens statusas ir priklausymas asociacijai. Anglijoje, Švedijoje, Suomijoje ir Estijoje menininko statusą reglamentuojančio teisės akto nėra, tačiau šiose šalyse gyvenantys kūrėjai gali naudotis įvairiomis paramos priemonėmis. Skiriant paramą atsižvelgiama į skirtingus pareiškėjo turimos patirties ir veiklos aspektus, kurie kai kuriais atvejais (priklausomai nuo paramos priemonės) panašūs į suteikiant menininko statusą taikomus reikalavimus. Užsienyje statuso turėjimas pats savaime nėra tarp reikšmingiausių menininkų būklę lemiančių veiksnių.
- Meno kūrėjo statusą Lietuvoje gali gauti ir tokių profesijų atstovai, kurie kitais atvejais paprastai nepriskiriami menininkams (architektai, dizaineriai, žurnalistai ir kt.). Užsienio šalyse šių profesijų atstovai taip pat turi galimybes gauti paramą iš kultūrai skirtas lėšas administruojančių institucijų, tačiau jiems įvardyti nevartojama menininko ar meno kūrėjo sąvoka. Anglijoje, Latvijoje ir Estijoje vartojami terminai (angl. *creative practitioner*, latv. *radošu personu*, est. *loovisik*) turi platesnę reikšmę ir į lietuvių kalbą galėtų būti verčiami kaip „kūrybininkas“, „kūrybingas asmuo“. Suomijoje menininko sąvoka neapibrėžiama sąmoningai, įvertinant nuolatinę meno lauko kaitą ir įvairovę, skirtingą profesijų specifiką.

Valstybės intervencijos: Lietuvos kultūros tarybos finansavimas

- Lietuvos kultūros tarybos tiesioginis (stipendijų) ir netiesioginis (per projektus) finansavimas prisideda prie menininkų galimybių kurti, skleisti savo kūrybą ir dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo veiklose.
- Kūrėjai turi galimybę iš Lietuvos kultūros tarybos gauti finansavimą individualiems projektams. Šis (tiesioginis) finansavimas skirtas mažesnės apimties projektams (vidutinė analizuotu laikotarpiu skirta stipendijos suma buvo 3626 Eur), o norėdami įgyvendinti didesnės apimties projektus (gauti projekcinį finansavimą) menininkai turi kurti kultūros įstaigą ar su projektu jungtis prie jau esamos. Analizuojamu laikotarpiu vienam kūrėjui skiriama stipendijos suma augo.
- Stipendijų programa skirta mažos apimties ir trumpesniems projektams. Nors stipendijų skyrimo tvarkos aprašuose nurodyta, kad stipendijos trukmė gali būti iki 24 mėn., dažniausiai skiriamos 3–12 mėn. stipendijos (vidurkis 7,5 mėn.), ilgesniam nei 12 mėn. laikotarpiui stipendijos beveik neskiriamos. Taip pat kūrėjų veiklai įgyvendinti dažniausiai skiriama mažesnė suma, nei prašoma (vidutiniškai finansuojama 49 proc. prašomos individualios ir 68 proc. edukacinės stipendijos sumos). Stipendijos skatina individualią menininkų kūrybą, tačiau ribota trukmė ir nedidelė skiriama suma lemia, kad stipendijų gavėjų projektai palyginti mažos apimties. Be to, stipendijos (pagal paraiškų vertinimo gaires) yra labai stipriai orientuotos į rezultatus, o ne į kūrybinius ieškojimus ar patį kūrybos procesą.
- Mėnesinė stipendijos suma užsienio šalyse, kaip ir Lietuvoje, paprastai yra mažesnė nei vidutinis šalies atlyginimas, tačiau stipendijos trukmė Estijoje, Švedijoje ir Suomijoje ilgesnė. Ilgalaikės stipendijos menininkams ne tik suteikia finansinį stabilumą, bet ir demonstruoja valstybės pasitikėjimą, parodo, kad menininkų veikla vertinama.
- Aktyviausiai stipendijų konkursuose dalyvauja 25–34 m. amžiaus kūrėjai, kuriems šios stipendijos yra svarbios kūrybinės veiklos pradžioje, siekiant save reprezentuojančius darbus kurti ne vien pagal gaunamus užsakymus, bet ir iš asmeninių iniciatyvų. Be to, jauni kūrėjai labiau linkę dirbti nepriklausomai, ir individuali stipendija suteikia galimybę vykdyti savarankišką kūrybinę veiklą.
- Analizuojant stipendijų finansavimą pastebėta, kad kūrėjai aktyviai teikia paraiškas, dauguma jų konkursuose dalyvauja po kelis kartus. Tačiau taip pat pastebima ir maža stipendijų konkursuose dalyvaujančių kūrėjų rotacija: paraiškas nuolat teikia ir stipendijas gauna tie patys kūrėjai, prie jų kasmet prisijungia mažai kitų menininkų. Be to, pastebima, kad nemaža dalis kūrėjų konkurse dalyvauja vieną kartą ir galbūt nusivylę dėl negautos stipendijos daugiau teikti paraiškų nebebando.
- Analizuojant LKT projekcinį finansavimą matyti, kad tiesiogiai kūrėjams (menininkams ir kuratoriams) vidutiniškai skiriama 37 proc. viso projektams skirto finansavimo. Šis santykis skiriasi pagal sritis. Projekcinis finansavimas skirtas didesniems projektams įgyvendinti, taip pat jis prisideda prie sąlygų kūrybai sudarymo, ypač tose srityse, kuriose patiriamos didelės gamybos ir infrastruktūros sąnaudos.

- 75 proc. menininkų žino apie galimybę gauti stipendijas, 71 proc. – apie projektinį finansavimą savo kūrybinei veiklai. Ši informacija mažiausiai domina architektūros kūrėjus. Daugiau nei 80 proc. kūrėjų sutinka, kad LKT veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo, tai geriausiai vertinama institucija iš tirtų šiame tyrime. Trečdalis apklausos respondentų negalėjo atsakyti apie LKT stipendijų ir projektinio finansavimo poveikį jų asmeninei būklei, iš atsakiusiųjų didžioji dalis ją vertina teigiamai. Per 80 proc. respondentų nurodė, kad mato teigiamą šių priemonių poveikį visiems kultūros ir meno kūrėjams.
- Matyti, kad LKT finansavimas svarbus menininkų kūrybos skatinimo ir finansavimo elementas. Tačiau taip pat pastebėtina, kad nors dauguma kūrėjų dalyvauja finansavimo konkursuose ir bent kartą nuo 2014 m. yra gavę stipendijas, pagal bendrą šalies kūrėjų pajamų lygį tai nėra reikšminga pajamų dalis. Tai susiję su trumpu stipendijos mokėjimo laikotarpiu ir jos periodiškumu. Individualaus kūrėjo požiūriu, stipendijas galima laikyti labiau atsitiktinio pobūdžio pajamomis, kuriomis galima pasinaudoti kas tam tikrą laikotarpį. Taip pat dėl konkursinio priemonės pobūdžio kūrėjai nėra garantuoti, kad gaus stipendiją.

Valstybės intervencijos: Lietuvos kino centro finansavimas

- Lietuvos kino centras yra tiesiogiai susijęs su kino srities menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimu per jų kūrybos finansavimą. 2018 m. kino srities finansuojamų veiklų perkėlimas iš Lietuvos kultūros tarybos į Lietuvos kino centrą ir dvigubai išaugęs LKC finansavimas padėjo įtvirtinti LKC kaip valstybės intervenciją kino srityje.
- Atkreiptinas dėmesys į didelę LKC biudžeto paskirstymo disproporciją tarp tiesioginio menininkų finansavimo – stipendijų (2019 m. duomenimis, jos sudarė 2,4 proc. bendro biudžeto) ir netiesioginio finansavimo (parengiamųjų darbų, gamybos, filmų platinimo ir sklaidos užsienyje finansavimo – 97,6 proc.). Trūksta viešų duomenų apie pagal programas finansuojamus menininkus, nėra aišku, ar toks finansavimas skiriamas, pvz., technologiniams, logistiniams procesams, ar kūrybai ir menininkams.
- Taip pat nėra tikslios informacijos, kokių sričių menininkai buvo finansuojami per LKC asignuojamas programas, kad būtų galima kartu su LKT duomenimis apibendrinti menininkų finansavimą pagal sritis (pvz., kiek dailininkų, dizainerių, kt.).
- Fiksuotas žemesnis nei vidutinis šalies mėnesio atlyginimas (822,1 Eur 2019 m.) mėnesinis LKC stipendijų dydis (600 Eur) bei vidutinė edukacinės (2019 m. buvo 6 mėnesiai (ilgiausia galima trukmė)) ir individualios stipendijos suteikimo trukmė (maždaug pustrėčio mėnesio (ilgiausia įmanoma – 12 mėnesių)) kelia klausimų, ar stipendijų dydis yra pakankamas tinkamai menininkų socialinei ir kūrybinei būklei stipendijos skyrimo laikotarpiu užtikrinti, ar individualių stipendijų trukmė pakankama kūrybiniam projektams įgyvendinti, jei menininkas tuo laikotarpiu negauna jokių kitų pajamų.
- 46 proc. menininkų nuomonė apie LKC prisidėjimą prie jų būklės gerinimo yra teigiama, 41,5 proc. negali pasakyti. Toks vertinimas gali būti susijęs su

tuo, kad tai yra vienos srities – kino – menininkus finansuojanti institucija. Be to, reikia įvertinti tai, kad kino sektoriuje dirbantys menininkai yra tarp daugiausiai uždirbančių menininkų, todėl valstybės intervencijos jiems gali būti ne tokios svarbios.

Valstybės intervencijos: savivaldybių finansavimas

- Nėra bendros skirtingų savivaldybių kultūros srities projektų, stipendijų finansavimo ir stebėsenos sistemos, kuri leistų rinkti, sisteminti ir palyginti duomenis.
- Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus miestų savivaldybėse 2014–2019 m. finansavimas kultūrai augo, daugiausiai – Kauno mieste, mažiausiai – Alytuje. Kultūros projektų finansavimas labiausiai augo Klaipėdoje ir Kaune, mažėjo Alytuje.
- Savivaldybės skirtingai finansuoja kultūros projektus: vienos pagal meno sritis (scenos menai, kinas, dailė, kūrybinės industrijos, kt.), kitos – pagal tikslus (kultūros edukacija, saviveikla, tautinių mažumų kultūros skatinimas ir pan.).
- Savivaldybės dažniausiai skatina menininkus premijomis. Tačiau jos menkai išnaudoja stipendijas menininkams (Alytus skiria po kelias nuo 2018 m., Šiauliai – kasmet po 4, Panevėžys – po 5–10) arba išvis jų neišnaudoja (Kaunas nuo 2018 m.). Vilnius anksčiau stipendijų išvis neskyrė, tačiau šiemet vienintelis skyrė stipendijas dėl COVID-19.
- Vienintelė Klaipėda skiria 10–15 stipendijų per metus ir iš kitų miestų išsiskiria priemonių gausa (rezidencijos, patalpos lengvatinėmis sąlygomis, kūrybinės dirbtuvės, kvalifikacijos tobulinimas).
- Menininkai teigiamai vertina savivaldybių intervencijas atskirose savivaldybėse. 83,87 proc. Panevėžio, 81,46 proc. Klaipėdos, 75,71 proc. Alytaus, 70,72 proc. Šiaulių, 69,28 proc. Kauno ir 57,14 proc. Vilniaus menininkų mano, kad savivaldybių kultūros finansavimas gerina Lietuvos menininkų būklę.

Valstybės intervencijos: meno rezidencijos ir inkubatoriai

- Apklausa nustatė, kad inkubatorių ir rezidencijų erdvėmis naudojasi ypač maža dalis menininkų (atitinkamai 0,78 proc. ir 1,1 proc.). Beveik pusė (45 proc.) apklaustųjų deklaruoja, kad jų nepasiekia informacija apie meno kūrėjų inkubatorius ir rezidencijas.
- Menininkai rezidencijas vertina palankiau nei inkubatorius. Atitinkamai 63,28 ir 60,31 proc. menininkų mano, kad rezidencijos ir inkubatoriai prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo. 33,62 proc. menininkų nurodė, kad rezidencijos prisideda prie jų asmeninės būklės gerinimo, 38,62 proc. negalėjo atsakyti, 28,73 proc. menininkų teigiamai vertino inkubatorius, 44,04 proc. negalėjo atsakyti.

- Menininkams sunku įvertinti šių dviejų valstybės intervencijų poveikį, jei jie jomis nesinaudojo arba apie jas net nežino. Reikia atsižvelgti į tai, kad visos Lietuvoje veikiančios rezidencijos nėra ilgalaikės, ir tai sumažina galimybes jomis naudotis.
- Meno rezidencijos yra kritikuojamos dėl savo uždarumo, inkubatoriai – dėl taikomo verslo modelio neefektyvumo. Todėl atkreiptinas ypatingas dėmesys į šias abi infrastruktūrines intervencijas, kurios vertinamos kaip prisidedančios prie menininko darbų sąlygų ir kūrybinės būklės gerinimo, bet nėra veikiančios efektyviai.

Lietuvos menininkų lauko stebėseną

- Lietuvos menininkų laukas apžvelgtas analizuojant susistemintą Meno kūrėjų organizacijų narių, Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro stipendijų gavėjų ir meno kūrėjų statusą turinčių asmenų informaciją, duomenys papildomai palyginti su AGATA'os, LATGA'os, AVAKA'os narių sąrašais.
- Atliekant analizę pastebėtas bendros nacionalinio lygmens menininkų duomenų bazės trūkumas. Esamuose duomenų masyvuose pastebima netikslumų, trūksta informacijos apie dalies kūrėjų atstovaujama sritį, demografines charakteristikas. Taip pat matyti, kad ne visi šalies kūrėjai dalyvauja meno kūrėjų organizacijų veikloje, siekia meno kūrėjo statuso ar dalyvauja stipendijų konkursuose. Tai, kad ne visi menininkai įtraukiami į vieną ar kitą valstybinės institucijos sąrašą, lemia, kad net iš kelių šaltinių surinkus duomenis sunku įvertinti šalies menininkų skaičių ir pasiskirstymą, nes apie kai kuriuos kūrėjus gali trūkti duomenų.
- Lyginant įvairių organizacijų ir institucijų pateiktus duomenis matyti, kad Lietuvos kultūros taryba turi nuosekliausių duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemą, tačiau ir analizuojant LKT duomenis pastebima netikslumų. Tikėtina, kad projektų vykdytojai nėra pakankamai susipažinę su tuo, kokius duomenis jie turėtų pateikti pildydami ataskaitas, ir taip iškraipomi bendri rodikliai.

REKOMENDACIJOS

Remiantis šio tyrimo įžvalgomis ir išvadamis, pateikiamos rekomendacijos ir pasiūlymai, kaip gerinti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę bei jų stebėseną. Pagrindinis rekomendacijų objektas – menininkų būklė, rekomendacijos pateikiamos atsižvelgiant į valstybės intervencijų poveikį jai. Rekomendacijos glaudžiai siejasi su kultūros politika kaip bendrosios valstybės politikos dalimi ir visuomenės raida.

Šis tyrimas atskleidžia, kad didžioji dalis menininkų būklės problemų susijusi su menininkų ekonomine būkle, atliekamomis daugeliu nekūrybinių funkcijų, nacionalinės ir tarptautinės kultūros sklaidos, profesionalaus kūrybos įvertinimo stoka. Toliau pateikiamos rekomendacijos, siejamos su poveikiu konkrečioms menininkų būklės dedamosioms.

SOCIALINĖ-EKONOMINĖ BŪKLĖ

Menininko padėtis visuomenėje

- Šalies menininkų apklausa atskleidė, kad menininkams trūksta valstybės ir visuomenės pripažinimo bei teigiamo požiūrio į kūrėjo profesiją, nors menininkams tai yra ypač svarbu. Kūrybos įvertinimas jiems yra stipriausia kūrybinės būklės dedamoji, menininkai vertina premijas ir apdovanojimus. Dėl to rekomenduojama didinti (nacionalinių ir savivaldybių) premijų ir apdovanojimų prestižą per viešinimo kampanijas, skirti jas ne vien menininkų bendruomenėms, bet ir platesnei visuomenei. Taip pat premijų (išskyrus Nacionalinių ir Vyriausybės) prestižą didintų ir didesnis jų finansinis svoris.
- Tyrimas atskleidė, kad dalis meno kūrėjų nedarba kūrybinio darbo arba kuria labai nedaug. Tai gali būti susiję su per maža meno kūrėjų paklausa, dėl to siūloma inicijuoti meno darbo rinkos poreikių tyrimus ir remiantis jais formuoti aukštųjų mokyklų priėmimo kvotas.
- Šalies kūrėjų apklausa atskleidė, kad menininkai mažai susipažinę su meno kūrėjo statuso teikiamomis garantijomis. Dėl to siūloma stiprinti komunikaciją apie meno kūrėjo statuso suteikiamas garantijas, informaciją pateikiant aiškiau ir suprantamiau bei ją periodiškai primenant kūrėjams. Iš apklausos rezultatų matyti, kad paramos gavėjo statusą turi tik maždaug pusė meno kūrėjo statusą turinčių asmenų, dėl to ypač svarbu meno kūrėjus nuolatos informuoti apie galimybę įgyti paramos gavėjo statusą.
- Kadangi meno kūrėjo statusas yra svaraus menininko indėlio į šalies kultūros raidą ženklas ir jo turėtojams yra suteikiamos socialinės garantijos, rekomenduojama įvesti ne tik meno kūrėjo statuso suteikimo, bet ir jo išlaikymo kriterijus, įteisinant meno kūrėjo statuso praradimą ar jo teikiamų garantijų pristabdymą, menininkui tų kriterijų neatitinkant. Meno kūrėjo statuso netekimo mechanizmo nustatymas leistų išvengti atvejų, kai šiuo statusu ir jo teikiamomis garantijomis naudojasi asmenys, nevykdantys kūrybinės veiklos. Minėti kriterijai negalėtų objektyvių kūrybinės veiklos sustabdymo priežasčių (išėjimo į pensiją, vaiko priežiūros atostogų, ligos ir kt.) atvejais.
- Didžioji dalis finansinių intervencijų skirta kūrybai (kūriniams sukurti), tačiau kūrybos ir jos sklaidos procese taip pat svarbų vaidmenį atlieka prodiuseriai, kuratoriai, vadybininkai, rinkodaros bei komunikacijos specialistai. Siekiant skatinti profesionalios kūrybos sklaidą nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu rekomenduojama valstybės finansavimo sistemoje daugiau dėmesio skirti su kūrybos inicijavimu ir sklaida susijusių profesijų atstovams. Kadangi Lietuvoje meno kūrėjo statusas suvokiamas gana plačiai (pvz., meno kūrėjo statusas suteikiamas žurnalistams), meno kūrėjo statusas galėtų būti suteikiamas ir prodiuserio profesijos atstovams, kurie dažnai inicijuoja kultūrinį turinį, dalyvauja kūrybiniame procese, renka kūrybinę komandą ir taip realizuoja kūrybinę idėją.
- Rekomenduojama skatinti rėmimą ir mecenatystę. Privatus rėmimas gali būti siejamas su paramos gavėjo statusu, todėl rekomenduojama skatinti menininkus tą statusą įgyti, o visuomenę plačiau informuoti apie galimybes tokiu būdu paremti kūrėjus.

Politikos prioritetai ir valstybės intervencijos

- Kultūros tapimas prioritetine valstybės valdymo sritimi atitinkamai paveiktų valstybės intervencijas bei menininkų socialinę ir kūrybinę būklę. Menininkų būklė glaudžiai siejasi su visuomenės kultūrinio išsilavinimu ir jo nulemtais kultūros vartojimo poreikiais. Todėl investicijos į kultūros edukaciją plačiaja prasme padėtų įtvirtinti menininko profesiją, kūrėjai jaustųsi labiau vertinami visuomenės ir valstybės, o per ilgą laikotarpį išaugusi kultūros paklausa veiktų ir kūrėjų pajamas.
- Siekiant išskirti meno kūrėjus kaip kuriančius ypatingą pridėtinę vertę šalies visuomeniniam gyvenimui bei pabrėžiant kultūros svarbą šalies gerovei ir įvaizdžiui, nacionalinės reikšmės strateginiuose dokumentuose ir vizijose (Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“, Nacionaliniame pažangos plane, Lietuvos inovacijų strategijoje ir kt.) turi būti skirta vietos ir dėmesio menininkams.
- Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės gerinimas turi tapti vienu iš valstybės nacionalinės politikos tikslų ir, suprantama, vienu iš prioritetinių kultūros politikos tikslų, susiejant tikslus, uždavinius ir įgyvendinimo rodiklius, sukuriant jų stebėsenos sistemą, kaip ir yra siūloma Kultūros politikos pagrindų įstatymo projekte. Rekomenduojama šį įstatymo projektą teikti visuomenei svarstyti ir tobulinti.
- Rekomenduotina 2021–2030 m. Nacionalinės pažangos plano projekte koreguoti tikslus ir uždavinius, įvesti meno kūrėjų socialinės ir kūrybinės stebėsenos rodiklius, menininko būklę išskiriant kaip svarbų ir siektiną rodiklį politiniu lygmeniu, įtraukti jį į NPP rodiklių sistemą kartu su visuomenės įsitraukimo į kultūrinę veiklą rodikliu.
- Inovacijų politika yra dar neatrasta galima menininkų finansavimo intervencinė sritis. Atnaujinant Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (*Sumanios specializacijos*) kryptių ir jų prioritetų įgyvendinimo programą 2021–2030 m. periodui, planuojama atsisakyti daugelio kryptių, įskaitant kryptį *Įtrauki ir kūrybinga visuomenė*, kuri tik pradėjo tarnauti kaip naujas modernus instrumentas menininkų saviraiškai, kuriant naujus produktus ir paslaugas. Jos realus įgyvendinimas būtų labai reikšmingas žingsnis, tai gerintų ne tik menininkų padėtį, bet ir turėtų įtakos visai kultūros ekonomikai.
- Rekomenduotina į *Sumanios specializacijos* stebėsenos procesus įtraukti LKT, kompetentingus ekspertus, skirtingų sričių meno kūrėjus, bendradarbiauti su socialiniais partneriais, atstovauti kūrėjo pozicijai mokslo tyrimuose ir eksperimentinėje plėtroje, kuriant naujus produktus ir paslaugas.

Valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetai, ES parama ir menininkų būklė

- Valstybės finansinės intervencijos vykdomos pagal nacionalinius politinius prioritetus ir tikslus. Kultūra gauna vienas iš mažiausių finansinių intervencijų iš nacionalinio biudžeto, palyginti su kitais viešaisiais sektoriais. Siekiant didesnių finansinių intervencijų į kultūros sritį, kultūros srities svarbą ir poveikį visuomenei reikia pagrįsti įrodymais arba tai gali būti vien politinės valios klausimas.
- Savivaldybių intervencijos į kultūrą galėtų padidėti, jei menininko būklės rodiklis būtų įvestas ir skaičiuojamas atskirose savivaldybėse. Formuojant regionų politiką vienas iš stebėsenos rodiklių galėtų būti tų regionų menininkų socialinė ir kūrybinė būklė. Tai galbūt sukeltų konkurenciją tarp savivaldybių ir paskatintų jų norą kurti geresnes socialines ir kūrybos sąlygas menininkams.
- ES parama kultūros sričiai tapo svarbia valstybės intervencija. Rekomenduotina išanalizuoti ES paramos poveikį menininkų socialinei ir kūrybos būklei. Tokį tyrimą būtų galima atlikti bendrai analizuojant kultūros infrastruktūrą ir jos panaudojimo efektyvumą.
- Rekomenduojama atlikti gilesnę valstybės, kaip menininko darbdavės, analizę: išanalizuoti valstybės kultūros įstaigose dirbančių kūrybinių ir (arba) kultūros ir meno darbuotojų darbinę veiklą pagal veiklos pobūdį (kūrybinė, su kūryba susijusi ar nesusijusi), darbo užmokestį ir kt., siekiant išsiaiškinti, kokią įtaką valstybė, kaip menininkų darbdavė, turi jų socialinei ir kūrybinei būklei.
- Atsižvelgiant į pasiteisinsią Švedijos, Suomijos ir Estijos praktiką pradėti ir Lietuvoje taikyti „1 procento menui“ principą. Pagal šį principą apie vieną procentą valstybės ar savivaldybės vykdomo statybos ar renovacijos projekto biudžeto skiriama viešajam menui. Tai sukuria daug užsakymų menininkams ir praturtina viešąsias erdves.

Finansines intervencijas vykdančios institucijos: Lietuvos kultūros taryba ir Lietuvos kino centras

- Vykdam Lietuvos kultūros tarybos finansavimo analizę, skirstant kvotas ir pan., rekomenduojama vertinti ir individualių menininkų aspektu. Sirtyse, kuriose menininkams tenka santykinai mažesnė bendro finansavimo dalis, rekomenduojama kelti stipendijų kvotas, taip užtikrinant tolygų kūrėjų finansavimą pagal sritis.
- Rekomenduojama apsvarstyti kitus LKT individualių stipendijų formatus:
- Ilgesnės ir didesnės apimties, į kūrybinį procesą orientuotos stipendijos, leidžiančios kūrėjams susikoncentruoti į kūrybą. Tikėtina, kad tiesiogiai į kūrybinį rezultatą neorientuota veikla gali turėti ženklios įtakos tolimesnei kultūros ir meno raidai, nes gali skatinti

kurti didesnės apimties meno kūriniai. Tokiu atveju būtų būtina užtikrinti kūrėjų atranką, galimybių gauti tokią stipendiją dažnį ir pan. Tai leistų pasiekti kelis tikslus: užtikrinti kūrėjams ilgalaikį atlygį bei stiprinti šalies kūrybinį lauką. Švedija ir Suomija yra puikūs ilgalaikių stipendijų skyrimo pavyzdžiai.

- Dėl skirtingų įsiliejimo etapų ir skirtingų veiklos tikslų atskirti pradedančiųjų menininkų (pagal patirtį, ne pagal amžių), pažengusiųjų (atsižvelgiant į nustatytą kūrinių skaičių ar kūrybinės patirties trukmę) ir brandžių kūrėjų stipendijų konkursus. Įvedus tokį stipendijų skirstymą, pradedantys profesinį kelią kūrėjai nekonkuruotų su labiau patyrusiais kolegomis, taip pat būtų galima išskirti skirtingus vykdomų veiklų tikslus: pradedantieji ir mažiau patyrę menininkai įsitvirtintų meno lauke, o labiau patyrę kūrėjai galėtų kurti didesnės apimties meno kūrinius ar daugiau laiko skirti kūrybiniam ieškojimams
- Siekiant paskatinti regionų kūrėjus dalį stipendijų finansavimo siūloma perkelti į regionines kultūros tarybas.
- Analizuojant stipendijų gaires menininkų būklės aspektu, rekomenduojama atsižvelgti į išvadas apie stipendijos dalį bendroje menininkų pajamų struktūroje. Siekiant, kad ši valstybės intervencija turėtų poveikį ir ekonominei, ir kūrybinei menininkų būklei, rekomenduojama didinti kūrėjams skiriamų stipendijų trukmę, o jų dydį sieti su vidutiniu šalies darbo užmokesčiu ar kitoje rekomendacijoje siūlomais vidutiniais įkainiais.
- Rekomenduojama atlikti paslaugų, susijusių su kūryba, kainų analizę, nustatyti įkainių ribas, jas paskelbti viešai ir jomis vadovautis vertinant projektus ir finansuojant projektus ir stipendijas. Ši informacija leistų orientuotis ekspertams vertinant projektų sąmatas, taip pat būtų orientyras menininkams, kokio dydžio (trukmės) stipendiją jie gali gauti konkrečiai veiklai.
- LKT ir LKC yra valstybės intervencijas vykdančios institucijos, tačiau jų duomenų rinkimo būdai skirtingi. Rekomenduojama bendradarbiaujant su LKT sukurti LKC informacinę sistemą (duomenų bazę), kurioje būtų surinkti duomenys apie finansuojamus menininkus ir finansines valstybės intervencijas, skirtas menininkams. Šios valstybės institucijos galėtų turėti vienodą sistemą, kuri leistų analizuoti menininkų būklę, fiksuoti jų gaunamas valstybės intervencijas, stebėti pokytį.
- Duomenų bazėje rekomenduotina atskirti, kokių sričių menininkai finansuojami per LKC asignuojamas programas, kad būtų galima kartu su LKT duomenimis apibendrinti menininkų finansavimą pagal sritis.
- LKC rekomenduotina atskirai fiksuoti fiziniams asmenims skirtas intervencijas (jos gali būti atskirtos remiantis autorių teisėmis), kad taptų aišku, kur yra menininkas ir jo kūrybinė veikla, kur kitos paslaugos, kokiomis proporcijomis kūrybinė veikla ir kitos paslaugos finansuojamos pagal programas.

Finansines intervencijas vykdančios institucijos: savivaldybės

- Savivaldybėms rekomenduojama sukurti kompleksines kultūros paramos priemones pagal pasirinktus tikslus, taip pat steigti daugiau stipendijų menininkams ir skatinti individualią kūrybą, tačiau įtraukti į biudžetą ir meno darbų viešinimą.
- Įvertinant menininkų koncentraciją trijuose didžiuosiuose miestuose, rekomenduojama sukurti kompleksines priemones (geras gyvenimo ir kūrybos sąlygas), skatinančias menininkus nuolatos gyventi ir kurti regione. Akcentuotina ir tai, kad rezidencijos ir inkubatoriai taip pat koncentruojasi miestuose, todėl regionai galėtų kurti modernių regioninių rezidencijų tinklą pagal naujus ir efektyvius rezidencijų veiklos modelius.
- Daugiau savivaldybių galėtų investuoti kuriant šiuolaikiškus meno *hub'us*, *lab'us* ir kitą meno kūrybai ir meno enterprenerystei patrauklią infrastruktūrą, ieškoti naujų kultūrinės veiklos modelių, atsižvelgti į išanalizuotus meno rezidencijų ir inkubatorių trūkumus. Atskiroms savivaldybėms tai padėtų sumažinti kultūrinę atskirtį, pritraukti talentingų žmonių.

KŪRYBINĖ BŪKLĖ

Darbo sąlygos

- Tai, kad dalis kūrėjų dirba individualiai ir nepriklausomai nuo valstybės ir savivaldybių kultūros įstaigų, sudaro sunkumų ieškant fizinės erdvės kūrybai. Tai ypač aktualu scenos menų ar kino kūrėjams, kuriems būtina infrastruktūra. Siūloma sudaryti sąlygas nepriklausomiems menininkams (individualiems ar dirbantiems nevyriausybinio sektoriaus organizacijose) dalinai reziduoti ne vien inkubatoriuose ar rezidencijose, bet ir valstybinėse ar savivaldybių kultūros institucijose.
- Siūloma įgyvendinti daugiau nefinansinės paramos priemonių, tokių kaip nemokama pirminė teisinė pagalba menininkams (tokią priemonę taiko Estijos dailininkų sąjunga), pagalba persikvalifikuojant į kitą profesiją po ankstyvos karjeros pabaigos (ypač aktualu šokio srityje), pagalba pradedantiems muzikantams įsigyjant ar išsinuomojant instrumentus (šios priemonės taikomos Anglijoje nevyriausybinių organizacijų). Meno kūrėjų asociacijoms ir kultūros institucijoms rekomenduojama užtikrinti, kad jų narystę turintys ar joms dirbantys menininkai turėtų visą informaciją, reikalingą savo teisėms diskriminacijos, priekabiavimo, smurto ir kitais panašiais atvejais apginti.

Bendradarbiavimas

- Rekomenduojama transformuoti meno inkubatorius į naujų produktų ir paslaugų kūrimo laboratorijas, praplėsti menininkų bendradarbiavimą su mokslo ir technologijų atstovais, siekti finansavimo iš inovacijas skatinančių institucijų, ieškoti naujų veiklos modelių ir formų, įtraukti menininkus į naujų produktų ir paslaugų kūrimą, skatinti dalyvavimą europiniuose

ir pasauliniuose meno, mokslo ir technologinio bendradarbiavimo projektuose.

- Rekomenduojama skatinti didesnę valstybės ir jos institucijų bendradarbiavimą su NVO, verslu ir privačiais subjektais, kurie remia meną ir kultūrą, taikydami savo intervencijas menininkams, siekti, kad intervencijos būtų kuo įvairesnės ir efektyvesnės, o bendras intervencijų poveikis menininkų socialinei ir kūrybinei būklei būtų didesnis.

Kūrybos įvertinimas

- Rekomenduojama skatinti kritinius straipsnius, įžvalgas, monografijas ir kitus refleksinio pobūdžio atsiliepimus, ypač šokio, dizaino, tarpdisciplininio meno srityse. Tai gali būti daroma skatinant žurnalistus ir menotyrininkus teikti paraiškas individualioms stipendijoms.
- Stipendijų konkursuose rekomenduojama išskirti žurnalistikos sritį, sudaryti žurnalistams galimybę gauti stipendijas kuriant aukštos kokybės, nepriklausomo turinio, edukacinius straipsnius apie meną ir kultūrą.

Kūrybos rezultatas ir jo sklaida

- Kadangi dauguma menininkų patys užsiima savo projektų sklaida ir viešiniu, rekomenduojama dalį LKT ar LKC stipendijos lėšų skirti rinkodaros, komunikacijos ir vadybos išlaidoms padengti. Skatinant sklaidos ir komunikacijos kokybę rekomenduojama skatinti ne tik kūrėjų, bet ir prodiuserių, kuratorių, rinkodaros ir komunikacijos specialistų ir pan. veiklą, kompetencijų kėlimą, įvedant atskirą sritį stipendijų konkursuose. Tai ne tik leistų menininkams savo laiką skirti pagrindinei veiklai – kūrybai, tačiau ir didintų meno lauko funkcionavimo efektyvumą, profesionalų kūrinių pristatymą visuomenei, kultūros prieinamumą ir naudojamą ją.
- Suvokiant, kad Lietuvos rinka yra maža ir linkusi greitai persipildyti, o šalies kūrėjai yra vertinami užsienyje, rekomenduojama stiprinti šalies menininkų pristatymo užsienyje strategijas. Dėl tarptautinės rinkos pokyčių COVID-19 pandemijos laikotarpiu rekomenduojama kurti ne vien kūrėjus pristatančią, bet ir visos apimties virtualius kūrinius talpinančią platformą nacionalinės kūrybos sklaidai užsienyje.
- Kadangi menininkai nepakankamai dažnai naudojami tarptautinio finansavimo galimybėmis, rekomenduojama suteikti jiems daugiau informacijos apie užsienio fondus, skatinti aktyviau veikti už šalies ribų. Tai leistų menininkams ne tik atrasti papildomų pajamų šaltinių, bet ir praplėsti savo auditoriją įsiliejant į tarptautinę kultūros ir meno rinką.
- Skatinant kūrybos sklaidą užsienyje siūloma peržvelgti informacijos centrų sistemą ir įvertinti jų veiklos efektyvumą. Siūloma inicijuoti naujų steigimą (persteigimą) srityse, kur veikla nėra efektyvi arba visiškai neapima tam tikrų sričių, didinti jau esamų ir tikslingai veikiančių informacijos centrų finansavimą, užtikrinti finansavimo tęstinumą. Taip pat siūloma kurti finansavimo schemas kompleksiniam įvairių sričių kūrėjų darbų pristatymui užsienyje, atstovavimui jiems ieškant tarptautinių ryšių.

- Kadangi individualios kūrybos projektai turi riziką tapti mažai žinomi ir prastai išviešinti, rekomenduojama valstybės intervencijas įgyvendinančioms institucijoms (LKT, LKC) kurti kultūros produktų ir paslaugų komunikacinių kanalų partnerystę, pvz., su nacionaliniu transliuotoju LRT ir kitais, kad valstybės finansuojami fiziniai asmenys gautų viešinimo paslaugą ir būtų žinomi.

Profesinis tobulėjimas

- Manoma, kad ateityje ypač išaugs profesinio tobulėjimo poreikis (dėl COVID-19 pandemijos nebuvo galimybės vykti į užsienį, taip pat LKT neskyrė edukacinių stipendijų, su nuotolinio mokymosi iššūkiais susidūrė aukštųjų meno mokyklų studentai). Dėl šių priežasčių rekomenduojama skirti papildomą finansavimą LKT edukacinėms stipendijoms, kvalifikacijos kėlimo programoms. Tikėtina, kad postpandeminės sąlygos paveiks ir kultūrą, taigi kūrėjai turės orientuotis į naujų formatų paieškas ir mokytis jų įgyvendinimo metodų.
- Į menininkų rengimo procesus, dalomąją medžiagą prieš stojamųjų egzaminų konsultacijas rekomenduojama įtraukti diskusijas apie menininko profesijos specifiką, prieš pradėdant profesinį kelią būsimojus kūrėjus supažindinti ne vien su romantiniu profesijos įvaizdžiu ir kūrybinės veiklos privalumais, bet ir su būsimais praktiniais iššūkiais (galimai nepakankamos ir nepastovios pajamos, nepastovi darbo rinka ir kt.).
- Siūloma įvertinti galimybes teikti paramą į aukšto lygio užsienio aukštųjų mokyklų meno programas priimtiems studentams, siekiant remti jaunuosius talentus ir atsižvelgiant į tai, kad studijų kaina būsimajam menininkui gali ilgai neatsipirkti ir tapti didele finansine našta, o dalis gabių kūrėjų gali nuspręsti išvis neišvykti studijuoti dėl per didelių mokslo kainų. Šios paramos priemonės taikymo patirties turi Estijos kultūros fondas ir Latvijos Valstybinis kultūros kapitalo fondas.

MENININKŲ LAUKO STEBĖSENA

- **Pagrindinių rodiklių ir sąvokų apibrėžimas ir naudojimas stebėsenos tikslais.** Vykdamas šalies kultūros lauko stebėseną, rekomenduojama tiksliai apibrėžti sąvokas ir suvienodinti jų vartojimą tiek politiniuose, tiek valstybės ir savivaldybių kultūrai skirtas intervencines priemones (LKT, LKC ir kt.) aprašančiuose dokumentuose. Tiksliai apibrėžtos sąvokos turi būti pristatytos ir meno bendruomenei vykdamas viešąją komunikaciją.

Taip pat rekomenduojama išskirti pagrindinius kiekvieno kultūros politikos tikslo stebėsenos rodiklius formuluojant tikslus. Siūloma juos sieti su informacija, renkama iš meno kūrėjų, projektų vykdytojų ir kt. Rekomenduojama suvienodinti skirtingose institucijose naudojamus projektų rezultatų ir kitus stebėsenos rodiklius.

Siūloma menininką ir jo būklę apibrėžti pagal šiame tyrime suformuluotus apibrėžimus, o meno kūrėjų būklę vertinti išskiriant keletą pagrindinių nuolatinės stebėsenos rodiklių. Siūloma nuolat stebėti menininkų pajamas, galimybes išgyventi vien iš kūrybos, aktyvumą, darbinei veiklai

skiriamą laiką, o kas kelerius metus kartoti darbo sąlygų, pasitenkinimo profesija, kvalifikacijos kėlimo, bendradarbiavimo vertinimus.

Tik reguliariai ir sistemingai stebint socialinę ir kūrybinę kūrėjų būklę būtų galima daryti išvadas apie būklės pokyčius bei jų sąlygojusias valstybės intervencijas ar kitus veiksmus, jų efektyvumą ir pan. Dėl to panašaus pobūdžio tyrimus rekomenduojama inicijuoti periodiškai.

- Sprendžiant Lietuvos menininkų stebėsenos problemas, nacionaliniu mastu siūloma kurti **bendrą kūrėjų duomenų bazę** susisteminant Kultūros ministerijos, MKO, AGATA'os, LATGA'os, AVAKA'os, LKT, LKC ir valstybinių ir savivaldybių kultūros institucijų, NVO bei kitų kūrėjus vienijančių asociacijų duomenis. Nė su viena iš šių organizacijų nesusiję kūrėjai galėtų savo duomenis pateikti patys. Svarbu, kad į bendrą duomenų rinkimo sistemą įsitrauktų ir savivaldybės. Duomenų analizei svarbu, kad pagrindinis kūrėjų duomenų bazėje identifikuojantis elementas būtų asmens kodas.

Ši duomenų bazė galėtų būti pagrindinis duomenų apie šalies kūrėjus šaltinis (kūrėjų skaičius, sritys, pasiskirstymas pagal demografinius rodiklius ir pan.). Papildomai įvedus (ir kas metus ar kelerius atnaujinant) kelis pagrindinius rodiklius (kūrinių skaičius, jų sklaida šalyje ir užsienyje, pajamos iš kūrybinės ir nekūrybinės veiklos, apdovanojimai, santykiai su valstybinėmis ir nevyriausybinėmis kultūros įstaigomis ir kt.) būtų galima vykdyti nuolatinę kūrėjų stebėseną, o turimą tikslią statistiką būtų galima naudoti kaip argumentus atstovaujant kūrėjams įvairiais klausimais. Be to, šie duomenys galėtų būti prieinami LKT ir LKC ekspertams vertinant paraiškas bei Kultūros ministerijai vykdant meno kūrėjų statuso turėtojų stebėseną.

Pradžioje tokios duomenų bazės sukūrimas pareikalautų nemažai žmogiškųjų ir techninių išteklių, tačiau vėliau jos pildymas būtų ganėtinai paprastas, ir tai galėtų būti vienas pagrindinių duomenų šaltinių siekiant analizuoti šalies menininkų būklę.

- Rekomenduojama stiprinti **stebėsenos procesų komunikaciją**. Svarbu, kad stebėseną būtų aiški visiems meno lauko dalyviams. Vykdam menininkų apklausą pastebėtas didelis respondentų aktyvumas ir geranoriškumas, taip pat ir kultūros lauko organizacijos suvokia duomenų pateikimo svarbą siekiant pagrįsti kultūros politikos sprendimus. Tačiau pastebima, kad kultūros laukas nėra pakankamai susipažinęs su tuo, ką kurie rodikliai reiškia ir kaip juos tiksliai užfiksuoti, ir tai ypač matoma analizuojant projektų ataskaitų duomenis. Dėl to siūloma parengti minimalius rodiklių aprašus ir su jais supažindinti ataskaitas teikiančius projektų vadovus.
- Siūlomoje duomenų bazėje taip pat rekomenduojama kurti meno kūrinių **fiksavimo sistemą**, kurioje esanti informacija leistų suvokti bendrą šalies kūrybinį lauką, jo apimtį ir kokybę. Rekomenduotina, kad atskiros srities kūrėjai ir tyrėjai nustatytų būtent tai sričiai taikomus kriterijus: kūrinio apimtis, kokybė ir pan. Ši funkcija galėtų būti pavesta meno kūrėjų sąjungoms, asociacijoms, informacijos centrams ar institutams. LKT, LKC ar kitų fondų finansuojamų kūrinių stebėseną galėtų būti užtikrinama per projektų ataskaitas. Siekiant sekti meno kūrinių sklaidą svarbu, kad stebėsenos funkcijas vykdančios finansavimo organizacijos rinktų ne

vien projekto įgyvendinimo rodiklius, bet ir sektų pagrindinių rodiklių (pristatymų šalyje ir užsienyje) reikšmes ir kelerius metus po projekto ataskaitos pateikimo.

- Esant galimybei padaryti dalį duomenų bazės (kūrėjų profilius) viešą, ji galėtų tapti bendra šalies **kūrėjus reprezentuojančia baze**, kurioje norimą informaciją apie kūrėjus galėtų surasti visuomenė. Tokia duomenų bazė galėtų būti naudojama ir pačių kūrėjų bei prodiuserių (pvz., ieškant vienos ar kitos srities menininko kūrybiniam procesui). Siūloma informaciją pateikti ir anglų kalba, tai menininkams galėtų padėti prisistatyti užsienio rinkai.
- Šis tyrimas yra plataus pobūdžio, analizuojantis bendras šalies kūrėjų būklės tendencijas. Būsimus tyrimus siūloma detalizuoti, taip būtų galima išsamiai atskleisti tam tikros menininkų grupės (srities, amžiaus, konkretaus regiono ir kt.) išskirtinumus ir identifikuoti problemas, su kuriomis jie susiduria.
- Siekiant plačiau įvertinti kūrėjų lauką, rekomenduojama atlikti komercinėje srityje kuriančių asmenų tyrimą. Tai leistų surinkti informaciją apie kūrėjus, kurie nepatenka į valstybės finansavimo mechanizmą, tačiau taip pat įneša svarų indėlį į šalies kultūrą plačiąja prasme.
- Šis tyrimas atskleidžia skirtingų meno sektorių specifiškumus, kuriuos rekomenduotina analizuoti atskirai. Pvz., analizuojant LKC finansavimą pastebėta, kad kino sritis turi ryškų specifiškumą – kino kūriniui sukurti reikalingas palyginti didelis biudžetas ir komanda, kartais visas procesas trunka iki kelerių metų, todėl reikia atsižvelgti į tai, kad kūrėjas negali savarankiškai realizuoti kūrinio. Dėl to siekiant skatinti kino menininkų kūrybą ir savirealizaciją rekomenduojama atlikti išsamesnius tyrimus, išdiskutuoti su kino menininkais, kūrėjais, prodiuseriais ir gamybos įmonėmis, kokio dar tipo, apimties ir modelio tiesioginis finansavimas tikslingas kino srities menininkams.
- Šis tyrimas buvo orientuotas į šalies kūrėjų būklę, tačiau analizuojant kūrėjus būtina plačiau analizuoti ir juos supančią aplinką. Siekiant įvertinti visuomenės požiūrį į kūrėjus bei menininkų padėtį visuomenėje, siūloma inicijuoti tokius tyrimus:
 - **Lyginamoji viešas paslaugas teikiančių sektorių analizė.** Siūloma palyginti meno kūrėjus ir kituose viešuosiuose sektoriuose, tokiuose kaip mokslo, švietimo, sveikatos apsaugos ir kt., dirbančius asmenis. Tai leistų nustatyti ir palyginti viešųjų paslaugų teikėjų profesinį prestižą, pasitenkinimą savo veikla, gaunamomis pajamomis, valstybės intervencijomis ir bendrą socialinę ir profesinę būklę.
 - **Požiūrio į kūrėjus tyrimai.** Tyrime atskleista, kad menininkai mano, jog visuomenė ne visada jų profesiją laiko prestižine, bet tai atspindėta iš menininkų perspektyvos. Siekiant tiksliai įvertinti šalies gyventojų požiūrį į kūrėjus, jų profesijos svarbą ir menininko įvaizdį visuomenėje, siūloma inicijuoti visuomenės požiūrio tyrimą. Jis galėtų būti siejamas ir su požiūriu į kitų profesijų (pvz., viešojo sektoriaus) atstovus vertinimu.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. 2021-2030 metų Nacionalinės pažangos plano projektas. 2020-02-26 versija. Prieiga per internetą: http://epilietis.lrv.lt/uploads/epilietis/documents/files/NPP%20projektas_20200226.docx
2. Abbing, H. (2008). *Why Are Artists Poor? The Exceptional Economy of the Arts*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
3. Arts Council England. (2014). *This England: How Arts Council England uses its investment to shape a national cultural ecology*. Manchester: Arts Council England.
4. Ateities visuomenės institutas (2018). *Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra kūrybinių ir kultūrinių industrijų audiovizualiniame sektoriuje Frascati nuostatų kontekste*. Vilnius.
5. Ateities visuomenės institutas (2017). *Tyrimo apie kompozitorių socioekonominę padėtį Lietuvoje ataskaita*. Vilnius.
6. Bajorinienė, E., Kuizinienė, I., Platelis, K., Stanevičiūtė-Kelmickienė, R. (2014). *Kultūros politikos kaita 2010-2014 m.: strateginių prioritetų ir įgyvendinimo priemonių dermė. (I etapas)*. Ataskaita. Kultūros tyrimai.
7. Baldin, A., & Bille, T. (2018). *A latent class analysis of visual artists' working and living conditions*. ACEI. Melbourne: ACEI.
8. Banhamou, F. (2011). *Artist's labour markets*. In R. Towse, *A Handbook of Cultural Economics* (pp. 69-74). Edward Elgar Publishing.
9. Baumol, W. J., Bowen, W. G. (1966). *Performing Arts. The Economic Dilemma. A Study of Problems common to Theater, Opera, Music and Dance*. New York, The Twentieth Century Fund.
10. Bille, T. (2020). *Artist's labour markets*. In T. N. Ruth Towse, *Handbook of Cultural Economics*, 3rd edition. Rotterdam: Elgar.
11. Bourdieu, P., Wasquant, L. J. D. (1992). *Įvadas į refleksyviąją sociologiją*. Vilnius: Baltos lankos.
12. Caves, R. (2000). *Creative Industries: Contracts Between Art and Commerce*. Harvard University Press.
13. Dilertas, G., Kaminskas, E. *Meno inkubatorių ekosistema Lietuvoje. Esamos situacijos analizė*. Kurk Lietuvai. Prieiga per internetą: <http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2017/04/Esamos-situacijos-analizė-final.pdf>
14. Doblytė, S. (2011). *Lietuvos meno laukas: jaunųjų meno kūrėjų požiūris*. *Kultūra ir visuomenė: Socialinių tyrimų žurnalas*. 2 (2), 95-120.
15. Dobriakov, J. (2015). *Vietos gyventojų įtraukimas į atokių menininkų rezidencijų veiklą: VDA Nidos meno kolonijos atvejo analizė*. Lietuvos dailės akademija.
16. Dovey, J., Pratt, A. C., Moreton, S., Virani, T., Merkel, J. & Lansdowne, J. (2016). *Understanding the New Economy, The Creative Hubs Report*. British Council. 6-7.
17. Drucker, P. F. (2004). *Valdymo iššūkiai XXI amžiuje*. Vilnius: Rgrupė.
18. *Ekonominių tyrimų centras* (2014). *Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studija*. Vilniaus dailės akademija.
19. ESTEP (2016). *2007-2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio Lietuvos miestams ir miesteliams vertinimas: galutinė ataskaita*. ESTEP.
20. *European Parliament* (November 2006). *Study of the Status of Artist in Europe*. Prieiga per internetą: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2006/375321/IPOL-CULT_ET\(2006\)375321_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2006/375321/IPOL-CULT_ET(2006)375321_EN.pdf)
21. *Europos Komisijos sprendimas*. Lietuvos Respublika. 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa. 2014-09-08. Nr. C(2014)6397. Prieiga per internetą: https://www.esinvesticijos.lt/media/force_download/?url=/uploads/main/documents/docs/112636_868789328fbd0ce67ff9abaeda5ac5f1.pdf

22. Europos Komisija (2010). Žalioji knyga. Kultūros ir kūrybos sektorių potencialo išlaisvinimas. Prieiga per internetą: <http://www.infolex.lt/teise/default.aspx?id=1929&crd=52010DC0183#>
23. Frey, B. S., Pommerehne, W. W. (1989). *Muses and Markets: Explorations in the Economics of the Arts*. Blackwell, Oxford.
24. Future Society Institute (2018). *Lithuanian Women in Arts and Culture: Behind the Superficial Equality*. Analytical Review. Creative Europe project Wom@rts. Women's Equal Share of Presence in the Arts and Creative Industries (nepublikuotas).
25. Gattingera, N., Saint-Pierre, D. (2008). Can national cultural policy approaches be used for sub-national comparisons? An analysis of the Québec and Ontario experiences in Canada. *International Journal of Cultural Policy*. 14(3), August, 335–354.
26. Hartley, J., Wen, W., & Li, S. H. (2015). *Creative Economy and Culture. Challenges, Changed and Futures for the Creative Industries*. London: Sage.
27. Hesmondhalgh, D. (2013). *The Cultural Industries* (3rd. ed). London: Sage Publications.
28. Holden, J. (2015). *The Ecology of Culture*. A Report commissioned by the Arts and Humanities Research Council's Cultural Value Project. Wiltshire: Polaris House.
29. Homo eminens (Xwhy / Supratimo agentūra). (2020). Meno rezidencijų poveikio vertinimas. Prieiga per internetą: https://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2020/12/Meno-rezidenciju-poveikio-tyrimas_2020.pdf
30. Iljina, O., Purvaneckienė, G. (2012). Mokinių socialinės padėties ir profesinių siekių sąsaja“. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 28., 49–61. Prieiga per internetą: <https://www.zurnalai.vu.lt/acta-paedagogica-vilnensia/article/view/2938/2085>
31. Kaminskaitė-Jančorienė, L., Šalaj, J. (2018). Moterys Lietuvos kino industrijoje. Meno avilys. Prieiga per internetą: http://menoavilys.org/tyrimai/Moterys_Lietuvos_kino_industrijoje.pdf
32. Kačerauskas, T. (2014). Kūrybos socialiniai aspektai. *Filosofija. Sociologija*. 25(4). 282–289. Prieiga per internetą: <http://mokslozurnalai.lmaleidykla.lt/filosofijasociologija/2014/4/7047>
33. Keynes, J. M. (2017). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Wordsworth Editions.
34. Laužonytė, I. (2017). Tyla ir egzistencinė patirtis kaip autentiškos kūrybos ištaka. *Vilniaus dailės akademija*.
35. Lietuvos Respublikos kino įstatymo Nr. IX-725 pakeitimo įstatymas. 2017-12-12 12. Nr. XIII-885. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5370b120e57811e7b4d1bdd5f1a9ff0e>
36. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Architektūros ir dizaino plėtros gairių, 2015-09-11. Nr. JV-594. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8a2611d05be411e5beff92bd32ec99a1?positionInSearchResults=3&searchModelUUID=8a67e821-3b1c-481a-8258-36f6133db6a3>
37. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015-2020 metų plėtros kryptių, 2015-07-31. Nr. JV-524. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4a028c503a6f11e598499e1e1ba6e454>
38. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Kultūros ir meno kūrėjų rezidencijų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų taisyklių, paraiškos, sutarties, sąmatos ir ataskaitų formų patvirtinimo, 2012-04-20. Nr. JV-285. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=axl7z7vx9&actualEditionId=Vt-DOoccORM&documentId=TAIS.423191&category=TAD>
39. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 m. programos, 2014-10-06. Nr. JV-711. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5370b120e57811e7b4d1bdd5f1a9ff0e>

- lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/71ec3670653711e48710f0162bf7b9c5?jfwid=11dyheyxym
40. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Nacionalinės literatūros programos. 2014-02-26. Nr. JV-130. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b1934650a0e911e383c0832a9f635113?jfwid=9o5pdspwz>
 41. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas dėl Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinės programos. 2017-11-30 d. Nr. JV-1144. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/įsakymas%20dėl%20NACIONALINĖS%20PROGRAMOS.pdf>
 42. Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas. 2020-02-04. XIII P-4463. (pateiktas Seime 2020-05-14). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/603821a0471811ea9b3585dbd527d9e8?jfwid=9o5pdstjq>
 43. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymas, 2003-11-18. Nr. IX-1826. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.222522>
 44. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (2019). Ką diskriminacijos kontekste reiškia socialinė padėtis? Prieiga per internetą: <https://www.lygybe.lt/lt/naujienos/ka-diskriminacijos-kontekste-reiskia-socialine-padetis/1117>
 45. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus sprendimas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindų stipendijų kino kultūros ir meno kūrėjams skyrimo metu teikiant prioritetą jaunesniems menininkams tyrimo. 2020-08-07, Nr. (20)-SN-106)SP-63. Prieiga per internetą: <https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2020/08/sprendimas-nr.-20-sn-106sp-63.pdf>
 46. Lietuvos Respublikos meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymas. 1996-08-15. Nr. I-1494. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.30615>
 47. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių. 2010-06-30. Nr. XI-977. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.377620>
 48. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas dėl Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“. 2012-05-15. Nr. XI-2015. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.425517>
 49. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos. 2016-12-13. Nr. XIII-82. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/886c7282c12811e682539852a4b72dd4>
 50. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (Sumanios specializacijos) krypties „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ prioritetinio veiksmų plano. 2015-03-31 d. Nr. V-290/4-175. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/7177b400d84911e49a8e8a8aa8141086?jfwid=9o5pdsrqc>
 51. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas dėl Lietuvos verslumo veiksmų 2014–2020 metų planas. 2014-11-26. Nr. 4-850. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/311ec59075b811e4b615a833d6e7da3d>
 52. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, 2012-11-28. Nr.1482. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.439028>
 53. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano, 2014-03-19. Nr. 269. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/131e4092b5b311e3b2cee015b961c954>

54. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos. 2010-02-17. Nr. 163. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.365849?jfwid=i3h7wessa>
55. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos kultūros politikos strategijos „Kultūra 2030. Kultūros politikos kryptys“. 2019-06-26. Nr. 665. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/6aa23a109d4d11e9878fc525390407ce>
56. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos. 2003-11-11. Nr. 1160. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.217644/WPqyZkDuCy>
57. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (Sumanios specializacijos) kryptių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos. 2014-04-30. Nr. 411. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/78c68700d77c11e3b272e0e81c552d38?jfwid=q8i88lsvn>
58. Lubytė, E. (2014). Visuotinė padėties nustatymo sistema menininkams. Vilniaus dailės akademija. *Acta Academiae Artium Vilnensis*, 72.
59. Makselis, R., Stanevičiūtė, R., Bajorinienė, E. (2018). Lietuvos kultūros politikos modelio sukūrimas. Lietuvos kultūros politikos formavimo perspektyvų analizė. Kultūros tyrimai.
60. Matulionis, A. V. (2000). Menininkų socialinė padėtis. *Kultūrologija*. 6. , 465–519.
61. Matulionis, A. V. (2008). Visuomenės socialinės struktūros tyrimo pūviai. Lietuvos gyventojų socialinių grupių socialinė kaita. Lietuvos socialinių tyrimų centras. 7–27.
62. Matulionis, A. V. (2016). Visuomenės socialinės struktūros tyrimo pūviai. Lietuvos gyventojų socialinių grupių socialinė kaita. Lietuvos socialinių tyrimų centras. 7–28.
63. McAndrew, C., McKimm, C. (April 2010). The Living and Working Conditions of Artists in the Republic of Ireland and Northern Ireland. Prieiga per internetą: http://www.artscouncil.ie/uploadedFiles/LWCA_Study_-_Final_2010.pdf.
64. McIntyre, M. H. (2004). *Taste Buds: How to Cultivate the Art Market*. UK: England Arts Council.
65. Menger, P. (2006). Artistic labour markets: contingent work, excess supply and occupational risk management. In G. V.A., & T. D., *Handbook of Economics of Art and Culture*. Volume I (pp. 765–811). Elsevier.
66. Mokymų, tyrimų ir vystymo centras (2014). Kultūros ir meno poveikio bei sąveikos su sveikatos sektoriumo plėtros galimybių vertinimas. Kultūros tyrimai.
67. Musgrave, R. A. (1959). *The Theory of Public Finance*. New York & London: McGraw Hill.
68. Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija (2013). Galimybių studija Kūrybinių ir kultūrinių industrijų NKP projektų galimybės paskatinti ekonomiką.
69. National Endowment for the Arts. (2019). *Artists and Other Cultural Workers. A statistical portrait*. National Endowment for the Arts.
70. Peacock, A. T. (1994). Welfare Economics and Public Subsidies to the Arts. *Journal of Cultural Economics*. 18, 152–161.
71. Potts, J. (2009). Do developing economies require creative industries? Some old theory about new China. *Chinese Journal of Communication*, 2(1), 92–198.
72. Raipa, A. (2001). *Viešojo administravimo efektyvumas: monografija*. Kaunas: Technologija.
73. Raipa, A. Pauliukevičiūtė, A. (2009). Kultūros politika: nauji prioritetai. *Viešasis administravimas*, 3/4, 100–107.
74. Rosen, S. (1981). The Economics of Superstars. *The American Economic Review*, 845–858.

75. Samuelson, P. (1954). The Pure Theory of Public Expenditure. *The Review of Economics and Statistics*, 36(4). 387–389.
76. Schelepa, S., Wetzel, P., Wohlfahrt G. unter Mitarbeit von Anna Mostetschnig. (October 2008). Zur sozialen Lage der Künstler und Künstlerinnen in Österreich. *L&R sozialforschung*. Wien.
77. Simonthon, D. K. (2014). Creative Genius in Literature, Music and the Visual Arts. In V. A. Ginsburgh, & D. Throsby (Eds.), *Handbook of the Economics of Art and Culture*. Volume 2 (pp. 26-29). Oxford: Elsevier.
78. Smith, A. (2007) *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. Amsterdam: Metalibri. Prieiga per internetą: https://www.ibiblio.org/ml/libri/s/SmithA_WealthNations_p.pdf
79. Steiner, L., & Schneider, L. (2013). The happy artist: an empirical application. *Journal of cultural economics*, 225–246.
80. The Arts Council of Northern Ireland. (2010). *The Living and Working Conditions of Artists in the Republic of Ireland and Northern Ireland*. The Arts Council of Northern Ireland.
81. The Conference Board of Canada. (2019). *Labour market information study of the cultural labour force 2019*.
82. The Swedish Arts Grants Committee. (2016). *A study of artist's working environment*. Stockholm: The Swedish Arts Grants Committee.
83. The Swedish Arts Grants Committee. (2018). *Artists in Sweden: Demographics, Earnings and Social Status*. Stockholm: The Swedish Arts Grants Committee.
84. Throsby, D. (2001). Defining the artistic workforce: The Australian experience. *Poetics*, 255–271.
85. Throsby, D. (2010). *Do you really expect to be paid? An economical study of professional artists in Australia*. Australia Council for Arts.
86. Throsby, D. (2010). Economic analysis of artists' behaviour: some current issues. *Revue d'économie politique*, 47–56.
87. Throsby, D. (2008). The concentric circles model of the cultural industries. *Cultural Trends*, 17(3), 147–164.
88. Throsby, D. *The Production and Consumption of the Arts: A View of Cultural Economics*. (1994). *Journal of Economic Literature*. 32(1). 1–29.
89. Throsby, D. (2010). *The Economics of Cultural Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.
90. Throsby, D., Withers, G. A. (1979). *The Economics of the Performing Arts*. St. Martin's Press.
91. Throsby, D., Zwar, J., Longden, Th. (2015). *Book Authors and their Changing Circumstances: Survey Method and Results*. Macquarie University.
92. Timberg, S. (2015). *Culture Crash The Killing of the Creative Class*. Cornwall: TJ International.
93. Towse, R. (2010). *A Textbook of Cultural Economics*. Cambridge: Cambridge University Press.
94. Trilupaitytė, S. (2010). Kultūrinės tapatybės klausimai viešojoje kultūros politikoje, in *Istorinės vietos, atmintys, tapatumai*. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas. *Kultūrologija*. 18, 12–30.
95. Trilupaitytė, S. (2015). *Kūrybiškumo galia? Neoliberalistinės kultūros politikos kritika*. Vilnius: DEMOS.
96. Trimakas, R. (2012). *Menininkų mainų rezidencijų infrastruktūros galimybių studija*. LR kultūros ministerija.

97. UNESCO. (1980). Recommendation concerning the Status of the Artist. UNESCO.
98. UNESCO. (2009). UNESCO framework for cultural statistics (FCS). Unesco.
99. UNESCO. (2014). Unesco culture for development indicators. Methodology Manual. UNESCO.
100. UNESCO. (2019). Culture & working conditions for artist. Implementing the 1980 Recommendation concerning the Status.
101. Viešosios politikos ir vadybos institutas (2013). Jaunųjų menininkų socialinė ir kūrybinė padėtis Lietuvoje. Kultūros tyrimai. Viešosios politikos ir vadybos institutas.
102. Waldo, D. (2008). The Significance of the Administrative State. Public Administration Review, Jan/Feb., 53–56.
103. Yang, P. (2015). The impact of music on educational attainment. Journal of Cultural Economics.

PRIEDAI

1 PRIEDAS Valstybės dokumentų apžvalga: apibendrinimas

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“

Atskiras dėmesys kūrėjui (menininkui) neskiriamas, nekalbama apie jo saviraiškos ir kūrybos laisvę, socialinę ir kūrybinę būklę. Tiesiogiai minimas tik kūrėjo veiklos tarptautiškumas, siekiant kultūros dinamiškumo. Išskiriamas uždavinys plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje, tačiau jas kuriantys profesionalūs menininkai neminimi. Strategijoje svarbiausias vaidmuo skiriamas bendram piliečių kūrybiškumo ir kūrybinės raiškos ugdymui, nėra neaišku, koks menininko vaidmuo ugdant visuomenės kūrybingumą.

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės

Skiriamas specialus dėmesys menininkų padėčiai: autorių teisių ir gretutinių teisių aukšto lygio apsaugai, kūrėjų intelektualinio kapitalo svarbai, kūrybos ir profesionalių menininkų rėmimui, tinkamoms jų kūrybos sąlygoms. Siūloma stiprinti kultūros savireguliaciją, kuri padidintų menininkų vaidmenį kultūros politikoje. Gairės siūlo investicinį ilgalaikį požiūrį į kultūrą kaip valstybės ir identiteto pagrindą.

Kultūros politikos strategija „Kultūra 2030. Kultūros politikos kryptys“

Jei būtų realiai įgyvendinta, strategija turėtų padaryti žymų teigiamą poveikį menininkų socialinei ir kūrybinei būklei. Reikšminga, kad joje kalbama ne tik apie pačios kultūros svarbą, bet skiriamas dėmesys menininkui, jo savirealizacijai, profesiniam tobulėjimui, kūrybos sąlygoms, finansavimui ir materialinei padėčiai. Daroma skirtis tarp kūrėjų ir kultūros darbuotojų sudaro prielaidas užtikrinti geresnę abiejų grupių padėtį pagal jų veiklos ypatumus. Šios kryptys užpildo daugelio su kultūra susijusių valstybės dokumentų spragas: jame menininkas, jo talentas ir kūryba yra savaiminės vertybės, o ne tik instrumentas valstybės ar kitiems tikslams (kultūrinio tapatumo, paveldo išsaugojimo ir kt.) pasiekti.

Kultūros pagrindų įstatymo projektas

Įstatymas įtvirtina kūrybos ir saviraiškos laisvės, lygiateisiškumo, kultūros tarptautiškumo ir teisinės (veiksmingos autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių) apsaugos principus kultūros politikoje. Projekte meno kūrėjas pozicionuojamas kaip kultūros paslaugų teikėjas. Atskiras straipsnis skirtas kultūros ir meno premijų sistemai. Tai pirmasis iš analizuojamų dokumentų, kuriame skiriamas sisteminis dėmesys menininko įvertinimui, teikiama reikšmės jo kūrybai. Dokumentas orientuotas į kultūros politikos valdymą per institucinį mechanizmą, įskaitant regioninę kultūros politiką. Projekte stiprus institucinį valdymą pabrėžiantis požiūris, akcentuojamos „įstaigos, kurių savininke yra valstybė“, neaiškus laisvo menininko vaidmuo kultūroje. Įstatyme numatytas vienas pagrindinių kultūros politikos principų – stebėseną, apibrėžiamą kaip „kultūros politikos formavimas ir įgyvendinimas atsižvelgiant į objektyvius kultūros būklės ir procesų rezultatus, sudarančius galimybes priimti pagrįstus sprendimus“.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa

Profesionalūs menininkai visame dokumente minimi du kartus, jų vaidmuo yra labiau instrumentinis, t. y. remiant iniciatyvas, kurios įtrauktų juos į vietinius kultūrinius projektus ir skatintų gyventojų dalyvavimą kultūrinėje veikloje. Išskiriamas aukštos kokybės kultūros paslaugų tikslas, tačiau neskiriamas dėmesys tokias paslaugas kuriantiems menininkams.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinis veiklos planas

Dokumente menininko vaidmuo neaiškus, galimybės numatomos KKI ir inovacijų srityje, siekiant kurti aukštos kokybės kultūros paslaugas, didinant kultūros eksportą ir šalies konkurencingumą, o pagrindinis dėmesys skirtas visuomenės kūrybingumui.

2021–2030 metų Nacionalinės pažangos plano projektas

Projektas išryškina menininko vaidmenį siekiant valstybės tikslų. Tarp siekių – sudaryti geresnes sąlygas Lietuvoje kuriantiems menininkams ir kultūros profesionalams, skatinti juos kurti ir pristatyti savo kūrinius ir veiklą šalyje ir užsienyje. Uždavinį siekiama įgyvendinti skatinant tolygų visų meno sričių plėtojimą, kūrybines veiklas, talentų ugdymą ir kompetencijų vystymą, gerinant kūrėjų, menininkų, kultūros profesionalų veiklos sąlygas, didinant menininko ir kūrėjo veiklos patrauklumą. **Naujasis Nacionalinės pažangos planas ypač svarbus šiuo metu**, nes pagal jį bus formuojamos 2021–2027 m. įgyvendinimo programos ir paramos priemonės, todėl jame turi būti atsakyta į klausimą, koks yra valstybės požiūris į kultūrą, meną ir kuriantį žmogų.

Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategija

Tarp strategijos tikslų ir uždavinių – kurti kūrybingą ir inovatyvią visuomenę. Šioje strategijoje akcentuojamas visos visuomenės kūrybingumas, pripažįstama, kad kūrybinis darbas kuria didelę pridėtinę vertę.

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sūmanios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programoje išskirtas prioritetas Įtrauki ir kūrybinga visuomenė

Tai modernus instrumentas, kuris gali pasitarnauti menininkų saviraiškai, kuriant naujus produktus ir paslaugas. Jo realus įgyvendinimas būtų labai reikšmingas žingsnis ne tik gerinant menininkų padėtį, bet ir prisidėtų prie visos kultūros ekonomikos.

2 PRIEDAS. Užsienio valstybėse taikomų valstybės intervencijų apžvalga

2.1. Priedas. ANGLIJA

INSTITUCINĖ SANTVARKA IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Jungtinės Karalystės Vyriausybė nustato bendrą finansavimo sumą ir prioritetus, kultūros politiką formuoja **Skaitmenos, kultūros, medijų ir sporto departamentas** (angl. *Department for Digital, Culture, Media and Sport*), o meno ir kultūros finansavimas vyksta ištiestos rankos principu – per meno tarybas ir kitas valstybės įstaigas.¹

Minėtas Vyriausybės departamentas taip pat administruoja Nacionalinės loterijos lėšų paskirstymo fondą (angl. *The National Lottery Distribution Fund*). Nuo 1994 metų iš **Nacionalinės loterijos** gaunamas pelnas paskirstomas menams (jiems skiriama 20 proc. viso pelno), taip pat paveldui, sportui, bendruomenių ir savarankiškų organizacijų veiklai (iki šiol paskirstyta per 40 mlrd. svarų).² Tai tapo labai svarbiu lėšų šaltiniu kultūros sektoriui.³

Anglijos menų taryba (angl. *Arts Council England*) buvo įsteigta 1994 metais, panaikinus Jungtinės Karalystės menų tarybą (atitinkamai įsteigtos ir atskiros Škotijos bei Velso meno tarybos, tad kiekviena iš jų tapo atsakinga už menų finansavimo reikalus tose teritorijose). Taryba teikia finansinę paramą muzikos, teatro, šokio, literatūros, vizualiųjų menų, fotografijos, amatų, festivalių, cirko ir medijų sritims. Taip pat ji remia muziejus (išskyrus nacionalinius muziejus, tiesiogiai finansuojamus Vyriausybės departamento) ir bibliotekas (nuo 2011 metų, panaikinus Muziejų, bibliotekų ir archyvų tarybą).

Apie du trečdalius Anglijos menų tarybos biudžeto sudaro Vyriausybės skiriamos lėšos⁴, apie trečdalį – Nacionalinės loterijos lėšos.⁵ Pastarosios 2020 metais sudarė 256,6 mln. svarų.⁶ Tarybos biudžetas 2018–2020 laikotarpiu paskirstytas taip⁷:

1) 828 meno organizacijoms, muziejams ir bibliotekoms (*National portfolio organisations*). Tarp jų patenka ir konkrečią sritį remiančios organizacijos, pavyzdžiui, Didž. Britanijos teatro asociacija⁸ (angl. *UK Theatre*) ir Amatų taryba⁹ (angl. *Crafts Council*). Šiai sričiai kasmet skiriama 407 mln. svarų.

1 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p 66, 88, <http://www.culturalpolicies.net>.

2 Ibid., 5.

3 Ibid, 50.

4 Lėšos skiriamos daugiausia iš Skaitmenos, kultūros, medijų ir sporto departamento, tačiau taip pat ir iš Švietimo departamento – muzikos ir kultūros edukacijos reikmėms.

5 Arts Council England. Annual Report & Accounts (2020), p. 84, <https://www.artscouncil.org.uk/publication/arts-council-england-grant-aid-and-lottery-distribution-annual-report-and-accounts-3>.

6 UK Government. National Lottery Distribution Fund Annual Report and Accounts for the year ended 31 March 2020, p. 44, <https://www.gov.uk/government/publications/national-lottery-distribution-fund-account-2019-2020>.

7 England Arts Council. How we invest public money, <https://www.artscouncil.org.uk/about-us/how-we-invest-public-money>.

8 Jungtinės Karalystės teatro asociacija (angl. *UK Theatre*) yra pagrindinė organizacija scenos menų srityje, veikianti narystės principu ir remianti fizinius bei juridinius asmenis, atstovaujanti jų interesams, organizuojanti mokymus, renginius, teikianti teisinės konsultacijas ir kitokias profesines paslaugas.

9 Amatų taryba atsakinga už dailiųjų amatų puoselėjimą, išsaugojimą ir visuomenės susidomėjimo amatininkų darbu skatinimą.

2) Projektų finansavimo programoms (*Arts Council National Lottery Project Grants*), kurios suteikia paramą tūkstančiams menininkų, kultūros organizacijų ir bendruomenių. Kasmet skiriama 97,3 mln. svarų;

3) Vystymo fondams (*Arts Council Development Funds*), skirtiems visuomenės įsitraukimui į kultūrą didinti bei karjerą pradedantiems kūrėjams remti. Skiriama 72,2 mln. svarų per metus.

Taryba neapima tik kino srities – už ją atsakingas **Britų kino institutas** (angl. British Film Institute), administruojantis lėšas kino produkcijai, platinimui, edukacijai, auditorijų plėtrai, rinkos ir kitiems tyrimams.¹⁰ Jo biudžetą sudaro Vyriausybės ir Nacionalinės loterijos skiriamos lėšos bei paties Instituto uždirbamos pajamos.

Jungtinės karalystės parama kultūrai skiriasi nuo socialinės gerovės politikos modelio, taikomo Skandinavijos šalyse. Finansavimo modelis yra mišrus ir vis mažesnę kultūros organizacijų pajamų dalį sudaro viešasis finansavimas.¹¹ Pavyzdžiui, jis sudaro tik apie 14 proc. teatro sektoriaus pajamų.¹² Nuo 2010 iki 2014 metų Anglijos menų tarybai skiriama Vyriausybės parama sumažėjo trečdaliu.¹³ Nacionalinės loterijos, kuri turėjo būti tik papildomas kultūros finansavimo šaltinis, lėšomis pamažu pradėta finansuoti ir tai, ką paprastai finansuodavo menų tarybos. Savivaldybės yra pagrindinis viešojo kultūros finansavimo šaltinis už Londono ribų, tačiau Vyriausybei sumažinus joms skiriamas dotacijas (2010–2016 laikotarpiu jos sumažintos 40 %¹⁴) bei augant įvairių socialinių paslaugų poreikiui biudžetas kultūrai jose stipriai sumažintas.¹⁵ Menininkai ir kultūros organizacijos tapo dar labiau priklausomi nuo privačių finansavimo šaltinių ir savo generuojamų pajamų.¹⁶

Dėl **Covid-19 krizės** Vyriausybė 2020 m. liepą įsteigė kultūros organizacijoms skirtą 1,57 mlrd. svarų vertės fondą (angl. *Cultural Recovery Fund*). Jį sudaro dotacijos, paskolos (angl. *repayable finance*) ir kitos priemonės, skirtos kultūros organizacijoms. Taip pat padidintas dviejų įprastų Anglijos menų tarybos finansavimo programų (aprašytų toliau), kurioms paraiškas gali teikti ir fiziniai asmenys, biudžetas.¹⁷

Didžiosios Britanijos **pasitraukimas iš Europos Sąjungos** taip pat turės pasekmių šalies menininkų mobilumui, darbo galimybėms, gastrolėms po Europą, apribos bendradarbiavimo galimybes ir tarptautinius projektus (pvz., nuo 2021 m. pavasario Jungtinė Karalystė nedalyvaus ES Kūrybiškos Europos programoje).

MENININKO STATUSAS

Nėra bendros kultūrą reglamentuojančios teisinės sistemos, bet yra daugybė su valdymu ir finansais susijusių teisės aktų.¹⁸ Taip pat nėra ir teisės akto, aprašančio menininko statusą.

DOTACIJOS, STIPENDIJOS, PREMIJOS

10 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 6, 11.

11 Ibid, p. 5.

12 Ibid, p. 50.

13 Ibid, p. 6.

14 Ibid, p. 14.

15 Ibid, p. 88.

16 Ibid, p. 89.

17 Arts Council England. Covid-19 support, <https://www.artscouncil.org.uk/covid19>.

18 Ibid, p. 68.

Anglijos menų tarybos vykdoma **Nacionalinės loterijos projektų finansavimo programa** (*National Lottery Project Grants*) atvira tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims. Šiuo metu (2020/2021 m.) prioritetas skiriamas mažesnėms nepriklausomoms organizacijoms ir savarankiškai dirbantiems menininkams. Programa finansuoja įvairių sričių menininkų ir meno organizacijų, muziejų ir bibliotekų projektus, kuriems skiriama nuo 1000 iki 100 000 svarų (papildomos sąlygos taikomos projektams nuo 15 000 svarų). Finansuojami tokie projektai kaip parodos, dirbtuvės, pasirodymai, tyrimai ir gastrolės. Projektai gali tęstis iki 3 metų.¹⁹ Programos biudžetas dėl pandemijos padidintas 18 mln. svarų, dabar bendra jos suma siekia 75 mln. eurų.

Kita tarybos programa „**Kūrybinės veiklos plėtojimas**“ (*Developing your Creative Practice*) skirta tik fiziniams asmenims. Prieš tai minėtoje programoje pagrindinis projektų naudos gavėjas yra visuomenė (sukurtų projektų rezultatų tikslinė auditorija), o ši programa orientuota į kūrybinę veiklą užsiimančius asmenis (kvietime vartojama *creative practitioners sąvoka*), **veikiančius bet kurioje Tarybos koordinuojamoje kultūros ar meno srityje ir norinčius vystyti savo veiklą ir tobulėti. Kreiptis gali individualus kūrėjas arba nedidelė, įprastai kartu kuriančių kūrėjų grupė. Pareiškėjas turi turėti bent 1 metų kūrybinės praktikos patirtį (neįskaitant formalaus švietimo laikotarpio), tačiau apskritai programa orientuota į karjerą pradedančius ir karjeros vidurį pasiekusius asmenis. Finansuojamos tokios veiklos kaip naujų idėjų vystymas ir naujų darbų kūrimas, profesinis tobulėjimas, naujų ryšių mezgimas, eksperimentavimas su kitais kūrėjais ar partneriais (su kuriais anksčiau nebuvo dirbta), tyrimai ir panašios. Finansuojama veikla negali tęstis ilgiau kaip metus. Nuo 2020 m. spalio iki 2021 m. spalio mėn. programos biudžetą sudarė 18 mln. svarų (iki pandemijos jį sudarė tik 3,6 mln. svarų). Vienai paraiškai skiriama nuo 2000 iki 10 000 svarų suma. Per metus skelbiami 4 kvietimai.**²⁰

Amatų taryba teikia finansavimą **amatininkams**, o Britų kino institutas remia **filmų kūrėjus**.²¹ Britų taryba (*The British Council*) menininkams ir kultūros darbuotojams siūlo įvairias stipendijas **profesinėms kelionėms ir rezidencijų programoms**.²²

Nuo 2000-ųjų pradžios taip pat daug dėmesio skiriama **lyderystės įgūdžių kultūros ir kūrybiniuose sektoriuose ugdymui**. Pavydžiui, 2006-2011 metais vyko Kultūrinės lyderystės programa (angl. *Cultural Leadership Programme*), kuriai Vyriausybė skyrė 22 mln. svarų. Privatus Clore'o Duffield'o fondas (www.cloreleadership.org), gaunantis dalinę Anglijos menų tarybos paramą, nuo 2003 metų siūlo kultūrinės lyderystės stipendijų programą (7–8 mėn. individualiai parinktų mokymų ir mentorystės, praktinių gebėjimų ugdymo) ir trumpesnius kursus.²³ Įgyvendinamos ir įvairios kitos šiam tikslui skirtos iniciatyvos.

Kiti finansavimo šaltiniai (su netiesioginiu valstybės finansavimu arba be jo)

Taip pat yra daugybė įvairių menininkus remiančių **fondų, sąjungų ir piniginius prizus teikiančių organizacijų**. Daug priemonių orientuota į jaunuosius menininkus.²⁴ Taryba savo svetainėje pateikia nuorodas į šias papildomas galimybes, tačiau ten pateikiamas sąrašas nėra baigtinis. Nėra centralizuotos duomenų bazės, kurioje būtų pateikti visi galimi finansavimo šaltiniai, todėl mažesnių fondų skelbiamus kvietimus menininkams neretai sunkiau rasti.

Daugelis **privačių fondų** (pvz., *Paul Hamlyn foundation, Rothschild foundation*) skirti ne vien kultūrai ar menui remti, bet ir socialinei gerovei užtikrinti. Jie finansuoja ir meno projektus, nes vertina juos kaip priemonę socialiniams pokyčiams įvykti. Kai kurie siekia finansavimą padaryti

19 Arts Council England. Project grants, <https://www.artscouncil.org.uk/projectgrants>.

20 Arts Council England „Developing your Creative Practice. October 2020 - October 2021. Guidance for applicants“, https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/DYCP_guidance_14_12_2020_0.pdf.

21 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 91.

22 Ibid.

23 Arts Council England. Changing cultures. Transforming leadership in the arts, museums and libraries (2018), <https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/ChangingCulturesKCLACE.pdf>.

24 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 91.

kiek įmanoma labiau prieinamą, todėl skiria mažas sumas (kelis šimtus svarų), bet kartu ir paprastą bei greitą paraiškų vertinimo procedūrą.

Dar vienas pajamų šaltinis menininkams yra **piniginės premijos**, kurios gali siekti gana dideles sumas (pvz. Turnerio premija vizualiųjų menų srityje nugalėtoją apdovanoja 25000 svarų suma) bei suteikti platesnį pripažinimą ir žinomumą. Tokios premijos yra steigiamos privačių rėmėjų, o ne valstybės.²⁵

Egzistuoja ir nemažai **labdaringų organizacijų**, kurios skirtos tam tikros srities menininkams. Pavyzdžiui, Karališkasis literatūros fondas (angl. *Royal Literary Fund*) teikia dotacijas rašytojams (išleidusiems bent dvi knygas), patiriantiems finansinių sunkumų.²⁶ *Help Musicians UK* teikia pagalbą profesionaliems muzikantams, patekusiems į krizinę situaciją (liga, nelaimingas įvykis ar pan). Kai kurie fondai sudaro palankias sąlygas karjerą pradedantiems muzikantams įsigyti kokybiškus instrumentus (*The Loan Fund for Musical Instruments*) arba juos pasiskolinti (*Benslow Instrument Loan Scheme*).

Kitos organizacijos menininkams sudaro **sąlygas nuomotis studijas už prieinamą kainą**, kas ypač aktualu dirbantiems Londone.²⁷ Visgi kylanti žemės ir nuosavybės vertė nuolat kelia nuomos kainas ir priverčia daugelį menininkų palikti savo studijas, neretai tai vyksta būtent tuose rajonuose, kuriuos patys menininkai ir padėjo atgaivinti.²⁸ 2017 metais paskelbtas tyrimas (*Creative tensions: Optimising the benefits of culture through regeneration*), atskleidė, kad apie 3500 menininkų gali prarasti savo kūrybos erdves Londone dėl kai kuriuose rajonuose vykstančių gentrifikacijos procesų.²⁹

Daugelis organizacijų teikia ne tik finansinę, bet ir kitokią pagalbą. Pavyzdžiui, minėtas *Help Musicians UK* fondas muzikantams taip pat teikia visą parą prieinamą **psichologinę pagalbą** telefonu (*MusicMindsMatter*).³⁰ Šokėjų karjeros vystymo (*Dancers Career Development*) organizacija profesionaliems šokėjams teikia įvairias paslaugas, padedančias **po ankstyvos karjeros pabaigos persiorientuoti į kitą profesiją**.³¹ Muzikų sąjungos 2019 metais atlikta apklausa atskleidė, kad pusė respondentų yra patyrę priekabiavimą darbo vietoje, tačiau 4 iš 5 nusprendė apie tai nepranešti. Nepriklausomas internetinis menų sektoriaus naujienų portalas *Arts Professional* sukūrė paslaugą „Mes tave girdime“ (angl. *We hear you*), kultūros darbuotojai turi galimybę anonimiškai pasidalinti tokiomis patirtimis ir pasiūlyti žurnalistams ištirti konkrečius atvejus.³²

Sąjungos nėra tiesiogiai remiamos Vyriausybės ar menus finansuojančių agentūrų. Jos daugiausia išsilaiko iš narystės mokesčių. Nepaisant viešojo finansavimo trūkumo, egzistuoja daug sąjungų ir profesinių organizacijų. Kūrybos ir pramogų industrijų atlikėjams ir darbuotojams atstovauja profesinė sąjunga *Equity*, kuri, bendradarbiaudama su agentūromis ir labdaringomis organizacijomis, teikia pagalbą karjeros, teisinių klausimų, sveikatos ir socialinės gerovės srityse bei atstovauja jų teisėms.³³

25 Ibid, p. 89.

26 Novel Nights. Royal Literary Fund, <https://www.novelnights.co.uk/how-the-rlf-helps-writers-in-financial-difficulty/>.

27 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 89-90.

28 Ibid, p. 51

29 Greater London Authority. Creative tensions (2017), <https://www.london.gov.uk/about-us/london-assembly/london-assembly-publications/creative-tensions>.

30 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 90.

31 Dancers Career Development. Retraining Grants, <https://thedcd.org.uk/support/dcd-retraining-grants/eligibility/>.

32 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 29.

33 Ibid, p. 91.

KOMPENSACIJOS

Kompensaciniai atlyginimai už autorių teisių saugomus kūrinis generuoja reikšmingas pajamas. Pavyzdžiui, 2018 metais Jungtinėje Karalystėje jos sudarė 746 mln. svarų. Anglijoje egzistuoja atskiros kolektyvinio administravimo asociacijos kiekvienai meno sričiai.³⁴

Autoriai, iliustratoriai, vertėjai, redaktoriai ir fotografai gauna **kompensacinį atlyginimą už knygų panaudą viešosiose bibliotekose** (schema galioja nuo 1982 metų). Išmokos dydis priklauso nuo knygos pasiskolinimo kartų.³⁵ Nuo 2018 metų į šią schemą (su tam tikromis sąlygomis) įtrauktos ir elektroninės bei audioknygos.³⁶ Šiuo metu galiojantis įkainis yra 9,55 penso už 1 pasiskolinimą.³⁷

SOCIALINĖ APSAUGA

Anglijoje nėra specialiai kultūros sektoriui skirtų socialinės apsaugos priemonių.³⁸

Valstybinės pensijų sistemos menininkams taip pat nėra. Teigiamas pokytis tas, kad nuo 2018 metų visi darbdaviai privalo užtikrinti profesinės pensijos (angl. *workplace pension*) kaupimo schemas ir prisidėti mažiausiai 2 procentais (nuo 2019 metų – bent 3 %. Darbuotojas turi įnešti bent 5 proc.). Dėl to ir mažesnės kultūros organizacijos buvo priverstos taikyti šią schemą, nors anksčiau daugelis nesiūlė.³⁹

UŽMOKESČIO PROBLEMATIKA

Jungtinėje Karalystėje, kaip ir daugelyje kitų šalių, pripažįstama, kad menų ir kultūros sektoriuje dirbantys kultūros darbuotojai ir laisvai samdomi menininkai gauna per mažą užmokestį už atliktą darbą. Pastaraisiais metais netgi teigiama, kad atlygio dydis ir darbo sąlygos yra „ties išnaudojimo riba“. Dėl negalėjimo pasiekti gyvenimo ir darbo balanso vis daugiau šio sektoriaus atstovų skundžiasi perdegimu arba išvis palieka šį sektorių.⁴⁰ 2018 metais *Arts Professional* atlikta apklausa pagrindė, kad sektoriui būdingos ilgos nemokamos valandos ir su tuo ypač susiduria laikini darbuotojai bei laisvai samdomi asmenys.⁴¹

Anglijos menų tarybos užsakytas tyrimas („Livelihoods of Visual Artists“, 2018) atskleidė, kad **tik trečdalį menininkų, veikiančių vizualiųjų menų srityje, pajamų sudaro pajamos, gautos iš jų kūrybos**. Vidutiniškai menininkai per metus uždirba apie 16150 svarų, tačiau tik apie 6020 svarų – iš kūrybinės veiklos. Tai parodė, kad šioje srityje mažai kas yra pasikeitę ir menininkai yra priversti ieškoti papildomų darbo galimybių.⁴² Panaši situacija matoma ir muzikos srityje. Nacionalinės statistikos tarnybos duomenimis, 2018 metais muzikos srities profesijų pajamos buvo gerokai mažesnės nei vidutinis šalies atlyginimas. Muzikų sąjungos duomenimis, 44 procentai Jungtinės Karalystės orkestrų muzikantų nurodo nebeuždirbantys pakankamai, kad iš

34 Ibid, p. 66.

35 Ibid, p. 90.

36 British Library. PLR payments, <https://www.bl.uk/plr/plr-payments>.

37 UK Government. Public Lending Right: Rate Per Loan 2019 to 2020 consultation, <https://www.gov.uk/government/consultations/public-lending-right-rate-per-loan-2019-to-2020-consultation>.

38 Ibid, p. 62.

39 Ibid, p. 64.

40 Ibid, p. 29.

41 Ibid, p. 65.

42 Ibid, p. 51.

savo profesijos išgyventų. Teigiama, kad daugėja talentingų atlikėjų, priverstų palikti šį sektorių.⁴³

Velso menų taryba numato įvesti reikalavimus dėl **minimalių apmokėjimo tarifų menininkams**, dalyvaujantiems jos remiamuose projektuose. Visgi Anglijos menų taryba kol tokių reikalavimų nenumato taikyti, tik pateikia atitinkamų profesinių sąjungų sudarytas gaires, kuriomis skatina vadovautis. Organizacijos, sudarančios sutartis su savarankiškai dirbančiais asmenimis, kuriems yra daugiau nei 25 metai, turėtų mokėti sumą, kuri yra ne mažesnė nei patvirtintas „nacionalinis pragyvenimo užmokestis“ (2020 metais jis lygus 8,72 svaro už valandą). Deja, realiai ne visur tokios rekomendacijos yra įgyvendinamos. Labdaringų organizacijų komisija (angl. *The Charity Commission*) pradėjo reikalauti, kad visos labdarą gaunančios organizacijos Anglijoje ir Velse, įskaitant organizacijas, veikiančias kultūros ir meno sektoriuje, atskleistų savo darbuotojų užmokestį.⁴⁴

Organizacija *A-n The Artists Information Company* sudarė tarifų gaires vizualiųjų menų atstovams, siekiant jiems padėti apskaičiuoti sumą, kurios turėtų prašyti darbdavių ir turėti pagrindą derybose. Muzikų sąjunga padeda laisvai samdomiems atlikėjams derybose su Jungtinės Karalystės orkestrų asociacija dėl jų darbo užmokesčio.⁴⁵

MOKESTINĖ APLINKA

Pajamų apmokestinimas

Pajamų suma, kuriai netaikomas pajamų mokestis, yra 12500 svarų per metus (visiems, ne tik menininkams).⁴⁶ Savarankiškai dirbantys asmenys gali susigrąžinti dalį sumokėtų mokesčių už patirtas išlaidas, susijusias su jų darbu (savarankiškai dirbančių menininkų atveju tai gali būti jiems reikalingos darbo priemonės, studijos nuoma, kelionių išlaidos ir kt.).⁴⁷

Menininkams skiriamos dotacijos ir apdovanojimai yra apmokestinami, išskyrus tam tikras stipendijas.⁴⁸ Paprastai, tos dotacijos, kurios skiriamos siekiant sudaryti sąlygas menininkui susitelkti į kūrybą, yra neapmokestinamos, o tos, kurios skiriamos konkrečioms projektams įgyvendinti ir susijusioms išlaidoms padengti, – apmokestinamos.⁴⁹

Pajamų vidurkio priemonės (angl. *Income averaging*)

Kai kurie asmenys, gaunantys pelną iš savo kūrybinio darbo (rašytojai, kompozitoriai, dramaturgai), kurių pajamos labai svyruoja, gali gauti tam tikrą mokesčių lengvatą, kai išvedamas bendras dviejų mokesčių metų pajamų vidurkis ir atitinkamai nustatomi mokesčiai.⁵⁰

43 Ibid, p. 57-58.

44 Ibid, p. 30.

45 Ibid, p. 90.

46 UK Government. Income Tax rates and Personal Allowances, <https://www.gov.uk/income-tax-rates>.

47 KWA Tax Returns Online Limited. Tax guide for self employed Artist, <https://uk-taxreturn.co.uk/index.php/tax-guide-for-self-employed-artist/>.

48 Compendium of Cultural Policies and Trends. England and Wales (2020), p. 64.

49 Artquest. Do I have to pay tax on the award or grant I have been given? <https://www.artquest.org.uk/art-law-article/do-i-have-to-pay-tax-on-the-award-or-grant-i-have-been-given/>.

50 UK Government. Averaging for creators of literary or artistic works (2020), <https://www.gov.uk/government/publications/averaging-for-creators-of-literary-or-artistic-works-hs234-self-assessment-helpsheet/hs234-averaging-for-creators-of-literary-or-artistic-works-2020>.

PVM

Nėra specialiai menininkams nustatytų PVM lengvatų. Užsiregistruoti kaip PVM mokesčio mokėtoju reikia, kai per paskutinius 12 mėnesių uždirtos pajamos viršija 85000 svarų.⁵¹

KITA

PARAMA MENININKAMS SU NEGALIA

Anglijos menų taryba 2016 metais pradėjo keturias strategines programas, skirtas užtikrinti geresnes galimybes pažeidžiamoms socialinėms grupėms dirbti meno ir kultūros sektoriuje. Viena iš programų (*Unlimited*) skirta negalią turintiems menininkams remti. Nuo 2013 metų ši programa paskirstė 4 mln. svarų paramą per **konkursines priemones, užsakymus ir apdovanojimus**. Ją gavo daugiau nei 360 menininkų ir organizacijų, o jų kūrybą gyvai arba internetu pamatė per 3,8 mln. žmonių. Svetainėje nurodoma, kad ši programa savo mastu yra didžiausia negalią turinčių menininkų rėmėja pasaulyje.⁵² Nors didžiąją dalį paramos skiria Anglijos menų taryba, programa įgyvendinama visoje Jungtinėje Karalystėje.

Taryba taip pat užsakė **tyrimą** „Making a shift“ (2018), kuriuo siekė geriau suprasti žmonių su negalia, dirbančių meno ir kultūros sektoriuje, patirtis ir identifikuoti reikalingus veiksmus. Ataskaitoje nurodoma, kad du pagrindiniai tokie asmenys įgalinantys faktoriai yra pritaikytos darbo valandos arba dienos ir transporto prieinamumas. Nurodoma, kad darbuotojai su negalia paprastai uždirba mažiau ir daug rečiau pakyla į aukštesnes pareigas.⁵³ Ataskaitoje pateikiamos įvairios rekomendacijos, kurios pamažu yra įgyvendinamos.

Vyriausybės Darbo ir pensijų departamentas įgyvendina programą „Access to Work“, kuri skirta **fiziniais barjerams**, su kuriais susiduria negalią turintys darbuotojai (ne tik menininkai), **pašalinti**. Kiekvienas atvejis vertinamas individualiai ir atitinkamai gali būti suteikta **pagalba, susijusi su transportu, įranga, ar paskiriami pagalbinių darbuotojai**.⁵⁴ Departamentas, kartu su Anglijos menų taryba, parengė būtent meno ir kultūros sektoriui skirtą gidą, pristatantį šios programos teikiamas galimybes.⁵⁵

Anglijos menų taryba taip pat siekia užtikrinti, kad visi turėtų **vienodas galimybes teikti paraiškas** jos skelbiamoms programoms, todėl asmenys, kurie dėl tam tikros negalios (regos ar kt.) neturi tinkamos prieigos prie paraiškos teikimo procedūrų, gali sulaukti reikalingos pagalbos. Pavyzdžiui, jei asmuo negali perskaityti informacijos apie kvietimą, Taryba gali ją pateikti jam tinkamu formatu (pvz., audioformatu, Brailio raštu, gestų kalba). Jei fiziškai negali užpildyti paraiškos, Taryba gali paskirti asmenį, kuris padės tai atlikti ir panašiai.⁵⁶

51 UK Government. VAT registration, <https://www.gov.uk/vat-registration>.

52 Unlimited. About Unlimited, <https://weareunlimited.org.uk/about-unlimited/>.

53 Arts Council England. Making a Shift (2018), p. 14, <https://www.artscouncil.org.uk/sites/default/files/download-file/ACE206%20MAKING%20A%20SHIFT%20Report%20FINAL.pdf>.

54 Arts Council England. Barrier-free work, <https://www.artscouncil.org.uk/blog/barrier-free-work>.

55 Disability Arts Online. Access to Work: A Guide for the Arts and Cultural Sector, <https://disabilityarts.online/atw/>.

56 Arts Council England. Access support, <https://www.artscouncil.org.uk/access-support>.

2.2. Priedas. ŠVEDIJA

INSTITUCINĖ SANTVARKA IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Švedijos Vyriausybė yra pagrindinė kultūros politikos formuotoja, tačiau apskritai kultūros procesus lemia valstybės, rinkos, pilietinės visuomenės, privačių rėmėjų ir profesinių asociacijų sąveika. 2009 metais Vyriausybės patvirtinti kultūros politikos tikslai, kuriais remiamasi iki šiol, numatė labiau nei prieš tai decentralizuotą valstybės paramos kultūrai ir menui tvarką. Regioninė savivalda įtraukta į kultūros politikos formavimą ir iš valstybės biudžeto gaunamų lėšų paskirstymą. Jai skiriama reikšminga nacionalinio kultūros finansavimo dalis. Pagal šį kultūrinio bendradarbiavimo modelį Švedijos menų taryba tvirtina regioninių savivaldų kultūros politikos planus ir jiems skiriamą finansavimą. Savivalda, rengdama šiuos planus, privalo konsultuotis su kultūrinių institucijų atstovais, profesionalais ir visuomene.⁵⁷

Švedijos kultūros ministerija yra atsakinga už kultūros, medijų, demokratijos ir tautinių mažumų klausimus. Taip pat už sporto, jaunimo politikos, pilietinės visuomenės ir religinių bendruomenių sritis.

Švedijos menų taryba (šved. *Kulturrådet*) yra vyriausybinių agentūra, įkurta 1974 metais, kurios pagrindinė užduotis yra įgyvendinti Parlamento nustatytą nacionalinę kultūros politiką. Kiekvienais metais kultūrai ir menui ji paskirsto apie 2,5 mlrd. SEK (apie 238,55 mln. Eur). Beveik pusė sumos skiriama regioninei savivaldai pagal anksčiau minėtos kultūrinio bendradarbiavimo modelį. Tarybos lėšos skiriamos literatūrai, bibliotekoms ir skaitymo skatinimui, vizualiesiems menams ir muziejams, muzikai, teatrui, šokiui ir šiuolaikiniam cirkui, „Kūrybingų mokyklų“ programai (kultūrinių ir kūrybinių veiklų mokyklose skatinimui). Dotacijos skiriamos tik juridiniams asmenims, veikiantiems Švedijoje ir tarptautiniu mastu (kultūrinėms asociacijoms, organizacijoms, savivaldybėms, leidykloms).⁵⁸

Paramą kultūrai⁵⁹ ir menui taip pat skiria:

- **Meno finansavimo komitetas** (šved. *Konstnärnsämnden*) – daugiausia individualiems menininkams,
- Švedijos autorių fondas (šved. *Sveriges Författarfond*) – rašytojams, vertėjams, iliustratoriams,
- Švedijos kino institutas (šved. *Svenska Filminstitutet*) – filmų gamybai, sklaidai, išsaugojimui,
- Švedijos muzikos agentūra (šved. *Musikverket*) – muzikos projektams,
- Šiaurės šalių kultūros centras (šved. *Nordisk kulturkontakt*, angl. *Nordic Culture Point*) – bendradarbiavimui tarp tarp Šiaurės ir Baltijos šalių,
- Šiaurės šalių kultūros fondas (šved. *Nordiska kulturfonden*) – kultūriniam bendradarbiavimui tarp Šiaurės šalių,
- **Kultūros fondas Švedijai ir Suomijai** (šved. *Kulturfonden för Sverige och Finland*) – Švedijos ir Suomijos kultūros ir kitų sričių bendradarbiavimo projektams bei rezidencijų programoms,

57 Compendium of Cultural Policies & Trends. Sweden, https://www.culturalpolicies.net/country_profile/swe-den-1-1/.

58 Swedish Arts Council. How we work, <https://www.kulturradet.se/en/about-us/how-we-work/>.

59 Past. Kultūros paveldo sritis į šią apžvalgą neįtraukiama.

- Švedijos institutas (šved. *Svenska institutet*) – tarptautiniams projektams menų, mokslo ir medijų srityse,
- ES ir kitos programos,
- privatūs fondai,
- kiti šaltiniai.

Valstybės dotacijos ir subsidijos nėra skiriamos profesinėms sąjungoms ir kitoms menininkus reprezentuojančioms organizacijoms, taip siekiant užtikrinti jų nepriklausomybę.⁶⁰

Švedijoje labai didelis dėmesys skiriamas kultūros politikos analizei. Švedijos Vyriausybė yra paskyrusi **Kultūros politikos analizės agentūrą** (šved. *Myndigheten för kulturanalys*) įvertinti kultūros sektoriui skirtų pasiūlymų ir įgyvendintų priemonių efektyvumą. Ji atlieka įvairius kultūros srities tyrimus, vertinimus, stebėseną, kaupia statistiką. Surinktus duomenis ir ataskaitas skelbia savo svetainėje <https://kulturanalys.se>.

Reaguojant į COVID-19 pandemijos situaciją, be 2020 metais skirtų papildomų dotacijų, Vyriausybė nusprendė 2021 metais numatyti papildomą 1 mlrd. SEK (apie 95,42 mln. Eur⁶¹) kultūros sričiai. Iš jų 80 mln. SEK (apie 7,6 mln. Eur) norima skirti kūrėjų sąlygų gerinimui (per papildomas dotacijas ir kitas priemones). 50 mln. SEK (apie 4,8 mln. Eur) Vyriausybė skirs meno kūriniam įsigyti (per du valstybinius muziejus) ir taip prisidės tiek prie galerijų, tiek prie menininkų finansinės būklės gerinimo.⁶²

MENININKO STATUSAS

Teisės akto, reglamentuojančio menininkų statusą, nėra.⁶³

DOTACIJOS, STIPENDIJOS, PREMIJOS

Pagrindinės vyriausybės agentūros skirstančios paramą individualiems menininkams yra **Meno finansavimo komitetas ir Švedijos autorių fondas**. Pastarasis apima literatūros sritį, o pirmasis – kitas meno ir kultūros sritis, išskyrus paveldą. Būtent jų taikomos finansavimo priemonės toliau ir pristatomos.

Švedijos autorių fondas skiria dotacijas rašytojams, vertėjams, iliustratoriams ir kultūros žurnalistams. Pagrindinės finansavimo priemonės⁶⁴:

60 Compendium of Cultural Policies & Trends. Sweden: Financing and support, <https://www.culturalpolicies.net/database/search-by-country/country-profile/category/?id=39&g1=7>.

61 Čia ir toliau remiamasi Europos centrinio banko duomenimis. Švedijos kronos ir euro santykio vidurkis 2020 metais buvo 0,09542 Eur.

62 Government Offices of Sweden. Parts of the budget concerning culture, <https://www.government.se/articels/2020/10/parts-of-the-budget-concerning-culture/>.

63 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 48.

64 Sveriges författarfond, <https://www.svff.se/>.

- **darbo stipendijos (1, 3, 5 metų trukmės) rašytojams, vertėjams, iliustratoriams ir fotografams.** Taikoma išleidusiems ar išvertusiems knygą švedų kalba (prieinamą viešojoje bibliotekoje). Stipendijų fondą sudaro iš bibliotekų surinkti mokesčiai;
- **darbo stipendijos (1 metų trukmės) kultūros žurnalistams ir aukščiau minėtiems.** Vertinama bendresnė literatūrinės/ žurnalistinės veiklos kokybė ir apimtis, nepriklausomai nuo knygų buvimo bibliotekose. Finansuojamos ne iš bibliotekų mokesčių.

Konkurencija dėl šių darbo stipendijų labai didelė, paprastai finansuojama apie 15–20 proc. paraiškų. Vienerių metų stipendijos dydis – nuo 60 000 iki 90 000 SEK (apie 5725–8588 Eur). Trejų ir penkerių metų stipendijos paprastai skiriamos labiau nusipelnusiems. Trejų metų stipendijos dydis metams – 150 000 SEK (apie 14 313 Eur), penkerių – 160 000 SEK (apie 15 267 Eur);

- **darbo stipendijos (1, 3, 5 ir 10 metų trukmės) dramaturgams, scenaristams ir dramaturgijos vertėjams.** Iš viso šiai priemonei 2020 metais skirta 3,3 mln SEK (apie 314 886 Eur). Stipendijos dydis nustatomas pagal specifinę dviejų asociacijų sutarimu nustatytą tvarką;
- **parama dramaturgijai.** Parama skiriama teatrui, kai jis nori įsigyti naują pjesę, tačiau bent trečdalis paramos turi atitekti dramatuogui;
- **parama kelionėms / tarptautiniams mainams** prieinama visiems aukščiau išvardytiems asmenims. Finansuojama apie 20–25% gautų paraiškų. Priemonės biudžeto dydis (2020 m.) – 900 000 SEK (apie 85 878 Eur);
- parama **patiriantiems finansinius sunkumus.** Šios neapmokestinamos išmokos paprastai yra ne didesnės nei 8 000 SEK (remiantis 2020 m. valiutų santykio vidurkiu, apie 763 Eur) per vienus metus. Išimtiniais atvejais gali būti išmokėta iki 15 000 SEK (apie 1431 Eur). Paraiškas galima pateikti bet kuriuo metu.⁶⁵

Meno finansavimo komitetas paramą skiria savarankiškai dirbantiems menininkams, veikiantiems vizualiojo meno, dizaino, muzikos, šokio teatro ir kino srityse. Visose šiose srityse skiriamos **darbo stipendijos, ilgalaikės stipendijos, dotacijos projektams, parama kelionėms ir tarptautiniams mainams.** Jos plačiau aprašomos žemiau. Taip pat kiekviena iš meno sričių turi **papildomų finansavimo programų** (pvz., rezidencijoms, asistentams, chereografams, kompozitoriams ir pan.). Kasmet sulaukiama apie 7 000 paraiškų, iš jų apie 1800 finansuojama.⁶⁶ 2019 metų paramos biudžetas paramos siekė 179 mln. SEK⁶⁷ (pagal 2019 metų valiutos kursą apie 16,9 mln. Eur). Komitetas taip pat atlieka **menininkų socialinių ir ekonominių sąlygų stebėseną.**

- **Darbo stipendijos** (šved. *Arbetsstipendium*). Jų skaičius bei skiriamos sumos dydis priklauso nuo meno srities, daugiausia ir didžiausios vertės jų skiriama vizualiųjų menų ir muzikos srityse. Tas pats asmuo per gyvenimą darbo stipendiją gali gauti ne vieną kartą ir jos paeiliui skiriamos didinant trukmę. Jomis suteikiamos finansinės sąlygos užsiimti kūrybine veikla.
 - **1 metų trukmės stipendija.** Šios stipendijos suma metams yra nuo 50 000 iki 100 000 SEK (apie 4771 – 9542 Eur). Praėjus metams, galima kreiptis dėl 2 metų trukmės stipendijos.
 - **2 metų trukmės stipendija.** Metams skiriama suma – nuo 100 000 iki 120 000 SEK (apie

65 Sveriges författarfond. Other subsidies, https://www.svff.se/html/Meny3_6_eng.html.

66 Konstnärsmånden. Stipendier & bidrag, <https://www.konstnarsnamnden.se/default.aspx?id=11143>.

67 Konstnärsmånden. Grants & Allowances, <https://www.konstnarsnamnden.se/default.aspx?id=11332>.

9 542 – 11 450 Eur). Vėl kreiptis dėl šios stipendijos galima ne anksčiau kaip po 2 metų.
- **5 metų trukmės stipendija.** Metams skiriama suma – nuo 100 000 iki 141 900 SEK (apie 9 542 – 13 540 Eur). Be to, vizualiųjų menų atstovai paprastai gali prasitęsti stipendiją dar 5 metams. Po šio pratęsimo stipendijos negalima gauti 2 metus.

- **Ilgalaikė stipendija** (šved. *Långtidsstipendier*) – 10 metų trukmės stipendija, skiriama aktyviems menininkams, demonstruojantiems aukšto lygio ilgametės veiklos rezultatus. Paramos suma metams (2021 m. duomenys) – 142 800 SEK (apie 13 626 Eur). Skiriama, net jei praėjusiais metais buvo gautos kitos darbo stipendijos. Tokios trukmės stipendija skiriama tik kartą per gyvenimą. Neskiriama, jei asmuo turi nuolatinį pusės ar didesnio etato darbą.⁶⁸ Priemonė taikoma nuo 1992 metų, šiuo metu ją gauna apie 100 asmenų.
- **Dotacija projektui** (šved. *Projektbidrag*) skirta individualiems arba kolektyviniams meno projektams. Paramą galima panaudoti tiek savo ir kolegų užmokesčiui, tiek medžiagoms, kelionėms ar kitoms išlaidoms. Projekto rezultatai turi būti viešai pristatyti.
- **Parama kelionėms ir tarptautiniams mainams.** Skiriama ne mažiau kaip 5000 SEK (nuo 477 Eur):
 - **parama kelionėms** skiriama trumpoms kelionėms į užsienį darbo ar kvalifikacijos kėlimo, dalyvavimo renginiuose tikslais;
 - **parama mainams užsienyje** skiriama, kai menininkas pakviestas eksponuoti savo darbus užsienyje, dalyvauti tarptautiniame projekte ar rezidencijoje, būti pranešėju konferencijoje, seminare ar vesti dirbtuves;
 - **parama mainams Švedijoje** skiriama norintiems pakviesti menininkus ar kitus asmenis į Švediją, kurie pravestų seminarus / dirbtuves, ar siekiantiems vystyti kolaboracijas.

Švedijos menų taryba, kaip minėta anksčiau, paramą teikia tik juridiniams asmenims, tačiau dalį paramos menininkai gauna netiesiogiai. Pavyzdžiui, Taryba skiria **finansavimą menininkų centrams**, kurie padeda menininkams rasti naujų darbo galimybių ir gauti užsakymų. Be to, nevyriausybinėms organizacijoms skiria finansavimą, skirtą **atsiskaityti su menininkais, kurių darbai buvo viešai eksponuoti** tų organizacijų galerijose.⁶⁹

KOMPENSACIJOS

Švedijos autorių fondas išmoka Vyriausybės **kompensacijas už viešosiose bibliotekose skolinamas knygas** – viena dalis kompensacijos išmokama autoriui (išmokos dydis priklauso nuo pasiskolinimo kartų), kita dalis pervedama į patį fondą ir tos lėšos naudojamos dotacijoms ir stipendijoms.⁷⁰

Nuo 1997 m. valstybė moka **individualias kompensacijas už viešą vizualiojo ir taikomojo meno kūrybinių eksponavimą**. Bendra išmokamų kompensacija suma per metus siekia 20 mln. SEK (apie 1,9 mln. Eur). Kompensavimo mechanizmą administruoja Švedijos vizualiųjų menų autorių teisių draugija (šved. *Bildupphovsrätt i Sverige*).⁷¹

68 Konstnärnämnden. Långtidsstipendiater, <https://www.konstnarnamnden.se/langtidsstipendiater>.

69 Compendium of Cultural Policies & Trends. Sweden: Financing and support, <https://www.culturalpolicies.net/database/search-by-country/country-profile/category/?id=39&g1=7>.

70 Sveriges författarfond, <https://www.svff.se/>.

71 Compendium of Cultural Policies & Trends. Sweden (2017), p. 28.

Nėra specialiai savarankiškai dirbančių menininkų socialinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, jiems galioja bendra tvarka.⁷² Švedijoje visiems taikomas privalomasis sveikatos draudimas.

Menininkų užimtumisvarbi **Švedijos aljansų sistema**, ji siekia užtikrinti, kad savarankiškai dirbantys menininkai, kurie laikinai neturi darbo, gautų atlyginimą iki kito projekto. Aljansai sukurti teatro (1999 m), šokio (2006 m) ir muzikos (2008 m) sektoriuose. Taip norima sumažinti skirtumus tarp nuolatinio ir savarankiško darbo formų socialinės apsaugos ir finansinio stabilumo požiūriu. Profesionalūs aktoriai, muzikantai ir šokėjai yra nuolatinai įdarbinti atitinkamuose aljansuose ir dirba viešai finansuojamose veiklose. Tais laikotarpiais, kai menininkas gauna užsakymą, jis pasiima atostogas iš aljanso. Tai dažnai vadinama trečiuoju įdarbinimo tipu. Šie aljansai taip pat teikia karjeros vystymo, įsitikinimo galimybių, mokymų paslaugas.⁷³ Jie veikia kaip akcinės bendrovės, valdomos atitinkamų sričių asociacijų ir finansuojamos valstybės bei socialinių partnerių. Trys minėti aljansai kartu šiuo metu yra įdarbinę apie 400 menininkų.

Meno finansavimo komitetas iki 2000 metų⁷⁴ skirdavo **pensijų priedus** (šved. *pensionsbidrag*). Jie būdavo skiriami atsižvelgiant į ankstesnės menininko veiklos reikšmę, mastą bei finansinės pagalbos poreikį. Atrinktiems menininkams ši priemonė būdavo pritaikoma visam gyvenimui. Tad nors nuo minėtos datos pensijų priedai naujai nebeskiriami, jų iki šiol dar gauna apie 73 įvairių sričių menininkai. Skiriama suma metams – 20 000 SEK prieš mokesčius (remiantis 2020 metų kursu, tai prilygtų 1908,4 Eur).⁷⁵

Nuo 2009 metų **pensijų priedus** moka Švedijos autorių fondas. Jie skiriami **rašytojams, vertėjams ir iliustratoriams**, kurie ilgą laiką dirbo šioje srityje ir kurių išleistų knygų kokybė ir kiekis laikomi pakankamais. Priedo suma apskaičiuojama pagal jau gaunamas pajamas. Ši parama neskiriama, jei gaunamos pajamos yra 3,8 karto didesnės už garantuojamą bazinę pensiją (t. y. kai gaunama ne daugiau kaip 179 740 SEK per metus, kas prilygtų apie 17 151 Eur).⁷⁶

Nuo 1964 metų **buvo taikoma pajamų garantijos menininkams priemonė** (šved. *Statlig inkomstgaranti för konstnärer*), tačiau nuo 2010 metų nuspręsta ją palaipsniui nutraukti – iki to laiko nominuoti gavėjai ją ir toliau gauna (tokių dabar yra apie 100 asmenų), tačiau naujai neskiriama. Ši iki gyvenimo pabaigos teikiama parama buvo skiriama kaip išskirtinio meistriškumo pripažinimas ir finansinio saugumo suteikimas kūrybinei veiklai tęsti. Sprendimus dėl išmokų gavėjų priimdavo Meno finansavimo komitetas ir Švedijos autorių fondas.⁷⁷ Paramos dydis priklauso

72 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 58.

73 Ibid., 61.

74 Vizualiųjų menų ir dizaino srityje ši parama nebeskiriama maždaug nuo dešimtojo deš. vidurio; šokio ir cirko, kino, muzikos, teatro srityse neskiriama nuo 2000-ųjų pradžios. Šaltinis <https://www.konstnarsnamnden.se>.

75 Konstnärsmnden, <https://www.konstnarsnamnden.se>.

76 Sveriges författarfond. Övriga bidrag, <https://www.svff.se/>.

77 Kammarkollegiet. Statlig inkomstgaranti för konstnärer, <https://www.kammarkollegiet.se/om-oss/vara-uppgifter/forteckning-over-vara-uppgifter/statlig-inkomstgaranti-for-konstnarer>.

nuo kitų gavėjo pajamų, o maksimali galima gauti suma per metus yra 236 500 SEK (apie 22 567 Eur).⁷⁸

UŽMOKESČIO PROBLEMATIKA

Švedijoje, kaip ir kitose šalyse, menininkų darbo užmokestis yra palyginti žemas, o darbo valandos ilgos. Pavyzdžiui, 2016 metų tyrimas parodė, kad vizualiojo meno kūrėjai vidutiniškai dirba 47 valandas per savaitę, tačiau 64 % uždirba mažiau nei 1300 Eur per mėnesį (2016 metais vidutinis šalies atlyginimas buvo apie 3 159 Eur).⁷⁹

MOKESTINĖ APLINKA

Menininkams galioja bendra mokesčių sistema. Tai, be kita ko, reiškia, kad išlaidos, patirtos uždirbant pajamas iš profesinės veiklos, gali būti išskaičiuotos iš mokesčių.

GPM ir dotacijų apmokestinimas

Dalis stipendijų ir dotacijų yra neapmokestinamos. Kartu tai reiškia, kad jos nebus įskaičiuojamos į bendras pajamas, pagal kurias vėliau apskaičiuojamos pensijų išmokos.⁸⁰ Apmokestinamos tik tos stipendijos, kurios gaunamos ilgiau nei 2 metus (pvz., aukščiau aprašytos 3, 5, 10 metų trukmės stipendijos), taip pat Meno finansavimo komiteto skiriamos dotacijos projektams.

PVM

Standartinis PVM tarifas yra 25%. Sumažintas tarifas taikomas knygoms (nuo 2001 metų - 6%) ir vizualių menų kūrėjams – jiems taikomas 12% tarifas. PVM neprivalomas, jei meno kūrinių pardavimo suma per metus neviršija 300 000 SEK (t.y. apie 28 626 Eur).⁸¹

1 % MENUI

Švedijoje plačiai taikomas 1% menui principas –maždaug toks procentas nuo naujos statybos projekto biudžeto skiriamas skiriamas menui viešosiose erdvėse finansuoti. Šiuo metu jį taiko 41% Švedijos savivaldybių (iš viso jų yra 290) ir 55% šalies apskričių (iš viso jų yra 21).⁸² Meno finansavimo tarybos atlikto tyrimo duomenimis, 2018 metais savivaldybėse ir apskrityse buvo apie 400 tokių meno kūrinių užsakymų, kurių bendra vertė siekė apie 145 mln SEK (apie 13,8 mln. Eur).⁸³

Šis principas Švedijoje pradėtas taikyti dar 1937 metų. Tuo metu įkurta ir Viešojo meno agentūra (šved. *Statens konstråd*, angl. *Public Art Agency Sweden*), kuri iki šiol atsakinga už meno kūrinių įgi-

78 Suma kasmet kinta, priklausomai nuo tais metais įstatymais nustatytos bazinės sumos (2020 metais ji buvo lygi 47 300 SEK). Maksimali garantinių pajamų išmoka lygi penkioms bazinėms sumoms.

79 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 91.

80 Ibid., p. 24.

81 P. 24 compendium.

82 Statens konstråd. Staten och enprocentsregeln – en lång historia, <https://statenskonstrad.se/arbeta-med-konst-i-offentliga-miljoer/finansiering-av-offentlig-konst/staten-och-enprocentsregeln-en-lang-historia/>.

83 Konstnärnämnden. Ny rapport – 1% för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö, <https://www.konstnarsnamnden.se/default.aspx?id=24139>.

jimą viešosioms erdvėms visoje šalyje, viešųjų erdvių dizaino kūrimą, žinių apie viešąjį meną kaupimą ir sklaidą.

Visgi pastebima, kad trūksta aiškesnių gairių ir sutarimo tarp skirtingų dalyvių, kaip šis principas turėtų būti efektyviai taikomas (skiriami biudžeto dalies apskaičiavimo, eksponavimo vietų, darbų kokybės ir kiti klausimai). Todėl Vyriausybė Nacionalinei meno tarybai nurodė per 2018–2021 metus, bendradarbiaujant su kitomis organizacijomis, parengti pagalbines metodologines medžiagas apie 1 % principo taikymą valstybės užsakomuose statybos projektuose.⁸⁴

84 Statens konstråd. Våra uppdrag, <https://statenskonstrad.se/vara-uppdrag/>.

2.3. Priedas. SUOMIJA

INSTITUCINĖ SANTVARKA IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Suomijoje kultūros politiką formuoja Švietimo ir kultūros ministerija. Ji taip pat atsakinga už moklo, sporto ir jaunimo politikos sritis.

Pagrindinis teisinis dokumentas, reglamentuojantis valstybės paramą menininkams, yra *Valstybės menininkų stipendijų įstatymas* (priimtas 1969 m., reikšmingai pakeistas 2010 m.).⁸⁵

Suomijos menų skatinimo centras TAIKE (šved. *Taiteen edistämiskeskus*) (toliau – TAIKE), 2013 metais pakeitęs Suomijos menų tarybą, yra ekspertinė agentūra, skirstanti paramą fiziniams ir juridiniams asmenims. Du trečdalius paramai skirto TAIKE biudžeto sudaro iš valstybės lažyby įmonės gautas pelnas.

TAIKE struktūrą sudaro centrinė menų taryba, 7 nacionalinės menų tarybos ir 13 regioninių menų tarybų. Sprendimus dėl paramos skyrimo priima nacionalinės ir regioninės tarybos (kurių nariai keičiasi kas 2 metus), taip pat dvi atskiros komisijos.⁸⁶ Parama skiriama visoms meno sritims⁸⁷, taip pat toms kultūros sritims, kurių nefinansuoja kitos institucijos. Didžioji dalis paramos atitenka literatūrai ir vizualiesiems menams. TAIKE taip pat įgyvendina įvairias vystymo programas ir teikia konsultavimo paslaugas viešojo meno, meno visuomenės gerovei ir kitose srityse.

Paramą kultūrai taip pat teikia privatūs fondai, pvz. Suomijos kultūros fondas (šved. *Suomen Kulttuurirahasto*).

MENININKO STATUSAS

Menininko statusą reglamenuojančio teisės akto nėra. Tai, kaip menininkas apibrėžiamas, priklauso nuo konteksto. Dažniausiai vadovujamasi Suomijos meno skatinimo centro taikoma kriterijais. Pats apibrėžimas dėl nuolatinės meno lauko kaitos ir įvairovės nėra iki galo suformuluotas. Paprastai menininko priklausymas profesinėms asociacijoms yra aktualesnis rašytojams, o aukštasis išsilavinimas – scenos atlikėjams.⁸⁸

DĖMESYS KULTŪROS TYRIMAMS

85 Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe. Finland (2017), p. 83. <http://www.culturalpolicies.net>.

86 Arts Promotion Centre Finland. We make it possible (2019), <https://www.taike.fi/documents/1215167/0/taike-esite-ENG-2019-02-13.pdf/41ff863a-edf0-505b-d445-04dbd4d0adab>.

87 Svetainėje vardijamos tokios sritys: literatūra, vizualieji menai, muzika, teatras, dizainas, fotografija, šokis, medijų menas, kinas, tarpdisciplininis menas, architektūra, cirkas, komiksai, iliustravimas, performansai, šviesos ir garso menas, aplinkos menas, kultūros žurnalistika.

88 Suomijos švietimo ir kultūros ministerijos patarėjos kultūros klausimais Esa'os Pirnes 2020 m. rugsėjo 15 d. atsakymas į užklausą raštu.

Suomijoje didelis dėmesys skiriamas kultūros politikos tyrimams. **Kultūros politikos tyrimų centras „Cupore“** yra pagrindinė kultūros sektoriaus tyrimus atliekanti ekspertinė agentūra. Ji renka su kultūros politika susijusią statistinę informaciją, atlieka tyrimus, kurių dalis tiesiogiai susijusi su menininkais. Pavyzdžiui, „Cupore“ kasmet išleidžia ataskaitą, kuri apima ir menininkų apklausą apie vykdomą politiką („Taika–barometer“).

Suomijos statistikos tarnyba (*Statistikcentralen*) kaupia tokią su kultūros sektoriumi susijusią informaciją, kaip meno sričių studentų ir jas baigusiųjų skaičiai, sektoriuje dirbančių asmenų kiekis, įsidarbinimo formos, bedarbių kiekis šiose srityse, atlyginimo dydis jose (viešajame ir privačiame sektoriuje), informacija apie profesines organizacijas ir t. t.⁸⁹

Kultūros ir meno srities tyrimus bei stebėseną atlieka ir kitos organizacijos. Pavyzdžiui, Suomijos rašytojų sąjunga yra paskelbusi apžvalgą apie rašytojų gaunamas pajamas.

DOTACIJOS, STIPENDIJOS, PREMIJOS

TAIKE kasmet gauna apie 14 000 paraiškų. Per metus **apie 22 mln. Eur tiesiogiai skiriama fiziniams asmenims** (individualiems menininkams arba jų kolektyvams, kitiems profesionalams). Dar apie 12 mln. Eur skiriama juridinių asmenų subsidijoms. Toliau pristatomos finansavimo priemonės, skirtos fiziniams asmenims (visa tolimesnė informacija – iš TAIKE interneto svetainės⁹⁰):

- **Darbo stipendijos (6 mėn, 1, 3, 5 metų trukmės).** Tai pagrindinė fiziniams asmenims taikoma priemonė (biudžetas apie 11,5 mln. Eur). Šia parama siekiama remti profesionalius skirtingų meno sričių menininkus ir kritikus. Kiekvieną mėnesį išmokama suma – 1 939,15 Eur⁹¹, kasmet šia parama pasinaudoja apie 600 asmenų. Jos gavimo laikotarpiu asmuo negali turėti viso etato darbo. Jei turi pusės etato darbą, jame negali dirbti daugiau nei 10 valandų per savaitę (vedamas dirbtų valandų vidurkis, trumpuoju laikotarpiu valandų skaičius gali būti viršytas).
- **Dotacijos projektams.** Skiriamos sumos nuo 2500 Eur, jomis galima apmokėti darbo, gamybos, medžiagų išlaidas.
- **Dotacijos rašytojams ir vertėjams.** Skiriama naujų kūrinių kūrimui. 4 mėn. trukmės darbui – 7 500 Eur, 6 mėn. darbui – 11 500 Eur, 8 mėn. darbui – 15,000 Eur. Ne grožinei literatūrai – nuo 4 000 iki 15 000 Eur.
- **Dotacijos vyresniems rašytojams ir vertėjams,** kurių prastesnė finansinė būklė (metinės pajamos neviršija 16 000 Eur). Skiriama nuo 2 000 iki 4 000 Eur.
- **Mobilumo dotacijos.** Skiriama menininkams arba jų kolektyvams, taip pat įvairių meno sričių ekspertams (savo darbų pristatymui užsienyje, darbui užsienio rezidencijose ir t. t.). Apmokamos kelionių ir gyvenimo išlaidos. Asmeniui skiriama nuo 1 000 iki 5 000 Eur.
- **Dotacijos kultūrinei įvairovei skatinti.** Jomis siekiama sudaryti geresnes sąlygas imigrantų kilmės ar priklausantiems tautinėms mažumoms menininkams, remiant jų kūrybinę veiklą, taip pat projektams, skatinantiems kultūrinę įvairovę ir tarpkultūrinį dialogą. Parama gali būti panaudota medžiagų, gamybos, leidybos darbo išlaidoms. Skiriama nuo 2500 Eur.

89 Ibid.

90 Arts Promotion Centre Finland, <https://www.taike.fi>.

91 Plg., vidutinis atlyginimas Suomijoje 2020 metais buvo apie 3600 Eur.

- **Regioninės dotacijos** profesionaliems menininkams ir meno srities žurnalistams, aktyviems konkrečiame regione. Ji gali būti skiriama kaip darbo stipendija (4–6 mėn., 1900 Eur/mėn.) arba dotacija projektui (nuo 2500 Eur).
- **Dotacijos už viešą eksponavimą** vizualiojo ir medijų meno kūrėjams, dizaineriams, kurių numatomi kurti darbai bus eksponuojami ar rodomi viešai. Skiriama iki 6 mėn. trukmės darbo stipendija, kurios vertė apie 11 400 Eur.
- Kitos priemonės.

Apdovanojimai ir ypatingi įvertinimai:

- **Profesūros stipendijos** – tai 10 metų trukmės stipendijos (kai kuriems 5-erių), teikiamos ypatingai aukštos kvalifikacijos menininkams ir kultūros profesionalams (pvz., vertėjams). Tokios stipendijos suteikia ir ypatingą statusą, jos skiriamos nedideliam skaičiui žmonių (šiuo metu ją gauna apie 22 asmenys).
- **Valstybinės premijos** – vienkartinės premijos, skiriamos už išskirtinius kūrybinius pasiekimus per paskutinius trejus metus arba kaip ilgametės menininko veiklos reikšmės pripažinimas. Skiriamos kasmet, vienos premijos vertė – 14 000 Eur.
- **Regioninės premijos** – skiriamos už praėjusių metų darbo veiklos rezultatus arba už ilgametę kūrybinę veiklą. Vienos premijos vertė – 5 000 Eur.

KOMPENSACIJOS

Suomijoje veikia septynios autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacijos (*Kopiosto, Teosto, Gramex, APFI, Sanasto, Kuvasto and Filmex*), atstovaujančios skirtingoms meno sritims. Per 2017 metus iš autorinių teisių jos surinko 161 mln. Eur pajamų.⁹²

Knygų autoriai gauna kompensacijas už knygų skolinimąsi viešosiose bibliotekose.

SOCIALINĖ APSAUGA

Menininkų ir kitų trumpalaikių darbuotojų pensijas reglamentuojantis teisės aktas (662/1985) numato **pensijų išmokų kaupimą** muzikantams, scenos atlikėjams ir kai kuriems kitiems menininkams už trumpalaikių sutarčių laikotarpius.⁹³

TAIKE gali skirti **papildomą menininko pensiją** asmenims nuo 60 metų (arba anksčiau, jei tam yra ypatingos priežastys, pvz., nedarbingumas dėl sveikatos būklės). Šios dotacijos skiriamos tik nusipelnusiems menininkams ir kitiems profesionalams (norintys ją gauti turi pateikti paraišką). Jos skyrimas ir dydis priklauso nuo kitų asmens gaunamų pajamų. Skiriama 690,19 Eur (pusė sumos) arba 1 380,38 Eur (tai 2020 metų sumos, jos kasmet tvirtinamos naujai).⁹⁴ Kasmet naujai skiriamų dotacijų skaičius skiriasi, pvz., 2020 metais jos naujai paskirtos 51 asmeniui. Iš viso ją gaunančių yra daugiau nei 1000.⁹⁵

92 Center for Cultural Policy Research CUPORE. Developing the Finnish copyright system (2019).

93 Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe. Finland (2017), p. 55.

94 Arts Promotion Centre Finland. Ylimääräinen taiteilijaeläke, <https://www.taike.fi/fi/apurahat-yksityisille/-/stipend/tgLKCgqRUWQf/viewStipend/11162>.

95 Arts Promotion Centre Finland. We make it possible (2019), <https://www.taike.fi/documents/1215167/0/taike->

Sveikatos draudimas yra privalomas ir taikomas visiems Suomijos rezidentams.⁹⁶

Suomijos švietimo ir kultūros ministerija 2018 metais sudarė kelias darbo grupes, kurios turėjo peržiūrėti skirtingus menininkų būklę lemiančius faktorius, įskaitant pajamas, socialinę apsaugą ir darbo sąlygas. 2019 metais paskelbta ataskaita „Orientacinės gairės menams. Darbo grupės pasiūlymas dėl meno ir menininkų politikos tikslų“⁹⁷, kurioje viena iš trijų pagrindinių tezių, apibendrinančių darbo grupės pasiūlymus šioje srityje, buvo „Menas yra darbas ir būtent taip jis turi būti vertinamas“ (angl. *Art is work and it must be treated as such*). Ataskaitoje siūloma pamažu **pereiti nuo dotacijų link įdarbinimo schemos, didinti menininkų, gaunančių pensijas, skaičių, palengvinti pajamų iš skirtingų šaltinių suderinamumą** ir įgyvendinti kitus pokyčius.⁹⁸

MOKESTINĖ APLINKA

Standartinis **PVM** tarifas yra 24 %. **Sumažintas 10 % tarifas taikomas:**

- **meno kūriniais, parduodamiesiems pačių menininkų arba individualių autorių teisių savininkų,**
- kultūrinėms, meninėms ir pramoginėms paslaugoms ir renginiams,
- knygoms ir periodiniams leidiniams.

PVM netaikomas uždirbantiems 15 000 svarų ir mažiau.⁹⁹

GPM, dotacijų apmokestinimas

Gyventojų pajamoms taikomi progresiniai mokesčiai (pvz., 2020 metais nuo 0 iki 31,25 %, priklausomai nuo pajamų dydžio).¹⁰⁰

Visos valstybės, meno tarybų ir savivaldybių menininkams skiriamos **dotacijos, stipendijos ir apdovanojimai yra neapmokestinamos pajamos** (Pelno mokesčio įstatymo 82 straipsnis). Stipendijų gavėjai yra asmeniškai atsakingi už pensijų ir nelaimingų atsitikimų draudimą, kurį turi įgyti per tris mėnesius nuo stipendijos laikotarpio pradžios.¹⁰¹

1 % MENUI

[esite-ENG-2019-02-13.pdf/41ff863a-edf0-505b-d445-04dbd4d0adab.](#)

96 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 88.

97 Ministry of Education and Culture. Indicative guidelines for arts. Proposal by working group on the key objectives for arts and artist policy (2019), <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161370/okm05.pdf>.

98 UNESCO. Culture & working conditions for artists (2019), p. 27-28.

99 Vero Skatt. VAT relief for small businesses, <https://www.vero.fi/en/businesses-and-corporations/about-corporate-taxes/vat/vat-relief-scheme/>.

100 Orbitax. Finland Publishes Individual Income Tax Brackets for 2020, <https://www.orbitax.com/news/archive.php/Finland-Publishes-Individual-I-40272>.

101 Finnish Tax Administration. Taxation of grants, scholarships, awards for merit and other awards, <https://www.vero.fi/en/detailed-guidance/guidance/48885/taxation-of-grants-scholarships-awards-for-merit-and-other-awards2/#2.1-grants-and-scholarships-awarded-by-a-public-entity-or-the-nordic-council>.

Vieno procento principas numato tokio ar panašaus dydžio sumos skyrimą viešajam menui nuo naujos statybos ar renovacijos biudžeto. Ši praktika Suomijoje plačiau taikoma nuo 7-ojo dešimtmečio, kai tokie miestai kaip Hyvinkää, Jyväskylä, Kemi, Kuopio, Oulu ir Tampere priėmė sprendimą taikyti šį principą statybų projektuose. Pastaruosius dešimtmečius ši praktika buvo remiama politiniu lygiu, ją propagavo Švietimo ir kultūros ministerija bei TAIKE.

Visgi teisinio reguliavimo ar privalomų taisyklių taikyti šią praktiką nėra, todėl savivaldybės ją taiko skirtingai. Pavyzdžiui, ji gali būti sistemingai taikoma visoje savivaldybėje (kaip tai daroma didesniuose Suomijos miestuose), tik konkrečiam objektui arba tam tikram sektoriui, pvz., statant mokyklas.¹⁰²

Nuo 2014 m. TAIKE skiria specialias dotacijas projektams, įgyvendinantiems procento menui principus. Taip pat prieš keletą metų Vyriausybė nusprendė praplėsti šią praktiką ir bendradarbiauti su socialinės rūpybos bei sveikatos priežiūros sektoriais, siekti plačiau taikyti meną kaip priemonę visuomenės gerovei.¹⁰³

102 Miisa Pulkkinen (ed.). *The Handbook of the Percent for Art Principle in Finland*, 2019.

103 *Compendium*, p. 28.

2.4. Priedas. LATVIJA

INSTITUCINĒ SANTVARKA IR FINANSĀVIMO ŠALTINIAI

Kultūros ministerija yra pagrindinė kultūros politiką formuojanti ir koordinuojanti institucija. Ji taip pat atsakinga už socialinės integracijos (nuo 2011 m), medijų bei kultūrinės edukacijos sritis.

Į politikos formavimą aktyviai įtraukiamos patariamiosios tarybos, kurias sudaro įvairių sričių ekspertai, kitų ministerijų, savivaldybių, nevyriausybinių organizacijų atstovai. Be to, Kultūros ministerija pasirašė memorandumą (2012 m.) su Kultūros aljansu, kurį sudaro trys kultūros asociacijos (asociacija „Laikas kultūrai“, Šiuolaikinės kultūros nevyriausybinių organizacijų asociacija ir Latvijos kūrybinių sąjungų taryba). Šiuo memorandumu susitarta dėl **aktyvaus nevyriausybinių sektoriaus dalyvavimo kultūros politikos vystymo ir stebėsenos srityse**.¹⁰⁴

Su keliomis nevyriausybiniomis organizacijomis (pvz., Latvijos šiuolaikinio meno centru) Kultūros ministerija yra pasirašiusi sutartis, pagal kurias kartu su 3 metų trukmės dotacijomis joms perleidžiama dalis funkcijų.¹⁰⁵ Kita vertus, kai kurios organizacijos (pvz., Nacionalinis kino centras), prieš tai funkcionavusios ištiestos rankos principu, buvo integruotos į Kultūros ministerijos struktūrą arba transformuotos į biudžetines įstaigas ir prarado savo autonomiją (tai atlikta 2009 metais, kai Vyriausybė visoms ministerijoms nurodė sumažinti valstybinių agentūrų skaičių).¹⁰⁶

Tiesiogiai iš Kultūros ministerijos biudžeto finansuojamos dauguma nacionalinių kultūros ir meno institucijų. Taip pat ministerija tiesiogiai skiria dalinį finansavimą Menininkų, Rašytojų ir kitoms kūrybinėms sąjungoms. Kultūros projektus finansuoja 1998 metais įkurtas **Valstybinis kultūros kapitalo fondas** (latv. *Valsts kultūrkapitāla fonds*) (toliau – Fondas), veikiantis ištiestos rankos principu. Iš pradžių Fondas buvo finansuojamas iš alkoholiui ir tabako gaminiams taikomo akcizo bei azartinių lošimų ir loterijų mokesčių. Nuo 2004 metų jis tiesiogiai finansuojamas Kultūros ministerijos lėšomis, tačiau nuspręsta nuo 2022 metų vėl grįžti prie pirminio finansavimo modelio.¹⁰⁷

Vis svarbesnės finansuojant kultūrą tampa **savivaldybės**. 2017 metais finansavimas kultūrai valstybės lygmeniu sudarė 40 proc. (120 mln. Eur) , o savivaldybių – net 60 proc. (181 mln. Eur).¹⁰⁸ Taip pat reikšmingą paramą skiria **kultūros mecenatai ir privatūs fondai** (pvz., *Borisa un Ināras Teterevu Fonds*). Šiuolaikinio vizualinio meno sceną stipriai paveikė 2018 metais įvykęs ABLV banko, nuo kurio paramos ji stipriai priklausė, žlugimas.¹⁰⁹

104 Compendium of Cultural Policies and Trends. Latvia (2019), p. 8.

105 Ibid, p. 31.

106 Ibid, p. 5.

107 Ibid, p. 8.

108 Ibid, p. 60.

109 Ibid, p. 32.

Viešasis finansavimas kultūrai buvo dramatiškai sumažėjęs 2009 ir 2010 metais. Pavyzdžiui, Valstybinio kultūros kapitalo fondo biudžetą 2010 metais sudarė tik 3 mln. Eur (72 procentais mažiau nei 2008 metais).¹¹⁰ 2019 metais Fondo biudžetas siekė beveik 10 mln. Eur.¹¹¹

MENININKO STATUSAS

Kūrybininkų ir profesionalių kūrybinių organizacijų statuso įstatymas (latv. *Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likums*), galiojantis nuo 2018 metų, nustatė kūrybininkų (*past. teisės akte vartojama ne menininko, o kūrybingo asmens, arba kūrybininko, sąvoka*) ir profesionalių kūrybinių organizacijų statusą bei numatė paramos priemonių programą, skirtą laikinai patiriantiems finansinius sunkumus (informaciją apie paramą žr. dalyje apie dotacijas).

Kūrybos sritys, kuriose veikiantiems asmenims taikomas šis teisės aktas, apima architektūrą, dizainą, teatrą, muziką, vizualųjį meną, šokį, literatūrą ir kinematografiją. Netaikomas amatų sričiai. Kūrybininko statusą gali gauti autorius ar atlikėjas (kaip tai apibrėžia autorių teisių įstatymas), kuris priklauso atitinkamos srities asociacijai, veikia anksčiau išvardytose kūrybos srityse, savo kūrybine veikla prisideda prie profesionalaus meno ar kultūros vystymo, kurio kūrybos darbai pristatyti arba publikuoti prieš 3 ar daugiau metų iki statuso įgijimo. Dėl statuso suteikimo krepiamasi į asociaciją. Asociacija turi vienyti ne mažiau kaip 50 fizinių asmenų (narių). Įstatyme taip pat nustatytos sąlygos, kuriomis galima gauti sąjungos statusą.¹¹²

DOTACIJOS, STIPENDIJOS, PREMIJOS

Valstybinis kultūros kapitalo fondas reguliariai skelbia atskirus projektų finansavimo kvietimus kiekvienai iš šių 9 sričių: **literatūros, muzikos ir šokio, teatro, kinematografijos, vizualiųjų menų ir fotografijos, kultūros paveldo, tradicinės kultūros, dizaino ir architektūros, tarpdisciplininės srities**. Projektus vertina kiekvienai sričiai suformuojamos ekspertų grupės, kurios keičiasi kas du metus. Parama teikiama tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims.

Specialiai fiziniams asmenims skirtos . **dotacijos kūrybai ir dotacijos mokymuisi. Jos** skiriamos inovatyviems projektams, išsilavinimui įgyti (pvz., parama meno srities studijoms užsienyje), profesiniam tobulėjimui, tyrimams atlikti, taip pat tarptautiniam bendradarbiavimui, prisidedančiam prie Latvijos kultūros ir meno sklaidos.¹¹³ Pareiškėjams nepateikiamos minimalios ar maksimalios finansavimo ribos, išskyrus kino sritį (negali viršyti 7 000 Eur).¹¹⁴

Nuo 2020 metų pradžios pradėta **nauja kūrybinių stipendijų programa** (latv. *Jaunrades sti-*

110 Ibid, p. 58.

111 Kultūras Ministrija. Budžets 2019.gadam, <https://www.km.gov.lv/lv/ministrija/budzets/budzets-2019-gadam#gsc.tab=0>.

112 Latvijas Vestnesis. Law on the Status of Creative Persons and Professional Creative Organisations (2017), <https://likumi.lv/ta/en/en/id/295594-law-on-the-status-of-creative-persons-and-professional-creative-organisations>.

113 Compendium of Cultural Policies and Trends. Latvia (2019), p. 62.

114 Korespondencija 2021 m. sausio 20 d. su dr. Baiba Tjarve, Latvijos kultūros akademijos Pažangiųjų tyrimų centro vadovo pavaduotoja strateginiam planavimui ir plėtrai, „Compendium Latvia 2019“ autore.

pendija), skirta literatūros, vizualiojo meno ir muzikos sričių atstovams, per paskutinius penkerius metus pasižymėjusiems aukšto lygio kūrybinės veiklos rezultatais ir turintiems konkrečių kūrybinių tikslų ateinantiems metams. Parama skiriama 1 metams, išmokant 800 Eur per mėnesį. Per praėjusius metus paramą gavo 21 asmuo. Nuo 2021 metų šios stipendijos bus taikomos ir kitoms meno bei kultūros sritims.¹¹⁵

Paramos kelionėms programa (latv. *Radošo braucienų atbalsta programmā*) remia fizinius asmenis ir jų grupes, kurie nori dalyvauti trumpalaikėse mokslinio, kūrybinio darbo ar mokymo programose, taip pat konferencijose, festivaliuose ir konkursuose, jei buvo gautas asmeninis kvietimas ar akreditacija.¹¹⁶ Skiriama ne daugiau kaip 900 Eur asmeniui.

Be reguliarių kvietimų, taip pat skelbiamos kintančios tikslinės programos. Pavyzdžiui, **reaguojant į pandemijos situaciją**, 2020 metais buvo paskelbtas kvietimas, skirtas kūrybininko statusą turintiems savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių kūrybinė veikla buvo apribota dėl nepaprastosios padėties. Pareiškėjai galėjo gauti vienkartinę 1640 Eur (prieš mokesčius) dotaciją, skirtą kūrybinei veiklai. Bendras šio kvietimo biudžetas buvo 1 936,000 Eur.¹¹⁷

Didžioji dalis Latvijos **savivaldybių** taip pat skelbia kvietimus, pagal kuriuos finansuojami tiek individualūs, tiek bendri projektai, tačiau skiriama suma paprastai yra nedidelė (iki 1000 Eur paraiškai). Pamažu reguliarių projektų konkursų daugėja, ypač didesniuose miestuose.¹¹⁸

Parama patiriantiems finansinius sunkumus

Kaip minėta anksčiau, nuo 2018 metų galiojantis Kūrybininkų ir profesionalių kūrybinių organizacijų statuso įstatymas numato paramos priemonių programą, skirtą kūrybine veikla užsiimantiems asmenims, laikinai patiriantiems finansinius sunkumus. Paramą norintis gauti asmuo privalo priklausyti kūrybinei asociacijai ir turėti kūrybininko statusą. Paraiškos (įskaitant informaciją apie pastarųjų trejų metų kūrybinius darbus ar pasirodymus ir publikacijas) teikiamos Latvijos kūrybinių sąjungų tarybai, kuri įvertina pareiškėjo atitinkimą reikalavimams, o sprendimą dėl paramos suteikimo priima Fondas.

Paramos suma vienam mėnesiui negali viršyti minimalaus šalies atlyginimo (2020 metais – *bruto* 430 Eur/mėn¹¹⁹). Ją galima gauti ne ilgiau kaip 6 mėnesius per metus, ir kitą kartą kreiptis dėl šios paramos galima ne anksčiau kaip praėjus metams po paskutinės išmokos (išimtis taikoma, kai kreipiamasi laikino nedarbingumo laikotarpiu).¹²⁰

Paramą galima gauti šiais atvejais:

1) kai asmuo dėl veiklos pobūdžio laikinai negauna pajamų

115 Ibid.

116 Valsts kultūrkapitāla fonds. Radošie braucieni, <http://www.kkf.lv/index/konkursi/rado%C5%A1ie-braucieni.html>.

117 Latvijas Sabiedriskie Mediji. VKKF sāks pieteikumu pieņemšanu Radošo personu nodarbinātības programmā, <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/vkkf-saks-pieteikumu-pienemsanu-radoso-personu-nodarbinatibas-programma.a363852/>.

118 Compendium of Cultural Policies and Trends. Latvia (2019), p. 62.

119 Pastebētina, kad Latvija yra antra žemiausią minimalų atlygį turinti šalis Europos Sąjungoje (pirma Bulgarija).

120 Valsts kultūrkapitāla fonds. Radošo personu atbalsta pasākumu programma, <http://www.kkf.lv/index/rado%C5%A1o-personu-atbalsta-pas%C4%81kumu-programma.html>.

Skiriama darbingo amžiaus asmenims, kurie pastaruosius trejus metus buvo profesiskai aktyvūs, o paskutinių trijų mėnesių pajamų suma yra ne didesnė nei 75 procentai trijų minimalių šalies mėnesio atlyginimų sumos (2020 metais tai prilygtų 967,50 Eur);

2) dėl laikino nedarbingumo

Nepriklausomai nuo gaunamų pajamų skiriama darbingo amžiaus žmonėms, turintiems medicininę pažymą, paramos prašymo ir gavimo metu neturintiems darbo santykių. Parama skiriama ne ilgiau kaip 10 dienų;

3) pensininkams, siekiant sudaryti tinkamas gyvenimo sąlygas

Gali būti kompensuojamos tam tikros gydymo ar priežiūros išlaidos (įskaitant medikamentus, socialines paslaugas, regėjimo korekcijos priemones, sveikatos draudimą ir kt.). Skiriama suma negali viršyti dviejų minimalių mėnesio atlyginimų sumos (2020 m. tai prilygo 860 eurų). Parama skiriama nepriklausomai nuo anksčiau gautų pajamų.

2019 metais pagal šią priemonę paramą gavo apie 400 žmonių, kuriems paskirstyta apie 0,5 mln. Eur suma.¹²¹ Didžioji dalis paramos skirta pagal trečiąją kryptį (pensininkams).¹²²

Apdovanojimai

Nuo 2014 metų Kultūros ministrija teikia apdovanojimus, kuriais išreiškiama valstybės padėka už tarptautiniu mastu reikšmingus pasiekimus kultūros srityje (latv. *Izcilības balvai kultūrā*). Kasmet skiriami ne daugiau kaip trys 7000 Eur vertės (po mokesčių) apdovanojimai.

Taip pat beveik visose kultūros ir meno srityse teikiami kasmetiniai apdovanojimai (kai kurie su finansinėmis premijomis), kuriuos inicijuoja atitinkamos sąjungos ir dalinai finansuoja Fondas bei privatūs rėmėjai.¹²³

Fondas kartą per metus skelbia konkursą dėl **iki gyvenimo pabaigos mokamos stipendijos** (latv. *Mūža stipendiju programma*), skirtos kultūros ir meno kūrējams ir veiktējams už reikšmingą viso gyvenimo indēlį. Ši dotacija (170 Eur) mokama kiekvieną mėnesį kartu su pensija ir kitomis pajamomis. Parama teikiama nuo 1999 metų. Kiekvienais metais skiriamų stipendijų skaičius skiriasi (pvz., nuo 2021 metų jas naujai pradēs gauti 16 asmenų).¹²⁴

KOMPENSACIJOS

Latvijos autorių sąjunga atsakinga už kolektyvinį autorių teisių administravimą. Knygų autoriai gauna kompensacijas už knygų skolinimąsi viešosiose bibliotekose.¹²⁵

121 Latvijas Radošo savienību padome. Liels pieprasījums pēc Radošo personu atbalsta programmas, <http://www.makslinieki.lv/Rado%C5%A1o-personu-atbalsts/Liels-piepras%C4%ABjums-p%C4%93c-Rado%C5%A1o-personu-atbalsta-programmas/>.

122 Valsts kultūrkapitāla fonds. Radošo personu atbalsta pasākumu programmas finansējums 2019, <http://www.kkf.lv/fails.php?fid=796>.

123 Compendium of Cultural Policies and Trends. Latvia (2019), p. 63.

124 Kultūras ministrija. The State Cultural Capital Fund has awarded lifelong scholarships, <https://www.km.gov.lv/lv/ministrija/jaunumi/valsts-kulturkapitala-fonds-pieskiris-muza-stipendijas-6128#gsc.tab=0>.

125 Authors' Union of Latvia. Who we are, <http://www.akka-laa.lv/en/about-akka-laa/about-us/who-are-we/>.

SOCIALINĖ APSAUGA

Socialinės apsaugos sistemoje nėra specialiai savarankiškai dirbantiems menininkams skirtų nuostatų. Sveikatos apsauga taikoma visiems, mokantiems socialinio draudimo įmokas.

Pensijų priedų priemonės menininkams nėra. Valstybinėse ir savivaldybių koncertinėse, teatro, cirko organizacijose dirbę atlikėjai gali gauti tarnybinę pensiją (tai reglamentuojantis įstatymas galioja nuo 2005 metų). Kiekvienai profesijai nustatytas minimalus tarnybos metų skaičius, jam suėjus galima kreiptis dėl pensijos.¹²⁶

Visiems savarankiškai dirbantiems asmenims taikomas **socialinio draudimo tarifas** (2020 m. – 32,15 proc.) bei privalomais pensijų draudimas (ne mažiau kaip 5 % nuo gautų pajamų ir minimumo skirtumo). Asmenys, neuždirbantys minimumo, privalo sumokėti bent 5% nuo faktiškai uždirbtų pajamų.¹²⁷

Latvijos kultūros akademijos atliktas tyrimas „Kūrėjų padėtis Latvijoje 2012 metais“ (latv. *Radošo personu situācija Latvijā 2012.gadā*, 2013), per kurį apklausta 493 kūrybinio sektoriaus atstovų, parodė, kad **didelė dalis apklaustųjų** dirba be oficialių sutarčių.¹²⁸ Į klausimą „Kokius darbo santykių tipus turėtoje per paskutinius metus?“ (buvo galima pasirinkti daug variantų) net 26 procentai respondentų atsakė turėję neoficialių darbo santykių.¹²⁹ Situacija labai skiriasi priklausomai nuo sektoriaus, tačiau ypač opi muzikos srityje. Iš jai atstovaujančių respondentų minėtą variantą pasirinkto net 32 procentai.¹³⁰ Tyrime taip pat nurodomas žinių apie mokesčių mokėjimo procedūras stygius, keliantis riziką menininkų socialinei gerovei.¹³¹ Atkreiptinas dėmesys, kad šis tyrimas atliktas jau prieš 8 metus, tad situacija gali būti pakitusi.

MOKESTINĖ APLINKA

PVM netaikomas (remiantis Pridėtinės vertės mokesčio įstatymu¹³²):

- honorarams, kuriuos autoriai gauna už savo autorinį darbą ir jo naudojimą,
- atlyginimui, kurį gauna atlikėjai ir fonogramų gamintojai už gretutinių teisių objektus ir jų naudojimą.

Taip pat juo neapmokestinami teatro ir cirko pasirodymai, koncertai, renginiai, kurie skirti vaikams arba labdariegiams tikslams; mėgėjų meno renginiai. Sumažintas PVM (12% vietoj standartinio 21%) taikomas knygų spaudai ir leidybai, periodiniams leidiniams.¹³³

126 Latvijas Vēstnesis. Law On the Service Pension of State and Local Government Professional Orchestra, Choir, Concert Organisation, Theatre and Circus Artists and the Allowance for Creative Work of Ballet Artists, <https://likumi.lv/ta/en/en/id/90806-law-on-the-service-pension-of-state-and-local-government-professional-orchestra-choir-concert-organisation-theatre-and-circus-artists-and-the-allowance-for-creative-work-of-ballet-artists>.

127 The State Social Insurance Agency. Contributions, <https://www.vsa.gov.lv/en/services/for-employees/contributions/>.

128 Ibid, p. 18.

129 Latvijas Kultūras akadēmijas. Radošo personu situācija Latvijā (2013), p. 13.

130 Ibid, p. 95.

131 Ibid, p. 151.

132 Latvijas Vēstnesis. Value Added Tax Law, <https://likumi.lv/ta/en/en/id/253451-value-added-tax-law>.

133 Compendium of Cultural Policies and Trends. Latvia (2019), p. 39.

Gyventojų pajamų mokestis ir atskaitymai. Pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą, fiziniams asmenims taikomi progresiniai mokesčiai (mažiausias tarifas – 20%). Šis mokestis taikomas ir pajamoms, gautoms iš autorinių honorarų. Visgi yra galimybė nuo jų atskaityti išlaidas, patirtas jiems sukurti (nuskaitomas procentas priklauso nuo autorinio kūrinio rūšies).¹³⁴

GPM netaikomas Fondo skiriamoms dotacijoms ir stipendijoms, apmokestinami tik apdovanojimai.¹³⁵

134 Ibid.

135 Korespondencija 2021 m. sausio 15–16 d. su dr. Baiba Tjarve, Latvijos kultūros akademijos Pažangiųjų tyrimų centro vadovo pavaduotoja strateginiam planavimui ir plėtrai, „Compendium Latvia 2019“ autore.

2.5. Priedas. ESTIJA

INSTITUCINĖ SANTVARKA IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Estijos kultūros ministerija atsakinga už kultūrą, sportą ir paveldo apsaugą. Ji taip pat koordinuoja valstybės medijų, audiovizualinę, kultūros įvairovės, imigrantų kilmės ir etninių mažumų integracijos politiką. Ministerija paramą daugiausia skiria juridiniams asmenims – valstybinėms kultūros institucijoms ir ilgalaikės reikšmės projektams, tarptautiniams renginiams, Estijos pristatymui užsienyje, taip pat architektūros ir dizaino sričių vystymo ir populiarinimo, muzikos ir kitiems projektams. Projektai finansuojami ir per ministerijai pavaldžias įstaigas – Estijos kino institutą bei Estijos liaudies kultūros centrą.¹³⁶

Pagrindinė institucija, skirstanti valstybės pinigus kultūrai ir sportui, yra **Estijos kultūros fondas** (est. *Eesti Kultuurkapital*) (toliau – Fondas), įkurtas 1994 metais. Fondą sudaro architektūros, kino, vaizduojamojo ir taikomojo meno, teatro, muzikos, literatūros, tarpdisciplininio meno, tautodailės ir sporto skyriai. Fondo sudėtyje yra 15 regioninių ekspertų grupių, kurios skirsto paramą Estijos apskritims.¹³⁷ Fondas remia tiek fizinius, tiek juridinius asmenis, o finansavimą gauna iš alkoholio ir tabako akcizų bei lošimų surinktų mokesčių.

MENININKO STATUSAS

Oficialus terminas, vartojamas Estijos teisėje kalbant apie menininkus, yra *loovisik* (verčiant tiesiogiai, liet. *kūrybingas asmuo* arba *kūrybininkas*, angl. *creative person*).¹³⁸ Jais laikomi vienoje ar keliose meno ar kūrybinėse srityse¹³⁹ aktyviai veikiantys autoriai ir atlikėjai.

Kūrybininkų ir kūrybinių asociacijų įstatymas (*Loovisikute ja loomeliitute seadus*), įsigaliojęs 2005 metais, numato paramos mechanizmą savarankiškai dirbantiems kūrybininkams, laikinai negaunantiems pajamų iš savo kūrybinio darbo. Daugiausia ši parama skirstoma per menininkų asociacijas, kurios kartą per metus teikia paraiškas Kultūros ministerijai. Įstatyme detalizuojami asociacijoms taikomi reikalavimai, kuriuos ji turi atitikti. Pavyzdžiui, asociacija turi turėti ne mažiau kaip 50 narių – asmenų, kurie ne trumpiau kaip pastaruosius 3 metus aktyviai veikia atitinkamoje meno srityje ir kurių darbai tuo laikotarpiu buvo viešai paskelbti ar kitaip prieinami visuomenei. Visgi kreiptis gali ir asociacijoms nepriklausantys asmenys. Plačiau apie šias finansines išmokas – skiltyje apie socialinę apsaugą.

DOTACIJOS, STIPENDIJOS IR PREMIJOS

136 Kultuuriministerium. Toetused, <https://www.kul.ee/et/tegevused/toetused>.

137 Cultural Endowment of Estonia, <https://www.kulka.ee/en>.

138 Estijos Respublikos kultūros ministerijos specialistės Maria'os-Kristiina'os Soomre (patarėjos vizualinių menų klausimais) 2020 m. rugsėjo 1 dienos atsakymas Nr. 10-4/1402-2 *Information about social and creative status of the artist* į 2020 m. liepos 2 dienos raštą.

139 Išskiriamos šios sritys: architektūra, audiovizualiniai menai, dizainas, scenos menai, muzika, literatūra, vizualieji menai, scenografija.

Estijos kultūros fondo priemonės

Fondo biudžetas suskirstomas ir kvietimai skelbiami pagal kiekvieną sritį atskirai: literatūra, muzika, vizualieji ir taikomieji menai, architektūra, scenos menas, audiovizualizacinis menas (apima kinematografiją ir medijas), liaudies kultūra, tarpdisciplininis menas. Tos pačios finansavimo priemonės (pvz., kūrybinės stipendijos) maksimalus dydis ir teikimo sąlygos labai stipriai skiriasi priklausomai nuo meno srities. Kai kurios finansavimo priemonės taikomos tik tam tikroms sritims:¹⁴⁰

Dotacijos (est. *Toetuste*, angl. *Grants*):

1. projektams

Pagal šią priemonę skiriama parama ne tik produkcijai kurti, bet ir kvalifikacijai kelti, profesinėms išvykoms. Nuosavas indėlis turi sudaryti bent 10 proc. Jei skiriama fiziniam asmeniui, parama negali būti panaudota jo ar jos atlygiui;

2. kūrybiniam darbui

Skiriama fiziniams asmenims, siekiant sudaryti sąlygas užsiimti kūrybine ar moksline veikla, kuri turi turėti konkretų kūrybinį ar meninį rezultatą. Ši priemonė taikoma ir literatūros vertimams (per tokias programas kaip „Traducta“, „Open Estonian book“, „Hieronymus“). Priklausomai nuo srities, dotacijos gali siekti iki 12 000 Eur.

Stipendijos

Skiriamos žinioms ar įgūdžiams įgyti, gebėjimams tobulinti, mokslinei ar profesinei veiklai atsidėti.

- **Kūrybinės stipendijos** – priklausomai nuo meno srities, gali būti skiriamos ketvirčiui, pusmečiui, vieneriems arba dvejiems metams. Vienos išmokamos vienu kartu, kitos atskirais mokėjimais. Vienam mėnesiui tenkanti suma yra tarp 500–700 Eur, priklausomai nuo meno srities (išimtinė architektūros sritis, kur išmoka vienam mėnesiui gali siekti 1300 Eur).
- **Studijų stipendijos** – parama aukštojo mokslo studijoms. Beveik visose meno srityse teikiamos stipendijos studijoms užsienyje (įvairios sumos ir sąlygos). Ją taip pat gali gauti esami aukštųjų mokyklų scenos meno ir muzikos sričių studentai savo studijoms Estijoje.
- **Specialybinės stipendijos** taikomos ne visose srityse, sąlygos ir sumos skiriasi.
- **„Kūrybos namų“ stipendijos** dalinai dengia naudojimosi kūrybai skirtomis patalpomis išlaidas. Taikoma literatūros, vizualiojo ir taikomojo meno sritims. Jei naudojamos patalpos užsienyje, parama apima kelionės bei pragyvenimo išlaidas. Parama gali siekti 1600 Eur.
- **„Gyvenk ir šviesk“ stipendija** kasmet apdovanojami 2 atstovai kiekvienoje iš 8 meno sričių (iš viso 16 stipendijų). Stipendijos vertė – 15 600 Eur.

2020 metais dėl pandemijos buvo skiriamos **specialios stipendijos**. Išmokos buvo vienkartinės (nuo 400 iki 2000 Eur asmeniui).¹⁴¹

Kultūros ministerijos parama fiziniams asmenims

140 Eesti Kultuurkapital, <https://www.kulka.ee>.

141 Eesti Kultuurkapitali. Eristipendiumid 2020. Aastal, <https://kulka.ee/avalik-teave/eristipendiumid-eraldatud>.

Kaip minėta pradžioje, **Kultūros ministerija** daugiausia skiria paramą juridiniams asmenims, tačiau nuo 2016 metų **finansuoja ir atlyginimą 3 metų laikotarpiui**, kuris konkurso būdu gali būti skiriamas įvairių meno sričių atstovams.¹⁴² Vieno mėnesio atlyginimas lygus vidutiniam praėjusių metų šalies atlyginimui (2020 metais – 1441 Eur¹⁴³).

Lyginant su Fondo dotacijomis kūrybiniam darbui, ši priemonė suteikia didesnį stabilumą dėl ilgesnio paramos laikotarpio ir dėl įtraukto socialinio draudimo. Atrankos procedūras ir paramos skyrimą menininkams, kuratoriams, meno istorikams ar kritikams koordinuoja Estijos menininkų sąjunga, rašytojams, grožinės literatūros vertėjams – Estijos rašytojų sąjunga. Vertinimo komisiją sudaro atstovai iš įvairių kultūros ir meno organizacijų. Nuo 2016 iki 2020 metų šią paramą jau gavo 22 menininkai ir 22 rašytojai ir vertėjai. Vertinant atsižvelgiama į ankstesnius darbus, kūrybinius planus ateinantiems trejiems metams, potencialią kūrybinių tikslų reikšmę Estijoje ir tarptautiniu mastu bei kitus aspektus.¹⁴⁴

Nemažas dėmesys skiriamas ir **rezidencijoms**. Kultūros ministerija finansuoja programas, pagal kurias Estijos menininkai kasmet gali išvykti į mokamą meno rezidenciją į ISCP Meno centrą Niujorke (nuo 2015 metų kasmet 2 mėnesiams vyksta 1 menininkas¹⁴⁵) ir Briuselio meno centrą WIELS (nuo 2018 kasmet 6 mėnesiams vyksta 2 menininkai¹⁴⁶).¹⁴⁷ Kaip minėta anksčiau, stipendijas rezidencijoms taip pat teikia Estijos kultūros fondas per „Kūrybos namų“ stipendijų priemonę.

Apdovanojimai

Fondas už gyvenimo nuopelnus gali skirti tokias dotacijas:

- **reguliarias ir vienkartinės**
Reguliarios dotacijos (1000 Eur per ketvirtį) mokamos iki gyvenimo pabaigos. Jos skiriamos visose meno srityse, išskyrus tarpdisciplininį meną. Vienkartinės dotacijos skiriamos ne visų meno sričių atstovams. Sumos dydis reikšmingai skiriasi priklausomai nuo meno srities (gali būti iki 400 Eur, iki 3000 Eur ar iki 10 000 Eur).
- **jubiliejinės**
Skiriamos per jubiliejų, siekiant pripažinti ir paremti iškilus asmenis, nusipelnčius kultūros ar sporto srityje. Priklausomai nuo meno srities, gali būti skirta 300 iki 1000 Eur.
- **vaistų išlaidoms padengti** (skirtos nuspelniusiam meno ar sporto veikėjui reikalingų vaistų išlaidoms padengti). Priklausomai nuo meno srities, suma gali siekti 2700 Eur.
- **laidojimo išlaidoms padengti** (skirtos nusipelnusio kultūros ar sporto veikėjo viešų laidotuvių išlaidoms padengti). Priklausomai nuo meno srities, gali būti skirta nuo kelių šimtų iki 10 000 Eur.

Fondas ir regioninės ekspertų grupės kasmet teikia **apdovanojimus kiekvienos meno srities atstovams** už ypatingus pasiekimus (iš viso apie 12 asmenų). Kultūrinius apdovanojimus ir prizus yra įsteigusios ir dauguma savivaldybių. Egzistuoja ir kiti vieši bei privatūs fondai. Valstybinis kultūros premijų ir kultūros stipendijų įstatymas (est. *Riigi kultuuripreemiate ja kultuuristipendiumide seadus*) kasmet fiziniams asmenims numato 3 apdovanojimus už išskirinę kūrybinę

142 Compendium of Cultural Policies and Trends. Estonia (2020), p. 41.

143 Trading Economics. Estonia Average Monthly Gross Wages, <https://tradingeconomics.com/estonia/wages>.

144 Eesti Kunstnike Liit. Artist laureate salary, <https://www.eaa.ee/en/artist-laureate-salary>.

145 Eesti Kaasaegse Kunsti Arenduskeskus. ISCP residentuur, <http://www.ecadc.ee/et/activities/iscp-residentuur/>.

146 Estonian Centre for Contemporary Art, <https://cca.ee/en/about-us>.

147 Kultuuriministerium. Kunstiresidentuurid, <https://www.kul.ee/et/eesmargid-tegevused/kunst/kunstiresidentuurid>.

veiklą ir 5 apdovanojimus už išskirtinius visuomenei prajėusiais metais pristatytus darbus.¹⁴⁸

KOMPENSACIJOS

Knygų, kurios yra prieinamos viešosiose bibliotekose, autoriai (rašytojai, iliustratoriai ir vertėjai) gauna **kompensacijas** pagal šių knygų skolinimosi bibliotekose intensyvumą (reglamentuoja Autorių teisių įstatymas).

3 procentai grynosios įrašymo įrenginių (tokių kaip VHS, DVD, CD-R ir CD-RW) vertės ir 8 procentai **tuščių laikmenų** (kasečių, VHS, mini diskų, CD-R, CD-RW, DVD-R ir DVD-RW) vertės paskirstoma tarp autorių ir atlikėjų atstovų. Tačiau atsižvelgdamos į sparčius technologinius pokyčius Estijos autorių ir atlikėjų organizacijos vertina, kad dabartinis reglamentas yra pasenęs, tačiau kol kas nebuvo politinės valios jį keisti.¹⁴⁹

SOCIALINĖ APSAUGA

Estijoje nėra atskiros socialinės apsaugos sistemos, skirtos savarankiškai dirbantiems menininkams, tačiau egzistuoja paramos mechanizmas, skirtas laikinai negaunantiems pajamų.

Parama patiriantiems finansinius sunkumus

Pradžioje minėtas Kūrybininkų ir kūrybinių asociacijų įstatymas (įsigaliojęs nuo 2015 m.) įtvirtino mechanizmą, kuris suteikia **minimalias pajamas** 6 mėnesiams su galimybe prašyti pratęsimo dar pusmečiui (2020 metais minimalus mėnesio atlyginimas buvo 584 Eur¹⁵⁰). Parama išmokama kartą per mėnesį. Kitą kartą kreiptis galima ne anksčiau kaip po 2 metų nuo paskutinio paramos laikotarpio pabaigos. Paramos gavėjui tuo laikotarpiu taip pat užtikrinama **sveikatos apsauga** (pradėta taikyti nuo 2016 m).¹⁵¹

Menininkas, priklausantis asociacijai, teikia paraišką asociacijos valdybai. Asociacijai nepriklausantys menininkai taip pat gali kreiptis dėl šios paramos – paraišką jie teikia Kultūros ministerijai, kuri paveda paraišką apsvarstyti ir priimti sprendimą dėl jos finansavimo atitinkamoje meno srityje veikiančiai asociacijai.¹⁵²

Paankstintos pensijos

Šokėjai, cirko artistai, vokalistai, chorų dainininkai, variniais pučiamaisiais grojantys atlikėjai, lėlininkai gali gauti senatvės pensiją po 20-25 metų, išdirbtų Estijos nacionalinėje operoje, nacionaliniuose, savivaldybių ar privačiuose teatruose, taip pat teatruose, veikiančiuose fondų pagrindu.¹⁵³ Šią tvarką reglamentuoja

148 Compendium of Cultural Policies and Trends. Estonia (2020), p. 76.

149 Ibid, p. 75.

150 Estonian Tax and Customs Board. National minimum wage rates, <https://www.emta.ee/eng/business-client/income-expenses-supply-profit/income-tax-withheld/national-minimum-wage-rates>.

151 Compendium of Cultural Policies and Trends. Estonia (2020), p. 21.

152 Riigi Teataja. Creative Persons and Artistic Associations Act <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/524042020002/consolide>.

153 Compendium of Cultural Policies and Trends. Estonia (2020), p. 51–52.

Ištarnauto laiko pensijos įstatymas (est. *Väljateenitüd aastate pensionide seadus*).¹⁵⁴ Specialus pensijų fondas šiam tikslui nėra sukurtas.

Specialūs pensijų priedai savarankiškai dirbantiems menininkams nėra taikomi.¹⁵⁵

Sveikatos draudimas

Estijoje egzistuoja privalomojo sveikatos draudimo schema¹⁵⁶, taikoma susimokėjus draudimo įmokas. Anksčiau savarankiškai dirbantys asmenys gaudavo sveikatos draudimą, jei visą minimalią mėnesio įmoką padengdavo viena sutartis su darbdaviu. 2016 metais įvestas reikšmingas pakeitimas, kuris nustatė, kad šią įmoką gali padengti kelių sutarčių visuma.¹⁵⁷ Visgi manoma, kad reikalingos papildomos reformos, kurios leistų šį mokestį padengti už 3, 6 ar 12 mėnesių laikotarpį, vedant pajamų vidurkį.¹⁵⁸

MOKESTINĖ APLINKA

PVM

Estijoje menininkams nėra taikomos išlygos pridėtinės vertės mokestiui (PVM) – visiems taikomas standartinis 20 procentų mokestis.¹⁵⁹ Sumažintas 9 proc. PVM taikomas tik knygoms, vadovėliams, laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams (išskyrus leidinius, daugiausia skirtus reklamai, ir dar kelias išimtis). Nuo 2020 m. toks tarifas pradėtas taikyti ir elektroninėms knygoms.¹⁶⁰

Estijos kultūros ministras 2020 m. pradžioje oficialiai paskelbė planus pakeisti Pajamų mokesčio įstatymą taip, kad privati parama, skiriama Estijos kultūros rėmimo fondui, nebūtų apmokestinama. Pagal dabartinę tvarką įmonės turėtų mokėti standartinį 20 proc. PVM mokestį, dėl to parama praktiškai neteikiama.¹⁶¹

GPM

Pajamų mokestis nėra taikomas iš Estijos kultūros fondo gautai paramai, iš valstybės gautiems

154 Riigi Teataja. Superannuated Pensions Act (1992). Suvestinė redakcija, galiojanti nuo 2021 m. sausio 1d. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/Riigikogu/act/529122020006/consolide>.

155 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 57.

156 Estijos socialinį mokestį (33 proc.) sudaro sveikatos draudimas (13 proc.) ir pensijos draudimas (20 proc.).

157 Kultuuministerium. Sotsiaalkindlustus ja vabakutselised, <https://www.kul.ee/et/sotsiaalkindlustus-ja-vabakutselised>.

158 Korespondencija el. paštu su Maria-Kristiina Soomre (2021 m. sausio 10 d.).

159 European Expert Network on Culture and Audiovisual. The status and working conditions of artists and cultural and creative professionals (2020), p. 85.

160 Compendium of Cultural Policies and Trends. Estonia (2020), p. 52.

161 Ibid, p. 53.

apdovanojimams.¹⁶² Mokestis taikomas autoriniams honorarams.¹⁶³

Mokestinė sistema yra dalinai progresinė, nes asmenų, gaunančių 500 Eur ar mažiau, pajamos neapmokestinamos. Uždirbantiems daugiau 500 Eur yra neapmokestinama pajamų dalis.¹⁶⁴

KITA

1 PROCENTAS MENUI

Meno kūrinių užsakymo įstatymas (est. *Kunstiteoste tellimise seadus*), galiojantis nuo 2011 metų, nurodo prievolę užsakyti meno kūrinius, kai statomi viešos paskirties pastatai, siekiant pagerinti viešąsias erdves estetiškai. Teisės aktas taikomas valstybinėms institucijoms ir agentūroms, juridiniams asmenims, veikiantiems pagal viešąją teisę, ir kai kuriems kitiems įstatyme nurodytiems asmenims. Įstatymas taikomas naujos statybos, priestatų ir rekonstrukcijų atvejais, kai sutarties vertė yra ne mažesnė kaip 750 000 Eur.¹⁶⁵

Bendra meno kūrinių kaina (neįskaitant PVM) turi būti ne mažesnė kaip 1 procentas pirkimo sutarties vertės, tačiau ne didesnė nei 110 000 Eur. Meno kūrinių pirkimas (-ai) turi vykti atviro konkurso būdu. Konkursas skelbiamas vizualiojo meno kūriniui įgyti. Bent du trečdalius komisijos turi sudaryti vizualiuosiemis menams atstovaujanti asociacijos deleguoti asmenys. Likusius komisijos narius parenka perkančioji organizacija.¹⁶⁶

PIRMINĖ TEISINĖ PAGALBA

Estijos dailininkų sąjunga (est. *Eesti Kunstnike Liit*) nuo 2015 metų savo nariams sudarė galimybę gauti **nemokamą teisininko konsultaciją**. Konsultuojama klausimais, susijusiais su kūrybos sektoriumi, verslu (pvz., autorių teisės, meno kūrinių užsakymo ir atlikimo sutartys, darbo sutartys, profesinio bendradarbiavimo sutartys), taip pat ir privataus gyvenimo klausimais (susijusiais su šeima, nuosavybe, nuoma ir t.t.).¹⁶⁷ COVID-19 laikotarpiu sąjunga sudarė sąlygas pasinaudoti šiomis paslaugomis kiek platesniam menininkų ratui (ne tik sąjungos nariams, bet ir tiems, kurie nuomojasi erdves sąjungai priklausančiose patalpose).¹⁶⁸

DARBO UŽMOKESTIS KULTŪROS DARBUOTOJAMS

Per ateinančius kelerius metus planuojama įgyvendinti nacionalinę darbo užmokesčio subsidijų programą chorų ir orkestrų dirigentams bei liaudies šokių mokytojams, siekiant užtikrinti šių profesijų populiarumą. Dabartiniai žemi šių profesijų atstovų atlyginimai vertinami kaip keli antys grėsmė į UNESCO Pasaulio nematerialaus paveldo sąrašą įtrauktos Dainų ir šokių šventės tradicijos tęstinimui.¹⁶⁹

162 Korespondencija el. paštu su Maria-Kristiina Soomre (2021 m. sausio 10 d.).

163 Riigi Teataja. Income tax act, <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/530012014003/consolide/current>.

164 Korespondencija el. paštu su Maria-Kristiina Soomre (2021 m. sausio 10 d.).

165 Sutarties vertė turi būti bent 5 kartus didesnė už Estijos Viešųjų pirkimų įstatyme nurodytą viešųjų darbų sutarčių ribą. Pagal šiuo metu galiojančią redakciją, ta riba yra 150 000 Eur.

166 Riigi Teataja. Commissioning of Artworks Act (2010). Paskutinė suvestinė redakcija, kuri įsigaliojo nuo 2021 m. sausio 1 d., <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/517062015013/consolide/current>.

167 Eesti Kunstnike Liit. Esmane õigusabi, <http://www.eaa.ee/esmane-oigusabi>.

168 Eesti Kunstnike Liit. COVID-19: info ja nõuanded, <https://www.eaa.ee/covid-19-info-ja-nouanded>.

169 Compendium of Cultural Policies & Trends. New profile for Estonia online, <https://www.culturalpolicies.net/2020/11/18/new-profile-for-estonia-online/>.

DUOMENŲ BAZĖS

Šiuo metu egzistuojanti oficiali informacija apie Estijos menininkus apima tik asociacijų narius. Kultūros ministerija, bendradarbiaudama su ekspertų grupe „Praxis“, pradėjo vykdyti pirmąjį Estijos menininkų monitoringo tyrimą (planuojamas baigti iki 2021 m. birželio), kuriuo siekiama surinkti informaciją ir apie asociacijoms nepriklausančius menininkus. Tyrimui pasibaigus numatoma tęsti reguliarią stebėseną.¹⁷⁰ Tikimasi, kad tyrimas padės geriau suprasti sava-rankiškai dirbančių asmenų ir kultūros darbuotojų taikomas dorojimosi su iššūkiais strategijas, santykį su socialinės apsaugos sistema ir kitais aspektais.¹⁷¹

Estijos šiuolaikinio meno centras kartu su kitų institucijų (KUMU, Tartu menininkų namų, Estijos menų akademijos) atstovais 2020 metais pristatė trejus metus kurtą internetinę **duomenų bazę**, kurioje pristatomi aktyviai veikiantys šiuolaikiniai Estijos menininkai, kuratoriai ir kritikai (<https://cca.ee/en/about-the-artists-database>).¹⁷² Šia duomenų baze siekiama gerinti menininkų matomumą ir žinomumą tarptautiniu mastu, taip pat padėti menininkams, kurie neturi savo svetainės ir nėra pristatomi galerijų, padėti tyrėjams, universitetams bei kitoms auditorijoms, norinčioms daugiau sužinoti apie Estijos kūrėjus. Joje prieinama tokia informacija kaip menininkų biografijos, susiję straipsniai, kūrinių nuotraukos.

170 Estijos Respublikos kultūros ministerijos specialistės Maria'os-Kristiina'os Soomre (patarėjos vizualinių menų klausimais) 2020 m. rugsėjo 1 dienos atsakymas Nr. 10-4/1402-2 *Information about social and creative status of the artist* į 2020 m. liepos 2 dienos raštą.

171 Korespondencija el. paštu su Maria-Kristiina Soomre (2021 m. sausio 10 d.).

172 Eesti Rahvusringhääling. First database of Estonian contemporary artists completed, <https://news.err.ee/1026313/first-database-of-estonian-contemporary-artists-completed>.

3 PRIEDAS. Valstybės finansinių intervencijų žemėlapis 2015–2019 m., tūkst. Eur

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai	Kultūros ministerijos biudžetas	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tūkst. Eur</td> <td>115 084</td> <td>127 797</td> <td>140 180</td> <td>168 268</td> <td>208 326</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	2015	2016	2017	2018	2019	Tūkst. Eur	115 084	127 797	140 180	168 268	208 326																																				
	Metai	2015	2016	2017	2018	2019																																												
	Tūkst. Eur	115 084	127 797	140 180	168 268	208 326																																												
	Savivaldybių asignavimai kultūrai	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Metai</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vilniaus miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>5 101</td> <td>5 377</td> <td>6 214</td> <td>8 612</td> <td>9 647</td> </tr> <tr> <td>Kauno miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>1 228</td> <td>2 204</td> <td>9 365</td> <td>11 631</td> <td>11 544</td> </tr> <tr> <td>Klaipėdos miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>4 098</td> <td>4 992</td> <td>8 707</td> <td>8 803</td> <td>11 650</td> </tr> <tr> <td>Panevėžio miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>3 521</td> <td>3 693</td> <td>4 134</td> <td>4 714</td> <td>6 094</td> </tr> <tr> <td>Šiaulių miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>2 730</td> <td>2 947</td> <td>3 501</td> <td>7 381</td> <td>8 516</td> </tr> <tr> <td>Alytaus miesto</td> <td>Tūkst. Eur</td> <td>1 280</td> <td>1 665</td> <td>2 108</td> <td>2 235</td> <td>2 597</td> </tr> </tbody> </table>		Metai	2015	2016	2017	2018	2019	Vilniaus miesto	Tūkst. Eur	5 101	5 377	6 214	8 612	9 647	Kauno miesto	Tūkst. Eur	1 228	2 204	9 365	11 631	11 544	Klaipėdos miesto	Tūkst. Eur	4 098	4 992	8 707	8 803	11 650	Panevėžio miesto	Tūkst. Eur	3 521	3 693	4 134	4 714	6 094	Šiaulių miesto	Tūkst. Eur	2 730	2 947	3 501	7 381	8 516	Alytaus miesto	Tūkst. Eur	1 280	1 665	2 108	2 235
	Metai	2015	2016	2017	2018	2019																																												
Vilniaus miesto	Tūkst. Eur	5 101	5 377	6 214	8 612	9 647																																												
Kauno miesto	Tūkst. Eur	1 228	2 204	9 365	11 631	11 544																																												
Klaipėdos miesto	Tūkst. Eur	4 098	4 992	8 707	8 803	11 650																																												
Panevėžio miesto	Tūkst. Eur	3 521	3 693	4 134	4 714	6 094																																												
Šiaulių miesto	Tūkst. Eur	2 730	2 947	3 501	7 381	8 516																																												
Alytaus miesto	Tūkst. Eur	1 280	1 665	2 108	2 235	2 597																																												
Nacionalinių kultūros įstaigų asignavimai (13 vnt.) [*]	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tūkst. Eur</td> <td>83 260</td> <td>102 564</td> <td>102 575</td> <td>109 413</td> <td>109 100</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	2015	2016	2017	2018	2019	Tūkst. Eur	83 260	102 564	102 575	109 413	109 100																																					
Metai	2015	2016	2017	2018	2019																																													
Tūkst. Eur	83 260	102 564	102 575	109 413	109 100																																													

4 PRIEDAS. Lietuvos kultūros tarybos skirtos lėšos stipendijoms ir projektiniam finansavimui, 2014–2019 m.

1 lentelė. Stipendijos kultūros ir (ar) meno kūrėjams pagal sritis (2014–2019 m.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Viso
Architektūra	13 300	19 380	16 720	22 192	22 800	23 400	117 792
Bibliotekos	32 680	31 160	49 020	22 685	43 300	34 360	213 205
Cirkas	3 040	0	3 800	10 807	18 500	31 100	67 247
Dailė	242 820	228 760	202 920	186 896	274 200	288 780	1 424 376
Dizainas	28 500	29 640	39 900	61 023	100 800	99 940	359 803
Etninė kultūra ir tautodailė	40 660	37 240	23 180	35 719	47 200	48 795	232 794
Fotografija	52 820	46 740	58 140	53 685	70 050	87 400	368 835
Kinas	14 060	76 380	84 740	77 764	0	0	252 944
Kultūros paveldas	3 040	45 600	44 080	39 485	88 800	90 600	311 605
Literatūra	128 820	88 920	106 400	91 335	174 780	204 125	794 380
Muziejai	38 380	20 900	17 860	12 530	19 420	32 080	141 170
Muzika	114 000	127 300	132 240	181 070	197 100	243 100	994 810
Šokis	46 420	33 820	39 140	54 525	71 900	76 160	321 965
Tarpdisciplininis menas	93 100	96 520	115 900	150 129	247 200	201 100	903 949
Teatras	137 940	113 240	104 500	87 445	124 700	83 602	651 427

Sudaryta autorių remiantis LKT duomenimis.

2 lentelė. Sritis skirtas projektinis finansavimas, 2014–2019 m.

	Sritis	Programa	Viso skirta
Architektūra	1 860 298	1 488 288	3 348 586
Archyvai	52 500	427 581	480 081
Bibliotekos	710 704	2 909 632	3 620 336
Cirkas	597 144	165 494	762 638
Dailė	4 276 658	3 592 066	7 868 724
Dizainas	1 149 527	713 200	1 862 727
Etninė kultūra	2 658 807	1 408 414	4 067 221
Fotografija	2 007 556	900 897	2 908 453
Kinas	1 627 513	1 156 498	2 784 011

Kultūros paveldas	1 193 756	1 376 767	2 570 523
Literatūra	4 231 922	3 229 643	7 461 565
Mėgėjų menas	1 688 228	560 828	2 249 056
Muziejai	1 783 288	6 130 682	7 913 970
Muzika	9 398 937	7 755 368	17 154 305
Šokis	2 353 361	1 650 542	4 003 903
Tarpdisciplininis menas	1 958 400	2 339 970	4 298 370
Tarpsritiniai projektai	2 709 751	5 157 958	7 867 709
Teatras	6 860 408	2 416 166	9 276 574
Nenurodyta	100 498	1 909 330	2 009 828
Kelios	0	1 315 000	1 315 000
Kita	0	170 000	170 000

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

3. lentelė. Sritis skirtas projektinis finansavimas, 2014–2019 m.

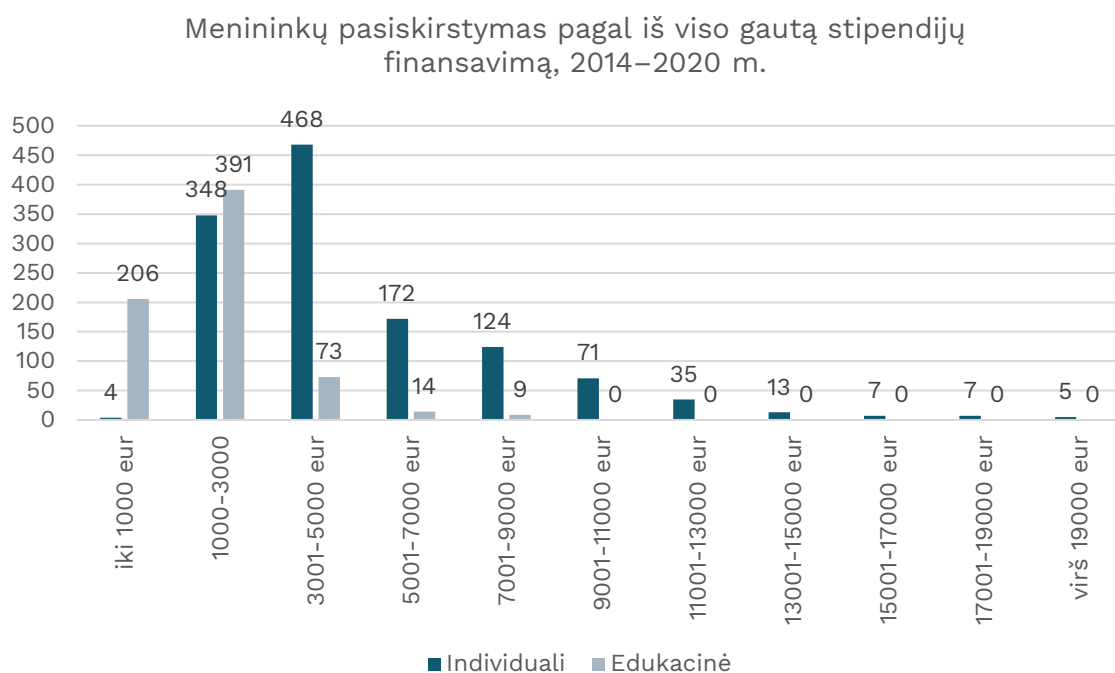
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Architektūra	340 333	511 638	464 060	649 440	542 215	840 900
Archyvai	0	99 576	76 400	100 395	133 900	69 810
Bibliotekos	365 008	500 829	709 319	620 500	615 420	809 260
Cirkas	95 285	119 743	147 800	135 500	116 280	148 030
Dailė	1 318 408	1 451 506	1 451 033	1 128 250	1 357 437	1 162 090
Dizainas	279 865	313 166	360 550	302 300	240 396	366 450
Etninė kultūra	479 007	671734	665 050	886 050	863 680	501 700
Fotografija	397 209	384 116	414 600	489 500	611 063	611 965
Kinas	661 763	647 850	717 543	585 035	0	171 820
Kultūros paveldas	705 156	631 521	383 936	213 000	388 560	248 350
Literatūra	1 063 947	1 041 293	1 203 227	1 739 420	1 206 208	1 207 470
Mėgėjų menas	805 065	692 623	751 368	0	0	0
Muziejai	1 203 204	899 797	1 385 003	1 512 255	1 321 167	1 592 544
Muzika	2 775 327	2 613 688	2 384 090	2 984 510	2 880 150	3 516 540
Šokis	529 136	592 962	774 289	706 050	742 156	659 310
Tarpdisciplininis menas	448 167	775 359	579 874	641 865	838 405	1 014 700
Tarpsritiniai projektai	1 081 797	1 025 423	1 262 352	1 318 000	1 449 017	1 731 120
Teatras	1 725 648	1 309 902	1 448 718	1 720 550	1 481 566	1 590 190
Nenurodyta	100 498	122 240	126 431	286 100	1 261 359	113 200
Kelios	0	0	0	0	0	1 315 000
Kita	0	0	0	0	0	170 000

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

5 PRIEDAS. Išplėstinis individualių ir edukacinių stipendijų palyginimas

2014–2020 m. laikotarpiu Lietuvos kultūros tarybai paraiškas individualioms stipendijoms pateikė 2716 individualūs kūrėjai, bent kartą finansavimą individualiai kūrybinei veiklai gavo 1254 menininkai. Atitinkamai edukacinėms veikloms bent kartą paraiškas teikė 1109 individualūs kūrėjai, veiklos bent kartą finansuotos 693 asmenims. Šioje dalyje analizuojamas kūrėjų pasiskirstymas edukacinių ir individualių stipendijų konkursuose, kiekviename jų individualių kūrėjų įskaičiuojant po vieną kartą. Vardinių stipendijų dalis bendrame skaičiuje nėra didelė, todėl jos į lyginamąją analizę neįtraukiamos.

Lyginant stipendininkams išmokėtas sumas per 2014–2020 m. laikotarpį matoma, kad kūrėjų gaunamos sumos iš edukacinių stipendijų yra mažesnės nei iš individualių stipendijų, didžioji dalis kūrėjų per aptariamą laikotarpį edukacinėms veikloms gavo 1000–3000 Eur, individualios stipendijos sudarė 3001–5000 Eur. Tai, kad vienam kūrėjui skiriama bendra edukacinių stipendijų suma mažesnė, gali būti lėmusios kelios priežastys: didesnė individualiai stipendijai skiriama suma ir rečiau to paties kūrėjo vykdomos edukacinės veiklos.

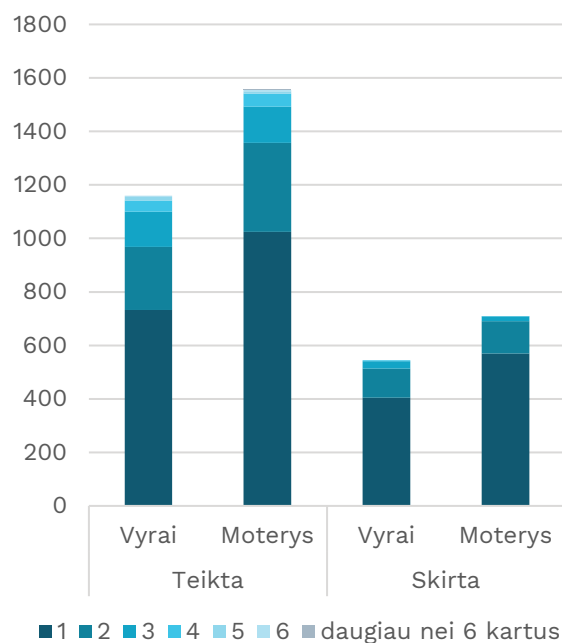

1 pav. Vieno menininko gautas stipendijų finansavimas, 2014–2020 m.

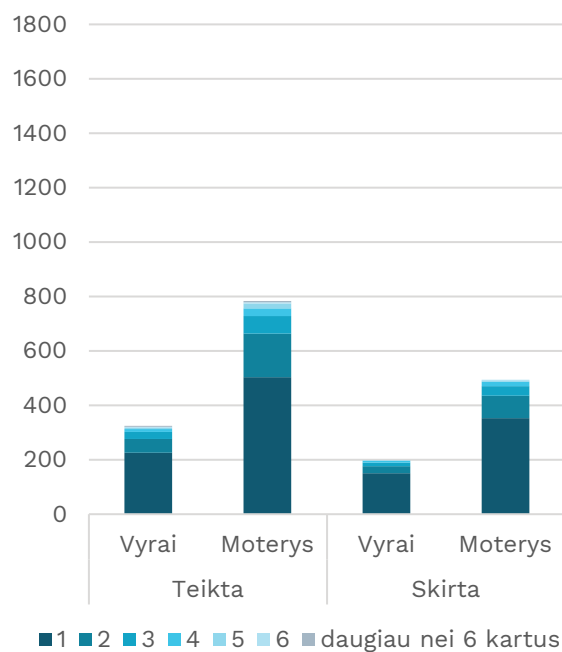
Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Matoma (2 pav.), kad moterys pateikia daugiau paraiškų tiek individualioms, tiek edukacinėms stipendijoms. Per analizuojamą laikotarpį daugiau negu vieną paraišką individualioms stipendijoms teikė 37 proc. vyrų ir 34 proc. moterų. Moterys labiau nei vyrai linkusios teikti paraiškas edukacinėms stipendijoms daugiau negu 1 kartą (36 proc. moterų ir 30 proc. vyrų). Daugiau negu viena individualios stipendijos paraiška finansuota 26 proc. vyrų ir 20 proc. moterų, atitinkamai edukacinė – 14 ir 19 proc.

Vieno menininko pateiktų ir finansuotų individualių paraiškų skaičius, 2014–2020 m.

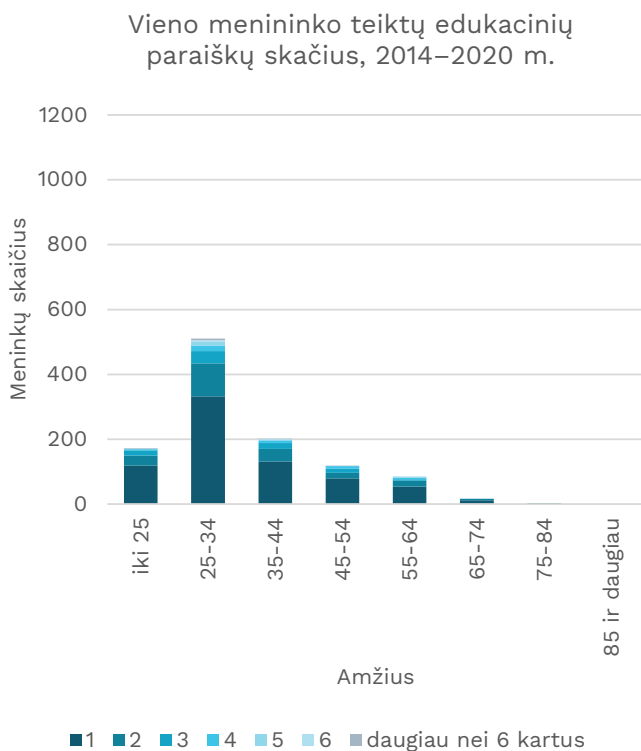
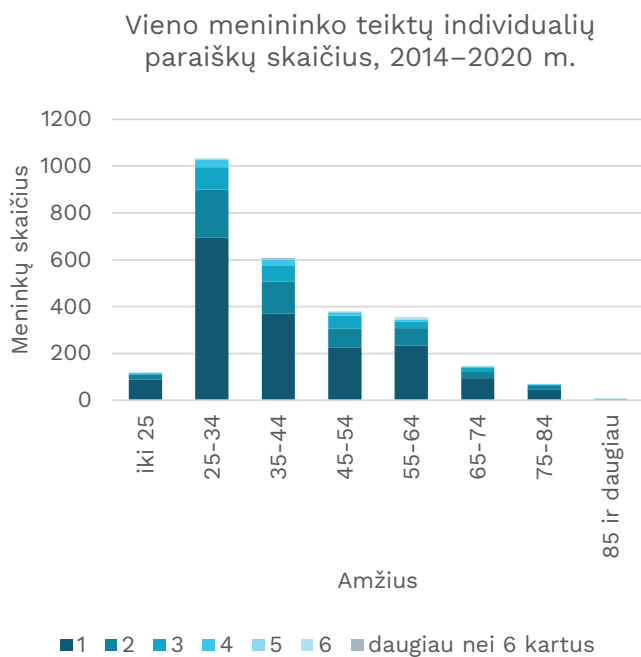
Vieno menininko pateiktų ir finansuotų edukacinių paraiškų skaičius, 2014–2020 m.

2 pav. Vieno menininko pateiktų ir finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal lytį)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

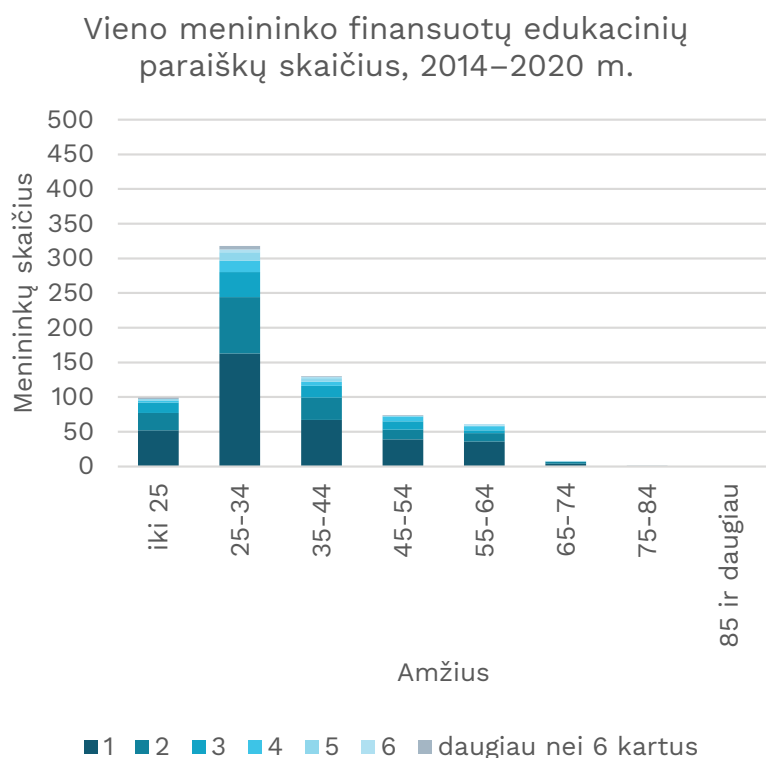
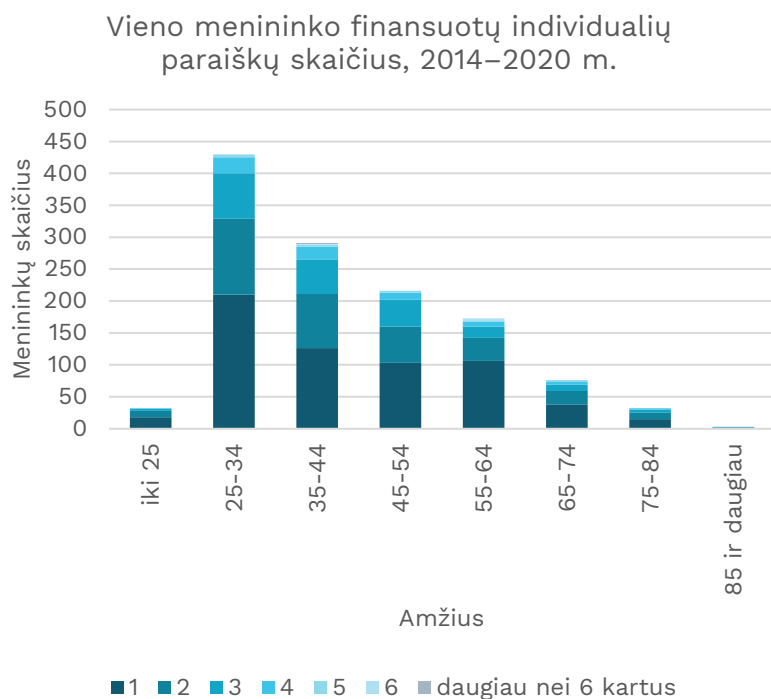
25–34 m. kūrėjai pateikia daugiausia individualių ir edukacinių stipendijų paraiškų (3 pav.). Aktyviausi teikdami individualių stipendijų paraiškas (kūrėjų skaičius) yra 25–34 m. kūrėjai, o dažniausiai daugiau negu vieną stipendijų paraišką teikia 35–44 m. ir 45–54 m. amžiaus menininkai (atitinkamai 39 proc. ir 41 proc.). Daugiausia kūrėjų teikiančių paraiškas edukacinėms stipendijoms, taip pat yra 25–34 m. amžiaus grupėje.

3 pav. Vieno menininko teiktų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal amžių)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

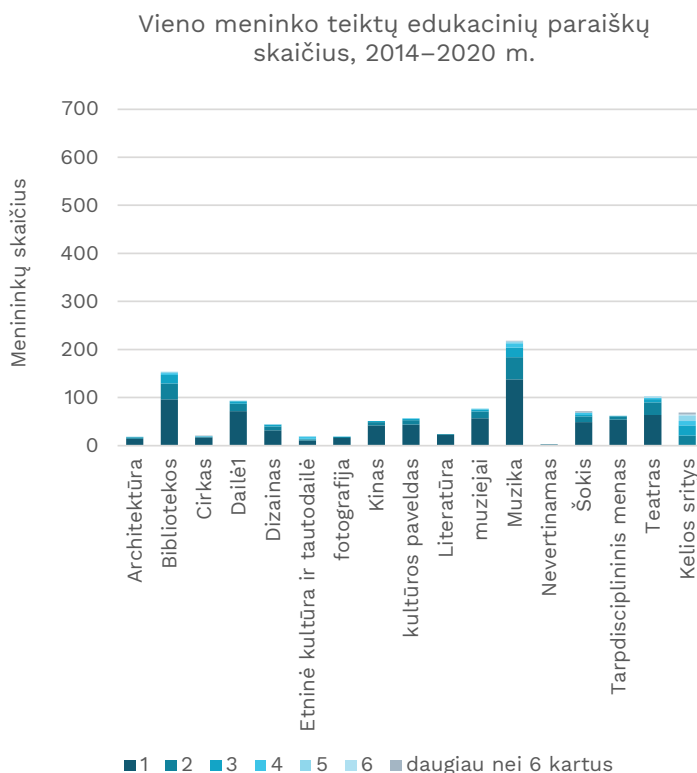
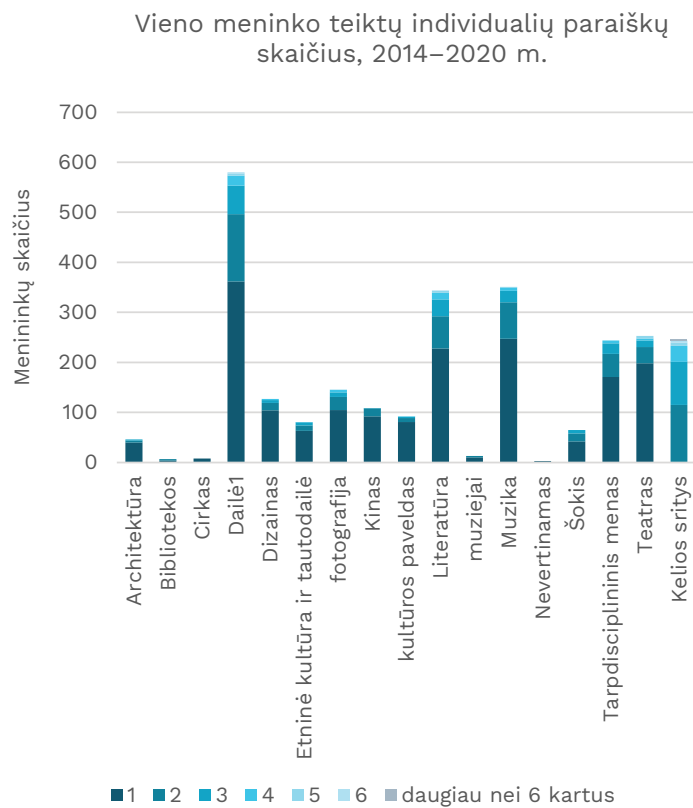
Daugiausia kūrėjų, kurių iniciatyvos buvo finansuotos, patenka į 25–34 m. amžiaus grupę (4 pav). Šios amžiaus kategorijos menininkai gauna ženkliai daugiau edukacinių stipendijų nei visi kiti menininkai. Pastebima tendencija, kad kuo menininkai yra vyresni, tuo edukacinė veikla jiems mažiau aktuali, o jauniausi menininkai (iki 25 m.) daugiau veiklų finansuoja edukacinės, o ne individualios stipendijos lėšomis.

4 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal amžių)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Aktyviausi teikdami individualias stipendijas yra dailės, literatūros, muzikos, tarpdisciplininio meno ir teatro kūrėjai, taip pat nemažai kūrėjų stipendijų prašo keliose srityse (5 pav.). Muzikos, dailės, teatro kūrėjai taip pat aktyvūs ir ieškodami finansavimo edukacinėms veikoms, literatūros kūrėjai aktyvia edukacine veikla nepasižymi. Aktyvūs ieškodami lėšų edukacinės veiklos finansavimui, tačiau mažiau vykdydami kūrybinę veiklą yra bibliotekų ir muziejų sričių atstovai.

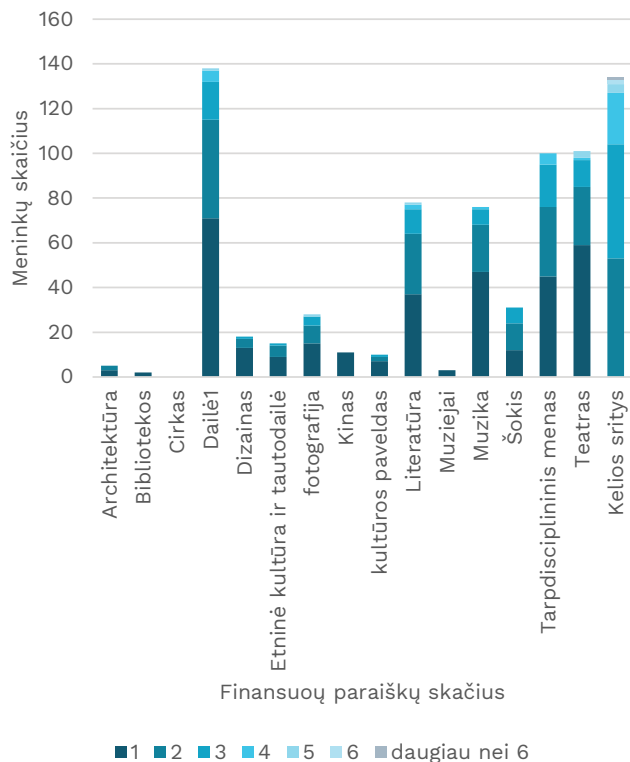

5 pav. Vieno menininko teiktų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal apskritį)

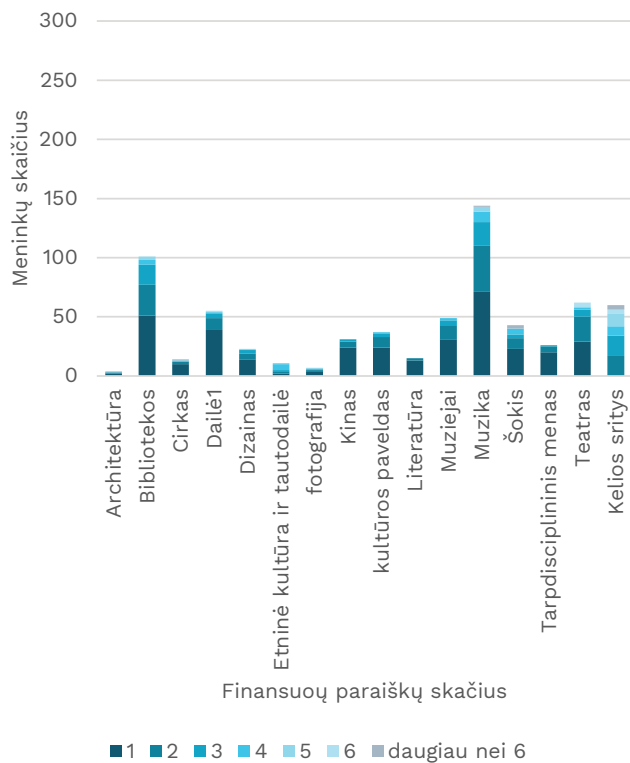
Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Sritis, kuriose daugiausia menininkų finansuota per individualias stipendijas, yra dailė, tarpdisciplininis menas, teatras ir kelios sritys (kūrėjai finansavimą gavo daugiau negu vienoje srityje). Daugiausiai kūrėjų, vykdančių edukacines veiklas, finansuota muzikos ir bibliotekų srityse.

Vieno menininko finansuotų individualių paraiškų skaičius, 2014–2020 m.

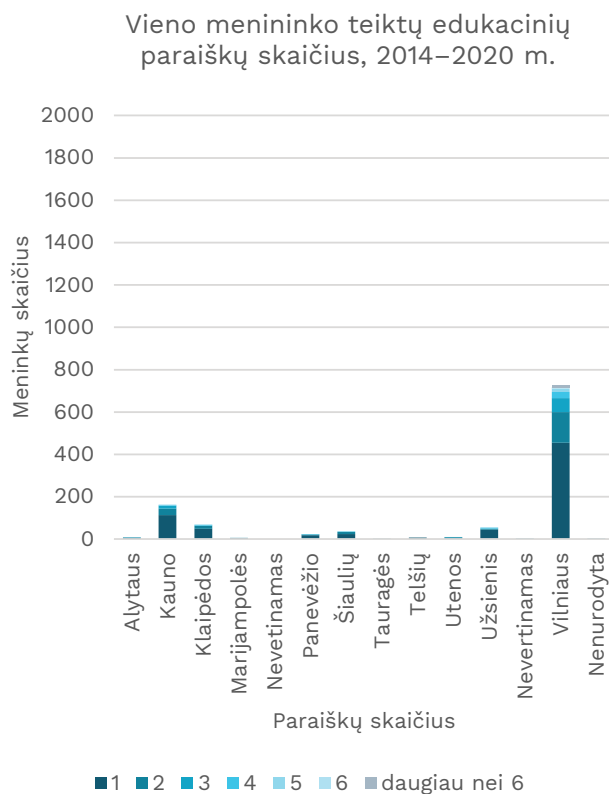
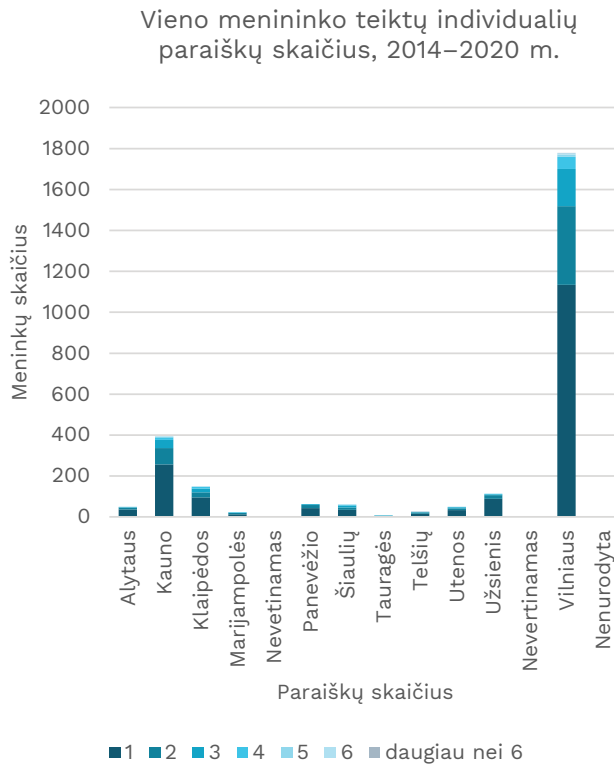
Vieno menininko finansuotų edukacinių paraiškų skaičius, 2014–2020 m.

6 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal sritį)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

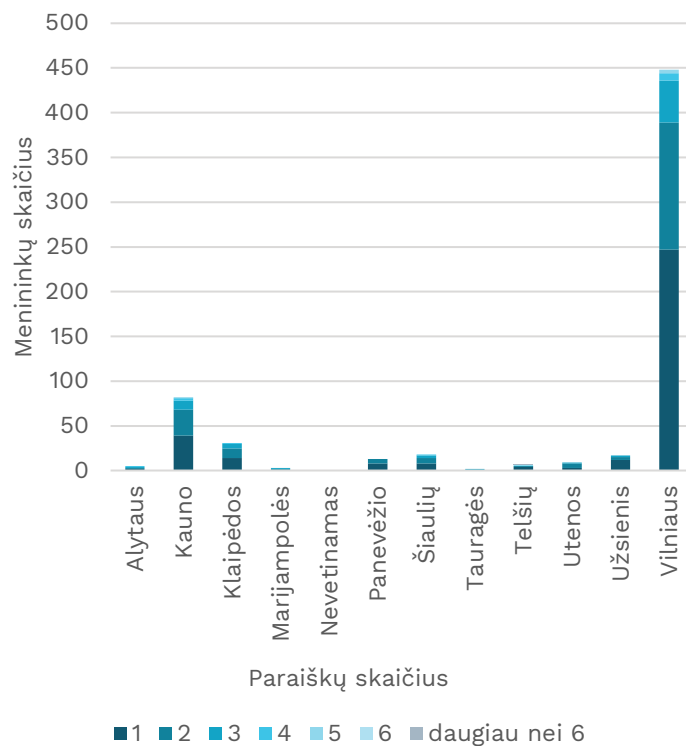
Analizuojant teiktų ir finansuotų paraiškų pasiskirstymą pagal paraiškovo apskritį, matoma, kad didžioji dalis teiktų ir finansuotų paraiškų yra pateiktos Vilniaus apskrityje gyvenančių asmenų, antra pagal aktyvumą yra Kauno apskritis, kitose apskrityse teikiamų ir finansuojamų paraiškų dalis santykinai yra nedidelė (6 pav. ir 7 pav.).

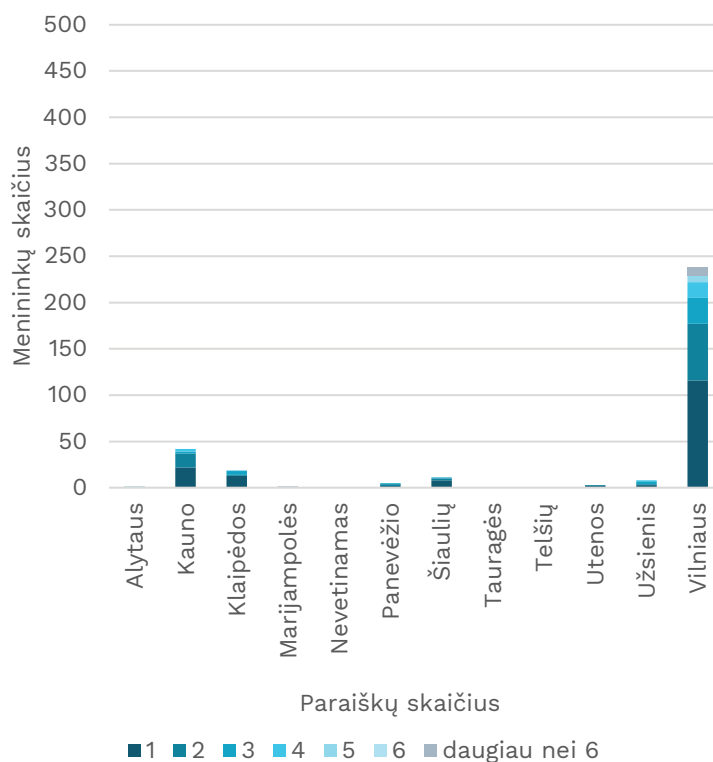
6 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal apskritį)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

Vieno menininko finansuotų individualių stipendijų skaičius, 2014–2020 m.

Vieno menininko finansuotų edukacinių stipendijų skaičius, 2014–2020 m.

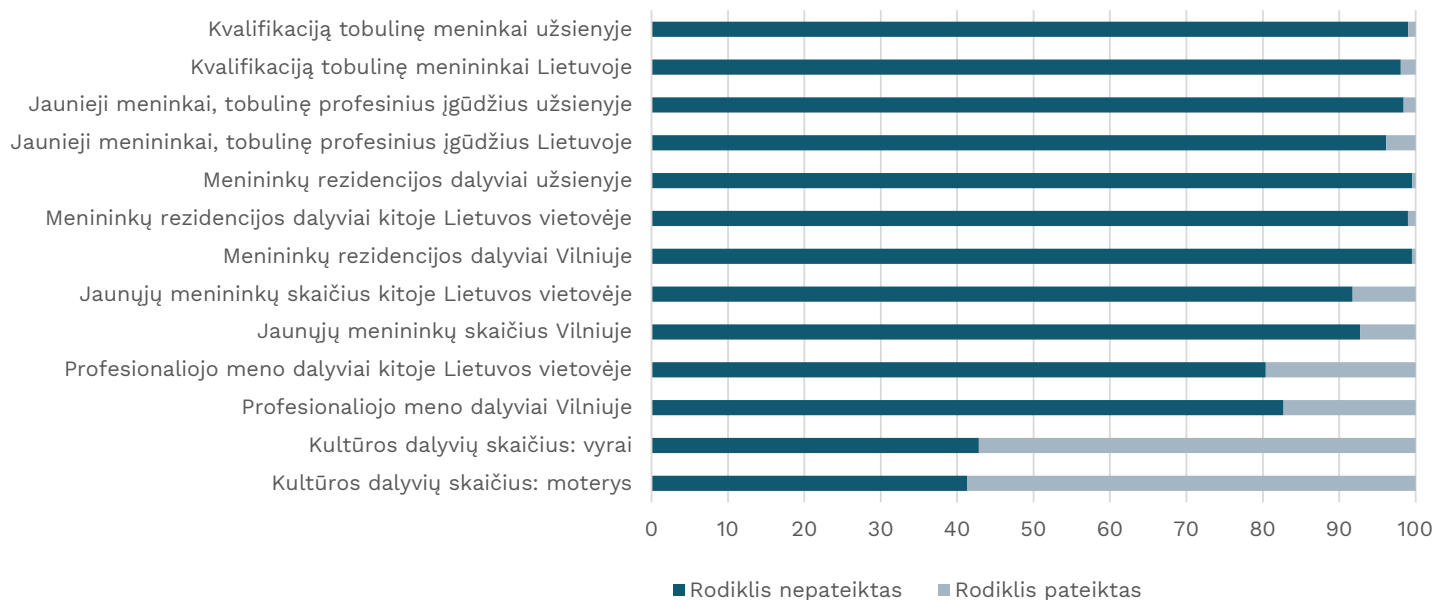

7 pav. Vieno menininko finansuotų paraiškų skaičius (pasiskirstymas pagal savivaldybę)

Sudaryta remiantis LKT stipendijų statistikos duomenimis.

6 PRIEDAS. Projektų ataskaitose pateikiami rodikliai apie kūrėjus

Projektų įgyvendinimo ataskaitose pateikiami rodikliai apie kūrėjus 2015–2019 m.

1 pav. Projektų įgyvendinimo ataskaitose pateikti rodikliai apie kūrėjus, 2015–2019 m., proc.

Sudaryta remiantis LKT duomenimis.

7. PRIEDAS. Savivaldybių apklausos anketa

SAVIVALDYBIŲ APKLAUSOS ANKETA

Lietuvos kultūros tarybos užsakymu vykdomas Menininkų socialinės ir kūrybinės būklės tyrimas, kuriam renkami duomenys apie kultūros ir menininkų finansavimą Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m., Panevėžio m., Alytaus m. savivaldybėse.

Tyrimo metu išryškėjo, kad valstybės skiriamos lėšos kultūros sričiai beveik lygiomis dalimis paskirstomos tiek per Kultūros ministeriją, tiek per šalies savivaldybes. Išanalizavus kultūros projektų ir menininkų stipendijų finansavimą iš Kultūros ministerijos skirstomų lėšų, nebuvo rasta susistemintos informacijos apie priemones, finansuojamas per savivaldybes.

Maloniai prašome atsakyti į pateiktus klausimus ir pasidalinti tyrimui aktualia informacija siekiant ištirti menininkų socialinę ir kūrybinę būklę Lietuvoje bei parengti rekomendacijas, kaip gerinti menininkų būklę.

1. Kurios savivaldybės duomenis teikiate (pažymėti tinkamą X)?

Alytaus miesto savivaldybės	
Kauno miesto savivaldybės	
Klaipėdos miesto savivaldybės	
Panevėžio miesto savivaldybės	
Šiaulių miesto savivaldybės	
Vilniaus miesto savivaldybės	

2. Prašome nurodyti savivaldybės biudžeto išlaidas: bendras; poilsiui, kultūrai, religijai; tik kultūrai.*

Metai	Bendros savivaldybės biudžeto išlaidos, tūkst. Eur	Savivaldybės biudžeto išlaidos poilsiui, kultūrai ir religijai, tūkst. Eur	Savivaldybės biudžeto išlaidos kultūrai, tūkst. Eur
2014			
2015			
2016			
2017			
2018			
2019			
2020			

3. Ar savivaldybė vykdo konkursinį kultūros projektų finansavimą (pažymėti tinkamą X)?

Taip	
Ne	

3.1. Atsakius į klausimą Nr. 3 „Taip“, prašome nurodyti informaciją apie savivaldybės finansuojamų projektų programas

Metai	Konkursinių kultūros projektų programų pavadinimai	Finansuotų projektų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Internetinė nuoroda į finansavimo taisykles
2014				
2015				
2016				
2017				
2018				
2019				
2020				

3.2. Atsakius į klausimą Nr. 3 „Taip“, prašome nurodyti informaciją apie savivaldybės finansuojamų projektų sritis

Metai	Konkursinių kultūros projektų sritis (architektūros, cirko, dizaino, dailės, fotografijos, literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno, teatro, kino, kt.)	Finansuotų projektų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Internetinė nuoroda į finansavimo taisykles
2014				
2015				
2016				
2017				
2018				
2019				
2020				

4. Ar savivaldybė vykdo / vykdė konkursinį menininkų stipendijų finansavimą (pažymėti tinkamą X)?

Taip	☐
Ne	☐

4.1. Atsakius į klausimą Nr. 4 „Taip“, prašome nurodyti informaciją apie savivaldybės finansuojamas stipendijas

Metai	Menininkų stipendijų programų pavadinimai	Finansuotų stipendijų skaičius per metus, vnt.	Skirtas finansavimas per metus, tūkst. Eur	Internetinė nuoroda į finansavimo taisykles
2014				
2015				
2016				
2017				
2018				
2019				
2020				

4.2. Atsakius į klausimą Nr. 4 „Taip“, prašome nurodyti informaciją apie stipendijas gavusius menininkus.

Metai	Menininkų stipendijų programų pavadinimas	Stipendijas gavusių moterų skaičius, vnt.	Stipendijas gavusių vyrų skaičius, vnt.	Kiek asmenų gavo stipendijas šiose amžiaus kategorijose?
2014				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.
2015				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.
2016				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.

2017				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.
2018				15–25 m. ____ vnt. 26–55 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.
2019				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.
2020				15–25 m. ____ vnt. 26–35 m. ____ vnt. 36–45 m. ____ vnt. 46–55 m. ____ vnt. 56–65 m. ____ vnt. 66–90 m. ____ vnt.

5. Kokias kitas menininkų skatinimo priemones taiko savivaldybė? (pažymėti tinkamus X / Kita – įrašyti)

Rezidencijų programos	
Patalpų nuoma kūrybai lengvatinėmis sąlygomis	
Kūrybinių dirbtuvių programos	
Kvalifikacijos tobulinimo programos	
Meno inkubatorių programos	
Premijos	
Kita (įrašyti)	

6. Ar buvo kultūros sričiai / menininkams skatinti taikomos atskiros Covid-19 savivaldybės priemonės (pažymėti tinkamą X)?

Taip	
Ne	

6.1. Atsakius į klausimą Nr. 6 „Taip“, prašome nurodyti informaciją apie savivaldybės kultūrai / menininkams skatinti taikytas / taikomas Covid-19 priemones

Metai	Covid-19 priemonių kultūrai / menininkams pavadinimas	Finansuotų paraiškų skaičius, vnt.	Skirtas finansavimas tūkst. Eur	Internetinė nuoroda į finansavimo taisykles
2020				
2020				

Prašome pridėti papildomų eilučių pagal poreikį.

7. Informaciją užpildžiusio asmens kontaktiniai duomenys

Vardas, pavardė	
Pareigos	
Kontaktinis tel.	
El. pašto adresas	

Dėkojame už atsakymams skirtą laiką.

8. PRIEDAS. Meno inkubatoriai Lietuvoje 2020 m.

Apskritis	Inkubatoriaus pavadinimas	Adresas
VILNIAUS APSKRITIS	„Menų spaustuvė“	Šiltadaržio g. 6, Vilnius
	Audiovizualinių menų inkubatorius	Bareiškių km., Rūkainių seniūnija, Vilniaus raj.
	Architektūros srities menų inkubatorius	Kalvarijų g. 1, Vilnius
	Užupio menų inkubatorius	Užupio g. 2A, Krivių g. 12, Vilnius
	Kūrybinių industrijų centras „Pakrantė“	Vaidilutės g. 79, Vilnius
KAUNO APSKRITIS	Raudondvario menų inkubatorius	Pilies takas 1, Raudondvaris, Kauno raj.
	Kauno menų inkubatorius „Ars et Mundus“	A. Mapu g. 20, Radvilėnų pl. 1B, Kaunas
KLAIPĖDOS APSKRITIS	„Kultūros fabrikas“	Bangų g. 5A, Klaipėda
ALYTAUS APSKRITIS	Dzūkų krašto menų inkubatorius „Menų pirtis“	Tilto g. 2, Alytus
UTENOS APSKRITIS	Kūrybinių industrijų centras „Taurapolis“	Aušros g. 47, Utena
	Anykščių menų inkubatorius – menų studija	J. Biliūno g. 53, Anykščiai
TELŠIŲ APSKRITIS	Telšių menų inkubatorius	Muziejaus g. 29, Telšiai

Sudaryta autorių pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos informaciją.

9 PRIEDAS. Menininkų būklės vertinimo klausimynas

Informacija apie menininką

1. Sritis, kurioje dirbate (jeigu kelios, nurodykite dvi pagrindines):

Architektūra
Cirkas
Dailė
Dizainas
Fotografija
Kinas
Literatūra
Muzika
Tautodailė
Tarpdisciplininis menas
Teatras
Žurnalistika
Šokis
Kita (nurodykite)

2. Jūsų lytis:

Vyras
Moteris

3. Jūsų gimimo metai:

--

4. Apskritis, kurioje gyvenate:

Vilniaus
Kauno
Klaipėdos
Šiaulių
Panevėžio
Alytaus
Marijampolės
Utenos
Telšių

Tauragės
Gyvenu užsienyje

5. Savivaldybė, kurioje gyvenate:

Vilniaus miesto
Kauno miesto
Klaipėdos miesto
Šiaulių miesto
Panevėžio miesto
Alytaus miesto
Kita (įrašyti)

6. Jūsų išsilavinimas:

Vidurinis
Aukštesnysis
Aukštasis
Kita

7. Jūsų šeimyninė padėtis:

Nevedęs/netekėjusi
Vedęs/ištekėjus
Išsiskyręs/išsiskyrusi
Našlys/Našlė
Kita

8. Jūsų namų ūkio dydis (asmenų, su kuriais gyvenate ir dalinatės bendru biudžetu, skaičius):

1
2
3
4 ir daugiau

9. Ar turite vaikų/globotinių iki 18 m.:

Taip
Ne

10. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą:

	Taip	Ne
Priklausau meno kūrėjų organizacijai (sąjungai)		
Priklausau kitoms asociacijoms (autorių/atlikėjų teisių, įvairių sričių ir pan.)		
Priklausau profesinei sąjungai		
Turiu meno kūrėjo statusą		
Turiu paramos gavėjo statusą		
Esu dalyvavęs/usi tarptautiniuose konkursuose		
Kūrybinei veiklai esu gavęs/usi privataus asmens arba privačios įstaigos paramą		
Esu įkūręs savo kultūros organizaciją		
Turiu vadybininką		
Turiu komunikacijos specialistą		

11. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso)?

	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Lietuvos kultūros taryba				
Lietuvos kino centras				
Savivaldybė				
Kiti Lietuvos fondai/organizacijos				
Kiti užsienio fondai/organizacijos				

12. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota?

	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Lietuvos kultūros taryba				
Lietuvos kino centras				
Savivaldybė				
Kiti Lietuvos fondai/organizacijos				
Kiti užsienio fondai/organizacijos				

13. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę?

	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Vyriausybės/Kultūros ministerijos įsteigta premija				
Savivaldybių įsteigta premija ar apdovanojimas				
Įvairių Lietuvos kultūros institucijų ir festivalių įsteigti apdovanojimai				
Tarptautiniai apdovanojimai				
Kiti apdovanojimai				

14. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Mano kūrybinė veikla teikia man kūrybinį ir moralinį pasitenkinimą						
Man svarbu prisidėti prie kultūros ir meno raidos						
Man svarbu, kad mano kūryba išliktų ateities kartoms						
Manau, kad menininko profesija yra prestižinė						
Manau, kad visuomenė menininko profesiją laiko prestižine						
Yra matomos valstybės pastangos siekiant menininko profesijos prestižo						
Lietuvoje menininkas yra centrinė kultūros politikos figūra						
Jeigu reiktų rinktis profesiją iš naujo, pasirinkčiau menininko profesiją						
Manau, kad visuomenės požiūris į menininką yra teigiamas						
Manau, kad menininkai prisideda prie visuomenės vertybių formavimo						
Manau, kad menininkai geba paveikti visuomenės nuomonę įvairiais klausimais						
Man svarbus mano kūrybinės veiklos įvertinimas (premijos, apdovanojimai, diplomai ir kt.)						
Man svarbus neformalus įvertinimas (kolegos, auditorija)						

Informacija apie ekonominę menininkų padėtį

15. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą:

Tyrime vartojamos sąvokos:

Valstybės kultūros institucija – institucija finansuojama valstybės biudžeto lėšomis.

Savivaldybės kultūros institucija – institucija finansuojama savivaldybės biudžeto lėšomis.

Nevalstybinė (nepriklausoma) kultūros institucija – institucija, neturinti nuolatinio valstybės/savivaldybės finansavimo.

	Taip	Ne
Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) valstybinėje/savivaldybės kultūros institucijoje		
Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) nevalstybinėje/ne savivaldybės kultūros institucijoje		
Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) ne kultūros institucijoje		
Dirbu pagal individualios veiklos pažymą arba verslo liudijimą		
Dirbu pagal autorinę sutartį		
Esu bent kartą pasinaudojęs/usi LRKM meno kūrėjų socialinės apsaugos (prastovų) programa		
Esu bedarbis/ė		
Esu pensininkas/ė		

Studijuoju		
------------	--	--

16. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirtą laiką per savaitę (val.)?

	0 val	1-10 val	11-20 val	21-30 val	31-40 val	41-50 val	51 val ir daugiau
Kūrybinis darbas							
Su kūrybiniais įgūdžiais susijęs, bet ne pagrindinės profesijos (pvz. edukacija) darbas							
Ne su kūryba susijęs darbas							

17. Kiek valandų per savaitę skirate kūrybiniam darbui be finansinio atlygio?

0 val	
1-10 val	
11-20 val	
21-30 val	
31-40 val	
41-50 val	
50 val ir daugiau	

18. Nurodykite savo vidutines **mėnesio** pajamas 2019 m. (atskaičius mokesčius), eur.:

Iki 300 eur	
301-600 eur	
601-900 eur	
901-1200 eur	
1201-1500 eur	
Virš 1500 eur.	

19. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas?

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Mano pajamos iš kūrybinės veiklos yra pakankamos pragyventi						
Pagrindinis mano pajamų šaltinis yra pajamos iš kūrybinės veiklos						
Mano metinės pajamos yra nepastovios						
Mano pajamos iš kitų šaltinių leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti						

Mano partnerio(-ės) / sutuoktinio (-ės)/ tėvų pajamos man leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti						
Atlieku daug su kūrybine veikla susijusio neapmokamo darbo						
Už kūrybinį darbą gaunu oficialiai neapskaitytų pajamų						

20. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų **mėnesio** pajamos (atskaičius mokesčius):

Šaltinis	0 eur	1-300 eur	301-600 eur	601-900 eur	901-1200 eur
Pajamos iš kūrybinės veiklos					
Pajamos iš dalinai su kūryba susijusios veiklos					
Pajamos iš ne kūrybinės veiklos					
Stipendija (studijų)					
Privačių rėmėjų parama					
Pensija					
Stipendijos kūrybinei ir edukacinei veiklai (per metus gautų stipendijų sumą padalinkite iš 12)					
Kita					

21. Nurodykite vidutines asmenines mėnesio išlaidas kūrybinei veiklai (studijos nuoma, medžiagos, technika, kita) 2019 m. eur.:

Iki 100 eur	
101-300 eur	
301-500 eur	
501-700 eur	
701-900 eur	
Virš 900 eur.	

22. Ar jums pakanka informacijos, kokius mokesčius turite mokėti ir informacijos apie mokestines lengvatas?

TAIP
NE

23. Ar jums aišku kaip deklaruoti pajamas ir susimokėti mokesčius?

TAIP
NE
Nesidomiu

Informacija apie kūrybinę menininkų padėtį

24. Kiek naujų kūrinių (pvz. Paveikslas, pjesė, sceninis pastatymas, knyga) sukūrėte 2019 m. (naujas kūrinys ir/ar jo pristatymas visuomenei)?

25. Kiek didelės apimties (kūrimo procesas užtruko 1 mėn ir ilgiau, arba kūrinio trukmė daugiau nei 30 min) kūrinių sukūrėte 2019 m.?

26. Kiek įgyvendinote kultūros ir meno renginių (pvz. paroda, spektaklis, koncertas) 2019 m? (Pastaba: įgyvendinote: dalyvavote kaip autorius/atlikėjas).

27. Kiek kartų 2019 m. savo individualią ar kolektyvinę kūrybą pristatėte užsienyje?

28. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą?

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Kūrybinėje veikloje galiu realizuoti savo idėjas						
Savo veiklos srityje susiduriu su didele konkurencija						
Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su savo meno srities kūrėjais						
Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitos meno srities kūrėjais						
Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitų sričių ekspertais (pvz. mokslininkais, žurnalistais, kt.)						
Meno srityje, kurioje kuriu yra pakankamai kritikų/ menotyrininkų						
Sulaukiu pakankamai profesionalių kritikų recenzijų ar kitokio pobūdžio refleksijų apie mano kūrybinę veiklą						
Sulaukiu pakankamai kolegų (mano srities menininkų) vertinimų apie mano kūrybą						
Sulaukiu pakankamai auditorijos (žiūrovų skaitytojų, klausytojų, galerijų lankytojų ir pan.) atsiliepimų apie mano kūrybą						

29. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes?

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Susiduriu su sunkumais ieškodamas/a erdvių (patalpos, galerijos, salės) savo kūrybos sklaidai						
Manau, kad mano kūryba pasiekia pakankamą žmonių kiekį						
Savo kūrybą pristatau užsienyje						
Savo kūrybą pristatau internete (elektroninėje erdvėje)						
Savo projektuose pats/pati atlieku daugelį vadybinių ir komunikacinių funkcijų						
Meno kūrėjų sąjungos (organizacijos) prisideda prie mano kūrybos sklaidos						
Kitos kūrėjų asociacijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos						
Informacijos centrai prisideda prie mano kūrybos sklaidos						
Valstybinės/savivaldybės kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos						
Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos						
Lietuvos kultūros institutas prisideda prie mano kūrybos sklaidos						

30. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes?

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose Lietuvoje						
Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose užsienyje						
Kvalifikacijos kėlimo veikla menininkui yra būtina						
Lietuvoje yra pakankama kvalifikacijos kėlimo veiklų pasiūla						
Yra daug galimybių gauti finansavimą kvalifikacijos kėlimo veikloms						

31. Jūsų pagrindinė kūrybos erdvė:

Asmeninė studija
Bendrai dalinamasi studija arba darbo vieta bendradarbystės erdvėje
Valstybinių/savivaldybės organizacijų erdvės

Nevalstybinių organizacijų erdvės
Inkubatorius
Rezidencija
Kuriu namuose
Kita (įrašykite)

32. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas?

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Esu patenkintas/a savo darbo aplinkos fizinėmis sąlygomis						
Mano kūrybinėje veikloje yra didelė sužeidimų ir traumų tikimybė						
Darbinėje aplinkoje patiriu daug streso						
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi diskriminacijos dėl lyties, amžiaus ir kt.						
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi patyčias						
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi smurtą						
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi seksualinį priekabiavimą						
Mano darbinėje/kūrybinėje aplinkoje būna daug konfliktų						

Valstybės finansavimas

33. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu:

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Valstybės finansavimas man suteikia galimybę atsi-traukti nuo kitų veiklų ir daugiau laiko skirti kūrybai						
Valstybės finansavimas man suteikia galimybę kelti savo kvalifikaciją						
Valstybės finansavimas man suteikia galimybę įgyvendinti naujus kūrybinius projektus						
Valstybės finansavimas man suteikia galimybę pri-statyti savo kūrinius užsienyje						
Valstybės finansavimas man suteikia galimybę užmegzti tarptautinius ryšius						

34. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamą lėšas:

(5 – visiškai sutinku, 1 – visiškai nesutinku).	5	4	3	2	1	Negaliu atsakyti
Kūrybinei veiklai naudoju asmenines lėšas						
Kūrybinei veiklai naudoju valstybės paramos programų lėšas						
Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų pinigines lėšas						
Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų paramą prekėmis ar paslaugomis						
Kūrybinei veiklai naudoju kitas lėšas						

35. Ar vykdytumėte savo kūrybinę veiklą, jeigu nebūtumėte gavę/usi valstybės paramos?

Taip
Ne

36. Ar Jums pakanka informacijos apie valstybės finansavimo programas ir šaltinius?

Taip
Ne
Nesidomiu

37. Iš kokių šaltinių gaunate informaciją apie valstybės finansavimo programas ir šaltinius?

Lietuvos kultūros taryba
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Lietuvos kino centras
Meno kūrėjų organizacijos (sąjungos)
Kitos kūrėjus vienijančios asociacijos (LATGA, AGATA, kitų sričių sąjungos ir pan.)
Kultūros įstaigos
Žiniasklaida
Kita (įrašykite)

Interesų atstovavimas ir valstybės intervencijos

38. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininkų būklei gerinti?

	TAIP	NE
Valstybės suteikiamas meno kūrėjo statusas		
Valstybės suteikiamas paramos gavėjo statusas		
Meno kūrėjo statuso turėtojams taikomos socialinės garantijos		
Mokesčių lengvatos menininkams		
Valstybės konkursai gauti stipendijas		

Valstybės konkursai gauti finansavimą projektams		
Meno kūrėjų inkubatoriai ir rezidencijos		
Savivaldybių konkursai gauti stipendijas		
Savivaldybių konkursai gauti finansavimą projektams		
Premijos ir apdovanojimai		
Mokesčių lengvata investuotojams ir mecenatams		
Kita (įrašykite)		

39. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo?

Tyrime vartojamos sąvokos:

Valstybės kultūros institucija – institucija finansuojama valstybės biudžeto lėšomis.

Savivaldybės kultūros institucija – institucija finansuojama savivaldybės biudžeto lėšomis.

Nevalstybinė (nepriklausoma) kultūros institucija – institucija, neturinti nuolatinio valstybės/savivaldybės finansavimo.

	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Meno kūrėjų organizacijos (sąjungos)					
Kitos kūrėjų sąjungos					
Informacijos centrai					
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija					
Lietuvos kultūros taryba					
Lietuvos kino centras					
Valstybinės kultūros institucijos					
Savivaldybės kultūros institucijos					
Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros in- stitucijos					
Savivaldybės					

40. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę?

	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas					
Lietuvos kultūros tarybos stipendijų finansavimas					
Lietuvos kino centro stipendijų finansavimas					
Lietuvos kino centro projektų finansavimas					
Savivaldybių finansavimas kultūrai					
Meno kūrėjų rezidencijos					

Meno kūrėjų inkubatoriai					
Premijos ir apdovanojimai					
Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos					
Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos					
Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą					
Valstybinės pensijos					

41. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo?

	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas					
Lietuvos kultūros tarybos stipendijų finansavimas					
Lietuvos kino centro stipendijų finansavimas					
Lietuvos kino centro projektų finansavimas					
Savivaldybių finansavimas kultūrai					
Meno kūrėjų rezidencijos					
Meno kūrėjų inkubatoriai					
Premijos ir apdovanojimai					
Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos-					
Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos					
Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą					
Valstybinės pensijos					

42. Jūsų pastabos ar pasiūlymai, susiję su menininko padėtimi, jos gerinimu, valstybės intervencijomis, valstybės, kultūros organizacijų (darbdavių) požiūriu į kūrėją ir pan.

10 PRIEDAS. Menininkų lauko struktūros analizė pagal sritis

Šioje dalyje pateikiama informacija apie kiekvieną Lietuvos meno sritį: kūrėjų skaičius, jų pasiskirstymas pagal lytį, amžių, teritoriją (apskritį ir savivaldybę). Tai yra visą kūrėjų lauką aprėpianti informacija.

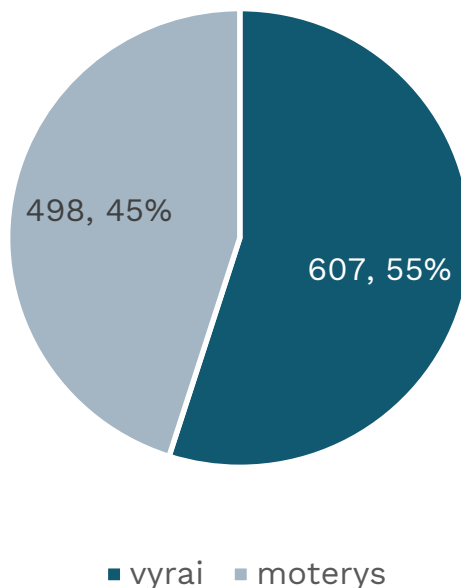
ARCHITEKTŪRA

Architektūros srityje kuria yra 1105 menininkai.

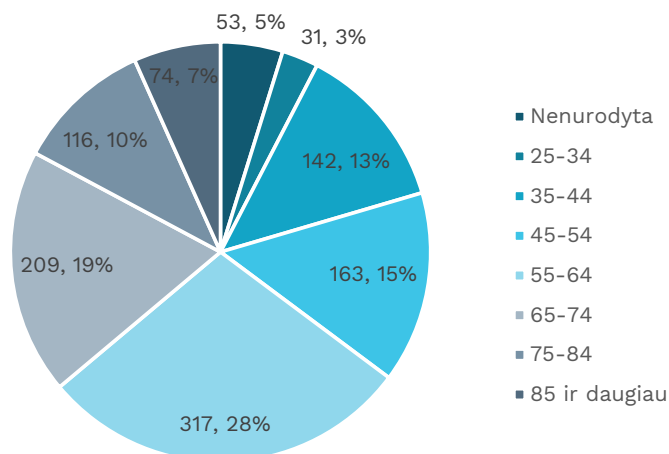
1014 asmenų priklauso meno kūrėjų sąjungai. Šioje srityje meno kūrėjo statusą turi 712 kūrėjai, iš jų 652 (92 proc.) priklauso meno kūrėjų sąjungai.

Lietuvos kultūros tarybos stipendiją kūrybinei (individuali stipendija) arba saviugdos (educacinė stipendija) veiklai architektūros srityje yra gavę 45 asmenys, iš jų 12 (27 proc.) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

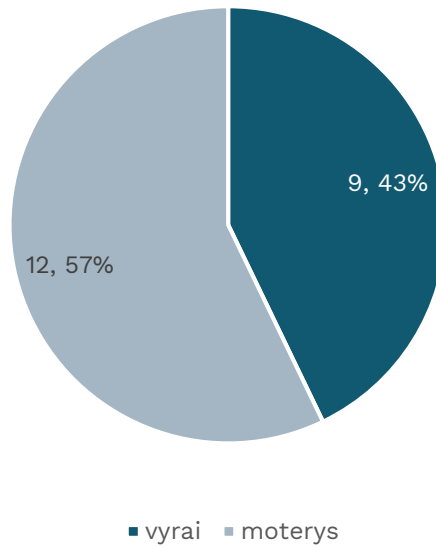
APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	4	0,36
Kauno	210	19,00
Klaipėdos	135	12,22
Marijampolės	5	0,45
Panevėžio	18	1,63
Šiaulių	55	4,98
Tauragės	2	0,18
Telšių	1	0,09
Utena	8	0,72
Vilnius	597	54,03
nenurodyta	62	5,61
užsienis	8	0,72
Viso	1105	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	556	61,17
Kauno miesto savivaldybė	190	20,90
Klaipėdos miesto savivaldybė	99	10,89
Panevėžio miesto savivaldybė	14	1,54
Šiaulių miesto savivaldybė	46	5,06
Alytaus miesto savivaldybė	4	0,44
Viso	909	100,00

CIRKAS

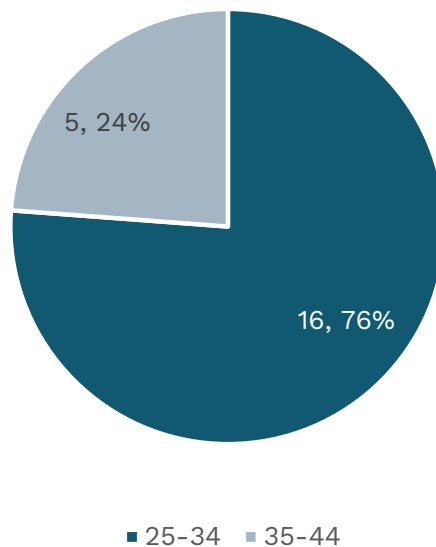
Cirko srityje kuria 21 menininkas.

3 turi meno kūrėjo statusą (cirko srityje meno kūrėjo statusas suteikiamas nuo 2019 m., vienas kūrėjas statusą turi cirko, kitas – kitoje srityje). Visi 19 kūrėjų yra bent kartą gavę individualią ar edukacinę stipendiją veiklai cirko srityje.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	0	0
Kauno	6	28,57
Klaipėdos	3	14,29
Marijampolės	0	0,00
Panevėžio	0	0,00
Šiaulių	0	0,00
Tauragės	0	0,00
Telšių	0	0,00
Utena	0	0,00
Vilnius	9	42,86
nenurodyta	0	0,00
užsienis	3	14,29
Viso	21	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	7	50,00
Kauno miesto savivaldybė	5	35,71
Klaipėdos miesto savivaldybė	2	14,29
Panevėžio miesto savivaldybė	0	0,00
Šiaulių miesto savivaldybė	0	0,00
Alytaus miesto savivaldybė	0	0,00
Viso	14	100,00

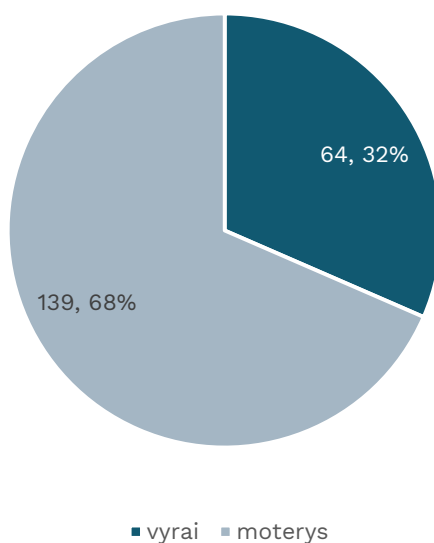
DIZAINAS

Dizaino srityje kuria 203 menininkai.

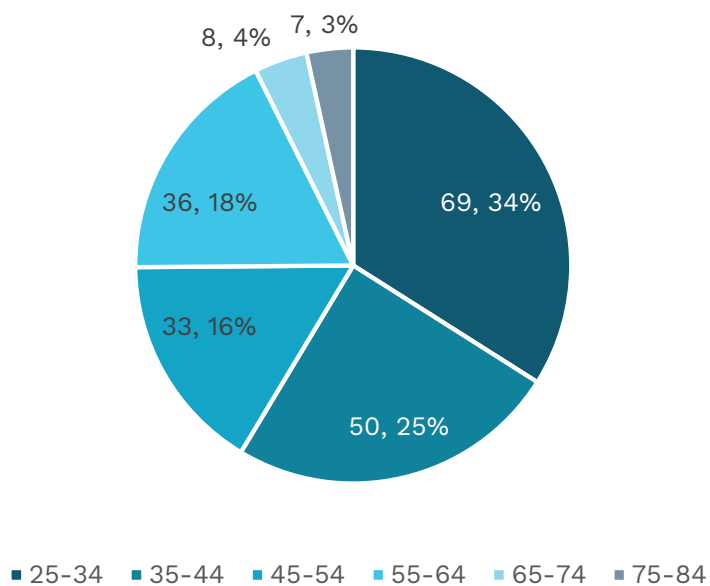
124 turi meno kūrėjo statusą. Meno kūrėjų organizacijoms priklauso 10 dizainerių (Dizaino sąjunga šiuo metu reformuojama).

108 dizaino srities menininkai yra gavę LKT stipendiją kūrybinei arba edukacinei veiklai šioje srityje, iš jų 29 (27 proc. turi meno kūrėjo statusą).

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	0	0,00
Kauno	8	3,94
Klaipėdos	7	3,45
Marijampolės	0	0,00
Panevėžio	1	0,49
Šiaulių	1	0,49
Tauragės	1	0,49
Telšių	2	0,99
Utena	0	0,00
Vilnius	104	51,23
nenurodyta	74	36,45
užsienis	5	2,46
Viso	203	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	80	86,02
Kauno miesto savivaldybė	8	8,60
Klaipėdos miesto savivaldybė	4	4,30
Panevėžio miesto savivaldybė	0	0,00
Šiaulių miesto savivaldybė	1	1,08
Alytaus miesto savivaldybė	0	0,00
Viso	93	100,00

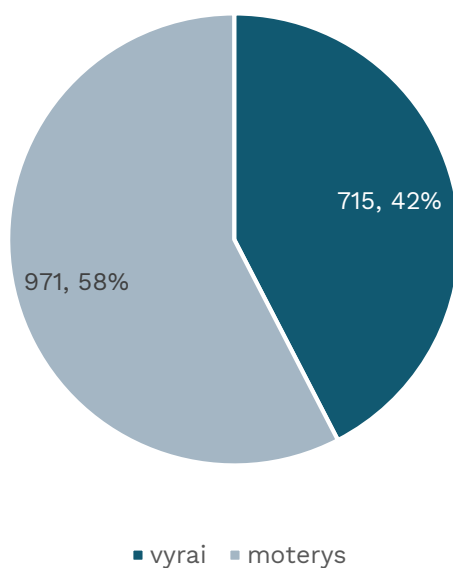
DAILĖ

Lietuvos dailės srityje kuria 1686 menininkai.

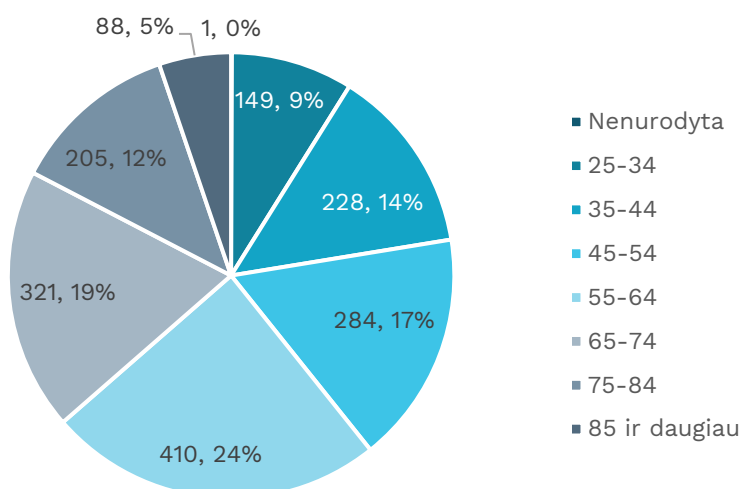
1384 kūrėjai priklauso meno kūrėjų organizacijoms. 1524 asmenys turi meno kūrėjo statusą dailės srityje, iš jų: 87 proc. (1319) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

373 individualūs kūrėjai yra bent kartą gavę finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai dailės srityje. Iš jų 72 proc. (268) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

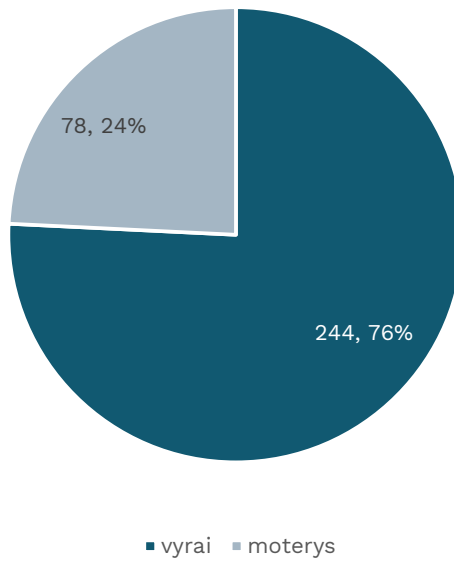
APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	32	1,90
Kauno	304	18,03
Klaipėdos	115	6,82
Marijampolės	11	0,65
Panevėžio	55	3,26
Šiaulių	66	3,91
Tauragės	3	0,18
Telšių	17	1,01
Utena	17	1,01
Vilnius	874	51,84
nenurodyta	164	9,73
užsienis	28	1,66
Viso	1686	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	588	58,62
Kauno miesto savivaldybė	246	24,53
Klaipėdos miesto savivaldybė	84	8,37
Panevėžio miesto savivaldybė	23	2,29
Šiaulių miesto savivaldybė	42	4,19
Alytaus miesto savivaldybė	20	1,99
Viso	1003	100,00

FOTOGRAFIJA

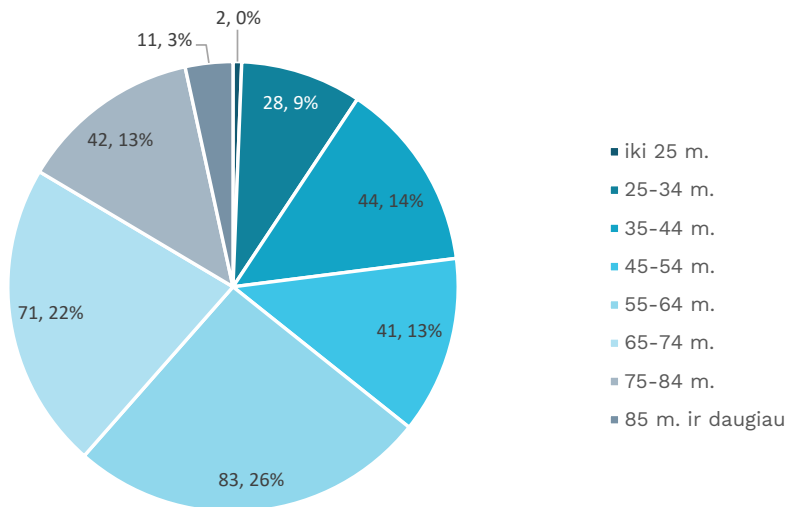
Fotografijos srityje kuria 322 menininkai.

262 asmenys priklauso meno kūrėjų organizacijai. Meno kūrėjo statusą fotografijos srityje turi 261 asmuo iš jų 220 (84 proc.) priklauso meno kūrėjų organizacijoms. Individualų finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai fotografijos srityje yra gavę 72 kūrėjai, iš kurių 47 (65 proc.) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	5	1,55
Kauno	49	15,22
Klaipėdos	30	9,32
Marijampolės	1	0,31
Panevėžio	8	2,48
Šiaulių	8	2,48
Tauragės	1	0,31
Telšių	2	0,62
Utena	4	1,24
Vilnius	172	53,42
nenurodyta	32	9,94
užsienis	10	3,11
Viso	322	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	133	60,73
Kauno miesto savivaldybė	48	21,92
Klaipėdos miesto savivaldybė	27	12,33
Panevėžio miesto savivaldybė	2	0,91
Šiaulių miesto savivaldybė	5	2,28
Alytaus miesto savivaldybė	4	1,83
Viso	219	100,00

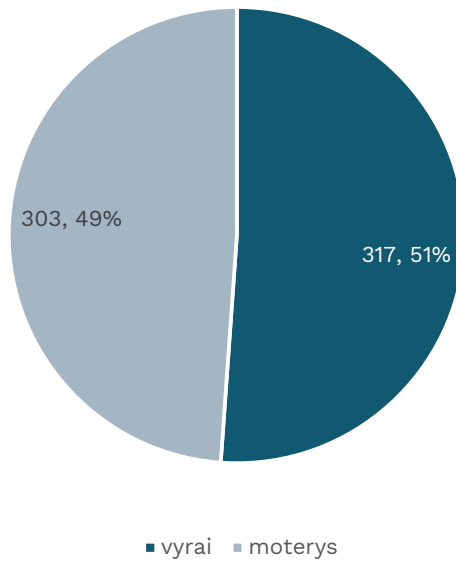
LITERATŪRA

Literatūros srityje kuria 620 menininkų.

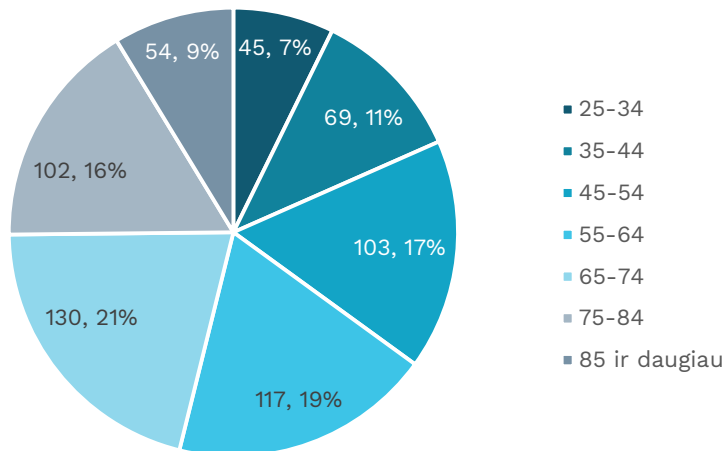
453 menininkai priklauso meno kūrėjų organizacijoms. 467 asmenys turi meno kūrėjo statusą, iš jų 78 proc. (365) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

183 kūrėjai bent kartą yra gavę LKT finansavimą kūrybinei arba edukacinei veiklai literatūros srityje, iš jų 109 (60 proc.) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	8	1,29
Kauno	67	10,81
Klaipėdos	26	4,19
Marijampolės	5	0,81
Panevėžio	7	1,13
Šiaulių	11	1,77
Tauragės	2	0,32
Telšių	2	0,32
Utena	9	1,45
Vilnius	372	60,00
nenurodyta	78	12,58
užsienis	33	5,32
Viso	620	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	316	78,41
Kauno miesto savivaldybė	57	14,14
Klaipėdos miesto savivaldybė	18	4,47
Panevėžio miesto savivaldybė	2	0,50
Šiaulių miesto savivaldybė	4	0,99
Alytaus miesto savivaldybė	6	1,49
Viso	403	100,00

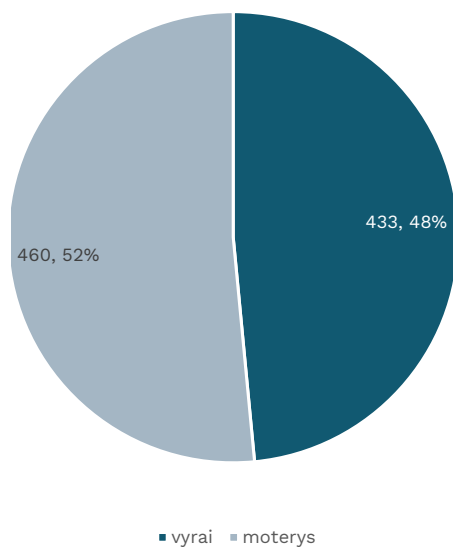
MUZIKA

Muzikos srityje kuria 893 menininkai.

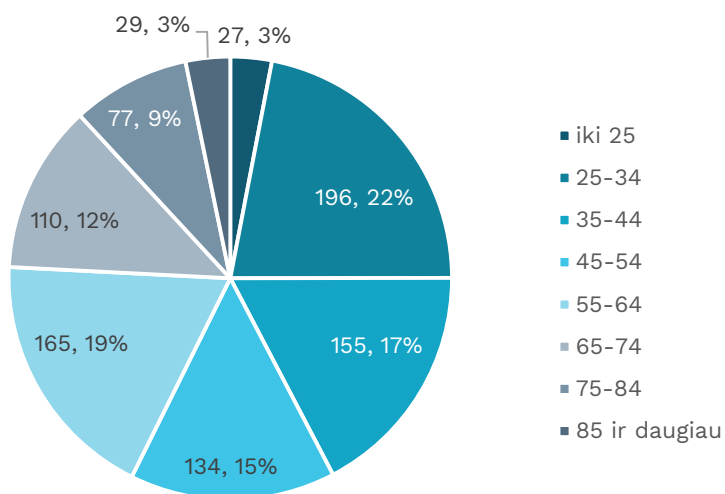
650 asmenys priklauso meno kūrėjų organizacijoms. 605 menininkai turi meno kūrėjo statusą muzikos srityje, iš jų 75 proc. (455) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

Muzikos srityje finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai bent kartą yra gavę 348 kūrėjai, iš jų 44 proc. (154) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	9	1,01
Kauno	78	8,73
Klaipėdos	69	7,73
Marijampolės	5	0,56
Panevėžio	9	1,01
Šiaulių	19	2,13
Tauragės	1	0,11
Telšių	1	0,11
Utena	3	0,34
Vilnius	564	63,16
nenurodyta	111	12,43
užsienis	24	2,69
Viso	893	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	434	76,14
Kauno miesto savivaldybė	66	11,58
Klaipėdos miesto savivaldybė	52	9,12
Panevėžio miesto savivaldybė	1	0,18
Šiaulių miesto savivaldybė	12	2,11
Alytaus miesto savivaldybė	5	0,88
Viso	570	100,00

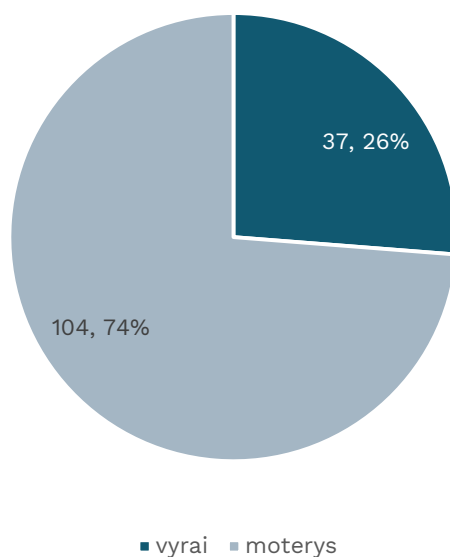
ŠOKIS

Šokio srityje kuria 141 menininkas.

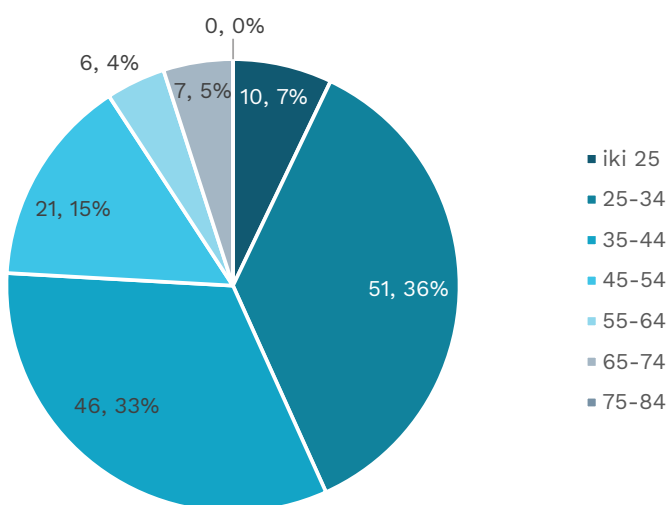
55 asmenys priklauso Meno kūrėjų asociacijai. 77 šokio srities menininkai turi meno kūrėjo statusą, iš kurių 68 proc. (52) priklauso meno kūrėjų asociacijai.

98 šokio kūrėjai yra gavę stipendiją kūrybinei ar edukacinei veiklai, iš jų meno kūrėjo statusą turi 37 (38 proc.) asmenys.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	2	1,42
Kauno	21	14,89
Klaipėdos	11	7,80
Marijampolės	0	0,00
Panevėžio	1	0,71
Šiaulių	4	2,84
Tauragės	0	0,00
Telšių	1	0,71
Utena	0	0,00
Vilnius	78	55,32
nenurodyta	16	11,35
užsienis	7	4,96
Viso	141	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	65	69,89
Kauno miesto savivaldybė	16	17,20
Klaipėdos miesto savivaldybė	10	10,75
Panevėžio miesto savivaldybė	0	0,00
Šiaulių miesto savivaldybė	0	0,00
Alytaus miesto savivaldybė	2	2,15
Viso	93	100,00

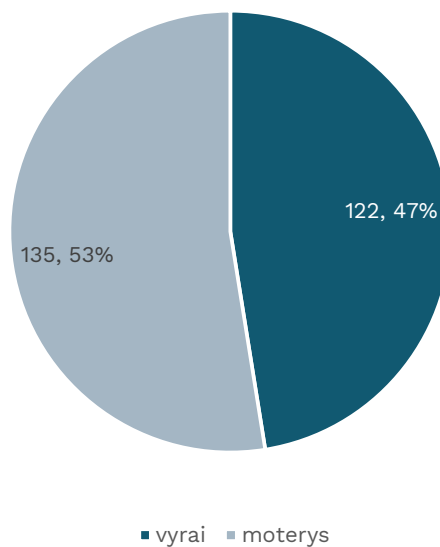
TARPDISCIPLININIS MENAS

Tarpdisciplininio meno srityje kuria 257 menininkai.

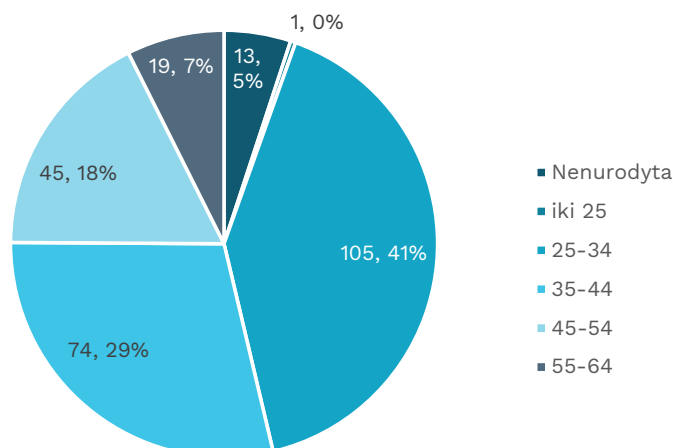
109 asmenys priklauso meno kūrėjų organizacijoms. 150 asmenų turi meno kūrėjo statusą, iš jų 61 proc. (92) priklauso meno kūrėjų sąjungoms.

193 asmenys yra gavę finansavimą individualiai kūrybinei ar edukacinei veiklai tarpdisciplininio meno srityje, iš jų 49 proc. (94) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	6	2,33
Kauno	24	9,34
Klaipėdos	7	2,72
Marijampolės	1	0,39
Panevėžio	1	0,39
Šiaulių	4	1,56
Tauragės	1	0,39
Telšių	3	1,17
Utena	2	0,78
Vilnius	186	72,37
nenurodyta	13	5,06
užsienis	9	3,50
Viso	257	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	141	83,43
Kauno miesto savivaldybė	18	10,65
Klaipėdos miesto savivaldybė	4	2,37
Panevėžio miesto savivaldybė	1	0,59
Šiaulių miesto savivaldybė	1	0,59
Alytaus miesto savivaldybė	4	2,37
Viso	169	100,00

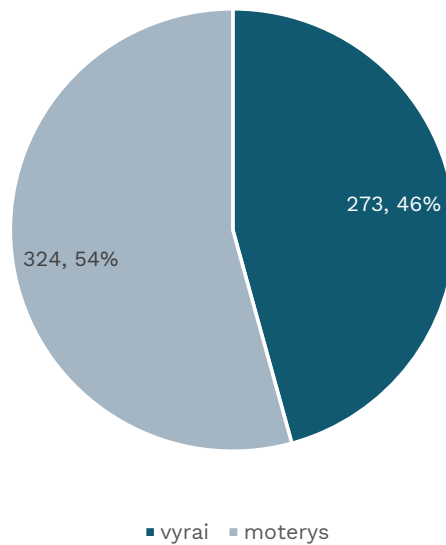
TEATRAS

Teatro srityje kuria 597 menininkai.

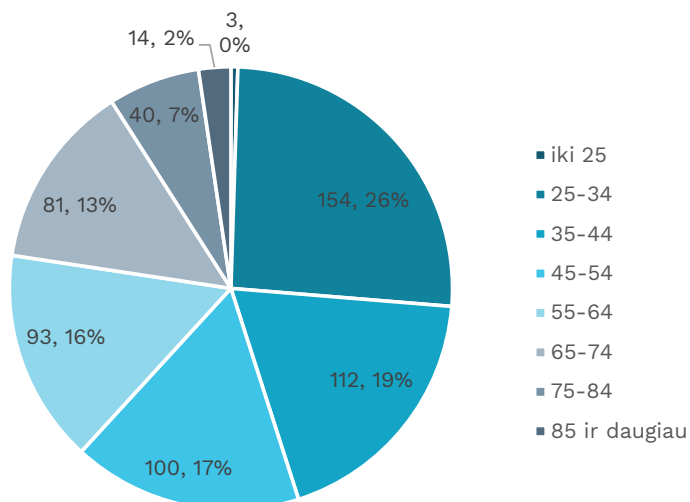
210 asmenų priklauso meno kūrėjų sąjungoms. 463 asmenys turi teatro srities meno kūrėjo statusą, iš jų 39 proc. (180) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

227 menininkai yra bent kartą gavę stipendiją kūrybinei arba edukacinei veiklai teatro srityje, iš jų 52 proc. (119) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	3	0,50
Kauno	62	10,39
Klaipėdos	28	4,69
Marijampolės	1	0,17
Panevėžio	11	1,84
Šiaulių	24	4,02
Tauragės	0	0,00
Telšių	5	0,84
Utena	5	0,84
Vilnius	287	48,07
nenurodyta	168	28,14
užsienis	3	0,50
Viso	597	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	187	65,61
Kauno miesto savivaldybė	56	19,65
Klaipėdos miesto savivaldybė	22	7,72
Panevėžio miesto savivaldybė	7	2,46
Šiaulių miesto savivaldybė	10	3,51
Alytaus miesto savivaldybė	3	1,05
Viso	285	100,00

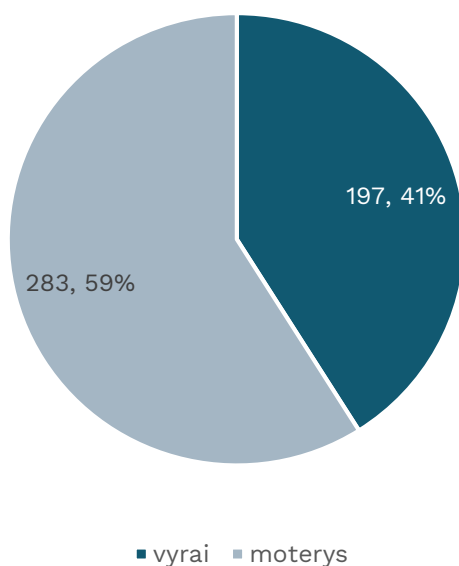
ETNINĖ KULTŪRA IR TAUTODAILĖ

Etninės kultūros ir tautodailės srityje kuria 480 menininkai.

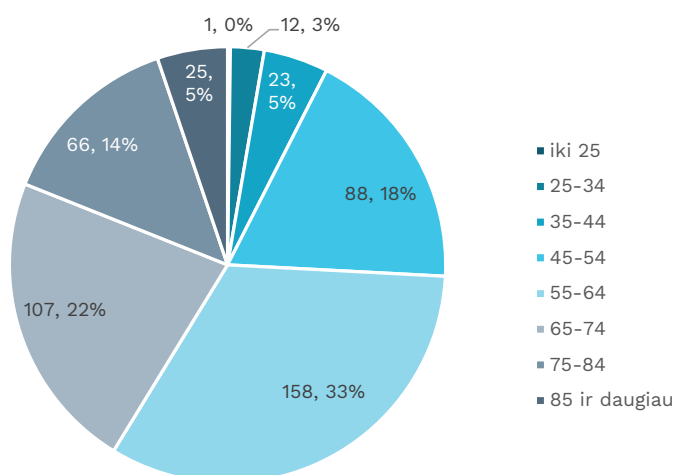
385 kūrėjai priklauso meno kūrėjo organizacijoms. 396 asmenys turi meno kūrėjo statusą tautodailės srityje, iš jų 86 proc. (341) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

68 menininkai bent kartą yra gavę finansavimą kūrybinei arba edukacinei veiklai tautodailės srityje, iš jų 40 proc. (27) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	21	4,38
Kauno	62	12,92
Klaipėdos	61	12,71
Marijampolės	11	2,29
Panevėžio	28	5,83
Šiaulių	44	9,17
Tauragės	3	0,63
Telšių	15	3,13
Utena	23	4,79
Vilnius	152	31,67
nenurodyta	59	12,29
užsienis	1	0,21
Viso	480	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	102	48,57
Kauno miesto savivaldybė	38	18,10
Klaipėdos miesto savivaldybė	24	11,43
Panevėžio miesto savivaldybė	10	4,76
Šiaulių miesto savivaldybė	20	9,52
Alytaus miesto savivaldybė	16	7,62
Viso	210	100,00

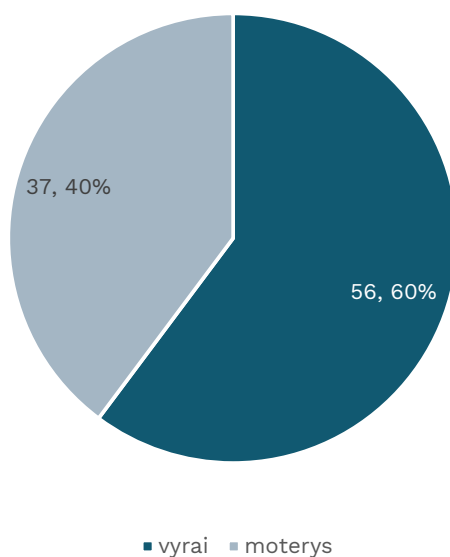
ŽURNALISTIKA

Žurnalistikos srityje kuria 93 menininkai.

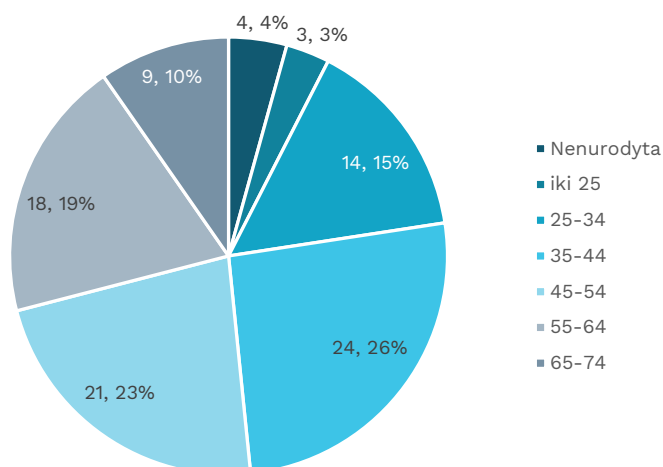
68 asmenys priklauso meno kūrėjų organizacijoms. Meno kūrėjo statusą žurnalistikos srityje turi 86 kūrėjai, iš jų 61 (71 proc.) priklauso meno kūrėjų organizacijoms.

Lietuvos kultūros taryba neskiria stipendijų žurnalistikos sričiai, tačiau 6 žurnalistai yra gavę finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai kitose srityse.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	0	0,00
Kauno	15	16,13
Klaipėdos	3	3,23
Marijampolės	0	0,00
Panevėžio	1	1,08
Šiaulių	3	3,23
Tauragės	0	0,00
Telšių	0	0,00
Utena	1	1,08
Vilnius	48	51,61
nenurodyta	22	23,66
užsienis	0	0,00
Viso	93	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	30	69,77
Kauno miesto savivaldybė	12	27,91
Klaipėdos miesto savivaldybė	1	2,33
Panevėžio miesto savivaldybė	0	0,00
Šiaulių miesto savivaldybė	0	0,00
Alytaus miesto savivaldybė	0	0,00
Viso	43	100,00

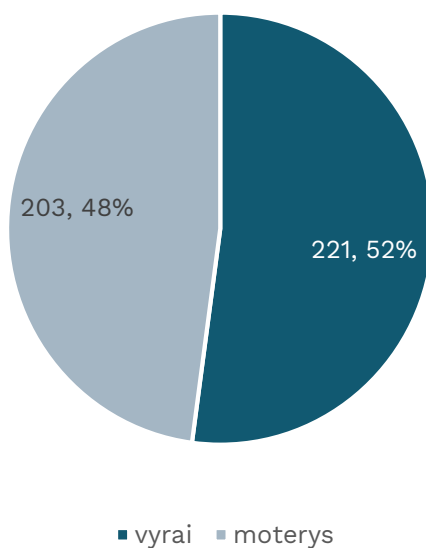
KINAS

Kino srityje kuria 424 menininkai.

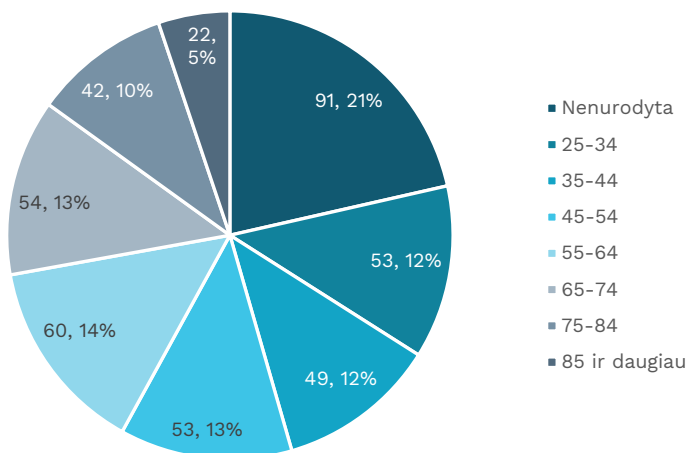
Meno kūrėjų sąjungai priklauso 216 asmenų. 254 asmenys turi meno kūrėjo statusą, iš jų 192 (76 proc.) priklauso meno kūrėjų sąjungoms/

181 kūrėjas yra gavęs finansavimą kūrybinei ar edukacinei veiklai kino srityje (iki 2018 m. LKT, nuo 2018 m. LKC stipendijos), iš jų 43 kūrėjai (19 proc.) turi meno kūrėjo statusą.

Pasiskirstymas pagal lytį

Pasiskirstymas pagal amžių

Pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

APSKRITIS	Asmenys	Proc.
Alytaus	3	0,70
Kauno	10	2,35
Klaipėdos	5	1,17
Marijampolės	1	0,23
Panevėžio	2	0,47
Šiaulių	0	0,00
Tauragės	0	0,00
Telšių	0	0,00
Utena	0	0,00
Vilnius	265	62,21
nenurodyta	139	32,63
užsienis	1	0,23
Viso	426	100,00
SAVIVALDYBĖ	Asmenys	Proc.
Vilniaus miesto savivaldybė	226	95,36
Kauno miesto savivaldybė	7	2,95
Klaipėdos miesto savivaldybė	3	1,27
Panevėžio miesto savivaldybė	0	0,00
Šiaulių miesto savivaldybė	0	0,00
Alytaus miesto savivaldybė	1	0,42
Viso	237	100,00

11 PRIEDAS. Menininkų apklausos lentelės

Menininkų būklės vertinimo klausimai

(naudojami apklausos metu surinkti duomenys)

- Pagrindinė informacija apie menininkus (6-9 klausimai)
- Menininkų aktyvumas (10-13 klausimai)
- Ekonominė būklė (15-18, 20-23 klausimai)
- Kūrybos rezultatas (24-27 klausimai)
- Valstybės intervencijos (35-41 klausimai)

Menininkų požiūrio į savo padėtį klausimai

(naudojami apklausos metu surinkti duomenys)

- Požiūris į menininko profesiją (14 klausimas)
- Pajamų vertinimas (19 klausimas)
- Kūrybinės veiklos įvertinimas (28 klausimas)
- Kūrybos sklaida (29 klausimas)
- Kvalifikacija (30 klausimas)
- Darbo sąlygos (32 klausimas)
- Valstybės finansavimas (33-34 klausimas)

11.1 Priedas. Pagrindinė informacija apie menininkus

Priede pateikiama ši informacija:

6 anketos klausimas. Jūsų išsilavinimas	351
7 anketos klausimas. Jūsų šeimyninė padėtis	352
8 anketos klausimas. Jūsų namų ūkio dydis (asmenų, su kuriais gyvenate ir dalinatės bendru biudžetu, skaičius)	353
9 anketos klausimas. Ar turite vaikų/globotinių iki 18 m.?	354

6 anketos klausimas. Jūsų išsilavinimas

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Vidurinis	Aukštesnysis	Aukštasis	Kita
Visi menininkai	1018	3.16	4.60	91.60	0.65
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	0.00	0.00	100.00	0.00
Cirkas	9	0.00	0.00	88.89	11.11
Dizainas	32	0.00	5.55	94.45	0.00
Dailė	157	0.81	1.56	97.64	0.00
Fotografija	22	3.43	15.91	80.66	0.00
Literatūra	50	10.34	1.28	84.38	4.00
Muzika	92	2.55	3.50	93.95	0.00
Šokis	28	3.97	5.30	90.73	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	0.00	100.00	0.00
Teatras	111	1.90	2.10	94.34	1.65
Etninė kultūra ir tautodailė	47	14.70	35.64	49.66	0.00
Žurnalistika	25	0.00	7.22	92.78	0.00
Kinas	42	0.00	6.38	93.62	0.00
Kelios sritys	282	3.39	0.64	95.25	0.72
Lytis					
Vyras	495	4.06	5.65	89.93	0.36
Moteris	523	2.28	3.57	93.23	0.92
Amžius					
iki 25	24	0.00	16.67	83.33	0.00
25-34	298	1.34	3.02	95.30	0.34
35-44	222	1.80	0.45	96.85	0.90
45-54	177	3.95	4.52	90.40	1.13
55-64	182	1.65	3.30	95.05	0.00
65 ir daugiau	115	5.22	7.83	86.09	0.87
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	2.57	3.33	93.81	0.28
Kauno m. sav.	159	3.25	2.39	93.56	0.80
Klaipėdos m. sav.	88	0.36	6.31	93.32	0.00
Kitos savivaldybės	162	6.82	9.37	81.87	1.95
Užsienis	28	0.00	2.96	97.04	0.00

7 anketos klausimas. Jūsų šeimyninė padėtis

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nevedęs/ netekėjusi	Vedęs/ ištekejusi	Išsiskyręs/ išsiskyrusi	Našlys/ našlė
Visi menininkai	1018	19.83	62.20	14.41	3.55
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	9.18	82.74	6.90	1.18
Cirkas	9	66.67	33.33	0.00	0.00
Dizainas	32	17.49	63.45	7.43	11.63
Dailė	157	15.96	65.92	15.21	2.91
Fotografija	22	5.00	83.44	8.12	3.43
Literatūra	50	16.22	55.83	23.95	4.00
Muzika	92	18.99	60.59	16.83	3.58
Šokis	28	37.30	53.34	9.36	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	39.65	45.67	14.67	0.00
Teatras	111	26.75	58.74	8.97	5.54
Etninė kultūra ir tautodailė	47	11.49	80.06	8.45	0.00
Žurnalistika	25	15.80	61.42	1.13	21.65
Kinas	42	24.02	49.78	26.20	0.00
Kelios sritys	282	28.41	48.91	20.42	2.26
Lytis					
Vyras	495	14.99	70.73	12.38	1.90
Moteris	523	24.56	53.88	16.40	5.16
Amžius					
iki 25	24	95.83	4.17	0.00	0.00
25-34	298	70.81	26.17	3.02	0.00
35-44	222	28.38	59.01	12.61	0.00
45-54	177	16.95	59.32	23.16	0.56
55-64	182	3.85	73.63	19.78	2.75
65 ir daugiau	115	6.09	73.04	12.17	8.70
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	26.71	49.97	19.35	3.97
Kauno m. sav.	159	12.24	74.84	8.61	4.30
Klaipėdos m. sav.	88	12.59	71.95	11.44	4.02
Kitos savivaldybės	162	11.79	76.41	10.22	1.58
Užsienis	28	55.42	37.18	7.40	0.00

8 anketos klausimas. Jūsų namų ūkio dydis (asmenų, su kuriais gyvenate ir dalinatės bendru biudžetu, skaičius)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1	2	3	4 ir daugiau
Visi menininkai	1018	21.58	45.83	18.69	13.91
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	8.19	40.25	28.78	22.78
Cirkas	9	44.44	44.44	0.00	11.11
Dizainas	32	20.90	34.96	44.14	0.00
Dailė	157	20.79	51.65	18.06	9.49
Fotografija	22	23.26	66.92	7.95	1.87
Literatūra	50	32.51	48.35	11.10	8.04
Muzika	92	18.14	42.64	16.93	22.29
Šokis	28	22.72	41.34	14.56	21.38
Tarpdisciplininis menas	25	19.09	42.67	16.86	21.38
Teatras	111	23.44	46.93	12.83	16.80
Etninė kultūra ir tautodailė	47	8.30	54.20	14.02	23.48
Žurnalistika	25	29.06	54.95	11.74	4.25
Kinas	42	18.16	39.89	23.14	18.81
Kelios sritys	282	28.02	38.33	21.72	11.93
Lytis					
Vyras	495	15.66	50.89	18.69	14.76
Moteris	523	27.35	40.89	18.68	13.08
Amžius					
iki 25	24	29.17	45.83	12.50	12.50
25-34	298	42.28	38.59	11.41	7.72
35-44	222	14.86	31.53	24.77	28.83
45-54	177	18.08	29.94	23.16	28.81
55-64	182	17.03	47.80	24.18	10.99
65 ir daugiau	115	20.87	61.74	13.04	4.35
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	27.59	39.29	18.33	14.78
Kauno m. sav.	159	14.15	54.94	21.39	9.53
Klaipėdos m. sav.	88	19.37	58.51	15.78	6.35
Kitos savivaldybės	162	14.73	44.51	19.23	21.53
Užsienis	28	26.87	46.41	11.83	14.89

9 anketos klausimas. Ar turite vaikų/globotinių iki 18 m.?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	27.33	72.67
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	34.44	65.56
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	43.16	56.84
Dailė	157	20.07	79.93
Fotografija	22	1.87	98.13
Literatūra	50	12.43	87.57
Muzika	92	36.69	63.31
Šokis	28	40.01	59.99
Tarpdisciplininis menas	25	24.93	75.07
Teatras	111	28.79	71.21
Etninė kultūra ir tautodailė	47	27.18	72.82
Žurnalistika	25	18.59	81.41
Kinas	42	44.18	55.82
Kelios sritys	282	32.13	67.87
Lytis			
Vyras	495	27.95	72.05
Moteris	523	26.72	73.28
Amžius			
iki 25	24	4.17	95.83
25-34	298	18.79	81.21
35-44	222	63.96	36.04
45-54	177	48.02	51.98
55-64	182	19.78	80.22
65 ir daugiau	115	9.57	90.43
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	32.33	67.67
Kauno m. sav.	159	17.37	82.63
Klaipėdos m. sav.	88	20.96	79.04
Kitos savivaldybės	162	28.09	71.91
Užsienis	28	41.62	58.38

11.2 Priedas. Menininkų aktyvumas

Priede pateikiama ši informacija:

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau meno kūrėjų organizacijai (sąjungai)	357
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau kitoms asociacijoms (autorių teisių, įvairių sričių ir pan.)	358
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau profesinei sąjungai	359
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu meno kūrėjo statusą	360
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu paramos gavėjo statusą	361
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: esu dalyvavęs/usi tarptautiniuose konkursuose	362
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: kūrybinei veiklai esu gavęs/usi privataus asmens arba privačios įstaigos paramą	363
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: esu įkūręs/usi savo kultūros organizaciją	364
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu vadybininką	365
10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu komunikacijos specialistą	366
11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Lietuvos kultūros taryba?	367
11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Lietuvos kino centras?	368
11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Savivaldybė?	369
11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Kiti Lietuvos fondai/organizacijos?	370
11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Kiti užsienio fondai/organizacijos?	371

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Lietuvos kultūros taryba?	372
12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Lietuvos kino centras?	373
12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Savivaldybė?.....	374
12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Kiti Lietuvos fondai/organizacijos?.....	375
12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Kiti užsienio fondai/organizacijos?.....	376
13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Vyriausybės/ Kultūros ministerijos įsteigta premija?.....	377
13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Savivaldybių įsteigta premija ar apdovanojimas?	378
13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Įvairių Lietuvos kultūros institucijų įsteigti apdovanojimai?.....	379
13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Tarptautiniai apdovanojimai?.....	380
13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Kiti apdovanojimai?	381

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau meno kūrėjų organizacijai (sajungai)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	68.60	31.40
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	74.71	25.29
Cirkas	9	44.44	55.56
Dizainas	32	65.94	34.06
Dailė	157	88.35	11.65
Fotografija	22	89.69	10.31
Literatūra	50	73.90	26.10
Muzika	92	66.70	33.30
Šokis	28	67.91	32.09
Tarpdisciplininis menas	25	55.95	44.05
Teatras	111	48.04	51.96
Etninė kultūra ir tautodailė	47	68.00	32.00
Žurnalistika	25	75.94	24.06
Kinas	42	52.84	47.16
Kelios sritys	282	55.54	44.46
Lytis			
Vyras	495	72.64	27.36
Moteris	523	64.66	35.34
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	32.55	67.45
35-44	222	45.95	54.05
45-54	177	61.58	38.42
55-64	182	74.73	25.27
65 ir daugiau	115	93.91	6.09
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	60.82	39.18
Kauno m. sav.	159	76.52	23.48
Klaipėdos m. sav.	88	92.61	7.39
Kitos savivaldybės	162	67.07	32.93
Užsienis	28	34.24	65.76

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau kitoms asociacijoms (autorių teisių, įvairių sričių ir pan.)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	64.04	35.96
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	43.94	56.06
Cirkas	9	55.56	44.44
Dizainas	32	60.77	39.23
Dailė	157	66.29	33.71
Fotografija	22	76.12	23.88
Literatūra	50	75.11	24.89
Muzika	92	90.68	9.32
Šokis	28	39.83	60.17
Tarpdisciplininis menas	25	37.62	62.38
Teatras	111	79.34	20.66
Etninė kultūra ir tautodailė	47	36.33	63.67
Žurnalistika	25	62.40	37.60
Kinas	42	84.66	15.34
Kelios sritys	282	59.19	40.81
Lytis			
Vyras	495	67.77	32.23
Moteris	523	60.40	39.60
Amžius			
iki 25	24	37.50	62.50
25-34	298	50.00	50.00
35-44	222	57.21	42.79
45-54	177	62.15	37.85
55-64	182	58.24	41.76
65 ir daugiau	115	78.26	21.74
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	64.70	35.30
Kauno m. sav.	159	64.73	35.27
Klaipėdos m. sav.	88	76.42	23.58
Kitos savivaldybės	162	53.87	46.13
Užsienis	28	53.80	46.20

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: priklausau profesinei sąjungai

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	21.99	78.01
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	32.94	67.06
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	5.47	94.53
Dailė	157	23.47	76.53
Fotografija	22	11.39	88.61
Literatūra	50	20.16	79.84
Muzika	92	15.67	84.33
Šokis	28	12.01	87.99
Tarpdisciplininis menas	25	21.38	78.62
Teatras	111	40.35	59.65
Etninė kultūra ir tautodailė	47	8.89	91.11
Žurnalistika	25	39.71	60.29
Kinas	42	25.88	74.12
Kelios sritys	282	15.01	84.99
Lytis			
Vyras	495	22.48	77.52
Moteris	523	21.51	78.49
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	9.73	90.27
35-44	222	17.57	82.43
45-54	177	19.21	80.79
55-64	182	20.88	79.12
65 ir daugiau	115	31.30	68.70
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	20.35	79.65
Kauno m. sav.	159	23.36	76.64
Klaipėdos m. sav.	88	34.82	65.18
Kitos savivaldybės	162	17.27	82.73
Užsienis	28	7.40	92.60

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu meno kūrėjo statusą

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	73.46	26.54
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	77.59	22.41
Cirkas	9	44.44	55.56
Dizainas	32	76.05	23.95
Dailė	157	88.71	11.29
Fotografija	22	90.94	9.06
Literatūra	50	75.60	24.40
Muzika	92	59.50	40.50
Šokis	28	73.12	26.88
Tarpdisciplininis menas	25	75.78	24.22
Teatras	111	74.82	25.18
Etninė kultūra ir tautodailė	47	65.05	34.95
Žurnalistika	25	79.95	20.05
Kinas	42	58.84	41.16
Kelios sritys	282	62.49	37.51
Lytis			
Vyras	495	78.20	21.80
Moteris	523	68.84	31.16
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	45.64	54.36
35-44	222	58.56	41.44
45-54	177	70.06	29.94
55-64	182	74.18	25.82
65 ir daugiau	115	93.91	6.09
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	69.18	30.82
Kauno m. sav.	159	77.95	22.05
Klaipėdos m. sav.	88	91.60	8.40
Kitos savivaldybės	162	69.64	30.36
Užsienis	28	47.99	52.01

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu paramos gavėjo statusą

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	36.57	63.43
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	17.17	82.83
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	20.42	79.58
Dailė	157	45.48	54.52
Fotografija	22	31.67	68.33
Literatūra	50	35.31	64.69
Muzika	92	35.91	64.09
Šokis	28	19.95	80.05
Tarpdisciplininis menas	25	45.58	54.42
Teatras	111	31.16	68.84
Etninė kultūra ir tautodailė	47	48.00	52.00
Žurnalistika	25	48.87	51.13
Kinas	42	50.08	49.92
Kelios sritys	282	36.74	63.26
Lytis			
Vyras	495	38.04	61.96
Moteris	523	35.14	64.86
Amžius			
iki 25	24	20.83	79.17
25-34	298	23.15	76.85
35-44	222	31.53	68.47
45-54	177	41.81	58.19
55-64	182	39.56	60.44
65 ir daugiau	115	40.00	60.00
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	38.46	61.54
Kauno m. sav.	159	30.31	69.69
Klaipėdos m. sav.	88	36.89	63.11
Kitos savivaldybės	162	40.08	59.92
Užsienis	28	13.75	86.25

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: esu dalyvavęs/usi tarptautiniuose konkursuose

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	56.38	43.62
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	58.30	41.70
Cirkas	9	44.44	55.56
Dizainas	32	66.33	33.67
Dailė	157	60.27	39.73
Fotografija	22	83.31	16.69
Literatūra	50	26.69	73.31
Muzika	92	82.27	17.73
Šokis	28	58.66	41.34
Tarpdisciplininis menas	25	78.74	21.26
Teatras	111	44.59	55.41
Etninė kultūra ir tautodailė	47	20.52	79.48
Žurnalistika	25	35.86	64.14
Kinas	42	74.41	25.59
Kelios sritys	282	61.79	38.21
Lytis			
Vyras	495	56.32	43.68
Moteris	523	56.44	43.56
Amžius			
iki 25	24	66.67	33.33
25-34	298	64.77	35.23
35-44	222	60.81	39.19
45-54	177	60.45	39.55
55-64	182	61.54	38.46
65 ir daugiau	115	45.22	54.78
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	63.73	36.27
Kauno m. sav.	159	47.47	52.53
Klaipėdos m. sav.	88	54.40	45.60
Kitos savivaldybės	162	47.21	52.79
Užsienis	28	64.27	35.73

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: kūrybinei veiklai esu gavęs/usi privataus asmens arba privačios įstaigos paramą

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	42.93	57.07
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	39.81	60.19
Cirkas	9	33.33	66.67
Dizainas	32	23.09	76.91
Dailė	157	47.94	52.06
Fotografija	22	90.63	9.37
Literatūra	50	43.30	56.70
Muzika	92	42.15	57.85
Šokis	28	30.65	69.35
Tarpdisciplininis menas	25	23.58	76.42
Teatras	111	35.26	64.74
Etninė kultūra ir tautodailė	47	40.77	59.23
Žurnalistika	25	59.57	40.43
Kinas	42	34.59	65.41
Kelios sritys	282	39.29	60.71
Lytis			
Vyras	495	46.25	53.75
Moteris	523	39.69	60.31
Amžius			
iki 25	24	20.83	79.17
25-34	298	27.85	72.15
35-44	222	32.88	67.12
45-54	177	35.03	64.97
55-64	182	41.21	58.79
65 ir daugiau	115	59.13	40.87
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	32.05	67.95
Kauno m. sav.	159	47.40	52.60
Klaipėdos m. sav.	88	72.62	27.38
Kitos savivaldybės	162	46.82	53.18
Užsienis	28	41.87	58.13

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: esu įkūręs/usi savo kultūros organizaciją

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	18.70	81.30
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	5.82	94.18
Cirkas	9	33.33	66.67
Dizainas	32	14.87	85.13
Dailė	157	13.15	86.85
Fotografija	22	3.75	96.25
Literatūra	50	7.42	92.58
Muzika	92	22.47	77.53
Šokis	28	25.35	74.65
Tarpdisciplininis menas	25	20.55	79.45
Teatras	111	29.52	70.48
Etninė kultūra ir tautodailė	47	17.44	82.56
Žurnalistika	25	18.59	81.41
Kinas	42	33.20	66.80
Kelios sritys	282	27.45	72.55
Lytis			
Vyras	495	17.57	82.43
Moteris	523	19.80	80.20
Amžius			
iki 25	24	4.17	95.83
25-34	298	22.15	77.85
35-44	222	23.87	76.13
45-54	177	24.86	75.14
55-64	182	22.53	77.47
65 ir daugiau	115	9.57	90.43
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	23.88	76.12
Kauno m. sav.	159	8.26	91.74
Klaipėdos m. sav.	88	11.78	88.22
Kitos savivaldybės	162	19.79	80.21
Užsienis	28	34.02	65.98

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu vadybininką

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	12.89	87.11
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	11.42	88.58
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	0.00	100.00
Dailė	157	15.57	84.43
Fotografija	22	36.50	63.50
Literatūra	50	4.94	95.06
Muzika	92	14.20	85.80
Šokis	28	18.64	81.36
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	100.00
Teatras	111	26.77	73.23
Etninė kultūra ir tautodailė	47	4.87	95.13
Žurnalistika	25	3.12	96.88
Kinas	42	23.49	76.51
Kelios sritys	282	7.80	92.20
Lytis			
Vyras	495	15.13	84.87
Moteris	523	10.69	89.31
Amžius			
iki 25	24	16.67	83.33
25-34	298	8.72	91.28
35-44	222	10.36	89.64
45-54	177	6.21	93.79
55-64	182	8.79	91.21
65 ir daugiau	115	21.74	78.26
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	10.25	89.75
Kauno m. sav.	159	15.43	84.57
Klaipėdos m. sav.	88	25.92	74.08
Kitos savivaldybės	162	8.71	91.29
Užsienis	28	6.36	93.64

10 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo kūrybinę veiklą: turiu komunikacijos specialistą

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	5.49	94.51
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	0.87	99.13
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	0.00	100.00
Dailė	157	2.54	97.46
Fotografija	22	0.00	100.00
Literatūra	50	1.88	98.12
Muzika	92	10.50	89.50
Šokis	28	13.24	86.76
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	100.00
Teatras	111	10.30	89.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.91	98.09
Žurnalistika	25	12.03	87.97
Kinas	42	17.82	82.18
Kelios sritys	282	6.74	93.26
Lytis			
Vyras	495	7.18	92.82
Moteris	523	3.84	96.16
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	4.36	95.64
35-44	222	6.76	93.24
45-54	177	4.52	95.48
55-64	182	4.95	95.05
65 ir daugiau	115	6.09	93.91
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	6.80	93.20
Kauno m. sav.	159	3.82	96.18
Klaipėdos m. sav.	88	6.48	93.52
Kitos savivaldybės	162	3.31	96.69
Užsienis	28	3.40	96.60

11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Lietuvos kultūros taryba?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	34.16	21.03	37.56	7.25
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	88.06	9.99	1.52	0.43
Cirkas	9	0.00	11.11	77.78	11.11
Dizainas	32	30.08	29.02	40.90	0.00
Dailė	157	39.39	14.20	40.75	5.66
Fotografija	22	38.68	25.11	36.21	0.00
Literatūra	50	16.71	31.68	40.67	10.94
Muzika	92	22.68	24.26	40.93	12.13
Šokis	28	3.97	22.80	59.99	13.24
Tarpdisciplininis menas	25	8.07	4.40	72.76	14.77
Teatras	111	34.88	26.00	34.06	5.06
Etninė kultūra ir tautodailė	47	55.13	16.39	25.52	2.96
Žurnalistika	25	29.91	28.21	27.55	14.34
Kinas	42	34.20	18.06	37.26	10.49
Kelios sritys	282	12.57	25.71	51.41	10.31
Lytis					
Vyras	495	41.43	17.86	34.46	6.26
Moteris	523	27.07	24.12	40.59	8.21
Amžius					
iki 25	24	12.50	29.17	54.17	4.17
25-34	298	9.73	24.83	59.06	6.38
35-44	222	22.07	22.07	47.75	8.11
45-54	177	27.12	25.99	37.85	9.04
55-64	182	37.36	17.03	37.91	7.69
65 ir daugiau	115	51.30	19.13	23.48	6.09
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	17.72	24.33	46.48	11.46
Kauno m. sav.	159	51.70	19.32	27.96	1.01
Klaipėdos m. sav.	88	67.05	12.08	19.88	0.99
Kitos savivaldybės	162	39.10	19.83	34.84	6.24
Užsienis	28	0.00	25.59	56.56	17.86

11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Lietuvos kino centras?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	92.93	3.56	2.44	1.07
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	97.27	2.73	0.00	0.00
Cirkas	9	100.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	100.00	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	100.00	0.00	0.00	0.00
Fotografija	22	84.09	15.91	0.00	0.00
Literatūra	50	100.00	0.00	0.00	0.00
Muzika	92	98.85	0.00	1.15	0.00
Šokis	28	100.00	0.00	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	94.12	5.88	0.00	0.00
Teatras	111	96.46	2.12	1.42	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	95.57	0.00	0.00	4.43
Žurnalistika	25	89.67	7.22	3.12	0.00
Kinas	42	23.06	20.10	39.59	17.25
Kelios sritys	282	88.97	6.64	3.48	0.92
Lytis					
Vyras	495	92.94	3.43	2.65	0.99
Moteris	523	92.92	3.70	2.24	1.14
Amžius					
iki 25	24	95.83	4.17	0.00	0.00
25-34	298	87.92	6.71	4.70	0.67
35-44	222	93.24	3.15	2.70	0.90
45-54	177	90.96	3.39	3.95	1.69
55-64	182	95.60	2.20	2.20	0.00
65 ir daugiau	115	93.91	3.48	0.87	1.74
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	89.33	4.59	4.02	2.07
Kauno m. sav.	159	95.63	4.37	0.00	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	97.16	2.29	0.54	0.00
Kitos savivaldybės	162	97.57	0.50	1.56	0.37
Užsienis	28	82.24	7.40	10.36	0.00

11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Savivaldybė?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	70.00	14.80	11.24	3.95
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	59.40	4.30	24.01	12.28
Cirkas	9	77.78	11.11	0.00	11.11
Dizainas	32	87.61	12.39	0.00	0.00
Dailė	157	67.02	17.50	14.03	1.45
Fotografija	22	54.30	17.16	28.54	0.00
Literatūra	50	77.95	13.19	7.92	0.94
Muzika	92	82.17	14.41	2.85	0.56
Šokis	28	85.44	7.94	6.62	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	80.91	19.09	0.00	0.00
Teatras	111	75.07	14.59	9.87	0.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	59.81	28.43	3.51	8.25
Žurnalistika	25	60.57	20.18	12.03	7.22
Kinas	42	74.12	5.34	7.33	13.20
Kelios sritys	282	71.06	14.82	9.91	4.21
Lytis					
Vyras	495	66.13	16.52	13.53	3.81
Moteris	523	73.78	13.13	9.01	4.08
Amžius					
iki 25	24	83.33	0.00	16.67	0.00
25-34	298	68.12	21.14	9.40	1.34
35-44	222	74.77	14.86	9.01	1.35
45-54	177	75.71	14.12	9.04	1.13
55-64	182	65.38	13.19	12.64	8.79
65 ir daugiau	115	68.70	13.91	13.04	4.35
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	78.58	12.55	6.51	2.36
Kauno m. sav.	159	69.72	13.62	10.27	6.40
Klaipėdos m. sav.	88	53.78	17.06	24.88	4.28
Kitos savivaldybės	162	56.87	21.34	16.18	5.60
Užsienis	28	89.64	5.92	4.44	0.00

11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Kiti Lietuvos fondai/organizacijos?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	70.39	8.77	17.10	3.74
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	61.44	7.78	20.86	9.93
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	92.24	5.02	2.74	0.00
Dailė	157	67.66	4.55	26.34	1.45
Fotografija	22	29.51	3.43	43.20	23.86
Literatūra	50	73.10	11.47	15.44	0.00
Muzika	92	70.06	12.64	15.24	2.05
Šokis	28	90.73	2.65	6.62	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	81.66	7.34	11.00	0.00
Teatras	111	64.55	15.79	19.66	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	67.49	20.32	5.84	6.34
Žurnalistika	25	53.68	7.22	23.96	15.15
Kinas	42	62.31	5.00	27.98	4.71
Kelios sritys	282	85.45	6.96	6.47	1.12
Lytis					
Vyras	495	64.52	7.77	23.81	3.89
Moteris	523	76.12	9.74	10.54	3.60
Amžius					
iki 25	24	70.83	16.67	4.17	8.33
25-34	298	85.23	9.73	4.36	0.67
35-44	222	83.33	7.21	8.11	1.35
45-54	177	84.75	8.47	5.65	1.13
55-64	182	69.23	9.34	15.93	5.49
65 ir daugiau	115	52.17	8.70	33.04	6.09
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	81.14	7.02	10.29	1.54
Kauno m. sav.	159	48.95	14.32	27.43	9.29
Klaipėdos m. sav.	88	41.69	8.67	43.07	6.57
Kitos savivaldybės	162	83.36	7.89	7.14	1.61
Užsienis	28	89.21	2.96	4.44	3.40

11 anketos klausimas. Kiek kartų teikėte stipendijų paraiškas šioms institucijoms (iš viso): Kiti užsienio fondai/organizacijos?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	73.92	9.03	13.22	3.84
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	66.15	7.57	20.26	6.02
Cirkas	9	55.56	22.22	22.22	0.00
Dizainas	32	80.30	15.13	4.57	0.00
Dailė	157	80.72	6.62	11.74	0.91
Fotografija	22	41.35	4.37	30.42	23.86
Literatūra	50	72.53	12.87	12.87	1.73
Muzika	92	77.00	7.82	13.39	1.79
Šokis	28	52.33	18.55	25.15	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	66.24	7.34	14.67	11.75
Teatras	111	81.45	11.00	7.55	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	91.92	1.74	1.91	4.43
Žurnalistika	25	66.65	19.01	12.64	1.70
Kinas	42	55.16	10.81	20.82	13.20
Kelios sritys	282	73.61	9.50	12.93	3.96
Lytis					
Vyras	495	75.93	7.59	11.72	4.77
Moteris	523	71.95	10.44	14.68	2.93
Amžius					
iki 25	24	83.33	4.17	4.17	8.33
25-34	298	70.81	12.75	11.74	4.70
35-44	222	70.72	9.01	16.22	4.05
45-54	177	70.62	12.99	14.69	1.69
55-64	182	77.47	7.14	11.54	3.85
65 ir daugiau	115	75.65	6.96	13.04	4.35
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	72.23	9.97	14.57	3.23
Kauno m. sav.	159	70.02	12.20	8.40	9.38
Klaipėdos m. sav.	88	69.21	7.65	23.13	0.00
Kitos savivaldybės	162	88.63	4.49	5.95	0.93
Užsienis	28	41.86	2.96	38.46	16.72

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Lietuvos kultūros taryba?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	43.12	26.36	28.50	2.02
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	94.56	4.37	1.07	0.00
Cirkas	9	0.00	11.11	88.89	0.00
Dizainas	32	32.82	41.94	25.24	0.00
Dailė	157	53.17	19.99	25.39	1.45
Fotografija	22	47.89	38.06	14.06	0.00
Literatūra	50	18.60	41.86	38.60	0.94
Muzika	92	29.90	35.01	33.54	1.55
Šokis	28	3.97	25.45	61.31	9.27
Tarpdisciplininis menas	25	8.07	17.61	59.55	14.77
Teatras	111	47.71	21.86	27.73	2.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	54.51	22.93	21.52	1.04
Žurnalistika	25	33.91	19.82	43.96	2.31
Kinas	42	38.59	38.32	21.10	2.00
Kelios sritys	282	26.14	33.91	36.83	3.11
Lytis					
Vyras	495	49.83	25.39	23.56	1.23
Moteris	523	36.58	27.30	33.32	2.80
Amžius					
iki 25	24	29.17	45.83	25.00	0.00
25-34	298	22.15	35.23	41.28	1.34
35-44	222	34.23	26.13	34.68	4.95
45-54	177	42.37	24.29	30.51	2.82
55-64	182	42.86	26.37	29.12	1.65
65 ir daugiau	115	56.52	23.48	19.13	0.87
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	27.22	31.42	38.13	3.24
Kauno m. sav.	159	61.71	22.16	15.90	0.23
Klaipėdos m. sav.	88	72.62	18.94	8.44	0.00
Kitos savivaldybės	162	47.65	21.89	28.88	1.58
Užsienis	28	10.79	34.02	46.31	8.87

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Lietuvos kino centras?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	96.28	2.16	1.40	0.16
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	100.00	0.00	0.00	0.00
Cirkas	9	100.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	100.00	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	99.54	0.46	0.00	0.00
Fotografija	22	100.00	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	100.00	0.00	0.00	0.00
Muzika	92	100.00	0.00	0.00	0.00
Šokis	28	100.00	0.00	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	100.00	0.00	0.00	0.00
Teatras	111	96.20	2.85	0.95	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	100.00	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	100.00	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	38.20	28.83	30.97	2.00
Kelios sritys	282	94.59	3.77	1.23	0.41
Lytis					
Vyras	495	96.37	1.98	1.65	0.00
Moteris	523	96.20	2.33	1.16	0.31
Amžius					
iki 25	24	100.00	0.00	0.00	0.00
25-34	298	92.28	4.70	3.02	0.00
35-44	222	96.40	2.25	0.90	0.45
45-54	177	93.22	3.39	2.82	0.56
55-64	182	97.80	1.65	0.55	0.00
65 ir daugiau	115	98.26	0.87	0.87	0.00
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	92.99	3.92	2.76	0.33
Kauno m. sav.	159	99.77	0.23	0.00	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	100.00	0.00	0.00	0.00
Kitos savivaldybės	162	99.50	0.50	0.00	0.00
Užsienis	28	86.68	8.89	4.44	0.00

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Savivaldybė?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	80.49	12.42	6.59	0.50
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	69.60	16.14	14.26	0.00
Cirkas	9	77.78	11.11	11.11	0.00
Dizainas	32	91.26	3.72	5.02	0.00
Dailė	157	79.15	13.50	7.34	0.00
Fotografija	22	71.46	12.64	15.91	0.00
Literatūra	50	86.97	6.84	6.19	0.00
Muzika	92	85.42	12.87	1.71	0.00
Šokis	28	86.76	9.27	3.97	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	95.60	4.40	0.00	0.00
Teatras	111	82.37	13.11	4.53	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	78.17	15.89	2.11	3.82
Žurnalistika	25	77.84	11.83	10.33	0.00
Kinas	42	81.84	16.16	0.00	2.00
Kelios sritys	282	81.88	11.33	5.92	0.86
Lytis					
Vyras	495	77.76	15.00	6.61	0.63
Moteris	523	83.16	9.91	6.56	0.38
Amžius					
iki 25	24	87.50	8.33	4.17	0.00
25-34	298	82.21	14.77	3.02	0.00
35-44	222	83.78	9.46	5.86	0.90
45-54	177	84.75	11.30	3.95	0.00
55-64	182	74.73	14.29	9.34	1.65
65 ir daugiau	115	80.00	12.17	7.83	0.00
Savivaldybė					
Vilniaus m. sav.	589	86.98	9.46	2.91	0.65
Kauno m. sav.	159	81.05	12.85	6.10	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	71.29	17.25	11.46	0.00
Kitos savivaldybės	162	67.83	17.35	13.77	1.05
Užsienis	28	92.60	2.96	4.44	0.00

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Kiti Lietuvos fondai/organizacijos?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	75.66	11.58	12.52	0.25
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	69.22	11.05	19.73	0.00
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	94.98	5.02	0.00	0.00
Dailė	157	72.31	15.26	12.43	0.00
Fotografija	22	48.85	7.95	43.20	0.00
Literatūra	50	74.82	13.19	11.99	0.00
Muzika	92	77.90	7.62	14.48	0.00
Šokis	28	93.38	6.62	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	92.66	4.40	2.94	0.00
Teatras	111	69.49	19.02	11.49	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	78.98	18.41	0.70	1.91
Žurnalistika	25	48.97	16.74	31.17	3.12
Kinas	42	68.69	12.33	18.98	0.00
Kelios sritys	282	88.12	5.41	6.47	0.00
Lytis					
Vyras	495	69.76	13.20	17.05	0.00
Moteris	523	81.41	10.01	8.10	0.49
Amžius					
iki 25	24	87.50	0.00	12.50	0.00
25-34	298	89.26	7.72	3.02	0.00
35-44	222	88.29	5.41	6.31	0.00
45-54	177	90.40	5.65	3.95	0.00
55-64	182	77.47	11.54	9.89	1.10
65 ir daugiau	115	55.65	19.13	25.22	0.00
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	85.02	7.32	7.67	0.00
Kauno m. sav.	159	59.52	21.25	18.61	0.62
Klaipėdos m. sav.	88	45.77	21.11	33.12	0.00
Kitos savivaldybės	162	87.78	6.52	5.02	0.68
Užsienis	28	89.21	2.96	7.83	0.00

12 anketos klausimas. Kiek kartų jūsų stipendijos paraiška buvo finansuota: Kiti užsienio fondai/organizacijos?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	81.93	9.84	7.47	0.77
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	74.31	13.78	11.91	0.00
Cirkas	9	88.89	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	91.32	3.66	5.02	0.00
Dailė	157	86.58	8.32	4.76	0.34
Fotografija	22	68.95	29.80	1.25	0.00
Literatūra	50	77.41	14.65	7.94	0.00
Muzika	92	86.29	6.11	6.45	1.15
Šokis	28	64.25	9.27	22.50	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	83.85	0.00	16.15	0.00
Teatras	111	88.18	7.44	4.38	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	97.39	0.70	1.91	0.00
Žurnalistika	25	80.43	8.35	9.52	1.70
Kinas	42	67.31	16.21	8.00	8.49
Kelios sritys	282	78.73	10.46	9.95	0.86
Lytis					
Vyras	495	83.52	8.90	6.44	1.14
Moteris	523	80.38	10.75	8.47	0.40
Amžius					
iki 25	24	83.33	8.33	8.33	0.00
25-34	298	83.56	7.38	9.06	0.00
35-44	222	80.18	7.21	10.81	1.80
45-54	177	79.10	11.30	9.04	0.56
55-64	182	81.87	9.89	7.69	0.55
65 ir daugiau	115	83.48	11.30	4.35	0.87
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	79.87	10.32	8.90	0.92
Kauno m. sav.	159	81.72	9.19	7.79	1.29
Klaipėdos m. sav.	88	79.97	14.54	5.49	0.00
Kitos savivaldybės	162	90.78	6.86	2.36	0.00
Užsienis	28	61.09	0.00	34.47	4.44

13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Vyriausybės/
Kultūros ministerijos įsteigta premija?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	82.82	12.95	3.46	0.78
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	94.08	5.92	0.00	0.00
Cirkas	9	88.89	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	100.00	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	87.11	11.80	0.46	0.63
Fotografija	22	88.61	11.39	0.00	0.00
Literatūra	50	69.07	24.27	6.66	0.00
Muzika	92	76.09	13.09	6.68	4.15
Šokis	28	57.25	21.38	21.38	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	80.93	16.13	2.94	0.00
Teatras	111	67.95	26.32	4.45	1.28
Etninė kultūra ir tautodailė	47	89.89	2.96	7.15	0.00
Žurnalistika	25	72.93	19.86	7.22	0.00
Kinas	42	95.33	2.67	0.00	2.00
Kelios sritys	282	83.93	12.09	3.36	0.62
Lytis					
Vyras	495	82.04	14.36	2.59	1.01
Moteris	523	83.58	11.57	4.30	0.55
Amžius					
iki 25	24	91.67	8.33	0.00	0.00
25-34	298	89.93	8.05	1.34	0.67
35-44	222	83.78	10.36	5.41	0.45
45-54	177	84.75	10.73	3.95	0.56
55-64	182	82.97	11.54	4.40	1.10
65 ir daugiau	115	78.26	18.26	2.61	0.87
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	81.68	11.12	5.59	1.61
Kauno m. sav.	159	81.53	18.24	0.23	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	79.45	19.02	1.53	0.00
Kitos savivaldybės	162	88.52	8.94	2.55	0.00
Užsienis	28	95.56	0.00	4.44	0.00

13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Savivaldybių įsteigta premija ar apdovanojimas?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	78.19	15.00	6.69	0.11
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	75.71	14.03	10.26	0.00
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	91.19	8.81	0.00	0.00
Dailė	157	78.57	18.85	2.57	0.00
Fotografija	22	72.71	7.95	19.34	0.00
Literatūra	50	68.59	21.20	10.21	0.00
Muzika	92	86.69	9.49	3.26	0.56
Šokis	28	82.79	5.30	11.91	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	92.66	7.34	0.00	0.00
Teatras	111	70.51	19.93	8.86	0.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	55.53	30.43	14.04	0.00
Žurnalistika	25	73.95	19.82	6.23	0.00
Kinas	42	96.67	3.33	0.00	0.00
Kelios sritys	282	84.88	9.48	5.65	0.00
Lytis					
Vyras	495	75.13	18.27	6.51	0.09
Moteris	523	81.18	11.82	6.87	0.13
Amžius					
iki 25	24	87.50	12.50	0.00	0.00
25-34	298	87.92	9.06	2.68	0.34
35-44	222	89.19	5.86	4.50	0.45
45-54	177	85.31	7.91	6.78	0.00
55-64	182	69.78	18.68	11.54	0.00
65 ir daugiau	115	71.30	22.61	6.09	0.00
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	89.65	7.04	3.22	0.09
Kauno m. sav.	159	74.47	19.33	5.86	0.34
Klaipėdos m. sav.	88	58.40	33.47	8.13	0.00
Kitos savivaldybės	162	63.68	19.86	16.46	0.00
Užsienis	28	97.04	2.96	0.00	0.00

13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Įvairių Lietuvos kultūros institucijų įsteigti apdovanojimai?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	56.09	18.18	22.33	3.40
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	76.85	6.05	15.28	1.82
Cirkas	9	77.78	0.00	11.11	11.11
Dizainas	32	61.98	14.15	20.21	3.66
Dailė	157	60.01	16.63	21.44	1.92
Fotografija	22	29.02	36.66	34.31	0.00
Literatūra	50	44.99	22.59	27.69	4.73
Muzika	92	47.96	13.95	29.50	8.59
Šokis	28	58.76	25.15	13.43	2.65
Tarpdisciplininis menas	25	77.26	18.34	4.40	0.00
Teatras	111	41.73	22.17	33.65	2.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	56.40	20.61	21.57	1.42
Žurnalistika	25	47.03	17.55	35.42	0.00
Kinas	42	39.69	18.43	34.55	7.33
Kelios sritys	282	61.26	20.27	13.64	4.83
Lytis					
Vyras	495	52.56	18.90	25.16	3.39
Moteris	523	59.54	17.48	19.57	3.41
Amžius					
iki 25	24	62.50	8.33	16.67	12.50
25-34	298	61.74	19.13	16.11	3.02
35-44	222	59.01	18.02	19.37	3.60
45-54	177	58.76	15.82	22.03	3.39
55-64	182	58.24	17.03	20.33	4.40
65 ir daugiau	115	49.57	20.00	27.83	2.61
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	59.13	15.84	21.03	4.00
Kauno m. sav.	159	54.42	19.93	23.89	1.75
Klaipėdos m. sav.	88	43.04	21.38	31.94	3.65
Kitos savivaldybės	162	57.49	20.74	18.36	3.42
Užsienis	28	71.45	13.32	11.83	3.40

13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Tarptautiniai apdovanojimai?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	74.56	11.45	11.06	2.93
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	80.23	11.33	8.44	0.00
Cirkas	9	77.78	11.11	0.00	11.11
Dizainas	32	67.52	21.52	9.13	1.83
Dailė	157	75.93	9.80	13.34	0.93
Fotografija	22	67.70	12.64	10.45	9.20
Literatūra	50	93.34	5.72	0.94	0.00
Muzika	92	57.62	16.37	15.15	10.86
Šokis	28	78.82	15.88	5.30	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	70.65	14.67	11.74	2.94
Teatras	111	75.58	15.96	3.29	5.17
Etninė kultūra ir tautodailė	47	83.44	9.67	6.89	0.00
Žurnalistika	25	73.54	0.00	26.46	0.00
Kinas	42	35.25	15.21	33.72	15.82
Kelios sritys	282	75.62	11.24	11.34	1.80
Lytis					
Vyras	495	72.15	12.89	11.10	3.85
Moteris	523	76.91	10.05	11.01	2.02
Amžius					
iki 25	24	75.00	8.33	8.33	8.33
25-34	298	75.50	10.07	11.41	3.02
35-44	222	68.92	13.06	15.32	2.70
45-54	177	71.75	12.43	11.30	4.52
55-64	182	73.08	12.09	12.64	2.20
65 ir daugiau	115	79.13	10.43	7.83	2.61
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	69.27	12.55	14.17	4.01
Kauno m. sav.	159	82.04	8.77	8.24	0.96
Klaipėdos m. sav.	88	76.62	16.17	7.20	0.00
Kitos savivaldybės	162	79.70	8.94	7.54	3.82
Užsienis	28	67.02	2.96	22.19	7.83

13 anketos klausimas. Kiek premijų ir apdovanojimų esate gavę: Kiti apdovanojimai?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Nei vieno	1	2-5	6 ir daugiau
Visi menininkai	1018	47.55	18.93	27.20	6.32
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	39.28	21.53	34.37	4.82
Cirkas	9	88.89	0.00	0.00	11.11
Dizainas	32	50.29	13.83	35.89	0.00
Dailė	157	43.41	17.43	34.82	4.34
Fotografija	22	21.07	52.40	25.28	1.25
Literatūra	50	51.00	21.26	27.74	0.00
Muzika	92	54.98	12.64	22.76	9.62
Šokis	28	61.22	22.69	16.09	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	55.15	26.51	18.34	0.00
Teatras	111	47.89	17.44	28.70	5.97
Etninė kultūra ir tautodailė	47	41.43	21.57	20.07	16.93
Žurnalistika	25	21.22	32.50	25.62	20.66
Kinas	42	60.03	16.48	18.16	5.33
Kelios sritys	282	57.48	13.05	22.84	6.64
Lytis					
Vyras	495	40.31	22.87	29.83	6.98
Moteris	523	54.61	15.09	24.62	5.67
Amžius					
iki 25	24	58.33	8.33	20.83	12.50
25-34	298	62.42	12.42	21.48	3.69
35-44	222	53.15	21.17	19.82	5.86
45-54	177	54.80	20.34	20.90	3.95
55-64	182	41.76	20.33	29.12	8.79
65 ir daugiau	115	39.13	19.13	34.78	6.96
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	58.14	15.92	20.76	5.18
Kauno m. sav.	159	39.75	21.18	34.20	4.88
Klaipėdos m. sav.	88	22.21	22.59	47.60	7.61
Kitos savivaldybės	162	43.48	23.61	22.98	9.93
Užsienis	28	68.39	0.00	23.78	7.83

11.3 Priedas. Ekonominė būklė

Priede pateikiama ši informacija:

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) valstybinėje/savivaldybės kultūros institucijoje.....	384
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) nevalstybinėje/ne savivaldybės kultūros institucijoje.....	385
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) ne kultūros institucijoje	386
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Dirbu pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą	387
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Dirbu pagal autorinę sutartį	388
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu bent kartą pasinaudojęs/usi LRKM meno kūrėjų socialinės apsaugos (prastovų) programa	389
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu bedarbis/ė	390
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu pensininkas/ė	391
15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Studijuojau	392
16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirt laiką per savaitę (val.): Kūrybinis darbas?	393
16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirt laiką per savaitę (val.): Su kūrybiniai įgūdžiais susijęs, bet ne pagrindinės profesijos (pvz. edukacija) darbas?	394
16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirt laiką per savaitę (val.): Ne su kūryba susijęs darbas?	395
17 anketos klausimas. Kiek valandų per savaitę skiriate kūrybiniam darbui be atlygio?	396
18 anketos klausimas. Nurodykite savo vidutinės mėnesio pajamas 2019 m. (atskaičius mokesčius), Eur.	397

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš kūrybinės veiklos.	398
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš dalinai su kūryba susijusios veiklos.	399
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš ne kūrybinės veiklos.	400
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): stipendija (studijų)	401
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): privačių rėmėjų parama.	402
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pensija.	403
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): Stipendijos kūrybine ir edukacinei veiklai (per metus gautų stipendijų sumą padalinkite iš 12).	404
20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): Kita.	405
21 anketos klausimas. Nurodykite vidutinės mėnesio išlaidas kūrybinei veiklai (studijos nuoma, medžiagos, technika, kita), 2019 m.	406
22 anketos klausimas. Ar jums pakanka informacijos, kokius mokesčius turite mokėti ir informacijos apie mokestines lengvatas.	407
23 anketos klausimas. Ar jums aišku kaip deklaruoti pajamas ir susimokėti mokesčius?	408

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) valstybinėje/savivaldybės kultūros institucijoje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	24.65	75.35
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	21.10	78.90
Cirkas	9	0.00	100.00
Dizainas	32	13.30	86.70
Dailė	157	22.60	77.40
Fotografija	22	4.69	95.31
Literatūra	50	19.89	80.11
Muzika	92	31.12	68.88
Šokis	28	28.20	71.80
Tarpdisciplininis menas	25	35.32	64.68
Teatras	111	38.45	61.55
Etninė kultūra ir tautodailė	47	20.76	79.24
Žurnalistika	25	18.39	81.61
Kinas	42	10.33	89.67
Kelios sritys	282	29.77	70.23
Lytis			
Vyras	495	22.39	77.61
Moteris	523	26.87	73.13
Amžius			
iki 25	24	41.67	58.33
25-34	298	17.79	82.21
35-44	222	29.73	70.27
45-54	177	30.51	69.49
55-64	182	31.32	68.68
65 ir daugiau	115	17.39	82.61
Savivaldybė			
Vilniaus m. sav.	589	26.64	73.36
Kauno m. sav.	159	16.77	83.23
Klaipėdos m. sav.	88	17.36	82.64
Kitos savivaldybės	162	33.96	66.04
Užsienis	28	13.65	86.35

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) nevalstybinėje/ne savivaldybės kultūros institucijoje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	12.40	87.60
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	27.48	72.52
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	19.44	80.56
Dailė	157	4.82	95.18
Fotografija	22	1.25	98.75
Literatūra	50	6.51	93.49
Muzika	92	15.03	84.97
Šokis	28	13.24	86.76
Tarpdisciplininis menas	25	13.20	86.80
Teatras	111	17.58	82.42
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.65	92.35
Žurnalistika	25	4.25	95.75
Kinas	42	18.82	81.18
Kelios sritys	282	13.54	86.46
Lytis			
Vyras	495	10.88	89.12
Moteris	523	13.89	86.11
Amžius			
iki 25	24	16.67	83.33
25-34	298	13.42	86.58
35-44	222	17.12	82.88
45-54	177	17.51	82.49
55-64	182	15.38	84.62
65 ir daugiau	115	5.22	94.78
Savivaldybė			
Vilniaus m. sav.	589	15.50	84.50
Kauno m. sav.	159	12.29	87.71
Klaipėdos m. sav.	88	8.25	91.75
Kitos savivaldybės	162	7.53	92.47
Užsienis	28	7.40	92.60

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Turiu pastovų darbą (dirbu pagal darbo sutartį) ne kultūros institucijoje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	18.84	81.16
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	47.11	52.89
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	16.63	83.37
Dailė	157	13.64	86.36
Fotografija	22	1.87	98.13
Literatūra	50	9.48	90.52
Muzika	92	16.53	83.47
Šokis	28	13.24	86.76
Tarpdisciplininis menas	25	10.27	89.73
Teatras	111	19.00	81.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	18.04	81.96
Žurnalistika	25	7.12	92.88
Kinas	42	9.43	90.57
Kelios sritys	282	21.61	78.39
Lytis			
Vyras	495	20.42	79.58
Moteris	523	17.30	82.70
Amžius			
iki 25	24	20.83	79.17
25-34	298	17.79	82.21
35-44	222	22.52	77.48
45-54	177	19.77	80.23
55-64	182	32.42	67.58
65 ir daugiau	115	7.83	92.17
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	19.64	80.36
Kauno m. sav.	159	20.14	79.86
Klaipėdos m. sav.	88	10.71	89.29
Kitos savivaldybės	162	20.30	79.70
Užsienis	28	25.80	74.20

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Dirbu pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	72.80	27.20
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	67.09	32.91
Cirkas	9	88.89	11.11
Dizainas	32	60.00	40.00
Dailė	157	73.85	26.15
Fotografija	22	82.68	17.32
Literatūra	50	58.35	41.65
Muzika	92	60.01	39.99
Šokis	28	67.74	32.26
Tarpdisciplininis menas	25	72.85	27.15
Teatras	111	84.78	15.22
Etninė kultūra ir tautodailė	47	78.03	21.97
Žurnalistika	25	71.64	28.36
Kinas	42	92.67	7.33
Kelios sritys	282	74.23	25.77
Lytis			
Vyras	495	74.22	25.78
Moteris	523	71.42	28.58
Amžius			
iki 25	24	75.00	25.00
25-34	298	83.22	16.78
35-44	222	75.23	24.77
45-54	177	71.19	28.81
55-64	182	63.19	36.81
65 ir daugiau	115	74.78	25.22
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	69.97	30.03
Kauno m. sav.	159	75.75	24.25
Klaipėdos m. sav.	88	88.64	11.36
Kitos savivaldybės	162	66.84	33.16
Užsienis	28	65.65	34.35

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Dirbu pagal autorinę sutartį

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	51.51	48.49
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	46.44	53.56
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	32.74	67.26
Dailė	157	55.35	44.65
Fotografija	22	85.32	14.68
Literatūra	50	61.35	38.65
Muzika	92	41.52	58.48
Šokis	28	30.74	69.26
Tarpdisciplininis menas	25	36.70	63.30
Teatras	111	62.15	37.85
Etninė kultūra ir tautodailė	47	29.28	70.72
Žurnalistika	25	73.06	26.94
Kinas	42	42.41	57.59
Kelios sritys	282	50.04	49.96
Lytis			
Vyras	495	57.17	42.83
Moteris	523	45.99	54.01
Amžius			
iki 25	24	20.83	79.17
25-34	298	35.23	64.77
35-44	222	42.79	57.21
45-54	177	45.20	54.80
55-64	182	47.25	52.75
65 ir daugiau	115	68.70	31.30
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	47.88	52.12
Kauno m. sav.	159	58.50	41.50
Klaipėdos m. sav.	88	77.66	22.34
Kitos savivaldybės	162	36.34	63.66
Užsienis	28	41.95	58.05

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu bent kartą pasinaudojęs/usi LRKM meno kūrėjų socialinės apsaugos (prastovų) programa

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	17.98	82.02
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	7.41	92.59
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	30.59	69.41
Dailė	157	16.79	83.21
Fotografija	22	4.69	95.31
Literatūra	50	12.23	87.77
Muzika	92	12.79	87.21
Šokis	28	26.49	73.51
Tarpdisciplininis menas	25	29.46	70.54
Teatras	111	34.86	65.14
Etninė kultūra ir tautodailė	47	14.19	85.81
Žurnalistika	25	9.52	90.48
Kinas	42	39.87	60.13
Kelios sritys	282	18.99	81.01
Lytis			
Vyras	495	18.42	81.58
Moteris	523	17.56	82.44
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	14.09	85.91
35-44	222	18.02	81.98
45-54	177	19.77	80.23
55-64	182	26.37	73.63
65 ir daugiau	115	13.04	86.96
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	22.30	77.70
Kauno m. sav.	159	11.31	88.69
Klaipėdos m. sav.	88	15.48	84.52
Kitos savivaldybės	162	16.26	83.74
Užsienis	28	8.87	91.13

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu bedarbis/ė

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	9.11	90.89
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	0.00	100.00
Cirkas	9	11.11	88.89
Dizainas	32	5.55	94.45
Dailė	157	9.44	90.56
Fotografija	22	3.43	96.57
Literatūra	50	5.22	94.78
Muzika	92	17.07	82.93
Šokis	28	19.87	80.13
Tarpdisciplininis menas	25	10.27	89.73
Teatras	111	9.16	90.84
Etninė kultūra ir tautodailė	47	11.69	88.31
Žurnalistika	25	7.69	92.31
Kinas	42	0.00	100.00
Kelios sritys	282	12.76	87.24
Lytis			
Vyras	495	7.33	92.67
Moteris	523	10.84	89.16
Amžius			
iki 25	24	16.67	83.33
25-34	298	12.42	87.58
35-44	222	14.41	85.59
45-54	177	11.30	88.70
55-64	182	8.79	91.21
65 ir daugiau	115	4.35	95.65
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	11.77	88.23
Kauno m. sav.	159	7.32	92.68
Klaipėdos m. sav.	88	2.73	97.27
Kitos savivaldybės	162	8.00	92.00
Užsienis	28	13.32	86.68

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Esu pensininkas/ė

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	27.03	72.97
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	14.52	85.48
Cirkas	9	0.00	100.00
Dizainas	32	24.08	75.92
Dailė	157	32.53	67.47
Fotografija	22	38.68	61.32
Literatūra	50	58.29	41.71
Muzika	92	25.08	74.92
Šokis	28	0.00	100.00
Tarpdisciplininis menas	25	8.07	91.93
Teatras	111	24.26	75.74
Etninė kultūra ir tautodailė	47	35.75	64.25
Žurnalistika	25	53.63	46.37
Kinas	42	8.49	91.51
Kelios sritys	282	17.68	82.32
Lytis			
Vyras	495	27.83	72.17
Moteris	523	26.25	73.75
Amžius			
iki 25	24	4.17	95.83
25-34	298	0.67	99.33
35-44	222	0.45	99.55
45-54	177	2.82	97.18
55-64	182	9.89	90.11
65 ir daugiau	115	73.91	26.09
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	23.10	76.90
Kauno m. sav.	159	34.01	65.99
Klaipėdos m. sav.	88	33.12	66.88
Kitos savivaldybės	162	27.58	72.42
Užsienis	28	4.44	95.56

15 anketos klausimas. Atsakykite į klausimus apie savo užimtumą: Studijuoju

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	5.25	94.75
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	0.43	99.57
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	11.09	88.91
Dailė	157	1.48	98.52
Fotografija	22	1.25	98.75
Literatūra	50	2.51	97.49
Muzika	92	7.28	92.72
Šokis	28	2.65	97.35
Tarpdisciplininis menas	25	26.42	73.58
Teatras	111	8.18	91.82
Etninė kultūra ir tautodailė	47	2.09	97.91
Žurnalistika	25	2.83	97.17
Kinas	42	6.72	93.28
Kelios sritys	282	9.34	90.66
Lytis			
Vyras	495	3.74	96.26
Moteris	523	6.73	93.27
Amžius			
iki 25	24	41.67	58.33
25-34	298	16.11	83.89
35-44	222	9.01	90.99
45-54	177	5.08	94.92
55-64	182	0.55	99.45
65 ir daugiau	115	1.74	98.26
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	8.03	91.97
Kauno m. sav.	159	1.71	98.29
Klaipėdos m. sav.	88	1.29	98.71
Kitos savivaldybės	162	2.88	97.12
Užsienis	28	24.11	75.89

16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirtą laiką per savaitę (val.): Kūrybinis darbas?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0 val.	1 -10 val.	11 - 20 val.	21 - 30 val.	31 - 40 val.	41 - 50 val.	51 ir daugiau val.
Visi menininkai	1018	0.68	17.09	24.13	22.80	15.33	8.31	11.68
Kultūros ir meno sritis								
Architektūra	96	1.18	17.05	37.32	17.79	10.71	8.81	7.14
Cirkas	9	0.00	22.22	44.44	22.22	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	2.74	12.08	24.02	26.21	13.69	14.81	6.45
Dailė	157	0.34	17.04	18.88	27.51	23.96	3.33	8.94
Fotografija	22	0.00	13.43	26.36	41.64	3.43	1.25	13.89
Literatūra	50	1.73	18.21	32.67	14.62	25.33	5.72	1.73
Muzika	92	1.55	8.67	22.40	22.94	12.59	16.24	15.61
Šokis	28	0.00	37.17	10.70	11.93	28.20	8.04	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	4.40	22.76	8.91	13.21	16.25	28.60	5.88
Teatras	111	0.00	17.46	26.08	21.10	11.05	8.83	15.48
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	20.15	28.06	26.06	9.72	7.15	8.86
Žurnalistika	25	1.13	10.66	22.16	40.24	7.22	3.12	15.47
Kinas	42	0.00	11.39	28.26	15.71	17.87	21.34	5.43
Kelios sritys	282	0.30	19.90	19.51	19.37	13.49	8.51	18.92
Lytis								
Vyras	495	0.38	12.86	24.39	26.35	14.97	8.78	12.27
Moteris	523	0.97	21.21	23.88	19.33	15.67	7.84	11.09
Amžius								
iki 25	24	0.00	25.00	16.67	25.00	16.67	4.17	12.50
25-34	298	0.34	24.16	23.15	21.48	10.74	8.72	11.41
35-44	222	1.80	21.17	19.37	25.68	13.51	7.21	11.26
45-54	177	0.00	19.21	24.29	18.64	10.73	14.69	12.43
55-64	182	1.65	18.13	26.37	19.78	9.34	12.64	12.09
65 ir daugiau	115	0.00	10.43	25.22	26.09	24.35	2.61	11.30
Savivadybė								
Vilniaus m. sav.	589	0.63	18.35	23.03	18.14	14.03	10.69	15.14
Kauno m. sav.	159	0.34	8.93	35.00	25.86	16.98	4.39	8.51
Klaipėdos m. sav.	88	0.99	10.84	9.63	41.72	25.07	4.96	6.80
Kitos savivaldybės	162	1.05	25.92	25.24	18.67	10.44	8.99	9.70
Užsienis	28	0.00	29.59	22.31	25.25	13.53	2.96	6.36

16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirtą laiką per savaitę (val.): Su kūrybiniai įgūdžiais susijęs, bet ne pagrindinės profesijos (pvz. edukacija) darbas?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0 val.	1 -10 val.	11 - 20 val.	21 - 30 val.	31 - 40 val.	41 - 50 val.	51 ir daugiau val.
Visi menininkai	1018	12.81	40.56	25.51	11.98	5.04	2.00	2.11
Kultūros ir meno sritis								
Architektūra	96	20.63	27.16	34.13	12.99	2.73	1.18	1.18
Cirkas	9	0.00	33.33	33.33	33.33	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	37.38	29.68	23.35	6.85	2.74	0.00	0.00
Dailė	157	17.15	35.20	23.68	15.81	6.39	1.78	0.00
Fotografija	22	8.74	32.92	39.77	13.89	0.00	1.25	3.43
Literatūra	50	17.21	49.78	16.82	11.62	2.85	1.73	0.00
Muzika	92	9.81	43.40	33.50	8.78	2.11	0.00	2.39
Šokis	28	1.52	31.78	29.52	19.97	5.30	7.94	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	2.94	53.66	11.75	14.79	8.80	0.00	8.07
Teatras	111	3.51	48.34	26.90	11.42	5.37	1.28	3.19
Etninė kultūra ir tautodailė	47	10.59	59.32	10.98	12.62	3.88	2.61	0.00
Žurnalistika	25	1.13	40.56	27.07	9.07	5.42	9.52	7.22
Kinas	42	9.39	37.15	34.45	10.67	7.00	1.34	0.00
Kelios sritys	282	11.92	41.68	23.39	9.21	7.40	2.35	4.05
Lytis								
Vyras	495	11.00	38.73	29.37	13.48	3.49	1.99	1.94
Moteris	523	14.57	42.35	21.74	10.51	6.54	2.01	2.27
Amžius								
iki 25	24	8.33	50.00	16.67	16.67	8.33	0.00	0.00
25-34	298	13.42	34.56	26.51	16.78	5.37	3.02	0.34
35-44	222	14.41	38.29	22.97	13.51	6.76	2.25	1.80
45-54	177	15.82	38.42	23.73	10.17	7.34	2.26	2.26
55-64	182	11.54	40.11	24.73	11.54	5.49	2.75	3.85
65 ir daugiau	115	11.30	45.22	27.83	10.43	2.61	0.87	1.74
Savivadybė								
Vilniaus m. sav.	589	11.95	43.43	22.58	10.62	6.76	1.81	2.86
Kauno m. sav.	159	12.49	27.18	39.66	12.56	3.91	3.24	0.96
Klaipėdos m. sav.	88	4.70	45.18	27.66	20.19	0.54	0.73	0.99
Kitos savivaldybės	162	20.35	45.71	16.41	9.11	4.44	1.94	2.04
Užsienis	28	21.03	25.15	24.11	14.79	8.99	2.96	2.96

16 anketos klausimas. Kaip paskirstote savo darbinei veiklai skirtą laiką per savaitę (val.): Ne su kūryba susijęs darbas?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0 val.	1 -10 val.	11 - 20 val.	21 - 30 val.	31 - 40 val.	41 - 50 val.	51 ir daugiau val.
Visi menininkai	1018	17.23	35.06	23.51	11.00	7.08	4.02	2.11
Kultūros ir meno sritis								
Architektūra	96	8.91	35.58	35.69	10.57	7.75	1.50	0.00
Cirkas	9	22.22	66.67	11.11	0.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	29.48	22.57	17.61	11.41	5.47	1.83	11.63
Dailė	157	18.33	37.16	17.48	13.41	5.22	6.25	2.15
Fotografija	22	8.12	17.32	37.12	26.36	9.83	0.00	1.25
Literatūra	50	26.92	30.35	23.06	6.19	5.20	8.28	0.00
Muzika	92	17.05	37.48	22.35	13.38	8.04	0.56	1.15
Šokis	28	13.53	46.54	25.35	9.27	5.30	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	30.09	28.62	19.07	8.91	10.37	2.94	0.00
Teatras	111	28.42	37.97	18.54	7.31	5.87	1.42	0.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	10.71	29.28	29.86	18.79	8.74	2.61	0.00
Žurnalistika	25	7.22	42.87	29.38	6.23	1.70	11.47	1.13
Kinas	42	18.43	38.21	22.64	6.05	13.34	0.00	1.34
Kelios sritys	282	15.20	35.38	21.88	8.61	8.49	5.26	5.18
Lytis								
Vyras	495	11.80	35.98	26.74	11.76	7.54	4.56	1.62
Moteris	523	22.53	34.15	20.35	10.25	6.63	3.49	2.59
Amžius								
iki 25	24	20.83	50.00	20.83	0.00	4.17	0.00	4.17
25-34	298	19.80	34.90	15.77	11.74	8.05	6.04	3.69
35-44	222	20.27	28.83	20.27	16.22	11.71	1.80	0.90
45-54	177	21.47	27.68	24.29	12.43	9.04	2.82	2.26
55-64	182	15.38	31.87	24.73	10.99	9.89	6.04	1.10
65 ir daugiau	115	13.91	43.48	26.96	7.83	1.74	3.48	2.61
Savivadybė								
Vilniaus m. sav.	589	22.71	34.19	17.09	11.24	8.24	4.05	2.47
Kauno m. sav.	159	14.28	33.62	36.64	7.83	2.72	4.33	0.56
Klaipėdos m. sav.	88	7.36	49.36	25.49	10.15	5.91	0.36	1.35
Kitos savivaldybės	162	12.41	28.82	24.78	14.34	9.64	6.43	3.58
Užsienis	28	19.45	38.58	24.11	11.83	6.02	0.00	0.00

17 anketos klausimas. Kiek valandų per savaitę skiriate kūrybiniam darbui be atlygio?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0 val.	1 -10 val.	11 - 20 val.	21 - 30 val.	31 - 40 val.	41 - 50 val.	51 ir daugiau val.
Visi menininkai	1018	4.31	42.77	24.62	12.85	5.83	3.59	6.02
Kultūros ir meno sritis								
Architektūra	96	11.01	70.44	11.10	6.27	1.18	0.00	0.00
Cirkas	9	0.00	55.56	33.33	11.11	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	6.45	41.55	40.12	4.57	7.30	0.00	0.00
Dailė	157	2.63	41.13	23.68	14.19	7.48	3.55	7.33
Fotografija	22	0.00	49.92	34.94	0.00	1.25	3.43	10.45
Literatūra	50	0.94	74.59	15.57	7.18	1.73	0.00	0.00
Muzika	92	4.24	28.63	22.96	19.56	2.43	8.53	13.64
Šokis	28	2.65	50.70	24.13	11.93	10.59	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	38.26	10.27	29.35	10.27	8.91	2.94
Teatras	111	9.23	38.05	25.03	10.70	4.35	4.35	8.28
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.42	45.06	32.57	15.11	1.42	4.43	0.00
Žurnalistika	25	0.00	19.57	43.15	12.36	6.23	10.33	8.35
Kinas	42	7.38	38.88	25.53	22.20	3.33	1.34	1.34
Kelios sritys	282	3.71	30.52	26.91	15.12	11.35	3.68	8.72
Lytis								
Vyras	495	5.29	41.40	26.18	12.29	4.67	4.13	6.03
Moteris	523	3.35	44.11	23.10	13.40	6.95	3.07	6.02
Amžius								
iki 25	24	0.00	45.83	25.00	16.67	4.17	0.00	8.33
25-34	298	3.69	40.27	26.51	13.42	6.04	4.03	6.04
35-44	222	6.76	44.59	24.32	10.36	5.86	2.70	5.41
45-54	177	4.52	37.29	23.73	16.95	7.34	5.08	5.08
55-64	182	5.49	35.71	24.73	15.93	9.34	4.40	4.40
65 ir daugiau	115	2.61	50.43	24.35	9.57	2.61	2.61	7.83
Savivadybė								
Vilniaus m. sav.	589	4.03	33.65	26.61	15.47	6.25	3.65	10.35
Kauno m. sav.	159	5.77	47.78	25.41	11.78	3.97	3.88	1.42
Klaipėdos m. sav.	88	5.58	63.72	20.16	6.19	1.64	2.34	0.36
Kitos savivaldybės	162	2.93	47.01	20.58	12.19	9.36	4.30	3.63
Užsienis	28	0.00	46.08	35.61	6.02	8.89	0.00	3.40

18 anketos klausimas. Nurodykite savo vidutines mėnesio pajamas 2019 m. (atskaičius mokesčius), Eur.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Iki 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.	1201 - 1500 Eur.	Virš 1500 Eur.
Visi menininkai	1018	11.17	27.78	27.95	17.85	10.99	4.26
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	5.33	5.08	16.44	28.05	25.48	19.62
Cirkas	9	11.11	33.33	44.44	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	22.78	13.23	33.52	16.64	5.55	8.28
Dailė	157	15.16	24.05	27.97	23.09	6.86	2.88
Fotografija	22	6.87	20.59	61.30	6.87	4.37	0.00
Literatūra	50	12.87	34.19	29.21	12.96	9.48	1.28
Muzika	92	8.17	35.87	25.51	18.71	7.50	4.24
Šokis	28	2.65	41.34	18.55	13.24	24.21	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	8.81	32.28	36.05	8.81	14.04	0.00
Teatras	111	8.01	32.05	35.76	12.55	8.71	2.92
Etninė kultūra ir tautodailė	47	13.80	33.44	36.48	10.89	4.69	0.70
Žurnalistika	25	3.12	48.59	26.26	11.37	8.35	2.31
Kinas	42	5.00	16.05	17.72	34.41	16.77	10.05
Kelios sritys	282	14.15	32.72	23.66	15.62	12.63	1.23
Lytis							
Vyras	495	8.11	22.65	30.66	17.26	15.16	6.16
Moteris	523	14.16	32.78	25.31	18.43	6.92	2.40
Amžius							
iki 25	24	29.17	16.67	45.83	4.17	4.17	0.00
25-34	298	9.73	31.54	26.51	17.45	10.40	4.36
35-44	222	7.66	24.32	22.97	24.77	15.32	4.95
45-54	177	11.86	24.86	27.68	14.12	14.12	7.34
55-64	182	13.19	22.53	26.92	15.93	14.84	6.59
65 ir daugiau	115	11.30	33.04	31.30	18.26	5.22	0.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	13.37	29.54	22.58	18.03	11.97	4.52
Kauno m. sav.	159	10.40	23.25	28.98	18.75	13.21	5.41
Klaipėdos m. sav.	88	4.40	11.96	49.84	27.72	3.42	2.66
Kitos savivaldybės	162	11.24	39.64	26.72	9.47	10.55	2.37
Užsienis	28	5.92	19.23	21.15	19.25	17.97	16.48

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš kūrybinės veiklos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	14.19	42.83	24.30	12.09	6.60
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	4.64	35.62	28.98	17.53	13.22
Cirkas	9	11.11	55.56	22.22	11.11	0.00
Dizainas	32	20.30	23.09	20.35	25.23	11.02
Dailė	157	17.41	42.81	18.72	16.51	4.55
Fotografija	22	6.87	64.90	25.11	1.25	1.87
Literatūra	50	14.99	48.76	34.52	0.00	1.73
Muzika	92	13.52	44.46	21.52	8.72	11.78
Šokis	28	8.04	54.59	11.91	18.55	6.91
Tarpdisciplininis menas	25	27.98	57.23	11.85	2.94	0.00
Teatras	111	2.45	30.99	40.29	16.14	10.13
Etninė kultūra ir tautodailė	47	21.30	58.33	12.34	7.33	0.70
Žurnalistika	25	27.03	32.12	28.21	12.64	0.00
Kinas	42	10.72	30.88	21.05	22.59	14.77
Kelios sritys	282	17.15	44.57	23.23	9.12	5.94
Lytis						
Vyras	495	10.00	43.42	24.70	14.27	7.62
Moteris	523	18.28	42.25	23.91	9.97	5.60
Amžius						
iki 25	24	25.00	37.50	12.50	20.83	4.17
25-34	298	12.75	48.99	21.14	11.07	6.04
35-44	222	11.26	45.05	20.27	13.06	10.36
45-54	177	10.73	42.37	22.03	13.56	11.30
55-64	182	17.03	38.46	26.92	13.19	4.40
65 ir daugiau	115	15.65	42.61	26.96	10.43	4.35
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	16.61	39.75	23.89	10.17	9.58
Kauno m. sav.	159	10.51	43.27	31.96	9.01	5.24
Klaipėdos m. sav.	88	2.99	42.99	24.44	26.21	3.38
Kitos savivaldybės	162	18.78	49.55	18.28	11.04	2.35
Užsienis	28	22.21	53.47	7.40	10.79	6.13

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš dalinai su kūryba susijusios veiklos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	33.89	40.45	16.92	5.74	2.99
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	19.35	20.28	31.48	22.87	6.02
Cirkas	9	11.11	77.78	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	52.65	26.21	12.85	1.83	6.45
Dailė	157	42.21	42.33	13.11	1.78	0.57
Fotografija	22	28.54	62.09	4.69	1.25	3.43
Literatūra	50	43.97	30.25	17.84	7.00	0.94
Muzika	92	38.32	44.74	9.49	4.22	3.23
Šokis	28	24.14	31.97	13.24	21.29	9.36
Tarpdisciplininis menas	25	24.22	53.77	22.01	0.00	0.00
Teatras	111	33.37	43.69	14.76	3.97	4.20
Etninė kultūra ir tautodailė	47	39.48	42.06	11.30	4.54	2.61
Žurnalistika	25	31.32	54.01	14.67	0.00	0.00
Kinas	42	25.10	38.92	21.92	4.71	9.34
Kelios sritys	282	29.54	43.11	20.52	4.08	2.75
Lytis						
Vyras	495	33.42	41.26	14.87	6.64	3.81
Moteris	523	34.36	39.65	18.93	4.87	2.19
Amžius						
iki 25	24	62.50	29.17	8.33	0.00	0.00
25-34	298	22.15	42.95	21.48	9.06	4.36
35-44	222	24.32	41.44	20.72	7.21	6.31
45-54	177	34.46	39.55	16.95	6.78	2.26
55-64	182	30.77	37.36	17.58	9.34	4.95
65 ir daugiau	115	44.35	41.74	13.04	0.87	0.00
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	32.26	39.62	18.73	4.74	4.65
Kauno m. sav.	159	33.98	40.60	15.54	8.87	1.01
Klaipėdos m. sav.	88	36.67	46.19	12.80	4.34	0.00
Kitos savivaldybės	162	36.07	38.95	16.25	6.44	2.29
Užsienis	28	36.25	35.51	19.35	0.00	8.89

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pajamos iš ne kūrybinės veiklos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	39.51	26.72	18.12	10.27	5.39
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	25.03	20.24	24.50	18.37	11.85
Cirkas	9	66.67	22.22	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	54.39	18.08	11.41	11.41	4.70
Dailė	157	37.54	35.68	13.01	9.02	4.74
Fotografija	22	29.65	28.54	37.12	4.69	0.00
Literatūra	50	45.83	23.69	13.66	15.54	1.28
Muzika	92	37.00	27.80	18.52	11.46	5.22
Šokis	28	29.43	33.39	18.64	10.61	7.94
Tarpdisciplininis menas	25	41.83	27.89	5.88	5.97	18.44
Teatras	111	60.91	15.05	15.59	5.17	3.27
Etninė kultūra ir tautodailė	47	39.49	25.80	18.79	14.18	1.74
Žurnalistika	25	35.10	37.45	17.45	2.31	7.69
Kinas	42	51.02	24.87	16.05	5.38	2.67
Kelios sritys	282	36.78	26.25	20.86	9.89	6.22
Lytis						
Vyras	495	37.72	25.95	19.63	11.64	5.06
Moteris	523	41.26	27.46	16.64	8.93	5.71
Amžius						
iki 25	24	37.50	37.50	4.17	16.67	4.17
25-34	298	37.92	27.52	16.44	11.41	6.71
35-44	222	39.64	24.32	15.77	11.71	8.56
45-54	177	41.81	20.34	18.08	14.69	5.08
55-64	182	32.97	20.33	20.88	16.48	9.34
65 ir daugiau	115	43.48	34.78	18.26	2.61	0.87
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	37.99	27.35	18.58	9.50	6.58
Kauno m. sav.	159	35.05	31.58	19.07	10.57	3.73
Klaipėdos m. sav.	88	44.87	28.25	20.32	2.72	3.85
Kitos savivaldybės	162	43.75	19.45	15.84	17.18	3.78
Užsienis	28	52.01	16.82	0.00	10.36	20.82

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): stipendija (studijų)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	91.56	3.99	2.02	1.30	1.14
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	96.84	0.43	0.00	0.00	2.73
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	94.52	0.00	1.83	3.66	0.00
Dailė	157	90.28	5.05	3.73	0.00	0.93
Fotografija	22	98.75	0.00	0.00	1.25	0.00
Literatūra	50	90.51	5.25	1.88	0.63	1.73
Muzika	92	92.22	2.10	1.69	2.85	1.15
Šokis	28	93.38	0.00	0.00	2.65	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	70.64	16.15	5.88	7.34	0.00
Teatras	111	89.36	4.04	4.38	0.00	2.22
Etninė kultūra ir tautodailė	47	97.91	1.04	0.00	1.04	0.00
Žurnalistika	25	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	92.00	6.00	2.00	0.00	0.00
Kelios sritys	282	87.66	6.68	1.83	3.03	0.81
Lytis						
Vyras	495	93.57	3.01	1.49	1.18	0.75
Moteris	523	89.59	4.95	2.54	1.40	1.52
Amžius						
iki 25	24	66.67	33.33	0.00	0.00	0.00
25-34	298	83.22	10.07	2.68	3.02	1.01
35-44	222	86.94	5.41	4.05	2.25	1.35
45-54	177	93.79	2.82	0.00	1.69	1.69
55-64	182	93.96	2.75	2.20	0.00	1.10
65 ir daugiau	115	94.78	1.74	1.74	0.87	0.87
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	88.64	5.06	3.15	2.36	0.80
Kauno m. sav.	159	94.30	2.97	0.62	0.34	1.77
Klaipėdos m. sav.	88	95.72	2.02	0.99	0.36	0.90
Kitos savivaldybės	162	94.18	3.16	1.05	0.00	1.61
Užsienis	28	83.28	9.32	4.44	2.96	0.00

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): privačių rėmėjų parama.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	87.20	9.72	1.38	0.42	1.28
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	95.66	0.43	1.18	0.00	2.73
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	93.15	6.85	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	83.63	13.00	1.92	0.00	1.45
Fotografija	22	95.31	3.43	1.25	0.00	0.00
Literatūra	50	88.61	9.66	0.00	0.00	1.73
Muzika	92	79.10	19.75	0.00	0.00	1.15
Šokis	28	92.06	0.00	3.97	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	86.79	13.21	0.00	0.00	0.00
Teatras	111	88.43	5.64	3.44	0.27	2.22
Etninė kultūra ir tautodailė	47	94.44	5.56	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	90.48	9.52	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	94.57	5.43	0.00	0.00	0.00
Kelios sritys	282	82.12	13.11	1.99	1.80	0.97
Lytis						
Vyras	495	85.76	12.33	1.24	0.00	0.68
Moteris	523	88.61	7.18	1.52	0.83	1.86
Amžius						
iki 25	24	83.33	12.50	0.00	4.17	0.00
25-34	298	87.58	10.74	0.67	0.34	0.67
35-44	222	87.39	10.36	1.35	0.45	0.45
45-54	177	85.88	11.30	1.69	0.00	1.13
55-64	182	85.71	11.54	1.10	0.00	1.65
65 ir daugiau	115	88.70	6.96	1.74	0.87	1.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	82.92	12.72	2.46	0.68	1.22
Kauno m. sav.	159	90.80	6.47	0.96	0.34	1.43
Klaipėdos m. sav.	88	92.89	6.00	0.00	0.21	0.90
Kitos savivaldybės	162	91.11	7.28	0.00	0.00	1.61
Užsienis	28	83.28	16.72	0.00	0.00	0.00

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): pensija.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	71.70	11.40	14.36	1.42	1.11
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	84.18	4.90	8.19	2.73	0.00
Cirkas	9	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	83.35	5.02	11.63	0.00	0.00
Dailė	157	68.74	16.11	13.70	1.45	0.00
Fotografija	22	45.41	43.20	11.39	0.00	0.00
Literatūra	50	41.71	20.60	31.96	4.00	1.73
Muzika	92	70.19	10.75	14.33	3.58	1.15
Šokis	28	96.03	0.00	0.00	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	91.93	0.00	8.07	0.00	0.00
Teatras	111	73.51	2.97	20.82	0.00	2.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	65.67	13.29	16.61	0.00	4.43
Žurnalistika	25	39.16	14.43	46.41	0.00	0.00
Kinas	42	91.51	0.00	8.49	0.00	0.00
Kelios sritys	282	81.67	9.28	6.46	1.29	1.29
Lytis						
Vyras	495	70.38	10.42	16.38	2.30	0.52
Moteris	523	73.00	12.37	12.39	0.56	1.68
Amžius						
iki 25	24	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00
25-34	298	98.66	1.01	0.00	0.00	0.34
35-44	222	98.65	0.90	0.00	0.00	0.45
45-54	177	96.61	1.69	0.56	0.00	1.13
55-64	182	89.56	6.59	2.75	0.00	1.10
65 ir daugiau	115	23.48	28.70	41.74	4.35	1.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	75.98	9.42	12.64	1.18	0.78
Kauno m. sav.	159	61.04	19.69	14.96	2.87	1.43
Klaipėdos m. sav.	88	66.97	16.42	16.06	0.00	0.54
Kitos savivaldybės	162	72.87	5.11	18.33	1.58	2.12
Užsienis	28	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): Stipendijos kūrybine ir edukacinei veiklai (per metus gautų stipendijų sumą padalinkite iš 12).

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	75.79	17.32	5.20	0.72	0.96
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	95.77	1.50	0.00	0.00	2.73
Cirkas	9	33.33	66.67	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	70.90	26.36	2.74	0.00	0.00
Dailė	157	78.63	17.04	1.95	2.38	0.00
Fotografija	22	92.81	2.50	4.69	0.00	0.00
Literatūra	50	66.10	17.81	16.09	0.00	0.00
Muzika	92	80.72	15.46	0.56	1.55	1.71
Šokis	28	50.71	41.25	2.65	0.00	5.39
Tarpdisciplininis menas	25	47.05	39.73	13.21	0.00	0.00
Teatras	111	77.78	13.68	5.36	0.94	2.24
Etninė kultūra ir tautodailė	47	88.65	11.35	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	74.10	10.33	15.57	0.00	0.00
Kinas	42	72.18	22.16	5.66	0.00	0.00
Kelios sritys	282	63.88	26.53	8.31	0.20	1.08
Lytis						
Vyras	495	82.22	13.67	2.95	0.70	0.46
Moteris	523	69.53	20.89	7.39	0.74	1.45
Amžius						
iki 25	24	79.17	12.50	4.17	0.00	4.17
25-34	298	59.73	31.54	6.71	1.01	1.01
35-44	222	68.02	28.38	3.60	0.00	0.00
45-54	177	77.97	14.69	4.52	1.13	1.69
55-64	182	76.37	18.68	3.30	0.55	1.10
65 ir daugiau	115	84.35	6.96	6.96	0.87	0.87
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	68.75	22.75	6.82	1.06	0.62
Kauno m. sav.	159	82.79	8.31	7.24	0.00	1.66
Klaipėdos m. sav.	88	90.16	8.28	1.56	0.00	0.00
Kitos savivaldybės	162	79.15	16.87	1.18	0.93	1.87
Užsienis	28	50.84	41.76	4.44	2.96	0.00

20 anketos klausimas. Nurodykite, kaip 2019 m. pasiskirstė vidutinės jūsų mėnesio pajamos (atskaičius mokesčius): Kita.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	1 - 300 Eur.	301 - 600 Eur.	601 - 900 Eur.	901 - 1200 Eur.
Visi menininkai	1018	76.20	17.41	3.11	0.40	2.88
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	85.31	7.55	3.23	1.18	2.73
Cirkas	9	88.89	11.11	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	88.13	11.87	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	65.86	25.39	6.96	0.34	1.45
Fotografija	22	63.50	36.50	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	79.00	18.65	0.00	0.00	2.35
Muzika	92	82.90	15.95	0.00	0.00	1.15
Šokis	28	69.26	17.41	9.36	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	83.12	5.88	0.00	0.00	11.00
Teatras	111	70.14	22.96	4.19	0.00	2.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	82.28	11.81	5.91	0.00	0.00
Žurnalistika	25	71.23	16.74	4.82	0.00	7.22
Kinas	42	83.84	9.82	0.00	1.34	5.00
Kelios sritys	282	78.90	14.03	1.27	0.76	5.04
Lytis						
Vyras	495	72.50	21.87	2.76	0.50	2.37
Moteris	523	79.81	13.05	3.45	0.31	3.38
Amžius						
iki 25	24	50.00	41.67	4.17	0.00	4.17
25-34	298	85.23	11.74	0.67	0.67	1.68
35-44	222	82.88	12.16	3.15	0.45	1.35
45-54	177	87.57	8.47	2.26	0.00	1.69
55-64	182	81.32	10.99	3.30	1.10	3.30
65 ir daugiau	115	60.87	30.43	4.35	0.00	4.35
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	82.90	11.86	2.41	0.44	2.39
Kauno m. sav.	159	68.10	22.26	4.25	0.00	5.39
Klaipėdos m. sav.	88	45.01	47.67	5.34	0.99	0.99
Kitos savivaldybės	162	88.27	6.79	2.45	0.00	2.49
Užsienis	28	80.32	9.32	0.00	4.44	5.92

21 anketos klausimas. Nurodykite vidutines mėnesio išlaidas kūrybinei veiklai (studijos nuoma, medžiagos, technika, kita), 2019 m.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Iki 100 Eur.	101 – 300 Eur.	301 – 500 Eur.	501 – 700 Eur.	701 – 900 Eur.	virš 900 Eur.
Visi menininkai	1018	41.74	39.41	12.29	4.10	1.15	1.31
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	46.95	26.14	15.47	5.92	1.94	3.57
Cirkas	9	0.00	88.89	0.00	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	42.54	41.41	7.31	8.74	0.00	0.00
Dailė	157	23.17	60.79	12.82	2.15	0.46	0.63
Fotografija	22	24.03	59.89	1.25	12.33	1.25	1.25
Literatūra	50	68.71	19.35	7.94	4.00	0.00	0.00
Muzika	92	42.59	40.90	9.47	5.31	0.00	1.73
Šokis	28	44.09	31.98	10.59	7.94	5.39	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	43.29	34.59	16.25	2.94	0.00	2.94
Teatras	111	56.61	28.65	8.48	5.56	0.00	0.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	63.11	22.23	7.70	6.26	0.70	0.00
Žurnalistika	25	38.06	36.46	15.15	3.12	7.22	0.00
Kinas	42	38.64	35.44	19.16	2.71	0.00	4.05
Kelios sritys	282	38.48	39.91	16.60	1.48	1.79	1.74
Lytis							
Vyras	495	40.21	41.19	10.33	5.80	0.77	1.70
Moteris	523	43.24	37.68	14.20	2.43	1.52	0.93
Amžius							
iki 25	24	41.67	45.83	4.17	4.17	0.00	4.17
25-34	298	37.25	37.58	16.78	3.69	2.35	2.35
35-44	222	40.54	38.74	14.86	3.60	0.45	1.80
45-54	177	39.55	37.85	13.56	3.95	2.26	2.82
55-64	182	37.91	42.31	13.74	4.40	0.55	1.10
65 ir daugiau	115	47.83	39.13	7.83	4.35	0.87	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	40.28	34.03	16.11	5.24	2.20	2.13
Kauno m. sav.	159	40.58	49.49	7.73	1.02	0.23	0.96
Klaipėdos m. sav.	88	40.56	50.56	8.34	0.54	0.00	0.00
Kitos savivaldybės	162	48.62	35.21	9.97	6.20	0.00	0.00
Užsienis	28	31.39	37.54	10.36	11.83	2.96	5.92

22 anketos klausimas. Ar jums pakanka informacijos, kokius mokesčius turite mokėti ir informacijos apie mokesťines lengvatas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	53.29	46.71
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	73.50	26.50
Cirkas	9	33.33	66.67
Dizainas	32	21.06	78.94
Dailė	157	61.13	38.87
Fotografija	22	77.37	22.63
Literatūra	50	61.24	38.76
Muzika	92	54.04	45.96
Šokis	28	46.63	53.37
Tarpdisciplininis menas	25	26.62	73.38
Teatras	111	49.52	50.48
Etninė kultūra ir tautodailė	47	61.88	38.12
Žurnalistika	25	49.86	50.14
Kinas	42	47.26	52.74
Kelios sritys	282	36.95	63.05
Lytis			
Vyras	495	58.12	41.88
Moteris	523	48.57	51.43
Amžius			
iki 25	24	33.33	66.67
25-34	298	30.20	69.80
35-44	222	38.74	61.26
45-54	177	40.11	59.89
55-64	182	56.59	43.41
65 ir daugiau	115	73.91	26.09
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	39.55	60.45
Kauno m. sav.	159	67.43	32.57
Klaipėdos m. sav.	88	76.86	23.14
Kitos savivaldybės	162	59.78	40.22
Užsienis	28	35.50	64.50

23 anketos klausimas. Ar jums aišku kaip deklaruoti pajamas ir susimokėti mokesčius?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE	Nesidomiu	Mano mokesčius tvarko buhalteris/vadybininkas
Visi menininkai	1018	63.11	20.89	2.94	13.06
Kultūros ir meno sritis					
Architektūra	96	67.71	10.35	1.82	20.12
Cirkas	9	11.11	66.67	0.00	22.22
Dizainas	32	39.91	55.52	2.74	1.83
Dailė	157	70.42	20.96	3.51	5.11
Fotografija	22	80.80	16.07	0.00	3.12
Literatūra	50	67.01	18.84	5.72	8.43
Muzika	92	61.34	19.63	3.13	15.90
Šokis	28	49.39	17.42	0.00	33.20
Tarpdisciplininis menas	25	64.76	35.24	0.00	0.00
Teatras	111	58.82	19.12	1.17	20.89
Etninė kultūra ir tautodailė	47	76.64	14.91	0.00	8.45
Žurnalistika	25	66.13	25.62	0.00	8.26
Kinas	42	45.65	31.59	0.00	22.76
Kelios sritys	282	55.45	22.33	5.59	16.64
Lytis					
Vyras	495	65.03	18.92	2.38	13.67
Moteris	523	61.24	22.80	3.49	12.46
Amžius					
iki 25	24	70.83	29.17	0.00	0.00
25-34	298	55.03	32.55	2.01	10.40
35-44	222	51.35	27.93	2.70	18.02
45-54	177	51.98	23.16	1.69	23.16
55-64	182	66.48	17.58	3.85	12.09
65 ir daugiau	115	74.78	13.91	3.48	7.83
Savivadybė					
Vilniaus m. sav.	589	54.40	26.07	3.79	15.74
Kauno m. sav.	159	71.63	17.85	1.24	9.28
Klaipėdos m. sav.	88	77.19	8.46	1.44	12.90
Kitos savivaldybės	162	68.92	18.75	3.82	8.51
Užsienis	28	44.83	22.52	0.00	32.65

11.4 Priedas. Kūrybos rezultatas

Priede pateikiama ši informacija:

24 anketos klausimas. Kiek naujų kūrinių (pvz. paveikslas, pjesė, sceninis pastatymas, knyga) sukūrėte 2019 m. (naujas kūrinys ir /ar jo pristatymas visuomenei). 410

25 anketos klausimas. Kiek didelės apimties (kūrimo procesas užtruko 1 mėn. ir ilgiau arba kūrinio trukmė daugiau nei 30 min.) kūrinių sukūrėte 2019 m.? 411

26 anketos klausimas. Kiek įgyvendinote kultūros ir meno renginių (pvz. paroda, spektaklis, koncertas) 2019 m.? (Pastaba: įgyvendinote, dalyvavote kaip autorius/atlikėjas). 412

27 anketos klausimas. Kiek kartų 2019 m. savo individualią ar kolektyvinę kūrybą pristatėte užsienyje? 413

24 anketos klausimas. Kiek naujų kūrinų (pvz. paveikslas, pjesė, sceninis pastatymas, knyga) sukūrėte 2019 m. (naujas kūrinys ir /ar jo pristatymas visuomenei).

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	iki 5	1--10	11--20	21--30	31--40	40 ir daugiau	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	6.04	40.82	14.06	14.12	8.39	3.34	9.57	3.66
Kultūros ir meno sritis									
Architektūra	96	16.21	36.62	23.83	14.69	3.87	0.87	0.00	3.91
Cirkas	9	0.00	66.67	22.22	0.00	0.00	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	11.63	29.16	6.39	23.41	12.00	10.95	2.74	3.72
Dailė	157	0.00	13.99	10.42	22.10	25.88	11.28	13.01	3.32
Fotografija	22	0.00	14.51	0.00	4.69	9.99	1.25	68.31	1.25
Literatūra	50	9.66	73.31	1.57	8.93	0.63	0.00	0.00	5.90
Muzika	92	9.51	52.70	16.79	6.34	1.73	2.25	4.36	6.31
Šokis	28	10.70	67.93	12.01	0.00	5.39	0.00	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	4.40	39.83	24.96	18.34	0.00	0.00	0.00	12.47
Teatras	111	5.80	79.14	10.50	1.42	1.28	0.70	0.00	1.17
Etninė kultūra ir tautodailė	47	6.78	17.29	11.76	25.47	6.86	0.00	29.24	2.61
Žurnalistika	25	5.75	54.01	13.77	12.03	7.22	0.00	7.22	0.00
Kinas	42	6.76	65.52	18.05	9.67	0.00	0.00	0.00	0.00
Kelios sritys	282	4.25	39.05	19.78	16.03	5.21	2.19	8.90	4.59
Lytis									
Vyras	495	5.60	43.02	14.05	13.83	7.38	2.03	10.89	3.19
Moteris	523	6.47	38.66	14.07	14.40	9.38	4.62	8.28	4.12
Amžius									
iki 25	24	20.83	41.67	16.67	12.50	4.17	0.00	0.00	4.17
25-34	298	4.36	42.28	20.13	19.13	4.03	3.69	3.02	3.36
35-44	222	6.31	43.24	19.82	11.71	5.41	4.05	5.41	4.05
45-54	177	6.78	43.50	12.43	12.43	10.73	2.82	5.65	5.65
55-64	182	7.14	40.11	14.29	14.29	7.14	1.65	10.44	4.95
65 ir daugiau	115	5.22	38.26	9.57	13.91	11.30	4.35	15.65	1.74
Savivadybė									
Vilniaus m. sav.	589	7.91	45.77	14.16	14.40	5.86	2.52	5.90	3.49
Kauno m. sav.	159	3.08	40.86	12.58	16.05	7.89	3.83	9.63	6.08
Klaipėdos m. sav.	88	4.44	28.93	15.93	8.63	18.07	4.59	18.87	0.54
Kitos savivaldybės	162	4.92	34.88	13.46	15.15	9.49	4.44	13.74	3.92
Užsienis	28	11.83	50.63	22.19	12.38	2.96	0.00	0.00	0.00

25 anketos klausimas. Kiek didelės apimties (kūrimo procesas užtruko 1 mėn. ir ilgiau arba kūrinio trukmė daugiau nei 30 min.) kūrinių sukūrėte 2019 m.?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	iki 5	1--10	11--20	21--30	31--40	40 ir daugiau	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	17.61	49.28	11.66	5.27	1.60	0.63	1.70	12.26
Kultūros ir meno sritis									
Architektūra	96	15.59	53.87	14.83	3.68	1.75	1.18	1.18	7.92
Cirkas	9	0.00	77.78	11.11	11.11	0.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	13.45	47.42	7.30	10.57	0.00	0.00	0.00	21.26
Dailė	157	12.15	37.36	16.29	8.99	3.57	1.45	2.22	17.96
Fotografija	22	57.71	28.40	0.00	1.25	3.43	0.00	0.00	9.20
Literatūra	50	19.51	62.94	0.63	0.94	0.00	0.00	0.00	15.98
Muzika	92	21.29	53.43	5.31	7.83	1.55	0.84	0.00	9.75
Šokis	28	20.06	70.67	5.30	0.00	0.00	0.00	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	7.34	48.65	23.49	0.00	0.00	0.00	0.00	20.53
Teatras	111	6.98	74.28	6.01	0.00	0.00	0.00	0.00	12.73
Etninė kultūra ir taudailė	47	50.98	18.76	12.95	0.00	1.04	1.04	3.33	11.90
Žurnalistika	25	15.27	55.80	8.35	1.70	0.00	0.00	10.33	8.54
Kinas	42	12.05	68.52	11.05	5.66	0.00	0.00	0.00	2.71
Kelios sritys	282	12.40	47.21	16.74	8.31	1.83	0.41	2.36	10.74
Lytis									
Vyras	495	18.38	53.03	9.37	4.56	0.63	0.14	0.75	13.15
Moteris	523	16.85	45.61	13.90	5.96	2.54	1.11	2.63	11.39
Amžius									
iki 25	24	29.17	45.83	12.50	0.00	0.00	0.00	0.00	12.50
25-34	298	9.40	60.40	17.45	6.71	0.00	0.67	0.34	5.03
35-44	222	15.77	50.90	13.51	6.31	2.25	0.90	0.90	9.46
45-54	177	13.56	50.28	11.30	7.91	2.26	0.00	0.56	14.12
55-64	182	12.64	45.60	15.38	3.30	2.75	0.55	3.85	15.93
65 ir daugiau	115	26.96	46.09	6.09	4.35	0.87	0.87	1.74	13.04
Savivadybė									
Vilniaus m. sav.	589	15.30	48.40	14.51	7.26	1.62	0.32	1.78	10.80
Kauno m. sav.	159	16.56	55.24	8.33	3.86	1.08	0.62	0.00	14.32
Klaipėdos m. sav.	88	28.83	53.63	9.39	0.54	0.54	0.00	1.98	5.08
Kitos savivaldybės	162	16.83	41.70	8.62	4.80	2.96	1.95	3.29	19.86
Užsienis	28	22.19	53.69	19.68	4.44	0.00	0.00	0.00	0.00

26 anketos klausimas. Kiek įgyvendinote kultūros ir meno renginių (pvz. paroda, spektaklis, koncertas) 2019 m.? (Pastaba: įgyvendinote, dalyvavote kaip autorius/atlikėjas).

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	iki 5	1--10	11--20	21--30	31--40	40 ir daugiau	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	21.18	44.10	11.51	7.15	2.46	1.91	6.28	5.41
Kultūros ir meno sritis									
Architektūra	96	64.18	23.55	3.48	0.64	2.73	0.00	0.00	5.42
Cirkas	9	0.00	44.44	0.00	44.44	0.00	0.00	0.00	11.11
Dizainas	32	20.89	70.89	6.39	1.83	0.00	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	13.96	64.65	13.90	3.60	0.23	0.00	0.34	3.32
Fotografija	22	19.34	73.47	5.94	0.00	1.25	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	34.86	22.78	10.52	8.44	2.85	0.00	3.29	17.26
Muzika	92	8.57	28.50	11.50	12.69	5.27	3.52	20.74	9.23
Šokis	28	21.48	30.75	15.90	3.97	0.00	0.00	18.64	9.27
Tarpdisciplininis menas	25	12.47	50.74	26.52	4.40	2.94	2.94	0.00	0.00
Teatras	111	3.52	44.51	5.79	10.97	3.16	3.52	20.84	7.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	28.79	41.02	11.18	14.64	3.33	0.00	1.04	0.00
Žurnalistika	25	12.97	60.42	24.92	0.00	0.00	1.70	0.00	0.00
Kinas	42	25.49	50.75	6.05	6.38	2.00	0.00	0.00	9.33
Kelios sritys	282	14.94	37.64	14.83	10.05	3.79	5.39	8.91	4.45
Lytis									
Vyras	495	22.98	45.28	9.64	6.54	2.53	2.60	6.27	4.15
Moteris	523	19.42	42.94	13.33	7.75	2.39	1.24	6.30	6.63
Amžius									
iki 25	24	4.17	25.00	8.33	20.83	4.17	4.17	12.50	20.83
25-34	298	14.77	39.26	15.77	8.72	5.03	4.03	9.06	3.36
35-44	222	17.12	40.54	13.96	8.11	3.15	2.25	10.36	4.50
45-54	177	22.60	38.42	12.99	7.91	3.95	2.26	6.78	5.08
55-64	182	22.53	43.41	14.29	4.95	1.65	1.65	5.49	6.04
65 ir daugiau	115	24.35	51.30	6.09	6.96	0.87	0.87	3.48	6.09
Savivadybė									
Vilniaus m. sav.	589	16.62	41.30	13.15	8.80	2.96	2.89	8.35	5.92
Kauno m. sav.	159	29.77	46.28	8.10	2.90	1.89	0.13	2.20	8.73
Klaipėdos m. sav.	88	32.95	46.20	5.56	3.65	1.27	2.63	6.02	1.72
Kitos savivaldybės	162	16.61	46.81	14.82	9.16	2.74	0.93	5.57	3.36
Užsienis	28	11.95	55.07	13.32	15.23	0.00	0.00	4.44	0.00

27 anketos klausimas. Kiek kartų 2019 m. savo individualią ar kolektyvinę kūrybą pristatėte užsienyje?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	0	iki 5	1--10	11--20	21--30	31--40	40 ir daugiau	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	59.50	31.95	4.57	1.69	0.44	0.22	0.45	1.19
Kultūros ir meno sritis									
Architektūra	96	72.33	25.31	2.36	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Cirkas	9	44.44	44.44	11.11	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	56.43	41.74	1.83	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Dailė	157	58.25	33.05	6.16	1.45	0.46	0.00	0.00	0.63
Fotografija	22	89.07	5.00	1.25	0.00	1.25	0.00	0.00	3.43
Literatūra	50	86.08	12.98	0.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Muzika	92	49.14	32.63	8.77	1.97	2.69	1.41	1.41	1.99
Šokis	28	36.14	33.31	10.59	3.97	0.00	3.97	12.01	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	31.65	58.07	0.00	4.40	0.00	2.94	0.00	2.94
Teatras	111	48.40	44.43	5.54	1.17	0.00	0.00	0.00	0.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	73.36	21.95	0.00	2.09	0.00	0.00	0.00	2.61
Žurnalistika	25	48.30	50.01	1.70	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	39.97	34.65	6.67	5.33	1.34	0.00	0.00	12.05
Kelios sritys	282	54.95	35.01	5.54	3.13	0.20	0.00	0.61	0.56
Lytis									
Vyras	495	59.77	31.04	5.02	1.83	0.70	0.09	0.14	1.41
Moteris	523	59.23	32.84	4.13	1.54	0.18	0.35	0.75	0.97
Amžius									
iki 25	24	54.17	37.50	8.33	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
25-34	298	41.61	46.31	6.04	2.68	1.01	0.67	0.67	1.01
35-44	222	44.14	41.89	5.86	4.50	0.00	0.90	1.80	0.90
45-54	177	59.89	32.77	3.95	0.56	1.13	0.00	0.56	1.13
55-64	182	56.59	33.52	6.04	0.00	0.55	0.00	0.00	3.30
65 ir daugiau	115	75.65	20.00	2.61	1.74	0.00	0.00	0.00	0.00
Savivaldybė									
Vilniaus m. sav.	589	50.87	38.38	5.20	2.85	0.37	0.32	0.42	1.58
Kauno m. sav.	159	68.48	25.19	4.36	0.68	0.00	0.00	0.68	0.62
Klaipėdos m. sav.	88	74.10	22.12	2.88	0.00	0.00	0.54	0.36	0.00
Kitos savivaldybės	162	65.89	28.74	2.63	0.37	0.93	0.00	0.00	1.43
Užsienis	28	20.82	34.25	24.11	7.40	6.02	0.00	4.44	2.96

11.5 Priedas. Valstybės intervencijos

Priede pateikiama ši informacija:

35 anketos klausimas. Ar vykdytumėte savo kūrybinę veiklą, jeigu nebūtumėte gavę/usi valstybės paramos?	418
36 anketos klausimas. Ar jums pakanka informacijos apie valstybės finansavimo programas ir šaltinius?	419
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės suteikiamas meno kūrėjo statusas.	420
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės suteikiamas paramos gavėjo statusas.	421
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Meno kūrėjo statuso turėtojams taikomos socialinės garantijos.	422
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Mokesčių lengvatos menininkams.	423
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės konkursai gauti stipendijas.	424
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės konkursai gauti finansavimą projektams.	425
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Meno kūrėjų inkubatoriai ir rezidencijos.	426
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Savivaldybių konkursai gauti stipendijas.	427
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Savivaldybių konkursai gauti finansavimą projektams.	428
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Premijos ir apdovanojimai.	429
38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Mokesčių lengvata investuotojams ir mecenatams.	430

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Meno kūrėjų organizacijos (sąjungos).	431
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Kitos kūrėjų sąjungos.	432
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Informacijos centrai.	433
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.	434
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros taryba.	435
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos kino centras.	436
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Valstybinės kultūros institucijos.	437
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Savivaldybės kultūros institucijos.	438
39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros institucijos.	439
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas.	440
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kultūros tarybos stipendijų finansavimas.	441
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kino centro stipendijų finansavimas.	442
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kino centro projektų finansavimas.	443
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Savivaldybių finansavimas kultūrai.	444

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjų rezidencijos.	445
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjų inkubatoriai.	446
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Premijos ir apdovanojimai.	447
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos.	448
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos.	449
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą.	450
40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Valstybinės pensijos.	451
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas.	452
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros tarybos stipendijų finansavimas.	453
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kino centro stipendijų finansavimas.	454
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kino centro projektų finansavimas.	455
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Savivaldybių finansavimas kultūrai.	456
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjų rezidencijos.	457
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjų inkubatoriai.	458

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Premijos ir apdovanojimai.	459
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos.	460
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos.	461
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą.	462
41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Valstybinės pensijos.	463

35 anketos klausimas. Ar vykdytumėte savo kūrybinę veiklą, jeigu nebūtumėte gavę/usi valstybės paramos?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	89.27	10.73
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	99.32	0.68
Cirkas	9	44.44	55.56
Dizainas	32	84.34	15.66
Dailė	157	94.06	5.94
Fotografija	22	98.75	1.25
Literatūra	50	90.49	9.51
Muzika	92	86.65	13.35
Šokis	28	65.27	34.73
Tarpdisciplininis menas	25	85.21	14.79
Teatras	111	81.26	18.74
Etninė kultūra ir tautodailė	47	95.63	4.37
Žurnalistika	25	89.34	10.66
Kinas	42	68.61	31.39
Kelios sritys	282	87.50	12.50
Lytis			
Vyras	495	92.42	7.58
Moteris	523	86.20	13.80
Amžius			
iki 25	24	79.17	20.83
25-34	298	80.20	19.80
35-44	222	86.49	13.51
45-54	177	88.14	11.86
55-64	182	89.56	10.44
65 ir daugiau	115	94.78	5.22
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	83.82	16.18
Kauno m. sav.	159	95.82	4.18
Klaipėdos m. sav.	88	95.70	4.30
Kitos savivaldybės	162	92.46	7.54
Užsienis	28	86.45	13.55

36 anketos klausimas. Ar jums pakanka informacijos apie valstybės finansavimo programas ir šaltinius?

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE	Nesidomiu
Visi menininkai	1018	47.10	43.64	9.26
Kultūros ir meno sritis				
Architektūra	96	36.63	30.76	32.60
Cirkas	9	44.44	44.44	11.11
Dizainas	32	10.05	78.32	11.63
Dailė	157	51.03	40.89	8.08
Fotografija	22	70.98	29.02	0.00
Literatūra	50	73.91	20.21	5.88
Muzika	92	44.36	48.72	6.92
Šokis	28	64.05	26.59	9.36
Tarpdisciplininis menas	25	51.47	42.56	5.97
Teatras	111	50.47	46.13	3.40
Etninė kultūra ir tautodailė	47	43.87	39.52	16.61
Žurnalistika	25	56.13	43.87	0.00
Kinas	42	56.97	39.02	4.01
Kelios sritys	282	35.93	58.60	5.47
Lytis				
Vyras	495	51.02	39.89	9.09
Moteris	523	43.28	47.30	9.42
Amžius				
iki 25	24	20.83	66.67	12.50
25-34	298	41.95	55.37	2.68
35-44	222	40.99	50.45	8.56
45-54	177	33.90	53.11	12.99
55-64	182	45.60	47.80	6.59
65 ir daugiau	115	60.00	27.83	12.17
Savivadybė				
Vilniaus m. sav.	589	39.10	51.83	9.06
Kauno m. sav.	159	58.63	32.08	9.29
Klaipėdos m. sav.	88	69.70	26.50	3.80
Kitos savivaldybės	162	40.11	46.87	13.02
Užsienis	28	49.14	36.06	14.79

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės suteikiamas meno kūrėjo statusas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	92.97	7.03
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	91.58	8.42
Cirkas	9	100.00	0.00
Dizainas	32	81.14	18.86
Dailė	157	96.76	3.24
Fotografija	22	96.57	3.43
Literatūra	50	95.06	4.94
Muzika	92	84.97	15.03
Šokis	28	94.61	5.39
Tarpdisciplininis menas	25	100.00	0.00
Teatras	111	97.63	2.37
Etninė kultūra ir tautodailė	47	93.39	6.61
Žurnalistika	25	94.05	5.95
Kinas	42	79.41	20.59
Kelios sritys	282	92.17	7.83
Lytis			
Vyras	495	93.54	6.46
Moteris	523	92.41	7.59
Amžius			
iki 25	24	58.33	41.67
25-34	298	93.29	6.71
35-44	222	90.99	9.01
45-54	177	92.09	7.91
55-64	182	91.76	8.24
65 ir daugiau	115	95.65	4.35
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	90.64	9.36
Kauno m. sav.	159	96.66	3.34
Klaipėdos m. sav.	88	94.99	5.01
Kitos savivaldybės	162	94.56	5.44
Užsienis	28	83.28	16.72

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės suteikiamas paramos gavėjo statusas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	80.05	19.95
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	77.82	22.18
Cirkas	9	77.78	22.22
Dizainas	32	38.67	61.33
Dailė	157	89.01	10.99
Fotografija	22	88.76	11.24
Literatūra	50	87.59	12.41
Muzika	92	74.10	25.90
Šokis	28	79.83	20.17
Tarpdisciplininis menas	25	86.79	13.21
Teatras	111	82.62	17.38
Etninė kultūra ir tautodailė	47	79.30	20.70
Žurnalistika	25	92.88	7.12
Kinas	42	62.36	37.64
Kelios sritys	282	75.11	24.89
Lytis			
Vyras	495	83.68	16.32
Moteris	523	76.50	23.50
Amžius			
iki 25	24	29.17	70.83
25-34	298	67.45	32.55
35-44	222	76.58	23.42
45-54	177	74.01	25.99
55-64	182	82.97	17.03
65 ir daugiau	115	88.70	11.30
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	73.42	26.58
Kauno m. sav.	159	87.42	12.58
Klaipėdos m. sav.	88	89.20	10.80
Kitos savivaldybės	162	86.23	13.77
Užsienis	28	45.97	54.03

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Meno kūrėjo statuso turėtojams taikomos socialinės garantijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	67.18	32.82
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	62.21	37.79
Cirkas	9	66.67	33.33
Dizainas	32	29.48	70.52
Dailė	157	82.25	17.75
Fotografija	22	92.81	7.19
Literatūra	50	73.78	26.22
Muzika	92	48.83	51.17
Šokis	28	70.56	29.44
Tarpdisciplininis menas	25	94.12	5.88
Teatras	111	69.94	30.06
Etninė kultūra ir tautodailė	47	73.51	26.49
Žurnalistika	25	73.87	26.13
Kinas	42	47.64	52.36
Kelios sritys	282	57.23	42.77
Lytis			
Vyras	495	72.88	27.12
Moteris	523	61.61	38.39
Amžius			
iki 25	24	41.67	58.33
25-34	298	55.37	44.63
35-44	222	58.56	41.44
45-54	177	55.93	44.07
55-64	182	72.53	27.47
65 ir daugiau	115	78.26	21.74
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	58.71	41.29
Kauno m. sav.	159	75.86	24.14
Klaipėdos m. sav.	88	81.53	18.47
Kitos savivaldybės	162	72.69	27.31
Užsienis	28	40.05	59.95

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Mokesčių lengvatos menininkams.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	42.30	57.70
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	51.02	48.98
Cirkas	9	0.00	100.00
Dizainas	32	17.61	82.39
Dailė	157	57.59	42.41
Fotografija	22	75.80	24.20
Literatūra	50	59.47	40.53
Muzika	92	26.93	73.07
Šokis	28	45.21	54.79
Tarpdisciplininis menas	25	44.23	55.77
Teatras	111	39.92	60.08
Etninė kultūra ir tautodailė	47	52.95	47.05
Žurnalistika	25	36.60	63.40
Kinas	42	14.83	85.17
Kelios sritys	282	25.42	74.58
Lytis			
Vyras	495	49.28	50.72
Moteris	523	35.49	64.51
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	21.48	78.52
35-44	222	19.37	80.63
45-54	177	25.42	74.58
55-64	182	45.60	54.40
65 ir daugiau	115	67.83	32.17
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	28.47	71.53
Kauno m. sav.	159	57.57	42.43
Klaipėdos m. sav.	88	71.13	28.87
Kitos savivaldybės	162	45.36	54.64
Užsienis	28	10.36	89.64

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės konkursai gauti stipendijas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	75.07	24.93
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	44.00	56.00
Cirkas	9	88.89	11.11
Dizainas	32	43.77	56.23
Dailė	157	74.79	25.21
Fotografija	22	61.63	38.37
Literatūra	50	93.79	6.21
Muzika	92	78.30	21.70
Šokis	28	96.03	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	89.00	11.00
Teatras	111	85.95	14.05
Etninė kultūra ir tautodailė	47	62.51	37.49
Žurnalistika	25	98.30	1.70
Kinas	42	87.86	12.14
Kelios sritys	282	78.50	21.50
Lytis			
Vyras	495	75.07	24.93
Moteris	523	75.07	24.93
Amžius			
iki 25	24	62.50	37.50
25-34	298	85.23	14.77
35-44	222	78.38	21.62
45-54	177	71.75	28.25
55-64	182	72.53	27.47
65 ir daugiau	115	73.04	26.96
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	80.05	19.95
Kauno m. sav.	159	68.23	31.77
Klaipėdos m. sav.	88	72.47	27.53
Kitos savivaldybės	162	70.90	29.10
Užsienis	28	77.37	22.63

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Valstybės konkursai gauti finansavimą projektams.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	71.39	28.61
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	49.41	50.59
Cirkas	9	77.78	22.22
Dizainas	32	32.36	67.64
Dailė	157	66.96	33.04
Fotografija	22	63.50	36.50
Literatūra	50	84.41	15.59
Muzika	92	72.95	27.05
Šokis	28	93.38	6.62
Tarpdisciplininis menas	25	84.60	15.40
Teatras	111	81.55	18.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	61.70	38.30
Žurnalistika	25	96.88	3.12
Kinas	42	85.85	14.15
Kelios sritys	282	75.53	24.47
Lytis			
Vyras	495	70.70	29.30
Moteris	523	72.07	27.93
Amžius			
iki 25	24	79.17	20.83
25-34	298	83.89	16.11
35-44	222	76.13	23.87
45-54	177	68.36	31.64
55-64	182	73.08	26.92
65 ir daugiau	115	64.35	35.65
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	77.38	22.62
Kauno m. sav.	159	64.33	35.67
Klaipėdos m. sav.	88	62.81	37.19
Kitos savivaldybės	162	67.89	32.11
Užsienis	28	85.21	14.79

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Meno kūrėjų inkubatoriai ir rezidencijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	55.06	44.94
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	53.14	46.86
Cirkas	9	55.56	44.44
Dizainas	32	37.05	62.95
Dailė	157	64.20	35.80
Fotografija	22	87.67	12.33
Literatūra	50	67.56	32.44
Muzika	92	44.48	55.52
Šokis	28	67.92	32.08
Tarpdisciplininis menas	25	69.18	30.82
Teatras	111	52.25	47.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	29.85	70.15
Žurnalistika	25	51.22	48.78
Kinas	42	45.55	54.45
Kelios sritys	282	53.05	46.95
Lytis			
Vyras	495	56.83	43.17
Moteris	523	53.33	46.67
Amžius			
iki 25	24	50.00	50.00
25-34	298	55.70	44.30
35-44	222	54.50	45.50
45-54	177	51.41	48.59
55-64	182	54.40	45.60
65 ir daugiau	115	57.39	42.61
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	51.61	48.39
Kauno m. sav.	159	62.93	37.07
Klaipėdos m. sav.	88	59.58	40.42
Kitos savivaldybės	162	52.28	47.72
Užsienis	28	57.82	42.18

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Savivaldybių konkursai gauti stipendijas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	38.23	61.77
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	38.59	61.41
Cirkas	9	22.22	77.78
Dizainas	32	16.56	83.44
Dailė	157	44.72	55.28
Fotografija	22	35.10	64.90
Literatūra	50	59.59	40.41
Muzika	92	26.37	73.63
Šokis	28	42.56	57.44
Tarpdisciplininis menas	25	51.57	48.43
Teatras	111	47.08	52.92
Etninė kultūra ir tautodailė	47	25.17	74.83
Žurnalistika	25	28.21	71.79
Kinas	42	23.49	76.51
Kelios sritys	282	35.60	64.40
Lytis			
Vyras	495	41.20	58.80
Moteris	523	35.32	64.68
Amžius			
iki 25	24	41.67	58.33
25-34	298	34.90	65.10
35-44	222	39.64	60.36
45-54	177	32.77	67.23
55-64	182	45.60	54.40
65 ir daugiau	115	36.52	63.48
Savivaldybė			
Vilniaus m. sav.	589	30.77	69.23
Kauno m. sav.	159	47.93	52.07
Klaipėdos m. sav.	88	54.99	45.01
Kitos savivaldybės	162	37.06	62.94
Užsienis	28	25.25	74.75

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Savivaldybių konkursai gauti finansavimą projektams.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	49.08	50.92
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	57.08	42.92
Cirkas	9	44.44	55.56
Dizainas	32	6.59	93.41
Dailė	157	51.40	48.60
Fotografija	22	52.26	47.74
Literatūra	50	52.60	47.40
Muzika	92	34.66	65.34
Šokis	28	49.27	50.73
Tarpdisciplininis menas	25	57.44	42.56
Teatras	111	55.27	44.73
Etninė kultūra ir tautodailė	47	52.79	47.21
Žurnalistika	25	44.24	55.76
Kinas	42	43.75	56.25
Kelios sritys	282	48.89	51.11
Lytis			
Vyras	495	51.58	48.42
Moteris	523	46.64	53.36
Amžius			
iki 25	24	54.17	45.83
25-34	298	43.29	56.71
35-44	222	45.95	54.05
45-54	177	44.63	55.37
55-64	182	58.24	41.76
65 ir daugiau	115	48.70	51.30
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	42.09	57.91
Kauno m. sav.	159	54.58	45.42
Klaipėdos m. sav.	88	61.46	38.54
Kitos savivaldybės	162	54.31	45.69
Užsienis	28	36.05	63.95

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Premijos ir apdovanojimai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	65.66	34.34
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	60.99	39.01
Cirkas	9	33.33	66.67
Dizainas	32	12.07	87.93
Dailė	157	71.49	28.51
Fotografija	22	82.05	17.95
Literatūra	50	83.62	16.38
Muzika	92	57.41	42.59
Šokis	28	78.60	21.40
Tarpdisciplininis menas	25	49.99	50.01
Teatras	111	78.83	21.17
Etninė kultūra ir tautodailė	47	49.43	50.57
Žurnalistika	25	72.87	27.13
Kinas	42	67.80	32.20
Kelios sritys	282	61.24	38.76
Lytis			
Vyras	495	68.93	31.07
Moteris	523	62.47	37.53
Amžius			
iki 25	24	62.50	37.50
25-34	298	60.40	39.60
35-44	222	63.96	36.04
45-54	177	55.37	44.63
55-64	182	61.54	38.46
65 ir daugiau	115	76.52	23.48
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	60.78	39.22
Kauno m. sav.	159	72.19	27.81
Klaipėdos m. sav.	88	79.83	20.17
Kitos savivaldybės	162	61.19	38.81
Užsienis	28	73.03	26.97

38 anketos klausimas. Ar žinote apie šias valstybės taikomas priemones menininko būklei gerinti: Mokesčių lengvata investuotojams ir mecenatams.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	NE
Visi menininkai	1018	33.69	66.31
Kultūros ir meno sritis			
Architektūra	96	38.56	61.44
Cirkas	9	0.00	100.00
Dizainas	32	2.74	97.26
Dailė	157	40.34	59.66
Fotografija	22	63.79	36.21
Literatūra	50	42.94	57.06
Muzika	92	26.05	73.95
Šokis	28	30.55	69.45
Tarpdisciplininis menas	25	19.80	80.20
Teatras	111	38.39	61.61
Etninė kultūra ir tautodailė	47	38.20	61.80
Žurnalistika	25	42.02	57.98
Kinas	42	63.18	36.82
Kelios sritys	282	16.27	83.73
Lytis			
Vyras	495	41.26	58.74
Moteris	523	26.31	73.69
Amžius			
iki 25	24	12.50	87.50
25-34	298	17.11	82.89
35-44	222	19.82	80.18
45-54	177	15.82	84.18
55-64	182	41.76	58.24
65 ir daugiau	115	50.43	49.57
Savivadybė			
Vilniaus m. sav.	589	20.86	79.14
Kauno m. sav.	159	48.94	51.06
Klaipėdos m. sav.	88	68.46	31.54
Kitos savivaldybės	162	28.05	71.95
Užsienis	28	25.15	74.85

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Meno kūrėjų organizacijos (sąjungos).

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	26.76	44.16	14.23	5.46	9.38
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	21.33	55.14	12.06	2.36	9.12
Cirkas	9	33.33	22.22	11.11	0.00	33.33
Dizainas	32	32.68	37.98	20.14	1.83	7.37
Dailė	157	24.35	50.19	14.86	5.40	5.21
Fotografija	22	39.00	46.80	11.08	0.00	3.12
Literatūra	50	28.13	51.19	14.02	0.00	6.66
Muzika	92	29.35	42.43	10.64	12.46	5.13
Šokis	28	54.48	42.86	0.00	2.65	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	20.55	64.66	5.97	2.94	5.88
Teatras	111	27.04	34.98	17.40	9.45	11.13
Etninė kultūra ir tautodailė	47	25.22	44.36	3.53	4.43	22.47
Žurnalistika	25	25.09	39.86	19.05	8.92	7.08
Kinas	42	28.83	23.86	21.38	17.92	8.01
Kelios sritys	282	25.96	39.07	17.44	4.08	13.45
Lytis						
Vyras	495	24.09	48.42	12.91	7.21	7.37
Moteris	523	29.37	40.00	15.52	3.76	11.35
Amžius						
iki 25	24	29.17	50.00	4.17	4.17	12.50
25-34	298	29.53	36.58	13.09	3.69	17.11
35-44	222	29.73	37.84	15.77	3.15	13.51
45-54	177	22.03	41.81	19.77	4.52	11.86
55-64	182	27.47	43.96	13.19	6.59	8.79
65 ir daugiau	115	26.09	51.30	12.17	6.96	3.48
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	26.05	39.53	16.51	6.66	11.25
Kauno m. sav.	159	37.58	42.67	10.86	4.79	4.10
Klaipėdos m. sav.	88	14.38	70.92	11.10	1.89	1.71
Kitos savivaldybės	162	24.91	40.45	14.07	5.92	14.65
Užsienis	28	31.18	36.17	13.42	0.00	19.23

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Kitos kūrėjų sąjungos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	18.52	40.20	14.67	7.96	18.65
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	20.25	48.55	14.24	4.52	12.45
Cirkas	9	11.11	55.56	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	32.68	32.23	11.15	1.83	22.11
Dailė	157	13.33	43.18	14.53	9.64	19.31
Fotografija	22	35.25	49.30	1.25	7.95	6.25
Literatūra	50	19.25	40.69	9.06	4.00	27.01
Muzika	92	19.73	35.96	11.58	10.98	21.75
Šokis	28	39.92	30.85	6.62	9.36	13.24
Tarpdisciplininis menas	25	17.61	26.42	18.44	19.80	17.72
Teatras	111	23.04	34.81	16.25	11.35	14.55
Etninė kultūra ir tautodailė	47	14.54	48.90	9.87	6.54	20.15
Žurnalistika	25	15.57	43.06	28.86	1.70	10.81
Kinas	42	21.83	32.20	18.71	17.92	9.35
Kelios sritys	282	15.14	36.27	18.68	6.74	23.16
Lytis						
Vyras	495	19.83	42.69	11.76	10.23	15.48
Moteris	523	17.24	37.77	17.51	5.74	21.74
Amžius						
iki 25	24	20.83	50.00	8.33	4.17	16.67
25-34	298	20.81	37.58	13.42	4.36	23.83
35-44	222	17.57	35.59	14.86	6.31	25.68
45-54	177	12.43	34.46	18.08	10.73	24.29
55-64	182	18.68	36.26	15.38	8.24	21.43
65 ir daugiau	115	20.87	48.70	13.04	8.70	8.70
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	19.01	34.24	17.87	7.75	21.14
Kauno m. sav.	159	28.85	37.84	14.74	7.44	11.12
Klaipėdos m. sav.	88	8.63	72.34	7.65	5.46	5.92
Kitos savivaldybės	162	13.59	36.72	11.48	11.49	26.71
Užsienis	28	7.40	39.13	7.40	0.00	46.07

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Informacijos centrai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	13.11	35.89	19.71	12.04	19.26
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	17.12	32.98	19.91	11.82	18.16
Cirkas	9	44.44	22.22	11.11	0.00	22.22
Dizainas	32	29.09	23.57	10.17	6.39	30.78
Dailė	157	10.21	34.85	24.65	11.21	19.08
Fotografija	22	27.29	45.70	10.62	7.95	8.43
Literatūra	50	4.08	51.37	6.84	5.56	32.14
Muzika	92	13.75	40.57	14.25	12.97	18.46
Šokis	28	45.21	46.75	5.39	0.00	2.65
Tarpdisciplininis menas	25	17.61	19.07	18.44	18.34	26.54
Teatras	111	14.66	36.11	23.70	12.03	13.50
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.26	44.60	19.48	9.50	19.17
Žurnalistika	25	17.87	40.60	25.81	7.22	8.50
Kinas	42	18.16	26.81	24.14	19.21	11.68
Kelios sritys	282	8.44	29.75	21.78	17.15	22.88
Lytis						
Vyras	495	13.09	41.66	17.94	12.09	15.21
Moteris	523	13.12	30.26	21.43	11.98	23.21
Amžius						
iki 25	24	8.33	41.67	20.83	4.17	25.00
25–34	298	16.78	29.87	17.11	10.74	25.50
35–44	222	12.16	34.23	18.47	10.81	24.32
45–54	177	9.60	29.38	25.99	12.43	22.60
55–64	182	14.29	26.37	24.73	12.09	22.53
65 ir daugiau	115	13.04	48.70	14.78	13.04	10.43
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	13.32	28.13	23.19	12.13	23.22
Kauno m. sav.	159	21.35	39.12	18.20	11.00	10.34
Klaipėdos m. sav.	88	6.02	70.01	9.37	10.16	4.44
Kitos savivaldybės	162	8.19	29.36	20.06	14.97	27.43
Užsienis	28	14.79	39.12	8.89	2.96	34.24

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	21.05	45.12	14.94	8.40	10.49
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	16.88	37.13	22.46	7.64	15.90
Cirkas	9	44.44	22.22	11.11	0.00	22.22
Dizainas	32	36.01	40.05	11.41	2.74	9.79
Dailė	157	18.22	50.31	13.12	9.40	8.95
Fotografija	22	29.80	53.82	9.83	0.00	6.56
Literatūra	50	22.49	50.30	6.84	11.99	8.39
Muzika	92	13.49	40.04	16.68	17.17	12.62
Šokis	28	35.95	48.15	6.62	0.00	9.27
Tarpdisciplininis menas	25	32.28	40.46	10.37	11.00	5.88
Teatras	111	22.52	45.08	20.21	2.94	9.26
Etninė kultūra ir tautodailė	47	21.87	41.86	16.50	5.13	14.64
Žurnalistika	25	14.58	69.98	8.35	1.70	5.39
Kinas	42	25.16	37.49	27.35	6.00	4.01
Kelios sritys	282	22.04	41.77	13.79	11.06	11.35
Lytis						
Vyras	495	18.60	47.90	15.25	9.08	9.17
Moteris	523	23.45	42.40	14.64	7.74	11.77
Amžius						
iki 25	24	8.33	66.67	8.33	4.17	12.50
25-34	298	29.19	39.26	13.09	5.03	13.42
35-44	222	24.32	38.74	19.37	5.41	12.16
45-54	177	14.12	44.63	18.64	7.91	14.69
55-64	182	24.73	38.46	15.93	9.89	10.99
65 ir daugiau	115	17.39	54.78	11.30	10.43	6.09
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	19.18	40.67	18.80	9.35	12.00
Kauno m. sav.	159	29.22	44.28	14.08	7.44	4.98
Klaipėdos m. sav.	88	10.65	71.36	7.64	7.97	2.38
Kitos savivaldybės	162	23.52	40.38	11.59	7.91	16.60
Užsienis	28	29.70	39.23	2.96	0.00	28.10

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros taryba.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	41.77	39.09	8.13	3.60	7.41
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	22.39	37.75	18.56	5.28	16.02
Cirkas	9	77.78	22.22	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	51.60	40.90	0.00	0.00	7.50
Dailė	157	28.70	48.11	9.07	7.27	6.85
Fotografija	22	44.94	55.06	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	54.82	33.74	0.00	5.72	5.72
Muzika	92	45.70	36.45	11.47	0.00	6.39
Šokis	28	73.32	22.71	3.97	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	69.08	30.92	0.00	0.00	0.00
Teatras	111	41.54	45.18	6.59	1.17	5.52
Etninė kultūra ir tautodailė	47	36.92	45.95	4.74	0.00	12.39
Žurnalistika	25	49.43	39.10	10.33	0.00	1.13
Kinas	42	36.21	38.53	17.25	4.00	4.01
Kelios sritys	282	51.37	29.16	6.91	4.40	8.15
Lytis						
Vyras	495	36.89	45.16	8.05	3.54	6.36
Moteris	523	46.55	33.17	8.21	3.65	8.43
Amžius						
iki 25	24	41.67	41.67	4.17	4.17	8.33
25-34	298	64.77	27.85	1.68	0.67	5.03
35-44	222	53.15	30.63	5.86	1.35	9.01
45-54	177	40.11	34.46	9.60	3.39	12.43
55-64	182	39.56	36.81	10.44	7.14	6.04
65 ir daugiau	115	29.57	51.30	9.57	3.48	6.09
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	47.93	32.17	8.99	3.29	7.61
Kauno m. sav.	159	40.80	36.44	12.92	5.19	4.65
Klaipėdos m. sav.	88	18.10	71.23	6.03	2.63	2.02
Kitos savivaldybės	162	41.00	39.45	2.68	3.63	13.23
Užsienis	28	61.42	26.74	0.00	0.00	11.83

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Lietuvos kino centras.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	17.43	28.62	6.64	5.76	41.54
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	16.69	31.22	9.30	7.33	35.46
Cirkas	9	11.11	11.11	0.00	0.00	77.78
Dizainas	32	30.00	22.65	8.28	0.00	39.07
Dailė	157	11.71	27.71	5.40	11.25	43.92
Fotografija	22	35.25	36.50	4.69	0.00	23.57
Literatūra	50	16.64	24.81	1.73	6.21	50.61
Muzika	92	11.84	26.29	3.82	3.24	54.81
Šokis	28	13.24	14.67	7.94	0.00	64.15
Tarpdisciplininis menas	25	29.35	13.21	7.34	0.00	50.11
Teatras	111	21.97	38.25	8.40	1.87	29.52
Etninė kultūra ir tautodailė	47	6.54	36.40	3.33	6.34	47.39
Žurnalistika	25	22.78	20.75	19.86	3.12	33.50
Kinas	42	40.88	52.41	6.71	0.00	0.00
Kelios sritys	282	17.13	23.47	7.04	6.30	46.07
Lytis						
Vyras	495	16.35	34.40	4.56	6.01	38.67
Moteris	523	18.48	22.99	8.67	5.52	44.34
Amžius						
iki 25	24	12.50	45.83	0.00	0.00	41.67
25-34	298	28.19	25.84	4.03	1.68	40.27
35-44	222	18.47	24.77	9.46	2.25	45.05
45-54	177	12.43	21.47	7.91	6.21	51.98
55-64	182	15.38	20.88	7.69	9.89	46.15
65 ir daugiau	115	16.52	40.00	5.22	6.09	32.17
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	19.05	22.88	7.79	4.74	45.54
Kauno m. sav.	159	25.62	28.54	7.26	2.85	35.73
Klaipėdos m. sav.	88	10.29	64.61	2.20	5.91	16.98
Kitos savivaldybės	162	8.58	20.38	5.88	11.71	53.45
Užsienis	28	22.19	16.28	7.40	4.44	49.69

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Valstybinės kultūros institucijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	13.52	34.78	14.25	9.14	28.31
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	15.70	33.25	15.19	8.51	27.35
Cirkas	9	33.33	11.11	0.00	0.00	55.56
Dizainas	32	14.75	31.97	12.85	6.85	33.58
Dailė	157	10.97	36.07	8.45	12.68	31.83
Fotografija	22	29.17	49.14	1.25	0.00	20.45
Literatūra	50	10.92	45.52	3.63	6.21	33.71
Muzika	92	9.25	31.65	19.49	10.28	29.34
Šokis	28	21.29	18.55	37.36	0.00	22.81
Tarpdisciplininis menas	25	26.41	22.03	14.77	2.94	33.86
Teatras	111	17.00	42.59	15.55	8.16	16.70
Etninė kultūra ir tautodailė	47	12.13	40.05	11.63	0.70	35.49
Žurnalistika	25	15.57	31.69	20.99	16.13	15.62
Kinas	42	18.16	16.39	32.81	13.20	19.44
Kelios sritys	282	10.44	30.96	17.41	10.87	30.32
Lytis						
Vyras	495	11.82	39.73	13.04	10.18	25.22
Moteris	523	15.18	29.95	15.43	8.12	31.32
Amžius						
iki 25	24	12.50	29.17	12.50	8.33	37.50
25-34	298	19.13	29.53	15.77	4.70	30.87
35-44	222	16.22	31.98	19.37	4.95	27.48
45-54	177	7.34	26.55	20.34	10.73	35.03
55-64	182	14.84	28.02	13.74	11.54	31.87
65 ir daugiau	115	12.17	46.96	8.70	10.43	21.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	12.73	27.57	18.13	10.51	31.07
Kauno m. sav.	159	21.60	37.29	14.45	6.14	20.51
Klaipėdos m. sav.	88	6.92	71.98	7.68	5.43	8.00
Kitos savivaldybės	162	10.91	26.03	9.37	12.08	41.61
Užsienis	28	18.19	31.08	0.00	0.00	50.73

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Savivaldybės kultūros institucijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	10.74	33.21	21.26	10.29	24.50
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	15.27	33.13	16.36	11.53	23.71
Cirkas	9	0.00	33.33	0.00	0.00	66.67
Dizainas	32	15.66	20.82	29.02	3.66	30.85
Dailė	157	7.58	35.70	18.98	11.60	26.13
Fotografija	22	3.43	54.91	32.29	0.00	9.37
Literatūra	50	10.90	34.00	11.47	12.43	31.20
Muzika	92	7.31	36.16	18.78	14.12	23.62
Šokis	28	7.94	17.32	33.49	6.62	34.63
Tarpdisciplininis menas	25	19.07	27.89	13.31	5.88	33.86
Teatras	111	16.06	37.66	22.11	10.15	14.02
Etninė kultūra ir tautodailė	47	15.46	40.05	13.60	3.16	27.74
Žurnalistika	25	15.57	22.97	36.22	7.22	18.03
Kinas	42	20.49	2.67	40.64	14.10	22.11
Kelios sritys	282	7.01	31.67	23.27	11.79	26.26
Lytis						
Vyras	495	9.45	38.25	20.84	10.59	20.87
Moteris	523	11.99	28.28	21.68	10.01	28.04
Amžius						
iki 25	24	4.17	41.67	16.67	8.33	29.17
25-34	298	14.09	29.53	19.13	8.72	28.52
35-44	222	13.06	28.38	21.62	12.16	24.77
45-54	177	4.52	25.42	23.73	12.99	33.33
55-64	182	14.84	30.22	18.68	10.44	25.82
65 ir daugiau	115	8.70	42.61	22.61	8.70	17.39
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	9.34	24.00	24.75	11.13	30.79
Kauno m. sav.	159	15.94	35.08	22.36	11.17	15.46
Klaipėdos m. sav.	88	5.93	69.00	11.94	6.96	6.17
Kitos savivaldybės	162	12.59	32.42	16.80	9.27	28.91
Užsienis	28	4.44	18.21	25.36	11.83	40.16

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros institucijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	15.93	33.00	11.96	7.59	31.52
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	20.26	32.29	15.93	5.28	26.23
Cirkas	9	22.22	22.22	0.00	0.00	55.56
Dizainas	32	30.53	19.91	7.30	6.85	35.41
Dailė	157	12.63	32.61	13.30	8.40	33.07
Fotografija	22	28.54	51.01	4.69	0.00	15.76
Literatūra	50	10.61	43.66	3.14	3.50	39.10
Muzika	92	15.76	22.77	11.12	11.53	38.83
Šokis	28	33.21	28.00	10.59	0.00	28.20
Tarpdisciplininis menas	25	36.68	23.49	5.97	5.88	27.98
Teatras	111	21.36	35.89	12.23	8.41	22.11
Etninė kultūra ir tautodailė	47	9.50	42.19	5.79	7.04	35.49
Žurnalistika	25	12.36	47.82	13.77	14.43	11.62
Kinas	42	18.82	12.72	23.43	16.54	28.49
Kelios sritys	282	11.77	30.20	14.08	7.26	36.69
Lytis						
Vyras	495	15.82	36.86	10.85	8.42	28.05
Moteris	523	16.04	29.23	13.03	6.79	34.90
Amžius						
iki 25	24	25.00	25.00	12.50	4.17	33.33
25-34	298	27.18	26.17	13.42	4.36	28.86
35-44	222	20.27	25.68	16.22	5.41	32.43
45-54	177	10.17	31.64	12.43	9.04	36.72
55-64	182	13.19	25.27	16.48	7.14	37.91
65 ir daugiau	115	13.91	45.22	6.09	9.57	25.22
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	17.34	23.95	15.31	8.73	34.67
Kauno m. sav.	159	20.58	41.81	12.72	3.53	21.36
Klaipėdos m. sav.	88	9.30	67.01	5.92	6.96	10.80
Kitos savivaldybės	162	11.79	24.18	6.55	9.71	47.77
Užsienis	28	13.75	32.67	8.87	4.44	40.27

39 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šių institucijų/įstaigų veikla prisideda prie kūrėjų būklės gerinimo: Savivaldybės.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	11.35	29.62	21.25	13.26	24.52
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	14.84	30.67	18.27	15.44	20.78
Cirkas	9	0.00	33.33	0.00	11.11	55.56
Dizainas	32	12.92	18.15	18.39	14.15	36.39
Dailė	157	10.67	30.06	23.41	10.58	25.29
Fotografija	22	3.43	44.77	31.98	9.83	9.99
Literatūra	50	13.98	27.95	19.40	4.75	33.92
Muzika	92	5.79	24.53	26.14	17.85	25.69
Šokis	28	3.97	24.03	31.97	6.62	33.41
Tarpdisciplininis menas	25	13.21	27.98	25.04	5.88	27.88
Teatras	111	17.75	36.68	21.82	9.04	14.72
Etninė kultūra ir tautodailė	47	19.17	46.07	8.20	6.86	19.71
Žurnalistika	25	15.57	25.00	22.16	26.46	10.81
Kinas	42	20.49	8.72	26.59	17.05	27.15
Kelios sritys	282	6.00	26.53	20.02	18.01	29.44
Lytis						
Vyras	495	11.00	34.39	18.80	14.80	21.02
Moteris	523	11.69	24.96	23.64	11.77	27.95
Amžius						
iki 25	24	4.17	16.67	29.17	29.17	20.83
25-34	298	11.07	26.85	18.46	13.09	30.54
35-44	222	8.56	29.28	24.32	12.16	25.68
45-54	177	7.91	20.90	23.73	16.38	31.07
55-64	182	14.84	28.02	18.13	14.29	24.73
65 ir daugiau	115	12.17	36.52	21.74	11.30	18.26
Savivaldybė						
Vilniaus m. sav.	589	10.03	22.05	23.28	14.73	29.90
Kauno m. sav.	159	16.08	33.76	22.19	13.20	14.77
Klaipėdos m. sav.	88	7.50	56.93	18.91	7.70	8.96
Kitos savivaldybės	162	12.65	28.13	16.13	12.98	30.11
Užsienis	28	7.40	10.36	24.11	16.27	41.86

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	34.93	21.93	6.97	9.59	26.58
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	5.71	14.37	8.37	21.09	50.46
Cirkas	9	77.78	22.22	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	45.20	9.59	2.74	8.28	34.19
Dailė	157	20.37	19.35	8.34	13.95	38.00
Fotografija	22	15.00	8.74	0.00	7.95	68.31
Literatūra	50	40.04	31.07	9.72	2.82	16.35
Muzika	92	46.21	22.27	8.69	4.94	17.89
Šokis	28	67.93	17.41	5.30	0.00	9.36
Tarpdisciplininis menas	25	72.75	8.91	2.94	12.47	2.94
Teatras	111	38.42	37.25	5.31	5.91	13.12
Etninė kultūra ir tautodailė	47	31.45	17.00	5.94	4.02	41.59
Žurnalistika	25	48.39	14.34	3.12	1.70	32.46
Kinas	42	42.10	23.26	4.71	19.88	10.05
Kelios sritys	282	48.17	25.42	7.77	8.32	10.32
Lytis						
Vyras	495	28.14	24.88	6.35	9.85	30.78
Moteris	523	41.56	19.05	7.57	9.33	22.48
Amžius						
iki 25	24	54.17	29.17	4.17	0.00	12.50
25–34	298	52.68	21.81	5.37	6.71	13.42
35–44	222	48.20	23.87	4.95	9.01	13.96
45–54	177	39.55	22.03	8.47	10.17	19.77
55–64	182	33.52	21.98	12.09	15.38	17.03
65 ir daugiau	115	20.00	20.87	4.35	6.96	47.83
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	45.59	23.54	8.48	10.19	12.20
Kauno m. sav.	159	20.12	18.38	8.21	12.81	40.48
Klaipėdos m. sav.	88	13.46	16.10	3.91	3.42	63.10
Kitos savivaldybės	162	35.75	25.01	3.99	9.48	25.76
Užsienis	28	55.40	28.22	2.96	0.00	13.42

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Lietuvos kino centro projektų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	10.68	7.98	5.17	14.38	61.80
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	1.82	8.84	9.39	23.78	56.17
Cirkas	9	11.11	0.00	0.00	22.22	66.67
Dizainas	32	27.72	8.28	5.02	12.85	46.13
Dailė	157	5.10	4.94	2.94	13.17	73.84
Fotografija	22	0.00	4.69	4.69	1.25	89.38
Literatūra	50	4.88	4.94	1.73	8.70	79.75
Muzika	92	9.29	5.55	7.86	10.71	66.59
Šokis	28	9.36	5.30	10.59	9.36	65.38
Tarpdisciplininis menas	25	30.08	4.40	2.94	28.71	33.87
Teatras	111	14.79	12.20	8.50	13.07	51.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.70	4.87	0.70	12.28	74.46
Žurnalistika	25	7.22	4.61	0.00	12.03	76.14
Kinas	42	62.31	17.81	11.82	2.67	5.38
Kelios sritys	282	12.63	11.41	4.99	19.09	51.89
Lytis						
Vyras	495	7.31	8.35	5.03	14.91	64.39
Moteris	523	13.96	7.61	5.30	13.86	59.28
Amžius						
iki 25	24	20.83	4.17	8.33	4.17	62.50
25-34	298	17.11	12.42	5.37	14.77	50.34
35-44	222	15.32	10.36	6.31	17.57	50.45
45-54	177	16.38	10.73	4.52	15.82	52.54
55-64	182	9.89	10.99	7.14	17.03	54.95
65 ir daugiau	115	3.48	1.74	3.48	10.43	80.87
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	15.09	10.86	5.42	16.18	52.44
Kauno m. sav.	159	4.75	2.59	7.13	12.54	72.99
Klaipėdos m. sav.	88	3.30	4.15	6.30	7.25	79.01
Kitos savivaldybės	162	9.09	8.12	1.61	16.80	64.38
Užsienis	28	27.08	16.38	4.44	10.36	41.75

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Savivaldybių finansavimas kultūrai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	14.86	20.51	13.57	16.36	34.69
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	3.32	13.91	13.33	23.55	45.89
Cirkas	9	33.33	22.22	0.00	0.00	44.44
Dizainas	32	30.60	9.26	4.57	17.87	37.71
Dailė	157	9.58	16.29	13.07	16.30	44.76
Fotografija	22	9.20	15.14	52.40	1.87	21.38
Literatūra	50	11.86	21.83	11.44	11.26	43.61
Muzika	92	16.34	22.58	10.16	21.04	29.89
Šokis	28	13.33	17.41	13.24	10.59	45.43
Tarpdisciplininis menas	25	30.09	17.59	5.88	24.31	22.12
Teatras	111	24.20	36.21	9.56	9.75	20.28
Etninė kultūra ir tautodailė	47	20.79	20.07	9.87	9.44	39.84
Žurnalistika	25	18.68	14.95	9.52	13.73	43.12
Kinas	42	19.00	30.59	20.59	15.72	14.10
Kelios sritys	282	16.25	21.54	14.03	20.83	27.35
Lytis						
Vyras	495	10.83	24.67	14.38	15.66	34.47
Moteris	523	18.80	16.46	12.79	17.05	34.90
Amžius						
iki 25	24	20.83	12.50	12.50	4.17	50.00
25-34	298	21.81	19.13	9.06	15.77	34.23
35-44	222	19.37	19.82	8.56	21.17	31.08
45-54	177	17.51	20.34	12.99	14.12	35.03
55-64	182	15.93	24.18	13.19	20.33	26.37
65 ir daugiau	115	7.83	19.13	18.26	13.04	41.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	16.98	19.28	10.99	18.43	34.31
Kauno m. sav.	159	9.85	16.32	17.02	17.86	38.95
Klaipėdos m. sav.	88	8.88	22.32	20.12	7.07	41.61
Kitos savivaldybės	162	18.17	27.89	12.70	15.84	25.40
Užsienis	28	22.63	11.95	7.40	13.32	44.71

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjų rezidencijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	14.31	21.31	10.98	14.78	38.62
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	4.50	17.62	6.02	20.52	51.35
Cirkas	9	55.56	11.11	0.00	11.11	22.22
Dizainas	32	29.55	13.83	1.83	17.87	36.93
Dailė	157	9.11	29.95	12.04	14.14	34.75
Fotografija	22	16.07	13.89	34.31	1.87	33.85
Literatūra	50	15.86	33.09	7.29	7.45	36.32
Muzika	92	13.09	12.64	13.96	19.58	40.73
Šokis	28	27.91	31.97	17.41	0.00	22.72
Tarpdisciplininis menas	25	49.16	19.09	0.00	21.38	10.37
Teatras	111	16.36	13.15	14.09	11.17	45.24
Etninė kultūra ir tautodailė	47	6.28	18.12	6.11	10.86	58.62
Žurnalistika	25	21.32	11.83	8.92	12.03	45.91
Kinas	42	15.67	28.55	16.10	23.26	16.43
Kelios sritys	282	17.32	21.30	9.87	17.69	33.82
Lytis						
Vyras	495	10.05	23.01	11.91	15.96	39.07
Moteris	523	18.47	19.64	10.08	13.63	38.18
Amžius						
iki 25	24	16.67	20.83	4.17	0.00	58.33
25-34	298	27.85	23.15	7.38	11.07	30.54
35-44	222	18.92	21.17	9.91	18.47	31.53
45-54	177	15.25	23.16	11.30	14.12	36.16
55-64	182	13.19	20.88	8.24	19.23	38.46
65 ir daugiau	115	6.96	20.00	14.78	12.17	46.09
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	18.19	22.68	8.78	16.95	33.39
Kauno m. sav.	159	10.80	19.04	15.13	13.91	41.12
Klaipėdos m. sav.	88	5.81	21.60	21.23	6.99	44.38
Kitos savivaldybės	162	11.33	19.84	6.18	16.15	46.50
Užsienis	28	41.87	22.31	0.00	4.44	31.39

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjų inkubatoriai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	12.01	16.72	11.49	15.73	44.04
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	4.50	14.23	10.49	20.56	50.22
Cirkas	9	22.22	22.22	11.11	11.11	33.33
Dizainas	32	27.72	13.83	1.83	17.87	38.75
Dailė	157	6.94	22.02	13.84	14.43	42.78
Fotografija	22	16.07	10.45	25.11	1.87	46.49
Literatūra	50	11.86	16.89	10.29	12.07	48.88
Muzika	92	11.26	10.21	15.39	17.19	45.95
Šokis	28	9.27	40.01	12.01	0.00	38.70
Tarpdisciplininis menas	25	37.41	0.00	10.27	27.25	25.06
Teatras	111	14.48	13.97	13.74	11.17	46.64
Etninė kultūra ir tautodailė	47	6.66	12.62	3.16	13.82	63.75
Žurnalistika	25	21.32	13.53	8.92	10.33	45.91
Kinas	42	15.67	29.26	12.67	25.97	16.43
Kelios sritys	282	14.53	17.15	9.52	19.73	39.07
Lytis						
Vyras	495	8.55	17.06	12.02	17.21	45.16
Moteris	523	15.39	16.40	10.98	14.29	42.94
Amžius						
iki 25	24	16.67	12.50	12.50	0.00	58.33
25–34	298	20.81	18.12	10.74	12.75	37.58
35–44	222	13.96	17.57	9.91	20.72	37.84
45–54	177	14.69	21.47	9.60	13.56	40.68
55–64	182	12.09	18.68	8.24	17.58	43.41
65 ir daugiau	115	6.09	12.17	15.65	14.78	51.30
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	14.79	18.59	9.91	17.07	39.64
Kauno m. sav.	159	10.24	15.49	15.76	16.96	41.56
Klaipėdos m. sav.	88	4.72	16.02	19.38	6.26	53.61
Kitos savivaldybės	162	10.28	13.10	6.20	18.03	52.39
Užsienis	28	27.08	22.31	4.44	7.40	38.78

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Premijos ir apdovanojimai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	24.30	28.09	10.97	12.03	24.61
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	9.83	22.73	15.11	15.11	37.22
Cirkas	9	22.22	0.00	11.11	11.11	55.56
Dizainas	32	34.11	22.95	0.00	17.87	25.07
Dailė	157	15.95	30.53	15.58	11.08	26.86
Fotografija	22	22.94	12.96	15.91	17.78	30.42
Literatūra	50	26.02	45.54	18.28	0.94	9.22
Muzika	92	24.70	27.47	10.10	14.64	23.09
Šokis	28	42.66	28.00	2.65	6.62	20.07
Tarpdisciplininis menas	25	53.56	10.27	4.40	19.92	11.85
Teatras	111	30.96	33.69	12.11	8.85	14.40
Etninė kultūra ir tautodailė	47	20.29	33.79	5.13	5.07	35.72
Žurnalistika	25	26.74	49.53	2.31	8.92	12.51
Kinas	42	32.72	24.92	10.71	17.21	14.44
Kelios sritys	282	30.16	20.39	7.14	15.55	26.75
Lytis						
Vyras	495	19.92	31.97	11.98	12.09	24.03
Moteris	523	28.57	24.31	9.97	11.97	25.18
Amžius						
iki 25	24	33.33	16.67	4.17	4.17	41.67
25-34	298	33.22	20.81	6.04	9.73	30.20
35-44	222	31.08	20.27	7.66	17.12	23.87
45-54	177	33.33	23.73	9.60	10.17	23.16
55-64	182	24.18	31.32	6.59	12.64	25.27
65 ir daugiau	115	13.04	34.78	18.26	11.30	22.61
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	30.48	26.17	6.88	14.31	22.16
Kauno m. sav.	159	17.99	29.38	16.57	11.78	24.28
Klaipėdos m. sav.	88	7.98	39.54	17.05	9.92	25.51
Kitos savivaldybės	162	24.46	25.05	12.08	8.29	30.12
Užsienis	28	41.87	14.91	4.44	4.44	34.35

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	24.69	25.33	8.42	13.64	27.92
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	6.02	24.51	11.69	16.65	41.14
Cirkas	9	44.44	22.22	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	36.00	19.23	1.83	17.87	25.07
Dailė	157	20.92	32.32	12.77	11.46	22.52
Fotografija	22	14.82	28.54	25.11	9.83	21.70
Literatūra	50	28.47	30.76	10.66	2.20	27.91
Muzika	92	29.95	15.48	6.51	17.59	30.47
Šokis	28	39.82	21.38	0.00	2.65	36.15
Tarpdisciplininis menas	25	44.77	8.80	4.40	19.92	22.12
Teatras	111	31.14	36.30	5.66	12.48	14.42
Etninė kultūra ir tautodailė	47	25.82	14.16	7.04	8.45	44.52
Žurnalistika	25	16.08	47.91	7.22	1.70	27.09
Kinas	42	38.10	23.92	10.76	20.50	6.72
Kelios sritys	282	27.59	17.60	3.50	20.36	30.95
Lytis						
Vyras	495	20.74	31.56	8.76	14.43	24.52
Moteris	523	28.56	19.24	8.08	12.87	31.25
Amžius						
iki 25	24	25.00	12.50	0.00	8.33	54.17
25–34	298	31.54	16.78	6.04	11.74	33.89
35–44	222	26.58	22.07	6.31	18.92	26.13
45–54	177	28.25	20.34	6.78	11.86	32.77
55–64	182	27.47	21.43	7.14	14.84	29.12
65 ir daugiau	115	17.39	35.65	12.17	12.17	22.61
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	31.85	20.67	5.18	16.09	26.21
Kauno m. sav.	159	17.11	29.82	15.12	11.24	26.71
Klaipėdos m. sav.	88	10.35	43.38	10.98	10.20	25.09
Kitos savivaldybės	162	22.95	21.31	8.38	12.63	34.74
Užsienis	28	34.46	14.91	2.96	7.40	40.27

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	25.61	27.77	7.91	12.90	25.80
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	6.86	27.31	10.17	14.60	41.06
Cirkas	9	44.44	22.22	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	38.74	16.50	0.00	19.70	25.07
Dailė	157	20.01	40.72	10.54	10.26	18.48
Fotografija	22	18.26	34.31	23.86	11.08	12.49
Literatūra	50	29.44	35.52	7.00	4.42	23.63
Muzika	92	34.17	16.97	5.37	15.48	28.01
Šokis	28	34.43	21.38	5.39	2.65	36.15
Tarpdisciplininis menas	25	47.80	4.40	2.94	18.34	26.52
Teatras	111	32.11	30.97	6.84	13.20	16.87
Etninė kultūra ir tautodailė	47	31.56	20.61	2.61	8.45	36.77
Žurnalistika	25	13.77	51.03	9.52	1.70	23.98
Kinas	42	32.43	22.59	10.76	20.50	13.72
Kelios sritys	282	28.87	17.59	5.97	18.48	29.09
Lytis						
Vyras	495	21.93	34.09	8.32	13.47	22.20
Moteris	523	29.21	21.61	7.51	12.35	29.31
Amžius						
iki 25	24	25.00	12.50	0.00	8.33	54.17
25-34	298	32.89	16.44	5.70	12.75	32.21
35-44	222	31.08	19.82	8.11	14.41	26.58
45-54	177	29.94	21.47	9.60	9.60	29.38
55-64	182	29.12	23.08	4.40	14.29	29.12
65 ir daugiau	115	15.65	42.61	10.43	13.04	18.26
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	29.63	21.33	7.80	15.71	25.54
Kauno m. sav.	159	23.59	29.55	13.20	8.81	24.85
Klaipėdos m. sav.	88	11.15	60.38	6.96	7.91	13.61
Kitos savivaldybės	162	26.68	21.73	3.71	13.31	34.56
Užsienis	28	30.02	14.91	0.00	13.32	41.75

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	25.33	28.11	11.16	12.66	22.75
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	4.93	30.34	12.79	13.49	38.44
Cirkas	9	33.33	33.33	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	38.74	18.32	1.83	17.87	23.24
Dailė	157	22.32	35.92	11.37	10.74	19.64
Fotografija	22	19.51	34.31	23.86	9.83	12.49
Literatūra	50	28.47	32.77	6.66	6.59	25.51
Muzika	92	33.51	15.32	19.65	13.57	17.96
Šokis	28	39.82	24.03	8.04	3.97	24.14
Tarpdisciplininis menas	25	38.99	2.94	16.25	25.68	16.15
Teatras	111	27.22	34.18	11.21	11.06	16.32
Etninė kultūra ir tautodailė	47	32.80	22.90	8.25	10.37	25.68
Žurnalistika	25	24.11	46.93	9.52	8.92	10.53
Kinas	42	19.67	24.97	12.10	30.21	13.05
Kelios sritys	282	29.02	21.22	8.62	14.84	26.30
Lytis						
Vyras	495	21.42	34.88	11.72	13.24	18.73
Moteris	523	29.14	21.49	10.60	12.09	26.68
Amžius						
iki 25	24	20.83	16.67	4.17	4.17	54.17
25–34	298	32.89	20.13	7.05	13.09	26.85
35–44	222	27.03	23.42	8.56	17.12	23.87
45–54	177	28.81	24.29	11.86	8.47	26.55
55–64	182	26.37	24.18	10.99	15.93	22.53
65 ir daugiau	115	19.13	38.26	13.91	10.43	18.26
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	30.37	20.47	12.07	14.44	22.65
Kauno m. sav.	159	18.81	34.04	16.15	9.05	21.95
Klaipėdos m. sav.	88	10.47	59.15	8.40	7.17	14.81
Kitos savivaldybės	162	28.84	21.77	5.80	16.07	27.52
Užsienis	28	30.02	14.91	2.96	7.40	44.71

40 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos gerina Jūsų asmeninę socialinę ir kūrybinę būklę: Valstybinės pensijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	23.18	17.44	9.88	15.65	33.84
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	10.35	18.03	8.88	18.77	43.96
Cirkas	9	22.22	22.22	0.00	0.00	55.56
Dizainas	32	35.02	20.21	0.00	17.87	26.90
Dailė	157	16.39	22.84	13.98	18.98	27.81
Fotografija	22	8.12	20.59	31.81	3.12	36.35
Literatūra	50	31.14	18.04	11.44	12.07	27.32
Muzika	92	38.78	14.36	9.51	8.92	28.42
Šokis	28	25.26	8.04	3.97	17.30	45.43
Tarpdisciplininis menas	25	25.68	0.00	4.40	31.65	38.27
Teatras	111	26.62	24.71	6.69	11.40	30.57
Etninė kultūra ir tautodailė	47	24.63	4.87	10.77	12.28	47.45
Žurnalistika	25	29.53	33.48	7.22	8.92	20.86
Kinas	42	25.10	15.49	14.10	24.55	20.76
Kelios sritys	282	24.56	12.23	5.85	18.33	39.02
Lytis						
Vyras	495	21.88	22.15	13.27	13.60	29.09
Moteris	523	24.45	12.85	6.57	17.66	38.48
Amžius						
iki 25	24	20.83	16.67	4.17	8.33	50.00
25-34	298	21.81	9.40	6.71	15.77	46.31
35-44	222	22.52	12.61	4.95	20.27	39.64
45-54	177	26.55	14.12	7.34	12.43	39.55
55-64	182	24.18	16.48	6.04	17.58	35.71
65 ir daugiau	115	21.74	25.22	17.39	13.91	21.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	27.76	13.95	6.61	17.67	34.02
Kauno m. sav.	159	17.59	21.64	16.35	15.18	29.25
Klaipėdos m. sav.	88	10.17	35.37	18.52	12.30	23.63
Kitos savivaldybės	162	25.58	10.80	6.05	13.29	44.28
Užsienis	28	28.55	6.02	4.44	13.32	47.67

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros tarybos projektų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	57.51	27.09	2.98	2.72	9.69
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	42.88	26.25	2.92	4.98	22.96
Cirkas	9	77.78	22.22	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	56.62	8.28	0.00	0.00	35.10
Dailė	157	46.69	35.13	2.40	6.21	9.57
Fotografija	22	31.21	68.79	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	77.29	19.26	0.00	0.00	3.45
Muzika	92	55.75	34.14	3.12	1.55	5.45
Šokis	28	66.61	33.39	0.00	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	82.29	13.31	0.00	4.40	0.00
Teatras	111	72.99	14.08	2.84	3.64	6.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	56.05	26.82	3.33	0.00	13.80
Žurnalistika	25	71.08	24.67	0.00	0.00	4.25
Kinas	42	64.03	11.43	13.82	0.00	10.72
Kelios sritys	282	60.19	24.72	4.59	2.05	8.45
Lytis						
Vyras	495	55.57	30.60	2.94	3.35	7.54
Moteris	523	59.41	23.66	3.02	2.11	11.79
Amžius						
iki 25	24	58.33	33.33	0.00	0.00	8.33
25–34	298	71.81	18.46	1.68	0.67	7.38
35–44	222	61.26	23.42	2.25	1.35	11.71
45–54	177	45.76	31.07	5.65	3.95	13.56
55–64	182	53.85	24.18	5.49	5.49	10.99
65 ir daugiau	115	58.26	32.17	0.87	1.74	6.96
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	59.07	25.18	3.71	3.23	8.81
Kauno m. sav.	159	59.39	24.14	2.65	2.94	10.88
Klaipėdos m. sav.	88	56.90	34.65	1.47	2.27	4.71
Kitos savivaldybės	162	50.66	30.35	2.68	1.69	14.62
Užsienis	28	70.20	25.37	0.00	0.00	4.44

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kultūros tarybos stipendijų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	59.75	24.84	3.15	2.89	9.37
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	40.83	25.38	3.80	4.98	25.01
Cirkas	9	77.78	22.22	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	49.77	13.30	0.00	0.00	36.93
Dailė	157	50.24	32.60	2.81	5.07	9.28
Fotografija	22	42.60	57.40	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	83.50	14.77	0.00	0.00	1.73
Muzika	92	62.89	25.27	4.26	1.55	6.03
Šokis	28	74.65	25.35	0.00	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	86.69	13.31	0.00	0.00	0.00
Teatras	111	74.64	12.80	3.65	3.15	5.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	60.80	26.82	1.42	0.00	10.97
Žurnalistika	25	65.28	26.37	7.22	0.00	1.13
Kinas	42	64.03	9.43	15.82	0.00	10.72
Kelios sritys	282	60.47	24.32	2.79	4.32	8.10
Lytis						
Vyras	495	58.57	28.81	2.46	3.35	6.80
Moteris	523	60.89	20.97	3.83	2.43	11.88
Amžius						
iki 25	24	58.33	33.33	0.00	0.00	8.33
25-34	298	72.15	18.79	1.34	0.67	7.05
35-44	222	64.86	20.27	1.80	1.35	11.71
45-54	177	46.89	29.38	5.65	3.95	14.12
55-64	182	56.59	23.63	5.49	4.95	9.34
65 ir daugiau	115	60.87	27.83	1.74	2.61	6.96
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	61.45	21.59	4.56	3.65	8.75
Kauno m. sav.	159	59.83	25.34	3.10	2.04	9.69
Klaipėdos m. sav.	88	55.72	34.85	1.47	2.27	5.70
Kitos savivaldybės	162	56.98	26.07	0.88	2.44	13.62
Užsienis	28	70.20	25.37	0.00	0.00	4.44

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kino centro stipendijų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	35.95	19.60	3.73	3.97	36.74
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	37.62	20.97	5.85	5.28	30.28
Cirkas	9	33.33	11.11	0.00	0.00	55.56
Dizainas	32	32.28	19.76	3.72	0.00	44.24
Dailė	157	33.45	21.28	0.93	5.53	38.81
Fotografija	22	24.03	61.46	0.00	0.00	14.51
Literatūra	50	37.02	14.65	4.94	0.00	43.40
Muzika	92	26.58	17.97	1.99	4.22	49.25
Šokis	28	30.56	9.27	3.97	5.39	50.80
Tarpdisciplininis menas	25	55.14	14.77	0.00	4.40	25.69
Teatras	111	54.41	10.43	4.14	3.62	27.40
Etninė kultūra ir tautodailė	47	30.48	20.16	1.42	4.43	43.52
Žurnalistika	25	33.63	25.65	10.33	0.00	30.38
Kinas	42	63.69	16.43	12.49	0.00	7.38
Kelios sritys	282	31.67	17.32	4.36	5.53	41.12
Lytis						
Vyras	495	35.87	21.94	4.13	5.03	33.02
Moteris	523	36.03	17.31	3.34	2.94	40.37
Amžius						
iki 25	24	41.67	20.83	4.17	0.00	33.33
25-34	298	43.62	21.48	0.00	2.01	32.89
35-44	222	37.39	17.57	2.70	4.50	37.84
45-54	177	25.99	18.08	7.34	3.39	45.20
55-64	182	34.07	16.48	4.40	6.04	39.01
65 ir daugiau	115	38.26	22.61	3.48	3.48	32.17
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	32.60	17.97	4.96	4.65	39.82
Kauno m. sav.	159	42.66	22.15	4.37	2.04	28.78
Klaipėdos m. sav.	88	47.55	27.45	1.47	2.81	20.72
Kitos savivaldybės	162	28.82	15.25	1.25	5.44	49.24
Užsienis	28	44.82	25.37	4.44	0.00	25.38

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Lietuvos kino centro projektų finansavimas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	35.30	19.72	3.88	3.97	37.14
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	37.62	20.97	5.85	4.10	31.46
Cirkas	9	22.22	11.11	0.00	0.00	66.67
Dizainas	32	32.28	14.74	8.74	0.00	44.24
Dailė	157	33.68	21.23	1.56	5.53	38.00
Fotografija	22	20.59	64.90	0.00	0.00	14.51
Literatūra	50	33.02	19.58	4.00	0.00	43.40
Muzika	92	25.59	16.50	2.31	4.22	51.38
Šokis	28	30.56	9.27	3.97	5.39	50.80
Tarpdisciplininis menas	25	47.07	14.77	0.00	4.40	33.76
Teatras	111	53.46	11.72	2.85	4.57	27.40
Etninė kultūra ir tautodailė	47	30.48	20.16	1.42	4.43	43.52
Žurnalistika	25	33.63	25.65	10.33	0.00	30.38
Kinas	42	72.07	8.72	11.82	0.00	7.38
Kelios sritys	282	30.60	17.47	4.76	5.64	41.53
Lytis						
Vyras	495	34.78	22.39	4.20	5.11	33.52
Moteris	523	35.81	17.11	3.56	2.85	40.67
Amžius						
iki 25	24	41.67	16.67	8.33	0.00	33.33
25-34	298	44.30	20.13	0.67	2.01	32.89
35-44	222	37.39	18.47	2.70	4.05	37.39
45-54	177	25.42	17.51	6.78	4.52	45.76
55-64	182	32.42	16.48	4.95	5.49	40.66
65 ir daugiau	115	37.39	23.48	3.48	3.48	32.17
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	32.48	17.17	5.19	4.79	40.36
Kauno m. sav.	159	41.81	22.15	4.53	2.49	29.01
Klaipėdos m. sav.	88	44.90	30.84	1.47	2.81	19.98
Kitos savivaldybės	162	28.27	15.75	1.25	4.51	50.23
Užsienis	28	44.82	25.37	4.44	0.00	25.38

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Savivaldybių finansavimas kultūrai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	37.84	25.70	9.13	6.78	20.55
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	37.81	16.44	10.94	7.44	27.37
Cirkas	9	22.22	33.33	11.11	0.00	33.33
Dizainas	32	32.28	9.26	11.02	5.02	42.41
Dailė	157	35.21	31.01	6.33	7.14	20.31
Fotografija	22	31.05	63.65	1.87	0.00	3.43
Literatūra	50	40.47	26.92	11.49	4.00	17.13
Muzika	92	31.82	26.63	6.42	13.64	21.50
Šokis	28	21.20	38.78	10.59	0.00	29.43
Tarpdisciplininis menas	25	50.74	8.80	7.34	4.40	28.73
Teatras	111	56.65	14.05	10.87	6.34	12.10
Etninė kultūra ir tautodailė	47	43.98	25.40	9.17	1.04	20.41
Žurnalistika	25	34.76	35.99	10.33	4.01	14.91
Kinas	42	51.64	17.92	13.71	5.33	11.39
Kelios sritys	282	32.39	24.82	10.26	9.26	23.27
Lytis						
Vyras	495	36.66	29.53	9.76	9.09	14.95
Moteris	523	38.99	21.96	8.52	4.52	26.01
Amžius						
iki 25	24	41.67	29.17	0.00	0.00	29.17
25-34	298	42.95	20.13	7.38	3.36	26.17
35-44	222	39.64	22.52	9.46	7.66	20.72
45-54	177	26.55	24.86	12.99	7.91	27.68
55-64	182	38.46	24.73	9.34	9.89	17.58
65 ir daugiau	115	40.00	30.43	7.83	5.22	16.52
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	34.88	22.04	9.60	8.25	25.23
Kauno m. sav.	159	43.58	26.08	9.14	4.86	16.33
Klaipėdos m. sav.	88	44.41	37.05	6.57	4.16	7.82
Kitos savivaldybės	162	34.98	26.56	10.15	7.31	21.00
Užsienis	28	37.42	34.24	2.96	0.00	25.38

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjų rezidencijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	38.50	24.78	6.34	5.88	24.50
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	38.89	22.18	5.62	5.28	28.03
Cirkas	9	66.67	11.11	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	35.03	15.72	2.74	5.02	41.49
Dailė	157	38.93	29.83	3.61	5.36	22.28
Fotografija	22	28.71	59.90	0.00	7.95	3.43
Literatūra	50	44.02	32.19	2.51	0.00	21.29
Muzika	92	26.74	23.59	2.83	12.53	34.31
Šokis	28	38.60	39.91	9.36	0.00	12.13
Tarpdisciplininis menas	25	62.47	20.55	0.00	0.00	16.98
Teatras	111	53.54	17.38	9.58	4.69	14.81
Etninė kultūra ir tautodailė	47	34.91	15.29	4.37	4.43	41.00
Žurnalistika	25	40.51	20.14	10.33	7.22	21.80
Kinas	42	46.93	18.43	8.05	13.82	12.77
Kelios sritys	282	33.07	22.02	11.57	6.34	26.99
Lytis						
Vyras	495	36.93	28.84	6.01	9.04	19.19
Moteris	523	40.04	20.82	6.67	2.79	29.68
Amžius						
iki 25	24	41.67	37.50	0.00	0.00	20.83
25-34	298	47.32	27.18	4.03	1.68	19.80
35-44	222	40.09	25.23	6.76	4.95	22.97
45-54	177	27.68	25.42	11.30	3.95	31.64
55-64	182	35.16	20.33	8.24	7.69	28.57
65 ir daugiau	115	41.74	26.09	3.48	7.83	20.87
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	36.53	21.65	6.78	7.36	27.67
Kauno m. sav.	159	46.87	29.66	5.22	2.99	15.26
Klaipėdos m. sav.	88	46.13	30.97	4.62	3.35	14.93
Kitos savivaldybės	162	27.55	23.23	7.88	7.32	34.02
Užsienis	28	59.61	28.33	2.96	0.00	9.10

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjų inkubatoriai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	35.98	24.33	6.65	6.15	26.89
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	38.89	22.75	3.87	5.28	29.21
Cirkas	9	44.44	22.22	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	31.38	13.83	11.47	0.00	43.32
Dailė	157	36.33	28.47	6.01	6.05	23.14
Fotografija	22	25.28	59.90	0.00	7.95	6.87
Literatūra	50	44.02	24.98	5.56	0.94	24.50
Muzika	92	25.05	21.28	4.00	12.53	37.14
Šokis	28	23.94	37.36	13.33	2.65	22.72
Tarpdisciplininis menas	25	53.66	10.27	4.40	2.94	28.73
Teatras	111	50.80	20.47	8.29	4.69	15.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	34.91	19.66	5.24	4.43	35.76
Žurnalistika	25	37.40	27.35	3.12	7.22	24.92
Kinas	42	46.93	18.43	5.33	16.54	12.77
Kelios sritys	282	29.36	21.08	10.70	6.39	32.46
Lytis						
Vyras	495	33.42	28.78	6.16	8.96	22.69
Moteris	523	38.47	19.99	7.14	3.41	30.99
Amžius						
iki 25	24	41.67	29.17	8.33	0.00	20.83
25-34	298	41.28	25.84	4.36	3.69	24.83
35-44	222	36.04	21.62	9.91	5.41	27.03
45-54	177	26.55	24.86	10.73	5.08	32.77
55-64	182	33.52	20.88	8.79	6.59	30.22
65 ir daugiau	115	40.00	26.96	2.61	7.83	22.61
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	33.09	21.37	7.09	7.76	30.69
Kauno m. sav.	159	45.91	27.34	7.65	2.82	16.28
Klaipėdos m. sav.	88	45.41	31.51	3.72	3.71	15.65
Kitos savivaldybės	162	25.54	23.55	6.73	7.69	36.50
Užsienis	28	44.82	29.80	2.96	0.00	22.42

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Premijos ir apdovanojimai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	46.64	27.06	4.75	4.55	17.01
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	42.87	24.80	3.77	6.46	22.11
Cirkas	9	22.22	44.44	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	34.11	18.46	0.00	5.02	42.41
Dailė	157	47.35	27.69	4.30	4.61	16.05
Fotografija	22	32.14	67.86	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	49.22	37.13	0.00	1.73	11.93
Muzika	92	38.76	30.61	5.43	4.22	20.98
Šokis	28	46.54	25.35	0.00	6.62	21.49
Tarpdisciplininis menas	25	80.81	8.91	7.34	0.00	2.94
Teatras	111	64.99	18.57	3.54	1.87	11.03
Etninė kultūra ir tautodailė	47	42.93	31.57	1.42	6.34	17.74
Žurnalistika	25	59.86	26.09	4.01	7.22	2.83
Kinas	42	52.93	15.82	17.20	2.00	12.05
Kelios sritys	282	41.41	22.68	8.21	6.09	21.61
Lytis						
Vyras	495	44.99	28.50	5.23	6.41	14.87
Moteris	523	48.25	25.65	4.28	2.72	19.10
Amžius						
iki 25	24	50.00	29.17	4.17	0.00	16.67
25-34	298	50.00	22.82	5.03	2.35	19.80
35-44	222	50.45	20.72	7.21	4.05	17.57
45-54	177	38.98	32.20	7.34	2.26	19.21
55-64	182	44.51	26.37	5.49	8.24	15.38
65 ir daugiau	115	48.70	29.57	1.74	4.35	15.65
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	46.58	24.44	5.14	5.72	18.10
Kauno m. sav.	159	52.50	28.52	1.46	3.39	14.12
Klaipėdos m. sav.	88	48.21	33.69	6.09	1.53	10.48
Kitos savivaldybės	162	38.17	28.03	6.53	5.12	22.16
Užsienis	28	59.61	25.37	2.96	0.00	12.06

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos kūrybinės prastovos išmokos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	45.88	22.76	7.13	3.63	20.60
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	40.28	20.11	6.40	5.71	27.49
Cirkas	9	55.56	22.22	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	38.74	22.04	8.68	2.74	27.81
Dailė	157	44.77	28.69	4.73	3.50	18.31
Fotografija	22	30.89	58.03	9.83	0.00	1.25
Literatūra	50	48.30	24.59	1.88	0.00	25.23
Muzika	92	39.41	25.74	10.96	3.26	20.63
Šokis	28	35.76	36.04	5.39	0.00	22.81
Tarpdisciplininis menas	25	66.89	8.80	4.40	0.00	19.92
Teatras	111	66.99	14.47	5.65	2.34	10.55
Etninė kultūra ir tautodailė	47	45.54	21.20	4.37	4.43	24.46
Žurnalistika	25	44.29	27.96	7.22	0.00	20.53
Kinas	42	51.93	11.43	22.59	4.00	10.05
Kelios sritys	282	43.72	16.23	8.84	6.29	24.92
Lytis						
Vyras	495	45.91	24.77	8.55	4.02	16.75
Moteris	523	45.84	20.80	5.74	3.25	24.36
Amžius						
iki 25	24	45.83	20.83	4.17	0.00	29.17
25-34	298	52.35	21.48	3.69	2.35	20.13
35-44	222	43.24	19.82	11.71	6.31	18.92
45-54	177	35.03	28.81	8.47	3.39	24.29
55-64	182	50.00	17.58	5.49	4.40	22.53
65 ir daugiau	115	46.96	25.22	6.96	2.61	18.26
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	45.65	20.54	9.27	3.99	20.55
Kauno m. sav.	159	52.38	23.14	3.01	2.43	19.05
Klaipėdos m. sav.	88	46.47	31.63	5.37	3.35	13.19
Kitos savivaldybės	162	39.26	21.60	7.24	4.51	27.38
Užsienis	28	41.86	29.80	5.92	0.00	22.42

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Meno kūrėjo statusą turintiems menininkams skiriamos socialinės garantijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	46.68	23.25	5.61	4.74	19.71
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	43.49	20.00	6.19	5.28	25.03
Cirkas	9	55.56	22.22	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	38.74	23.87	0.00	7.76	29.63
Dailė	157	47.76	28.04	4.19	3.56	16.45
Fotografija	22	30.89	58.03	1.87	7.95	1.25
Literatūra	50	49.58	19.31	4.88	0.00	26.22
Muzika	92	40.49	23.21	5.13	10.78	20.40
Šokis	28	39.83	37.36	5.39	0.00	17.42
Tarpdisciplininis menas	25	63.95	11.74	4.40	0.00	19.92
Teatras	111	64.76	14.80	7.32	2.82	10.29
Etninė kultūra ir tautodailė	47	48.50	21.57	3.88	4.43	21.62
Žurnalistika	25	45.10	38.29	2.31	0.00	14.30
Kinas	42	43.26	11.43	22.59	5.33	17.39
Kelios sritys	282	43.58	19.07	6.23	6.49	24.63
Lytis						
Vyras	495	47.08	24.73	5.84	6.17	16.17
Moteris	523	46.30	21.80	5.39	3.34	23.17
Amžius						
iki 25	24	45.83	20.83	4.17	0.00	29.17
25-34	298	51.01	22.15	4.36	2.01	20.47
35-44	222	47.30	19.37	9.91	6.31	17.12
45-54	177	38.42	27.12	11.30	3.95	19.21
55-64	182	50.55	20.88	3.85	6.59	18.13
65 ir daugiau	115	46.09	25.22	2.61	4.35	21.74
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	44.57	21.31	6.97	5.97	21.18
Kauno m. sav.	159	55.60	23.02	3.19	1.75	16.43
Klaipėdos m. sav.	88	48.39	31.69	5.01	3.71	11.21
Kitos savivaldybės	162	41.39	22.33	5.30	5.84	25.14
Užsienis	28	46.29	29.80	2.96	0.00	20.94

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Galimybė gauti 1.2 proc. paramą pagal paramos gavėjo statuso įstatymą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	46.95	23.80	6.54	5.03	17.68
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	42.53	23.71	4.00	5.28	24.48
Cirkas	9	44.44	33.33	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	38.74	22.04	2.74	5.02	31.46
Dailė	157	46.86	27.56	6.43	5.44	13.72
Fotografija	22	32.14	56.78	1.87	7.95	1.25
Literatūra	50	53.24	24.09	2.67	5.72	14.29
Muzika	92	41.10	24.85	5.83	4.50	23.72
Šokis	28	46.54	37.36	0.00	0.00	16.10
Tarpdisciplininis menas	25	55.14	7.34	17.71	2.94	16.88
Teatras	111	64.74	12.82	7.81	2.82	11.81
Etninė kultūra ir tautodailė	47	52.37	24.53	3.33	4.43	15.34
Žurnalistika	25	59.53	26.98	7.22	2.31	3.97
Kinas	42	43.26	13.76	19.87	8.05	15.06
Kelios sritys	282	41.05	20.28	8.62	5.83	24.21
Lytis						
Vyras	495	47.07	25.95	5.67	5.90	15.41
Moteris	523	46.84	21.69	7.39	4.19	19.89
Amžius						
iki 25	24	41.67	29.17	4.17	0.00	25.00
25-34	298	51.34	21.14	4.36	2.68	20.47
35-44	222	46.40	22.97	9.46	6.31	14.86
45-54	177	35.03	32.77	9.60	6.21	16.38
55-64	182	48.35	19.78	8.24	7.14	16.48
65 ir daugiau	115	50.43	23.48	3.48	3.48	19.13
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	43.61	21.34	10.19	5.21	19.65
Kauno m. sav.	159	54.64	24.06	2.83	2.60	15.87
Klaipėdos m. sav.	88	51.34	31.96	3.99	4.34	8.37
Kitos savivaldybės	162	44.23	24.21	2.92	8.14	20.50
Užsienis	28	49.25	26.84	2.96	0.00	20.94

41 anketos klausimas. Ar sutinkate, kad šios valstybės intervencijos prisideda prie Lietuvos menininkų būklės gerinimo: Valstybinės pensijos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	TAIP	LABIAU TAIP	LABIAU NE	NE	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	44.86	19.82	5.22	4.30	25.80
Kultūros ir meno sritis						
Architektūra	96	43.51	20.15	3.80	5.18	27.37
Cirkas	9	22.22	33.33	0.00	0.00	44.44
Dizainas	32	38.74	20.21	2.74	5.02	33.29
Dailė	157	48.08	23.01	3.62	3.04	22.25
Fotografija	22	28.71	55.53	9.20	1.87	4.69
Literatūra	50	50.52	13.05	4.94	0.00	31.49
Muzika	92	49.09	16.62	7.54	7.66	19.10
Šokis	28	29.24	28.00	3.97	0.00	38.79
Tarpdisciplininis menas	25	53.68	4.40	8.80	4.40	28.73
Teatras	111	60.82	11.38	5.07	1.87	20.86
Etninė kultūra ir tautodailė	47	40.87	19.99	3.33	4.43	31.39
Žurnalistika	25	56.93	31.89	0.00	0.00	11.18
Kinas	42	45.59	6.05	20.49	7.43	20.44
Kelios sritys	282	35.55	18.08	5.37	7.20	33.80
Lytis						
Vyras	495	44.47	23.32	5.61	5.14	21.45
Moteris	523	45.25	16.40	4.83	3.47	30.05
Amžius						
iki 25	24	37.50	16.67	4.17	4.17	37.50
25-34	298	42.62	14.43	4.03	5.03	33.89
35-44	222	38.29	17.57	6.76	7.66	29.73
45-54	177	33.90	23.16	6.21	5.65	31.07
55-64	182	46.70	18.13	5.49	4.40	25.27
65 ir daugiau	115	53.04	22.61	4.35	1.74	18.26
Savivadybė						
Vilniaus m. sav.	589	41.80	15.90	6.92	5.38	30.00
Kauno m. sav.	159	54.98	23.13	3.13	1.82	16.95
Klaipėdos m. sav.	88	48.50	33.50	2.01	2.81	13.19
Kitos savivaldybės	162	39.81	16.81	5.37	5.51	32.51
Užsienis	28	40.38	25.35	2.96	0.00	31.30

11.6 Priedas. Menininkų požiūrio į savo būklę klausimai

Priede pateikiama ši informacija:

- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Mano kūrybinė veikla teikia man kūrybinį ir moralinį pasitenkinimą..... 468
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Man svarbu prisidėti prie kultūros ir meno raidos 469
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Man svarbu , kad mano kūryba išliktų ateities kartoms 470
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Manau, kad menininko profesija yra prestižinė 471
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Manau, kad visuomenė menininko profesiją laiko prestižine 472
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Yra matomos valstybės pastangos siekiant menininko profesijos prestižo 473
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Lietuvoje menininkas yra centrinė kultūros politikos figūra 474
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Jeigu reikėtų rinktis iš naujo, pasirinkčiau menininko profesiją 475
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Manau, kad visuomenės požiūris į menininką yra teigiamas 476
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Manau, kad menininkai prisideda prie visuomenės vertybių formavimo 477
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Manau, kad menininkai geba paveikti visuomenės nuomonę
įvairiais klausimais 478
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Man svarbus mano kūrybinės veiklos įvertinimas (premijos, apdovanojimai,
diplomai ir kt.) 479
- 14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją:
Man svarbus neformalus įvertinimas (kolegos, auditorija) 480
- 19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m.
pajamas: Mano pajamos iš kūrybinės veiklos yra pakankamos pragyventi..... 481

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Pagrindinis mano pajamų šaltinis yra pajamos iš kūrybinės veiklos.....	482
19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano metinės pajamos yra nepastovios.	483
19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano pajamos iš kitų šaltinių leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti.	484
19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano partnerio(ės)/sutuoktinio(ės)/ tėvų pajamos man leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti	485
19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Atlieku daug su kūrybine veikla susijusio darbo be atlygio.	486
19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Už kūrybinį darbą gaunu oficialiai neapskaiytų pajamų.	487
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje galiu realizuoti savo idėjas.	488
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Savo veiklos srityje susiduriu su didele konkurencija.....	489
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su savo meno srities kūrėjais.....	490
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitos meno srities kūrėjais.....	491
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitų sričių ekspertais.....	492
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Meno srityje, kurioje kuriu, yra pakankamai kritikų/menotyrininkų.....	493
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai profesionalių kritikų recenzijų ar kitokio pobūdžio refleksijų apie mano kūrybinę veiklą.	494
28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai kolegų (mano srities menininkų) vertinimų apie mano kūrybą.....	495

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai auditorijos (žiūrovų, skaitytojų, klausytojų, galerijų lankytojų ir pan.) atsiliepimų apie mano kūrybą.	496
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Susiduriu su sunkumais ieškodamas/a erdvių (patalpos, galerijos, salės) savo kūrybos sklaidai.	497
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Manau, kad mano kūryba pasiekia pakankamą žmonių kiekį.	498
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo kūrybą pristatau užsienyje.	499
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo kūrybą pristatau internete (elektroninėje erdvėje).	500
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo projektuose pats/pati atlieku daugelį vadybinių ir komunikacinių funkcijų.	501
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Meno kūrėjų sąjungos (organizacijos) prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	502
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Kitos kūrėjų asociacijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	503
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Informacijos centrai prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	504
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Valstybės/savivaldybės kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	505
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	506
29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Lietuvos kultūros institutas prisideda prie mano kūrybos sklaidos.	507
30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose Lietuvoje.	508

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose užsienyje.	509
30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Kvalifikacijos kėlimo veikla menininkui yra būtina.	510
30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Lietuvoje yra pakankama kvalifikacijos kėlimo veiklų pasiūla	511
30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Yra daug galimybių gauti finansavimą kvalifikacijos kėlimo veikloms	512
31 anketos klausimas. Jūsų pagrindinė kūrybos erdvė.	513
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Esu patenkintas/a savo darbo aplinkos fizinėmis sąlygomis.	514
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Mano kūrybinėje veikloje yra didelė sužeidimų ir traumų tikimybė.	515
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Darbinėje aplinkoje patiriu daug streso.	516
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi diskriminaciją dėl lyties, amžiaus ir kt.	517
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi patyčias.	518
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi smurtą.	519
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi seksualinį priekabiavimą.	520
32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Mano darbinėje/kūrybinėje aplinkoje būna daug konfliktų.	521
33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę atsitraukti nuo kitų veiklų ir daugiau dėmesio skirti kūrybai.	522
33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę kelti savo kvalifikaciją.	523

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę įgyvendinti naujus kūrybinius projektus.	524
33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę pristatyti savo kūrinius užsienyje.	525
33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę užmegzti tarptautinius ryšius.	526
34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju asmenines lėšas.	527
34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju valstybės programų lėšas.	528
34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų pinigines lėšas.	529
34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų paramą prekėmis ar paslaugomis.	530
34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju kitas lėšas.	531

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Mano kūrybinė veikla teikia man kūrybinį ir moralinį pasitenkinimą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	0.00	0.21	2.85	13.65	82.65	0.63
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.00	0.00	2.16	15.60	82.25	0.00
Cirkas	9	0.00	0.00	0.00	22.22	77.78	0.00
Dizainas	32	0.00	0.00	5.02	4.57	90.41	0.00
Dailė	157	0.00	0.00	2.40	9.37	88.24	0.00
Fotografija	22	0.00	0.00	0.00	24.34	75.66	0.00
Literatūra	50	0.00	0.00	2.51	22.30	75.19	0.00
Muzika	92	0.00	0.00	4.75	10.77	84.48	0.00
Šokis	28	0.00	0.00	0.00	18.64	81.36	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	2.94	4.40	14.67	72.02	5.97
Teatras	111	0.00	0.00	6.47	9.31	83.26	0.95
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	0.00	1.91	2.96	92.67	2.46
Žurnalistika	25	0.00	0.00	0.00	23.35	75.52	1.13
Kinas	42	0.00	0.00	1.34	23.05	73.62	2.00
Kelios sritys	282	0.00	0.76	2.85	15.26	80.31	0.83
Lytis							
Vyras	495	0.00	0.34	2.96	14.15	81.86	0.69
Moteris	523	0.00	0.09	2.75	13.15	83.43	0.58
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	4.17	33.33	62.50	0.00
25-34	298	0.00	0.67	5.03	19.13	74.83	0.34
35-44	222	0.00	0.00	5.41	16.22	77.48	0.90
45-54	177	0.00	0.00	2.82	9.60	84.75	2.82
55-64	182	0.00	0.55	2.75	13.19	83.52	0.00
65 ir daugiau	115	0.00	0.00	0.87	12.17	86.96	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	0.00	0.35	3.76	15.43	79.72	0.75
Kauno m. sav.	159	0.00	0.00	1.80	15.15	83.04	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	0.00	0.00	1.44	4.91	92.18	1.47
Kitos savivaldybės	162	0.00	0.25	2.55	12.02	84.68	0.50
Užsienis	28	0.00	0.00	2.96	28.13	68.90	0.00

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Man svarbu prisidėti prie kultūros ir meno raidos

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	0.82	0.85	5.14	18.37	73.71	1.11
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	1.52	0.00	9.03	19.72	67.92	1.82
Cirkas	9	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00
Dizainas	32	11.63	0.00	2.88	14.61	70.89	0.00
Dailė	157	0.00	0.34	8.90	16.39	74.02	0.34
Fotografija	22	0.00	0.00	2.50	52.40	45.09	0.00
Literatūra	50	0.00	9.27	2.22	19.27	69.24	0.00
Muzika	92	0.00	0.00	2.69	9.47	86.69	1.15
Šokis	28	0.00	0.00	0.00	15.98	84.02	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	0.00	0.00	17.71	82.29	0.00
Teatras	111	0.00	1.28	2.15	8.49	88.07	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.42	0.00	6.34	39.35	52.90	0.00
Žurnalistika	25	1.13	0.00	9.52	24.76	64.58	0.00
Kinas	42	0.00	0.00	4.05	24.01	69.94	2.00
Kelios sritys	282	1.12	0.00	3.64	14.03	78.07	3.14
Lytis							
Vyras	495	0.63	1.01	3.96	18.79	74.71	0.89
Moteris	523	1.01	0.69	6.29	17.96	72.73	1.32
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	12.50	12.50	75.00	0.00
25-34	298	0.34	0.00	4.36	16.44	78.86	0.00
35-44	222	0.45	0.45	4.50	14.41	77.93	2.25
45-54	177	1.13	0.56	6.21	13.56	76.27	2.26
55-64	182	1.10	0.55	4.95	17.03	75.82	0.55
65 ir daugiau	115	0.87	1.74	5.22	24.35	66.96	0.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	1.52	0.92	4.52	16.23	75.57	1.24
Kauno m. sav.	159	0.00	2.05	3.08	22.28	71.17	1.42
Klaipėdos m. sav.	88	0.00	0.00	3.76	19.38	76.86	0.00
Kitos savivaldybės	162	0.50	0.00	9.58	19.52	69.51	0.88
Užsienis	28	0.00	0.00	10.46	13.32	71.78	4.44

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Man svarbu, kad mano kūryba išliktų ateities kartoms

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	2.16	2.84	14.47	22.01	54.66	3.86
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.87	1.18	8.90	30.41	56.81	1.82
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	22.22	66.67	0.00
Dizainas	32	13.45	0.00	11.54	17.34	52.64	5.02
Dailė	157	2.77	1.54	7.71	20.22	63.39	4.37
Fotografija	22	0.00	4.69	39.77	15.14	40.41	0.00
Literatūra	50	4.00	4.62	8.88	29.01	43.78	9.72
Muzika	92	0.84	2.11	5.09	17.45	71.90	2.61
Šokis	28	0.00	3.97	16.09	12.01	63.96	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	11.74	5.88	8.91	62.47	11.00
Teatras	111	1.75	4.84	33.05	16.37	42.10	1.89
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.42	0.00	19.57	32.34	45.63	1.04
Žurnalistika	25	1.13	1.70	33.48	21.55	31.80	10.33
Kinas	42	1.34	2.00	4.05	15.39	75.23	2.00
Kelios sritys	282	2.25	4.15	13.68	22.83	53.32	3.79
Lytis							
Vyras	495	2.30	2.92	17.89	19.99	54.44	2.46
Moteris	523	2.02	2.77	11.13	23.97	54.89	5.23
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	12.50	16.67	66.67	4.17
25-34	298	1.68	3.02	13.09	21.14	59.06	2.01
35-44	222	0.90	5.41	10.36	21.62	58.56	3.15
45-54	177	2.82	2.82	14.12	20.34	55.37	4.52
55-64	182	2.20	2.75	7.69	21.98	59.89	5.49
65 ir daugiau	115	2.61	1.74	21.74	23.48	46.96	3.48
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	2.46	3.91	10.93	21.98	56.43	4.30
Kauno m. sav.	159	2.67	3.37	16.43	24.05	48.12	5.34
Klaipėdos m. sav.	88	0.00	0.36	21.01	21.31	57.32	0.00
Kitos savivaldybės	162	2.45	1.36	16.89	20.43	55.22	3.64
Užsienis	28	0.00	0.00	19.23	20.72	55.62	4.44

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Manau, kad menininko profesija yra prestižinė

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	6.19	6.95	25.35	19.10	38.56	3.85
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	5.39	3.43	23.33	22.33	45.52	0.00
Cirkas	9	22.22	0.00	11.11	33.33	33.33	0.00
Dizainas	32	11.63	3.79	33.97	9.20	28.96	12.46
Dailė	157	3.95	7.54	23.80	21.94	36.22	6.54
Fotografija	22	0.00	1.25	46.18	31.98	20.59	0.00
Literatūra	50	7.99	6.84	22.51	27.24	32.75	2.67
Muzika	92	2.03	3.12	20.28	14.36	54.32	5.89
Šokis	28	10.59	0.00	22.61	16.09	42.78	7.94
Tarpdisciplininis menas	25	16.25	11.00	16.15	16.25	37.41	2.94
Teatras	111	7.43	4.22	38.70	12.12	35.43	2.10
Etninė kultūra ir tautodailė	47	2.46	7.15	37.03	18.94	33.38	1.04
Žurnalistika	25	1.13	14.43	26.17	18.26	40.00	0.00
Kinas	42	1.34	11.43	27.87	11.00	42.70	5.66
Kelios sritys	282	10.75	10.27	17.44	17.76	39.38	4.41
Lytis							
Vyras	495	5.83	7.15	30.77	17.70	34.50	4.05
Moteris	523	6.54	6.76	20.06	20.46	42.53	3.65
Amžius							
iki 25	24	8.33	4.17	16.67	16.67	41.67	12.50
25-34	298	9.40	9.06	26.85	18.12	33.89	2.68
35-44	222	9.46	7.66	29.28	14.86	32.88	5.86
45-54	177	7.91	7.91	26.55	18.08	33.90	5.65
55-64	182	6.04	7.14	17.58	21.98	41.21	6.04
65 ir daugiau	115	2.61	5.22	27.83	20.00	43.48	0.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	7.04	6.91	22.15	17.72	41.00	5.18
Kauno m. sav.	159	6.14	5.85	22.54	26.86	36.27	2.33
Klaipėdos m. sav.	88	3.93	6.21	31.11	19.12	39.64	0.00
Kitos savivaldybės	162	4.79	7.62	33.05	15.08	35.31	4.15
Užsienis	28	14.79	20.72	25.25	8.89	20.93	9.42

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Manau, kad visuomenė menininko profesiją laiko prestižine

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	17.62	18.89	33.86	13.45	10.69	5.49
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	9.94	9.57	29.26	22.62	27.33	1.29
Cirkas	9	44.44	22.22	11.11	11.11	11.11	0.00
Dizainas	32	24.54	15.98	23.55	18.38	8.28	9.26
Dailė	157	12.83	17.28	30.75	17.26	13.46	8.42
Fotografija	22	1.87	7.19	60.52	20.59	7.95	1.87
Literatūra	50	23.87	29.07	20.03	15.44	9.72	1.88
Muzika	92	19.19	20.51	32.21	8.53	11.14	8.42
Šokis	28	29.23	28.01	29.43	13.33	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	28.00	27.87	22.12	7.34	4.40	10.27
Teatras	111	15.45	14.32	47.45	12.66	6.14	3.97
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.53	21.28	51.85	11.15	7.15	1.04
Žurnalistika	25	16.28	30.51	24.48	18.06	10.66	0.00
Kinas	42	10.34	16.15	48.48	6.72	18.31	0.00
Kelios sritys	282	27.86	21.34	30.57	6.81	4.29	9.13
Lytis							
Vyras	495	15.34	17.66	35.95	13.17	12.42	5.46
Moteris	523	19.84	20.10	31.83	13.71	8.99	5.52
Amžius							
iki 25	24	29.17	25.00	33.33	0.00	4.17	8.33
25-34	298	29.19	22.15	29.19	10.07	4.36	5.03
35-44	222	21.17	23.42	29.28	10.81	5.86	9.46
45-54	177	19.21	20.90	33.33	10.73	7.34	8.47
55-64	182	18.68	20.88	28.57	17.58	10.44	3.85
65 ir daugiau	115	9.57	13.04	41.74	14.78	17.39	3.48
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	21.39	22.49	30.52	11.11	7.08	7.41
Kauno m. sav.	159	14.43	16.47	33.70	16.16	17.03	2.21
Klaipėdos m. sav.	88	9.55	7.09	34.91	26.84	20.88	0.72
Kitos savivaldybės	162	14.60	20.25	42.46	8.12	7.23	7.33
Užsienis	28	41.42	16.49	31.73	5.92	0.00	4.44

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Yra matomos valstybės pastangos siekiant menininko profesijos prestižo

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	21.60	20.96	31.33	14.86	4.88	6.36
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	14.19	28.73	23.56	18.03	10.61	4.89
Cirkas	9	22.22	22.22	33.33	22.22	0.00	0.00
Dizainas	32	30.47	23.87	37.38	3.72	0.00	4.57
Dailė	157	17.23	15.41	27.14	25.15	7.13	7.94
Fotografija	22	5.31	17.32	57.09	18.41	0.00	1.87
Literatūra	50	14.13	24.86	28.18	23.01	5.27	4.55
Muzika	92	29.92	14.94	29.24	9.23	5.87	10.79
Šokis	28	21.29	29.52	45.23	3.97	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	25.06	24.20	30.19	5.88	7.34	7.34
Teatras	111	26.43	12.39	36.79	11.80	3.67	8.91
Etninė kultūra ir tautodailė	47	3.50	23.69	49.93	16.60	3.82	2.46
Žurnalistika	25	18.59	32.21	29.34	12.64	7.22	0.00
Kinas	42	25.88	23.15	41.14	0.00	8.49	1.34
Kelios sritys	282	32.93	23.07	25.71	9.08	1.17	8.05
Lytis							
Vyras	495	20.53	19.57	33.05	15.12	5.55	6.19
Moteris	523	22.65	22.31	29.66	14.61	4.22	6.54
Amžius							
iki 25	24	37.50	25.00	12.50	16.67	0.00	8.33
25-34	298	27.18	26.51	28.52	9.73	0.67	7.38
35-44	222	22.07	26.13	30.63	8.56	1.80	10.81
45-54	177	25.99	22.60	28.81	10.17	2.26	10.17
55-64	182	23.08	18.13	30.77	15.38	7.14	5.49
65 ir daugiau	115	15.65	17.39	34.78	21.74	7.83	2.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	29.23	23.25	27.26	9.05	3.83	7.39
Kauno m. sav.	159	15.54	18.30	30.06	23.49	8.50	4.11
Klaipėdos m. sav.	88	12.05	8.74	45.35	23.37	8.87	1.62
Kitos savivaldybės	162	14.11	26.03	34.52	14.94	1.36	9.03
Užsienis	28	25.59	22.42	25.25	16.38	0.00	10.36

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Lietuvoje menininkas yra centrinė kultūros politikos figūra

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	28.71	18.09	26.73	9.93	5.09	11.45
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	28.10	14.65	24.33	18.52	11.48	2.92
Cirkas	9	44.44	11.11	33.33	11.11	0.00	0.00
Dizainas	32	39.81	5.55	22.51	0.00	11.15	20.99
Dailė	157	24.50	14.01	25.18	19.58	3.13	13.59
Fotografija	22	7.81	12.64	65.04	11.39	0.00	3.12
Literatūra	50	26.67	15.27	35.18	4.73	7.99	10.16
Muzika	92	23.25	23.92	16.18	13.96	4.99	17.70
Šokis	28	37.27	29.33	20.16	0.00	0.00	13.24
Tarpdisciplininis menas	25	40.46	22.01	22.12	8.07	0.00	7.34
Teatras	111	33.79	13.09	34.26	4.12	6.51	8.23
Etninė kultūra ir tautodailė	47	23.44	20.42	48.46	5.94	0.00	1.74
Žurnalistika	25	15.72	38.90	31.85	2.31	7.22	4.01
Kinas	42	29.26	22.77	14.14	10.67	12.16	11.01
Kelios sritys	282	37.36	20.49	16.66	4.17	3.31	18.01
Lytis							
Vyras	495	24.42	18.37	30.47	10.18	6.73	9.82
Moteris	523	32.90	17.82	23.08	9.68	3.49	13.03
Amžius							
iki 25	24	33.33	29.17	16.67	0.00	4.17	16.67
25-34	298	38.26	24.16	19.46	3.36	2.01	12.75
35-44	222	38.29	20.27	20.72	2.70	0.90	17.12
45-54	177	34.46	22.60	20.34	6.78	3.39	12.43
55-64	182	30.22	18.13	23.08	11.54	8.24	8.79
65 ir daugiau	115	16.52	12.17	38.26	16.52	6.96	9.57
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	36.01	21.75	17.52	4.99	5.00	14.74
Kauno m. sav.	159	18.88	13.59	33.39	19.92	7.95	6.26
Klaipėdos m. sav.	88	12.52	8.14	43.95	23.63	5.94	5.84
Kitos savivaldybės	162	30.79	19.12	32.21	3.55	2.04	12.29
Užsienis	28	32.98	29.70	26.95	0.00	0.00	10.36

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Jeigu reikėtų rinktis iš naujo, pasirinkčiau menininko profesiją

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	1.95	4.65	12.12	25.85	50.36	5.07
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.00	5.18	13.10	22.12	58.33	1.29
Cirkas	9	0.00	22.22	11.11	22.22	44.44	0.00
Dizainas	32	1.83	40.25	1.83	14.22	31.70	10.17
Dailė	157	0.00	1.83	7.14	31.40	54.15	5.48
Fotografija	22	0.00	2.50	25.11	54.28	18.11	0.00
Literatūra	50	4.00	1.73	16.22	38.84	32.30	6.93
Muzika	92	0.00	4.94	5.71	20.28	58.37	10.70
Šokis	28	0.00	3.97	0.00	16.00	70.76	9.27
Tarpdisciplininis menas	25	11.85	4.40	10.27	8.80	45.61	19.07
Teatras	111	2.37	6.52	8.51	27.51	52.02	3.07
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.91	6.89	25.08	24.46	40.24	1.42
Žurnalistika	25	5.14	0.00	7.22	35.61	44.82	7.22
Kinas	42	0.00	5.38	13.43	21.00	54.52	5.66
Kelios sritys	282	4.04	3.16	15.63	17.83	54.96	4.37
Lytis							
Vyras	495	2.52	3.59	11.35	27.29	49.54	5.71
Moteris	523	1.39	5.69	12.87	24.44	51.16	4.44
Amžius							
iki 25	24	4.17	8.33	16.67	29.17	29.17	12.50
25-34	298	4.36	6.04	14.09	22.15	49.33	4.03
35-44	222	1.80	9.01	14.41	19.82	50.00	4.95
45-54	177	3.39	7.91	14.69	19.77	46.89	7.34
55-64	182	1.10	2.75	9.89	25.82	51.65	8.79
65 ir daugiau	115	0.87	1.74	10.43	33.04	52.17	1.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	1.68	4.73	13.51	20.48	53.02	6.58
Kauno m. sav.	159	2.58	4.70	9.61	36.36	43.35	3.40
Klaipėdos m. sav.	88	2.09	3.37	4.18	37.38	51.71	1.26
Kitos savivaldybės	162	1.81	5.04	16.62	20.98	49.64	5.91
Užsienis	28	2.96	7.40	11.95	22.63	55.07	0.00

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Manau, kad visuomenės požiūris į menininką yra teigiamas

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	8.49	17.09	34.49	28.40	8.50	3.03
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	4.52	5.51	31.29	39.06	18.98	0.64
Cirkas	9	11.11	22.22	66.67	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	7.50	19.37	38.34	20.89	13.89	0.00
Dailė	157	7.74	15.17	28.63	35.67	7.47	5.31
Fotografija	22	0.00	3.75	47.11	45.70	0.00	3.43
Literatūra	50	14.81	16.71	35.10	23.50	8.93	0.94
Muzika	92	10.04	19.35	37.76	21.19	9.11	2.55
Šokis	28	13.35	17.30	44.01	21.38	0.00	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	14.67	36.05	13.21	17.72	4.40	13.94
Teatras	111	8.36	15.85	28.67	33.76	12.19	1.17
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	15.11	40.70	34.46	9.73	0.00
Žurnalistika	25	1.70	16.74	40.19	34.16	7.22	0.00
Kinas	42	5.33	13.44	38.43	23.82	18.98	0.00
Kelios sritys	282	13.29	25.83	36.60	16.46	2.65	5.18
Lytis							
Vyras	495	7.90	14.10	36.82	28.52	10.33	2.33
Moteris	523	9.06	20.01	32.21	28.29	6.72	3.72
Amžius							
iki 25	24	16.67	29.17	41.67	12.50	0.00	0.00
25-34	298	9.06	27.52	38.59	20.47	1.68	2.68
35-44	222	10.81	16.67	41.89	21.17	4.95	4.50
45-54	177	8.47	24.29	30.51	26.55	5.08	5.08
55-64	182	9.89	15.38	35.71	25.27	10.99	2.75
65 ir daugiau	115	6.09	10.43	30.43	38.26	13.04	1.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	10.98	21.90	35.34	22.44	5.58	3.76
Kauno m. sav.	159	5.48	12.53	32.83	34.66	12.75	1.75
Klaipėdos m. sav.	88	8.55	4.56	21.23	47.48	17.82	0.36
Kitos savivaldybės	162	5.05	17.44	42.55	25.18	5.58	4.20
Užsienis	28	8.89	22.21	41.75	18.29	4.44	4.44

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Manau, kad menininkai prisideda prie visuomenės vertybių formavimo

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	0.90	2.39	9.22	28.83	58.02	0.64
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.00	2.92	11.48	30.40	55.20	0.00
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	22.22	66.67	0.00
Dizainas	32	0.00	0.00	1.83	37.77	60.40	0.00
Dailė	157	0.46	1.66	6.57	29.42	60.91	0.97
Fotografija	22	1.25	0.00	15.91	54.91	27.94	0.00
Literatūra	50	4.94	3.45	18.96	17.45	55.21	0.00
Muzika	92	0.84	0.00	4.68	29.77	63.16	1.55
Šokis	28	0.00	0.00	10.61	13.24	76.15	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	2.94	5.88	17.71	24.22	49.26	0.00
Teatras	111	0.00	2.97	6.61	20.36	69.59	0.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	4.43	11.81	39.81	43.95	0.00
Žurnalistika	25	0.00	8.35	8.92	32.50	50.24	0.00
Kinas	42	0.00	1.34	8.05	26.06	62.56	2.00
Kelios sritys	282	1.38	2.20	8.62	27.53	59.30	0.96
Lytis							
Vyras	495	1.28	2.16	9.46	33.51	52.52	1.06
Moteris	523	0.54	2.62	8.98	24.26	63.39	0.22
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	4.17	16.67	79.17	0.00
25-34	298	0.67	2.01	11.74	32.89	51.68	1.01
35-44	222	0.90	1.35	11.26	24.32	61.26	0.90
45-54	177	1.69	2.82	7.91	23.16	64.41	0.00
55-64	182	0.55	2.75	4.40	26.37	64.29	1.65
65 ir daugiau	115	0.87	2.61	11.30	33.91	51.30	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	1.05	2.15	8.65	27.90	59.67	0.58
Kauno m. sav.	159	2.00	3.43	8.40	31.11	55.06	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	0.00	0.99	2.54	39.38	55.73	1.35
Kitos savivaldybės	162	0.00	3.05	15.54	22.46	57.89	1.05
Užsienis	28	0.00	0.00	17.76	17.87	64.37	0.00

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Manau, kad menininkai geba paveikti visuomenės nuomonę įvairiais klausimais

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	2.70	6.82	18.59	33.39	36.68	1.82
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	1.75	2.05	20.40	28.31	47.49	0.00
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	11.11	77.78	0.00
Dizainas	32	0.00	0.00	18.25	32.30	49.44	0.00
Dailė	157	2.11	8.50	16.49	38.49	30.18	4.22
Fotografija	22	1.25	0.00	21.84	55.84	21.07	0.00
Literatūra	50	4.94	17.99	18.91	18.10	40.06	0.00
Muzika	92	4.43	1.71	15.14	33.00	40.60	5.13
Šokis	28	2.65	0.00	20.07	41.34	35.94	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	2.94	29.46	35.32	24.22	8.07
Teatras	111	1.87	8.61	10.51	22.71	56.29	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	9.55	38.77	28.40	21.86	1.42
Žurnalistika	25	1.13	15.57	21.55	30.70	31.04	0.00
Kinas	42	2.00	0.00	9.34	26.48	62.18	0.00
Kelios sritys	282	4.64	6.51	18.01	40.13	29.03	1.69
Lytis							
Vyras	495	3.51	5.66	19.84	34.32	34.78	1.89
Moteris	523	1.91	7.96	17.36	32.49	38.53	1.75
Amžius							
iki 25	24	0.00	8.33	20.83	37.50	33.33	0.00
25-34	298	2.68	5.03	21.81	29.53	40.94	0.00
35-44	222	2.25	2.70	23.87	37.39	32.43	1.35
45-54	177	2.82	4.52	15.82	32.77	42.37	1.69
55-64	182	4.40	8.24	14.29	35.16	35.71	2.20
65 ir daugiau	115	1.74	9.57	19.13	32.17	34.78	2.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	3.20	6.97	19.75	32.53	35.60	1.95
Kauno m. sav.	159	2.84	4.78	15.17	32.76	43.82	0.62
Klaipėdos m. sav.	88	0.36	2.09	12.12	48.72	35.72	0.99
Kitos savivaldybės	162	2.80	12.02	21.97	27.55	32.16	3.51
Užsienis	28	2.96	5.92	38.90	13.32	38.89	0.00

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Man svarbus mano kūrybinės veiklos įvertinimas (premijos, apdovanojimai, diplomai ir kt.)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	3.98	6.21	15.94	31.30	40.17	2.42
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	3.60	5.96	21.08	29.83	38.25	1.29
Cirkas	9	11.11	11.11	11.11	22.22	44.44	0.00
Dizainas	32	1.83	12.67	34.43	11.47	39.60	0.00
Dailė	157	3.56	6.34	10.67	34.03	43.80	1.60
Fotografija	22	1.25	1.87	3.12	68.31	25.44	0.00
Literatūra	50	4.94	13.89	12.49	32.01	36.67	0.00
Muzika	92	0.56	7.68	14.55	24.57	47.02	5.61
Šokis	28	0.00	13.24	16.09	23.94	42.76	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	5.88	4.40	11.74	30.19	47.80	0.00
Teatras	111	3.52	3.15	10.26	27.06	53.42	2.59
Etninė kultūra ir tautodailė	47	3.33	7.76	24.26	31.47	33.18	0.00
Žurnalistika	25	7.22	0.00	35.33	32.82	22.93	1.70
Kinas	42	4.71	2.71	18.15	17.05	57.37	0.00
Kelios sritys	282	5.87	5.18	16.43	32.44	34.90	5.19
Lytis							
Vyras	495	4.05	4.85	15.08	35.77	37.62	2.63
Moteris	523	3.91	7.53	16.77	26.94	42.65	2.21
Amžius							
iki 25	24	0.00	4.17	4.17	20.83	62.50	8.33
25-34	298	4.03	4.03	19.13	27.85	42.62	2.35
35-44	222	3.15	6.31	21.17	22.07	43.69	3.60
45-54	177	4.52	6.21	20.34	29.38	36.72	2.82
55-64	182	4.95	3.85	17.03	33.52	38.46	2.20
65 ir daugiau	115	3.48	8.70	9.57	36.52	40.00	1.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	4.13	7.04	16.33	26.27	42.68	3.55
Kauno m. sav.	159	6.67	6.75	10.91	40.78	34.00	0.90
Klaipėdos m. sav.	88	0.00	1.84	13.31	36.45	46.87	1.53
Kitos savivaldybės	162	3.05	6.64	21.20	31.78	35.45	1.87
Užsienis	28	7.40	2.96	28.10	19.44	42.10	0.00

14 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie menininko profesiją: Man svarbus neformalus įvertinimas (kolegos, auditorija)

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	0.82	1.85	6.57	27.58	62.17	1.01
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.00	1.75	13.81	32.81	51.64	0.00
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	22.22	66.67	0.00
Dizainas	32	0.00	0.00	25.16	24.46	50.38	0.00
Dailė	157	2.08	2.02	6.53	31.36	56.41	1.60
Fotografija	22	0.00	0.00	0.00	61.61	38.39	0.00
Literatūra	50	0.94	0.00	2.85	29.09	63.12	4.00
Muzika	92	0.00	3.58	10.25	20.33	64.29	1.55
Šokis	28	0.00	0.00	2.65	25.35	72.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	4.40	0.00	13.94	81.66	0.00
Teatras	111	0.70	0.70	2.12	15.26	81.22	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	4.43	10.27	31.30	54.00	0.00
Žurnalistika	25	0.00	1.70	1.70	41.17	55.43	0.00
Kinas	42	2.00	0.00	4.05	17.48	76.47	0.00
Kelios sritys	282	0.96	2.26	4.86	23.26	67.32	1.33
Lytis							
Vyras	495	0.96	1.95	7.79	31.48	56.63	1.20
Moteris	523	0.68	1.75	5.39	23.77	67.58	0.83
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	4.17	12.50	83.33	0.00
25-34	298	0.67	0.34	3.69	22.48	72.48	0.34
35-44	222	1.35	1.80	8.11	22.97	64.86	0.90
45-54	177	0.00	1.69	9.60	25.42	62.15	1.13
55-64	182	1.10	0.55	7.14	26.37	63.19	1.65
65 ir daugiau	115	0.87	3.48	5.22	33.91	55.65	0.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	0.83	2.02	6.10	20.68	68.80	1.57
Kauno m. sav.	159	1.77	1.89	5.57	39.24	51.52	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	0.54	0.00	4.82	41.74	52.90	0.00
Kitos savivaldybės	162	0.00	2.76	9.60	24.04	62.17	1.42
Užsienis	28	0.00	0.00	13.31	20.72	65.98	0.00

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano pajamos iš kūrybinės veiklos yra pakankamos pragyventi.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	32.27	17.57	26.81	13.64	7.21	2.50
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	12.94	15.38	23.85	23.74	24.10	0.00
Cirkas	9	22.22	22.22	22.22	33.33	0.00	0.00
Dizainas	32	25.45	9.33	36.25	9.20	14.74	5.02
Dailė	157	37.37	9.78	18.69	25.12	4.07	4.97
Fotografija	22	9.37	17.95	53.65	17.78	1.25	0.00
Literatūra	50	47.32	15.25	24.41	8.39	0.63	4.00
Muzika	92	37.57	22.00	24.83	9.65	4.80	1.15
Šokis	28	21.20	24.03	19.95	17.32	17.50	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	61.73	14.79	14.67	2.94	5.88	0.00
Teatras	111	19.69	20.52	40.66	8.14	9.33	1.65
Etninė kultūra ir tautodailė	47	34.50	18.85	32.89	1.91	5.56	6.28
Žurnalistika	25	28.23	38.29	23.96	7.22	0.00	2.31
Kinas	42	18.39	15.67	43.79	13.43	8.72	0.00
Kelios sritys	282	41.24	20.10	23.09	8.70	5.18	1.69
Lytis							
Vyras	495	25.07	17.45	30.68	16.71	8.33	1.76
Moteris	523	39.30	17.70	23.02	10.65	6.12	3.21
Amžius							
iki 25	24	75.00	8.33	8.33	4.17	4.17	0.00
25-34	298	36.24	20.47	21.81	13.09	8.39	0.00
35-44	222	31.08	19.82	29.28	8.11	9.91	1.80
45-54	177	36.72	15.82	23.16	11.86	8.47	3.95
55-64	182	37.91	18.68	20.88	9.89	9.34	3.30
65 ir daugiau	115	24.35	15.65	33.91	20.00	3.48	2.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	35.68	19.75	22.63	10.64	8.12	3.18
Kauno m. sav.	159	24.24	17.43	28.23	20.28	8.90	0.92
Klaipėdos m. sav.	88	13.21	7.53	48.34	26.64	4.28	0.00
Kitos savivaldybės	162	43.03	19.55	22.25	5.69	5.15	4.32
Užsienis	28	56.88	8.87	19.23	10.36	4.66	0.00

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Pagrindinis mano pajamų šaltinis yra pajamos iš kūrybinės veiklos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	26.76	10.16	24.23	12.15	24.07	2.63
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	9.91	13.51	31.90	18.06	25.44	1.18
Cirkas	9	0.00	0.00	33.33	22.22	33.33	11.11
Dizainas	32	26.50	4.57	11.41	0.00	52.50	5.02
Dailė	157	36.17	4.28	26.17	16.60	13.51	3.28
Fotografija	22	8.12	13.26	60.36	11.71	6.56	0.00
Literatūra	50	38.49	5.36	30.48	7.89	9.80	7.99
Muzika	92	35.06	9.18	14.94	5.87	34.94	0.00
Šokis	28	21.29	21.29	12.01	10.59	34.82	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	54.49	10.27	13.21	7.34	14.69	0.00
Teatras	111	11.53	10.67	26.21	4.51	43.44	3.64
Etninė kultūra ir tautodailė	47	31.61	6.89	35.90	9.99	13.69	1.91
Žurnalistika	25	30.38	23.96	20.38	16.74	8.54	0.00
Kinas	42	15.72	14.49	6.05	17.87	45.87	0.00
Kelios sritys	282	27.84	12.76	16.47	13.01	26.91	3.00
Lytis							
Vyras	495	20.84	11.86	28.97	13.65	22.40	2.28
Moteris	523	32.53	8.50	19.60	10.69	25.69	2.98
Amžius							
iki 25	24	37.50	8.33	8.33	16.67	29.17	0.00
25-34	298	26.51	11.74	16.44	10.40	33.22	1.68
35-44	222	26.13	16.67	18.02	7.21	30.18	1.80
45-54	177	30.51	6.78	14.69	12.99	33.90	1.13
55-64	182	29.12	8.24	19.78	13.19	24.73	4.95
65 ir daugiau	115	23.48	9.57	38.26	13.91	12.17	2.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	30.87	11.00	15.76	10.14	29.97	2.26
Kauno m. sav.	159	22.00	11.15	29.37	19.25	16.59	1.63
Klaipėdos m. sav.	88	11.02	3.09	55.08	17.95	12.85	0.00
Kitos savivaldybės	162	30.67	11.67	21.44	4.98	24.48	6.76
Užsienis	28	40.16	10.36	7.40	21.15	20.93	0.00

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas:
Mano metinės pajamos yra nepastovios.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	8.93	6.11	16.51	21.70	43.42	3.34
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	12.05	8.27	24.88	29.11	25.05	0.64
Cirkas	9	0.00	0.00	0.00	11.11	88.89	0.00
Dizainas	32	5.55	5.02	6.52	5.02	66.27	11.63
Dailė	157	10.79	4.90	13.16	35.66	30.88	4.61
Fotografija	22	1.25	0.00	14.51	68.31	12.49	3.43
Literatūra	50	17.99	3.00	20.40	13.98	43.36	1.28
Muzika	92	8.08	7.18	14.85	16.21	45.36	8.31
Šokis	28	10.79	13.33	14.67	9.27	51.94	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	12.47	0.00	2.94	18.44	66.16	0.00
Teatras	111	2.85	6.28	16.19	15.41	55.04	4.22
Etninė kultūra ir tautodailė	47	12.62	3.33	32.95	13.23	34.54	3.33
Žurnalistika	25	20.99	1.13	19.25	19.05	39.58	0.00
Kinas	42	1.34	14.49	1.34	13.87	68.96	0.00
Kelios sritys	282	5.11	8.23	14.84	12.77	56.35	2.71
Lytis							
Vyras	495	7.39	5.87	21.50	25.11	37.81	2.32
Moteris	523	10.43	6.34	11.64	18.37	48.89	4.34
Amžius							
iki 25	24	4.17	25.00	12.50	8.33	50.00	0.00
25-34	298	7.05	7.38	9.06	11.41	65.10	0.00
35-44	222	5.41	4.05	15.77	12.61	60.36	1.80
45-54	177	6.21	5.08	14.69	12.43	58.19	3.39
55-64	182	10.99	8.24	16.48	19.23	40.11	4.95
65 ir daugiau	115	11.30	5.22	20.87	36.52	21.74	4.35
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	8.07	8.60	9.74	15.77	53.48	4.35
Kauno m. sav.	159	8.49	3.64	27.43	22.48	36.07	1.89
Klaipėdos m. sav.	88	3.60	0.00	23.04	51.00	22.35	0.00
Kitos savivaldybės	162	15.47	6.89	17.25	18.13	37.45	4.83
Užsienis	28	7.62	0.00	26.73	2.96	62.69	0.00

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano pajamos iš kitų šaltinių leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	22.64	10.49	23.96	19.59	16.39	6.93
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	18.04	12.25	22.53	25.09	15.52	6.58
Cirkas	9	0.00	0.00	44.44	33.33	11.11	11.11
Dizainas	32	36.67	6.45	23.74	7.44	5.48	20.21
Dailė	157	17.76	3.39	24.74	28.20	20.40	5.52
Fotografija	22	1.87	1.25	33.23	52.40	3.12	8.12
Literatūra	50	19.38	6.51	20.35	28.04	16.82	8.90
Muzika	92	24.66	9.75	26.84	12.18	13.96	12.61
Šokis	28	38.70	12.01	11.93	18.83	18.53	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	25.79	2.94	20.55	27.97	19.82	2.94
Teatras	111	25.71	15.08	22.87	15.16	12.95	8.23
Etninė kultūra ir tautodailė	47	27.19	17.11	29.47	15.03	9.79	1.42
Žurnalistika	25	29.02	16.70	34.01	4.61	11.05	4.61
Kinas	42	43.29	10.33	19.54	4.67	19.49	2.67
Kelios sritys	282	23.34	15.06	21.13	12.71	20.94	6.83
Lytis							
Vyras	495	19.27	9.69	27.52	22.80	14.25	6.47
Moteris	523	25.93	11.27	20.49	16.45	18.48	7.37
Amžius							
iki 25	24	20.83	16.67	0.00	12.50	33.33	16.67
25-34	298	20.47	13.42	22.48	15.10	22.48	6.04
35-44	222	18.02	10.81	22.07	19.37	21.62	8.11
45-54	177	30.51	8.47	21.47	11.86	15.25	12.43
55-64	182	25.27	9.89	24.18	14.84	20.88	4.95
65 ir daugiau	115	20.00	10.43	26.96	28.70	8.70	5.22
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	28.18	11.68	20.01	14.46	18.54	7.13
Kauno m. sav.	159	13.00	13.08	30.59	20.07	16.48	6.77
Klaipėdos m. sav.	88	11.99	5.95	29.88	37.35	11.75	3.08
Kitos savivaldybės	162	26.55	8.19	20.71	21.94	13.07	9.54
Užsienis	28	13.53	2.96	53.37	2.96	24.21	2.96

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Mano partnerio(ės)/sutuoktinio(ės)/ tėvų pajamos man leidžia užsiimti kūrybine veikla ir ją finansuoti

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	38.01	10.89	21.04	7.12	8.75	14.18
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	40.63	10.09	30.35	3.43	2.94	12.56
Cirkas	9	33.33	22.22	11.11	11.11	0.00	22.22
Dizainas	32	38.50	17.02	9.59	6.39	13.89	14.61
Dailė	157	31.83	8.18	24.04	8.77	15.88	11.29
Fotografija	22	16.38	26.36	46.63	1.25	0.00	9.37
Literatūra	50	36.59	4.57	15.93	12.56	10.00	20.34
Muzika	92	33.36	7.26	15.69	16.30	6.80	20.59
Šokis	28	44.09	6.62	15.90	5.39	22.69	5.30
Tarpdisciplininis menas	25	53.77	10.27	7.34	11.00	10.27	7.34
Teatras	111	36.55	18.65	14.99	6.81	10.17	12.83
Etninė kultūra ir tautodailė	47	37.93	12.19	33.06	3.82	9.84	3.16
Žurnalistika	25	33.35	5.14	18.68	3.12	5.42	34.29
Kinas	42	48.97	2.00	30.36	0.00	3.33	15.34
Kelios sritys	282	46.21	12.62	14.33	6.06	5.79	14.99
Lytis							
Vyras	495	39.68	11.47	24.74	5.46	5.77	12.89
Moteris	523	36.38	10.32	17.44	8.75	11.67	15.45
Amžius							
iki 25	24	45.83	8.33	8.33	4.17	29.17	4.17
25-34	298	43.29	12.42	12.75	9.06	6.71	15.77
35-44	222	35.59	15.77	13.06	9.01	13.06	13.51
45-54	177	53.11	9.04	9.60	6.21	9.04	12.99
55-64	182	39.01	8.79	19.78	8.24	7.69	16.48
65 ir daugiau	115	28.70	10.43	34.78	5.22	7.83	13.04
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	43.22	9.41	12.77	8.15	10.68	15.76
Kauno m. sav.	159	28.40	11.60	35.56	7.16	3.92	13.34
Klaipėdos m. sav.	88	29.72	10.87	40.56	6.03	8.20	4.61
Kitos savivaldybės	162	39.64	14.09	15.31	5.18	8.24	17.53
Užsienis	28	46.30	10.36	2.96	5.92	21.14	13.32

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Atlieku daug su kūrybine veikla susijusio darbo be atlygio.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	9.37	15.54	29.54	19.69	22.52	3.34
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	18.56	24.61	36.97	11.71	4.82	3.34
Cirkas	9	22.22	11.11	0.00	22.22	33.33	11.11
Dizainas	32	16.57	7.43	12.79	35.10	17.16	10.95
Dailė	157	5.81	12.69	36.62	18.41	22.18	4.29
Fotografija	22	3.43	1.25	63.48	17.16	11.24	3.43
Literatūra	50	16.87	23.22	36.92	10.14	7.13	5.72
Muzika	92	4.10	7.82	27.13	19.41	40.00	1.55
Šokis	28	9.56	22.62	13.24	34.71	19.87	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	13.31	0.00	17.61	36.68	32.40	0.00
Teatras	111	5.29	20.45	31.77	15.09	22.93	4.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.35	19.57	31.85	24.75	11.35	5.13
Žurnalistika	25	0.00	10.66	8.92	46.65	31.47	2.31
Kinas	42	15.38	20.82	32.26	10.33	19.87	1.34
Kelios sritys	282	10.41	14.69	18.81	21.24	33.51	1.33
Lytis							
Vyras	495	11.21	17.27	33.40	17.69	18.13	2.30
Moteris	523	7.56	13.85	25.78	21.64	26.81	4.36
Amžius							
iki 25	24	8.33	12.50	16.67	41.67	20.83	0.00
25-34	298	11.41	12.42	28.19	19.46	26.17	2.35
35-44	222	8.11	15.77	26.13	18.47	25.68	5.86
45-54	177	13.56	15.25	24.86	18.64	23.16	4.52
55-64	182	8.24	14.84	19.78	20.33	32.97	3.85
65 ir daugiau	115	7.83	17.39	40.87	20.00	12.17	1.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	9.86	13.64	19.72	23.09	30.43	3.26
Kauno m. sav.	159	7.98	17.32	38.11	20.95	12.47	3.16
Klaipėdos m. sav.	88	2.70	15.66	58.37	7.12	13.98	2.16
Kitos savivaldybės	162	13.92	18.75	27.32	18.08	17.07	4.85
Užsienis	28	12.06	13.32	20.70	16.82	37.10	0.00

19 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo 2019 m. pajamas: Už kūrybinį darbą gaunu oficialiai neapskaitytų pajamų.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	57.60	9.08	5.88	1.93	1.57	23.95
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	57.42	11.39	3.23	0.00	1.18	26.78
Cirkas	9	44.44	0.00	22.22	0.00	0.00	33.33
Dizainas	32	51.35	7.76	1.83	2.74	3.72	32.61
Dailė	157	48.85	9.45	8.55	3.03	1.83	28.29
Fotografija	22	48.83	14.51	4.69	0.00	3.43	28.54
Literatūra	50	72.90	1.28	0.00	0.00	1.28	24.54
Muzika	92	55.23	16.10	4.50	3.12	1.69	19.36
Šokis	28	64.06	0.00	6.62	0.00	3.97	25.35
Tarpdisciplininis menas	25	65.51	13.94	5.88	7.34	0.00	7.34
Teatras	111	64.88	5.52	3.04	2.34	3.67	20.54
Etninė kultūra ir tautodailė	47	55.99	3.82	18.56	1.42	0.00	20.21
Žurnalistika	25	71.32	6.51	0.00	0.00	0.00	22.16
Kinas	42	63.23	5.34	1.34	0.00	0.00	30.10
Kelios sritys	282	56.69	11.54	6.73	2.69	1.03	21.32
Lytis							
Vyras	495	57.10	9.40	5.34	2.54	1.68	23.94
Moteris	523	58.09	8.77	6.41	1.33	1.45	23.95
Amžius							
iki 25	24	58.33	4.17	0.00	0.00	4.17	33.33
25-34	298	55.70	13.09	7.38	4.70	3.02	16.11
35-44	222	53.15	11.26	6.76	3.60	2.25	22.97
45-54	177	54.24	9.60	5.65	1.69	1.69	27.12
55-64	182	55.49	13.19	8.24	2.20	1.10	19.78
65 ir daugiau	115	63.48	3.48	3.48	0.00	0.87	28.70
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	57.95	9.39	5.01	2.22	1.83	23.59
Kauno m. sav.	159	56.00	8.67	6.34	1.02	1.63	26.33
Klaipėdos m. sav.	88	60.15	9.99	4.16	2.27	1.26	22.17
Kitos savivaldybės	162	56.47	8.31	8.76	1.81	1.11	23.53
Užsienis	28	59.84	6.02	7.40	2.96	0.00	23.78

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje galiu realizuoti savo idėjas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	0.85	3.14	9.94	25.01	60.18	0.88
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	2.05	4.18	20.25	29.07	43.80	0.64
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	33.33	55.56	0.00
Dizainas	32	2.74	11.63	5.02	7.90	72.72	0.00
Dailė	157	0.34	2.08	6.15	15.50	75.30	0.63
Fotografija	22	0.00	0.00	0.00	15.14	84.86	0.00
Literatūra	50	0.00	0.00	16.22	39.37	44.40	0.00
Muzika	92	0.00	3.58	8.73	23.64	59.32	4.73
Šokis	28	3.97	0.00	11.93	42.57	36.14	5.39
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	0.00	0.00	31.55	68.45	0.00
Teatras	111	0.00	7.93	8.58	38.85	42.74	1.90
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.04	1.91	15.02	18.45	63.58	0.00
Žurnalistika	25	0.00	8.92	4.25	25.28	61.55	0.00
Kinas	42	2.00	0.00	17.92	27.59	52.49	0.00
Kelios sritys	282	1.37	2.26	8.41	24.40	63.35	0.20
Lytis							
Vyras	495	0.91	1.91	11.12	25.66	59.30	1.10
Moteris	523	0.79	4.34	8.78	24.37	61.04	0.67
Amžius							
iki 25	24	0.00	0.00	8.33	29.17	62.50	0.00
25-34	298	0.34	0.00	8.39	29.19	61.74	0.34
35-44	222	3.15	1.35	5.86	22.97	66.22	0.45
45-54	177	0.56	0.56	11.30	28.81	56.50	2.26
55-64	182	1.10	3.85	13.19	21.98	59.34	0.55
65 ir daugiau	115	0.00	6.09	9.57	24.35	59.13	0.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	1.14	4.33	7.99	22.68	62.62	1.25
Kauno m. sav.	159	0.68	2.67	9.76	36.70	50.19	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	0.99	1.53	4.89	27.05	64.99	0.54
Kitos savivaldybės	162	0.25	1.87	19.40	16.71	60.58	1.19
Užsienis	28	0.00	0.00	2.96	28.23	68.81	0.00

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Savo veiklos srityje susiduriu su didele konkurencija.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	6.28	7.67	21.95	25.08	34.76	4.26
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	2.36	6.74	11.01	22.57	57.31	0.00
Cirkas	9	33.33	11.11	22.22	0.00	33.33	0.00
Dizainas	32	11.63	9.13	23.80	32.36	23.09	0.00
Dailė	157	4.41	4.83	27.93	24.50	30.54	7.78
Fotografija	22	0.00	0.00	15.76	6.56	74.25	3.43
Literatūra	50	15.62	12.72	8.20	29.14	30.32	4.00
Muzika	92	9.88	5.22	22.80	22.91	28.19	11.00
Šokis	28	5.30	13.35	35.85	21.29	14.85	9.36
Tarpdisciplininis menas	25	8.81	11.00	30.17	24.95	22.12	2.94
Teatras	111	1.40	6.01	17.41	26.89	46.06	2.24
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.15	11.30	38.24	24.31	17.95	1.04
Žurnalistika	25	1.13	3.12	24.19	39.43	29.02	3.12
Kinas	42	2.71	4.67	11.34	39.18	42.10	0.00
Kelios sritys	282	8.66	11.17	23.54	23.94	28.84	3.86
Lytis							
Vyras	495	6.52	6.84	20.33	27.63	33.99	4.70
Moteris	523	6.06	8.47	23.53	22.59	35.51	3.83
Amžius							
iki 25	24	4.17	4.17	8.33	12.50	70.83	0.00
25-34	298	5.70	8.05	24.16	24.83	36.58	0.67
35-44	222	5.86	11.71	29.73	23.42	26.13	3.15
45-54	177	3.39	5.65	20.90	33.90	31.64	4.52
55-64	182	9.34	9.89	21.98	17.58	36.81	4.40
65 ir daugiau	115	6.09	5.22	18.26	26.96	37.39	6.09
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	7.59	6.90	23.30	24.42	32.26	5.54
Kauno m. sav.	159	2.71	10.64	17.12	31.25	36.52	1.77
Klaipėdos m. sav.	88	2.07	2.90	17.35	25.88	51.26	0.54
Kitos savivaldybės	162	10.14	9.77	26.68	20.13	27.40	5.88
Užsienis	28	0.00	7.40	23.67	17.86	43.68	7.40

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su savo meno srities kūrėjais.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	3.98	6.55	14.22	27.80	45.52	1.93
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	2.69	4.82	19.27	27.28	45.06	0.87
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	33.33	55.56	0.00
Dizainas	32	30.86	2.74	24.93	4.57	36.91	0.00
Dailė	157	4.29	8.19	14.33	34.15	35.53	3.51
Fotografija	22	0.00	1.25	4.69	31.67	62.40	0.00
Literatūra	50	5.88	15.43	18.75	23.43	32.52	4.00
Muzika	92	4.43	3.58	8.32	14.48	62.03	7.17
Šokis	28	2.65	0.00	17.32	36.04	43.99	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	5.88	13.21	19.17	61.74	0.00
Teatras	111	0.00	4.35	4.32	20.74	69.64	0.95
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	7.85	18.30	37.99	34.82	1.04
Žurnalistika	25	1.13	1.13	5.42	52.64	39.66	0.00
Kinas	42	2.71	0.00	12.00	30.21	53.74	1.34
Kelios sritys	282	5.27	8.62	17.65	25.70	42.35	0.41
Lytis							
Vyras	495	3.16	5.31	11.97	32.44	44.51	2.62
Moteris	523	4.79	7.77	16.41	23.27	46.51	1.25
Amžius							
iki 25	24	4.17	0.00	4.17	20.83	70.83	0.00
25-34	298	4.03	5.70	16.44	25.17	48.32	0.34
35-44	222	7.21	7.21	15.32	27.03	42.34	0.90
45-54	177	3.95	9.04	17.51	22.03	45.20	2.26
55-64	182	3.85	8.24	18.13	25.27	43.41	1.10
65 ir daugiau	115	2.61	4.35	8.70	33.91	46.96	3.48
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	6.06	6.95	14.77	23.15	46.34	2.73
Kauno m. sav.	159	1.52	4.60	13.85	37.64	40.33	2.05
Klaipėdos m. sav.	88	0.99	3.15	7.18	30.37	58.30	0.00
Kitos savivaldybės	162	3.55	10.03	17.27	27.85	40.42	0.88
Užsienis	28	0.00	6.02	22.31	25.15	43.55	2.96

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitos meno srities kūrėjais.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	9.00	7.88	16.66	25.55	37.29	3.62
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	10.89	6.35	18.47	26.94	36.47	0.87
Cirkas	9	0.00	22.22	0.00	33.33	44.44	0.00
Dizainas	32	17.55	0.00	19.77	19.91	30.00	12.78
Dailė	157	14.48	11.54	14.02	25.81	26.43	7.72
Fotografija	22	0.00	3.12	9.37	39.93	47.57	0.00
Literatūra	50	15.48	15.88	11.03	17.13	32.49	7.99
Muzika	92	16.72	6.67	19.96	21.64	31.76	3.26
Šokis	28	0.00	15.90	17.41	18.73	42.57	5.39
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	0.00	24.96	34.57	32.40	8.07
Teatras	111	0.00	2.64	13.65	21.64	60.79	1.28
Etninė kultūra ir tautodailė	47	5.74	10.22	36.82	18.97	26.35	1.91
Žurnalistika	25	0.00	3.12	27.07	34.81	35.00	0.00
Kinas	42	2.00	4.71	10.10	26.21	54.30	2.67
Kelios sritys	282	7.89	7.43	13.83	28.73	40.62	1.50
Lytis							
Vyras	495	8.87	6.83	16.47	31.14	34.68	2.01
Moteris	523	9.14	8.90	16.84	20.10	39.83	5.19
Amžius							
iki 25	24	4.17	12.50	16.67	16.67	50.00	0.00
25-34	298	5.70	7.05	19.80	22.15	43.29	2.01
35-44	222	8.56	8.56	19.82	27.48	32.88	2.70
45-54	177	7.91	9.60	16.95	28.81	33.33	3.39
55-64	182	12.64	10.44	16.48	20.88	35.16	4.40
65 ir daugiau	115	8.70	5.22	13.91	27.83	40.00	4.35
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	10.76	6.53	19.36	22.29	37.26	3.80
Kauno m. sav.	159	6.88	7.18	10.86	35.58	36.36	3.13
Klaipėdos m. sav.	88	3.26	3.53	8.76	31.95	52.50	0.00
Kitos savivaldybės	162	10.34	15.28	21.63	19.12	27.90	5.73
Užsienis	28	11.95	7.40	11.83	22.42	37.42	8.99

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Kūrybinėje veikloje bendradarbiauju su kitų sričių ekspertais.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	13.13	13.08	18.29	22.65	27.10	5.74
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	6.26	7.78	13.07	26.48	38.79	7.62
Cirkas	9	33.33	11.11	33.33	11.11	11.11	0.00
Dizainas	32	28.05	30.20	15.59	9.20	15.13	1.83
Dailė	157	14.65	11.99	13.82	23.63	25.41	10.49
Fotografija	22	0.00	14.51	16.07	32.92	36.50	0.00
Literatūra	50	16.45	16.21	8.81	22.18	26.64	9.72
Muzika	92	32.06	19.42	13.99	19.04	10.21	5.27
Šokis	28	18.64	18.82	25.36	9.27	22.61	5.30
Tarpdisciplininis menas	25	14.79	19.80	23.49	21.38	20.55	0.00
Teatras	111	14.45	9.12	16.54	21.42	36.11	2.37
Etninė kultūra ir tautodailė	47	3.65	15.51	40.93	15.03	21.54	3.33
Žurnalistika	25	8.35	3.44	14.43	35.00	38.77	0.00
Kinas	42	2.71	21.21	14.05	21.01	35.63	5.38
Kelios sritys	282	11.35	11.75	24.35	23.35	24.53	4.67
Lytis							
Vyras	495	13.22	10.81	16.55	26.76	27.87	4.80
Moteris	523	13.05	15.29	20.00	18.64	26.35	6.67
Amžius							
iki 25	24	8.33	20.83	29.17	25.00	12.50	4.17
25-34	298	15.77	14.09	24.83	19.13	21.81	4.36
35-44	222	13.96	16.67	23.42	21.17	21.62	3.15
45-54	177	15.25	16.38	20.90	19.77	21.47	6.21
55-64	182	14.84	12.64	16.48	21.43	29.67	4.95
65 ir daugiau	115	9.57	9.57	13.04	26.96	33.04	7.83
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	16.77	13.65	21.24	20.67	21.91	5.76
Kauno m. sav.	159	9.52	10.70	13.89	28.13	31.23	6.52
Klaipėdos m. sav.	88	5.42	6.62	12.97	31.20	42.15	1.64
Kitos savivaldybės	162	12.77	17.47	19.58	16.19	26.60	7.39
Užsienis	28	11.95	26.84	10.36	20.72	21.15	8.99

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Meno srityje, kurioje kuriu, yra pakankamai kritikų/menotyrininkų.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	13.78	12.45	19.34	24.71	22.84	6.89
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	10.48	11.69	15.44	25.30	27.20	9.90
Cirkas	9	44.44	22.22	33.33	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	40.96	13.05	23.49	12.39	6.45	3.66
Dailė	157	11.86	8.60	10.92	31.17	29.95	7.49
Fotografija	22	7.95	7.81	14.68	41.02	28.54	0.00
Literatūra	50	14.13	9.33	16.22	28.96	24.37	7.00
Muzika	92	23.57	24.85	16.70	22.20	9.21	3.46
Šokis	28	23.94	36.04	18.73	12.01	2.65	6.62
Tarpdisciplininis menas	25	22.85	14.69	44.73	11.85	2.94	2.94
Teatras	111	15.32	8.30	19.96	24.81	26.46	5.16
Etninė kultūra ir tautodailė	47	6.98	12.68	29.38	28.46	13.00	9.50
Žurnalistika	25	2.83	10.33	37.55	30.88	18.40	0.00
Kinas	42	5.66	8.06	14.05	32.31	38.58	1.34
Kelios sritys	282	13.88	14.09	23.30	15.82	22.79	10.12
Lytis							
Vyras	495	12.52	12.21	16.76	29.59	22.53	6.40
Moteris	523	15.01	12.68	21.85	19.94	23.14	7.38
Amžius							
iki 25	24	4.17	20.83	29.17	4.17	33.33	8.33
25-34	298	13.76	16.78	29.87	16.44	16.11	7.05
35-44	222	17.12	18.02	26.58	18.02	15.32	4.95
45-54	177	14.12	15.82	22.03	27.12	14.12	6.78
55-64	182	16.48	11.54	20.33	21.98	24.18	5.49
65 ir daugiau	115	10.43	6.96	9.57	32.17	32.17	8.70
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	15.81	14.27	24.22	19.93	19.18	6.58
Kauno m. sav.	159	14.86	8.22	11.12	33.28	24.13	8.40
Klaipėdos m. sav.	88	6.72	7.18	9.11	36.33	35.12	5.54
Kitos savivaldybės	162	12.16	15.03	21.47	21.50	23.13	6.70
Užsienis	28	11.83	22.29	29.81	7.40	18.21	10.46

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai profesionalių kritikų recenzijų ar kitokio pobūdžio refleksijų apie mano kūrybinę veiklą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	21.94	15.67	19.79	22.48	11.85	8.28
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	23.36	9.69	21.38	18.54	18.94	8.08
Cirkas	9	44.44	22.22	11.11	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	41.35	25.05	16.64	8.68	6.45	1.83
Dailė	157	14.64	11.17	17.64	35.62	12.21	8.72
Fotografija	22	12.33	9.37	24.65	25.11	28.54	0.00
Literatūra	50	15.75	21.67	12.82	35.47	12.56	1.73
Muzika	92	24.83	21.93	18.38	13.25	7.48	14.12
Šokis	28	17.42	18.64	30.65	14.67	2.65	15.98
Tarpdisciplininis menas	25	45.50	16.25	13.20	19.19	2.94	2.94
Teatras	111	31.39	12.72	15.04	16.66	17.99	6.21
Etninė kultūra ir tautodailė	47	9.27	25.88	23.54	22.58	5.24	13.49
Žurnalistika	25	20.38	0.00	35.84	33.12	8.35	2.31
Kinas	42	21.34	20.21	25.86	15.38	14.54	2.67
Kelios sritys	282	26.39	18.30	20.22	15.79	8.44	10.87
Lytis							
Vyras	495	19.50	15.17	17.65	26.64	14.84	6.20
Moteris	523	24.33	16.15	21.87	18.41	8.94	10.30
Amžius							
iki 25	24	25.00	16.67	37.50	0.00	8.33	12.50
25-34	298	33.56	20.13	20.13	11.41	6.04	8.72
35-44	222	27.48	22.97	20.72	11.26	4.95	12.61
45-54	177	19.77	19.77	29.38	15.82	6.78	8.47
55-64	182	25.82	11.54	21.43	17.58	14.29	9.34
65 ir daugiau	115	13.04	11.30	13.04	39.13	18.26	5.22
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	26.23	18.38	22.18	15.22	8.30	9.70
Kauno m. sav.	159	19.96	10.79	15.65	27.76	20.37	5.46
Klaipėdos m. sav.	88	11.23	10.00	12.27	41.88	18.99	5.63
Kitos savivaldybės	162	19.84	16.61	23.12	22.89	7.83	9.71
Užsienis	28	23.99	28.12	19.68	20.82	2.96	4.44

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai kolegų (mano srities menininkų) vertinimų apie mano kūrybą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	8.56	12.72	21.37	33.60	19.62	4.12
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	13.08	9.66	24.38	22.43	26.58	3.87
Cirkas	9	0.00	44.44	11.11	22.22	22.22	0.00
Dizainas	32	12.67	24.00	21.00	30.32	12.00	0.00
Dailė	157	6.52	8.42	17.86	37.54	23.97	5.70
Fotografija	22	1.87	1.25	28.71	47.57	20.59	0.00
Literatūra	50	4.57	24.70	13.18	39.88	11.93	5.72
Muzika	92	4.24	17.80	23.86	36.02	11.78	6.30
Šokis	28	12.01	20.06	19.87	41.44	0.00	6.62
Tarpdisciplininis menas	25	13.94	40.45	16.15	26.52	2.94	0.00
Teatras	111	12.11	7.16	18.66	33.70	25.93	2.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	7.58	13.49	25.16	26.95	19.42	7.38
Žurnalistika	25	7.22	5.95	18.92	56.45	8.35	3.12
Kinas	42	7.00	20.21	20.76	25.77	26.25	0.00
Kelios sritys	282	10.46	12.11	24.93	29.69	19.39	3.42
Lytis							
Vyras	495	6.18	11.04	21.58	37.25	20.16	3.79
Moteris	523	10.89	14.37	21.16	30.05	19.09	4.45
Amžius							
iki 25	24	12.50	4.17	29.17	37.50	12.50	4.17
25-34	298	10.40	14.43	28.52	29.87	14.43	2.35
35-44	222	13.06	14.41	22.97	32.43	12.16	4.95
45-54	177	10.73	13.56	27.68	29.38	16.95	1.69
55-64	182	7.69	14.84	24.73	26.37	20.33	6.04
65 ir daugiau	115	5.22	9.57	12.17	42.61	26.09	4.35
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	11.59	16.07	24.26	28.37	15.65	4.07
Kauno m. sav.	159	5.00	7.87	16.14	38.48	28.82	3.69
Klaipėdos m. sav.	88	3.93	7.67	11.73	51.24	21.24	4.19
Kitos savivaldybės	162	7.30	11.65	26.94	29.77	19.28	5.06
Užsienis	28	11.83	23.78	10.36	37.74	16.28	0.00

28 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybinę veiklą ir jos įvertinimą: Sulaukiu pakankamai auditorijos (žiūrovų, skaitytojų, klausytojų, galerijų lankytojų ir pan.) atsiliepimų apie mano kūrybą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	5.16	11.18	22.26	33.34	23.91	4.14
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	7.76	12.16	25.45	24.33	20.81	9.50
Cirkas	9	11.11	11.11	33.33	44.44	0.00	0.00
Dizainas	32	13.45	9.19	27.07	38.81	11.47	0.00
Dailė	157	4.36	8.87	20.39	39.57	22.08	4.73
Fotografija	22	0.00	3.12	22.01	55.53	19.34	0.00
Literatūra	50	0.63	16.27	19.87	42.05	21.19	0.00
Muzika	92	6.46	8.23	24.37	29.64	25.54	5.78
Šokis	28	12.01	29.42	11.93	21.20	14.85	10.59
Tarpdisciplininis menas	25	19.07	22.12	24.95	30.92	2.94	0.00
Teatras	111	5.04	8.28	14.79	30.53	40.90	0.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	11.09	33.79	19.02	24.29	11.81
Žurnalistika	25	0.00	9.52	11.09	61.51	17.87	0.00
Kinas	42	3.33	13.16	20.40	31.81	27.25	4.05
Kelios sritys	282	6.70	12.87	24.51	27.87	25.10	2.94
Lytis							
Vyras	495	4.69	10.59	22.41	34.62	23.34	4.35
Moteris	523	5.61	11.77	22.12	32.10	24.47	3.93
Amžius							
iki 25	24	8.33	37.50	12.50	12.50	16.67	12.50
25-34	298	10.07	12.08	34.90	27.85	13.09	2.01
35-44	222	5.41	14.41	23.87	32.88	18.92	4.50
45-54	177	6.21	10.73	26.55	25.42	29.38	1.69
55-64	182	4.95	14.29	19.23	25.82	31.87	3.85
65 ir daugiau	115	2.61	6.96	16.52	45.22	22.61	6.09
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	7.27	14.77	23.16	27.75	23.05	4.02
Kauno m. sav.	159	4.18	7.43	15.00	44.33	23.94	5.12
Klaipėdos m. sav.	88	1.47	5.61	22.33	49.81	16.59	4.19
Kitos savivaldybės	162	3.06	9.62	27.32	25.09	31.46	3.45
Užsienis	28	5.92	10.46	28.23	31.06	21.36	2.96

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Susiduriu su sunkumais ieškodamas/a erdvių (patalpos, galerijos, salės) savo kūrybos sklaidai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	16.65	10.47	25.99	18.68	16.86	11.36
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	23.43	9.25	26.47	9.16	0.00	31.69
Cirkas	9	11.11	22.22	22.22	11.11	33.33	0.00
Dizainas	32	19.23	4.57	15.13	27.26	30.02	3.79
Dailė	157	14.10	8.29	33.64	18.33	18.98	6.67
Fotografija	22	0.00	0.00	47.89	45.56	4.69	1.87
Literatūra	50	31.41	9.46	22.70	1.28	14.65	20.50
Muzika	92	10.64	5.91	27.05	21.89	26.65	7.86
Šokis	28	13.43	22.69	22.52	10.61	18.73	12.01
Tarpdisciplininis menas	25	16.13	30.19	14.79	13.21	22.74	2.94
Teatras	111	13.84	14.97	17.31	19.87	26.76	7.25
Etninė kultūra ir tautodailė	47	12.59	12.68	27.74	28.60	9.87	8.52
Žurnalistika	25	11.83	12.60	37.12	20.66	7.12	10.66
Kinas	42	31.58	13.67	26.92	8.10	10.33	9.39
Kelios sritys	282	16.89	11.34	19.53	21.61	20.27	10.36
Lytis							
Vyras	495	15.50	10.90	30.38	18.03	16.36	8.83
Moteris	523	17.77	10.05	21.71	19.30	17.34	13.82
Amžius							
iki 25	24	4.17	0.00	4.17	29.17	41.67	20.83
25-34	298	10.74	11.74	21.14	24.16	23.83	8.39
35-44	222	16.67	12.16	21.62	18.47	19.82	11.26
45-54	177	16.38	11.86	20.34	20.34	19.21	11.86
55-64	182	20.88	14.29	19.78	15.93	16.48	12.64
65 ir daugiau	115	16.52	6.09	37.39	17.39	11.30	11.30
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	16.43	10.89	22.03	18.72	20.07	11.86
Kauno m. sav.	159	13.70	8.77	33.27	14.52	19.71	10.03
Klaipėdos m. sav.	88	11.84	13.81	38.06	21.49	6.44	8.37
Kitos savivaldybės	162	24.55	9.81	20.22	19.98	12.20	13.23
Užsienis	28	7.40	0.00	26.63	33.10	17.98	14.89

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Manau, kad mano kūryba pasiekia pakankamą žmonių kiekį.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	8.22	15.99	39.56	22.24	8.32	5.68
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	4.20	4.55	47.31	13.26	13.88	16.80
Cirkas	9	33.33	22.22	44.44	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	30.40	24.72	15.66	18.91	1.83	8.48
Dailė	157	6.81	10.31	49.25	20.92	9.09	3.62
Fotografija	22	1.25	7.81	76.12	11.39	0.00	3.43
Literatūra	50	5.27	8.70	45.07	24.65	11.28	5.02
Muzika	92	14.65	26.13	34.32	17.33	2.84	4.75
Šokis	28	2.65	30.84	29.14	14.58	10.78	12.01
Tarpdisciplininis menas	25	27.98	19.07	27.89	22.12	2.94	0.00
Teatras	111	7.61	15.77	25.69	38.48	7.56	4.89
Etninė kultūra ir tautodailė	47	8.25	18.45	40.70	21.30	8.35	2.96
Žurnalistika	25	1.13	11.79	42.98	40.09	2.31	1.70
Kinas	42	3.33	23.88	24.20	36.15	8.38	4.05
Kelios sritys	282	9.53	22.97	33.05	19.69	9.80	4.95
Lytis							
Vyras	495	7.33	15.18	42.26	23.26	6.61	5.35
Moteris	523	9.08	16.78	36.93	21.24	9.98	5.99
Amžius							
iki 25	24	12.50	54.17	16.67	0.00	0.00	16.67
25-34	298	17.79	28.86	33.56	11.41	5.03	3.36
35-44	222	9.01	21.17	36.49	18.92	6.31	8.11
45-54	177	6.21	15.25	37.85	24.86	10.73	5.08
55-64	182	7.69	13.74	32.42	25.27	12.09	8.79
65 ir daugiau	115	5.22	9.57	49.57	25.22	6.96	3.48
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	10.57	21.36	31.30	24.28	7.00	5.49
Kauno m. sav.	159	7.04	11.20	38.94	25.67	9.24	7.91
Klaipėdos m. sav.	88	3.53	5.54	71.05	11.62	4.82	3.45
Kitos savivaldybės	162	6.87	12.87	40.52	21.06	13.30	5.37
Užsienis	28	2.96	30.25	41.65	13.31	7.40	4.44

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo kūrybą pristatau užsienyje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	31.93	12.97	22.16	11.33	13.98	7.63
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	45.81	10.99	16.08	2.36	12.71	12.04
Cirkas	9	33.33	0.00	22.22	11.11	22.22	11.11
Dizainas	32	37.78	18.38	11.09	8.68	20.28	3.79
Dailė	157	17.75	9.06	37.91	14.61	14.90	5.77
Fotografija	22	17.32	22.46	47.72	8.12	4.37	0.00
Literatūra	50	59.93	18.28	6.59	2.53	3.50	9.17
Muzika	92	23.84	17.29	16.75	6.35	28.17	7.60
Šokis	28	18.72	11.93	11.93	14.67	29.23	13.53
Tarpdisciplininis menas	25	21.28	24.31	19.19	8.81	26.41	0.00
Teatras	111	31.00	10.38	27.62	9.65	9.31	12.05
Etninė kultūra ir tautodailė	47	49.50	10.22	8.45	13.38	8.52	9.94
Žurnalistika	25	25.00	23.96	31.00	13.77	6.28	0.00
Kinas	42	19.10	11.16	10.77	26.92	28.00	4.05
Kelios sritys	282	33.75	11.74	17.84	15.38	13.57	7.72
Lytis							
Vyras	495	28.50	13.71	27.04	10.90	13.28	6.56
Moteris	523	35.27	12.25	17.39	11.76	14.65	8.68
Amžius							
iki 25	24	50.00	20.83	4.17	0.00	8.33	16.67
25-34	298	27.85	13.76	19.13	13.42	18.12	7.72
35-44	222	27.48	17.12	15.77	10.81	22.52	6.31
45-54	177	32.77	15.82	12.43	11.30	16.95	10.73
55-64	182	30.77	13.74	19.78	12.09	15.38	8.24
65 ir daugiau	115	35.65	8.70	33.04	10.43	6.09	6.09
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	31.56	15.17	16.52	12.18	17.37	7.20
Kauno m. sav.	159	33.32	7.59	30.37	10.29	9.93	8.50
Klaipėdos m. sav.	88	18.39	16.23	48.90	7.44	5.27	3.76
Kitos savivaldybės	162	42.74	11.48	10.06	12.59	12.15	10.99
Užsienis	28	7.40	4.44	19.25	15.01	52.21	1.70

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo kūrybą pristatau internete (elektroninėje erdvėje).

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	31.93	12.97	22.16	11.33	13.98	7.63
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	45.81	10.99	16.08	2.36	12.71	12.04
Cirkas	9	33.33	0.00	22.22	11.11	22.22	11.11
Dizainas	32	37.78	18.38	11.09	8.68	20.28	3.79
Dailė	157	17.75	9.06	37.91	14.61	14.90	5.77
Fotografija	22	17.32	22.46	47.72	8.12	4.37	0.00
Literatūra	50	59.93	18.28	6.59	2.53	3.50	9.17
Muzika	92	23.84	17.29	16.75	6.35	28.17	7.60
Šokis	28	18.72	11.93	11.93	14.67	29.23	13.53
Tarpdisciplininis menas	25	21.28	24.31	19.19	8.81	26.41	0.00
Teatras	111	31.00	10.38	27.62	9.65	9.31	12.05
Etninė kultūra ir tautodailė	47	49.50	10.22	8.45	13.38	8.52	9.94
Žurnalistika	25	25.00	23.96	31.00	13.77	6.28	0.00
Kinas	42	19.10	11.16	10.77	26.92	28.00	4.05
Kelios sritys	282	33.75	11.74	17.84	15.38	13.57	7.72
Lytis							
Vyras	495	28.50	13.71	27.04	10.90	13.28	6.56
Moteris	523	35.27	12.25	17.39	11.76	14.65	8.68
Amžius							
iki 25	24	50.00	20.83	4.17	0.00	8.33	16.67
25-34	298	27.85	13.76	19.13	13.42	18.12	7.72
35-44	222	27.48	17.12	15.77	10.81	22.52	6.31
45-54	177	32.77	15.82	12.43	11.30	16.95	10.73
55-64	182	30.77	13.74	19.78	12.09	15.38	8.24
65 ir daugiau	115	35.65	8.70	33.04	10.43	6.09	6.09
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	31.56	15.17	16.52	12.18	17.37	7.20
Kauno m. sav.	159	33.32	7.59	30.37	10.29	9.93	8.50
Klaipėdos m. sav.	88	18.39	16.23	48.90	7.44	5.27	3.76
Kitos savivaldybės	162	42.74	11.48	10.06	12.59	12.15	10.99
Užsienis	28	7.40	4.44	19.25	15.01	52.21	1.70

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Savo projektuose pats/pati atlieku daugelį vadybinių ir komunikacinių funkcijų.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	5.04	7.39	12.62	21.89	50.52	2.54
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.00	10.44	11.62	17.88	58.01	2.05
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	11.11	77.78	0.00
Dizainas	32	1.05	26.50	2.74	10.57	59.15	0.00
Dailė	157	3.76	2.81	22.43	21.60	48.08	1.31
Fotografija	22	0.00	0.00	7.95	36.35	52.26	3.43
Literatūra	50	10.55	15.28	12.27	31.34	30.56	0.00
Muzika	92	3.84	5.64	7.33	20.50	54.93	7.76
Šokis	28	5.39	6.62	13.53	22.61	39.83	12.01
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	0.00	2.94	19.92	77.15	0.00
Teatras	111	12.02	13.26	22.20	14.30	30.66	7.56
Etninė kultūra ir tautodailė	47	8.86	10.77	4.74	22.52	51.19	1.91
Žurnalistika	25	0.00	8.92	10.66	33.30	47.12	0.00
Kinas	42	6.71	22.54	16.10	17.21	36.10	1.34
Kelios sritys	282	5.41	1.78	6.82	22.44	62.48	1.07
Lytis							
Vyras	495	4.98	7.75	16.66	23.40	45.22	1.99
Moteris	523	5.11	7.04	8.68	20.41	55.69	3.07
Amžius							
iki 25	24	8.33	12.50	25.00	8.33	37.50	8.33
25-34	298	3.36	4.03	7.72	20.47	62.42	2.01
35-44	222	2.70	3.60	7.66	18.92	64.86	2.25
45-54	177	6.78	5.65	11.86	21.47	51.41	2.82
55-64	182	2.20	6.04	8.24	19.23	60.44	3.85
65 ir daugiau	115	7.83	12.17	20.00	26.09	32.17	1.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	6.01	7.54	9.87	23.79	49.73	3.06
Kauno m. sav.	159	3.43	12.00	18.45	16.35	49.43	0.34
Klaipėdos m. sav.	88	5.88	5.67	19.96	31.91	33.34	3.24
Kitos savivaldybės	162	4.09	3.45	8.66	16.46	64.04	3.30
Užsienis	28	0.00	3.40	10.68	16.38	69.54	0.00

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Meno kūrėjų sąjungos (organizacijos) prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	29.64	11.84	18.87	19.36	7.82	12.47
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	29.36	11.40	19.83	14.04	5.14	20.23
Cirkas	9	22.22	22.22	22.22	0.00	11.11	22.22
Dizainas	32	37.46	20.42	18.71	12.46	5.47	5.48
Dailė	157	19.04	12.54	24.00	29.31	8.15	6.95
Fotografija	22	9.83	9.06	21.84	38.68	19.34	1.25
Literatūra	50	19.27	22.77	5.81	36.33	8.88	6.95
Muzika	92	36.24	8.58	14.76	14.86	10.65	14.90
Šokis	28	30.85	17.21	13.24	12.01	0.00	26.68
Tarpdisciplininis menas	25	36.81	2.94	39.70	14.67	2.94	2.94
Teatras	111	42.08	10.08	9.74	16.34	4.73	17.04
Etninė kultūra ir tautodailė	47	21.57	4.20	26.54	15.51	10.86	21.31
Žurnalistika	25	43.22	2.31	25.09	12.64	14.43	2.31
Kinas	42	40.69	14.38	16.49	9.71	2.00	16.72
Kelios sritys	282	34.91	12.91	18.99	13.12	6.84	13.23
Lytis							
Vyras	495	27.18	10.40	20.20	23.25	7.96	11.02
Moteris	523	32.04	13.25	17.57	15.55	7.68	13.90
Amžius							
iki 25	24	54.17	0.00	4.17	8.33	0.00	33.33
25-34	298	42.95	16.11	15.44	8.05	4.03	13.42
35-44	222	36.94	17.12	17.12	8.11	6.31	14.41
45-54	177	32.77	15.25	18.08	9.60	6.21	18.08
55-64	182	28.02	12.09	17.58	20.88	9.89	11.54
65 ir daugiau	115	20.00	6.09	22.61	33.04	9.57	8.70
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	38.15	14.02	15.42	12.19	7.09	13.13
Kauno m. sav.	159	20.46	8.70	21.17	28.89	10.65	10.12
Klaipėdos m. sav.	88	17.82	4.97	28.12	40.38	5.55	3.15
Kitos savivaldybės	162	23.96	13.57	20.17	14.55	8.86	18.91
Užsienis	28	43.23	19.35	7.40	7.83	0.00	22.19

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Kitos kūrėjų asociacijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	34.13	12.28	17.69	16.23	4.70	14.97
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	28.61	10.57	20.25	15.80	2.79	21.98
Cirkas	9	22.22	22.22	22.22	0.00	22.22	11.11
Dizainas	32	55.39	16.63	15.19	0.00	5.47	7.31
Dailė	157	26.75	8.36	23.56	21.10	4.14	16.09
Fotografija	22	18.57	13.89	13.89	43.20	7.95	2.50
Literatūra	50	28.77	14.50	5.36	30.27	0.00	21.11
Muzika	92	50.16	11.41	14.09	10.00	4.98	9.35
Šokis	28	26.78	17.21	5.30	9.36	2.65	38.69
Tarpdisciplininis menas	25	75.04	8.81	4.40	2.94	0.00	8.81
Teatras	111	40.60	9.23	16.97	12.04	5.19	15.97
Etninė kultūra ir tautodailė	47	22.15	10.54	20.93	21.25	4.87	20.27
Žurnalistika	25	25.67	19.05	22.78	15.76	14.43	2.31
Kinas	42	43.25	15.48	19.49	8.38	4.00	9.39
Kelios sritys	282	38.17	15.23	17.39	10.61	5.19	13.40
Lytis							
Vyras	495	30.16	12.62	22.10	18.41	5.06	11.65
Moteris	523	38.00	11.94	13.38	14.10	4.36	18.21
Amžius							
iki 25	24	50.00	0.00	8.33	8.33	0.00	33.33
25-34	298	43.62	15.77	17.11	5.70	3.36	14.43
35-44	222	43.69	17.12	11.26	6.76	4.95	16.22
45-54	177	39.55	14.69	14.12	9.04	3.39	19.21
55-64	182	34.62	12.09	15.38	19.78	4.40	13.74
65 ir daugiau	115	22.61	7.83	24.35	26.09	6.09	13.04
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	44.11	14.46	13.71	9.26	4.33	14.14
Kauno m. sav.	159	23.55	7.32	23.04	25.12	6.56	14.41
Klaipėdos m. sav.	88	14.74	9.98	31.17	31.01	7.11	5.99
Kitos savivaldybės	162	32.23	12.26	14.17	15.28	2.42	23.65
Užsienis	28	35.84	26.74	5.92	12.27	0.00	19.23

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Informacijos centrai prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	34.32	12.56	19.38	13.41	4.16	16.17
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	30.63	7.83	23.17	14.63	2.36	21.39
Cirkas	9	33.33	22.22	11.11	11.11	11.11	11.11
Dizainas	32	69.99	14.81	1.83	5.02	2.74	5.61
Dailė	157	27.76	9.36	30.46	11.27	3.86	17.30
Fotografija	22	19.82	9.20	13.89	51.15	0.00	5.94
Literatūra	50	15.87	23.04	5.56	27.37	0.00	28.15
Muzika	92	27.63	15.12	22.16	12.09	8.53	14.48
Šokis	28	18.75	27.89	20.06	0.00	21.29	12.01
Tarpdisciplininis menas	25	54.29	7.34	32.50	2.94	0.00	2.94
Teatras	111	40.23	7.88	12.28	12.86	6.24	20.51
Etninė kultūra ir tautodailė	47	31.76	4.02	22.03	17.92	1.91	22.35
Žurnalistika	25	41.52	17.78	14.43	9.52	14.43	2.31
Kinas	42	42.35	10.05	18.16	15.71	5.66	8.06
Kelios sritys	282	44.18	16.59	16.64	6.56	2.40	13.64
Lytis							
Vyras	495	27.33	15.14	22.46	16.98	4.20	13.89
Moteris	523	41.14	10.03	16.38	9.93	4.12	18.41
Amžius							
iki 25	24	37.50	0.00	8.33	8.33	0.00	45.83
25-34	298	44.97	16.44	15.77	7.05	3.36	12.42
35-44	222	40.54	16.22	14.86	6.31	4.05	18.02
45-54	177	43.50	14.69	14.12	6.78	2.82	18.08
55-64	182	36.81	10.99	13.74	15.93	5.49	17.03
65 ir daugiau	115	20.87	9.57	29.57	20.87	4.35	14.78
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	42.52	14.10	15.53	8.15	3.29	16.41
Kauno m. sav.	159	24.94	9.62	24.58	22.52	5.74	12.59
Klaipėdos m. sav.	88	17.11	5.86	38.32	20.66	6.45	11.60
Kitos savivaldybės	162	33.66	16.43	11.58	12.70	3.25	22.38
Užsienis	28	44.82	10.36	11.83	10.79	2.96	19.23

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Valstybės/savivaldybės kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	33.58	13.60	18.68	16.26	5.09	12.79
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	25.70	13.21	24.15	14.63	2.36	19.97
Cirkas	9	66.67	11.11	0.00	0.00	11.11	11.11
Dizainas	32	73.65	12.20	9.59	0.00	1.83	2.74
Dailė	157	29.19	8.49	27.56	16.97	4.13	13.66
Fotografija	22	3.75	19.20	19.34	51.15	1.87	4.69
Literatūra	50	22.90	17.43	6.53	34.21	0.00	18.93
Muzika	92	44.95	14.29	18.99	6.84	4.06	10.86
Šokis	28	37.47	14.56	11.93	15.98	0.00	20.06
Tarpdisciplininis menas	25	42.56	20.74	13.21	2.94	0.00	20.55
Teatras	111	25.03	11.41	13.09	27.75	11.49	11.23
Etninė kultūra ir tautodailė	47	24.73	8.07	27.10	16.51	10.71	12.88
Žurnalistika	25	45.71	17.70	10.33	7.22	14.43	4.61
Kinas	42	40.36	13.34	22.87	14.04	0.00	9.39
Kelios sritys	282	42.52	17.43	15.00	8.26	5.45	11.33
Lytis							
Vyras	495	30.92	13.78	20.67	20.04	4.53	10.06
Moteris	523	36.17	13.42	16.75	12.57	5.64	15.45
Amžius							
iki 25	24	41.67	12.50	12.50	0.00	12.50	20.83
25-34	298	41.61	17.79	15.10	7.05	6.38	12.08
35-44	222	34.68	19.37	17.12	9.46	3.15	16.22
45-54	177	42.37	16.38	14.12	6.21	3.95	16.95
55-64	182	36.26	13.74	17.03	17.03	6.04	9.89
65 ir daugiau	115	23.48	7.83	24.35	27.83	5.22	11.30
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	42.01	18.74	12.62	8.52	4.18	13.93
Kauno m. sav.	159	25.16	8.95	18.08	27.22	5.97	14.61
Klaipėdos m. sav.	88	17.72	1.11	35.41	36.14	6.11	3.51
Kitos savivaldybės	162	31.34	12.32	24.77	12.22	5.52	13.83
Užsienis	28	31.40	28.22	10.36	4.44	9.32	16.27

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Nevalstybinės (nepriklausomos) kultūros institucijos prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	29.60	13.49	21.06	16.17	6.71	12.97
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	29.65	11.61	21.93	16.23	2.36	18.22
Cirkas	9	44.44	33.33	0.00	11.11	0.00	11.11
Dizainas	32	61.64	18.53	9.72	3.72	4.57	1.83
Dailė	157	28.88	7.11	26.95	20.16	4.60	12.31
Fotografija	22	3.12	23.71	16.07	52.40	0.00	4.69
Literatūra	50	22.90	24.52	11.23	27.24	0.00	14.11
Muzika	92	39.54	13.71	20.77	9.99	5.11	10.88
Šokis	28	22.81	22.61	9.27	15.98	6.62	22.71
Tarpdisciplininis menas	25	24.31	21.38	17.61	7.34	14.69	14.67
Teatras	111	31.29	9.49	17.03	18.77	10.75	12.67
Etninė kultūra ir tautodailė	47	29.53	4.37	21.62	24.70	7.76	12.01
Žurnalistika	25	17.54	17.55	25.20	10.33	23.96	5.42
Kinas	42	34.31	9.38	27.87	6.05	13.00	9.39
Kelios sritys	282	30.89	16.89	22.09	6.42	8.21	15.50
Lytis							
Vyras	495	25.92	15.15	23.25	19.20	5.61	10.87
Moteris	523	33.19	11.88	18.92	13.21	7.79	15.01
Amžius							
iki 25	24	37.50	0.00	20.83	4.17	16.67	20.83
25-34	298	31.54	16.44	18.46	11.07	9.73	12.75
35-44	222	32.88	17.12	15.32	9.91	6.31	18.47
45-54	177	36.72	16.38	15.25	11.86	5.65	14.12
55-64	182	32.42	12.09	21.98	14.84	6.59	12.09
65 ir daugiau	115	21.74	10.43	26.96	24.35	6.09	10.43
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	34.83	17.26	20.00	8.23	5.93	13.75
Kauno m. sav.	159	21.83	8.99	22.87	26.11	6.74	13.46
Klaipėdos m. sav.	88	15.70	6.94	29.14	36.32	8.02	3.87
Kitos savivaldybės	162	34.58	11.27	16.94	12.98	7.94	16.30
Užsienis	28	19.55	32.67	13.75	11.83	5.92	16.27

29 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo kūrybos sklaidą ir pristatymo galimybes: Lietuvos kultūros institutas prisideda prie mano kūrybos sklaidos.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	43.38	6.60	13.34	12.30	3.34	21.04
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	33.05	5.10	18.06	16.55	1.18	26.05
Cirkas	9	66.67	0.00	11.11	0.00	0.00	22.22
Dizainas	32	57.86	16.70	5.02	5.55	7.43	7.44
Dailė	157	32.31	6.55	20.51	16.29	1.43	22.90
Fotografija	22	23.88	4.69	17.78	43.20	0.00	10.45
Literatūra	50	37.53	7.63	9.53	21.94	1.88	21.49
Muzika	92	59.40	3.54	6.98	7.12	4.10	18.86
Šokis	28	34.82	15.90	2.65	13.33	7.94	25.36
Tarpdisciplininis menas	25	51.35	11.85	16.25	7.34	8.81	4.40
Teatras	111	43.41	5.89	10.27	16.47	5.68	18.29
Etninė kultūra ir tautodailė	47	44.71	3.33	18.15	3.33	0.00	30.48
Žurnalistika	25	42.41	0.00	7.22	14.43	17.87	18.06
Kinas	42	63.69	6.76	18.16	2.00	0.00	9.39
Kelios sritys	282	52.17	8.78	9.38	3.71	3.52	22.43
Lytis							
Vyras	495	39.06	6.04	15.88	17.68	2.67	18.67
Moteris	523	47.60	7.15	10.85	7.05	3.99	23.35
Amžius							
iki 25	24	54.17	4.17	4.17	0.00	0.00	37.50
25-34	298	54.36	10.07	11.74	4.03	3.36	16.44
35-44	222	47.75	8.56	8.11	6.31	4.05	25.23
45-54	177	47.46	12.43	6.78	4.52	5.08	23.73
55-64	182	52.20	4.95	10.44	12.09	2.75	17.58
65 ir daugiau	115	28.70	2.61	21.74	22.61	2.61	21.74
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	53.62	8.69	9.34	4.25	3.41	20.70
Kauno m. sav.	159	32.81	3.22	16.88	23.89	4.85	18.35
Klaipėdos m. sav.	88	18.14	1.48	28.94	35.06	5.18	11.21
Kitos savivaldybės	162	45.71	7.20	9.52	5.74	0.25	31.58
Užsienis	28	34.80	19.35	11.83	8.87	2.96	22.19

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose Lietuvoje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	44.05	13.33	15.57	7.97	12.68	6.40
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	16.41	13.66	25.67	8.20	31.28	4.78
Cirkas	9	11.11	0.00	0.00	22.22	66.67	0.00
Dizainas	32	63.54	9.33	19.76	7.37	0.00	0.00
Dailė	157	51.04	8.06	18.75	7.32	6.10	8.73
Fotografija	22	30.27	19.34	37.75	1.25	7.95	3.43
Literatūra	50	63.01	23.85	6.84	2.35	2.67	1.28
Muzika	92	52.82	5.94	6.11	11.62	11.02	12.50
Šokis	28	22.81	17.32	20.06	13.24	26.58	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	11.75	32.38	5.88	18.34	25.78	5.88
Teatras	111	45.22	11.36	15.74	7.87	11.05	8.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	42.93	20.27	14.04	9.39	11.46	1.91
Žurnalistika	25	57.45	15.57	12.64	2.31	8.92	3.12
Kinas	42	46.26	12.77	19.49	9.10	2.00	10.39
Kelios sritys	282	43.25	13.72	11.05	9.17	16.16	6.66
Lytis							
Vyras	495	47.69	13.01	17.38	5.89	10.86	5.17
Moteris	523	40.50	13.64	13.81	9.99	14.46	7.60
Amžius							
iki 25	24	41.67	33.33	8.33	4.17	4.17	8.33
25-34	298	39.26	13.76	15.44	9.40	15.44	6.71
35-44	222	40.99	11.71	14.41	7.66	20.27	4.95
45-54	177	38.42	12.43	14.12	9.60	14.12	11.30
55-64	182	37.36	15.93	13.74	11.54	14.84	6.59
65 ir daugiau	115	54.78	12.17	18.26	4.35	6.09	4.35
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	42.64	14.34	12.42	8.78	14.66	7.16
Kauno m. sav.	159	37.16	14.43	22.52	9.54	9.74	6.62
Klaipėdos m. sav.	88	51.02	16.29	20.78	3.69	5.77	2.46
Kitos savivaldybės	162	47.54	8.24	13.48	7.67	16.19	6.88
Užsienis	28	80.75	2.96	7.40	0.00	2.96	5.92

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Dažnai (2 kartus per metus ir daugiau) dalyvauju kvalifikacijos kėlimo veiklose užsienyje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	58.37	10.63	10.91	4.76	3.73	11.61
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	46.70	12.59	19.07	3.54	1.42	16.68
Cirkas	9	22.22	0.00	0.00	11.11	66.67	0.00
Dizainas	32	75.92	1.83	12.98	6.39	1.83	1.05
Dailė	157	57.48	10.63	14.94	4.94	0.86	11.15
Fotografija	22	60.38	9.20	26.98	0.00	0.00	3.43
Literatūra	50	66.15	17.01	1.28	2.35	0.94	12.27
Muzika	92	59.80	5.25	5.25	6.09	6.13	17.49
Šokis	28	22.80	19.95	24.13	26.50	6.62	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	40.46	13.94	14.67	23.58	4.40	2.94
Teatras	111	58.56	7.10	10.97	2.57	4.34	16.47
Etninė kultūra ir tautodailė	47	74.43	5.04	6.51	1.91	0.70	11.41
Žurnalistika	25	77.92	2.83	8.92	0.00	0.00	10.33
Kinas	42	60.51	12.05	13.72	0.00	8.34	5.38
Kelios sritys	282	55.40	14.40	5.87	6.33	7.39	10.62
Lytis							
Vyras	495	60.38	9.97	12.51	4.23	2.47	10.44
Moteris	523	56.40	11.28	9.34	5.26	4.96	12.76
Amžius							
iki 25	24	62.50	8.33	4.17	0.00	12.50	12.50
25-34	298	45.30	13.76	12.42	9.40	11.41	7.72
35-44	222	52.25	12.16	11.26	6.76	6.31	11.26
45-54	177	60.45	7.34	12.99	2.82	2.82	13.56
55-64	182	56.04	14.29	6.59	6.59	3.30	13.19
65 ir daugiau	115	66.96	7.83	12.17	1.74	0.00	11.30
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	58.63	9.63	10.41	5.83	5.11	10.39
Kauno m. sav.	159	50.31	10.94	16.73	4.62	3.45	13.95
Klaipėdos m. sav.	88	64.56	18.86	7.97	2.25	0.72	5.64
Kitos savivaldybės	162	63.32	7.72	6.62	3.29	1.92	17.13
Užsienis	28	46.07	5.92	25.36	10.36	9.32	2.96

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Kvalifikacijos kėlimo veikla menininkui yra būtina.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	4.77	4.37	16.32	19.35	47.88	7.31
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.87	2.05	11.15	25.36	56.32	4.25
Cirkas	9	0.00	11.11	11.11	0.00	77.78	0.00
Dizainas	32	7.76	3.79	15.52	16.64	56.30	0.00
Dailė	157	6.15	4.72	20.13	21.36	37.59	10.06
Fotografija	22	0.00	0.00	13.89	22.46	55.53	8.12
Literatūra	50	8.57	17.00	10.47	4.75	48.55	10.66
Muzika	92	6.70	2.25	20.44	17.66	44.36	8.59
Šokis	28	2.65	0.00	7.94	16.09	73.32	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	2.94	4.40	5.88	31.65	49.26	5.88
Teatras	111	0.27	3.74	14.78	22.17	50.86	8.20
Etninė kultūra ir tautodailė	47	5.84	1.91	12.86	23.66	48.34	7.38
Žurnalistika	25	3.12	7.22	27.07	36.28	24.01	2.31
Kinas	42	4.00	4.05	14.05	16.10	59.08	2.71
Kelios sritys	282	6.32	3.37	17.83	14.59	50.46	7.43
Lytis							
Vyras	495	5.80	5.27	16.67	22.41	41.68	8.17
Moteris	523	3.76	3.50	15.98	16.37	53.93	6.47
Amžius							
iki 25	24	4.17	4.17	16.67	12.50	50.00	12.50
25-34	298	3.02	5.37	13.42	18.79	56.38	3.02
35-44	222	4.05	6.31	16.22	13.51	52.70	7.21
45-54	177	3.95	5.08	19.21	15.25	46.33	10.17
55-64	182	4.95	3.30	13.19	18.13	52.20	8.24
65 ir daugiau	115	6.09	3.48	18.26	25.22	40.00	6.96
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	5.40	5.58	16.43	15.42	48.98	8.20
Kauno m. sav.	159	2.74	3.03	18.55	24.39	41.60	9.69
Klaipėdos m. sav.	88	2.29	0.75	9.66	35.96	47.32	4.02
Kitos savivaldybės	162	7.03	4.99	18.14	14.04	51.22	4.57
Užsienis	28	4.44	6.02	16.38	5.92	59.84	7.40

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Lietuvoje yra pakankama kvalifikacijos kėlimo veiklų pasiūla

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	22.46	17.93	28.95	8.59	4.71	17.35
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	7.05	18.49	37.11	17.35	9.23	10.77
Cirkas	9	33.33	22.22	33.33	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	39.73	2.74	31.83	0.00	1.83	23.87
Dailė	157	18.73	10.78	37.54	6.12	3.87	22.95
Fotografija	22	1.87	17.16	58.34	0.00	0.00	22.63
Literatūra	50	24.58	9.53	24.68	5.72	8.93	26.56
Muzika	92	19.65	17.40	27.20	3.98	10.42	21.35
Šokis	28	29.24	21.58	30.65	7.94	3.97	6.62
Tarpdisciplininis menas	25	30.92	18.34	23.49	15.40	0.00	11.85
Teatras	111	23.28	30.66	21.21	6.77	6.03	12.05
Etninė kultūra ir tautodailė	47	24.18	8.25	28.81	12.39	3.53	22.84
Žurnalistika	25	22.45	13.45	35.90	15.57	0.00	12.64
Kinas	42	40.49	16.10	23.59	8.05	3.67	8.10
Kelios sritys	282	29.90	26.76	17.52	9.84	2.03	13.95
Lytis							
Vyras	495	18.89	20.36	32.71	8.68	3.86	15.50
Moteris	523	25.93	15.57	25.28	8.51	5.55	19.16
Amžius							
iki 25	24	54.17	25.00	4.17	4.17	0.00	12.50
25-34	298	34.23	23.49	21.48	5.37	3.02	12.42
35-44	222	29.73	17.57	23.87	7.66	6.76	14.41
45-54	177	22.03	20.34	23.16	8.47	2.82	23.16
55-64	182	22.53	13.74	28.02	13.74	3.85	18.13
65 ir daugiau	115	13.91	17.39	38.26	6.96	6.09	17.39
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	28.04	17.52	22.35	9.92	4.61	17.56
Kauno m. sav.	159	14.75	20.83	37.07	8.40	2.96	16.00
Klaipėdos m. sav.	88	10.95	16.27	53.30	2.97	1.89	14.61
Kitos savivaldybės	162	23.04	16.75	22.38	9.84	8.88	19.12
Užsienis	28	32.98	20.94	11.83	0.00	4.44	29.80

30 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie kvalifikacijos kėlimo galimybes: Yra daug galimybių gauti finansavimą kvalifikacijos kėlimo veikloms

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	25.95	16.68	26.44	5.31	1.92	23.69
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	25.69	9.70	32.60	6.86	0.87	24.27
Cirkas	9	22.22	11.11	33.33	11.11	11.11	11.11
Dizainas	32	53.42	1.83	25.38	1.83	0.00	17.55
Dailė	157	24.59	8.18	33.69	4.73	1.45	27.35
Fotografija	22	12.64	13.58	55.84	0.00	0.00	17.95
Literatūra	50	24.11	23.84	21.34	0.00	0.94	29.77
Muzika	92	24.80	17.02	19.06	3.54	3.38	32.21
Šokis	28	13.35	22.52	38.69	18.82	2.65	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	20.65	24.20	16.15	8.81	7.34	22.85
Teatras	111	27.35	22.31	26.44	6.42	1.40	16.07
Etninė kultūra ir tautodailė	47	23.31	19.73	23.42	3.33	2.83	27.38
Žurnalistika	25	16.13	37.64	37.69	0.00	0.00	8.54
Kinas	42	22.34	26.30	23.59	12.33	2.67	12.77
Kelios sritys	282	31.28	17.85	15.68	7.29	2.75	25.15
Lytis							
Vyras	495	23.14	17.39	29.75	5.81	1.18	22.73
Moteris	523	28.69	15.99	23.21	4.83	2.65	24.63
Amžius							
iki 25	24	54.17	16.67	0.00	4.17	0.00	25.00
25-34	298	24.50	20.47	22.48	10.74	5.03	16.78
35-44	222	28.83	19.82	14.41	9.46	4.05	23.42
45-54	177	31.07	15.82	19.21	2.26	2.26	29.38
55-64	182	32.97	13.19	24.18	5.49	0.00	24.18
65 ir daugiau	115	17.39	16.52	39.13	2.61	0.87	23.48
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	29.01	17.40	20.31	6.57	1.81	24.90
Kauno m. sav.	159	24.28	15.42	33.00	4.76	1.02	21.51
Klaipėdos m. sav.	88	14.99	12.83	51.40	1.44	0.36	18.98
Kitos savivaldybės	162	27.31	19.32	19.20	4.88	3.95	25.35
Užsienis	28	24.11	10.36	17.76	9.10	5.92	32.75

31 anketos klausimas. Jūsų pagrindinė kūrybos erdvė.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	Asmeninė studija	Bendrai dali- namasi studija arba darbo vieta bendradarbystės erdveje	Valstybinių/ savivaldybės organizacijų erdvės	Nevalstybinių organizacijų erdvės	Inkubatorius	Rezidencija	Kuriu namuose	Kita
Visi menininkai	1018	25.35	8.93	11.09	4.78	0.78	1.10	43.67	4.31
Kultūros ir meno sritis									
Architektūra	96	23.32	22.41	13.55	8.05	0.64	0.00	26.32	5.71
Cirkas	9	11.11	22.22	0.00	44.44	0.00	11.11	11.11	0.00
Dizainas	32	28.11	11.02	0.00	2.74	11.15	0.00	46.98	0.00
Dailė	157	59.45	3.96	2.29	0.63	0.57	0.91	30.70	1.48
Fotografija	22	45.70	13.26	1.87	0.00	0.00	0.00	39.17	0.00
Literatūra	50	0.94	0.94	1.73	0.00	0.00	4.00	87.13	5.27
Muzika	92	28.55	6.26	12.07	0.00	0.56	0.00	49.73	2.83
Šokis	28	0.00	25.27	17.41	27.89	2.65	13.33	5.30	8.14
Tarpdisciplininis menas	25	11.74	2.94	0.00	2.94	0.00	5.88	73.58	2.94
Teatras	111	4.20	5.42	53.82	15.73	0.47	1.70	13.98	4.66
Etninė kultūra ir tautodailė	47	21.19	5.94	8.74	5.91	0.00	0.00	56.31	1.91
Žurnalistika	25	0.00	12.64	2.31	0.00	0.00	0.00	82.22	2.83
Kinas	42	6.05	29.59	0.00	12.16	0.00	2.00	36.16	14.05
Kelios sritys	282	20.11	7.09	9.04	3.47	0.86	0.20	52.46	6.77
Lytis									
Vyras	495	28.85	7.95	12.85	5.38	0.70	0.37	38.97	4.94
Moteris	523	21.93	9.89	9.38	4.19	0.85	1.81	48.26	3.70
Amžius									
iki 25	24	4.17	8.33	25.00	0.00	0.00	8.33	45.83	8.33
25-34	298	16.44	16.11	8.39	7.05	1.34	2.01	40.94	7.72
35-44	222	21.17	8.56	12.16	7.66	1.35	2.70	39.19	7.21
45-54	177	22.60	11.86	8.47	5.08	1.69	0.56	45.20	4.52
55-64	182	24.73	8.24	13.19	7.14	0.55	0.00	42.31	3.85
65 ir daugiau	115	33.04	5.22	11.30	0.87	0.00	0.87	46.96	1.74
Savivadybė									
Vilniaus m. sav.	589	21.23	11.70	7.49	6.30	1.19	1.38	45.44	5.28
Kauno m. sav.	159	28.17	7.95	12.96	4.06	0.00	0.90	42.53	3.44
Klaipėdos m. sav.	88	46.94	6.77	13.82	2.79	0.72	1.14	26.92	0.90
Kitos savivaldybės	162	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00
Užsienis	28	11.95	16.27	3.40	4.44	0.00	2.96	39.95	21.04

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas: Esu patenkintas/a savo darbo aplinkos fizinėmis sąlygomis.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	3.85	8.72	20.52	29.95	36.95	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	0.87	0.68	17.00	27.97	53.47	0.00
Cirkas	9	11.11	11.11	44.44	22.22	11.11	0.00
Dizainas	32	4.57	15.13	31.77	25.05	23.49	0.00
Dailė	157	2.06	8.60	19.32	18.46	51.56	0.00
Fotografija	22	0.00	10.45	13.89	50.55	25.11	0.00
Literatūra	50	2.22	9.22	4.71	22.15	61.71	0.00
Muzika	92	3.00	12.53	25.25	21.73	37.49	0.00
Šokis	28	11.93	2.65	18.55	45.40	21.47	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	5.97	15.40	32.28	36.07	10.27	0.00
Teatras	111	5.89	13.05	23.14	40.17	17.75	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	1.74	4.74	13.11	32.72	47.69	0.00
Žurnalistika	25	1.70	6.56	8.83	53.54	29.38	0.00
Kinas	42	2.67	13.05	23.48	33.93	26.87	0.00
Kelios sritys	282	7.65	9.08	28.08	32.26	22.94	0.00
Lytis							
Vyras	495	2.69	6.81	21.26	31.06	38.18	0.00
Moteris	523	4.99	10.59	19.80	28.87	35.74	0.00
Amžius							
iki 25	24	25.00	8.33	16.67	25.00	25.00	0.00
25-34	298	7.72	14.09	29.53	31.21	17.45	0.00
35-44	222	5.41	11.26	26.13	31.98	25.23	0.00
45-54	177	6.78	10.73	28.81	27.12	26.55	0.00
55-64	182	2.20	8.79	20.33	31.87	36.81	0.00
65 ir daugiau	115	0.87	4.35	10.43	28.70	55.65	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	5.57	11.34	23.93	32.35	26.81	0.00
Kauno m. sav.	159	2.14	7.62	16.44	21.08	52.72	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	1.83	2.63	9.49	34.66	51.39	0.00
Kitos savivaldybės	162	2.37	6.25	23.84	29.29	38.24	0.00
Užsienis	28	5.92	19.23	16.28	39.01	19.55	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Mano kūrybinėje veikloje yra didelė sužeidimų ir traumų tikimybė.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	58.64	18.11	10.97	6.21	6.07	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	80.01	15.32	4.03	0.64	0.00	0.00
Cirkas	9	11.11	11.11	22.22	0.00	55.56	0.00
Dizainas	32	53.05	13.89	17.34	5.55	10.17	0.00
Dailė	157	60.40	14.80	11.21	9.86	3.72	0.00
Fotografija	22	61.46	30.73	1.25	4.69	1.87	0.00
Literatūra	50	81.72	18.28	0.00	0.00	0.00	0.00
Muzika	92	73.39	16.35	4.14	5.55	0.56	0.00
Šokis	28	14.75	2.65	12.01	18.53	52.05	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	33.76	34.59	24.31	2.94	4.40	0.00
Teatras	111	26.86	20.47	28.62	8.46	15.59	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	52.23	23.04	9.99	4.37	10.37	0.00
Žurnalistika	25	83.39	8.92	7.69	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	43.48	22.97	15.17	6.05	12.33	0.00
Kelios sritys	282	53.82	20.01	12.27	8.26	5.64	0.00
Lytis							
Vyras	495	60.31	17.54	11.82	5.58	4.76	0.00
Moteris	523	57.01	18.68	10.14	6.83	7.35	0.00
Amžius							
iki 25	24	54.17	8.33	16.67	8.33	12.50	0.00
25-34	298	45.30	15.77	16.44	9.73	12.75	0.00
35-44	222	52.70	17.12	13.96	9.01	7.21	0.00
45-54	177	53.67	22.03	9.04	5.65	9.60	0.00
55-64	182	58.24	18.68	11.54	6.59	4.95	0.00
65 ir daugiau	115	69.57	17.39	7.83	3.48	1.74	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	55.47	18.81	11.05	7.09	7.57	0.00
Kauno m. sav.	159	65.41	16.65	11.46	3.27	3.21	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	58.17	21.36	13.23	5.23	2.01	0.00
Kitos savivaldybės	162	60.87	15.15	8.82	7.17	7.99	0.00
Užsienis	28	47.88	23.78	8.89	13.32	6.13	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Darbinėje aplinkoje patiriu daug streso.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	43.26	17.27	18.07	11.51	9.89	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	44.77	15.66	14.68	9.66	15.24	0.00
Cirkas	9	11.11	0.00	33.33	44.44	11.11	0.00
Dizainas	32	42.54	38.14	8.28	7.37	3.66	0.00
Dailė	157	59.52	17.22	11.86	8.07	3.33	0.00
Fotografija	22	81.74	4.69	9.20	3.12	1.25	0.00
Literatūra	50	57.59	20.99	10.84	7.13	3.45	0.00
Muzika	92	41.88	20.42	13.43	8.86	15.40	0.00
Šokis	28	15.98	24.03	10.59	19.97	29.43	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	25.04	37.43	13.21	15.40	8.91	0.00
Teatras	111	19.18	5.77	36.05	15.31	23.70	0.00
Etninė kultūra ir taudailė	47	58.13	17.80	18.28	4.37	1.42	0.00
Žurnalistika	25	40.52	25.00	16.70	11.83	5.95	0.00
Kinas	42	29.48	10.76	20.55	26.87	12.34	0.00
Kelios sritys	282	30.41	18.31	24.37	16.17	10.75	0.00
Lytis							
Vyras	495	45.69	17.00	19.95	11.16	6.20	0.00
Moteris	523	40.88	17.54	16.23	11.85	13.50	0.00
Amžius							
iki 25	24	45.83	4.17	16.67	20.83	12.50	0.00
25-34	298	22.15	16.11	25.50	20.13	16.11	0.00
35-44	222	27.93	25.23	23.42	12.16	11.26	0.00
45-54	177	32.77	19.77	16.38	14.12	16.95	0.00
55-64	182	40.11	18.68	18.68	14.29	8.24	0.00
65 ir daugiau	115	66.09	12.17	13.04	4.35	4.35	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	32.88	18.94	19.35	15.04	13.78	0.00
Kauno m. sav.	159	53.84	18.12	16.54	5.55	5.95	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	72.78	4.25	13.18	7.19	2.61	0.00
Kitos savivaldybės	162	40.54	20.27	19.59	11.19	8.41	0.00
Užsienis	28	25.57	23.78	19.25	16.38	15.02	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi diskriminaciją dėl lyties, amžiaus ir kt.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	62.06	15.09	9.49	5.91	7.46	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	67.54	14.60	13.75	2.16	1.94	0.00
Cirkas	9	11.11	11.11	22.22	33.33	22.22	0.00
Dizainas	32	52.11	39.21	6.85	1.83	0.00	0.00
Dailė	157	72.73	10.13	6.68	4.02	6.44	0.00
Fotografija	22	87.67	7.95	1.25	1.87	1.25	0.00
Literatūra	50	79.23	10.84	5.54	1.73	2.67	0.00
Muzika	92	57.08	17.41	5.71	7.66	12.13	0.00
Šokis	28	37.27	34.62	6.91	11.93	9.27	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	45.59	21.28	11.00	7.34	14.79	0.00
Teatras	111	38.60	19.07	16.54	10.91	14.88	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	73.83	22.17	4.00	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	70.09	7.22	10.66	7.22	4.82	0.00
Kinas	42	45.54	22.20	17.21	6.72	8.34	0.00
Kelios sritys	282	54.94	13.43	11.25	9.32	11.05	0.00
Lytis							
Vyras	495	69.73	14.14	8.49	4.07	3.58	0.00
Moteris	523	54.57	16.02	10.47	7.70	11.24	0.00
Amžius							
iki 25	24	50.00	8.33	33.33	4.17	4.17	0.00
25-34	298	45.97	17.79	13.42	9.40	13.42	0.00
35-44	222	59.91	14.86	11.71	7.66	5.86	0.00
45-54	177	55.93	18.08	12.43	6.21	7.34	0.00
55-64	182	64.29	15.93	6.59	6.04	7.14	0.00
65 ir daugiau	115	71.30	12.17	6.96	3.48	6.09	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	52.25	17.40	12.01	8.16	10.18	0.00
Kauno m. sav.	159	69.99	17.09	6.36	3.10	3.46	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	82.86	8.74	4.69	2.61	1.09	0.00
Kitos savivaldybės	162	65.85	12.35	8.97	4.74	8.09	0.00
Užsienis	28	54.96	0.00	15.45	11.83	17.76	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi patyčias.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	67.44	15.33	7.06	4.60	5.57	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	77.38	9.96	4.23	4.44	4.00	0.00
Cirkas	9	33.33	22.22	22.22	0.00	22.22	0.00
Dizainas	32	62.68	23.87	0.00	1.83	11.63	0.00
Dailė	157	73.51	10.30	8.16	3.71	4.33	0.00
Fotografija	22	87.67	7.95	3.12	1.25	0.00	0.00
Literatūra	50	82.87	10.21	2.53	1.73	2.67	0.00
Muzika	92	64.11	20.25	6.77	4.15	4.73	0.00
Šokis	28	50.60	30.56	6.91	6.62	5.30	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	44.13	38.26	4.40	10.27	2.94	0.00
Teatras	111	48.81	18.79	10.08	9.83	12.49	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	80.84	14.46	4.00	0.70	0.00	0.00
Žurnalistika	25	73.87	19.05	2.27	0.00	4.82	0.00
Kinas	42	61.40	18.77	12.49	2.67	4.67	0.00
Kelios sritys	282	58.27	17.15	9.93	6.95	7.70	0.00
Lytis							
Vyras	495	76.18	13.11	6.17	1.92	2.62	0.00
Moteris	523	58.91	17.49	7.93	7.22	8.46	0.00
Amžius							
iki 25	24	62.50	8.33	20.83	4.17	4.17	0.00
25-34	298	49.33	19.13	10.74	10.40	10.40	0.00
35-44	222	61.26	18.02	8.11	6.31	6.31	0.00
45-54	177	59.32	20.34	12.43	2.82	5.08	0.00
55-64	182	68.68	13.74	7.69	5.49	4.40	0.00
65 ir daugiau	115	80.87	11.30	1.74	1.74	4.35	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	58.93	19.55	7.86	5.32	8.35	0.00
Kauno m. sav.	159	74.72	15.22	3.89	4.08	2.08	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	85.23	7.95	5.37	1.08	0.36	0.00
Kitos savivaldybės	162	70.60	9.63	8.90	5.20	5.67	0.00
Užsienis	28	59.83	10.36	15.02	10.36	4.44	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi smurtą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	84.00	12.24	1.44	0.82	1.51	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	88.49	10.21	1.30	0.00	0.00	0.00
Cirkas	9	66.67	33.33	0.00	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	64.50	23.87	0.00	0.00	11.63	0.00
Dailė	157	86.72	10.65	1.32	0.63	0.68	0.00
Fotografija	22	92.05	7.95	0.00	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	89.86	7.47	0.00	0.94	1.73	0.00
Muzika	92	88.36	11.64	0.00	0.00	0.00	0.00
Šokis	28	78.71	18.64	0.00	0.00	2.65	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	77.15	16.98	2.94	0.00	2.94	0.00
Teatras	111	78.62	10.30	3.77	2.10	5.21	0.00
Etninė kultūra ir taudailė	47	86.46	13.54	0.00	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	91.74	6.56	0.00	0.00	1.70	0.00
Kinas	42	75.46	24.54	0.00	0.00	0.00	0.00
Kelios sritys	282	79.56	14.18	2.90	1.94	1.43	0.00
Lytis							
Vyras	495	88.82	9.43	1.48	0.00	0.27	0.00
Moteris	523	79.29	14.98	1.40	1.61	2.72	0.00
Amžius							
iki 25	24	91.67	8.33	0.00	0.00	0.00	0.00
25-34	298	80.54	14.77	1.68	1.68	1.34	0.00
35-44	222	85.14	9.91	1.80	0.90	2.25	0.00
45-54	177	77.40	18.08	2.82	0.56	1.13	0.00
55-64	182	82.97	12.09	2.20	1.65	1.10	0.00
65 ir daugiau	115	88.70	9.57	0.00	0.00	1.74	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	80.52	14.46	2.07	0.84	2.11	0.00
Kauno m. sav.	159	85.40	12.79	0.00	1.24	0.56	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	92.93	5.34	1.72	0.00	0.00	0.00
Kitos savivaldybės	162	86.00	10.33	1.01	0.93	1.73	0.00
Užsienis	28	79.28	13.32	2.96	0.00	4.44	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Darbinėje aplinkoje esu patyręs/usi seksualinį priekabiavimą.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	80.78	12.65	2.66	1.68	2.23	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	87.01	10.40	1.07	0.87	0.64	0.00
Cirkas	9	66.67	22.22	11.11	0.00	0.00	0.00
Dizainas	32	64.50	23.87	0.00	0.00	11.63	0.00
Dailė	157	84.78	9.95	2.69	1.55	1.03	0.00
Fotografija	22	88.92	9.20	0.00	1.87	0.00	0.00
Literatūra	50	89.86	6.84	0.63	0.94	1.73	0.00
Muzika	92	81.80	11.50	4.73	0.00	1.97	0.00
Šokis	28	74.74	22.61	2.65	0.00	0.00	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	65.41	28.71	0.00	0.00	5.88	0.00
Teatras	111	75.10	13.37	4.45	1.40	5.68	0.00
Etninė kultūra ir taudailė	47	85.76	13.20	1.04	0.00	0.00	0.00
Žurnalistika	25	93.44	3.44	3.12	0.00	0.00	0.00
Kinas	42	65.41	29.93	1.34	3.33	0.00	0.00
Kelios sritys	282	74.32	14.20	3.87	4.13	3.47	0.00
Lytis							
Vyras	495	88.15	10.15	1.16	0.55	0.00	0.00
Moteris	523	73.59	15.09	4.13	2.79	4.40	0.00
Amžius							
iki 25	24	83.33	12.50	0.00	0.00	4.17	0.00
25-34	298	71.48	16.78	4.36	3.36	4.03	0.00
35-44	222	74.32	13.51	4.05	3.60	4.50	0.00
45-54	177	75.71	17.51	2.82	2.82	1.13	0.00
55-64	182	85.16	9.34	3.30	1.10	1.10	0.00
65 ir daugiau	115	86.96	10.43	0.87	0.00	1.74	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	76.31	14.67	3.45	2.47	3.09	0.00
Kauno m. sav.	159	84.39	13.13	0.85	0.96	0.68	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	91.84	4.80	3.36	0.00	0.00	0.00
Kitos savivaldybės	162	83.01	12.28	1.42	0.93	2.35	0.00
Užsienis	28	58.58	10.36	10.36	8.87	11.83	0.00

32 anketos klausimas. Ar sutinkate su šiais teiginiais apie savo darbo sąlygas:
Mano darbinėje/kūrybinėje aplinkoje būna daug konfliktų.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	55.07	20.44	13.22	5.32	5.95	0.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	51.21	31.80	9.63	2.17	5.18	0.00
Cirkas	9	22.22	11.11	55.56	0.00	11.11	0.00
Dizainas	32	49.17	22.57	16.64	0.00	11.63	0.00
Dailė	157	73.62	13.00	9.42	2.75	1.20	0.00
Fotografija	22	88.29	9.20	2.50	0.00	0.00	0.00
Literatūra	50	75.40	9.04	12.90	0.00	2.67	0.00
Muzika	92	52.62	23.41	10.45	2.67	10.84	0.00
Šokis	28	29.42	34.53	14.67	14.76	6.62	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	49.99	25.06	19.07	5.88	0.00	0.00
Teatras	111	30.34	20.97	19.53	14.52	14.64	0.00
Etninė kultūra ir tautodailė	47	78.26	17.92	0.00	3.82	0.00	0.00
Žurnalistika	25	52.64	20.99	11.22	3.12	12.03	0.00
Kinas	42	37.54	22.62	24.67	8.49	6.67	0.00
Kelios sritys	282	39.94	24.74	19.20	8.92	7.20	0.00
Lytis							
Vyras	495	59.72	18.79	13.01	5.00	3.48	0.00
Moteris	523	50.53	22.05	13.42	5.64	8.36	0.00
Amžius							
iki 25	24	33.33	29.17	20.83	8.33	8.33	0.00
25-34	298	38.59	21.48	21.14	8.39	10.40	0.00
35-44	222	44.14	27.48	15.77	5.41	7.21	0.00
45-54	177	38.98	29.94	18.08	7.34	5.65	0.00
55-64	182	55.49	21.43	10.99	7.14	4.95	0.00
65 ir daugiau	115	74.78	11.30	7.83	1.74	4.35	0.00
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	44.45	24.39	15.62	6.62	8.91	0.00
Kauno m. sav.	159	63.77	19.96	11.00	3.41	1.86	0.00
Klaipėdos m. sav.	88	81.23	7.88	5.69	2.46	2.75	0.00
Kitos savivaldybės	162	57.15	18.61	13.80	6.21	4.22	0.00
Užsienis	28	40.05	25.59	20.83	1.70	11.83	0.00

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę atsitraukti nuo kitų veiklų ir daugiau dėmesio skirti kūrybai.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	18.53	9.91	19.68	13.33	26.70	11.84
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	33.66	17.94	16.45	0.43	0.68	30.85
Cirkas	9	0.00	0.00	22.22	11.11	66.67	0.00
Dizainas	32	21.65	1.83	6.85	14.67	43.38	11.63
Dailė	157	15.22	9.48	26.58	9.41	23.36	15.95
Fotografija	22	0.00	3.43	42.89	15.91	26.38	11.39
Literatūra	50	19.92	11.39	20.68	10.03	33.98	4.00
Muzika	92	18.93	13.56	21.26	11.83	26.68	7.74
Šokis	28	10.59	9.27	20.35	13.24	31.79	14.75
Tarpdisciplininis menas	25	27.87	5.97	7.34	11.74	47.09	0.00
Teatras	111	16.74	6.54	14.15	29.79	28.33	4.45
Etninė kultūra ir tautodailė	47	13.69	18.03	19.20	13.67	17.89	17.52
Žurnalistika	25	23.22	0.00	21.65	16.74	30.66	7.73
Kinas	42	6.00	16.59	17.49	10.05	41.76	8.10
Kelios sritys	282	19.96	7.02	15.11	16.77	34.17	6.97
Lytis							
Vyras	495	18.35	11.75	23.58	14.68	19.64	12.01
Moteris	523	18.71	8.12	15.88	12.02	33.59	11.67
Amžius							
iki 25	24	25.00	4.17	25.00	4.17	25.00	16.67
25-34	298	13.76	6.04	9.73	18.79	44.97	6.71
35-44	222	17.57	6.76	12.16	17.12	33.33	13.06
45-54	177	23.16	10.17	10.17	13.56	29.94	12.99
55-64	182	25.27	10.99	16.48	9.34	25.27	12.64
65 ir daugiau	115	13.91	12.17	33.91	12.17	15.65	12.17
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	19.49	8.62	11.66	14.47	36.55	9.20
Kauno m. sav.	159	19.86	11.99	24.18	11.70	17.40	14.87
Klaipėdos m. sav.	88	10.79	13.61	47.55	11.48	6.74	9.84
Kitos savivaldybės	162	21.14	9.38	17.39	13.47	21.42	17.20
Užsienis	28	2.96	0.00	15.02	11.83	61.32	8.87

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę kelti savo kvalifikaciją.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	23.83	12.91	18.07	11.53	19.75	13.91
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	37.33	18.58	16.68	1.18	1.10	25.13
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	11.11	77.78	0.00
Dizainas	32	23.80	5.55	7.37	15.52	35.09	12.67
Dailė	157	18.25	14.99	21.78	6.91	18.75	19.32
Fotografija	22	0.00	21.84	38.37	19.34	3.75	16.69
Literatūra	50	26.09	12.27	20.19	16.67	15.86	8.93
Muzika	92	28.88	16.11	14.56	6.91	24.11	9.43
Šokis	28	5.39	6.62	13.35	25.35	35.96	13.33
Tarpdisciplininis menas	25	19.80	14.04	7.34	17.71	35.24	5.88
Teatras	111	25.98	5.72	24.78	17.38	20.15	5.99
Etninė kultūra ir tautodailė	47	15.38	19.45	14.42	10.34	18.96	21.45
Žurnalistika	25	30.43	0.00	28.86	12.64	17.22	10.85
Kinas	42	9.71	21.92	13.87	9.38	34.34	10.77
Kelios sritys	282	28.34	9.60	12.00	15.28	24.96	9.81
Lytis							
Vyras	495	27.44	13.79	23.65	9.06	14.56	11.51
Moteris	523	20.30	12.06	12.63	13.94	24.82	16.25
Amžius							
iki 25	24	29.17	0.00	16.67	12.50	20.83	20.83
25-34	298	13.42	8.05	12.42	17.45	38.26	10.40
35-44	222	20.27	10.36	9.01	15.77	27.48	17.12
45-54	177	26.55	14.12	9.04	12.99	21.47	15.82
55-64	182	34.62	10.44	15.93	8.24	15.93	14.84
65 ir daugiau	115	20.87	17.39	30.43	8.70	10.43	12.17
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	24.47	11.65	10.88	15.15	25.53	12.31
Kauno m. sav.	159	25.06	11.46	25.70	9.72	15.49	12.57
Klaipėdos m. sav.	88	15.22	21.68	38.65	5.21	6.71	12.54
Kitos savivaldybės	162	28.17	12.93	15.17	8.02	15.43	20.28
Užsienis	28	5.92	0.00	13.42	13.32	49.59	17.74

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę įgyvendinti naujus kūrybinius projektus.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	16.65	9.91	18.48	11.75	31.98	11.23
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	33.76	13.83	21.29	1.30	0.68	29.14
Cirkas	9	0.00	0.00	11.11	11.11	77.78	0.00
Dizainas	32	23.80	0.00	1.83	16.43	45.27	12.67
Dailė	157	14.40	9.56	21.72	9.17	28.62	16.54
Fotografija	22	0.00	11.39	54.28	9.20	13.74	11.39
Literatūra	50	12.87	9.72	22.48	6.79	42.42	5.72
Muzika	92	21.79	8.99	16.98	10.47	34.32	7.46
Šokis	28	0.00	6.62	12.01	34.72	42.67	3.97
Tarpdisciplininis menas	25	12.47	12.47	4.40	11.85	58.82	0.00
Teatras	111	13.98	5.05	20.37	16.19	40.65	3.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	13.69	19.94	13.72	13.32	19.28	20.04
Žurnalistika	25	2.83	8.92	25.90	23.96	33.78	4.61
Kinas	42	1.34	17.25	18.16	9.43	45.73	8.10
Kelios sritys	282	20.52	8.12	10.44	14.98	41.06	4.88
Lytis							
Vyras	495	17.85	10.67	25.24	10.67	24.19	11.38
Moteris	523	15.47	9.17	11.88	12.81	39.57	11.09
Amžius							
iki 25	24	16.67	8.33	8.33	16.67	29.17	20.83
25-34	298	7.72	5.03	11.07	18.12	51.34	6.71
35-44	222	12.16	9.01	9.46	14.86	43.69	10.81
45-54	177	24.29	6.21	9.04	15.25	32.77	12.43
55-64	182	24.73	11.54	15.93	7.69	29.67	10.44
65 ir daugiau	115	13.04	13.04	32.17	8.70	20.00	13.04
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	17.11	8.52	10.57	13.66	42.88	7.26
Kauno m. sav.	159	16.72	10.79	29.62	5.05	22.48	15.35
Klaipėdos m. sav.	88	14.06	11.52	38.11	15.09	8.87	12.34
Kitos savivaldybės	162	18.51	12.38	14.07	11.97	26.30	16.77
Užsienis	28	0.00	0.00	16.27	8.89	65.98	8.87

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę pristatyti savo kūrinius užsienyje.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	25.54	9.68	17.01	9.04	17.73	21.00
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	35.46	14.17	16.98	0.87	0.68	31.83
Cirkas	9	11.11	0.00	22.22	0.00	44.44	22.22
Dizainas	32	16.95	5.55	3.66	1.83	41.55	30.47
Dailė	157	18.87	7.84	21.88	8.54	17.40	25.46
Fotografija	22	5.31	12.64	48.97	4.37	4.69	24.03
Literatūra	50	24.34	10.29	15.57	5.83	10.16	33.82
Muzika	92	39.03	3.50	20.47	8.04	17.27	11.70
Šokis	28	6.62	5.30	15.98	10.70	41.34	20.06
Tarpdisciplininis menas	25	12.47	24.31	11.74	7.34	32.30	11.85
Teatras	111	26.45	5.44	9.79	19.21	24.00	15.12
Etninė kultūra ir tautodailė	47	19.43	21.56	12.86	13.72	6.28	26.15
Žurnalistika	25	18.97	7.22	21.65	15.76	21.47	14.95
Kinas	42	10.49	10.10	25.54	10.10	34.34	9.43
Kelios sritys	282	34.03	9.46	10.76	9.30	22.32	14.12
Lytis							
Vyras	495	26.27	9.11	22.38	9.87	13.45	18.92
Moteris	523	24.84	10.24	11.76	8.22	21.92	23.02
Amžius							
iki 25	24	20.83	16.67	4.17	8.33	20.83	29.17
25-34	298	18.46	9.06	13.09	11.74	32.21	15.44
35-44	222	21.17	6.76	13.06	10.36	27.48	21.17
45-54	177	25.99	11.30	8.47	7.91	22.03	24.29
55-64	182	32.97	12.09	12.64	6.59	16.48	19.23
65 ir daugiau	115	25.22	8.70	27.83	9.57	6.09	22.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	29.05	8.53	10.19	8.98	25.31	17.94
Kauno m. sav.	159	23.24	11.42	23.22	8.73	10.47	22.93
Klaipėdos m. sav.	88	15.32	13.65	42.50	9.24	6.59	12.70
Kitos savivaldybės	162	27.88	8.58	11.44	7.88	10.45	33.76
Užsienis	28	0.00	4.44	10.36	26.74	49.59	8.87

33 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius, susijusius su valstybiniu finansavimu: Valstybės finansavimas man suteikia galimybę užmegzti tarptautinius ryšius.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	25.83	10.15	18.36	8.62	17.19	19.84
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	35.78	14.60	16.45	2.05	1.10	30.01
Cirkas	9	11.11	0.00	11.11	11.11	44.44	22.22
Dizainas	32	18.78	3.66	5.55	6.45	35.09	30.47
Dailė	157	19.73	9.13	24.34	5.69	17.53	23.58
Fotografija	22	13.26	12.64	50.84	0.00	5.94	17.32
Literatūra	50	21.62	18.28	16.21	9.49	9.69	24.70
Muzika	92	36.82	5.69	20.59	7.64	17.57	11.70
Šokis	28	14.67	5.30	9.47	18.72	38.50	13.33
Tarpdisciplininis menas	25	16.86	19.92	8.80	13.21	29.36	11.85
Teatras	111	27.75	4.14	10.24	22.86	19.90	15.12
Etninė kultūra ir tautodailė	47	20.13	22.46	13.72	11.26	7.33	25.10
Žurnalistika	25	11.75	0.00	34.29	10.33	18.35	25.28
Kinas	42	9.71	17.25	25.54	7.38	30.67	9.43
Kelios sritys	282	34.33	7.91	12.40	7.85	23.09	14.43
Lytis							
Vyras	495	28.92	9.62	22.53	8.83	12.30	17.80
Moteris	523	22.82	10.67	14.29	8.42	21.96	21.84
Amžius							
iki 25	24	29.17	8.33	8.33	0.00	25.00	29.17
25-34	298	16.78	10.40	15.44	10.07	32.89	14.43
35-44	222	22.52	4.50	15.32	10.81	27.48	19.37
45-54	177	26.55	10.73	10.17	10.17	19.21	23.16
55-64	182	36.26	10.44	13.19	6.59	14.29	19.23
65 ir daugiau	115	23.48	12.17	28.70	7.83	6.96	20.87
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	28.71	7.74	12.60	9.31	24.38	17.26
Kauno m. sav.	159	22.67	12.39	23.17	8.60	10.24	22.93
Klaipėdos m. sav.	88	19.15	13.44	41.15	7.76	5.81	12.70
Kitos savivaldybės	162	28.37	11.86	12.36	7.00	11.22	29.19
Užsienis	28	0.00	10.46	23.89	13.32	43.46	8.87

34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju asmenines lėšas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	3.24	5.71	13.41	15.95	59.91	1.77
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	2.16	5.84	6.97	22.04	55.38	7.62
Cirkas	9	0.00	0.00	44.44	11.11	44.44	0.00
Dizainas	32	2.74	3.72	2.74	16.96	73.85	0.00
Dailė	157	0.63	0.97	3.51	9.22	85.67	0.00
Fotografija	22	0.00	0.00	3.43	13.89	82.68	0.00
Literatūra	50	4.94	11.99	10.49	18.88	53.70	0.00
Muzika	92	4.24	5.93	21.88	10.80	52.69	4.47
Šokis	28	10.78	22.62	15.98	17.21	33.40	0.00
Tarpdisciplininis menas	25	0.00	8.91	5.88	8.81	76.40	0.00
Teatras	111	6.61	15.47	43.27	13.08	18.93	2.64
Etninė kultūra ir tautodailė	47	0.00	2.11	8.89	19.78	69.22	0.00
Žurnalistika	25	7.22	9.52	7.93	18.68	56.65	0.00
Kinas	42	19.33	11.81	24.55	14.05	30.26	0.00
Kelios sritys	282	1.78	2.70	13.37	20.59	59.89	1.68
Lytis							
Vyras	495	4.89	5.03	14.19	15.83	57.73	2.32
Moteris	523	1.63	6.37	12.66	16.06	62.04	1.23
Amžius							
iki 25	24	0.00	4.17	12.50	8.33	66.67	8.33
25-34	298	4.03	5.70	14.43	20.81	53.69	1.34
35-44	222	3.60	4.95	20.72	16.67	52.70	1.35
45-54	177	2.82	6.78	12.99	16.95	58.19	2.26
55-64	182	3.85	4.95	12.64	17.58	60.44	0.55
65 ir daugiau	115	2.61	6.09	10.43	12.17	66.09	2.61
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	4.55	5.83	16.18	17.67	54.58	1.18
Kauno m. sav.	159	0.96	6.51	11.85	14.49	63.74	2.46
Klaipėdos m. sav.	88	2.52	4.37	11.25	9.34	71.61	0.90
Kitos savivaldybės	162	3.01	5.93	8.84	17.08	61.79	3.34
Užsienis	28	0.00	0.00	17.86	20.72	61.42	0.00

34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naujodamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju valstybės programų lėšas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	28.93	15.29	18.34	13.34	17.00	7.11
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	58.38	15.98	8.73	3.00	0.68	13.24
Cirkas	9	0.00	11.11	11.11	33.33	33.33	11.11
Dizainas	32	56.69	18.32	1.83	9.13	12.98	1.05
Dailė	157	31.55	22.43	21.48	7.34	10.62	6.58
Fotografija	22	20.59	17.78	47.57	5.94	8.12	0.00
Literatūra	50	13.76	24.21	19.61	17.31	19.83	5.27
Muzika	92	25.15	10.73	12.13	12.28	21.74	17.98
Šokis	28	0.00	7.94	19.97	14.67	42.67	14.75
Tarpdisciplininis menas	25	12.47	10.27	8.81	7.34	53.04	8.07
Teatras	111	14.91	5.99	20.80	24.17	29.79	4.34
Etninė kultūra ir tautodailė	47	37.69	14.26	24.69	8.52	6.89	7.96
Žurnalistika	25	24.72	16.74	27.88	14.58	16.08	0.00
Kinas	42	8.72	10.49	10.05	32.59	34.10	4.05
Kelios sritys	282	28.45	12.43	16.28	17.82	19.85	5.17
Lytis							
Vyras	495	30.17	17.75	20.51	11.65	14.08	5.84
Moteris	523	27.72	12.89	16.21	14.98	19.84	8.36
Amžius							
iki 25	24	37.50	8.33	12.50	0.00	29.17	12.50
25-34	298	14.77	9.40	18.46	18.79	32.89	5.70
35-44	222	28.83	13.51	14.41	15.77	23.42	4.05
45-54	177	39.55	9.04	12.99	12.43	15.82	10.17
55-64	182	36.26	20.33	10.99	13.74	12.09	6.59
65 ir daugiau	115	24.35	18.26	27.83	10.43	11.30	7.83
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	26.88	11.37	13.41	17.29	23.48	7.56
Kauno m. sav.	159	35.86	17.78	19.17	8.53	10.28	8.38
Klaipėdos m. sav.	88	19.80	19.58	36.17	9.19	11.89	3.37
Kitos savivaldybės	162	33.97	19.86	17.38	10.17	10.93	7.69
Užsienis	28	17.86	17.86	29.59	22.21	12.49	0.00

34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai naudojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų pinigines lėšas.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	45.17	14.07	16.09	7.64	5.57	11.47
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	57.02	16.28	10.60	4.10	1.71	10.28
Cirkas	9	55.56	11.11	0.00	11.11	0.00	22.22
Dizainas	32	63.54	20.74	3.72	0.00	4.57	7.44
Dailė	157	40.23	18.38	24.26	5.61	3.50	8.03
Fotografija	22	30.27	11.39	48.97	3.43	1.25	4.69
Literatūra	50	38.71	13.66	14.60	8.93	4.00	20.11
Muzika	92	39.09	24.64	11.74	0.84	9.33	14.36
Šokis	28	46.83	2.65	14.56	3.97	3.97	28.01
Tarpdisciplininis menas	25	43.30	7.34	11.74	2.94	4.40	30.29
Teatras	111	40.25	4.96	14.41	16.86	13.96	9.56
Etninė kultūra ir tautodailė	47	50.24	5.24	16.76	13.72	4.43	9.61
Žurnalistika	25	48.82	10.33	23.96	10.33	2.31	4.25
Kinas	42	41.10	22.54	6.05	17.21	7.72	5.38
Kelios sritys	282	49.04	12.52	10.88	7.51	6.44	13.62
Lytis							
Vyras	495	40.36	15.19	19.16	7.84	7.13	10.32
Moteris	523	49.86	12.98	13.10	7.44	4.04	12.59
Amžius							
iki 25	24	58.33	4.17	8.33	0.00	8.33	20.83
25-34	298	54.36	11.74	9.06	4.70	4.70	15.44
35-44	222	55.86	6.31	12.16	5.41	7.66	12.61
45-54	177	49.15	14.69	9.60	3.39	7.34	15.82
55-64	182	48.35	18.13	9.34	8.79	3.85	11.54
65 ir daugiau	115	32.17	15.65	28.70	11.30	5.22	6.96
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	51.32	13.79	9.21	5.74	6.31	13.63
Kauno m. sav.	159	39.54	15.03	24.90	5.98	5.92	8.64
Klaipėdos m. sav.	88	23.98	13.81	34.26	16.83	7.02	4.09
Kitos savivaldybės	162	48.88	14.26	12.42	8.25	2.38	13.81
Užsienis	28	52.11	10.36	14.79	7.40	3.40	11.95

34 anketos klausimas. Įvertinkite šiuos teiginius apie Jūsų kūrybinei veiklai nau-
dojamas lėšas: Kūrybinei veiklai naudoju privačių rėmėjų paramą prekėmis ar
paslaugomis.

Proc., skaičiuojama eilutėje	N	1 - visiškai nesutinku	2 - nesutinku	3 - nei sutinku, nei nesutinku	4 - sutinku	5 - visiškai sutinku	Negaliu atsakyti
Visi menininkai	1018	44.99	14.43	14.95	5.80	3.69	16.13
Kultūros ir meno sritis							
Architektūra	96	50.08	17.76	11.48	1.18	0.64	18.86
Cirkas	9	55.56	0.00	0.00	11.11	11.11	22.22
Dizainas	32	78.73	1.83	14.74	0.00	1.83	2.88
Dailė	157	39.40	17.11	26.28	5.07	0.00	12.13
Fotografija	22	9.99	26.98	36.50	11.39	1.25	13.89
Literatūra	50	51.31	6.82	11.05	7.99	0.00	22.82
Muzika	92	55.70	6.82	6.33	1.41	9.39	20.35
Šokis	28	45.41	3.97	6.62	3.97	3.97	36.06
Tarpdisciplininis menas	25	34.49	16.15	11.74	2.94	4.40	30.29
Teatras	111	34.52	15.98	19.17	8.01	11.57	10.75
Etninė kultūra ir tautodailė	47	38.33	12.28	16.56	13.72	6.34	12.77
Žurnalistika	25	43.02	16.13	9.52	7.22	0.00	24.11
Kinas	42	47.69	24.87	8.34	3.33	9.05	6.72
Kelios sritys	282	50.54	14.04	8.21	6.35	3.61	17.26
Lytis							
Vyras	495	41.33	15.82	17.38	5.85	4.26	15.36
Moteris	523	48.57	13.07	12.58	5.75	3.14	16.89
Amžius							
iki 25	24	62.50	4.17	0.00	4.17	12.50	16.67
25-34	298	51.01	13.42	9.06	4.70	4.36	17.45
35-44	222	55.86	11.26	7.66	5.41	4.95	14.86
45-54	177	54.24	12.99	8.47	1.69	3.39	19.21
55-64	182	48.35	15.38	12.09	5.49	2.75	15.93
65 ir daugiau	115	30.43	16.52	26.09	8.70	3.48	14.78
Savivadybė							
Vilniaus m. sav.	589	52.45	13.74	7.09	4.45	4.89	17.37
Kauno m. sav.	159	40.75	17.57	19.31	4.33	2.09	15.95
Klaipėdos m. sav.	88	19.40	16.26	41.93	12.01	5.67	4.72
Kitos savivaldybės	162	46.09	12.50	12.76	6.62	0.93	21.09
Užsienis	28	59.60	2.96	13.32	7.40	3.40	13.32

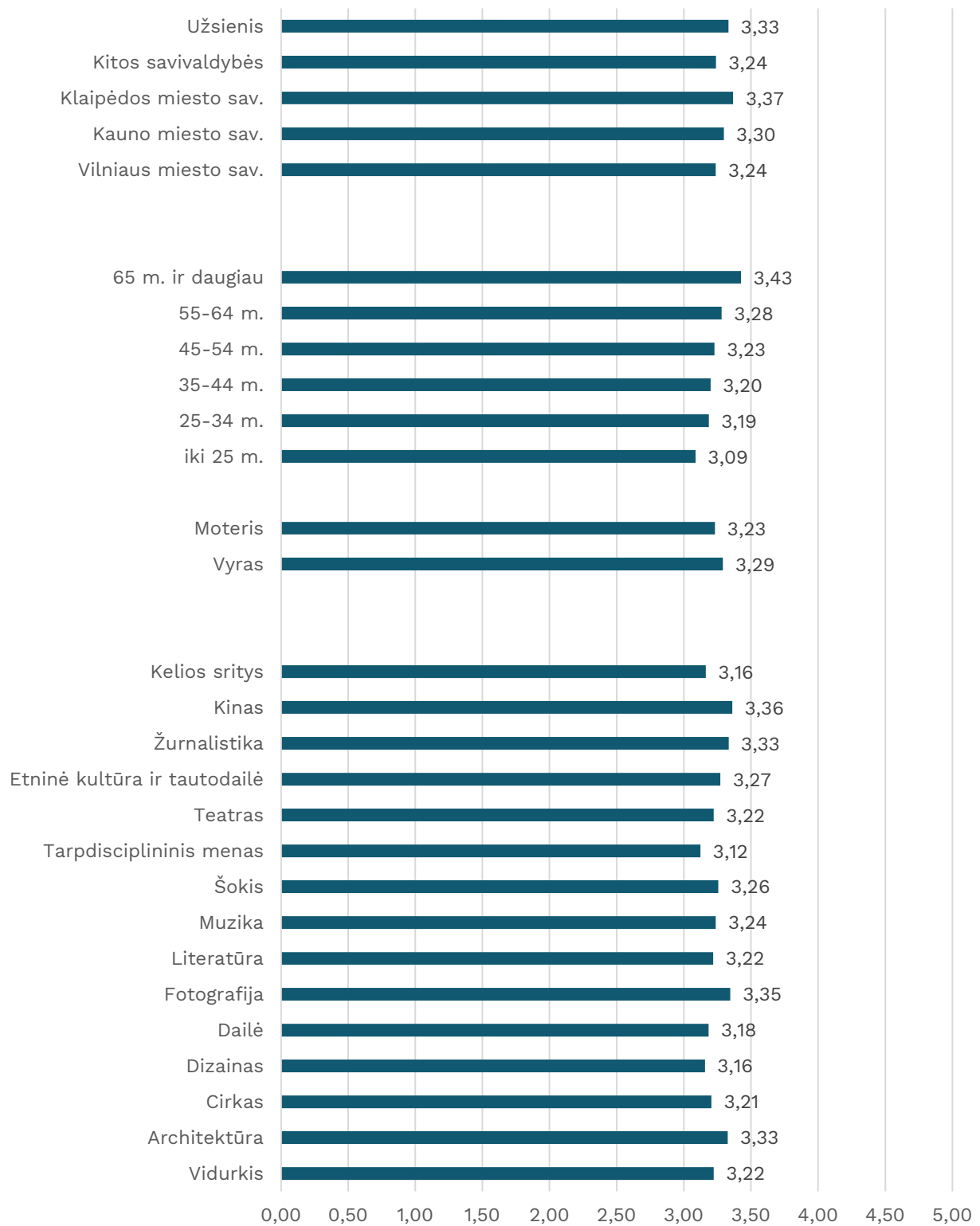
12 PRIEDAS. Menininkų būklės rodikliai

Šiame priede pateikiami menininkų būklės komponentų grafikai, atskleidžiantys jų pasiskirstymą pagal sritį, amžių, lytį ir gyvenamąją vietovę.

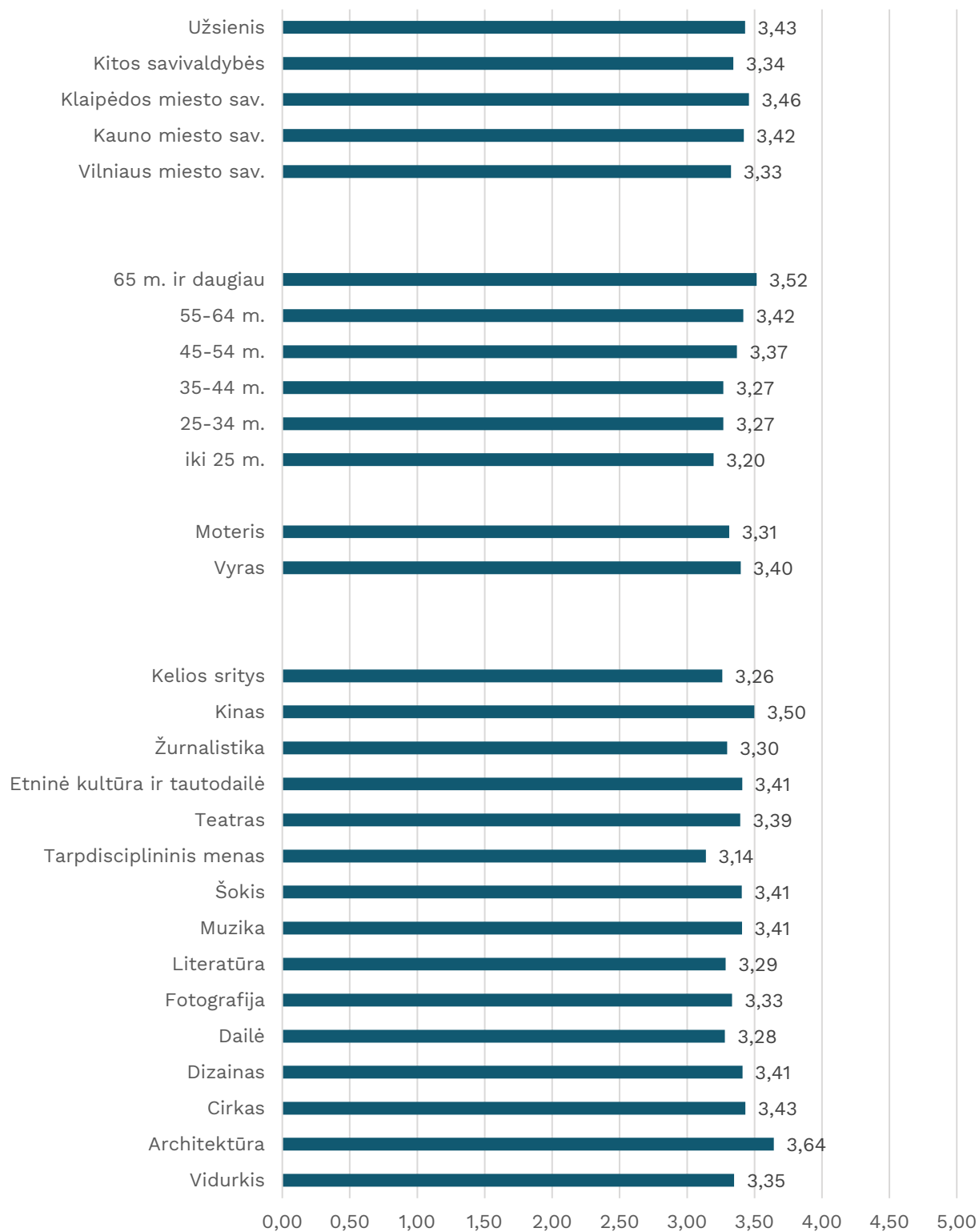
Būklės rodiklių sąrašas:

Menininkų būklė	532
Socialinė-ekonominė būklė.....	533
Kūrybinė būklė	534
Menininko padėtis visuomenėje	535
Ekonominė padėtis padėtis.....	536
Darbo sąlygos	537
Menininko bendradarbiavimas.....	538
Kūrybos finansavimas.....	539
Kūrybos įvertinimas	540
Profesinis tobulėjimas	541

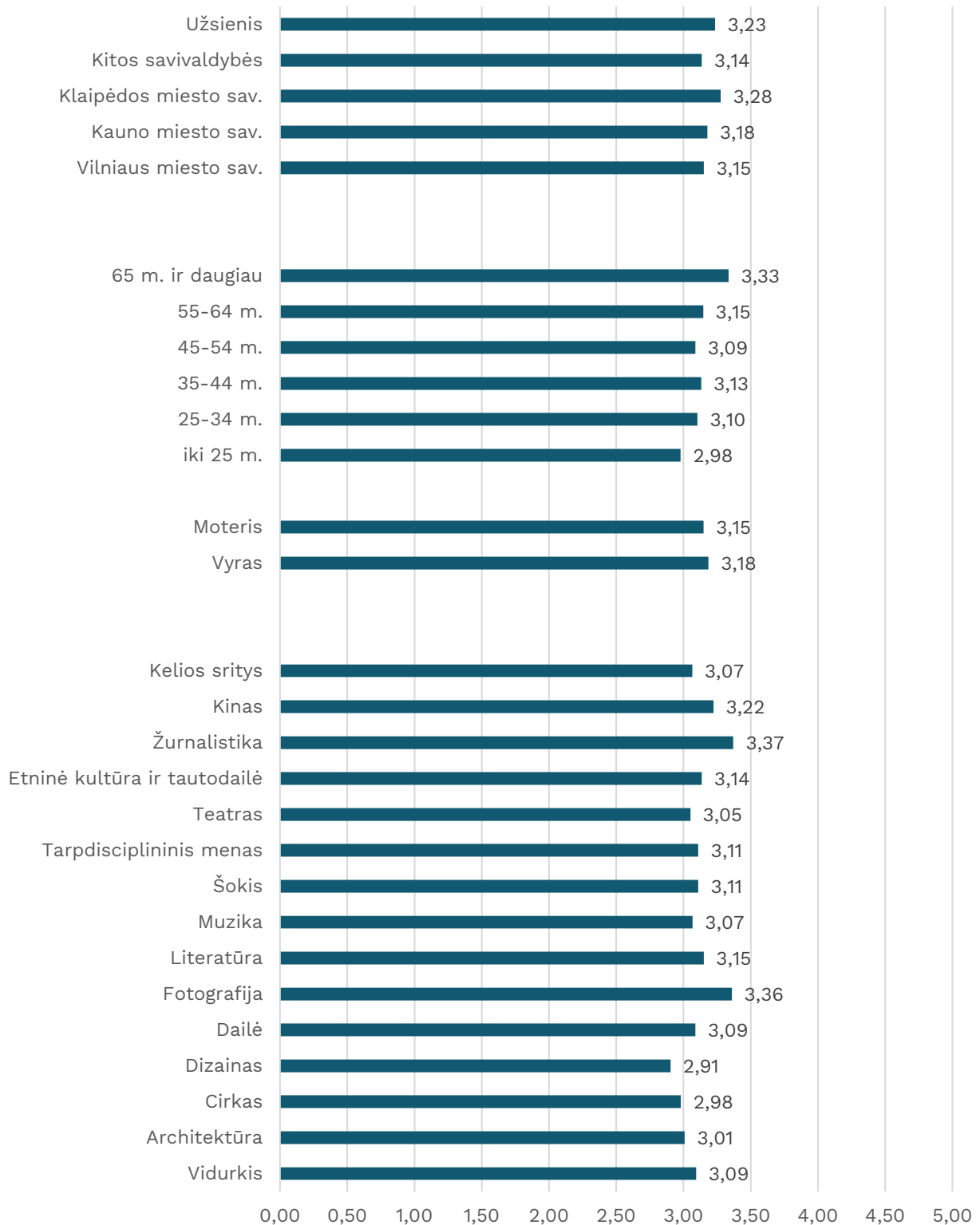
Menininkų būklė

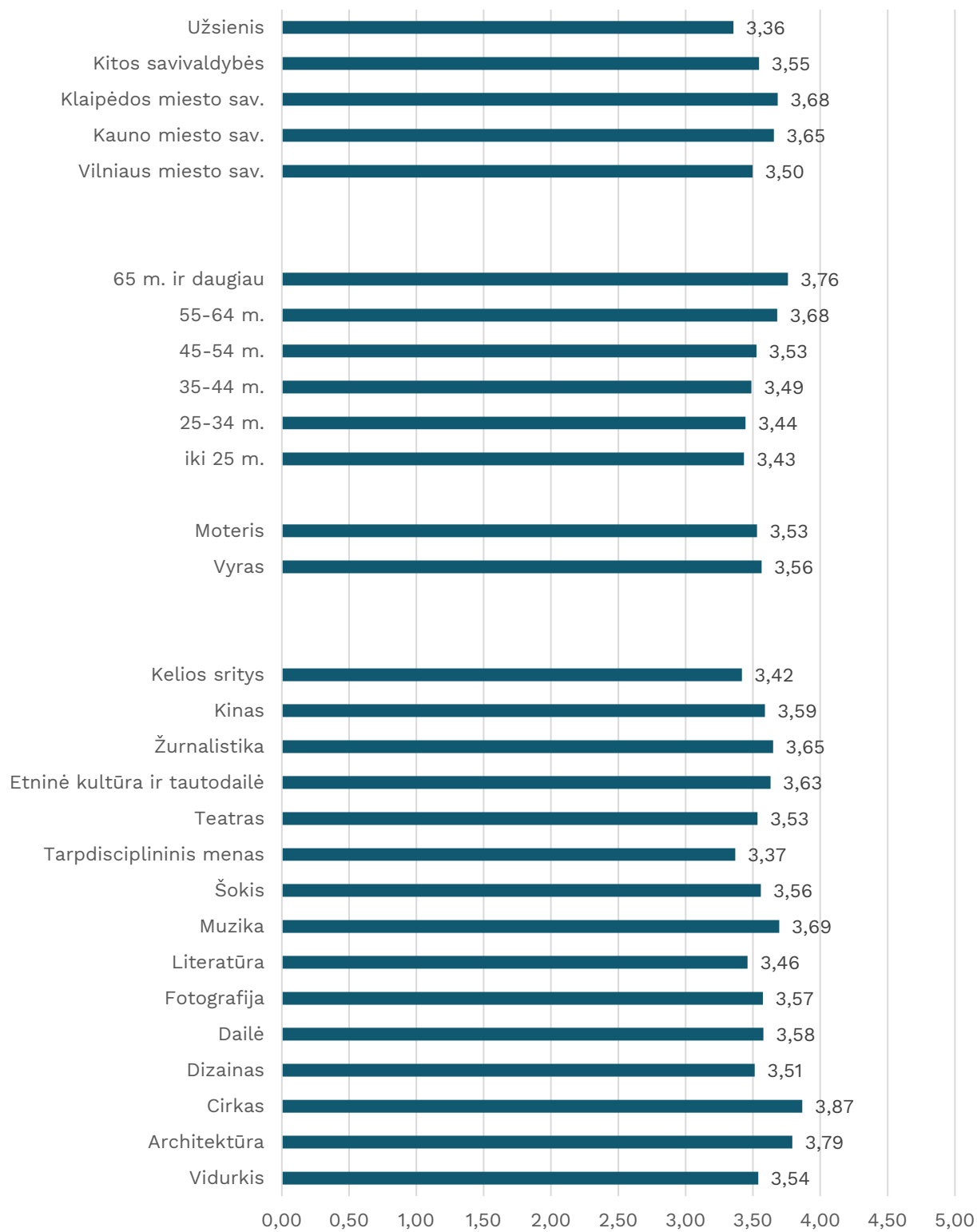
Socialinė-ekonominė būklė

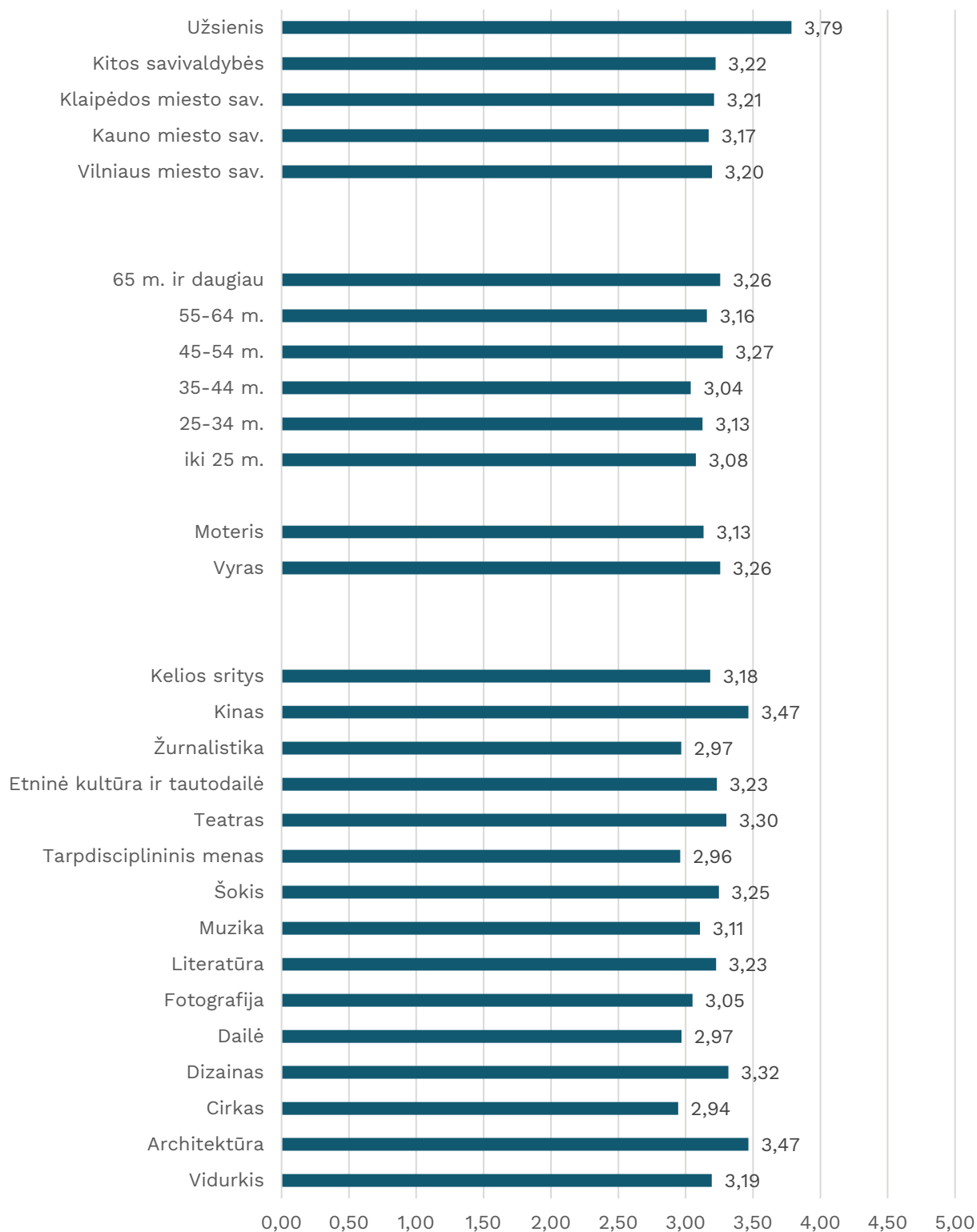
Kūrybinė būklė

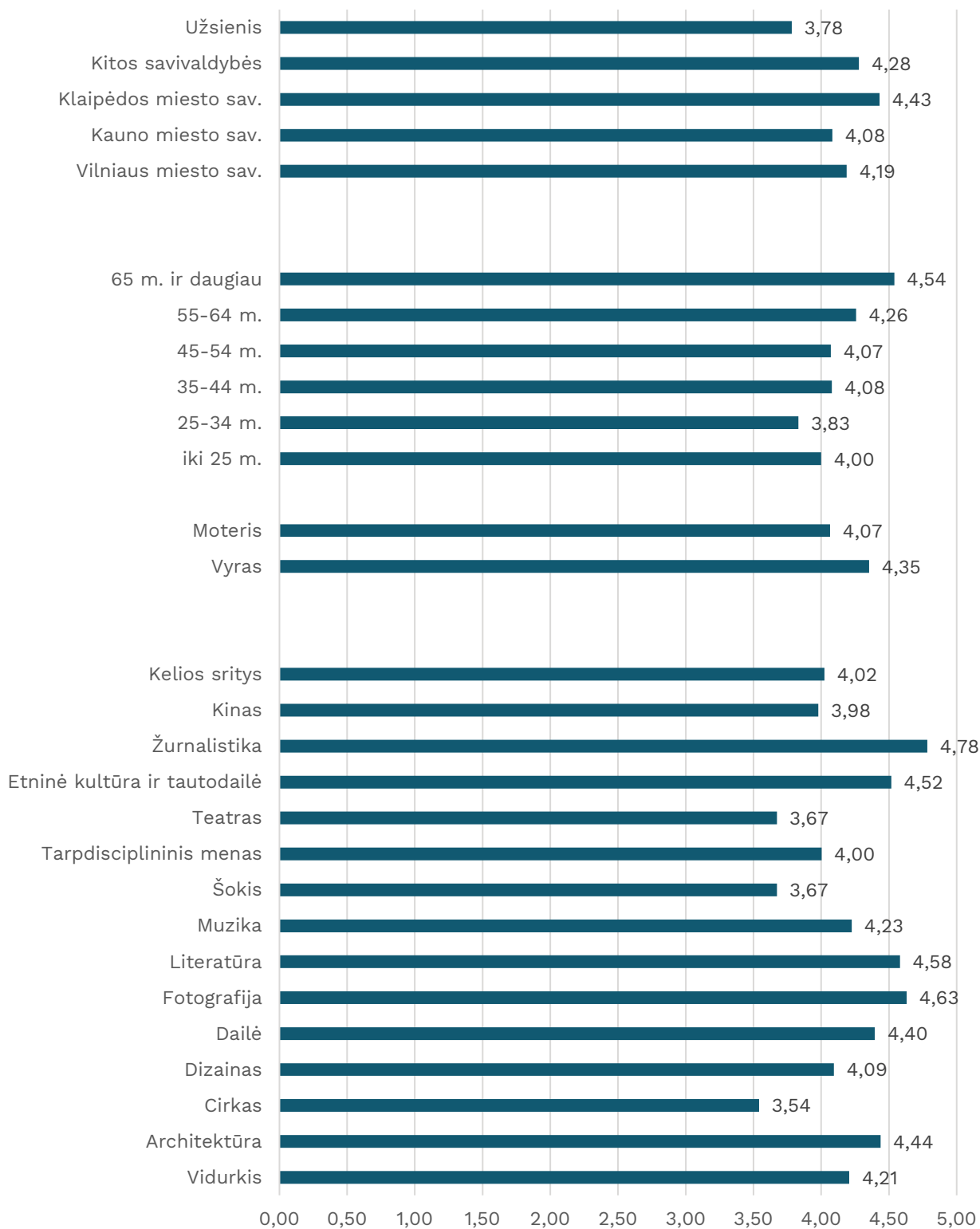
Menininko padėtis visuomenėje

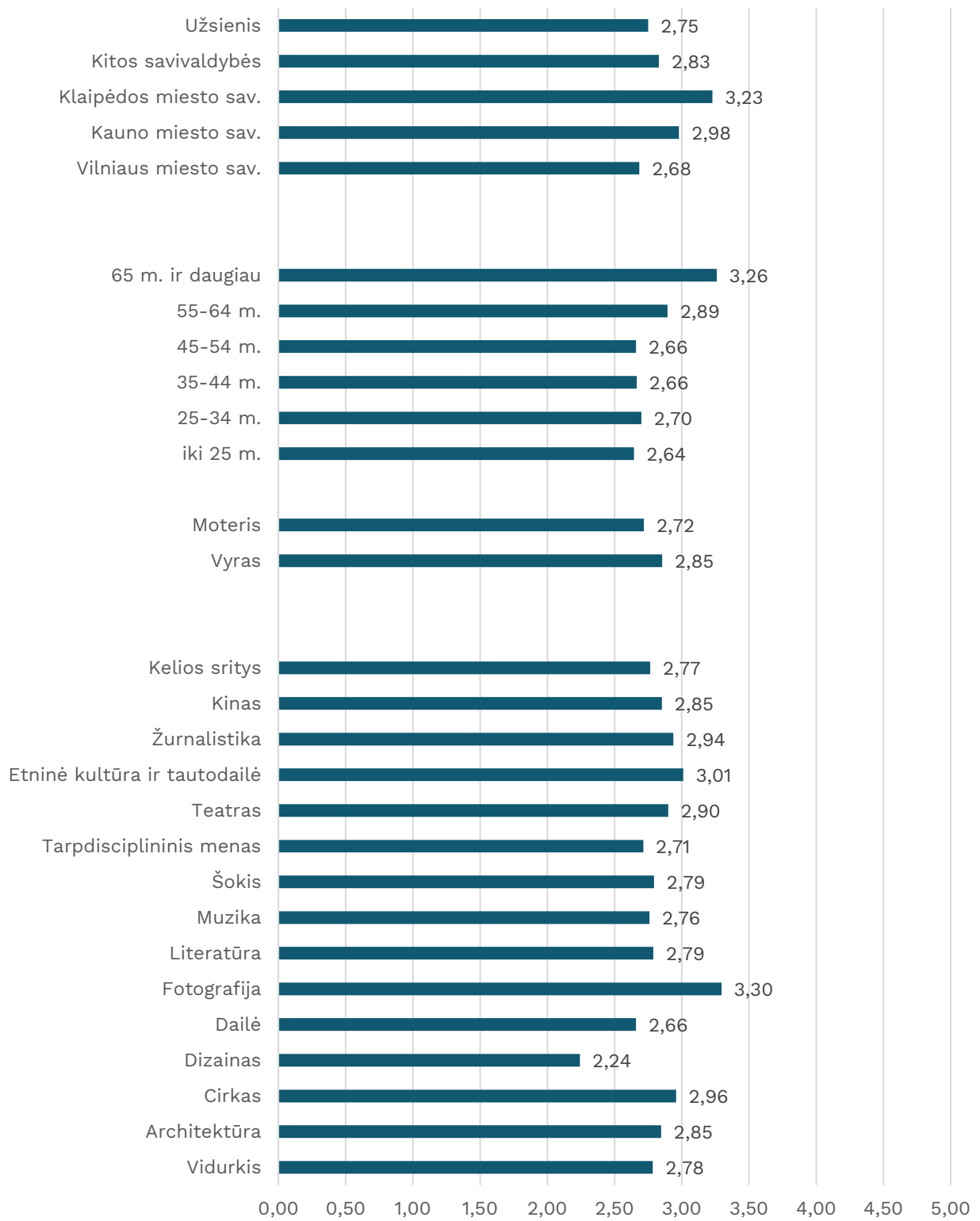
Ekonominė padėtis

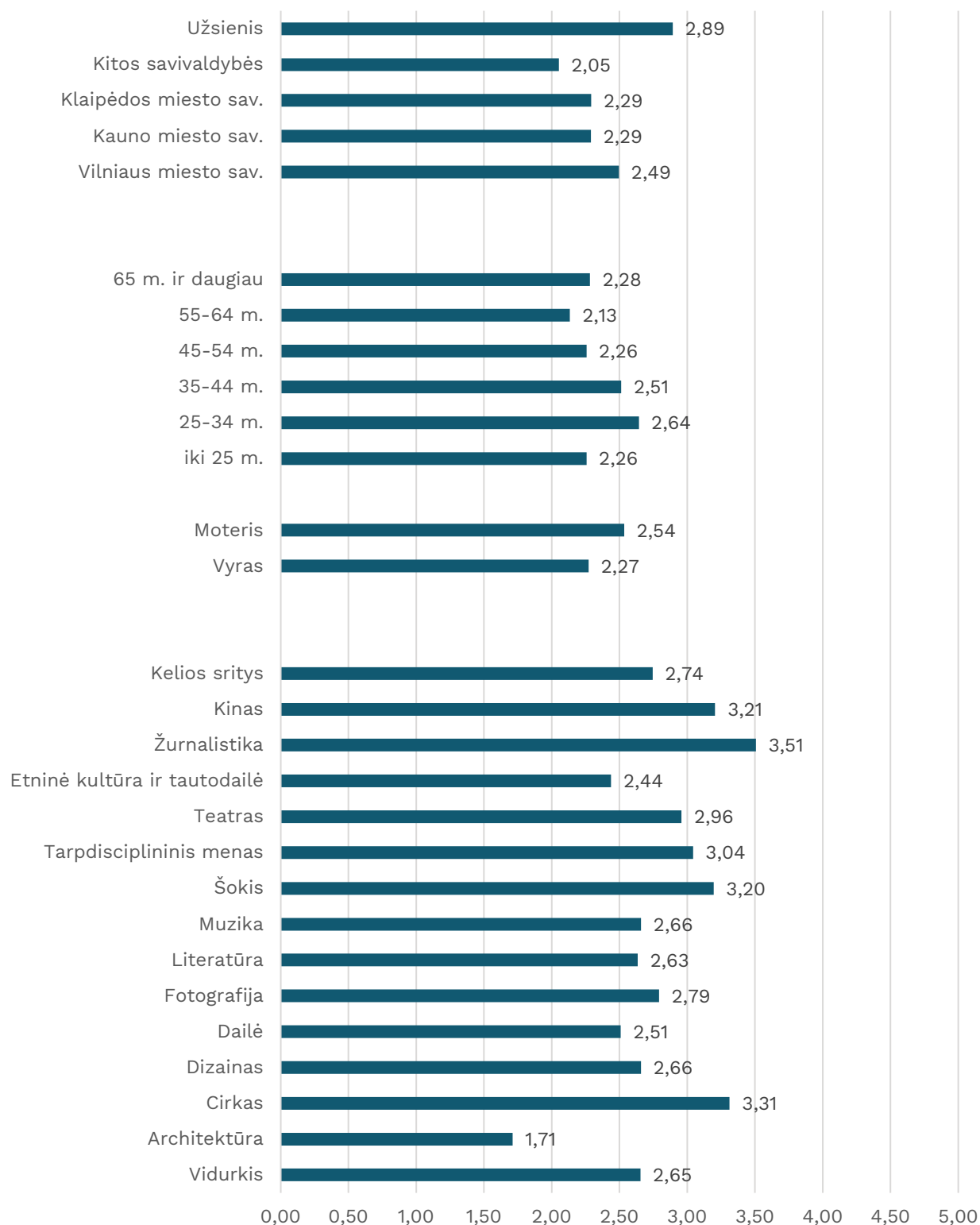
Darbo sąlygos

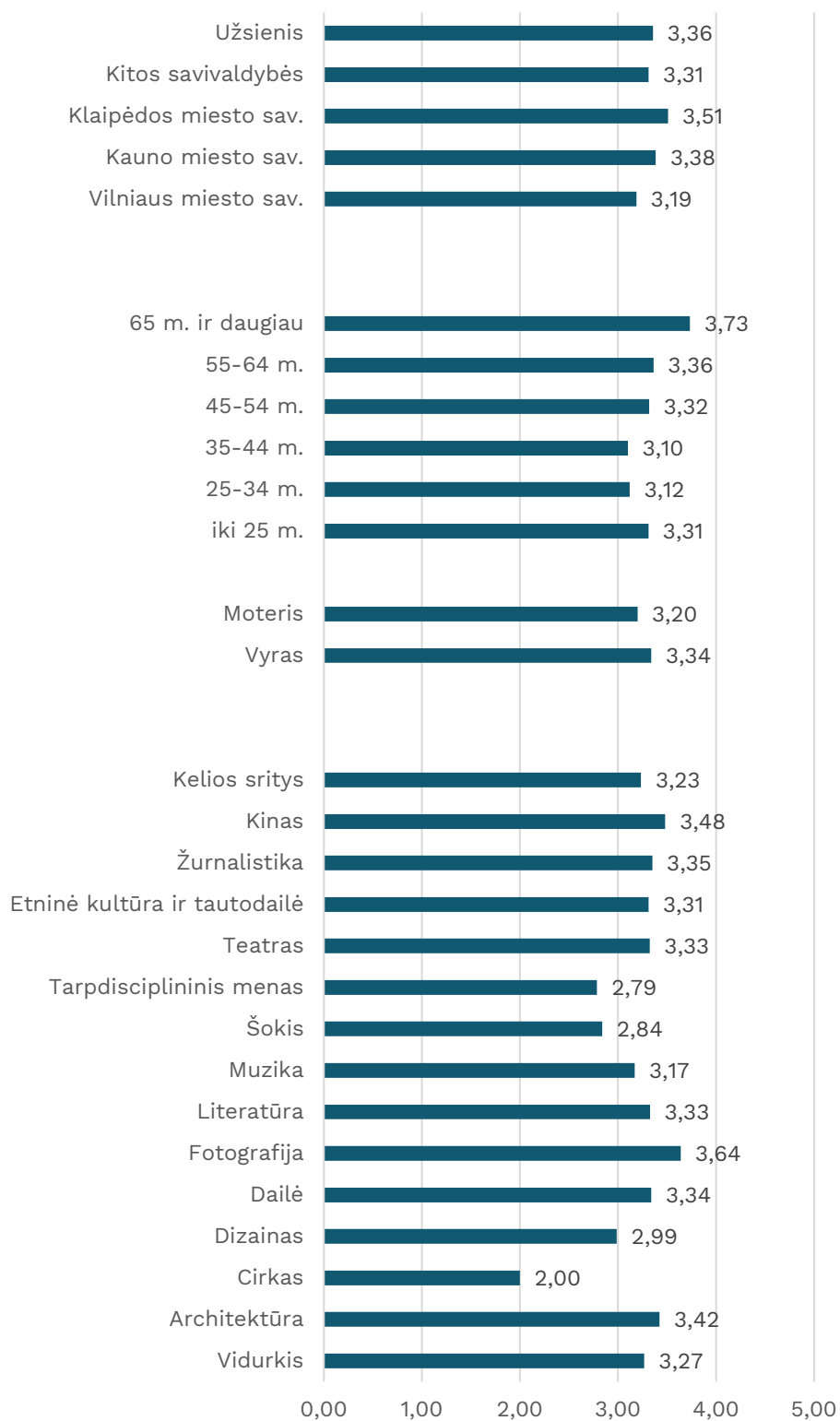
Bendradarbiavimas

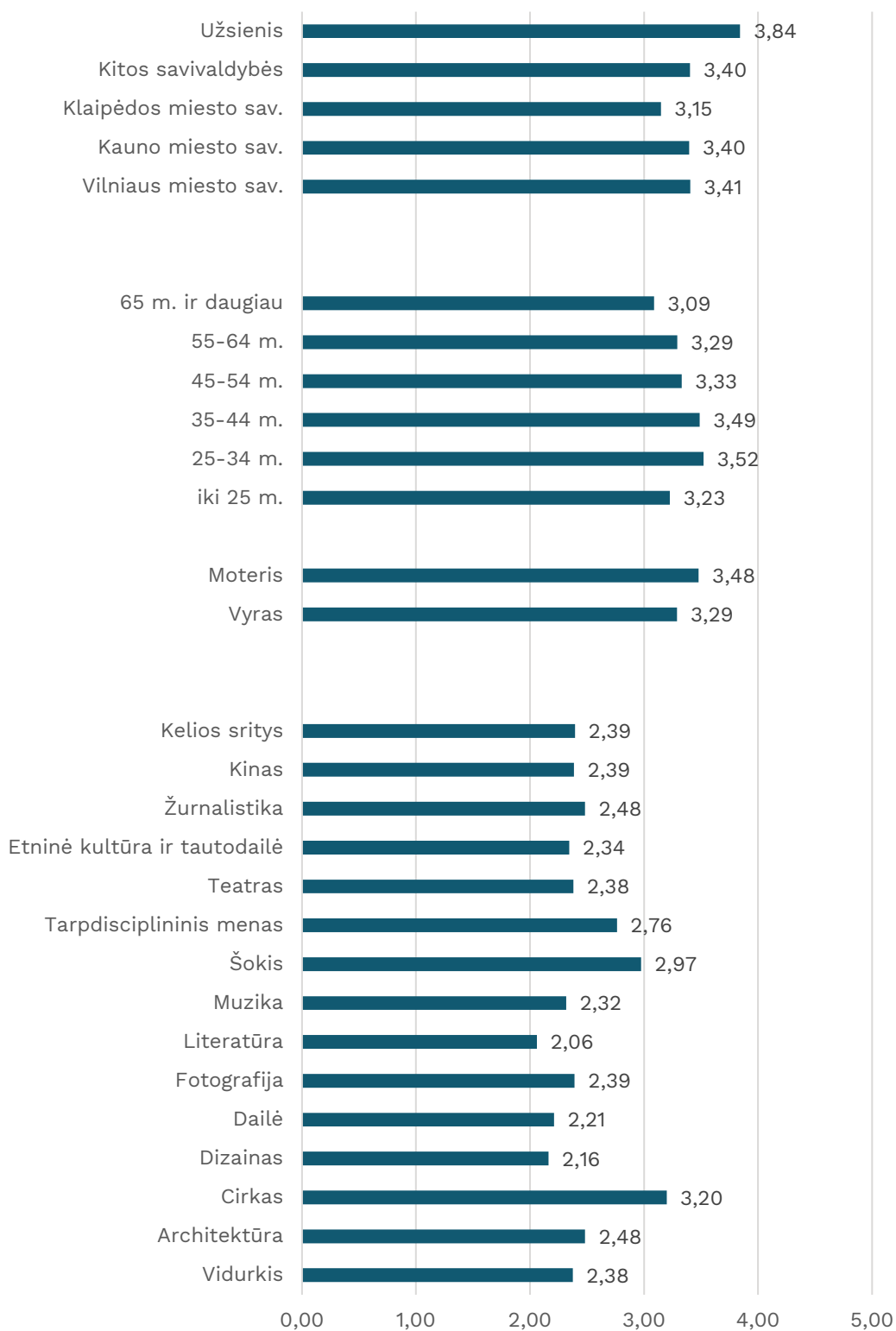
Kūrybos finansavimas

Kūrybos įvertinimas

Profesinis tobulėjimas

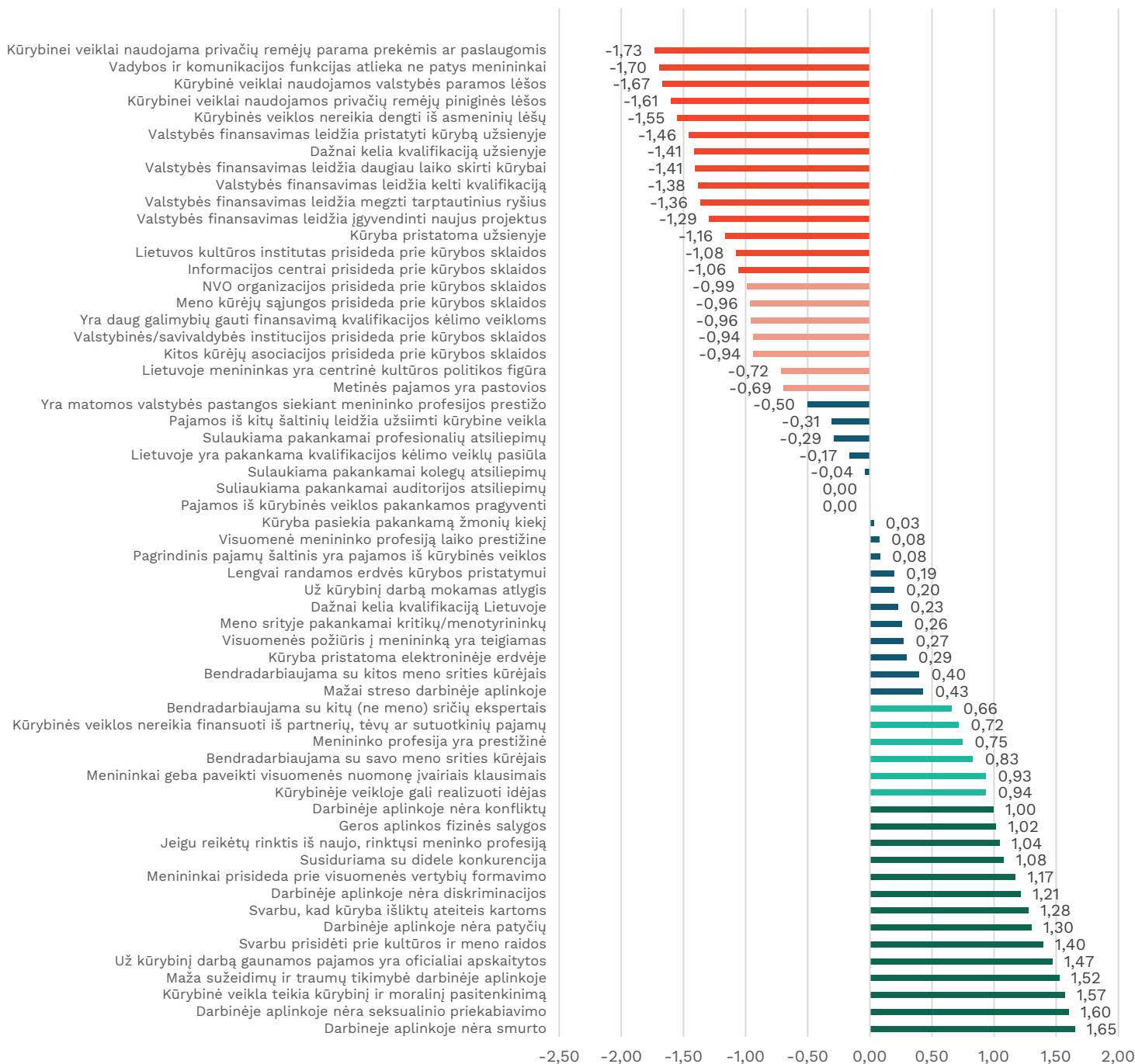

13 PRIEDAS. Silpniausios ir stipriausios menininkų būklės komponentės

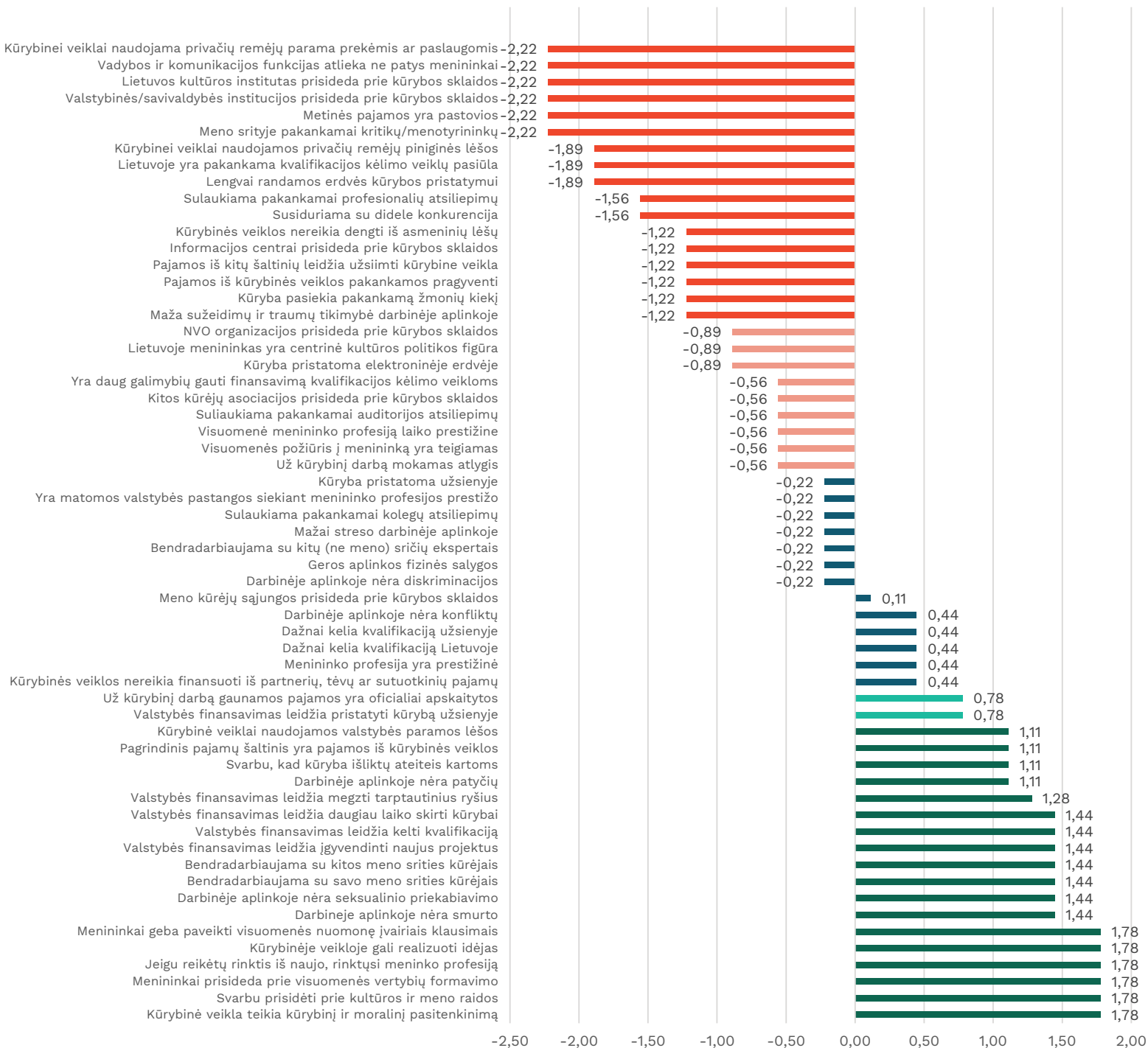
Šiame priede pateikiami silpniausių ir stipriausių menininkų būklės komponentių grafikai įvairiais pjūviais. Grafikų sąrašas:

Architektūra.....	543
Cirkas	544
Dizainas	545
Dailė	546
Fotografija	547
Literatūra.....	548
Muzika.....	549
Šokis.....	550
Tarpdisciplininis menas.....	551
Teatras	552
Etninė kultūra ir tautodailė.....	553
Žurnalistika	554
Kinas.....	555
Kelios sritys	556
Lytis: Vyrų.....	557
Lytis: Moterų	558
Amžius: iki 25 m.	559
Amžius: 25-34 m.....	560
Amžius: 35-44 m.....	561
Amžius: 45-54 m.....	562
Amžius: 55-64 m.....	563
Amžius: 65 ir daugiau.....	564
Vietovė: Vilniaus miesto savivaldybė	565
Vietovė: Kauno miesto savivaldybė.....	566
Vietovė: Klaipėdos miesto savivaldybė.....	567
Vietovė: Kitos savivaldybės	568
Vietovė: Užsienis.....	569

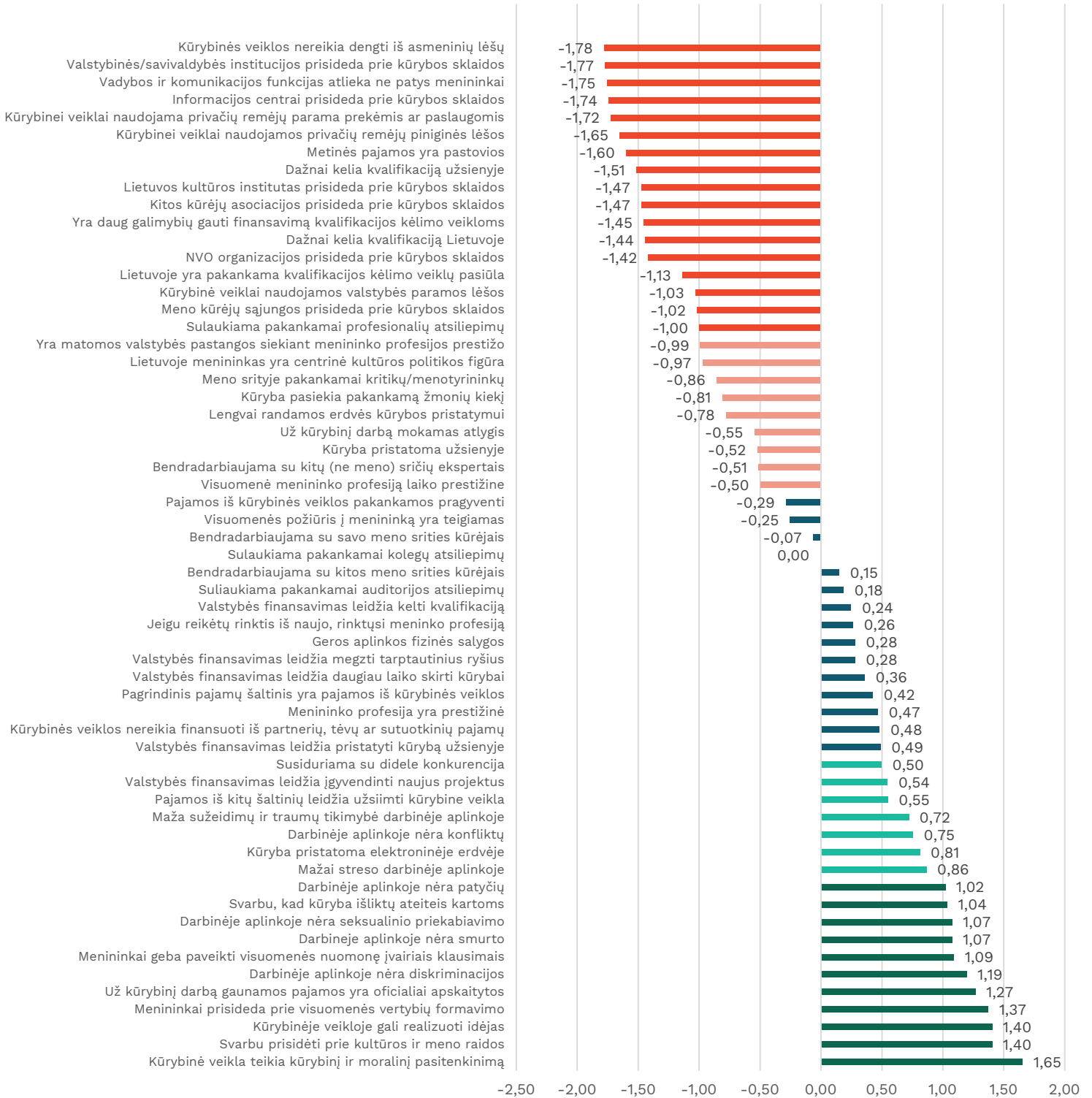
Architektūra

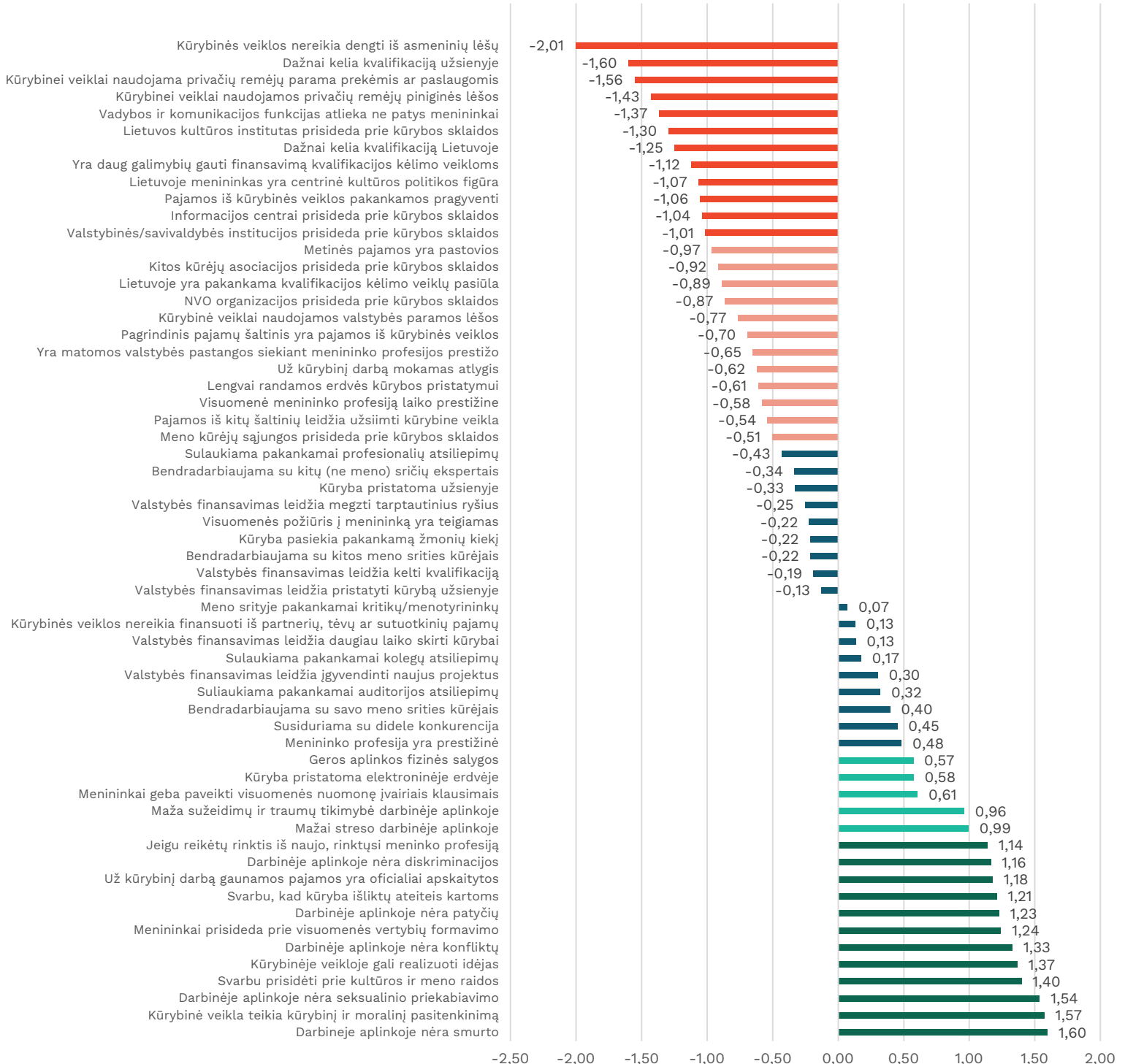
Cirkas

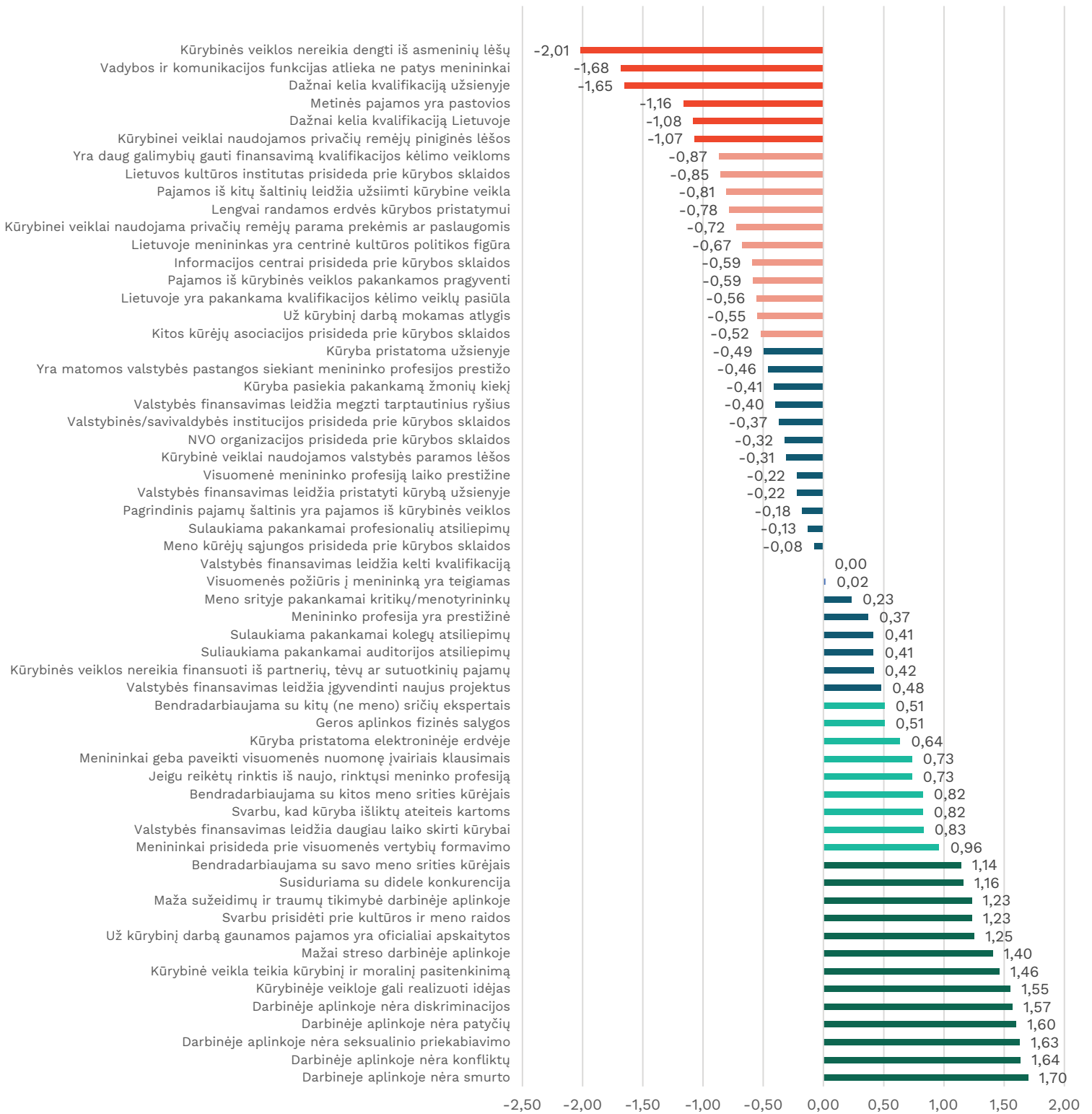
Dizainas

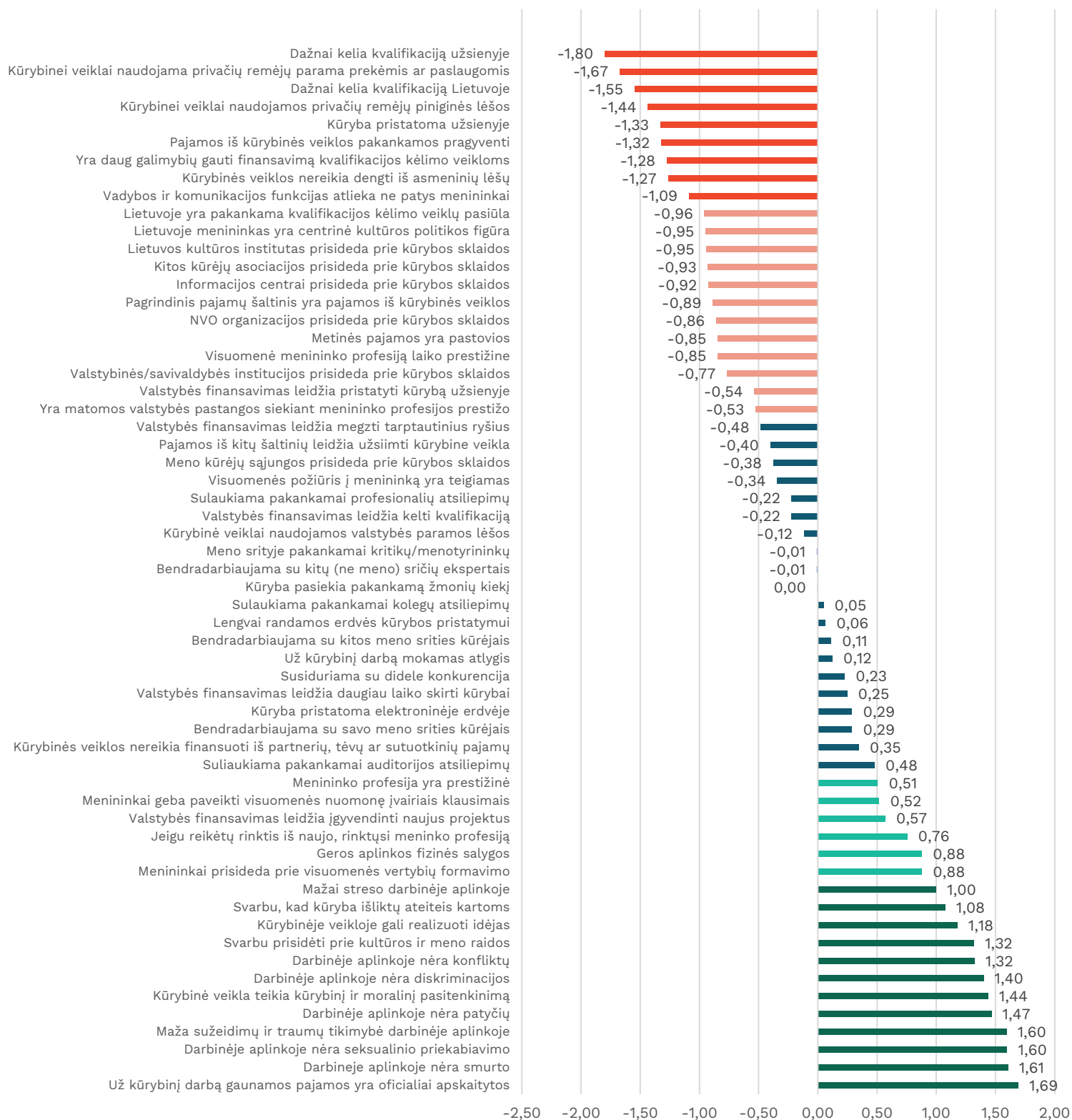
Dailė

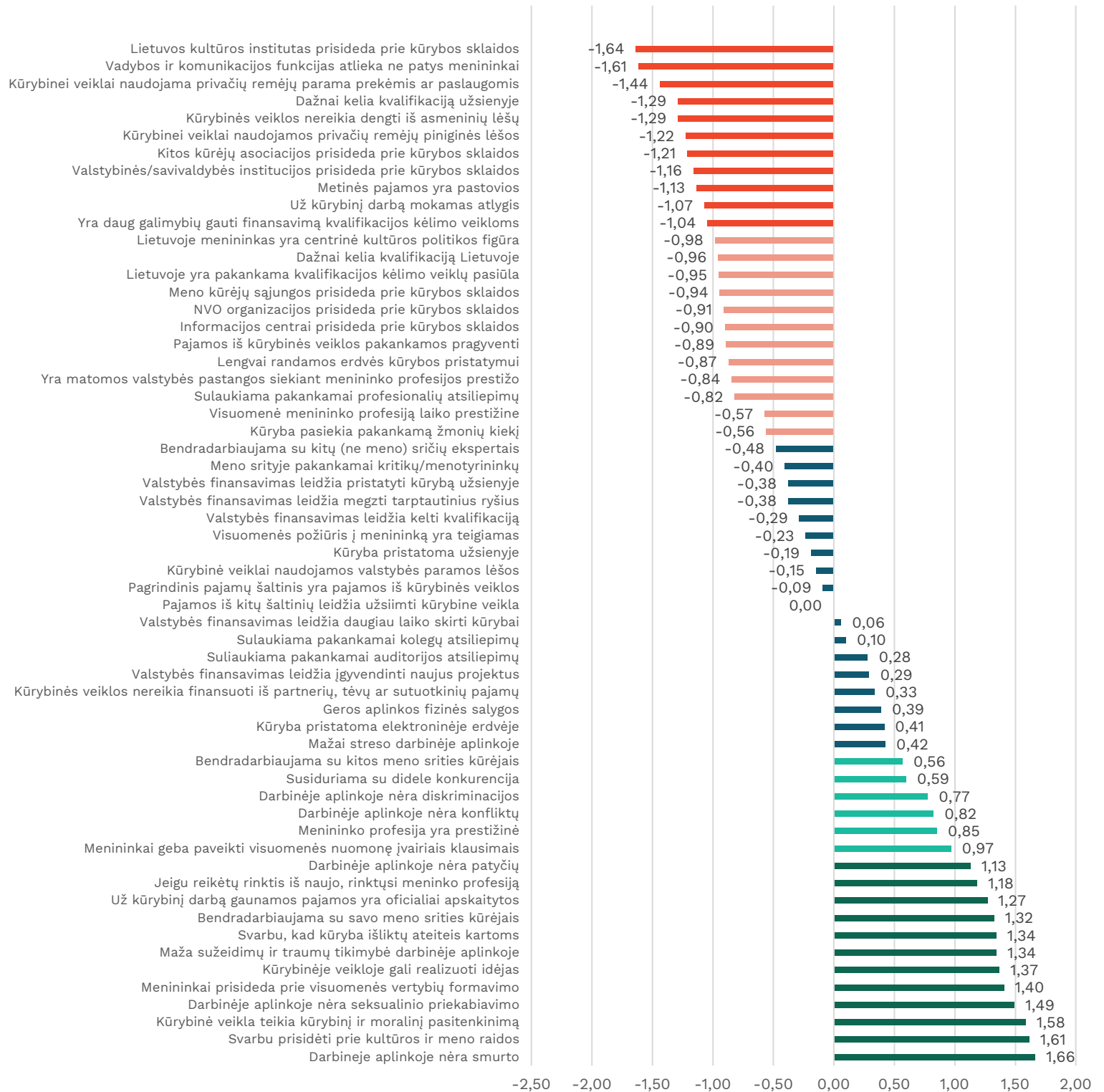
Fotografija

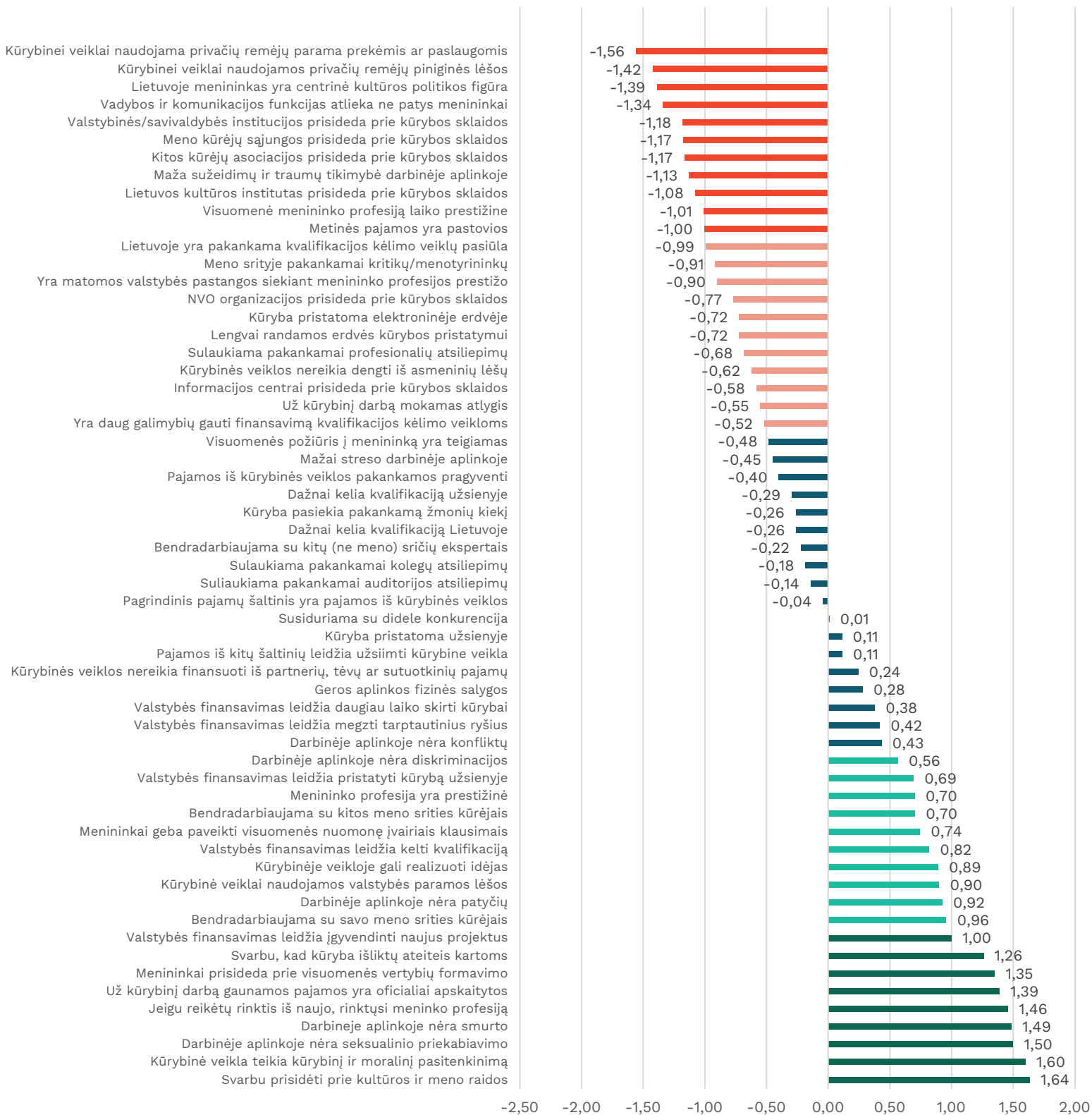
Literatūra

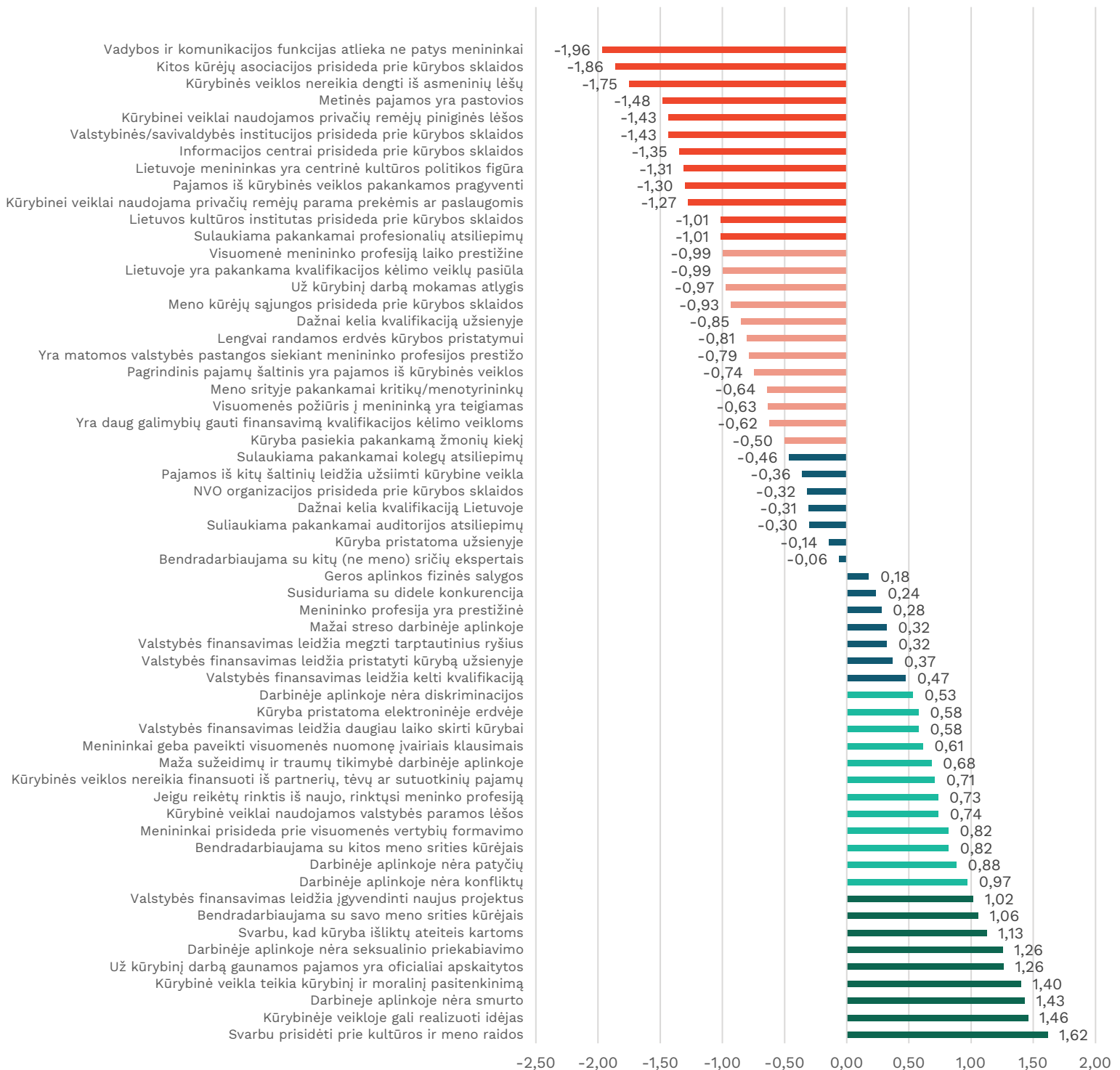
Muzika

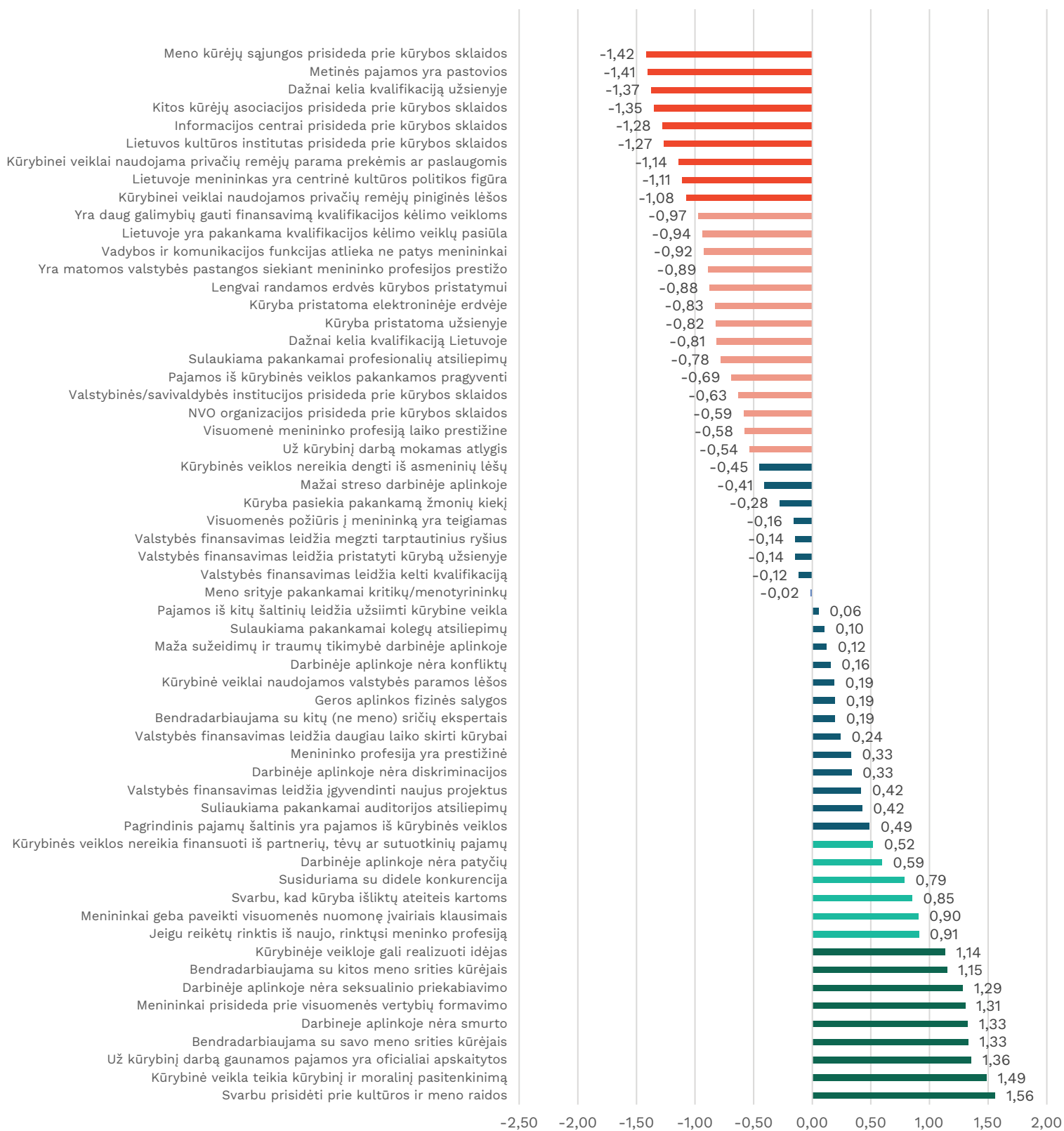
Šokis

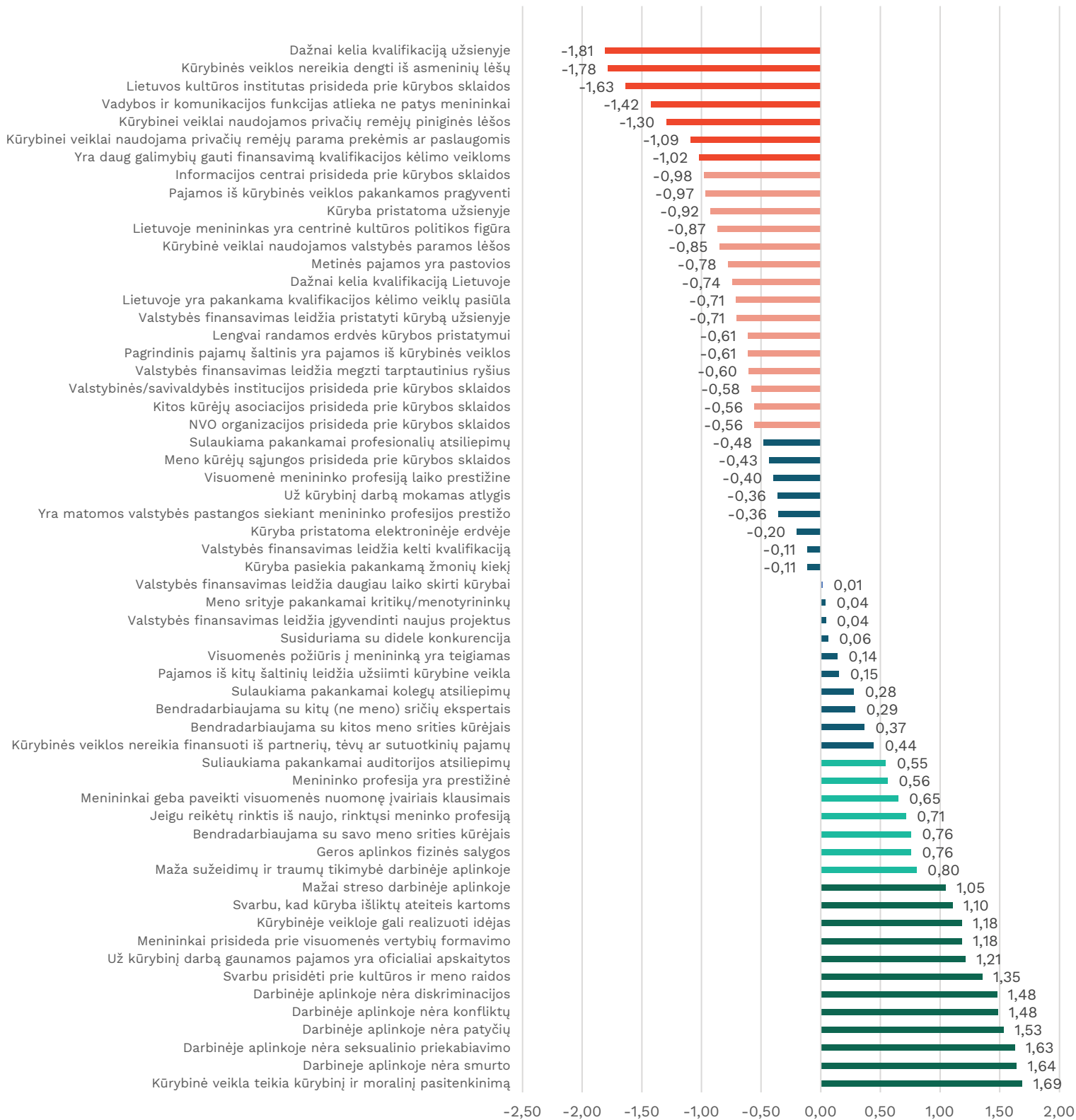
Tarpdisciplininis menas

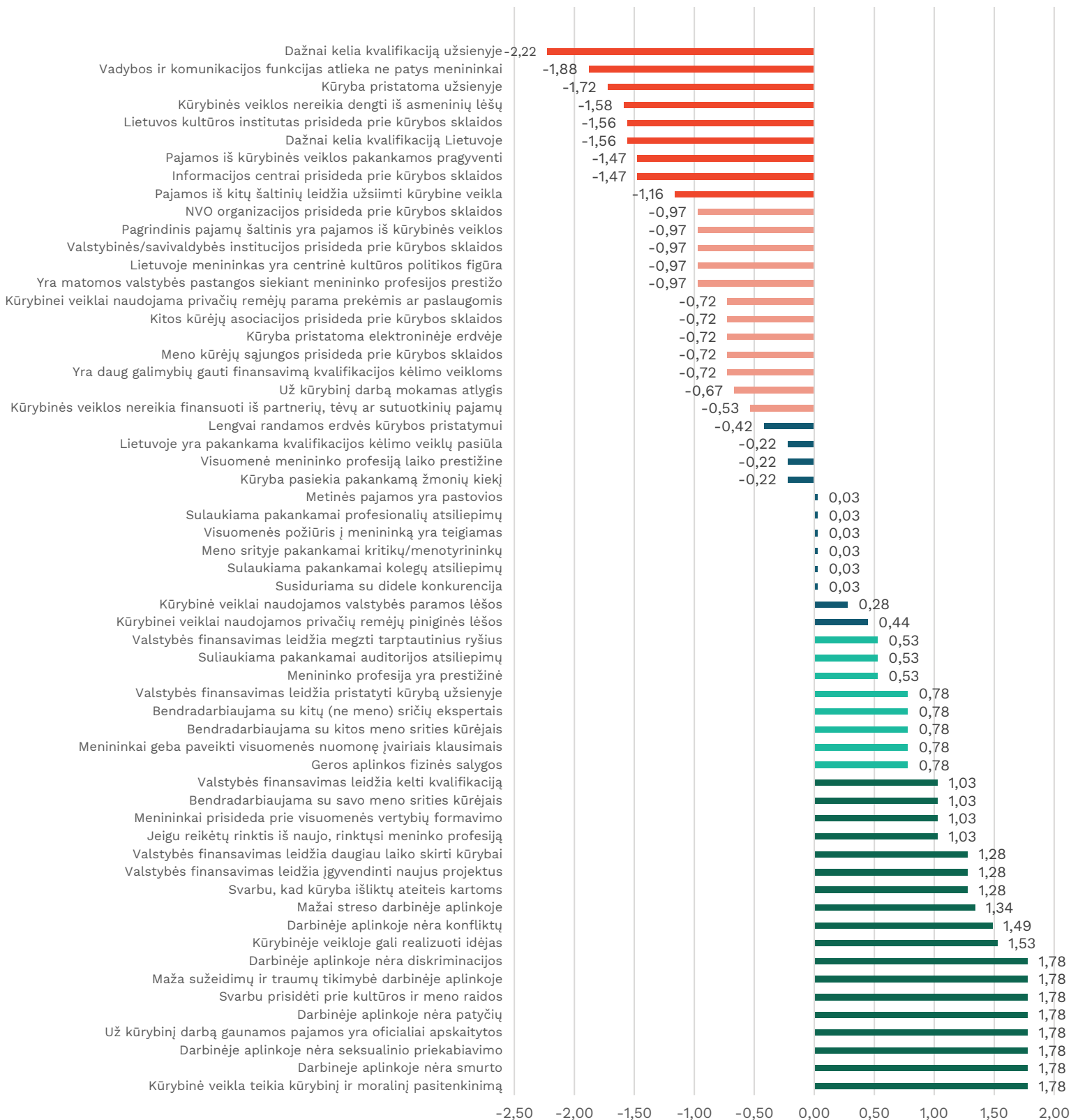
Teatras

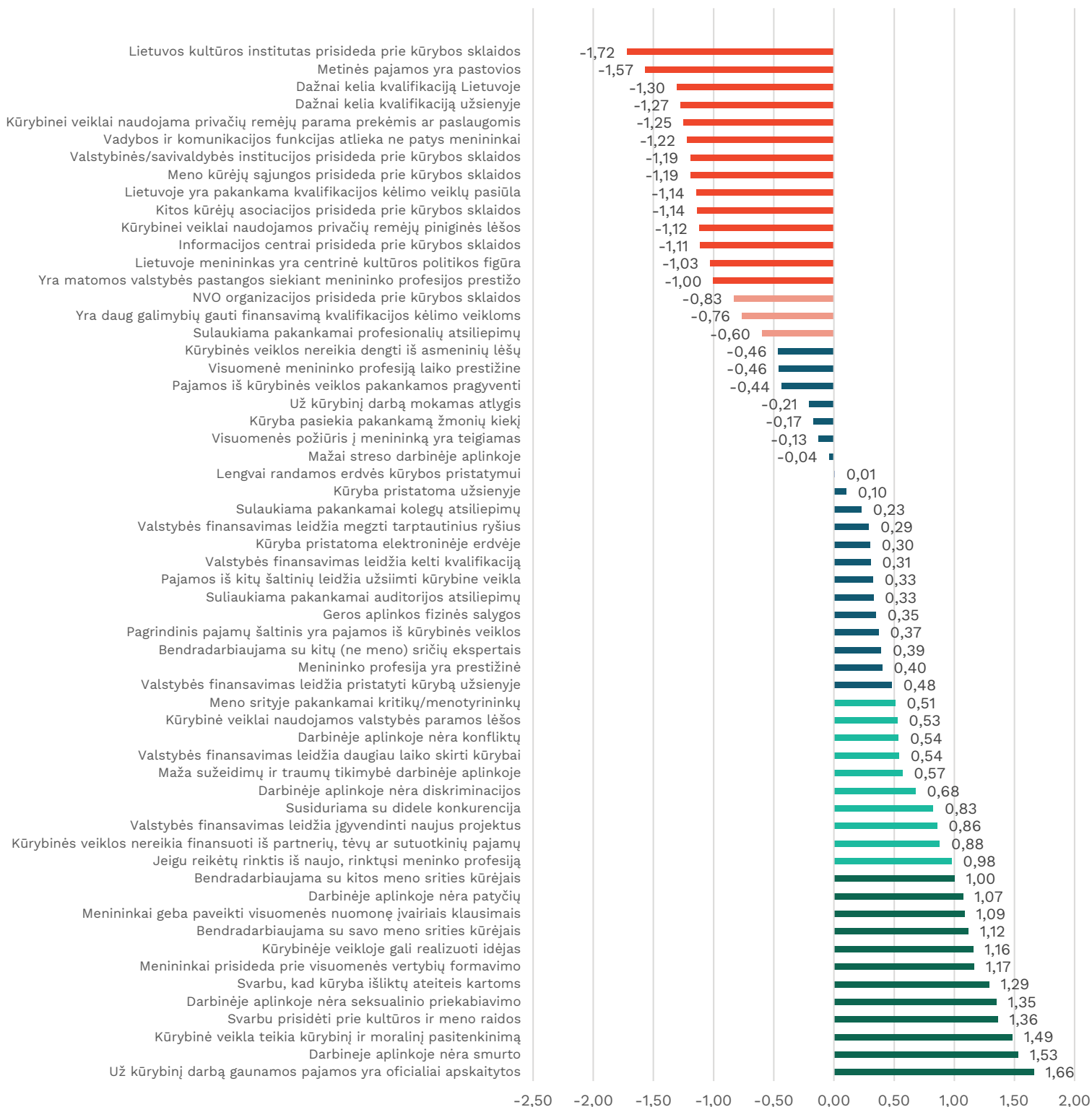
Etninė kultūra ir tautodailė

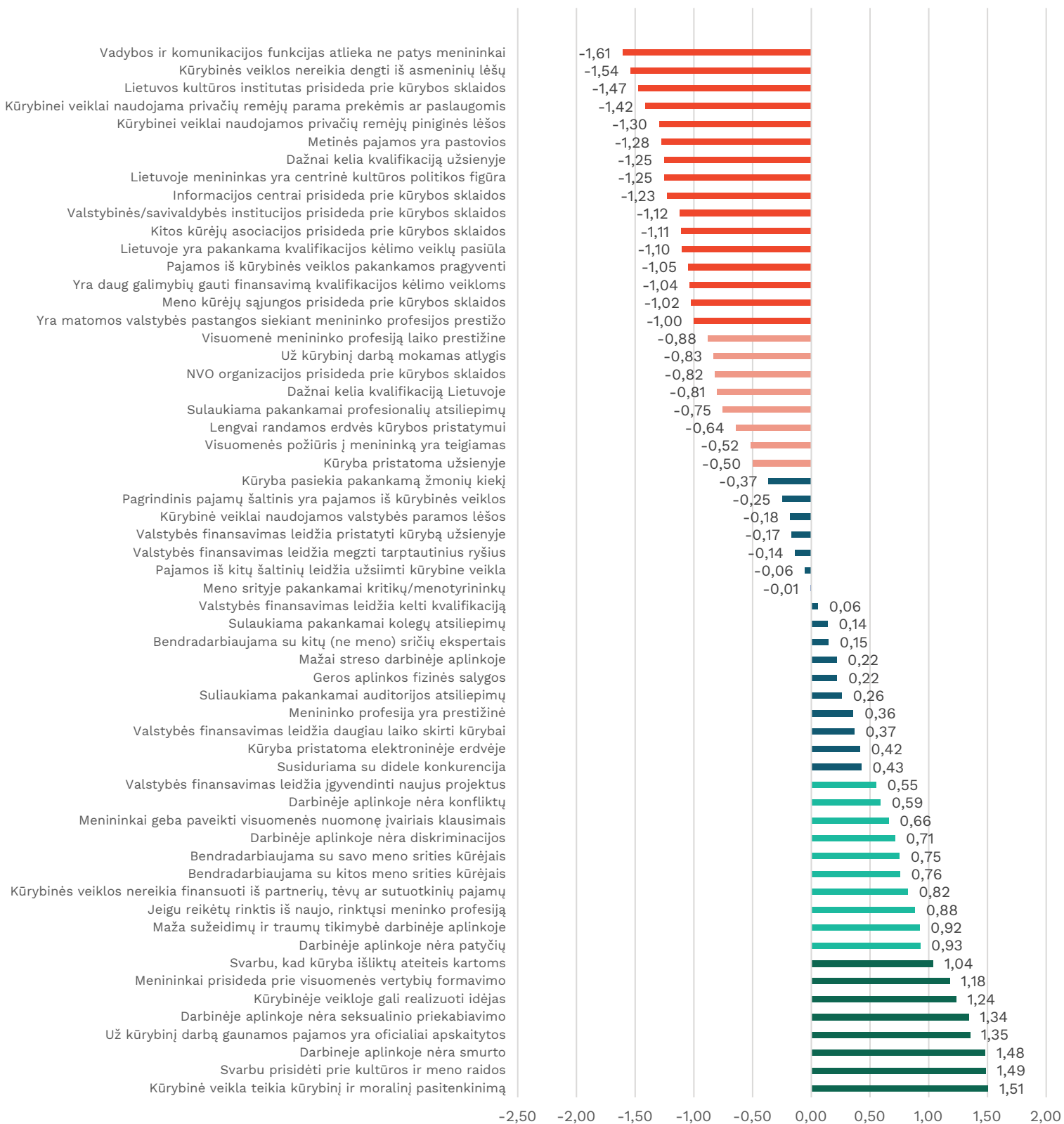
Žurnalistika

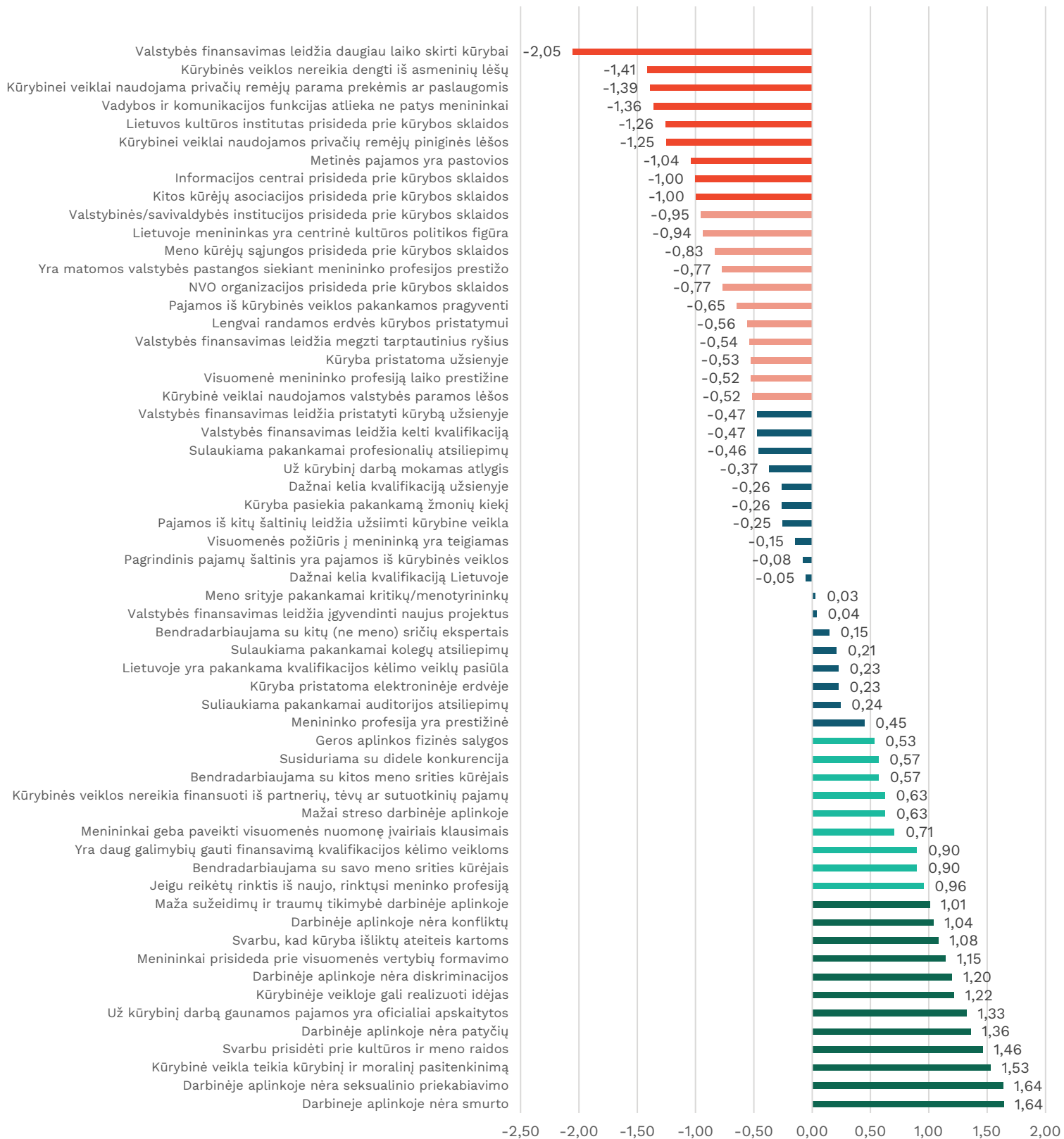
Kinas

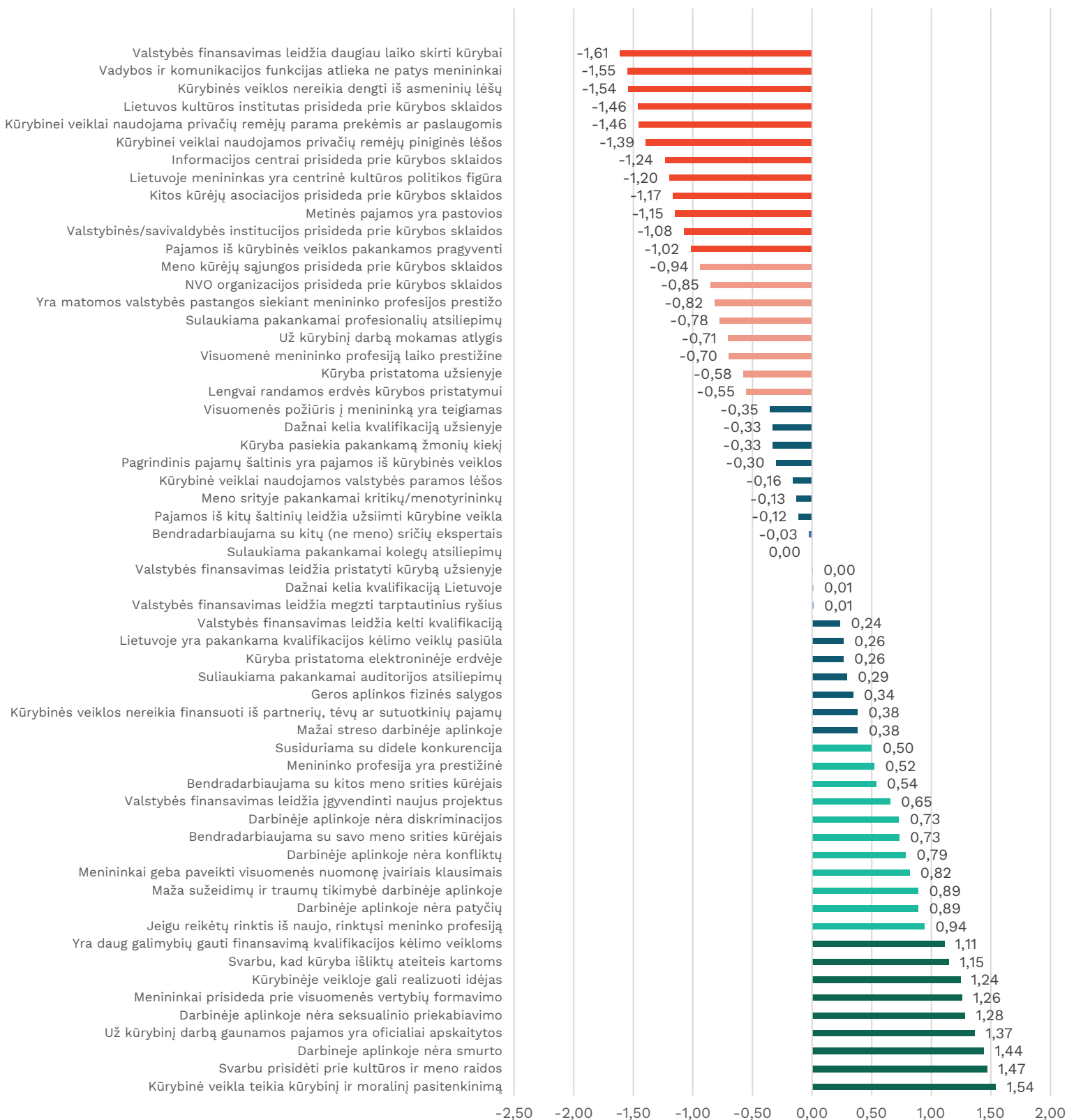
Kelios sritys

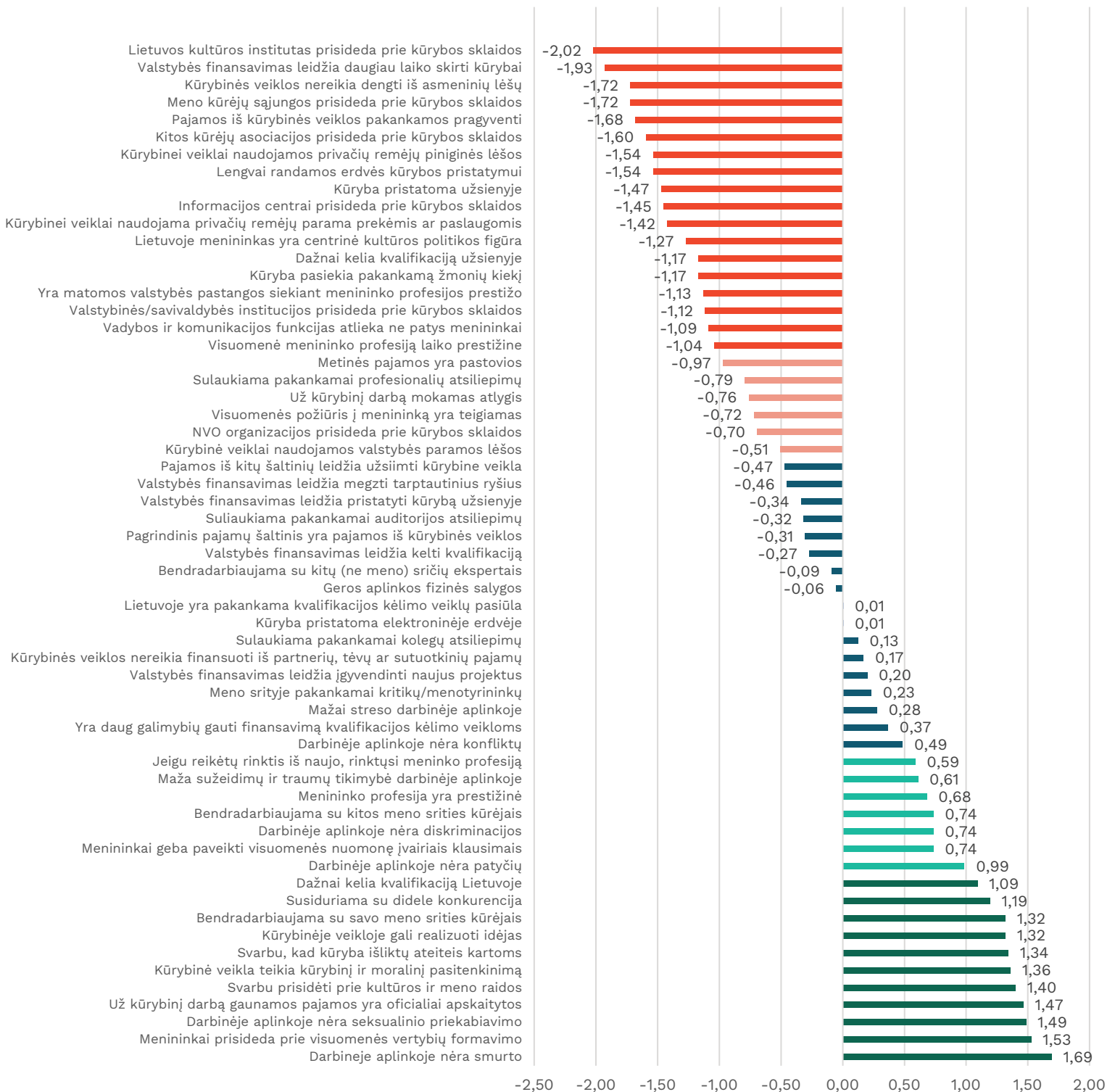
Lytis: Vyrų

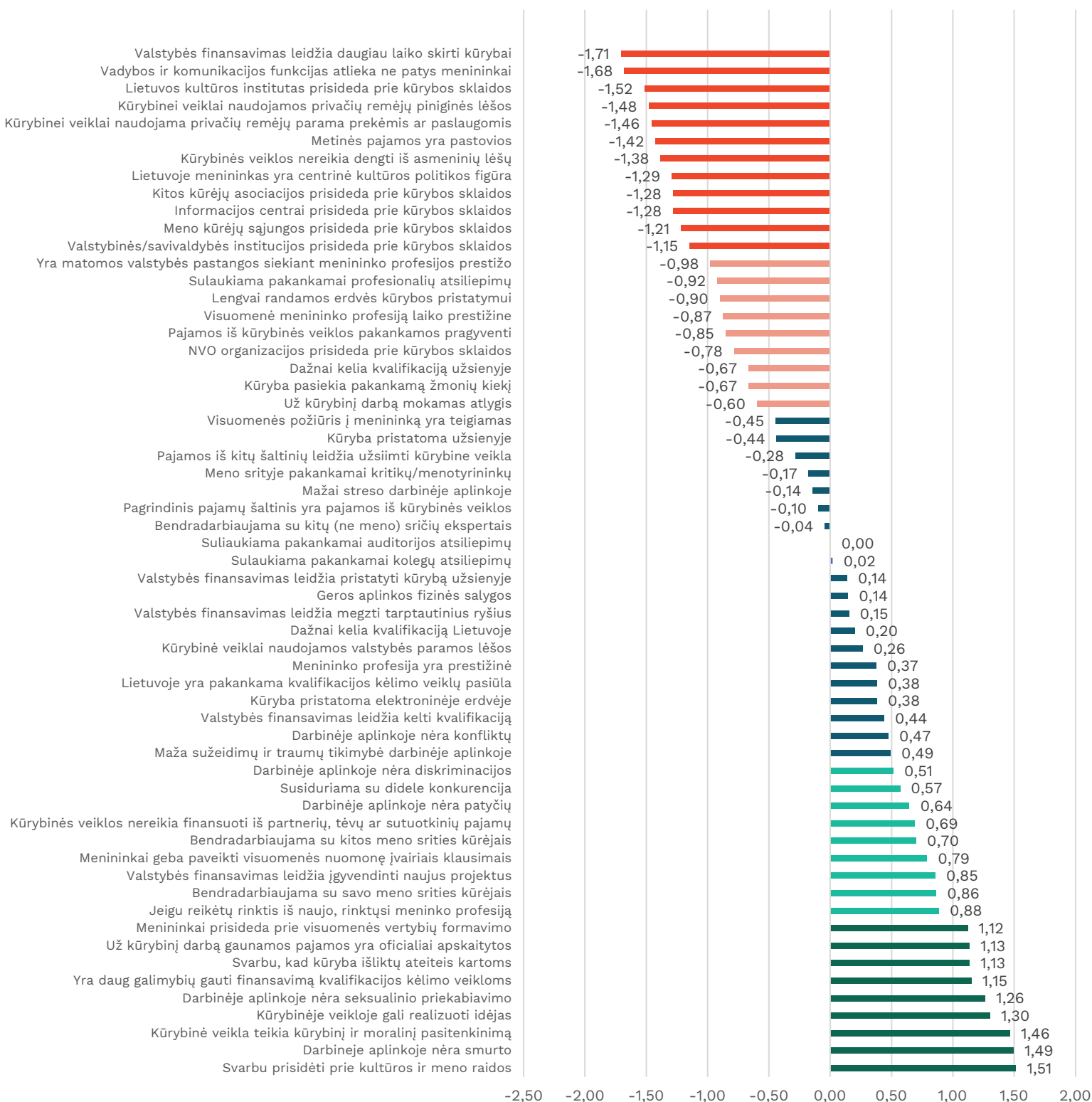
Lytis: Moterys

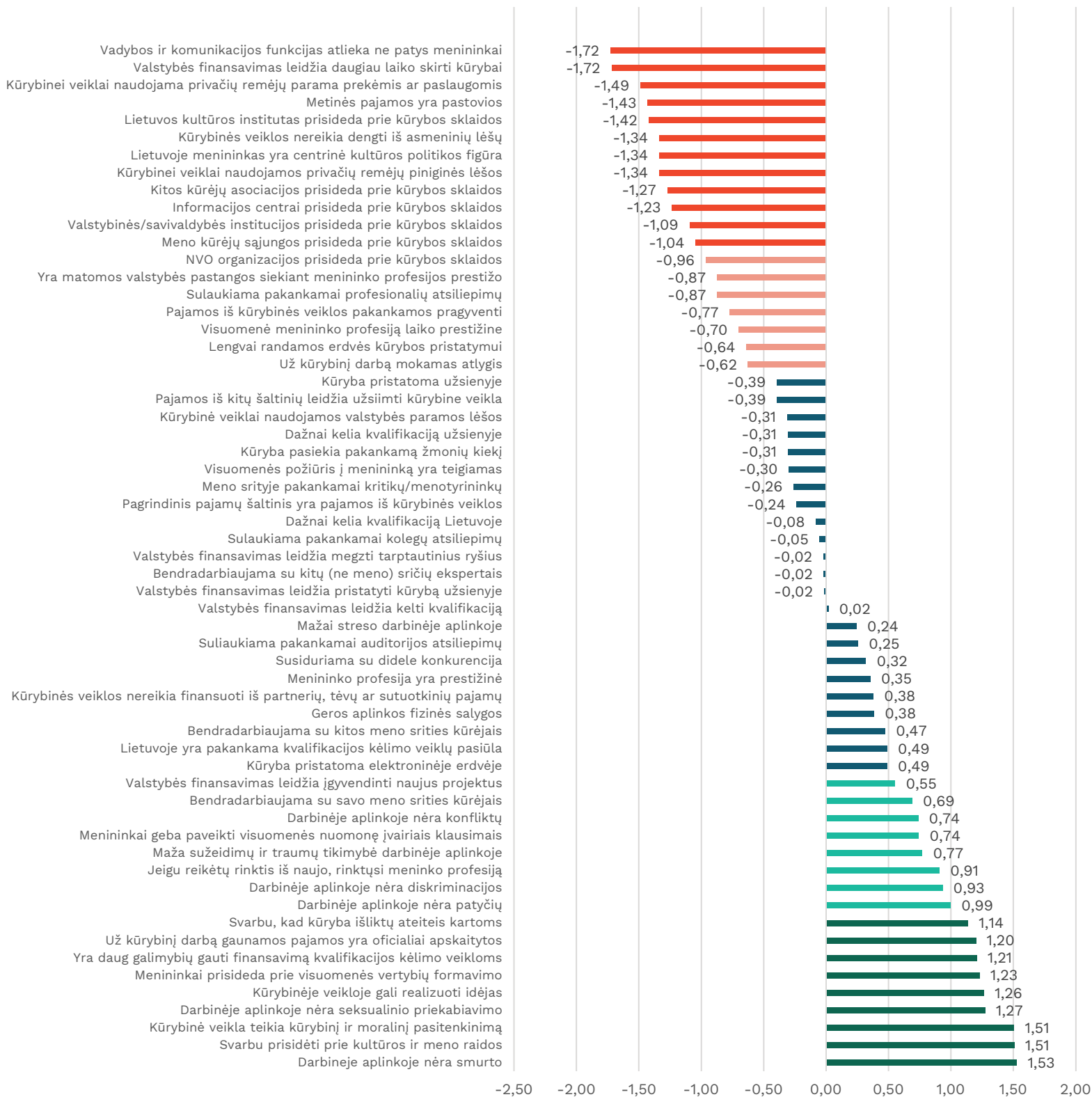
Amžius: iki 25 m.

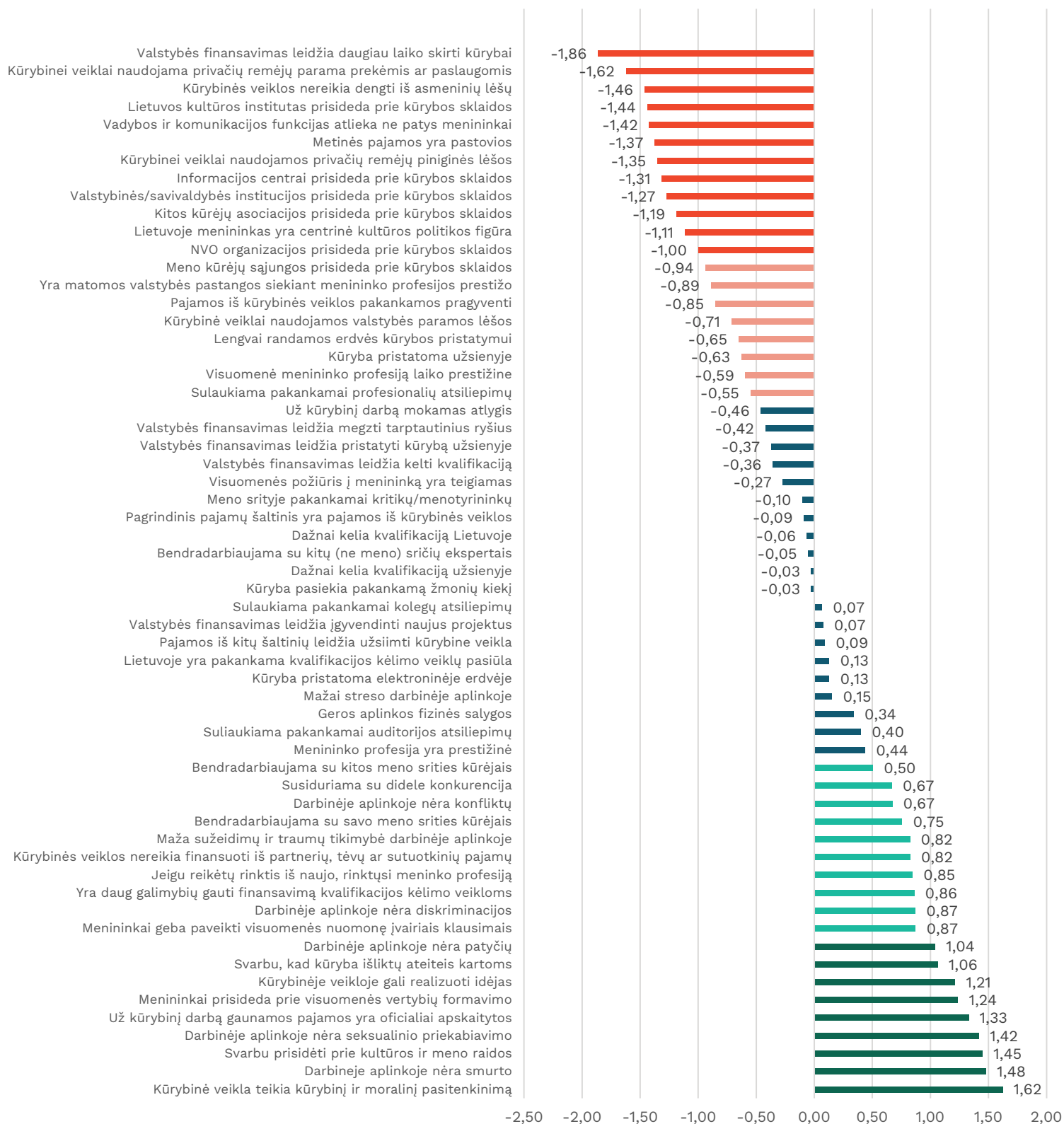
Amžius: 25-34 m.

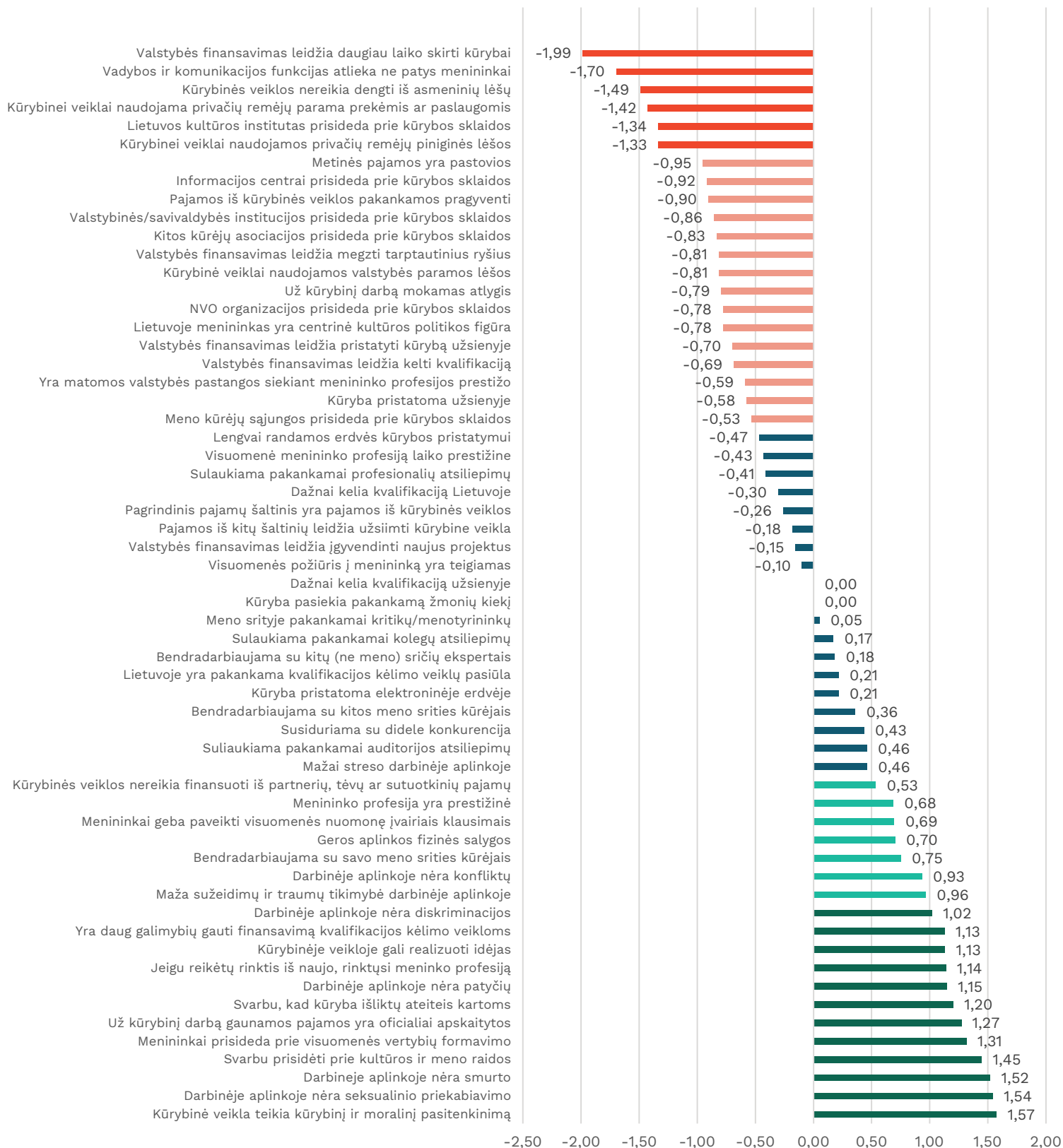
Amžius: 35-44 m.

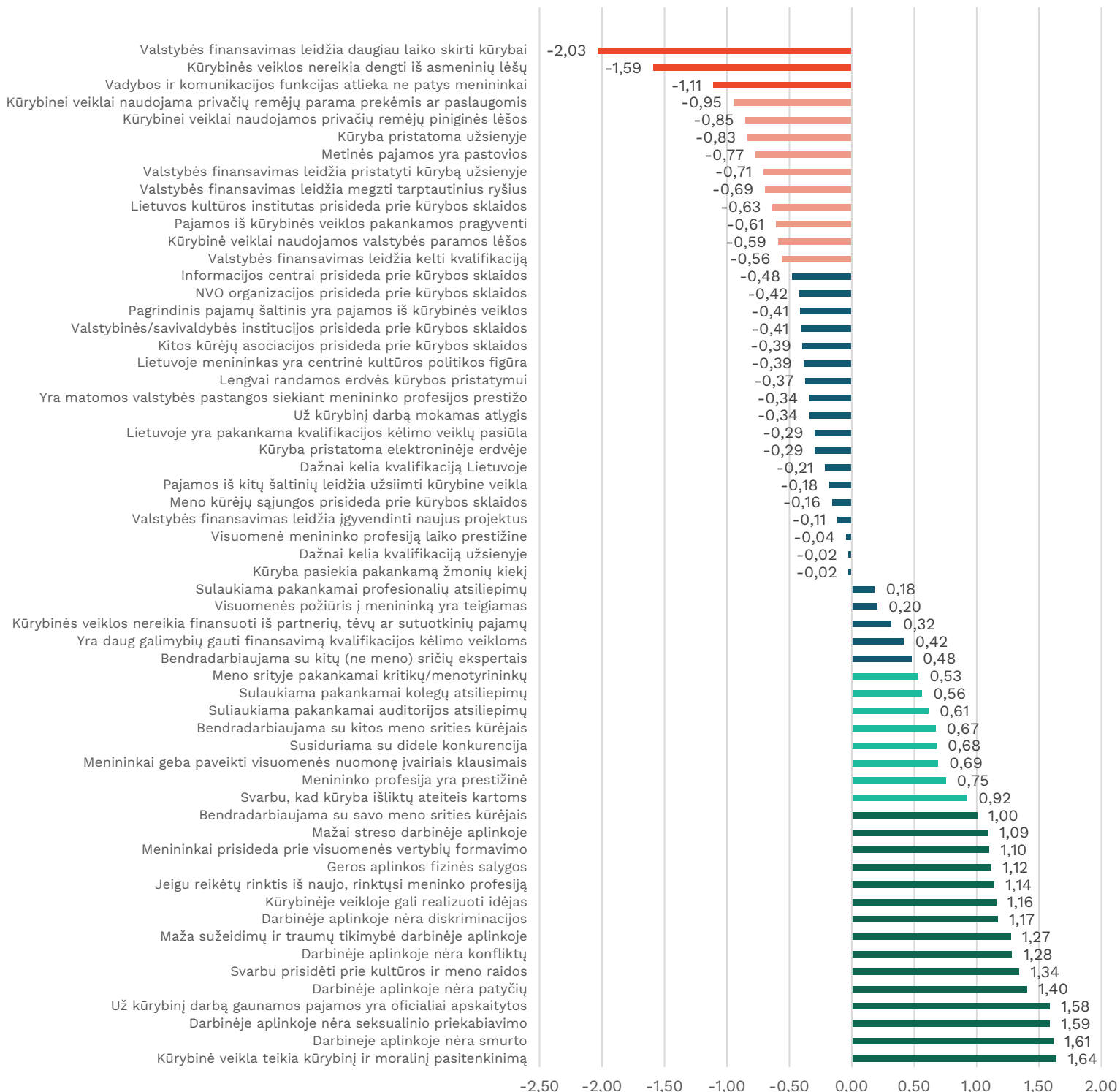
Amžius: 45-54 m.

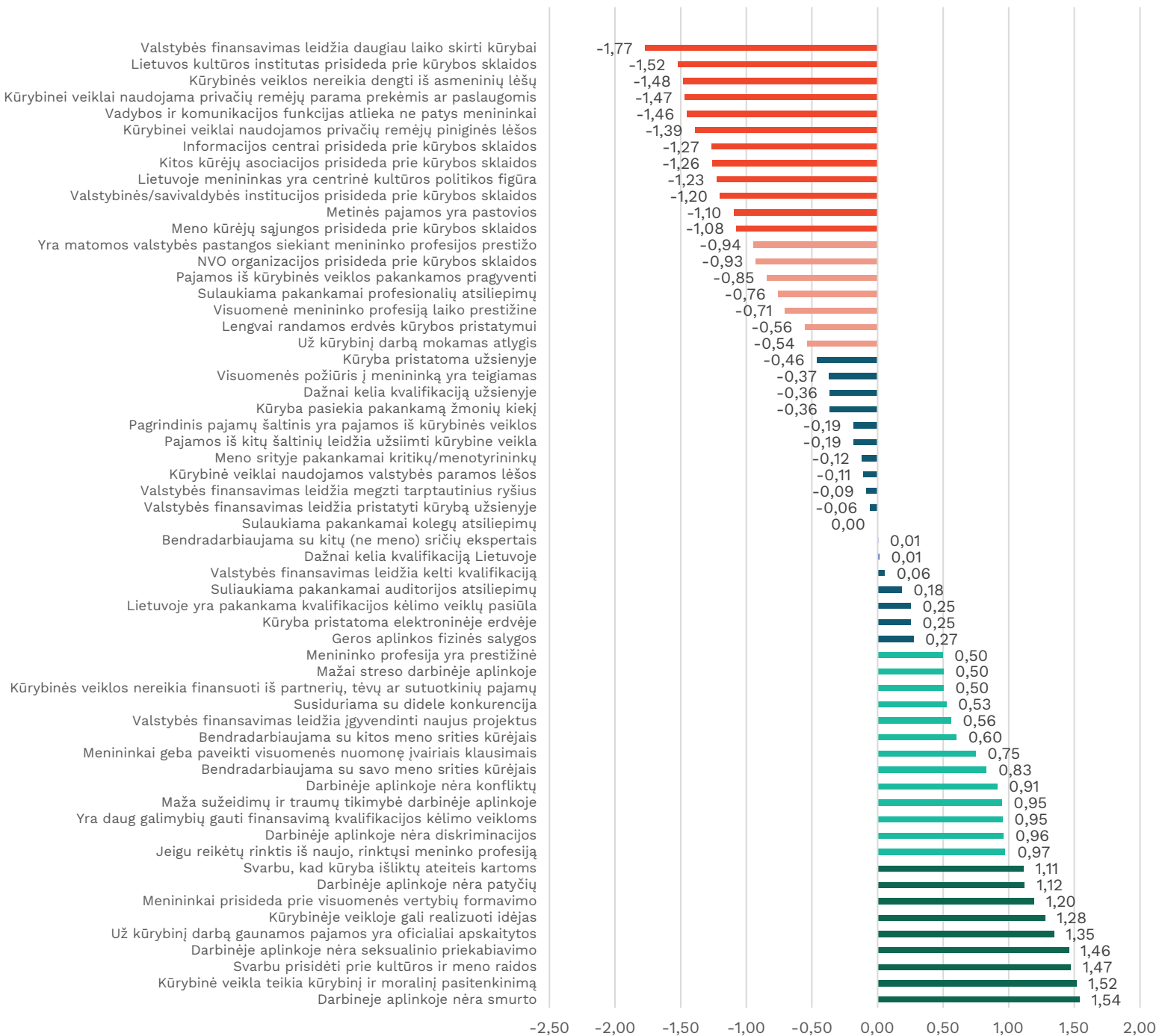
Amžius: 55-64 m.

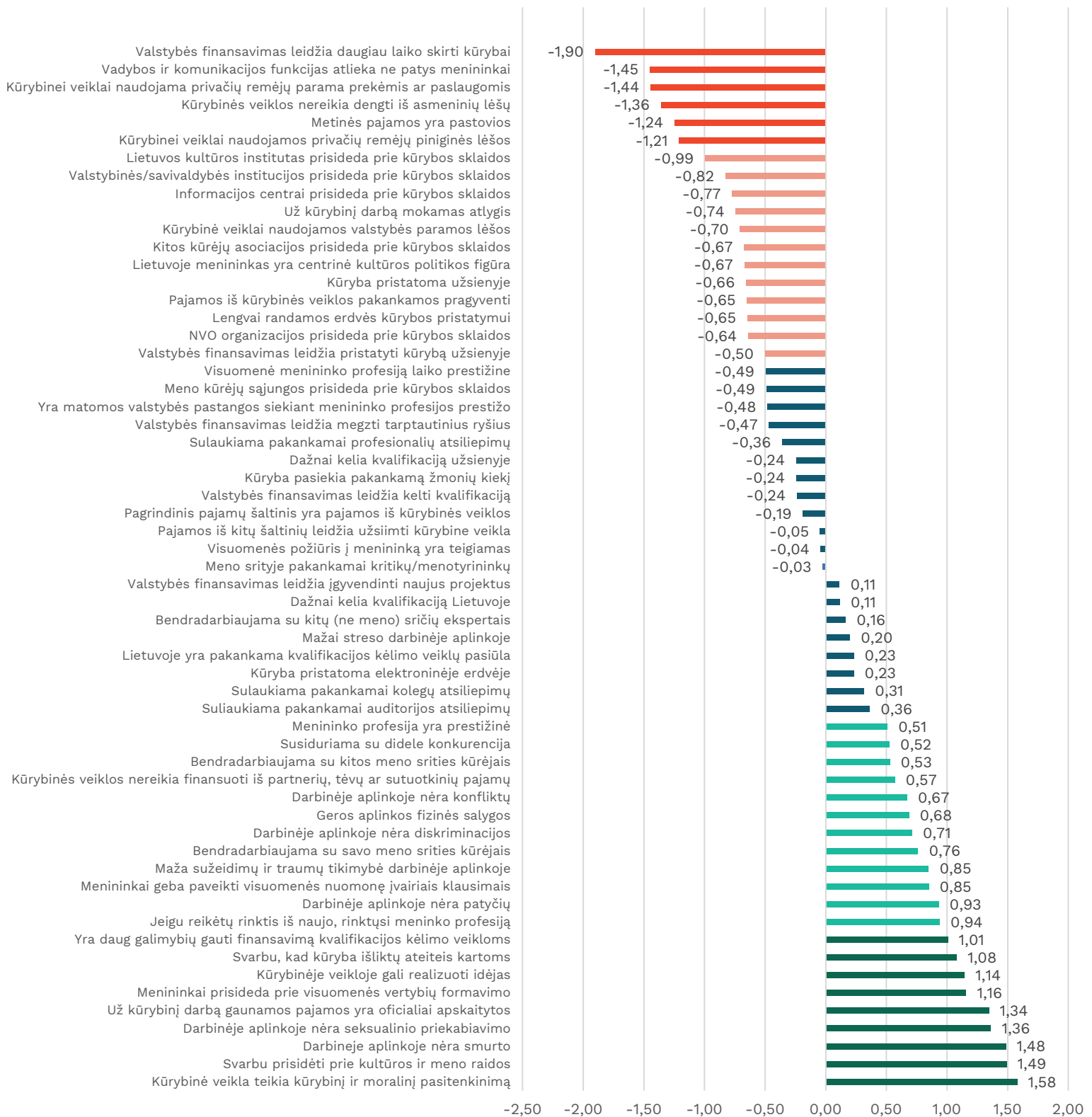
Amžius: 65 m. ir daugiau

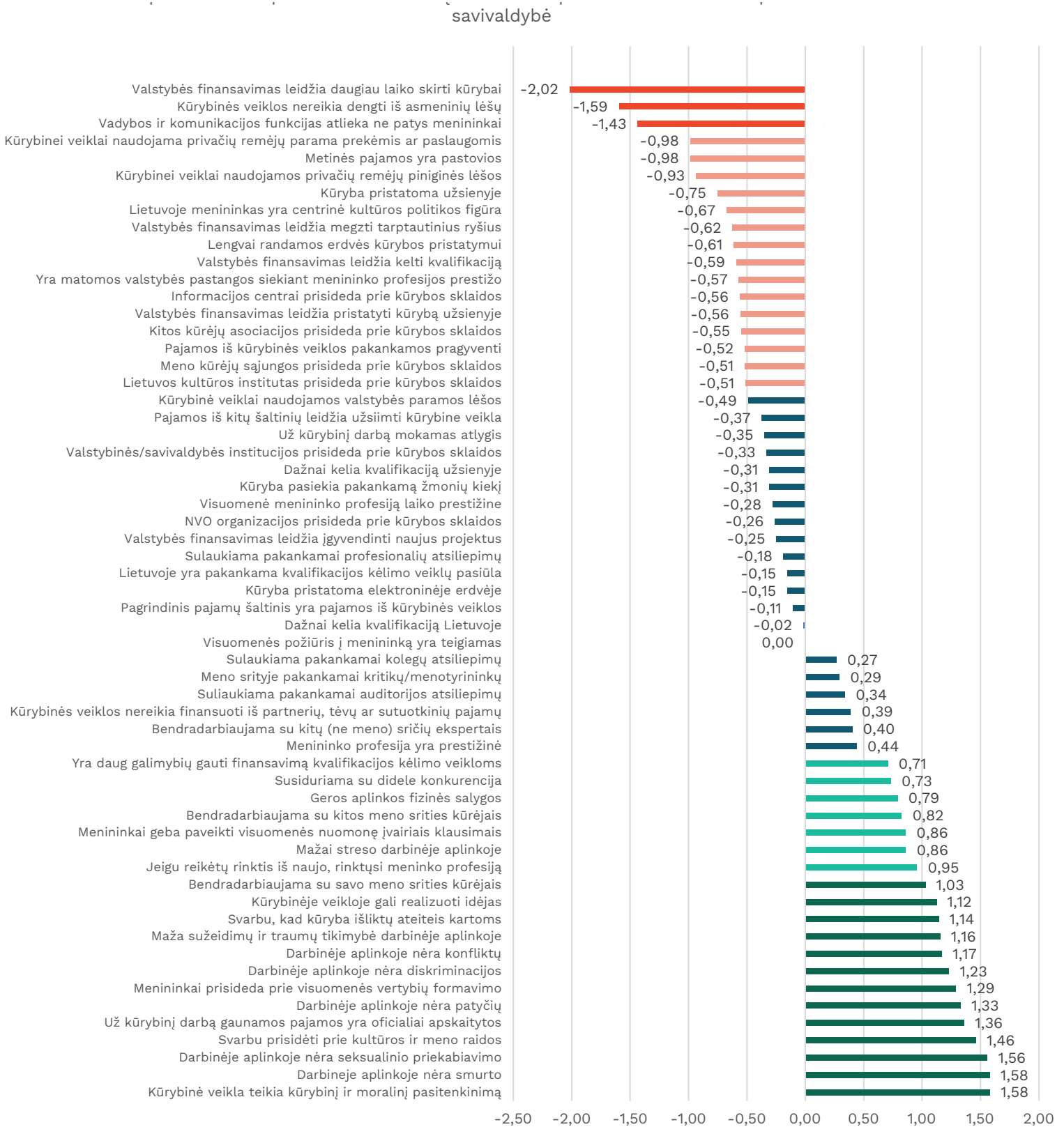
Vietovė: Vilniaus miesto savivaldybė

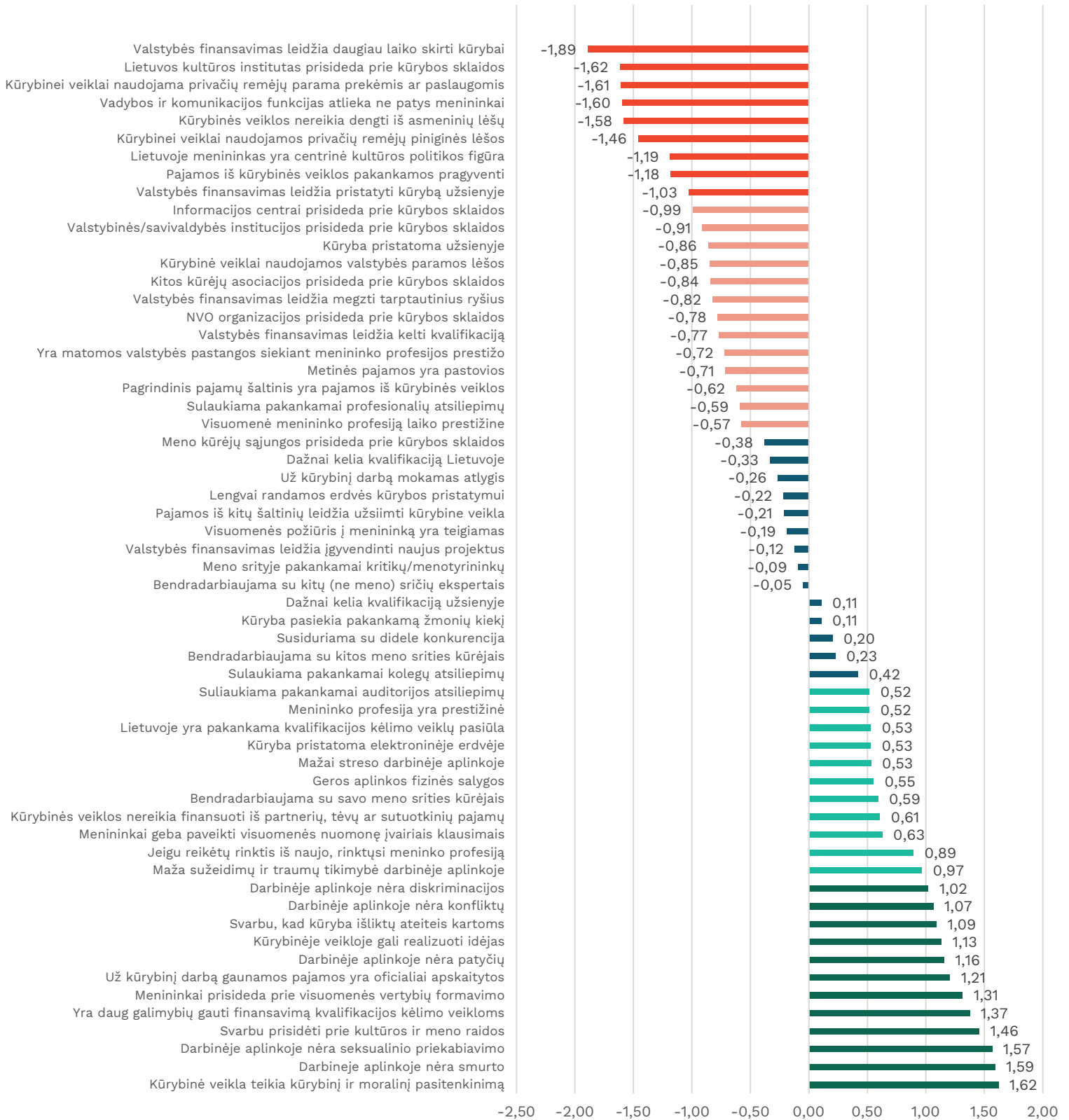
Vietovė: Kauno miesto savivaldybė

Vietovė: Klaipėdos miesto savivaldybė

Vietovė: Kitos savivaldybės

Vietovė: Užsienis

